

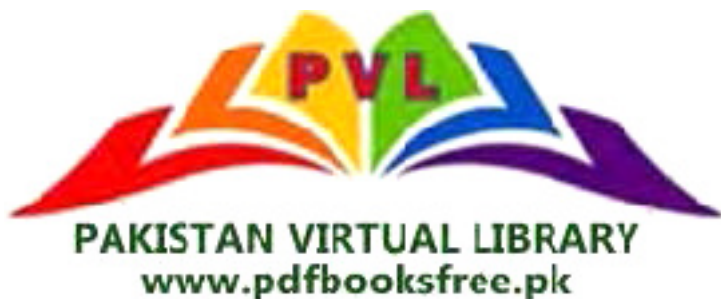
الْقُرْآنُ الْكَرِيمُ

وَتَرْجَمَهُ مَعَانِيَهُ إِلَى
اللُّغَةِ الْقَازِقِيَّةِ

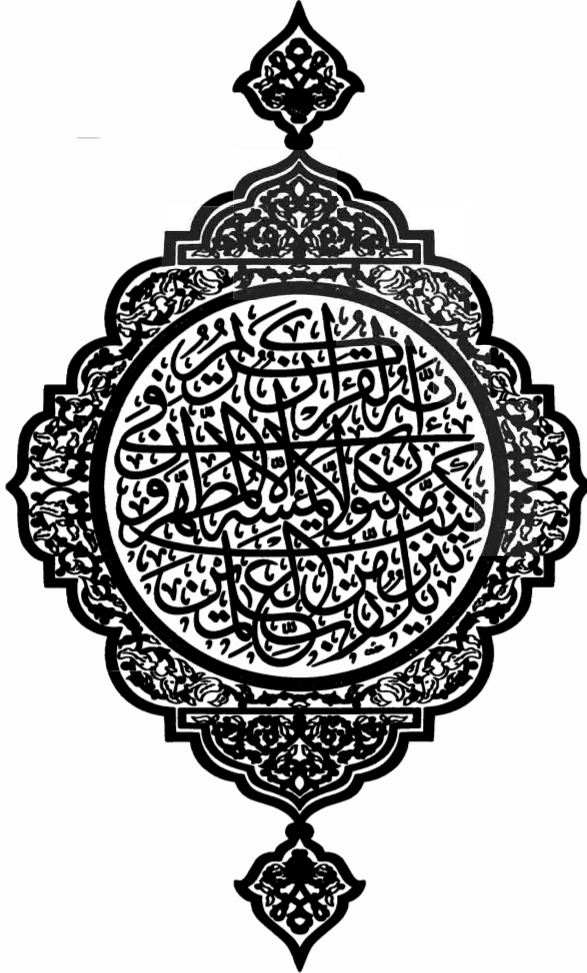
PDFBOOKSFREE.PK

القرآن الكريم
وترجمة معانيه إلى
اللغة القازاقية

Translation of the Meanings of
THE NOBLE QURAN
in the Kazakh Language

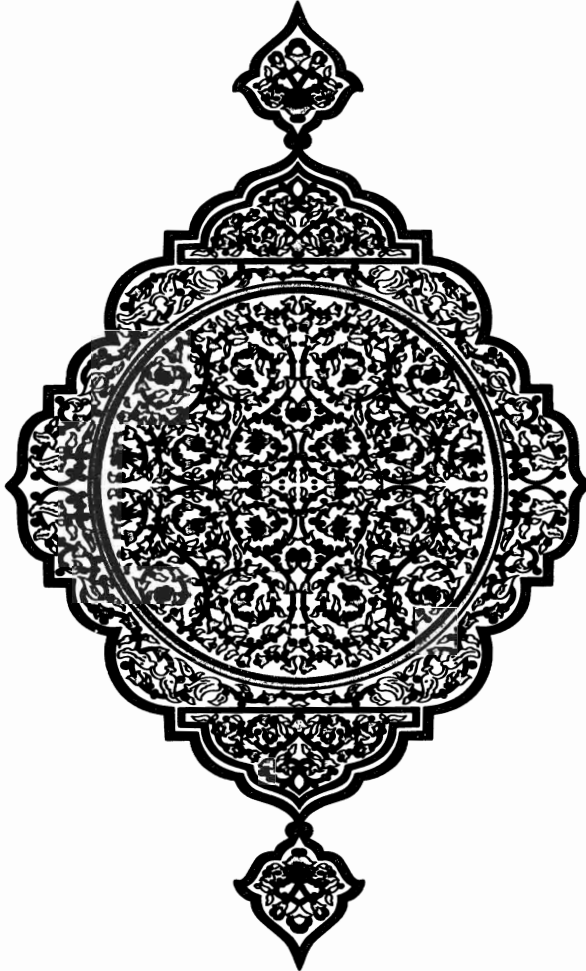

إِنَّمَا نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَكْفِي سَائِرَ الشُّعْرَاءِ

تَدْرِي بِالْأَرْضِ بِمَنَاحِهِ هَذَا الصَّحْفَ الشَّرِيفَ وَرَجْمَهُ مَعَانِيهِ
خَازِنَ السُّرُورِ الشَّرِيفِينَ الْمَلَائِكَةَ الْمُرْسَلِينَ بِالْإِذْنِ الْعَلِيِّ
مَلِكِ الْمَلَائِكَةِ الْعَرَبِيَّةِ وَالسُّعُودِيَّةِ

هَذَا الْمُصْحَفُ الشَّرِيفُ وَرَجَمَهُ مَعَانِيهِ
هَدِيَّتُهُ مِنْ خَادِمِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ الْمَلِكِ قَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ آلِ سَعُودٍ
وَقَفَّ لِلَّهِ تَعَالَى لَا يَجُوزُ بَيْعُهُ

БҮЛ ҚҰРАН ШӘРИФ ҚАЗАҚША МАҒЫНА ЖӘНЕ ТҮСІНІП ШАРАПАТТЫ
ЕКІ ХАРАМНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРІ ФАҒД ПАТША ҒАБДҮЛҒАЗИЗ ҰЛЫ
САУД СЕМЬЯСЫНЫҢ СЫЙЛЫҒЫ.
АЛЛА ҮШІН АРНАЛҒАН САТУҒА БОЛМАЙДЫ.

**ҚҰРАН КӘРИМ
ҚАЗАҚША МАҒЫНА
ЖӘНЕ ТҮСІНІГІ**

**БҮЛ ҚҰРАН ШӘРИФТІҢ ҚАЗАҚША АУДАРМАСЫНЫҢ БАСЫЛЫМЫНА
ШАРАПАТТЫ ЕКІ ХАРАМНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРІ ФАҒД ПАТША ҒАБДҮЛҒАЗІЗ
ҰЛЫ САУД СЕМЬЯСЫ САУД АРАБИЯ ПАТШАСЫ ӘМІР ЕТКЕН.**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ.

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين محمد وعلى آله وصحبه أجمعين .. وبعد:

فتحقيقاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين وناشر كتاب الله المجيد الملك فهد بن عبد العزيز آل سعود حفظه الله في العناية بكتاب الله الكريم توثيقاً وطباعة، والعمل على تيسير نشره وانتشاره بين أيدي المسلمين وتفسير معانيه باللغات الأجنبية واعتبار تلك التوجيهات أسمى الغايات والأهداف المرسومة لمجمع خادم الحرمين الشريفين الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة.

وبناء على التعاون بين كل من الأمانة العامة لمجمع خادم الحرمين الشريفين الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة والأمانة العامة لرابطة العالم الإسلامي في استقطاب علماء التفسير في البلدان الإسلامية لترجمة معاني القرآن الكريم إلى اللغات الأجنبية وذلك للحاجة إلى طرح تلك المعاني إلى جميع اللغات التي يتحدث بها المسلمون حتى يواكب التعبد بتلاوته تفهما لمعانيه.

وإيماناً بقوله تعالى (إنما المؤمنون إخوة) وشعوراً بواجب المساهمة الإسلامية. يسعدنا أن تقدم هذا المصحف الشريف وترجمة معانيه إلى اللغة القازاقية الذي أمر بطباعته خادم الحرمين الشريفين وناشر كتاب الله المجيد الملك فهد بن عبد العزيز آل سعود حفظه الله والتي قام بترجمتها فضيلة الشيخ خليفة آلطاي وراجعها الأستاذ ح. دليل خان جان آلطاي ووافقت عليه رابطة العالم الإسلامي بمكة المكرمة.

ونحمد الله أن وفقنا إلى إنجاز هذا العمل وتقديمه إلى المسلمين الناطقين باللغة القازاقية في قازخستان وخارجها رجاء أن يستلهموا منه نور الهدى والصلاح الذي يقوى إيمانهم ويثبت إسلامهم ويصلح أحوالهم في الدنيا والآخرة..

والله الهادي إلى سواء السبيل.

Бісміллаһір-Рахманір-Рахим

"Негізінен осы Құран ең тура жолға бастайды." (17-С. 9-А.)

Толық мақтау әлемдердің Раббы, Аллаға тән. Елшілердің ардақтысы Мұхаммедке, үй-ішіне және барлық жолдастарына Алланың игілігі және сәлемі болсын!

Шарапатты екі Харамның қызметкері Фаъд патшаның (Оны Алла игілігімен қорғасын!) Алланың құрметті Кітабының басылымы және Мұсылмандардың қолдарына тию, мағыналарының бөгде тілдерге аударылу жұмыстарын оңайластыруға байланысты нұсқаулары бойынша бұл елеулі мақсат және көзқарас Медине Мұнаууарадағы "Фаъд Патшаның Құран Шәриф Басылым Комбинатының" бас хатшысы мен "Дүние Жүзілік Ислам Бірлігі" (Рабыта) қоғамының бас хатшысы арасында Құран Шәрифтің мағыналарын Мұсылмандар сөйлейтін әр түрлі тілдерде басылымы олардың мағынасын білмей тек қана ғибадат үшін оқу жағдайында қалмаулары көз алдыға ұсталып, Ислам мемлекеттеріндегі тәпсір ғалымдарын бірараға келтіріп солардан пайдалану жұмысы жүзеге асырылды.

Алла тағаланың: "Шын мәнінде мүміндер бауырлас қой.",— деген аятына сенім артқан бойда діни міндет деп сезіп, осы Құранды және қазақша аудармасын ұсынып отырмыз. Шарапатты екі Харамның қызметкері Ұлы Алланың Кітабын таратушы Фаъд патша Абдүлғазіз ұлы сауд семьясы (Алла оны қорысын!) Басылымына әмір берді.

Бұл Құран Шәрифтің қазақша аудармасын ардақты Халифа Алтай орындады. Оны ұстаз Дәлелхан Жаналтай көзден кешірді. Және бұған Меккедегі Дүние Жүзілік Ислам Бірлігі (Рабыта) қоғамы келісім берді. Бұл арқылы Қазақстандағы әрі басқа жерлердегі қазақша сөйлейтін Мұсылмандардың бұдан тура жол нұрын түсінулерін және имандарының күшейіп Мұсылманшылықтарының нығайып сондай-ақ дүние ахиретте ахуалдарының түзелуін үміт етеміз.

Ең тура жолға ұластырушы Алла.

مُصْحَفُ الْمَدِينَةِ النَّبَوِيَّةِ

يَجْتَمِعُ خَلَاءُ الْحَرَمَيْنِ الشَّيْخَيْنِ الْبَلَدَيْنِ
طَبَاةَ الْمَدِينَةِ الْمُصْحَفِ الشَّيْخَيْنِ

МЕДИНЕ МҮНАУАРА НҮСХАСЫ

ҚҰРАН КӘРИМ
ҚАЗАҚША МАҒЫНА
ЖӘНЕ ТҮСІНГІ

ЕКІ ХАРАМНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРІ
ФАҒД ПАТШАНЫҢ
ҚҰРАН ШӘРИФ БАСЫМ КОМБИНАТЫ

1- ФАТИХА СҮРЕСІ

Меккеде түскен, 7 аят. (Бұл сүре: "Әл Фатихатүл Кітап, Үммүл Құран, Сәбғүл Мәсани): Кітаптың кілті, Құранның негізі, қайталанатын 7 аят т.б. аттармен аталады. Сондай-ақ Фатиха сүресі: Аллаға жалбарынудың нағыз бір үлгісі Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (1) Барлық мақтау бүкіл әлемнің Раббы Аллаға тән. (2) Аса қамқор, ерекше мейірімді.(3)

Қиямет күнінің иесі. (4-С.16-А) (4)
(Әй Алла!) Саған ғана құлшылық қыламыз, әрі Сенен ғана жәрдем тілейміз! (5)

Бізді тура жолға сала көр! (6)
Нығметке бөлендіргендеріңнің жолына! (4-С.69-А.)

Ашуға ұшырағандардың және адасқандардың жолына емес! (5-С.78-А.) (7) "Амин"

(Құран кәрім, негізінен алты түрлі күрделі маңызды қамтиды: 1- Алланың барлығы, бірлігі, 2- Пайғамбарлық, 3- Құлшылық, 4- Қиямет, 5- Бұларға сенушілердің жәйі, 6- Сенбеушілердің жағдайы, соңғы екеуі көбінесе қисса түрінде келеді. Мысалы: "2-3-А.": Алланың барлығын, бірлігін, "4-А.": Қиямет күнін, "5-А.": Құлшылықты, "6-А.": Пайғамбарлықты, "7-А.": Сенушілерді, сенбеушілерді қамтиды. Қорыта айтқанда, Құран кәрімнің әр аяты немесе сүресі, осы алты түрлі негізгі маңызбен тікелей не жанай түрде ұштасып отырады. Сондықтан Фатиха сүресіне: "Үммүл Құран" делінген. Уаллаһу ағлам.... Ж-Қ.)

2- БАҚАРА СҮРЕСІ

Мединеде түскен, 286 аят. (Бұл ең ұзын сүреде, Алланың барлығы, бірлігі, пайғамбарлық, қиямет күні тәрізді негізгі сенім мәселелері, және Намаз, Ораза, Зекет, Хаж сияқты құлшылыққа тән нұсқаулар сондай-ақ үйлену, ажырасу, (қысас) кек алу, өсиет, аманат, қарыз өсім және нафақаландыру т.б. күрделі қоғамдық қарым-қатынасқа тығыз байланысты ережелер және сенбеушілердің, әсіресе Яһудилердің қылықтары баян етілумен қатар, қорытып айтқанда бір қатар маңызды мәселелер кіріспе түрінде осы сүреде қамтылған деуге болады. Ардақты пайғамбарымыз (Ғ.С.): "Әр нәрсенің бір шоқтығы бар. Құранның шоқтығы Бақара сүресі" деген. Ж-Қ)

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

"Әліф Лам Мим" (1) (Бір неше сүренің басындағы осы тәрізді жеке әріптер: "Хұрұф Мұқаттағат" бөлшек әріптер деп аталады. Ұғымын Алла біледі.)

Міне осы Кітапта күдік жоқ, тақуалар үшін тура жол көрсетуші. (2-С.177-А.) (2)

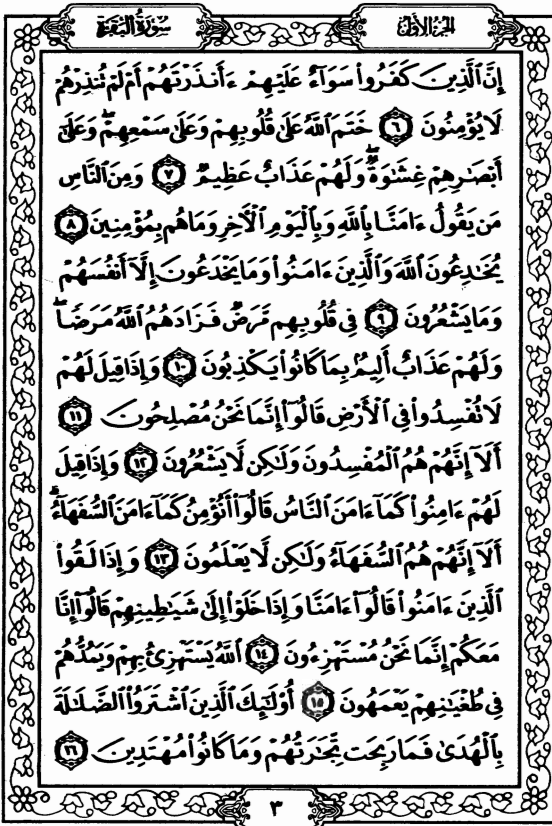
Сондай олар көмеске иман келтіреді, намазды толық орындайды, өздеріне берген несібемізден (Алла жолында) Пайдаландырады. (2-С.285-А.) (3)

(Мұхаммед Ғ.С.) олар саған түсірілгенге әрі сенен бұрынғы

түсірілгенге сенеді және ахиретке анық нанады. (4)

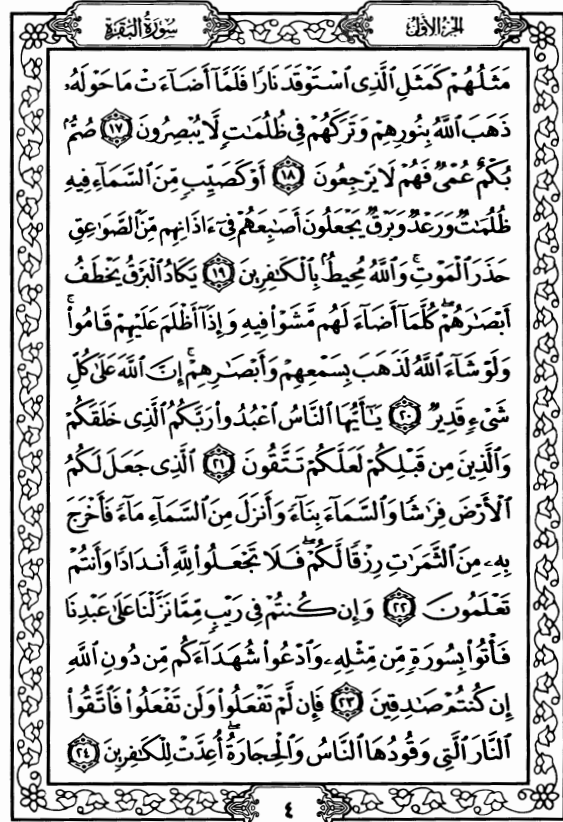
Міне солар Раббылары тарапынан тура жолда және солар құтылушылар. (5) (Делінген бейнеде Құранның тура жолынан пайдалана алатын тақуалардың: Көмеске иман келтіру, намазды толық орындау, Алла жолында мал сарып қылу, кітаптарға және ахиретке нану, бес шарты баян етілгеннен кейін, келесі аяттарда, ескерту пайда бермейтін, қасарысқан кәпірлермен екі жүзді (мұнафықтар) баян етіледі.)

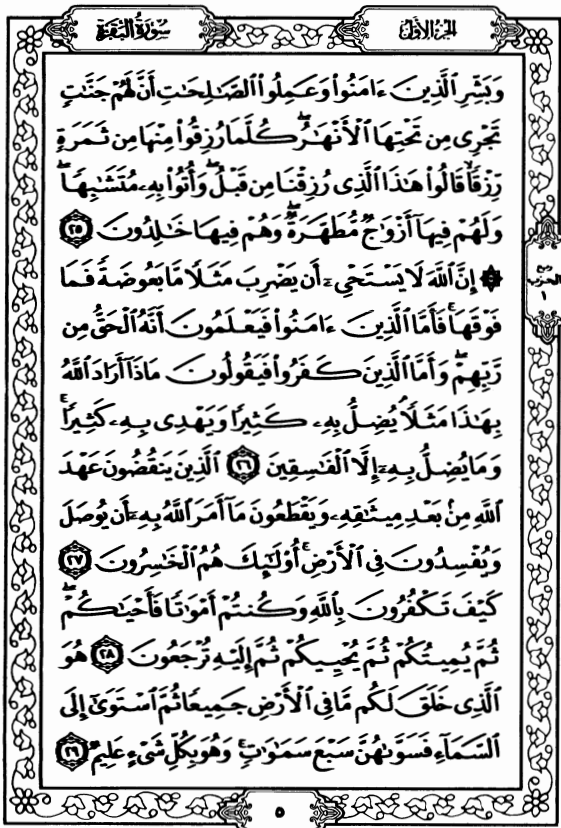
(Мұхаммед F.C.) расында қарсы болғандарды, үгіттесең де үгіттемесең де бәрі бірдей. Олар иман келтірмейді, (6) Алла олардың жүректерін, құлақтарын бітеген, әрі көздерінде перде бар. Сондай-ақ олар үшін зор қинау бар. (Алла оларды жаратып ой, көз, құлақ берген болса да қарсы келіп қасарысқандықтарынан осы халге келген.) (41-С.5-А. 83-С.13-А.) (7) Адамдардың кейбіреулері, екі жүзді (мүнафықтар): "Аллаға, ахирет күніне сендік" дейді. Бірақ олар сенбейді. (8) Олар (өздерінше)

Алланы және иман келтіргендерді алдайды. Бірақ олар өздерін ғана алдағандарын сезбейді. (9) Олардың жүректерінде дерт бар. (Күншілдік дерті.) Сонда Алла олардың дертін арттыра түсті. (Мұсылмандар дамыған сайын күншілдіктері қоза түсті.) Сондай-ақ оларға өтірікшіліктерінің салдарынан күйзелтуші азап бар. (10) Оларға: "Жер жүзінде бұзақылық қылмандар!",- делінсе, олар: "Біздер түзеуші ғанамыз" дейді. (11) Сақ болыңдар! Шын мәнінде олардың өздері бұзақы, алайда олар түсінбейді. (12) Егер оларға: "Адамдар иман келтіргендей иман келтіріңдер!",- делінсе, олар: "Ақылсыздарша иман келтірейік пе?",- дер. Байқандар! Шын мәнінде олардың өздері ақымақ. Бірақ олар білмейді. (13) Ал және олар мүміндерге кездесе: "Біз де иман келтірдік" дер. Әрқашан олар сайтандарымен (бастықтарымен) оңашалана қалса: "Расында біз сендермен біргеміз, біз оларды тәлкек қылып қана жүрміз" дер. (14) Алла оларды мазаққа ұшыратып, азғындықтарында қаңғыртып қояды. (15) Олар қисық жолды туралықпен айырбастап алды. Сонда оларға саудалары пайда бермеді. Әм олар тура жолды таппады. (16)

Олардың мысалы: (Далада) от жағып маңын жарық қылғанда, Алла олардың жарығын өшіріп, қараңғылықтарда қалдырған біреу сияқты, (бұл мысалда, екі жүзді мұнафықтар; жаққан оттары өшіп, тым-тырыс қараңғылықта қалғанға ұқсатылып отыр) олар көрмейді. (17) Саңырау, сақау және соқыр болып бетінен қайтпайды. (18) Немесе қараңғылықта күркіреп, жарқылдап көктен нөсерлете құйған жаңбырға ұшырап, нажағайдан өлем деп қорқып, саусақтарын құлақтарына тыққан біреулер тәрізді. Алла кәпірлерді толық баураушы. (19) Олардың көздерін нажағай жұлып әкете жаздайды. Оларға жарық берген сәтте, олар жарықта жүреді де оларға қараңғы болған заманда, олар тұра қалады. Егер Алла қаласа, олардың есту, көру сезімдерін де жойар еді. Алланың әр нәрсеге күші толық жетуші. (Бұл мысалда, Құран жене Ислам; көзді алардай жарқылдап, күркіреп құйған нөсерге, мұнафықтар; нажағайдан қорқып, саусақтарын құлақтарына тығып жарықта жүріп, қараңғыда тұрып тантаурақтағанға теңеліп отыр. К.Б.Ж.Т. т.б.) (20) Әй Адам баласы! Сондай сендерді де сендерден бұрынғыларды да жаратқан Раббыларыңа құлшылық қылыңдар. Әрине сақтанған боларсыңдар. (21) Ол сондай Алла, сендерге жерді төсек, аспанды төбе етіп жаратты. Әрі көктен жаңбыр жаудырып, сол арқылы сендер үшін әр түрлі өсімдіктен ризық шығарды.

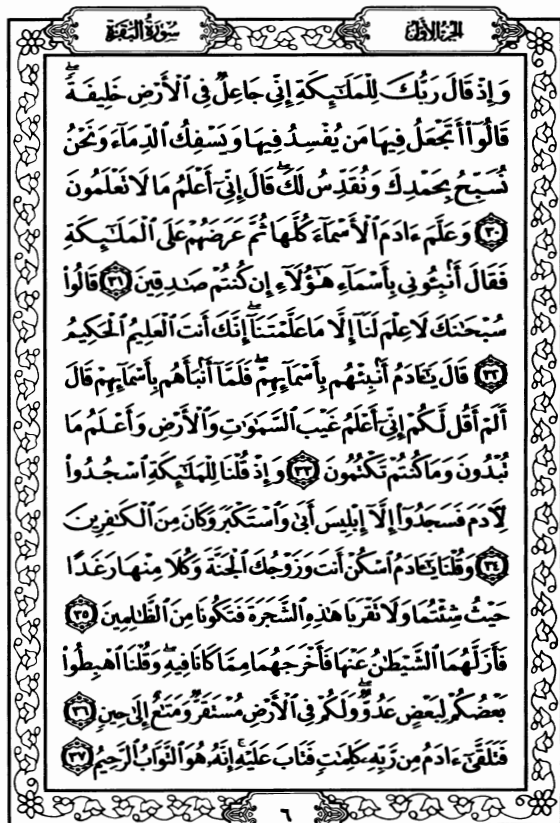
Сондықтан біле тұра Аллаға шерік қатпаңдар. (Сенбеушілер, Құранды Мұхаммед F.C. ойдан шығарып отыр деген. 25-С.32-А.) (22) Егер құлымызға түсіргенімізден күдіктенсеңдер, онда сендер де со құсаған бір сүре келтіріңдер, Алладан өзге көмекшілеріңді де шақырыңдар, егер сөздерің рас болса. (23) Егер оны істемесеңдер (әзір келтірмесеңдер, келешекте) сірә істей алмайсыңдар. Ендеше, отыны; адамдар, тастардан болып кәпірлер үшін әзірленген оттан қорқыңдар! (24)

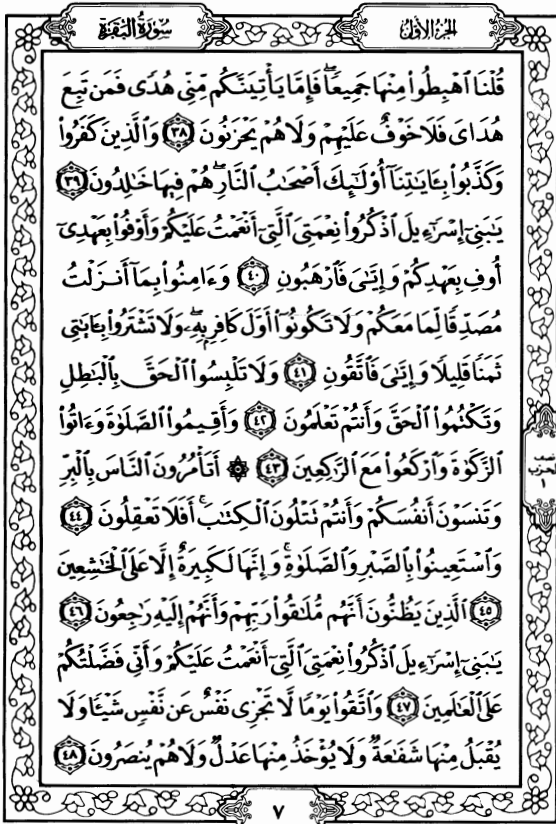
(Мұхаммед F.C.) иман келтіріп, ізгі іс істегендерді қуандыр! Расында олар үшін астарынан өзендер ағатын жәннеттер бар. Әрқашан оларға оның жемісінен бір ризық берілсе, олар: "Осы бізге бұрын да беріліп еді" дейді. Тағы оның ұқсасы келтіріледі. Әрі олар үшін онда тап-таза жұбайлар да бар. Олар онда мәңгі қалады. (Құрандағы шыбын, өрмекші және құмырсқа тәрізді кішкентай мысалдарға таңырқағандар болған...) (25) Расында Алла шіркейді, одан да

зорғыны мысал келтіруден ұялмайды. Ал мүміндер оның Раббыларынан нақ хақиқат екендігін біледі. Ал енді қарсы болғандар: "Алла, бұл мысал менен нені қалайды?",- дейді. Алла, ол мысал менен көптегенді адастырып, әрі онымен көптегенді оңғарады. (Мысалдарға қарсы келіп адасқандар да, шындық деп біліп жол тапқандар да болады негізінде.) Ол арқылы бұзықтарды ғана адастырады. (26) Олар (иман келтіріп) серт бергеннен кейін Алланың уәдесін бұзады да Алланың жалғастырылуын бұйырған нәрсесін (жақындық, бірлікті) бөледі. Сондай-ақ жер жүзінде бұзақылық істейді. Міне солар зиянға ұшыраушылар. (27) Аллаға қалайша қарсы келесіңдер? Өлі едіңдер, сендерді тірілтті. Тағы өлтіреді. Соңыра қайта тірілтеді. Сонан соң (қияметте) Оның алдына қайтарыласыңдар. (28) Ол сондай Алла, жер жүзіндегі барлық нәрселерді сендер үшін жаратты. Сонан кейін аспанға көңіл бөліп оны жеті қабат көк етіп тәртіптеді. Ол әр нәрсені толық білуші. (29)

(Мұхаммед F.C.) сол уақытта Раббың періштелерге: "Әрине мен жерде бір орынбасар жаратамын!",- деген еді. (Періштелер): "Онда бұзақылық істеп, қан төгетін біреу жаратасың ба? Негізінен біз Сені дәріптеп, мақтау мен пәктаудамыз" деді. Алла: "Мен сендердің білмегендеріңді жақсы білемін!",- деді. (Алла, Адамды топырақтан жаратып оған жан салды. (22-С. 5-А., 55-С.14-А., 32-С.7-А.) (30) Алла Адам (F.C.) ға біртұтас атауларды үйретті де сонан соң оларды періштелерге көрсетіп: "Айтқандарың рас болса, Маған осы нәрселердің аттарын айтып беріңдер." деді. (31) Періштелер: "Сен пәксің! Біздің, Сенің үйреткеніңнен басқа білеріміз жоқ. Әрине Сен толық білуші, өте данасың" деді. (32) (Алла Т): "Әй Адам! Оларға, бұлардың аттарын баян ет" деді. Сонда (Адам F.C.) оларға ол заттардың аттарын айтқан сәтте, Алла: "Мен сендерге көктер мен жердің құпиясын, сендердің де көрнеу, көмес істегендеріңді білемін деп айтпадым ба?",- деді. (33) Сол уақытта періштелерге: "Адамға сәжде қылыңдар" дедік. Сонда олар дереу сәжде қылды. Бірақ Юбіліс бас тартып, дандайсып қарсы келушілерден болды. (34) Және де: "Әй Адам! Сен де жұбайың да жәннәтте тұрыңдар, ерікті түрде қалағандарыңша жеңдер де, мына ағашқа жоламаңдар. Онда

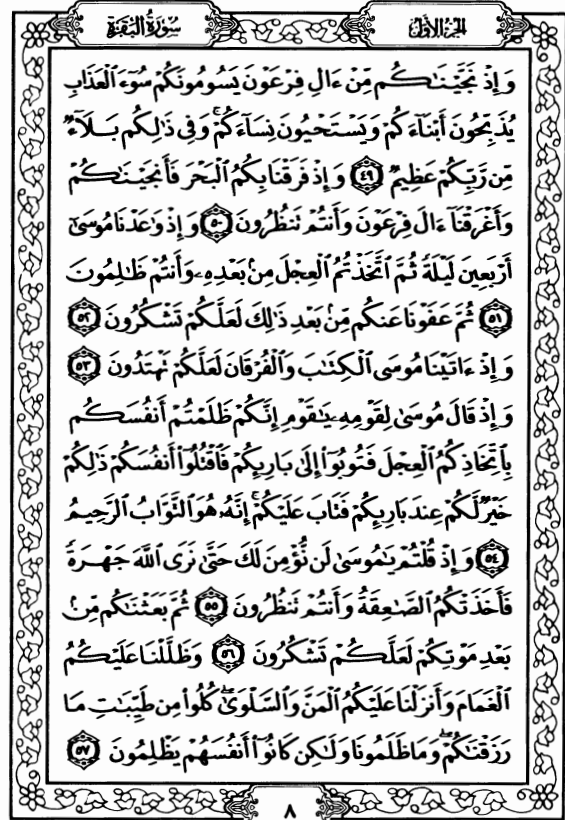
жазықтылардан боласындар" деген едік. (Бұл ағаш көбінесе бидай немесе жүзім ағашы делінген.) (35) Сонда Шайтан, екеуін ол жерден тайдырды. Ондағы нығметтерден де шығарды. Оларға: "Бір-біріңе қас болып, түсіңдер: Сендер үшін жержүзінде тұрақ және бір мезгілге дейін пайдалану бар" дедік. (36) Сонда Адам (F.C.) Раббынан сөздер үйреніп алды да жалбарынды. (7-С. 23-А.) Раббы оның тәубесін қабылдады. Өйткені Ол тәубені өте қабылдаушы, ерекше мейрімді. (37)

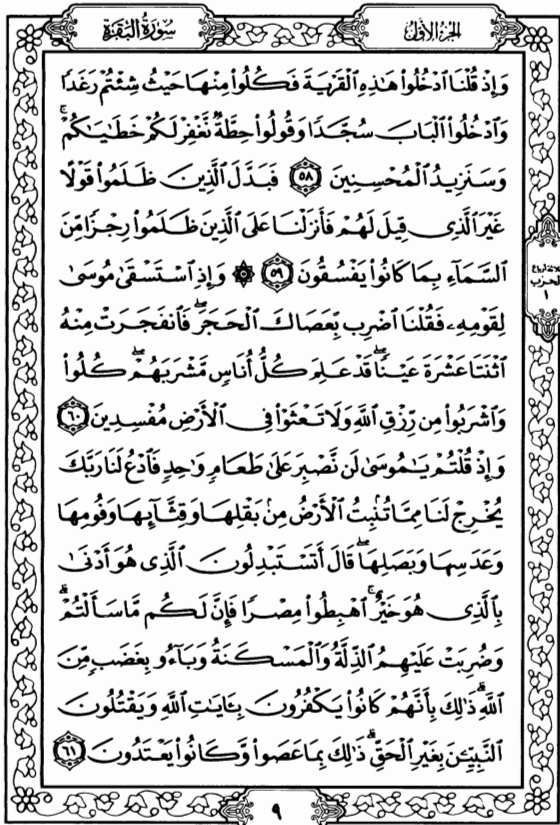
"Жаннаттан бәрің түсіндер, Менен сендерге бір туралық келсе, кім сонда тура жолыма ерсе, оларға қорку жоқ әрі қайғырмайды" деген едік. (38) Қарсы келіп аяттарымызды өтірік дегендер, солар, тозақтық болып, олар онда мәңгі қалады. (39) Әй Израил ұрпақтары! Берген нығметімді еске алыңдар. Уәдемді орындаңдар. Мен де серттеріңді орындаймын. Әрі Менен ғана қорқыңдар. (40) Жандарыңдағы Тәуратты растаушы Мен түсірген Құранға сеніңдер. Сондай-ақ оған

алғаш қарсы келушілерден болмаңдар. Және де аяттарымызды аз ғана бағаға айырбастамаңдар (дүниелік үшін бұрмаламаңдар) да Менен ғана қорқыңдар. (41) Хақиқатты бұзықтыққа араластырмаңдар да сондай-ақ біле тұра шындықты жасырмаңдар. (42) Намазды толық орындаңдар, зекет беріңдер, сондай-ақ (Алланың хұзырына) иілушілермен бірге иіліңдер. (43) Елді игілікке бұйырып, өздеріңді ұмытасыңдар ма? Кітапты оқисыңдар, ойламайсыңдар ма?... (44) Сабыр және намазбен жәрдем тілеңдер. Расында намаз ынталылардан басқаларға ауыр келеді. (45) Ол ынталылар, Раббыларына шын жолығатындықтарын ойлап әрі Оған анық қайтарылатындықтарын да біледі. (46) (Алла Израил ұрпақтарын бақытқа бөлеп, заманында әлемнен артық қылған. Пайғамбарлар көп келген. Бірақ Алланы көрмей: "Нанбаймыз" дегендер, Пайғамбарды өлтіргендер, бұзауға шоқынып, Тәуратты өзгерткен бұзықтары да болған. 2-С. 51,55,61-А.) Әй Израил ұрпақтары! Сендерге берген нығметімді, әм әлемге артық еткенімді еске алыңдар. (47) Біреу үшін ешкім күймейтін, шапағат қабыл етілмейтін, ешкімнен бодау алынбайтын және оларға жәрдем де етілмейтін бір күннен сақтаныңдар. (48)

Сендерді Перғауынның сыбайластарынан құтқардық. Олар сендерді жаман қинаумен ұстап, ұлдарыңды бауыздап, әйелдеріңді тірі қойатын еді. (Бәлгерлердің: "Израил ұрпақтарынан бір ұл туып, ықпалыңды жояды" деуі бойынша Перғауын, олардан ұл туса, бауыздатып отыратын болған.) Міне мұнда сендерге Раббыларыңнан зор сынау бар. (49) Сендер үшін теңізді жарып, құтқардық та, перғауындықтарды суға батырдық. Сендер көріп тұрдыңдар. (50) Сол уақытта Мұса (F.C.) ға (Түр тауында Тәурат үйрету үшін) қырық кеш уәде берген едік. Кейін оның артынан, бұзауды тәңір жасап алдыңдар да өздерің залым болдыңдар. (51) Сонан кейін де сендерді шүкірлік етер деп кешірім еттік. (52) Және тура жолға келулерің үшін Мұса (F.A.) ға Тәуратты (жақсы-жаманды) айырушы нұсқауды бердік. (53) Сол уақытта Мұса (F.C.): "Әй қаумым! Расында сендер бұзауды тәңір жасап алумен өздеріңе қастық қылдыңдар! Ал енді жаратушыларыңа тәубе қылыңдар. Әрі өздеріңді түзетіндер. (Немесе қылмыстыларды өлтіріңдер.) Бұларың сендер үшін жаратушыларыңның қасында хайырлы. Сонда тәубелеріңді қабыл етті. Өйткені Ол тәубені қабылдаушы, ерекше мейірімді"

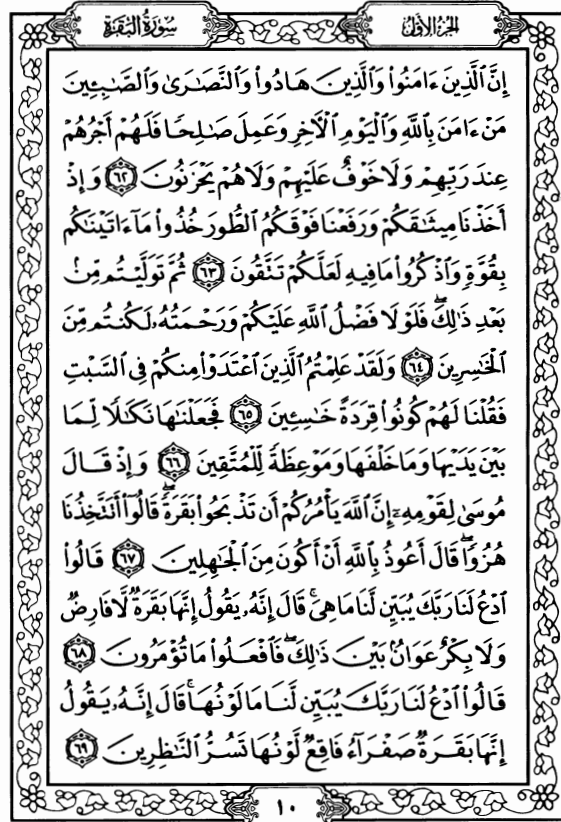
деді. (54) Сол уақытта сендер: "Әй Мұса! Алланы әшкере көрмейінше саған әсте иланбаймыз" дедіндер де, сендерді бір ащы дауыс алды. (Жасыл түсті.) Көріп тұрдыңдар. (55) Сонсоң шүкірлік етерсіңдер деп, өлгендеріңнен кейін қайта тірілттік. (56) Үстеріңе бұлтты көлеңке етіп, және сендерге бөдене менен құдырет шекерін (Мәнна, Сәлуаны) түсірдік. "Сендерге берген жақсы нәрселерден жеңдер" (дедік.) Олар Бізге емес өздеріне ғана қастық қылды. (57)

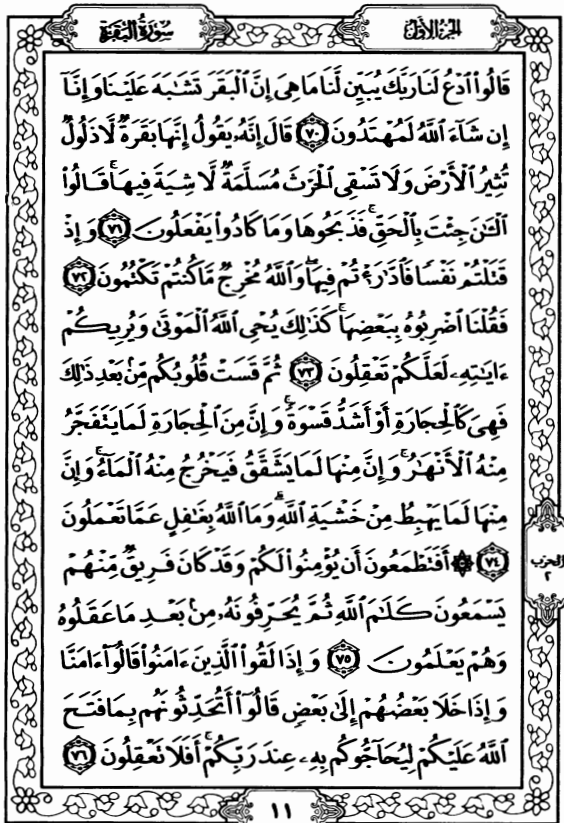
(Бұлар "Тие" даласынан Шам өлкесі "Ариха" қаласына түсетін болды.) Сол уақытта оларға: "Осы кентке кіріңдер, одан қалағандарыңша еркін жеңдер. Және есіктен бас қойып, (Хытта) "күнәмызды кеш" деп кіріңдер. Қателіктеріңді жарылқап, игілік істеушілердің сауабын арттырамыз" дедік. (58) Сонда залымдар, сөзді өздеріне айтылғаннан басқаға ауыстырды. (Кылмыстарына кешірім тілеудің орнына "Хынта" деп, бидай тіледі.) Сондықтан залымдарға бұзақылықтарының салдарынан

аспаннан пәле жаудырдық. (59) Сол уақытта Мұса (Ғ.С.) қаумы үшін су тіледі. Сонда: "Таяғыңмен тасты ұр" дедік. Сөйтіп, тастан он екі бұлақ жарылып шықты да әр ел өз суатын білген еді. Алланың несібесінен ішіп, жеңдер де жер жүзінде бұзақылық қылып жүрмеңдер. (60) Сол уақытты естеріңе алыңдар! "Әй Мұса! Бір-ақ түрлі тамаққа (Мәнна, Сәлуаға) сабыр ете алмаймыз. Біз үшін Раббыңа жалбарын, бізге жерден өсетін, көк өнісінен қиярынан, бидайынан, бұршағынан және сарымсағынан шығарсын" дедіңдер. Мұса (Ғ.С.):" Сондай ол сапалы нәрсені, бұл сапасыз нәрселерге ауыстырмақшысыңдар ма? Бір қалаға түсіңдер, онда әрине қалағандарың бар" деді. (Сондықтан) оларға қорлық, жоқшылық жүктеліп, Алла (Т.) ның ашуына ұшырады. Бұл олардың, Алланың аяттарына қарсы келулері және жазықсыз пайғамбарларды өлтірулері сондай-ақ өстіп қарсы келіп, шектен шығулары себепті. (61)

Расында сондай иман келтіргендер, Яһудилер, Христиандар және Сабилар болып, кім Аллаға, ахирет күніне сенсе, Раббыларының қасында сыйлық бар. Оларға қорқыныш жоқ. Әрі олар қайғырмайды. (62) Сол уақытта сендерден (Тәуратты қабылдауға) уәде алған едік. Үстеріңе Түр тауын көтеріп тұрып: "Сендерге берілген (Тәуратты) мықты ұстап, ондағы әмірлерімді елеп, ескеріңдер әрине сақтанған боласыңдар" деген едік. (7-С. 171-А.) (63). Оның артынан тағы қайталаған едіңдер. Сонда сендерге Алланың кеңшілігі, мейірімі болмаса, әлбетте зиянға ұшыраушылардан болар едіңдер. (64) (Бұларға сенбі күні балық аулауға тыйым салынған бола тұра айлакерлік істегендіктері үшін маймылға айналып барып типыл болған. 7-С.163-А. Р.Ж.) Расында сендерден сенбі күні шектен шыққандарды білесіңдер, сонда оларға: "Маймыл болып, қор болыңдар" деген едік. (65) Сонда ол жазаны, ілгері-кейінгілерге үлгі әрі сақтанушыларға насихат қылдық. (Израил ұрпақтарынан біреу малына қызығып, бір жақынын түнде өлтіріп тастайды. Көп жанжал болып, өлтіруші ақсынып Мұса (Ғ.С.) ға шағады. Мұса (Ғ.С.) Алланың әмірі бойынша: "Бір сиыр сойылып, кей мүшесімен қағылса, тіріліп, кім өлтіргенін айтады" дейді.) (66) Сол уақытта Мұса (Ғ.С.) қаумына: "Алла, бір сиыр бауыздауларыңды бұйырды" деді.

Олар: "Бізді келемеж қыласың ба?", - деді. Мұса (Ғ.С.): "Надандардан болудан Аллаға сиынамын" деді. (67) Олар: "Раббыңа біз үшін жалбарыншы, бізге оның не екенін білдірсін" деді. (Мұса Ғ.С.): "Алла, ол сиыр кәрі де емес, жаста емес, соның арасында" дейді. "Ал енді бұйрылғанды орындаңдар" деді. (68) Олар: "Раббыңа біз үшін жалбарыншы, бізге оның түсін білдірсін" десті. (Мұса Ғ.С.): "Алла, ол сап-сары сиыр, оның өңі көрушілерді сүйіндіреді дейді" деді.(69)

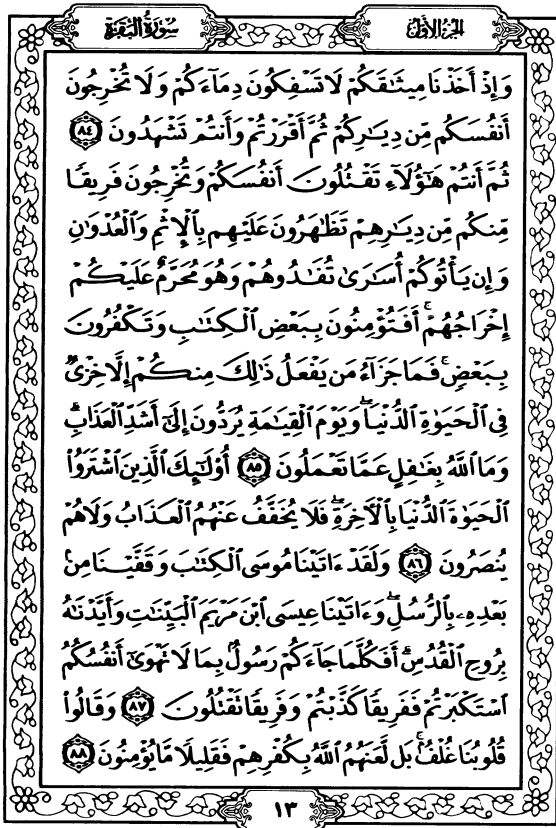
Олар тағы: "Раббыңа біз үшін жалбарыншы, о немене? Бізге білдірсін. Өйткені бізге (баска сиырға) ұқсас келді. Әрине Алла қаласа тура жолда боламыз" десті. (70) (Мұса Ғ.С.) расында Алла: "Ол сиыр қорлық көрмеген, жер жыртпаған, дін аман онда дақ жоқ дейді" деді. Олар: "Міне, әзір шындықты келтірдің" десті. Сонда олар, істегілері келмесе де оны бауыздады. (Қайта-қайта сұрақ қойып жүріп әрең орындады.) (71) Сол уақытта біреуді өлтірдіңдер де

сол жөнде таластыңдар. Алла жасырғандарынды ортаға шығарды. (72) Сөйтіп өлікті оның кейбір мүшесімен қағыңдар" деді. Алла осылайша, өлікті тірілтіп сендерге белгілерін көрсетеді. Әрине ойланарсыңдар. (73) Және содан кейін де жүректерің қатайып, тастай немесе тағы қаттырақ болды. Өйткені тастар жарылып, одан өзендер ағады. Әрі кей тастар қақ бөлініп, одан су шығады. Әрине кей тастар Алладан қорқып, күлайды. Алла істегендеріңнен гапыл емес. (74) (Мұсылмандар!) Олардың сендерге сенетіндіктерін үміт қыласыңдар ма? Әрине олардың Алланың сөзін (Тәуратты) тыңдайтын бір тобы бар еді. (Ғалымдары.) Олар оған түсініп болғаннан кейін (Мұхаммед Ғ.С. ның сипаттарын) біле тұра өзгертті. (4-С.46-А.) (75) Ал қашан олар мүміндерге кездесе: "Біз де иман келтірдік" деп, егер олар бір-бірімен жекелене қалса (бастықтары, адамдарына): "Алланың сендерге ашқан сырын, (Тәураттағы Мұхаммед Ғ.С. ның сипаттарын) Мұсылмандардың сендерге Раббыларыңның қасында дәлелдеулері үшін оларға айтасыңдар ма? Түсінбейсіңдер ме?",- дейді. (76)

Олар білмей ме? Негізінде Алла (Т.) олардың көрнеу, көмес істегендерін біледі. (77) Олардың ішінде надандары да бар. Кітапты білмейді. Олар тек қана үйретіндіні және бос ойларды ғана ойлайды. (78) Сондай Кітапты қолдарымен жазып, сонан соң аз ақшаға (дүниелікке) сату үшін: "Осы Алланың қасынан келгені" дегендерге нендей өкініш! Және олардың қол жазғандарына нендей өкініш! Сондай-ақ олардың табыстарына нендей өкініш! (79) Олар: "Бізді тозақ оты санаулы күндер ғана (ғазапта) ұстайды. дейді. (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Алладан уәде алдыңдар ма? Алла уәдесін сірә бұзбайды. Немесе Аллаға білмегендерінді айтасындар ма?",- де. (80) Керісінше, кім жамандық істесе, қателіктері оны баурап алса, сонда олар тозақтық болады да олар онда мәңгі қалады. (81) Ал және сондай иман келтіріп, түзу ғамал істегендер, ұжмақтық болып, олар онда мәңгі қалады. (82)

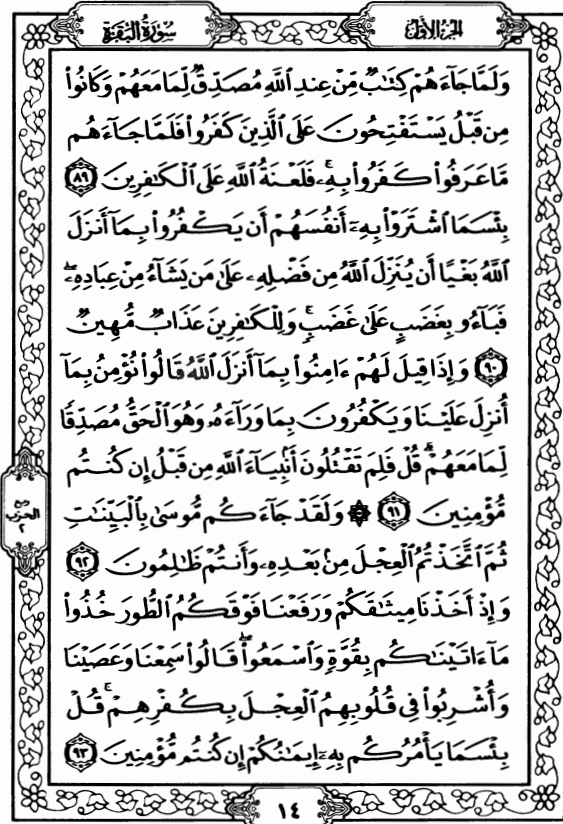
Бір заманда, Израил ұрпақтарынан: "Алладан басқаға құлшылық қылмандар, әке-шешеге жақсылық істеңдер, жақындарға, жетімдерге, міскіндерге қамқорлық жасаңдар, адамдарға көркем сөз сөйлеңдер, намазды толық орындаңдар және зекет беріңдер" деп ант алған едік. Содан кейін бет бұрдыңдар. Сендерден аз-ақ адам қалды. Өйткені сендер ежелден бет бұрушысыңдар. (Сендер үшін шындықтан бет бұру қиын емес.) (83)

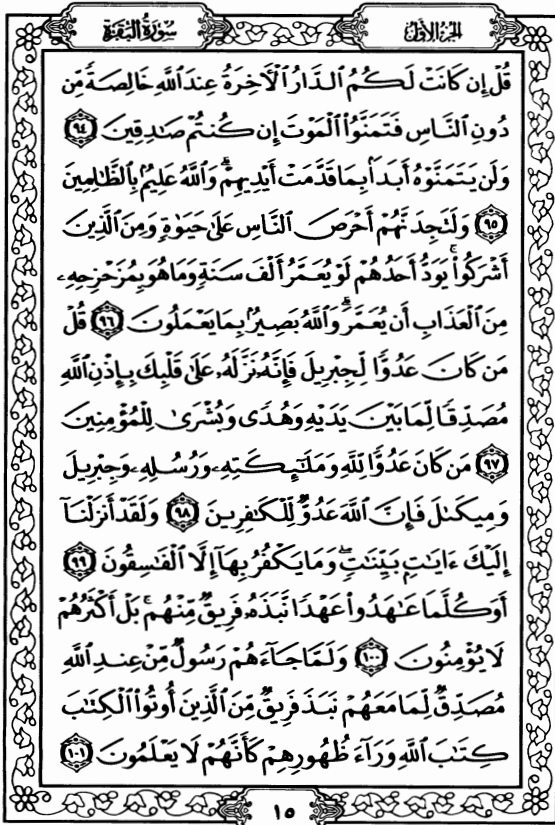
(Әй Яһудилер!) Бір заманда: "Бір-біріңнің қандарыңды төкпеңдер, өз-өздеріңді жұрттарыңнан шығармаңдар" деп, уәде алған едік. Сөйтіп мақұлдап куә болған едіңдер. (84) Содан кейін өздеріңді өлтіресіңдер, бір бөлімдеріңді жұрттарынан шығарасыңдар әрі оларға қарсы жауыздық, дұшпандықта өзара көмектесесіңдер. Егер олар сендерге тұтқын болып келсе, оларға бодау беріп құтқарасыңдар. Негізінен сендерге оларды жұрттарынан

шығаруға тыйым салынған. (Алла, олардан бір-бірін өлтірмеске, жұрттарынан шығармасқа, қастандық істемеске, тұтқынға түссе, төлеу беріп құтқаруға уәде алады. Бірақ олар соңғысын ғана орындамақшы болады.) Сендер Кітаптың кейіне сеніп, кейіне қарсы келесіңдер ме? Сендерден кім мұндай істесе, әрине олардың жазасы дүние тіршілігінде қорлық әрі қиямет күнінде қатты қинауға қайтарылады (салынады). Және Алла (Т.) істеген істеріңнен гапыл емес. (85) Осындай ахиретті беріп, дүние тіршілігін айырбастап алғандар, олардан ғазап жеңілтілмейді де оларға көмек те болмайды. (86) Расында Мұса (Ғ.С.) ға Кітап бердік те, одан кейін пайғамбарларды жалғасты түрде жібердік. Және Мәрийем ұлы Ғиса (Ғ.С.) ға да мұғжизалар беріп, Жебрейіл (Ғ.С.) арқылы қуаттадық. Әрқашан сендерге бір пайғамбар көңілдерің қаламаған нерсе кәлтірсе, тәкаппарланасыңдар. Олардың бір бөлімін (Ғиса, Мұса Ғ.С. ды) жасынға шығарып, (Зәкерия, Яхя Ғ.С.) бір бөлімін өлтірдіңдер. (87) Олар: "Жүрегіміз перделі" деді. Жоқ, Алла оларды, қарсы болуларының салдарынан қарғады. Сондықтан азы-ғана иман келтірді. (88)

Олардың қасындағы Тәуратты, растаушы Құран келген шақта, олар бұрын (ақыр заман пайғамбары арқылы кәпірлерге) үстемдік тілеген бола тұра өздеріне Тәуратта таныған (Мұхаммед F.C.) келген заманда, қарсы шықты. Қарсы болушыларға Алланың лағынеті болсын. (Мединелік Яһудилер, ақыр заман Пайғамбары келуден бұрын кәпірлерге: "Біздің дінімізді қостаушы Пайғамбардың келуі жақын" дейтін еді. Бірақ ақыр заман Пайғамбары Израил ұрпақтарынан болмағандықтан қарсы шықты. М.Ж.Б.Р.Т.) (89) Олар, Алла (Т.) ның өз кеңшілігінен құлдарынан қалағанына түсіргенін (Құранды) қызғанып қарсы келумен өздерін нендей жаман нәрсеге айырбастады да олар ашу үстіне ашуға ұшырады. Қарсы болушылар үшін қорлаушы азап бар. (90) Әрқашан оларға: "Алла түсірген (Құран) ге иман келтіріңдер" делінсе: "Өзімізге түсірілгенге, иман келтіреміз" деп, олар оның тысындағы (Құран) ға қарсы болады. Олардың қасындағы Тәуратты растаушы Құран хақ. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Егер (Тәуратқа) иман келтірген болсаңдар, бұрын Алланың елшілерін неге өлтірдіңдер?,- де. (91) Сендерге Мұса (F.C.) ашық дәлелдер ежелгеннен кейін де бұзауды тәңір жасап алдыңдар. Сендер залымсындар. (92) Сол уақытты еске

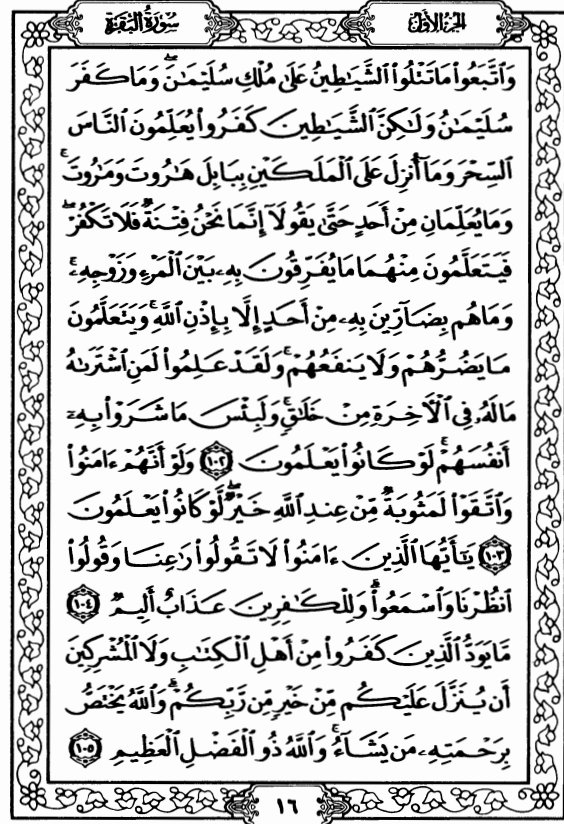
алыңдар. Бастарыңа Түр тауын көтеріп тұрып: "Сендерге біз берген (Тәурат) ді мықты ұстаңдар да құлақ салыңдар"деп серт алған едік. Олар: "Құлақ салдық, қарсы болдық" деді. Өйткені қарсылықтарының салдарынан жүректеріне бұзау сіңіп алған. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Егер (Тәуратқа) иман келтірген болсаңдар, имандарың сендерге нендей жаман нәрсені (бұзауға табынуды) бұйырған" де. (Тәуратта бұзауға табыну жоқ еді.) (93)

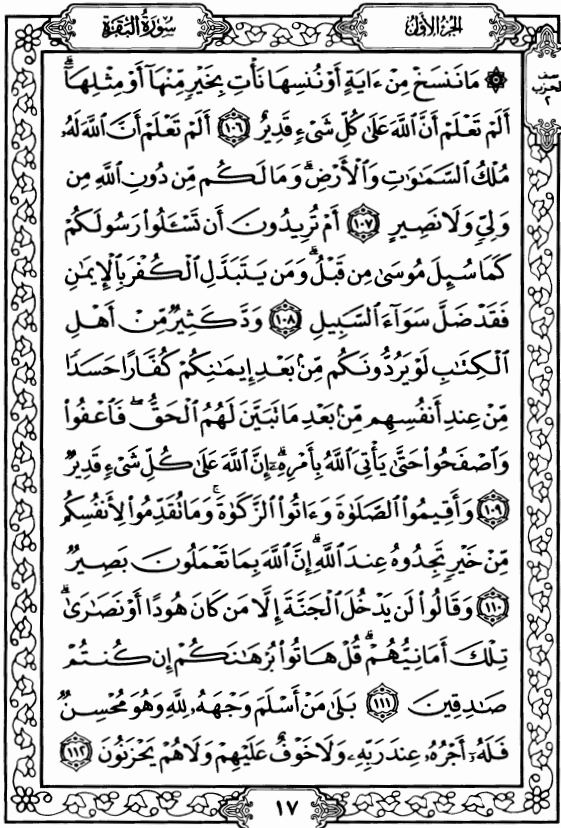
(Мұхаммед F.C.): "Егер Алланың қасындағы ахирет жұрты, елден ерекше нағыз сендер үшін ғана болса, өлім тілеңдерші! Шыншыл болсаңдар" де. (94) Бірақ олар қолекі істеп, ілгері жіберген қылмыстары себепті сірә өлім тілемейді. Алла залымдарды толық біледі. (95) (Мұхаммед F.C.) Яһудилердің жалпы адамдардан да мүшріктерден де тіршілікке (ұзын өмірге) тым құмар екенін көресің. Олардың әрбіреуі мың жыл өмір сүруді арман етеді. Алайда өмір оны

азаптан арашаламайды. Алла (Т.) олардың істегендерін толық көруші. (Яһудилердің тағы бір қылығы: "Жебрейіл дұшпанымыз, бізге азап әкелген, уахиды Мікәйіл әкелсе нанар едік" дейтін еді.) (96) (Мұхаммед F.C. оларға) айт: "Кім Жебрейіл (F.C.) ге дұшпан болса, (Алланың дұшпаны.) Өйткені ол, Алланың бұйрығы бойынша бұрыңғыларды растаушы, Құранды сенушілер үшін туралық әрі қуандырушы түрде жүрегіңе қондырды. (97) Кім Аллаға, періштелеріне, елшілеріне сондай-ақ Жебрейіл, Мікәйіл (F.C.) ге дұшпан болса, әлбетте Алла (Т.) кәпірлерге дұшпан. (98) (Мұхаммед F.C.) расында саған ап-ашық аяттарды түсірдік. Оған бұзақылар ғана қарсы келеді. (99) (Яһудилер) қай қашан да бір уәде жасалса, олардың бір бөлімі оны бұзып тастамады ма? Бәлкім олардың көбі Тәуратқа да сенбейді. (100) Оларға Алла тарапынан олардың қолындағы Тәуратты растаушы Елші келген шақта, Кітап берілгендердің бір бөлімі, тіпті түк білмегендей Алланың Кітабын (Тәуратты) арт жақтарына атты... (101)

(Олар Тәуратты қойып) Сүлейман (Ғ.С.) ның патшалығы заманындағы шайтандар оқыған (сиқыр) ға ілесті. Сүлейман (Ғ.С.) қарсы келмеді. (Сиқыр жасамады.) Бірақ шайтандар, адамдарға сиқыр үйретіп, кәпір болды. Олар Бабылда "Һарут, Марут" атты екі періштеге түсірілгенді үйретті. Ол екі періште: "Біз сынақ үшін келдік, қарсы болмандар" деп айтпайынша ешкімге үйретпеген. Сонда да олар, екеуінен: Ер-әйелдің арасын айыратынды үйренетін еді. Олар, Алладан бұйрықсыз ешкімге зиян бере алмайды. Олар өздеріне зиян келтіретін, пайда бермейтін нәрсені үйренетін еді. Расында олар оны айырбастап алғанға (Алланың Кітабының орнына сиқыр үйренгенге) ақиретте несібе жоқтығын білді. Олар, өздеріне нендей жаман нәрсе сатып алғандықтарын білген болса еді. (102) Егер олар иман келтіріп, (сиқырдан) сақтанса, әрине Алла жағынан хайырлы сауап болар еді. Егер олар білген болса. (103) Әй

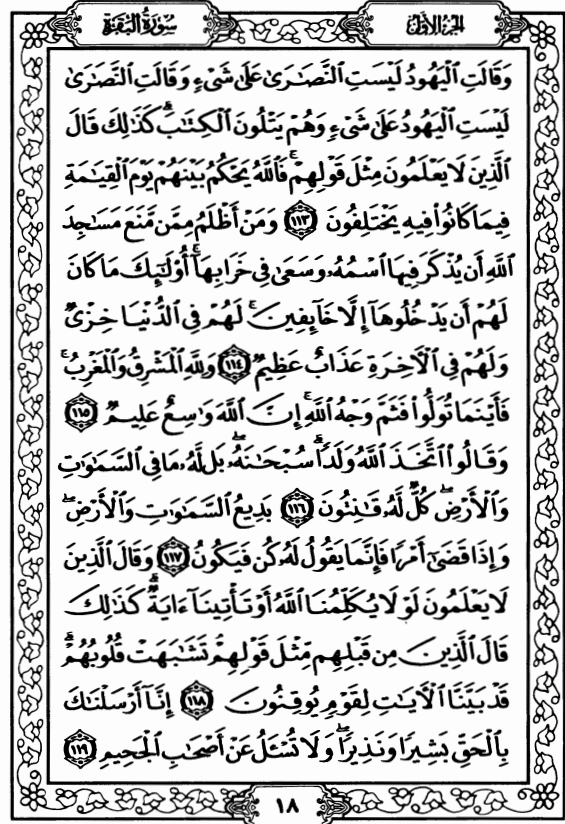
мүміндер: "Рағина" деп айтпандар. "Үнзурна" дендер. Әрі тыңдандар. Кәпірлер үшін күйзелтуші азап бар. (104) (Рағина, Үнзурна, екеуі де: "Бізге назар аудар" деген ұғымда. "Рағинаны" Яғудилер басқа мағнада қолданатын болғандықтан ескертілген.) Сондай Кітап иелерінің қарсы болғандары және мүшріктер сендерге Раббыларың жақтан бір игілік түсуін қаламайды. Дегенмен Алла мәрхаметін қалаған кісісіне арнайды. Сондай-ақ Алла (Т.) зор кеңшілік иесі.(105)

оларға шындық айқын болғаннан кейін өз күншілдіктерінен сендерді иманнан кейін қарсылыққа қайтаруды қалайды. Алла бір әмірін келтіргенге дейін, оларды кешіріңдер, елеңдер. Күдіксіз Алланың әр нәрсеге күші толық жетеді. (109) Намазды толық орындандар, зекет беріңдер. Өздерің үшін ілгері бір жақсылық жолдасандар, оны Алланың қасында табасындар. Шынында Алла (Т.) не істегендеріңді толық көруші. (110) Олар: "Үжмаққа Яьуди немесе Христиан ғана кіреді" деді. Бұл олардың өз ойлары ғана. (Мұхаммед F.C.): "Егер сөздерің шын болса, дәлел келтіріңдер" де. (111) Олай емес, кім жүзін Аллаға жөнелтіп, өзі жақсылық істейтін болса, сонда оған Раббыңның қасында сыйлық бар, оларға қорқыныш жоқ әрі олар қайғырмайды. (112)

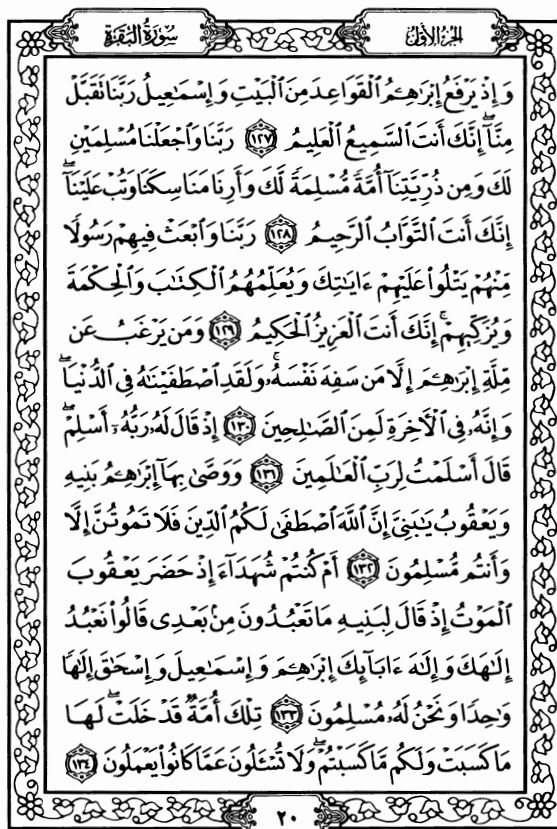
Бір аятты ауыстырсақ немесе ұмыттырсақ одан жақсысын, не сол сияқты келтіреміз. Әрине Алла (Т.) ның әр нәрсеге күші жетуші екенін білмедің бе? (106) Білмедің бе? Көктер мен жердің иелігі Аллаға тән. Сендер үшін Алладан өзге не дос не жәрдемші жоқ. (107) Немесе пайғамбарларыңнан, бұрынғы Мұса (F.C.) дан сұралған тәрізді (жоқтан өзгені) сұрағыларың келе ме? Кім иманын қарсылыққа ауыстырса, расында ол тура жолдан адасқан болады. (108) Кітап иелерінің көбі,

Кітапты оқи отырып, Яһудилер: "Христиандар еш нәрсе емес" деді. Христиандар да: "Яһудилер дәнеңе емес" деді. Сондай-ақ білмегендер де олардың айтқанындай айтты. (Араптар да: "Ислам діні еш нәрсе емес" деді. Т.М.) Сонда Алла (Т.) олардың таласқандарына қиямет күні билік айтады. (113) Алланың мешіттерінде Оның аты зікір етілуіне тыйым салғаннан әрі мешітті бұзуға тырысқаннан кім залымырақ? Олардың мешітке қорыққан түрде ғана кірулері керек еді. Олар үшін дүниеде қорлық, ахиретте зор ғазап бар. (114) Шығыс, батыс әр тарап Аллаға тән. Сондықтан қай жаққа бет қаратсаңдар да Алланың жүзі (ризалығы М.Т.) сол жақта. Расында Алла (Т.) өте кең, толық білуші. (Егер қыблаға қарау қауіп-қатерлі болса, бет алдына қарап намаз оқуға болады. Ж.Қ.) (115) Олар: "Алла, бала иемденді" деді. Ол, баладан пәк. (Яһудилер: Ғұзайыр Ғ.С. ды, Христиандар: "Ғиса Ғ.С. ды, Араптар: Періштелерді Алланың баласы" деді. 9-С. 3-А) Дегенмен көктер мен жердегі нәрселер Оныкі. Олар, түгел Оған бой ұсынады. (116) Ол, көктер мен жерді жоқтан бар етуші. Егер бір істің болуын қаласа,

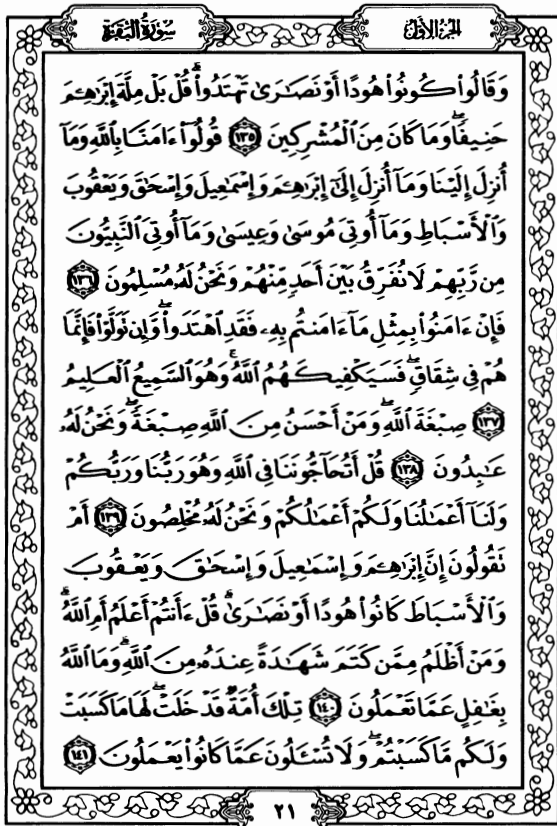

сонда тек қана оған "бол" дейді. Ол, бола қалады. (117) Сондай білмегендер: "Алла, бізге ауызекі айтса, немесе бізге бір белгі келтірсе еді" деді. Бұлардан бұрынғылар да бұлардың айтқаны тәрізді айтқан болатын. (4-С.153-А.) Олардың жүректері ұқсас. Расында нақ иланатын елге аяттарды ашық баян еттік. (118) (Мұхаммед Ғ.С.) шынында сені қуандырушы, қорқытушы егіп, хақиқат бойынша жібердік, тозақтықтардан жауапкер емессің. (119)

Сол уақта Ыбырайым мен Ысмайыл (F.C.) үйдің (Қағбаның) ірге тасын көтере: "Бізден қабыл айла, күдіксіз Сен тілекті тым естуші, толық білушісің." (127) "Раббымыз, екеумізді де өзіңе бой ұсынушы қыл, ұрпақтарымыздан да өзіңе бой ұсынушы бір үммет қыла көр, әрі бізге хаж ғамалдарымызды көрсетіп, тәубелерімізді қабыл айла, әлбетте Сен өзің тәубені қабыл етуші, ерекше мейрімдісің!" (128) "Раббымыз ұрпағымыздың ішіне өздерінен, оларға аяттарыңды оқитын, Кітапты әрі үкімдерін үйретіп, оларды тазартатын бір елші жібергейсің, күдіксіз Сен өзің ғана аса үстем, өте данасың" (деп жалбарынды. Ыбырайым F.C. ның тілегі бойынша Мұхаммед F.C. елші болып келді. К.Ж.Қ.) (129) Өзін білмеген ақылсыздан басқа кім Ыбырайым (F.C.) ның жолынан бет бұрады? Расында оны дүниеде таңдадық әрі күдіксіз ол, ақиретте де игілерден болады. (130) Бір кезде Раббы оған: "Бой ұсын!",- деді. Ол: "Бүкіл әлемнің Раббына бой ұсындым" деді. (131) Ыбырайым (F.C.) бұны ұлдарына өсиет етті және Яғқұп (F.C.) да: "Әй ұлдарым! Әрине Алла сендер үшін осы дінді ұнатты, сондықтан сендер нағыз Мұсылман болып өліндер" деді. (132) Яғқұп (F.C.) қа өлім келген сәтте, балаларына: "Неменеге құлшылық

қыласыңдар?",- дегенде, барма едіндер? Сонда олар: "Сенің Тәңіріңе, аталарыңның Тәңіріне: Ысмайыл, Ысхақтың бір-ақ Тәңіріне құлшылық қыламыз. Сондай-ақ Соған бой ұсынамыз" деген еді. (133) Міне солар бір үммет еді, өтіп кетті. Олардың еңбектері өздеріне, сендердің еңбектерің өздеріңе, сендер олардың істегендерінен сұралмайсыңдар. (Сондай-ақ бұл қылықтарыңмен олардан пайдалана алмайсыңдар. P.T.) (134)

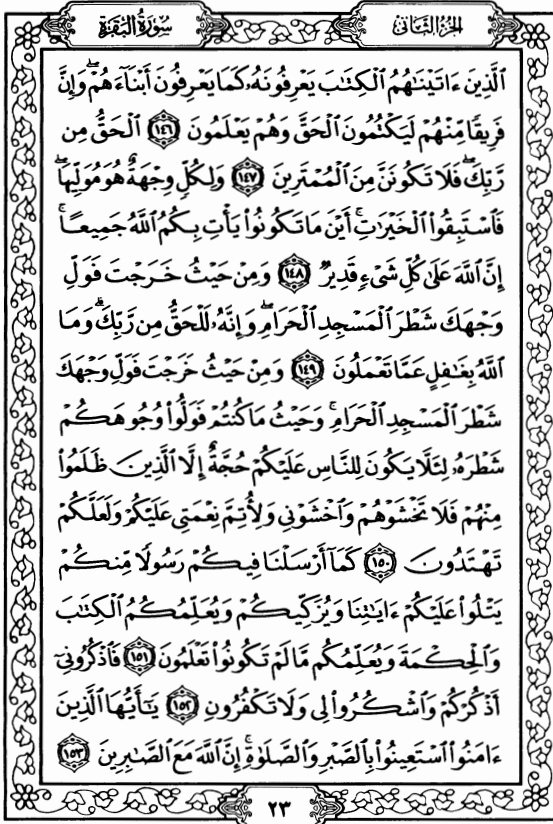
Олар: "Яһуди немесе Христиан болындар, тура жолда боласындар" деді. (Мұхаммед F.C.) олай емес, Ыбырайым (F.C.) ның түп-тура жолындамыз, ол ортақ қосушылардан емес еді" де. (135) Және оларға: "Біз Аллаға, бізге түсірілген Құранға әрі Ыбырайым, Ысмайыл, Ысхақ, Яғқұп (F.C.) тарға, ұрпақтарына тағы Мұса, Ғиса (F.C.) ға берілген нәрселерге сондай-ақ Раббылары тарапынан өзге пайғамбарларға берілген нәрселерге иман келтіріп әрі олардың араларын

айырмаймыз. (Бәріне де сенеміз.) Және біздер Ол Аллаға ғана бой ұсынушымыз" дедер. (136) Сонда олар, егер сендер сенген сияқты сенсе, онда рас тура жол табар еді. Ал егер олар бет бұрса, сонда олар, мүлде жолдан шыққан болады. Сонда да Алла сені олардан қорғауға жетіп асады. Ол Алла, (Т.) естуші, әр нәрсені білуші. (Христиандар, туған балаларын бір сары суға шомылдырып "тазарды" дейді. Алланың жаратқан өңі жақсы. Жасама түс не керек? Б.М.Т.) (137) Өң Алланыкі, Өн (беру) де Алладан кім артық? Сондықтан біз Оған құлшылық қыламыз. (138) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Біздің де сендердің де Раббыларың Алла жайында бізбен таласасындар ма? Біздің істегеніміз бізге, сендердің істегендерің, сендерге тән. Біз Аллаға нағыз ықыластымыз" де. (139) Немесе сендер: "Ыбырайым, Ысмайыл, Ысқақ, Яғқұп және ұрпақтары: Яһуди не Христиан еді" дейсіңдер ме? (Мұхаммед F.C.) оларға: "Сендер жақсы білесіңдер ме? Алла жақсы білеме?",- де. Жанындағы Алланың куәлігін (Алла білдіргенді) жасырғаннан кім залымырақ? Сондай-ақ Алла (Т.) істегендеріңнен гапыл емес. (140) Олар өтіп кеткен бір үммет, олардың еңбектері оларға, сендердің еңбектерің сендерге тән. Олардың істеген істерінен сендер сұралмайсындар. (141)

(Мұхаммед F.C. Медине қаласына көшіп келгеннен кейін намазды бір жарым жылға жақын "Месжид Ақса" жаққа қарап оқып, әр уақыт қыбланың "Қағба" болуын арман ететін еді. Ақыр бір күні Алланың әмірі бойынша "Қағба" жаққа қарап намаз оқыла бастағанда, ел арасында әр түрлі күңкіл болады...) Адамдардың кейбір ақымақтары: "Оларды, қарап тұрған қыбласынан не нәрсе бұрды?,- дейді. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Шығыс та батыс та Аллаға тән. Ол, қалағанын тура жолға салады" де. (142) Осылайша сендерді (артық, кемсіз) орташа бір үммет қылдық. Адамдарға куә болуларың сондай-ақ Пайғамбардың сендерге куә болуы үшін. Қарап тұрған қыбланың, теріс бағынатын біреулерден Пайғамбарға ілесетін кісілерді білуге істеген едік. Әрине бұл, Алла, тура жолға салғандардан басқаға қиынрақ. Алла имандарыңды жоймайды. Күдіксіз Алла, адам баласына өте жұмсақ ерекше мейрімді. (143) (Мұхаммед F.C.) жүзіңнің көкке жөнелгенін көреміз. Сондықтан өзің разы болған қыблаға айналдырамыз. Енді жүзінді "Месжид Харам" жаққа бұр. (Мүміндер) қай жерде болсаңдар да: Жүздерінді сол жаққа жөнелтіндер. Расында өздеріне кітап берілгендер,

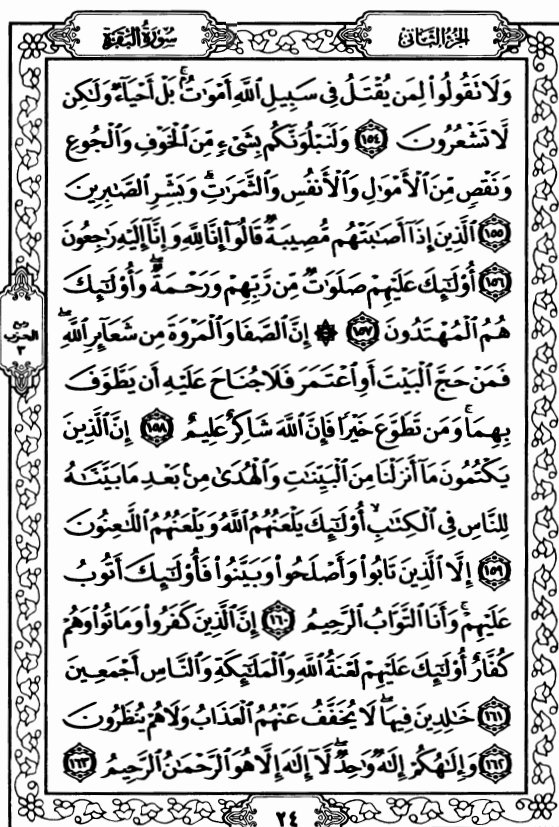
негізінен қыбланың ауысуын Раббыларынан бір шындық екенін біледі. Алла олардың істегендерінен гапыл емес. (144) (Мұхаммед F.C.) ол кітап берілгендерге әр түрлі мұғжизаны келтірсең де олар сенің қыблаңа ілеспейді (қосылмайды). Ал, сен де олардың қыбласына қосылушы емессің. Сондай-ақ олар да бір-біреулерінің қыблаларына ілеспейді. Өзіңе мұншалық мәлімет келгеннен кейін, олардың ойларына еліктесең әлбетте сен анық залымдардан боласың. (145)

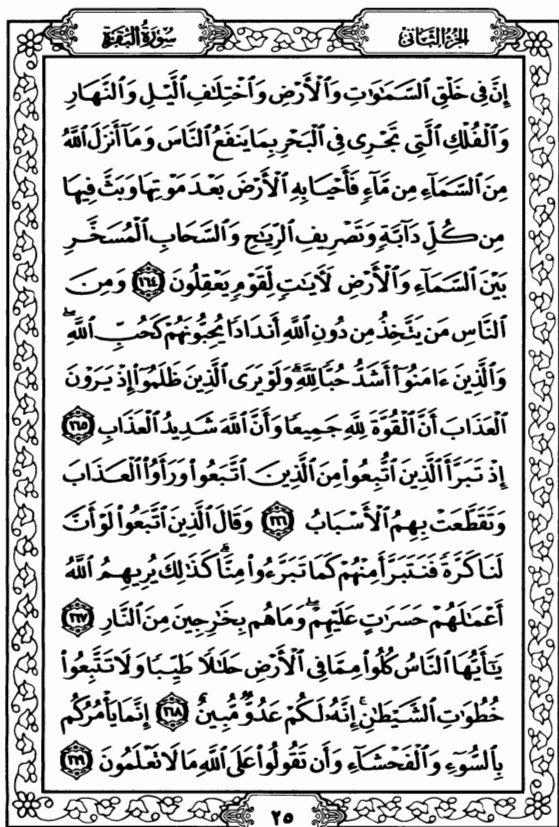
Өздеріне кітап бергендеріміз (Мұхаммед Ғ.С. ды) ұлдарын танығандай танийды. Негізінен олардан бір тобы (ғалымдары) шындықты біле тұра жасырады. (146) (Мұхаммед Ғ.С.) хақиқат Раббыңнан келген. Сондықтан сіре күдіктенуші бола көрме. (147) Әркімнің бір бет алатын қыбласы бар. Сонда жақсылыққа жарысыңдар. Қайда болсаңдар да Алла барлығыңды бірараға жинайды. Күдіксіз Алла (Т.) ның әр нәрсеге күші жетеді. (148) Қайдан (жолға) шықсаң да жүзінді Месжід

Харам жаққа қарат. Өйткені ол, Раббыңнан бір хақиқат. Алла (Т.) не істегендеріңнен ғапыл емес. (149) Және қайдан (жолға) шықсаң да жүзінді Месжід Харам жаққа қарат. (Бұл жердегі қыбланың қайталануы маңыздылығын бекіту. Р.М.) (Әй мүміндер!) Қайда болсаңдар да (намазда) жүздеріңді солай қаратыңдар. Адамдар үшін сендерге қарсы бір дәлел болмасын. (Яһудилер: "Бұлар Ыбырайым Ғ.С. ның дінінде болса, неге Кағба жаққа қарамады?" демесін.) Бірақ олардың залымдары айта береді. Олардан қорықпаңдар. Сендерге нығметтерімді толықтауым және тура жолда болуларың үшін Менен корқыңдар. (150) Іштеріңе, өздеріңнен аяттарымды оқитын, сендерді тазартатын және сендерге Құранды әрі үкімдерін үйрететін сондай-ақ білмегендеріңді үйрететін Елші жібергеніміз сияқты... (151) Енді, Мені еске алыңдар, Мен де сендерді еске аламын және Маған шүкірлік қылыңдар да қарсы болмаңдар. (152) Әй мүміндер! Сабыр және намазбенен (Алладан) жәрдем тілендер, күдіксіз Алла (Т.) сабыр етушілермен бірге. (153)

Алла жолында өлтірілгендерді (шәһиттерді) олар өлі демендер, олар тірі, бірақ сендер сезіп біле алмайсындар. (154) Әрине сендерді хауіп-қатер, ашаршылық және малдардан, жандардан сондай-ақ өнімдерден кеміту арқылы сынаймыз, (Мұхаммед F.C. сондай жағдайларда) сабыр етушілерді қуандыр! (155) Қашан оларға бір қайғы жетсе: "Олар шын мәнінде біз Аллаға тәнбіз әрі Оған қайтушымыз" деді. (156) Міне соларға, Раббылары жақтан жарылқау және мәрқамет бар. Әрі олар тура жолдағылар. (Қағбаның жанында "Сафа, Мәруе" деген екі төбешік бар. Бағы заманда Ысмайыл (F.C.) дың анасы Ажар ханым су іздеп екі арасында кезек жүгірген, Алланың бір белгілі қасиетті орны еді. Кейін жаһилиет дәуірінде екеуіне де бүт орнатылып, соларға шоқынлатын болғандықтан: Мұсылмандар "Сафа, Мәруе" ге жүгірмесек те болар деп, ойлағандықтан осы аят түскен. P.Ж.М.Т-Қ.) (157) Негізінде "Сафа, Мәруе" Алланың белгілерінен. Сонда кім хаж немесе ғұмра орындаса, ол екеуін де тауап етудің оқасы жоқ. Кімде – кім артықша бір хайыр істесе, Алла шүкірлікті қадырлаушы, толық білуші. (158) Негізінен біз ап-ашық үкімдерді әрі тура жолды Кітапта адамдарға баян еткеннен кейін жасырғандар, соларға Алла лағынет етеді әрі барлық лағынет етушілер лағынет етеді. (159) Бірақ тәубе еткендер,

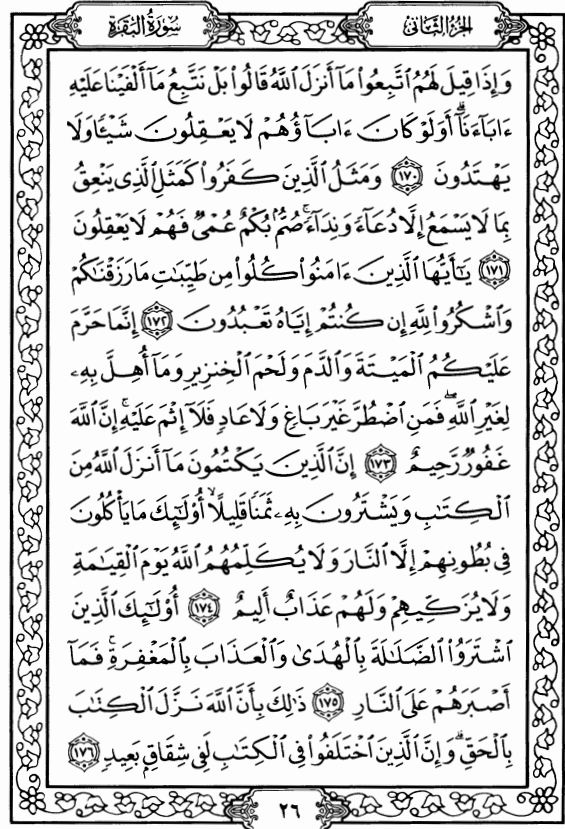
жағдайларын түзелткендер және шындықты баян еткендер басқа. Міне солардың тәубесін қабыл етуші, ерекше мейірімдімін. (160) Расында сондай қарсы келгендер және қарсы болған күйде өлгендер, міне соларға Алланың лағынеті әрі періштелердің және біртұтас адамдардың лағынеті болады. (161) Олар лағынетте мәңгі қалады, олардан ғазап жеңілтілмейді де оларға мұрса берілмейді. (162) Тәңірлерің бір-ақ Тәңір. Одан басқа ешбір Тәңір жоқ. Ол, аса қамқор, ерекше мейірімді. (163)

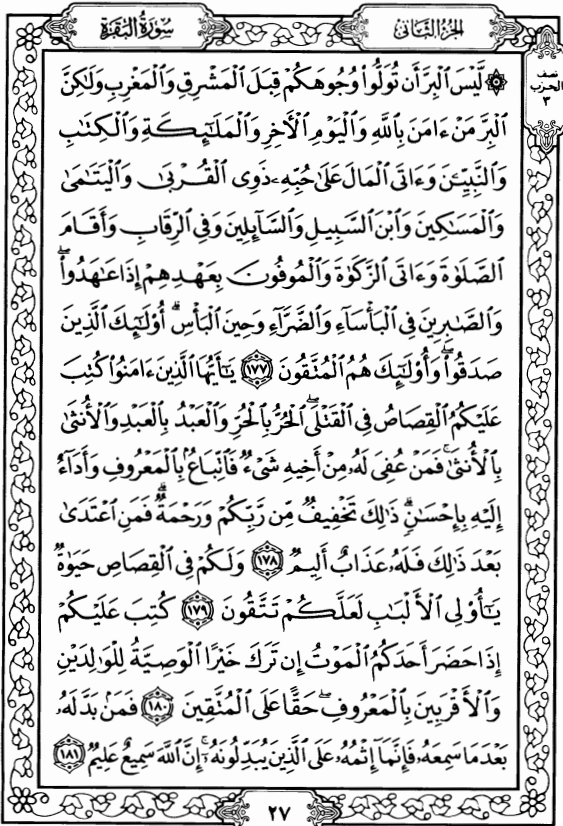
етеді де оларды Алланы сүйгендей сүйеді. Ал мүміндер, Алланы тағы артық сүйеді. Егер залымдар газапты көрсе, бүкіл қуаттың Аллаға тән екенін, шын мәнінде Алланың қатты азап иесі екенін білсе еді. (165) Сол уақытта ерілгендер (бастағандар), өздеріне ергендерден безеді. Сондай-ақ олар азап көргенде қарым-қатынастары кесіледі. (166) Ал ерушілер: "Әттең! Бізге (дүниеге) қайтар күн болса, олар бізден безгендей, бізде олардан безер едік" дер. Солайша Алла олардың істеген істерін өздеріне өкініш етіп көрсетеді. Сондай-ақ олар тозақтан шығушы емес. (167) Әй адам баласы! Жер жүзінде болған халал, таза нәрседен жеңдер! Және шайтанның ізіне ермендер! Өйткені ол сендерге ашық дұшпан. (168) Шынайы түрде ол сендерге жамандықты, арсыздықты және Аллаға қарсы білмейтіндеріңді айтуды нұсқайды. (169)

Күдіксіз көктер мен жердің жаратылуында, түн мен күннің ауысуында, адам баласына пайдалы нәрселермен теңізде жүрген кемеді және Алланың көктен жаңбыр жаудырып, жер өлгеннен кейін онымен жандандыруында әрі онда әр түрлі хайуанды таратуында, желдерді және көк пен жердің арасындағы бағынышты бұлтты басқаруында әлбетте ойлаған елге (Алланың барлығы, бірлігіне) белгілер бар. (164) Адамдардың кейбіреулері Аллаға өзгені теңдес

(Мекке мүшріктеріне) Алла түсірген (Құранға) бой ұсыныңдар делінсе олар: "Жоқ, үстінде ата-бабаларымызды тапқан жолға ілесеміз" деді. Егер аталары еш нәрсені түсінбеген әрі тура жолда болмаған болса да ма? (Сонда да солардың жолымен жүре ме?) (170) Кәпірлердің, мысалы: Дабыстағанда, үнді, айғайды ғана естіп түсінбейтін біреу тәрізді; саңырау, сақау және соқыр. Сонда олар еш нәрсені аңғармайды. (171) Әй мүміндер! Ризықтандырғанымыздың жақсысынан жеңдер. Әрі Аллаға шүкірлік етіңдер, егер Оған ғана құлшылық ететін болсаңдар. (172) Шынайы түрде сендерге өлексені, (арам өлген малды), қанды, доңыз етін және Алладан басқаның атымен бауыздалғанды арам қылды. Сонда кім мәжбүрленсе, қарсылық қылмаса, шектен шықпаса оған кінә жоқ. Күдіксіз Алла өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (Алладан басқаға арналып бауыздалған мал арам. Егер бір Мұсылман Алладан басқаға жақындасу ниетімен бауыздаса діннен шығады. Бауыздағаны жемтік болады. Р.Т-К.Ж-Қ. Және мәжбүрлік екі түрлі: Жейтін нәрсе таба алмау, не біреу зорлау. Ж-Қ.) (173) Сондай Алла түсірген Кітаптан (Тәураттағы Мұхаммед Ғ.С. ның сипаттарын) жасырып, оны аз ақшаға (дүниеге),

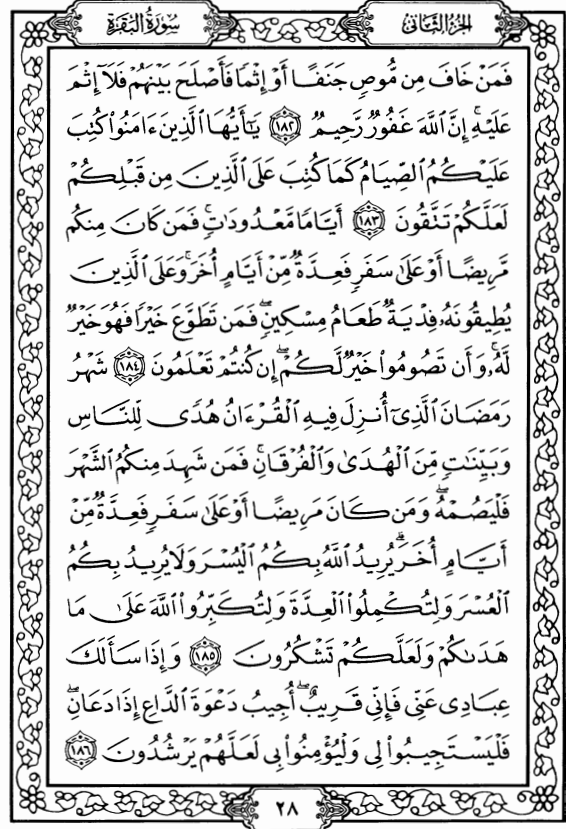
айыр бастағандар, Солар қарындарына отты ғана жейді. (Қарындарын отпен толтырады.) Қиямет күні Алла оларға тіл қатпайы да оларды ақтамайды және оларға күйзелтуші газап бар. (174) Олар адасуды туралықтың орнына, азапты жарылқаудың орнына ауыстырып алғандар. Сонда олар тозаққа қалай шыдайды? (175) Осы, Алланың Кітапты туралықпен түсіргендігі үшін. Негізінен Кітап жайында таласқандар ұзақ қайшылықта. (176)

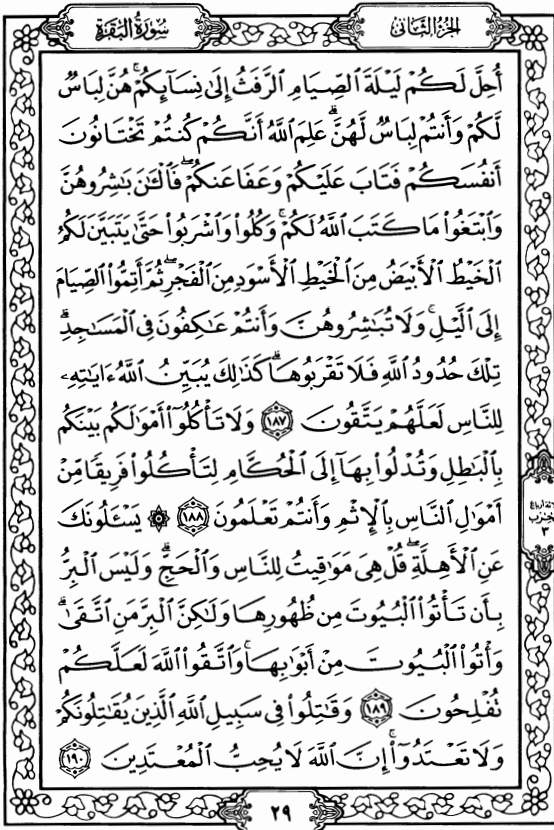
(Яһудилер Месјид Ақсаны, Христиандар оның шығыс жағын қыбла тұтып, әрқайсысы өз қыбласын жақсы деп ойлайды. Б.Ж.М.К.) Жүздеріңді шығысқа, батысқа жөнелту бір игілік емес. Бірақ кім Аллаға, ақирет күніне, періштелерге, кітаптарға, пайғамбарларға иман келтірсе және жақындарына, жетімдерге, міскіндерге, жолда қалғандарға, қайыршыларға және құл азат етуге жақсы көре отырып, мал сарып қылса әрі намазды толық орындап

зекет берсе, өзара байласқан уәдесін орындаушы, таршылықта, қиыншылықта және соғыс кезінде сабыр етуші болса, міне солар шыншылдар әрі солар тақуалар. (177) Әй мүміндер! Сендерге қысас (есе қайтару) парыз етілді: Азатқа азат, құлға құл, әйелге әйел (өлтіріледі.) Дегенмен оған туыс жағынан кешірілсе, оның ережеге үйлесуі екінші жақтың да оған дұрыс төлеуі хажет. (Егер қысас кешіріліп, құнға тоқтаса, алушының орынсыз егеске қысас істемеуі, берушінің де дұрыс орындауы керек.) Міне осы, Раббылары жағынан жеңілдік және мәрхамет. Ал кімде-кім бұдан кейін шектен шықса, (кек сақтаса) ол үшін ахиретте күйзелтуші азап бар. (178) Әй ақыл иелері! Сендер үшін қысаста (кісі өлтіргенді өлтіруде) тіршілік бар. Әрине сақсынарсыңдар. (179) Біреулеріңе өлім келген шақта, артына мал қалдырса, әке-шешесіне, жақындарына дұрыстықпен өсиет парыз етілді. Өсиет тақуаларға бір міндет. (Бұл аяттың үкімі мирас аятымен қалдырылған. (4-С.11-А.) (180) Сонда біреу өсиетті естігеннен кейін ауыстырса, кінәсы оны өзгертушіге болады. Күдіксіз Алла әр нәрсені естуші, білуші. (181)

Кім өсиет етушінің қателескендігінен немесе кінелі болатындығынан сезіктенсе, араларын түзелтіп қоюдың оқасы жоқ. (Өсиеттегі қателікті дұрыстауға болады.) Расында Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (182) Әй мүміндер! Сендерге бұрынғыларға парыз қылғандай ораза парыз қылынды. Әрине сақсынарсыңдар. (183) Санаулы күндерде. Сонда сендерден кім ауру немесе жолаушы болса, басқа күндерде төлер. Және сондай ораза күш келетіндер, (кәрі не аурулар) бір міскіннің тамағын төлесін. Сонда кім ынтығып артық хайыр қылса, ол өзіне жақсы. (Мұндай ораза ауыр келетін кәрі, ауру не екі қабат, омырауда баласы болған әйелдер оразаның орнына күніне бір фітір садақасын беруіне болады. Ж-К) Білсеңдер сендер үшін ораза ұстауларың тағы жақсы. (184) Рамазан айы сондай бір ай, ол айда адам баласына тура жол және (ақ пен қараны) айыратын дәлел түрінде Құран түсірілді. Сендерден кім рамазан айында болса, ораза ұстасын. Ал біреу науқас не сапарда

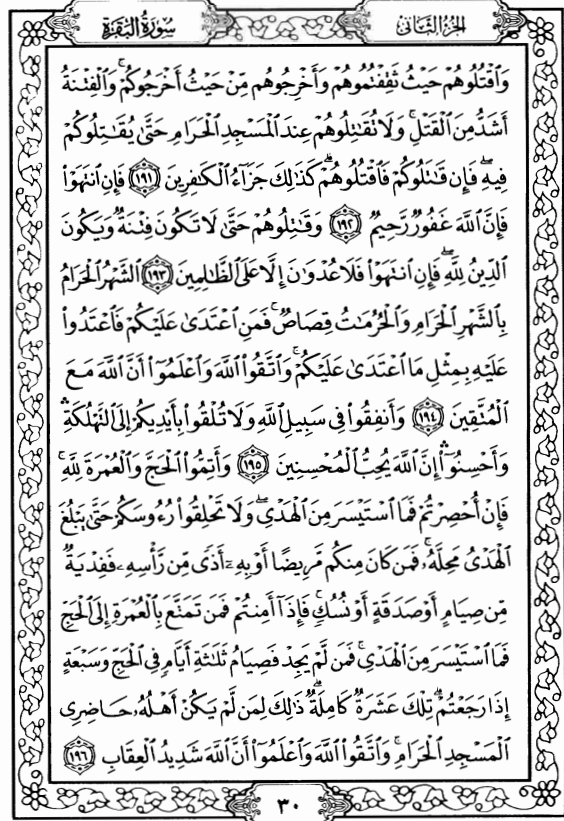
болса, басқа күндерде санын толтырсын. Алла (Т.) сендерге оңайлық қалайды, ауыршылық қаламайды. Сендерді тура жолға салған Аллаға шүкірлік етулерің үшін санын толтырыңдар. Әрі Алланы ұлықтаңдар. (185) (Мұхаммед F.C.) егер құлдарым, Мен туралы сенен сұраса: "Өте жақынмын, қашан Менен тілесе, тілеушінің тілегін қабыл етемін. Ендеше олар да әмірімді қабыл етсін. Және Маған сенсін. Әрине тура жол тапқан болар еді." (186)

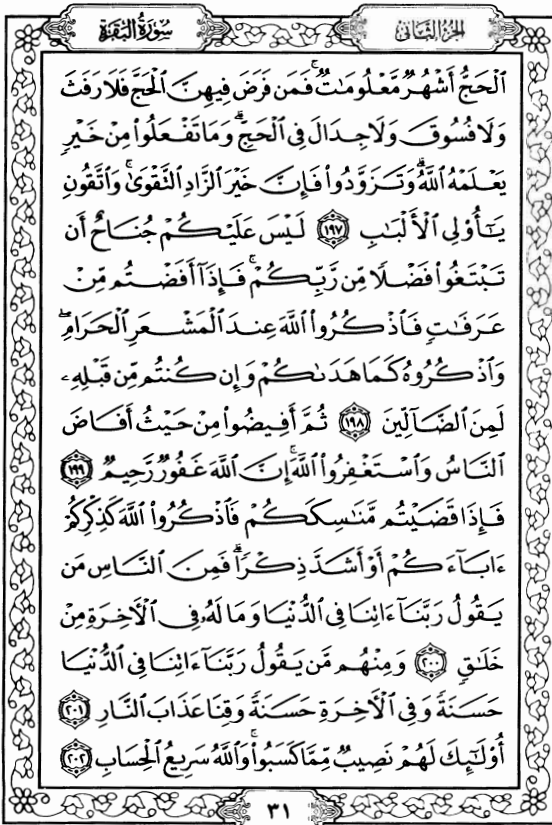
(Бастапта кей Мұсылмандар оразаның кешінде әйелдеріне жақындаспағандықтан осы аят түскен екен.) Сендерге оразаның кешінде әйелдеріне жақындасу халал етілді. (Өйткені бір-біріңді қорғауда) олар сендерге киім, сендер де оларға киім (іспетті) сіңдер. Алла өздеріңе зиян қылатындықтарыңды біледі. Сондықтан тәубелеріңді қабыл етіп сендерді кешірді. Ал енді (бұдан былай) оларға жақындасыңдар. Алланың өздеріңе жазғанын талап

етіңдер. Және таңнан, қара жіптен ақ жіп (қараңғылықтан сәуле) айрылғанға дейін ішіңдер, жеңдер де сонсоң оразаны кешке дейін толық орындаңдар. Мешіттерде (ғибадат етіп) ығтиқәфта болған кеште әйелдеріңе жақындаспаңдар. Осы Алланың шегі, оған жақындамаңдар. Осылайша Алла (Т) сақсынулары үшін адамдарға аяттарың баян етеді. (187) Араларыңдағы малдарыңды бұзық жолмен жемендер. Сондай-ақ біле тұра адамдардың малынан бір бөлім жеу үшін билерге апармаңдар. (188) (Мұхаммед F.C.) олар сенен жаңа туған айдың жағдайын сұрайды: "Ол, адамдар және хажылық үшін уақыт белгілеу" де. (Және олар хаж кезінде үйге арт жағынан кіруді жақсы деп ойлайды.) Үйлеріңе артынан кірулерің бір жақсылық емес. Бірақ кім сақсынса сол жақсылық. Ендеше, үйлерге есіктерінен кіріңдер әрі Алладан қорқыңдар. Әрине құтыласыңдар. (Мекке кәпірлері Мұсылмандарға 13 жыл жапа шектіріп, Мединеге көшкеннен кейін де қырсоңдарынан қалмай әрі Меккедегі үй-мүліктерін талап алғандықтан, өздері килікпегендерге килікпеу, соғысқандар немесе оларға көмек еткендермен соғысу. Сондай қатын, бала және дін адамдарына соқтықпау шартымен қорғаныс соғысына әмір түседі.) (189) Өздеріңмен соғысқандармен Алла жолында соғысыңдар да шектен шықпаңдар. Негізінен Алла (Т.) шектен шығушыларды жақсы көрмейді. (190)

Оларды қайдан тапсаңдар да өлтіріңдер. Өздері, сендерді (Меккеден) шығарғандай оларды шығарыңдар. Бұзақылық, кісі өлтіруден қиын. Месжіт Харамның жанында олар сендермен соғыспайынша, ол жерде олармен соғыспаңдар. Егер олар сендерді өлтірсе, сендер де оларды өлтіріңдер. Кәпірлердің жазасы осылай. (191) Егер олар бұзақылықтан тыйылса, күдіксіз Алла жарылқаушы, ерекше мейірімді. (192) Олармен бұзақылық қалмай, дін Аллаға тән болғанға дейін соғысыңдар. Егер олар тыйылса, дұшпандық залымдарға ғана. (193) Құрметті ай, құрметті аймен және құрметтер долай. (Құрметті айларда соғысу не соғыспай құрметтеулер, екі жаққа бірдей). Сонда кім сендерге соқтықса, сендер де олар сендерге соқтыққандай соқтығыңдар және біліңдер, шәксіз Алла тақуалармен бірге. (194) Алла жолында мал сарып қылыңдар. (Сараң қорқақ болып) өздеріңді өз колдарыңмен хауіп-қатерге салмаңдар. Жақсылық істендер. Шын мәнінде Алла игілік істеушілерді жақсы көреді. (195) Хаж және ғұмраны Алла үшін толық орындаңдар. Егер (жолда) тосылсаңдар, құрбандықтан қолайлысы болады. Құрбандық орнына барғанға дейін шаштарыңды алдырмаңдар. (Құрбандық барып бауыздалғаннан кейін шаш алдырып ыхрамнан шығады). Біреу (ықрамда) науқас немесе басында бір жайсыздық болып, шаш алдырса ораза не садақа немесе құрбандықтан төлеу салады. Ал қашан амандықта

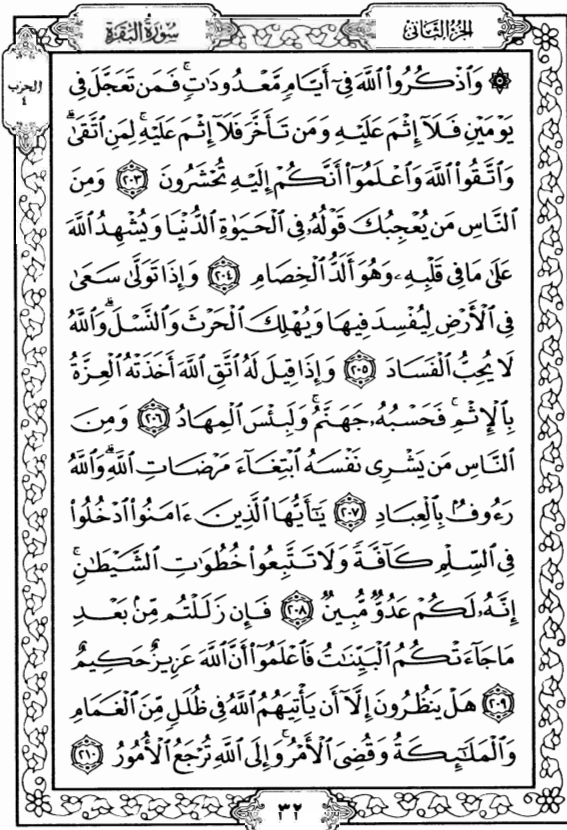
болсаңдар хажға дейін ғұмрадан пайдаланса, (әуелі ғұмраны орындап, ыхрамнан шығып, хаж үшін қайта ыхрам байланса, бұны "Хаж Тәматтұғ" деп атайды). Сонда қолайлы бір құрбан шалады. Егер біреу құрбандық таба алмаса, хажда үш күн, үйге қайтып келгенде жеті күн болып, толық он күн ораза ұстайды. Бұл үйі Месжід Харамның маңында болмағандар үшін. Алладан қорқыңдар. Негізінен Алланың қатты ғазап иесі екенін біліңдер. (196)

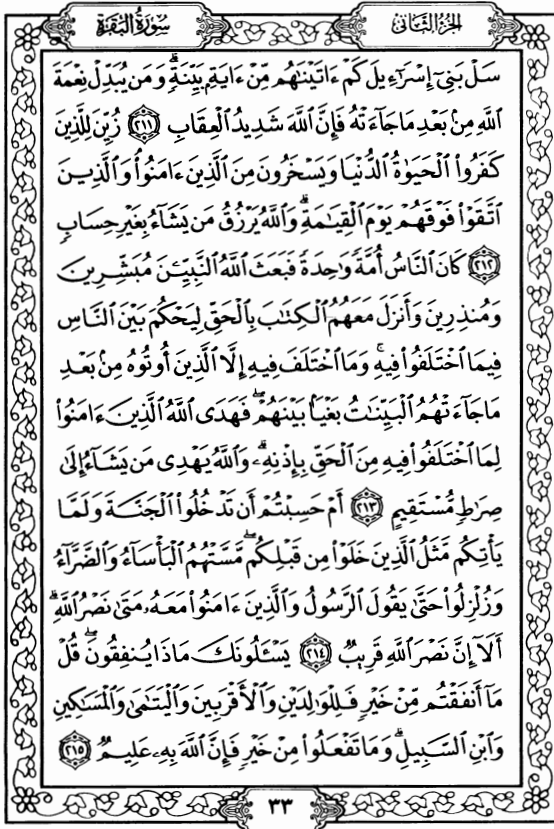
Хаж (шәууал, зылқағда және зылхажжаның онына дейінгі) белгілі айлар. Кім ол айларда (ыхрам байланып) міндеттенсе, хаж кезінде әйелге жақындасу, кінә істеу және жанжал жоқ. Әй ақыл иелері! Нендей хайыр істесендер, Алла оны біледі. Және азық алыңдар. Негізінде азықтың жақсысы тақуалық. "Әй ақыл иелері! Менен ғана қорқыңдар." (197) Сендерге Раббыларыңның кеңшілігін іздеулеріңнің (кәсіп істеулеріңнің) оқасы жоқ. Қашан Ғарафаттан

қайтсаңдар, Машғарыл Харамның қасында, Алланы еске алыңдар. Сондай-ақ Оны, сендерге нұсқағанындай еске алыңдар. Сендер бұрын азғындардан едіңдер. (Бұрын Құрайыштар дандайсып, Ғарафатқа бармай Мүзделіфеден қайтатын және Минада ата-бабаларын мақтайтын еді). (198) Сонсоң ел қайтқан жерден қайтыңдар да Алладан жарылқау тілеңдер. Күдіксіз Алла өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (199) Қашан хаж ғамалдарыңды өтесендер, (Минада) Алла (Т.) ны ата-бабаларыңды зікір еткендей тіпті одан да артық зікір етіңдер. Сонда адамдардан кім: "Раббымыз! Бізге дүниеде ғана жақсылық бер!", - десе оларға ақиретте несібе жоқ. (200) Және олардан кім: "Раббымыз! Бізге дүниеде де жақсылық бер әрі ахиретте де жақсылық бер. Және тозақ отының азабынан сақта!", - дейді. (201) Міне олар үшін ғамалдарынан үлес бар. Алла (Т.) есепті тезінен көруші. (202)

Санаулы күнде Алланы зікір етіңдер. Сонда кінәдан сақтанған кісіге, (Минадағы ғибадатты) асығып екі күнде бітірсе оқасы жоқ. Біреу кешіксе де кінә жоқ. Алладан қорқыңдар әрі негізінде Аллаға қайтарылатындықтарыңды біліңдер. (Мүшріктерден Шарқ Ұлы Ахнас Мұхаммед Ғ.С. ға келіп әдемі сөздермен Мұсылман болғанын айтып, шыға бере Мұсылмандардың егіндерін өртеп, малдарын өлтірген екен.Ж.М.Р.Х) (203) (Мұхаммед Ғ.С.) адамдардан кейбіреулерінің дүние тіршілігіндегі сөзі өзіңді таңырқатады да Алланы жүрегіндегісіне айғақ қылады. Ол өте сотқар қаскүнем. (204) Қашан беті бұрылса, жер жүзінде сотқарлық істеуге сондай-ақ егінді, малды жоқ етуге тырысады. Алла жауыздықты жақсы көрмейді. (205) Ал қашан оған: "Алладан қорық!", - делінсе, оның паңдығы ұстап, өзін күнәкар етеді. Оған тозақ жетеді, нендей жаман орын. (206)

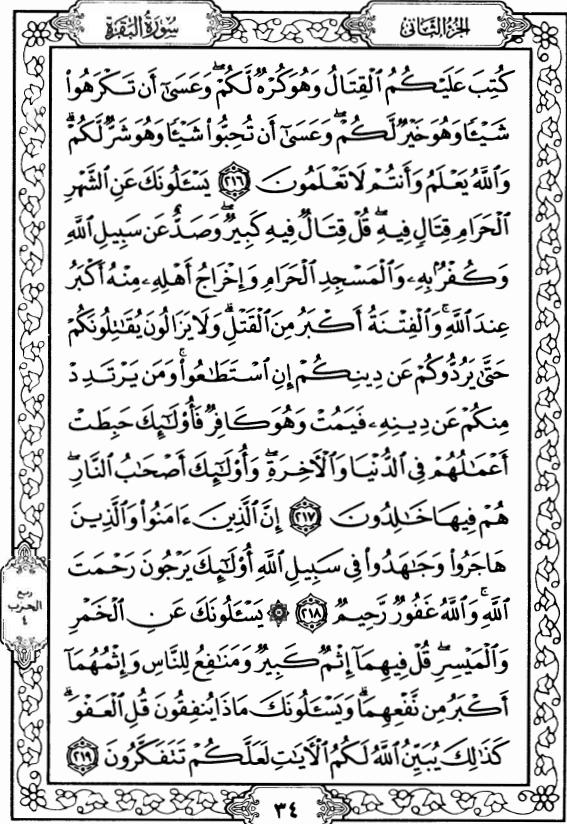
Адамдардан Алланың ризалығын іздеп жанын сататындар да бар. Алла (Т.) құлдарына тым жұмсақ. (207) Әй мүміндер! Исламға бүтіндей кіріңдер. Шайтанның ізіне ермеңдер. Өйткені ол, сендерге ашық дүшпан. (208) Сендерге ашық дәлелдер келгеннен кейін жолдан тайсаңдар, біліңдер Алла тым үстем, хикмет иесі. (209) Олар (Исламға толық кірмегендер), бұлттың көлеңкесінде Алла және періштелер келіп, істің бітіп кетуін ғана күте ме? Істер Аллаға қайтады. (210)

(Мұхаммед Ғ.С.) Израил ұрпақтарынан сұра. Оларға қаншалаған ашық мұғжизалар келтірдік. Кім өзіне Алланың нығметі келгеннен кейін өзгертсе, күдіксіз Алла қатты азап иесі. (211) Сондай кәпір болғандарға дүние тіршілігі әдемі көрінді де Мұсылмандарды тәлкек қылады. Негізінде тақуалар қиямет күнінде олардан үстем болады. Және Алла қалағанын есепсіз ризыққа бөлейді. (212) Адам баласы бір-ақ үммет еді. Сонда Алла қуандырушы,

қорқытушы пайғамбарлар жіберді. Адамдардың араларындағы талас нәрселерге үкім ету үшін олармен бірге хақ Кітап жіберді. Сол кітап берілгендер, ашық дәлел келгеннен кейін араларындағы кекшілдіктен ғана қайшылыққа түсті. Сонда Алла иман келтіргендерді, олар тартысқан шындыққа өз ұйғаруымен жеткізді. Алла қалағанын даңғыл жолға салады. (213) (Мұсылмандар!) Сендерге бұрынғы өткендердің басына келген сияқты (жағдай) келмей жаннатқа кірулерінді ойладыңдар ма? Оларға, ашаршылық, ауыру-науқас келді. Сондай-ақ Пайғамбар және онымен бірге иман келтіргендер: "Бізге Алланың жәрдемі қашан болар екен?", - дегенге дейін (қиыншылықта) тербетілді. Естеріңде болсын. Негізінен Алланың жәрдемі жақын. (214) (Мұхаммед Ғ.С.) олар сенен Алла жолында не беретіндіктерін сұрайды. "Неңдей хайыр сарып қылсаңдар; Әке-шеше, жақындар, жетімдер, міскіндер және жолда қалғандар үшін. Хайырдан не істесеңдер, күдіксіз Алла оны біледі" де. (215)

(Әй мүміндер!) Сендерге сүйкімсіз болса да соғыс парыз қылынды. Бір жек көрген нәрселеріңнің сендер үшін хайырлы болуы мүмкін. Және жақсы көрген нәрселеріңнің сендерге жаман болуы да мүмкін. Алла (Т.) біледі, сендер білмейсіңдер. (Бәдір соғысынан бұрын жіберілген бір шалғыншы кәпірлермен қақтығысып қалған күні кешінде Режел айы көрініп қалады. Б.Ж.Р.М.Х) (216) (Мұхаммед F.C.) олар сенен құрметті айда соғысудан сұрайды. Оларға: "Ол айда соғысу зор кінә. Дегенмен, Алланың жолынан тыю, Оған қарсы келу, Месжид Харамнан тыю және оның тұрғындарын шығару Алла (Т.) ның қасында тағы зор күнә" де. Сондай-ақ жауыздық, кісі өлтіруден де зор. Егер олардың шамалары келсе, сендерді діндеріңнен қайтарғанға дейін өздеріңмен соғысуды үзбейді. Сендерден кім діннен қайтып, ол кәпір күйінде өлсе, олардың ғамалдары дүние, ахиретте де жойылып және олар тозақтық болып, олар онда мәңгі қалады, (217) Шынайы иман келтіргендер, ауа көшкендер және Алла жолында соғысқандар міне солар, Алланың рахметін үміт етеді. Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (218) (Мұхаммед F.C.) олар сенен арақтан, құмардан сұрайды. Оларға: "Екеуінде де зор күнә бар.

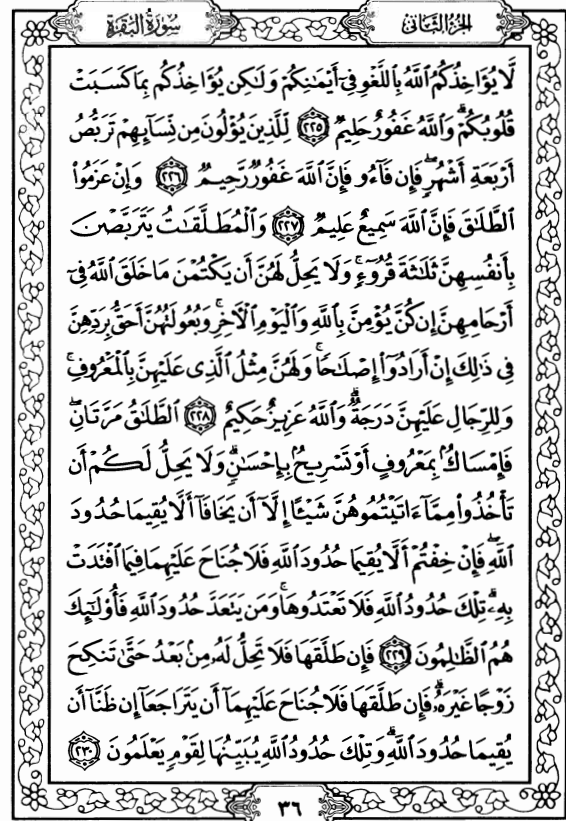
Адамға пайдасы бола тұра, пайдасынан көрі күнәсы зорырақ" де. Ал және сенен: "Алла жолында не беретіндіктерін" сұрайды. "Артығы беріледі" де. Алла (Т.) сендер түсінер деп аяттарын өстіп баян етеді. (219) (Бұл аят бойынша, арақ пен құмардың зор күнә екендігі, сондай-ақ пайдасынан күнәсы зор екендігі білдіріліп, 4-С. 43-А. та, мас халінде намазға жақындамау нұсқала отырып, 5-С. 90-А. арқылы "нәжіс" делініп кесімді түрде тыйым салынған.)

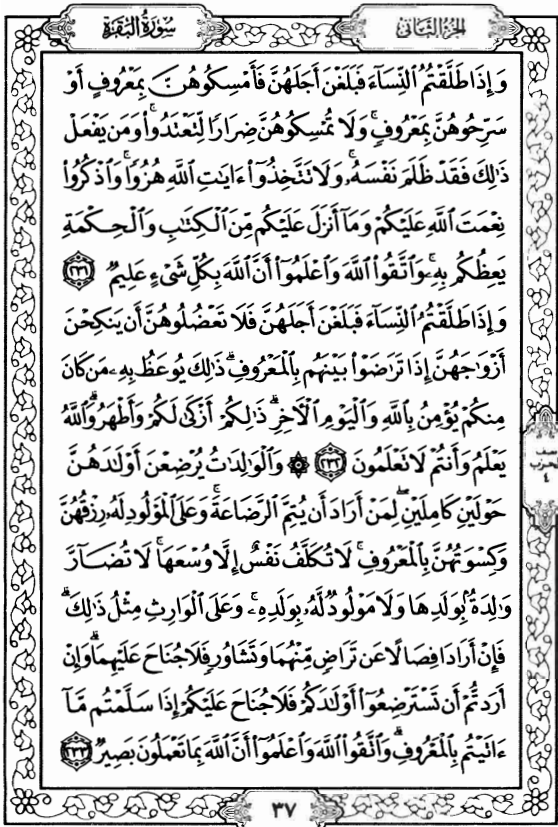
сендерді қызықтырса да. Және иман келтіргерге дейін, мүшрік ерге мүмін әйелдерді де үйлендірмендер. Егер олар сендерді қызықтырса да. Мүшрік азат ерден мүмін құл артық. Олар, тозаққа шақырады да, Алла өз ұйғаруымен жаннатқа шақырады. Сондай-ақ адамдар үгіт алсын деп, аяттарын баян етеді. (221) (Мұхаммед F.C.) олар сенен етеккір жайынан сұрайды. Оларға: "Ол жиренішті нәрсе, етеккір кезінде әйелдерден аулақ болыңдар. Оларға тазарғанға дейін жақындаспаңдар. Қашан олар нақ тазарса, оларға Алланың өздеріңе бұйырған жерінен жақындасыңдар" де. Шәксіз Алла тәубе етушілерді жақсы көреді әрі таза болушыларды да жақсы көреді. (222) Өйткені әйелдерің егіндіктерің. Егіндіктеріңе қалай қаласаңдар келіңдер. Алдын ала өздерің үшін қамданыңдар. Сондай-ақ Алладан қорқыңдар да негізінен Аллаға қауышатындықтарыңды біліңдер. (Мұхаммед F.C.) мүміндерді қуандыр. Алла деген анттарыңды жақсылық істемеулеріңе, сақсынбауларыңа және адамдардың арасын жарастырмауларыңа бөгет қылмаңдар. (Алланың атымен бұндай ант етпеу, етілген жағдайда кәферат беріп бұзу керек. Ж.М.Т.Ж-Қ.) Алла (Т.) әр нәрсені естуші, білуші. (223)

(Дүние, ақиретте ойланыңдар...) (Мұхаммед F.C.) олар сенен жетімдердің жайынан сұрайды. Оларға: "Жетімдерді түзету жақсы. Тіпті оларды қосып алсаңдар, сонда олар туыстарың. (Бөтендігі жоқ.) Алла (Т.) бұзушыны, түзеушіден айырып біледі. Алла қаласа, әлбетте сендерді зорлар еді" де. Шын мәнінде Алла өте үстем, хикмет иесі. (220) Мүшрік қатындармен олар иман келтіргенге дейін үйленбеңдер. Азат мүшрік қатыннан мүмін күң артық. Егер

Алла анттарындағы бос сөзді тергемейді. Алайда жүректерің істегенді есепке алады. (Ойламай ауызша еткен ант есеп емес.) Алла аса жарылқаушы, ерекше жұмсақ. (225) Әйеліне жақындаспауға ант еткендер, төрт ай күтеді. (Егер төрт ай ішінде кәппарат төлеп) анттарын бұзса, шәксіз Алла (Т.) аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (226) Егер олар талақ ниет етсе, (төрт айға дейін антын бұзбаса, талақ болады.) Расында Алла әр нәрсені естуші, білуші. (227) Талақ болған әйелдер, үш етеккір мерзімі күтеді. Оларға жатырларындағы Алланың жаратқанын жасырулары дұрыс емес. Егер олар Аллаға, ақирет күніне сенетін болса, бұл жерде егер жарасуды қаласа, әйелдерін қайта алуға өз ерлері лайығырақ. Ерлердің әйелдердегі хақтары сияқты, әйелдердің де ерлерде белгілі хақтары бар. Әйелдерден көрі ерлердің дәрежесі артық. Алла (Т.) өте үстем, хикмет иесі. (228) Талақ екі рет. Сонда не туралықпен ұстау немесе жақсылықпен ажырасу керек. (Қайталай беру дұрыс емес.) Оларға бергендеріңнен еш нәрсе алуларың халал емес. Бірақ екеуі де Алланың шегін орындай алмаудан (бірге жасай алмаудан) қорықса және сендер де екеуінің Алланың шегін орындай алмауынан қауіп

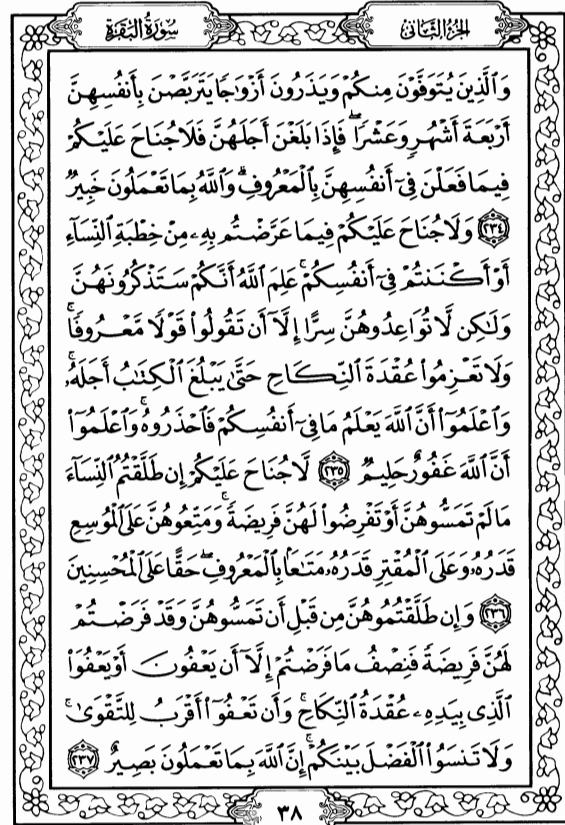
қылсаңдар, ол уақытта әйелдің, еріне бодау беруінде екеуіне де күнә жоқ. Міне осы Алланың шегі, сонда одан өтпеңдер. Ал кім Алланың шегінен өтсе, міне солар залымдар. (229) (Екіден кейін) ер, әйелін мүлде ажыратса, бұдан кейін оған, ол басқа ерге тимейінше халал болмайды. Егер оны, ол (екінші ер) талақ қылса, екеуі де Алланың шегін орындаймыз деп ойласа, қайта табысуларында күнә жоқ. Бұл білген елге Алланың баян еткен шектері. (230)

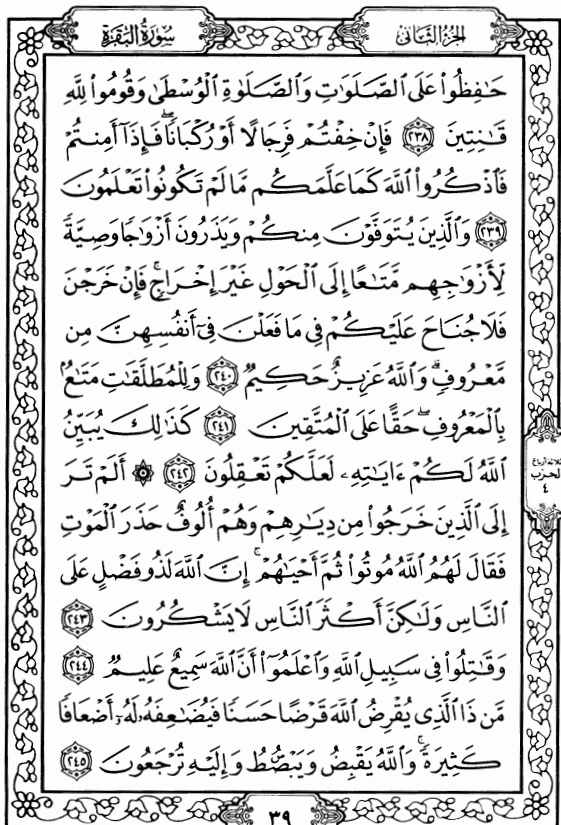
(229,230–А. бойынша, әйелін талақ қылдым дегеннен кейін ғыддаты толмай тұрып, екі рет сөзінен қайтуына болады. Бұны "Рахғи" талақ деп атайды) Қашан әйелдерді талақ қылсаңдар да олардың ғыддаты жетсе, сонда оларды туралықпен ұстаңдар немесе оларды дұрыстықпен біржола ажыратыңдар. Оларды зиян салып қанау үшін ұстамаңдар. Кім осыны істесе, рас өзіне зұлымдық қылған болады. Алланың аяттарын мазақ қылмаңдар және Алланың өздеріңе берген

нығметін әрі сендерді насихаттау үшін түсірген Кітапты, хикметті (Құранды, сүннетті) түсініңдер. Сондай-ақ Алладан қорқыңдар да күдіксіз Алланың әр нәрсені толық білетіндігін біліңдер. (231) Қашан әйелдерді талақ қылсаңдар, ғыддаты бітсе, өз ерімен ризаласып үйленуін тоспаңдар. (М.Ж.К.Т.) (Немесе өзара ризаласқан біреумен үйленуін тоспаңдар. Р.Ж-Қ) Бұл сендерден Аллаға, ақирет күніне иман келтіргендерге берілген насихат. Бұл сендер үшін тым таза, өте пәк. Алла біледі, сендер білмейсіңдер. (232) Емізуді тамамдағысы келген кісі үшін; аналар, балаларын толық екі жыл емізеді. Ананың тиісті көрегі мен киімі, баланың әкесіне міндет. Әркімге шамасы келетін ғана жүктеледі. Ана, баласы арқылы әрі әке де баласы үшін зиянға ұшратылмайды. Сондай-ақ мұрагерге де сол сияқты. (Бала емізушінің тиісті хақысы төленеді.) Егер әке-шеше ризалықпен кеңесіп, (омыраудан) айыруды қаласа, сонда екеуіне де күнә жоқ. Ал егер балаларыңды (Бөгде әйелге) емізгілерің келсе, хақысын жақсылап тапсырсаңдар, сендерге күнә жоқ. Алладан қорқыңдар да біліңдер! Расында Алла істегендеріңді толық көруші. (233)

Сендерден қайтыс болып (артында) қалдырған әйелдердің өздері; төрт ай он күн (ғыддат) күтеді. Әрқашан олардың белгілі ғыддаты бітсе, олардың өздеріне байланысты істеген істерінің (үйлену үшін киініп, түзелуінің) сендерге жауапкерлігі жоқ. Алла не істегендеріңнен толық хабар алушы. (234) Ал (бұндай ғыддат ішіндегі) әйелдерге үйленуді жақауратып ескертулеріңде немесе іштеріңде сақтауларыңда бір сөгіс жоқ. Алла (Т) негізінен сендердің оларды еске алатындықтарыңды біледі. Бірақ олармен жасырын уәде байласпаңдар. Әрине олармен адеттегі сөз сөйлесу басқа. Ғыддаты жетпейінше неке байлауды ойламаңдар. Расында Алланың жүректеріңдегіні білетіндігін біліңдер. Сонда Одан именіндер әрі біліңдер. Алла (Т.) тым жарылқаушы, ерекше мұлайым. (235) Сендер әйелдерді жақындасудан, қалың тоқтасудан бұрын талақ қылсаңдар сөгіс жоқ. Сонда оларды шамалы өз жағдайынша, нашар өз халынша дұрыстықпен

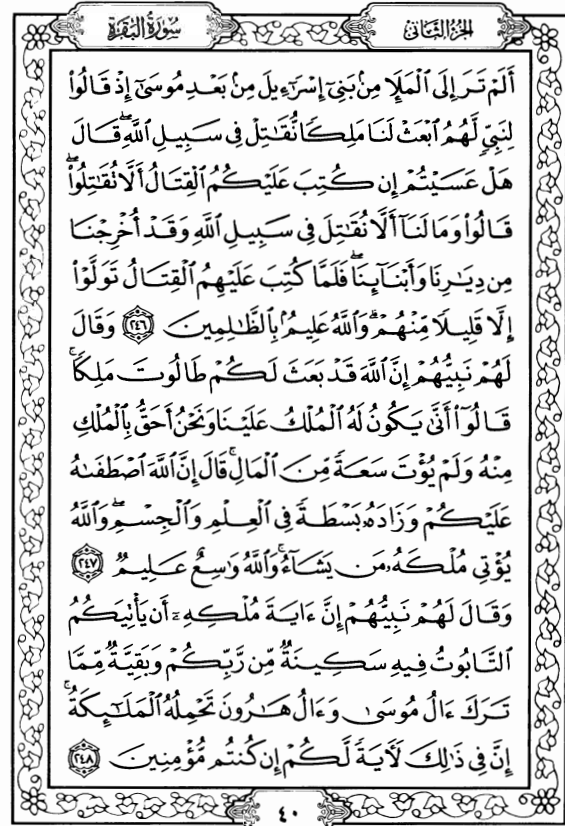
пайдаландырыңдар. Бұл жақсылық істеушілерге бір борыш. (236) Егер оларға қалың тоқтасып, жақындасудан бұрын талақ қылсаңдар, онда тоқтасқан қалыңның жартысы оларға тән. Бірақ әйел кешсе немесе некенің түйіні қолындағы ер, кеңшілік етсе: (Тұтас берсе) ол басқа. Кеңшілік етулерің тақуалыққа жақынырақ. Сондай – ақ араларыңда кешірімділікті ұмытпаңдар. Шәксіз Алла (Т.) не істегендеріңді толық көруші. (237)

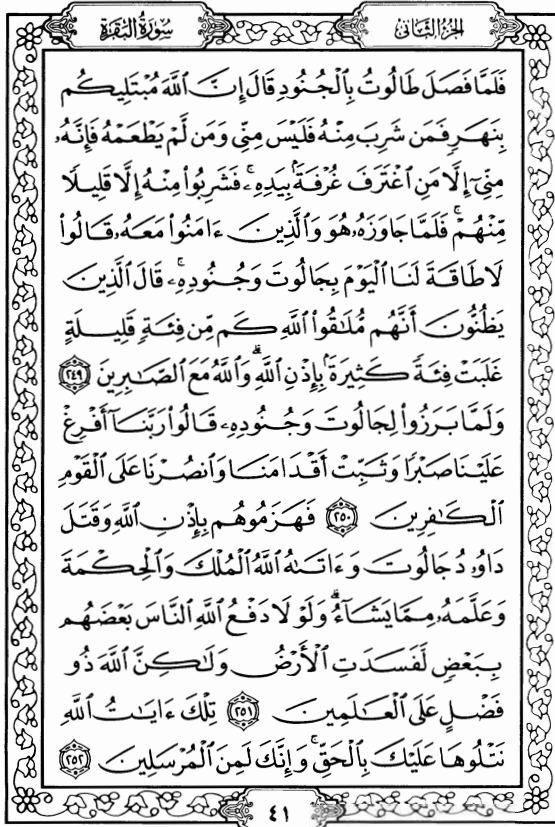
байланысты дұрыс істеулерінде сендерге бір жауапкершілік жоқ. Алла (Т.) аса үстем, хикмет иесі (Бұл үкім 234. аят бойынша мәнсұх. Р.Ж.М.) (240) Ал ажыратылған әйелдердің де тиісті қамдалулары тақуалар үшін бір міндет. (241) Алла (Т.) түсінулерің үшін сендерге аяттарын осылайша баян етеді. (Израил ұрпақтарына, соғыс өмірі келгенде, өлімнен қорқып, үйлерін тастап қашса да өлімнен құтылмайды. Ж-Қ., Әбу Сүғүд.) (242) (Мұхаммед F.C.) ол мындағандардың өлімнен қорқып, жұрттарынан шыққандарын көрмейсің бе? Алла оларға: "Өліңдер" деді. Сонсоң оларды тірілтті. Күдіксіз Алла адамдарға кеңшілік иесі. Дегенмен адамдардың көбі шүкірлік қылмайды.(243) Алла жолында соғысыңдар әрі біліңдер. Алла толық естуші. (244) Кім Аллаға көркем қарыз берсе, (Алла жолында ықыласпен мал жұмсаса) сонда Алла (Т.) ол үшін көптеген есе арттырып береді. Алла тарылтады да кеңітеді. Әрі Ол жаққа қайтарыласыңдар. (245)

Намаздарға сондай-ақ орта намазға сақтық істендер. Аллаға бой ұсынған түрде тұрыңдар. (238) Ал егер қауіп-қатер де болсаңдар, жаяу немесе көлікте (бет алған жаққа ишарамен оқыңдар. М.К.Т.) Қашан бейбіт болсаңдар, сендерге білмегендеріңді үйреткеніндей Алла (Т.) ны зікір етіңдер. (239) Қайтыс болып, әйелдер қалдыратыңдар; әйелдерінің бір жылға дейін (үйлерінен) шығарылмай қамдалуларын өсиет етсін. Егер өздері шығып олардың өздеріне

(Бүкіл тәпсірлер бойынша "Ғамалқа" деген ел, Израил ұрпақтарына басқыншылық жасап, жерлерінен айдап шығарып, ата мұралары, діни кітаптары қойылған Сандықтарын тартып алып кетеді. Ал сол Ғамалқаның ұрпақтарынан Жалұт деген патшаның заманында, Израил ұрпақтары өз пайғамбарларына: "Бізге бір патша сайлап бер, оның қол астында соғысамыз" дейді.) (Мұхаммед Ғ.С.) Мұса (Ғ.С.) дан кейінгі Израил ұрпақтарының бастықтарын көрмейсің бе? Сол уақытта олар өз пайғамбарларына: "Бізге патша сайлап бер, Алла жолында соғысамыз" десті. Пайғамбар: "Мұбада сендерге соғыс парыз қылынса да соғыспасаңдар?!", - деді. Олар: "Бізге Алла жолында соғыспайтын не болды? Расында ж ұ р т т а р ы м ы з д а н , бала-шағаларымыздан шығарылдық" десті. Бірақ оларға соғыс парыз болған сәтте, олардың өте аздарынан басқасы бас тартты. Алла залымдарды біледі. (246) Оларға пайғамбарлары: "Дау жоқ. Алла сендерге Талұтты патша сайлады" деді. Олар: "Оның бізге патшалығы қалайша болады? Одан көрі патшалыққа біздер лайықпыз. Сондай-ақ оған малдан да кеңшілік

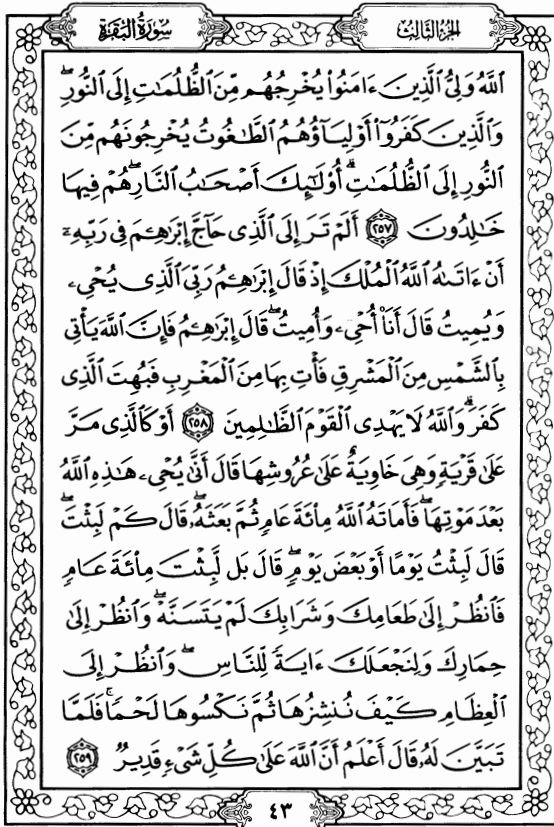

берілмеген еді" десті. Пайғамбар: "Негізінен сендерге оны Алла сайлады да өзін білімде әрі тұлғада артық қылды. Алла әкімшілікті қалағанына береді. Алла, әр нәрсені кеңінен білуші" деді. (247) Және олардың пайғамбарлары: "Оның патшылығының белгісі; Раббыларың тарапынан, көңілге тоқтау болатын сандықтың келуі. Онда Мұса, Һарун (Ғ.С.) семьяларынан қалған мұралар бар. Оны періштелер көтереді. Расында мұнда анық белгі бар. Егер сенсеңдер. (248)

Сонда Талут әскерлерімен айрылған сәтте: "Расында Алла сендерді бір өзенмен сынайды. Кім одан ішсе, менен емес. Және кім одан татпаса, әрине ол менен. Бірақ кім қолымен көсіп алып қана ішсе басқа" деді. Сонда олардың өте азынан басқасы одан ішті. Сонымен Талут және онымен бірге иман келтіргендер, өзеннен өткен шақта: "Бізде Жалут және оның ләшкерлеріне төтеп берер күш жоқ" деді. Сондай олардың анық Аллаға жолығуды ойлағандары: "Алланың қолдауымен

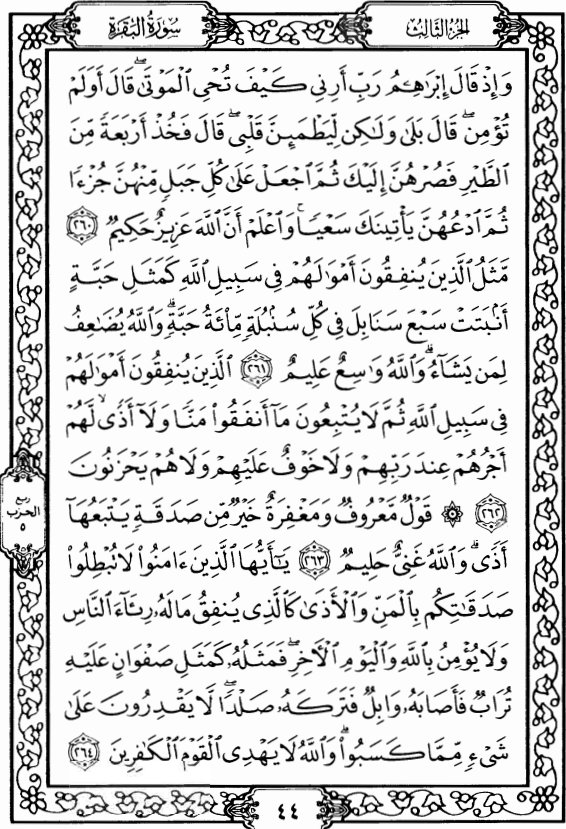
қанша аз топ, көп топты жеңген. Алла сабырлылармен бірге" деді. (249) Олар Жалут және жауыңгерлерімен қарсыласқан сәтте: "Раббымыз! сабыр бер, табанымызды бекітіп, бізге көпір қауымға қарсы жәрдем бере көр!",- деді.(250) Сонда олар, оларды Алланың бұйырығымен жеңіліске ұшыратты. Дауыт Жалутты өлтірді. Алла (Т) Дауытқа патшалық, даналық берді. Әрі оған қалағанынан үйретті. (Темірден сауыт жасау құстардың тілін білу, т.б. Ж.М.Р.К.) Алла (Т.) адам баласының бірін-бірі арқылы қорғамаса, жер жүзі бұзылар еді. Алла, бүкіл әлемге кеңшілік иесі. (251) (Мұхаммед Ғ.С.) Осылар Алланың аяттары, оны саған шынайы түрде оқимыз. Шын мәнінде сен елшілерденсің. (252)

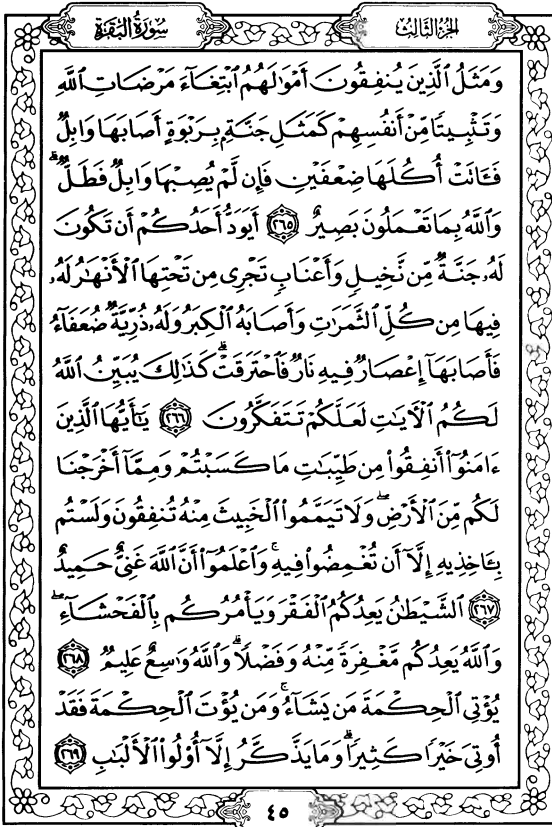
Алла (Т.) иман келтіргендердің досы. Оларды қараңғылықтардан жарыққа шығарады. Ал қарсы болғандардың достары шайтан, оларды жарықтан қараңғылықтарға шығарады. Міне солар тозақтық. Олар, онда мәңгі қалады. (257) (Мұхаммед F.C.) өзіне Алла патшалық берді деп, Ыбырайым (F.C.) мен Раббы жайында таласқанын көрмедің бе? (Бұл Құдаймын деген Бабыл патшасы Намруд. Ж.Б.М.Р.К.) Сол уақытта Ыбырайым (F.C.): "Раббым өлтіреді

де тірілтеді" деді. Ол: "Мен де өлтіремін де тірілтемін" деп, (өлімге бұйырылған біреуді қоя беріп, жазықсыз біреуді өлтіртеді.) Ыбырайым (F.C.): "Расында Алла күнді шығыстан келтіреді, сен оны батыстан келтірші" деді. Сонда кәпір абыржып қалды. Алла залым елді тура жолға салмайды. (258) Немесе сондай қабырғалары төбесіне құлаған бір кенттен өткенді көрмедің бе? (Бұл Ғұзайыр F.C. Ж.Р.Т.Х.) Ол: "Алла бұны өлгеннен кейін қайтып тірілтеді?",- деді. Алла оны жүз жыл өлтіріп, сонсоң тірілтіп: "Қанша жаттың?",- деді. Ол: "Бір күн немесе күннің бір бөлімі жаттым" деді. (Алла): "Олай емес, жүз жыл өліп жаттың, енді тамағыңа сусыңа бір қара! Өзгермеген. Ал енді есегіңе қара! Сені адамдарға үлгі үшін өстідік. Ал енді сүйектерге қара! Оны қайтып құрастырып, сонан соң оған ет кидіреміз" деді. (Ғұзайыр F.C. шіріген сүйектердің құдыретше құралып, ет бітіп, жанданып түрегелгенін көрді. Ж.) Бұл жағдайлар оған ашықша білінгенде: "Сөзсіз Алланың әр нәрсеге күші жететінін білдім" деді. (259)

Сонау заманда Ыбырайым (Ғ.С.): "Раббым! Өлікті қайтып тірілтесің, маған көрсет" деді. (Алла): "Маған сенбейсің бе?",- деді. (Ыбырайым Ғ.С.): "Әрине сенемін, бірақ жүрегім орнықсын" деді. (Алла Т.): "Құстардан төртеу ұста да өзіңе үйірлестіріп, (сойып араластыр.) Сонсоң әр таудың басына бір бөлшегін қой да сонан кейін оларды шақыр; дереу саған жетіп келеді. Күдіксіз Алланың өте үстем хикмет иесі екенін біл" деді. (Ыбырайым Ғ.С.) бұйырылғанды орындады. Алланың әмірі бойынша құстар тіріліп келді. (Бұлар: Тауыс, кептер, қарға, қораз делінген. Толық мәлімет тәпсірлерде.) (260) Алла жолында мал сарып қылғандардың мысалы: Әр сабағында, жүз түйір өскен жеті сабақты ұрық тәрізді. Әрі Алла кімге қаласа, неше есе арттыра береді. Алла (Т.) тым кең, әр нәрсені білуші. (261) Сондай хайыр істегендер, бергендеріне міндетсу, ренжіту араластырмаса, (беріп алып бұлданбаса, кейітпесе) оларға Раббыларының хұзырында сыйлық бар. Сондай-ақ оларға қорқыныш жоқ әрі олар қайғырмайды. (262) Көркем сөз және кешірімділік,

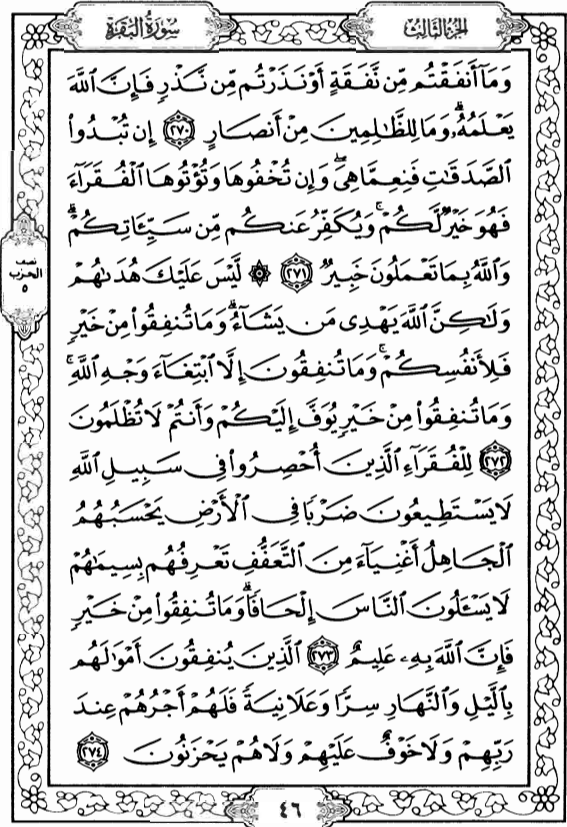
артынан бұлдану, кейіту араласқан садақадан жақсы. Алла (Т.) бай, жұмсақ. (263) Әй мүміндер! Аллаға, ақирет күніне сенбей, адамдарға көрсету үшін мал сарып қылған кісідей, садақаларыңды міндет қылу, ренжітумен жоймаңдар. Міне соның мысалы: Үстінде топырағы бар тас сияқты, оған қатты нәсер жауса, (топырағын шайып) тас күйінде қалдырды. Олардың еңбектері еш болады. Алла қарсы болған елді тура жолға салмайды. (264)

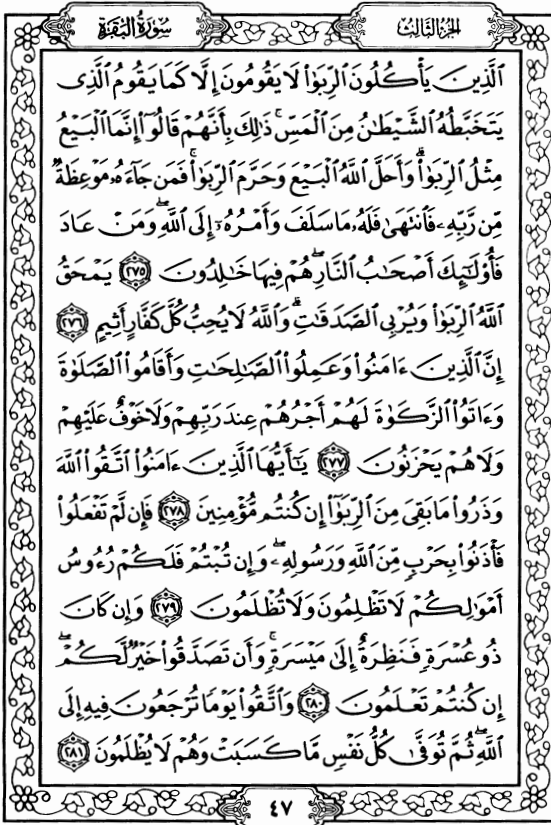
Сондай малдарын Алланың ризалығын тілеп, өз көңілдерін бекіту үшін Алла жолында сарып қылғандардың мысалы: Көтеріңкі жердегі нөсер жауып екі есе өнім берген бақша тәрізді. Сонда оған жаңбыр тимей, дымқыл тисе де өнім береді. Алла (Т.) не істегендерінді толық көруші. (265) Сендердің біреулерің, астарынан өзендер ағатын: Құрмадан, жүзімнен әрбір жемістері бар бақшасы болса да өзіне кәрілік жетіп, нашар жас балалары болса, сонда ол бақшаны

жалынды құйын келіп өртеп кетуін қалай ма? (Әрине қаламайды.) Алла (Т.) түсінерсіңдер деп аяттарын өстіп баян етеді. (266) Әй мүміндер! Табыстарыңның және сендер үшін жерден шығарған нәрселеріміздің жақсыларынан, тиісті орынға жұмсаңдар. Ал және өздерің көздеріңді жұмып әрең ғана алатын сапасыз нәрсені Алла жолында беруді ойламаңдар. Біліңдер, Алла бай, мақтаулы. (267) Шайтан сендерді кедейлікпен қорқытады да арсыздықты әмір етеді. Ал Алла (Т.) сендерге өз қасынан жарылқауды, кеңшілікті уәде етеді. Алла аса кең, толық білуші. (268) Алла (Т.) хикметті (терең білімді) қалаған құлына береді. Ал кімге білім берілсе, оған көптеген игілік берілген болады. Бұны ақыл иелері ғана түсіне алады. (269)

Алла жолында не берсеңдер немесе бір нәзір атасаңдар, күдіксіз Алла оны біледі. Және залымдар үшін ешбір жәрдемші болмайды. (Берілген садақалармен аталған нәзірдің қай ниетпен болғанын Алла біледі де қарсы болушыларға жәрдем етілмейді. Р.М.Ж.Қ.) (270) Егер садақаларды көрнеу берсеңдер, сонда ол қандай әйбет. (Басқаларға жетекшілік болады.) Егер оны жасырын беріп әрі оны пақырларға берсеңдер, әрине сендер үшін сонда да жақсы. (Алушының абыройы қорғалып, мақтан араласпайды.) Алла сендердің күнәларыңды жарылқайды. Сондай-ақ Алла істегендеріңді толық білуші. (271) (Мұхаммед F.C.) оларды тура жолға салу саған міндет емес. Бірақ Алла кімді қаласа, тура жолға салады. Нендей хайыр берсеңдер де сонда өздерің үшін; Алланың ризалығын тілеп қана берсеңдер, Алла жолында беретін хайыр өздеріңе толық төленеді әрі сендерге әділсіздік етілмейді. (272) Сондай Алла жолында қамалып шықпай отырған,

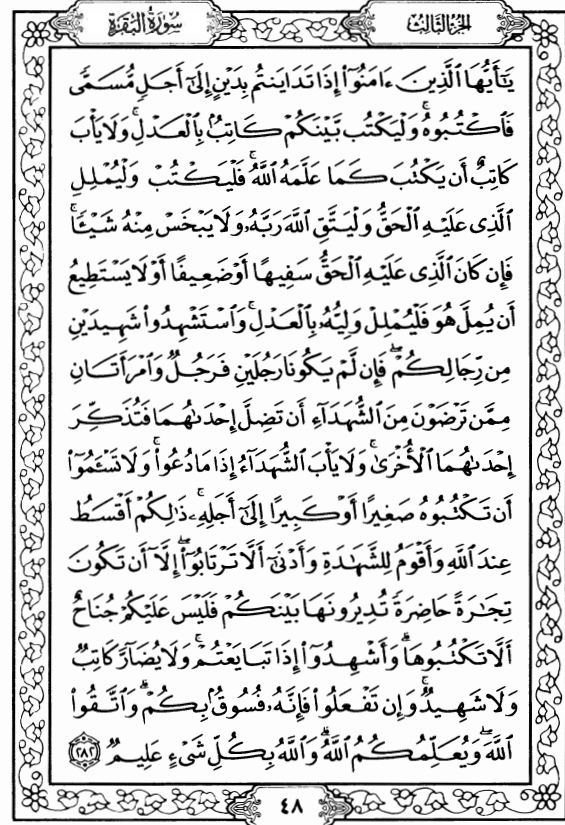

жер жүзінде жүре алмайтын, білмегендер, оларды абырой сақтағандықтарынан бай деп ойлайтын пақырларға беріңдер. Оларды бейнесінен-ақ таныйсың. Олар адамдарға жабысып сұрамайды. Сендер не хайыр берсеңдер расында Алла (Т.) оны біледі. (273) Сондай малдарын күндіз-түні көмес және көрнеу Алла жолында жұмсағандар, сонда оларға Раббыларының сыйлықтары бар. Сондай-ақ оларға қорқу жоқ әрі олар қайғырмайды. (274)

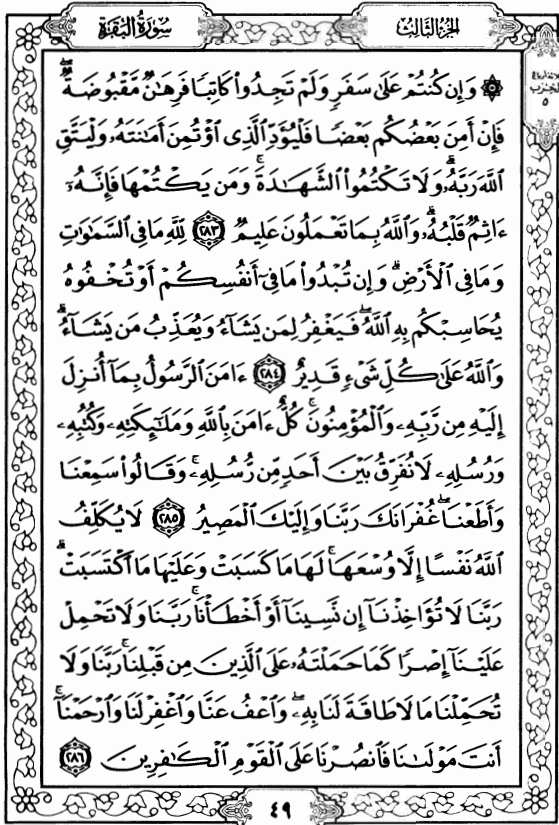
Сондай өсім жегендер, (қабырларынан) жын соғып тұрғандай есеңгіреп тұрады. Бұл олардың: "Сауда да бейне өсім" дегендіктерінің салдарынан. Негізінде Алла сауданы халал, өсімді харам еткен. Сонда кім Раббынан насихат келгенде тыйылса өткені өтіп кетті. Оның ісі Аллаға тән. Ал және кім қайталаса, міне солар тозақтық. Олар онда мәнгі қалады. (275) Алла өсімді жояды да сауданы арттырады. Әрі Алла барлық қарсы келуші

күнәкарды жақсы көрмейді. (276) Негізінен иман келтіріп ізгі іс істегендер, намазды толық орындап, зекет бергендер, олар үшін Раббыларының қасында сыйлық бар. Оларға қорқу жоқ әрі олар қайғырмайды. (277) Әй мүміндер! Алладан қорқындар. Егер сенсендер өсімнен қалып қалған (Аласыларыңды) қалдырындар (алмаңдар). (278) Егер оны істемесеңдер, (өсім алғанды қоймасаңдар) бұны Аллаға, Пайғамбарына қарсы соғыс деп біліңдер. Егер тәубе қылсаңдар, сонда малдарыңның басы өздеріңдікі. Зұлымдық етпеген және зұлымдыққа ұшырамаған боласыңдар. (279) Ал егер борышты, ауыр жағдайда болса, жақсарғанша қарау керек. Егер де садақа қылсаңдар сендер үшін тағы жақсы. Егер білген болсаңдар. (280) Аллаға қайтарылатын, сонсоң әркімнің еңбегі өздеріне кемітілмей толық берілетін күннен сақсыныңдар. (281)

Әй мүміндер! Егер белгілі бір мерзімге дейін бір-біріңе борыштансаңдар, сонда оны жазыңдар. Араларыңда бір хатшы дұрыс жазсын. Сондай-ақ хатшы Алланың оған үйретуі бойынша жазудан бас тартпасын. Борышты кісі жаздырсын. Раббы болған Алладан қорықсын әрі одан еш нәрсе кемітпесін. Сонда егер борышты есалаң не нашар (жас бала я кәрі) немесе жаздыра алмайтын (сақау т.б.) болса, оның иесі тура жаздырсын. Еркектеріңнен екі айғақ қойыңдар. Егер еркек болмаса онда өздерің ұнатқан айғақтардан бір еркек, екі әйел болады. Егер екеуінің бірі жаңылса, екіншісі оның есіне салады. Куәлер шақырылған сәтте бас тартпасын. Аз, көп болса да белгілі мерзімге

дейін жазудан ерінбеңдер. Осыларың Алланың қасында туралық; куәлік үшін мықтырақ және күдіктенбеуге де жақынырақ. Бірақ та өзара қолма-қол алып, беретін әзір сауда болса, жазбауларыңның оқасы жоқ. Саудаласқан кезде айғақ қойыңдар. Хатшы да айғақ та зиянға ұшыратылмасын. Егер оны істесеңдер, рас күнәлы боласыңдар. Алладан қорқыңдар. Әрі Алла сендерге үйретеді. Сондай-ақ Алла (Т.) әр нәрсені толық білуші. (282)

Ал егер сапарда болып, хатшы таба алмасаңдар, онда борыштыдан бодау алуға болады. Егер біріңе-бірің сенсеңдер, (бодаусыз берілсе) сенілген жақ аманатын тапсырсын. Сондай-ақ Раббы Алладан қорықсын. Куәлікті (көргендеріңді) жасырмаңдар. Кім оны жасырса жүрегі күнәкар болады. Алла не істегендеріңді толық біледі. (283) Көктердегі және жердегі нәрселер Алланыкі. Іштеріңдегілерді жарияласаңдар да жасырсаңдар да Алла сендерден оның есебін алады.

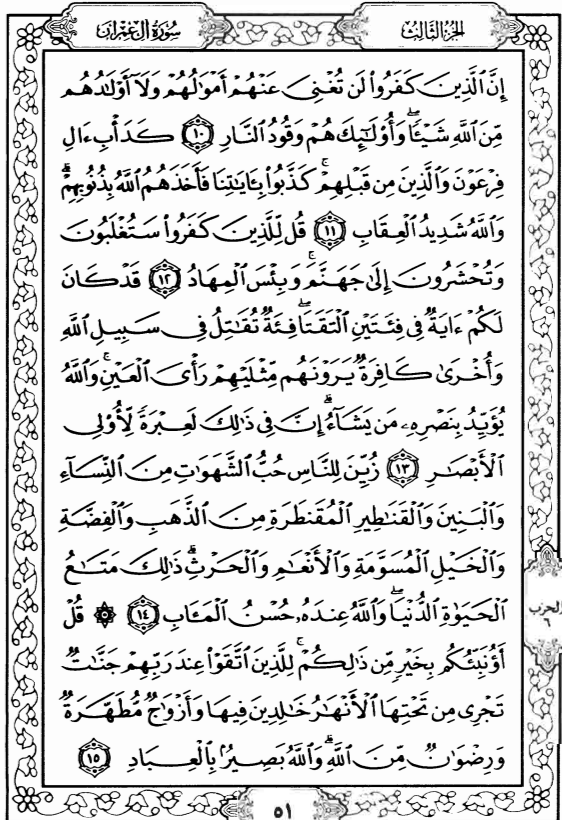
Сонда кімді қаласа, жарылқайды да кімді қаласа, азап қылады. Сондай-ақ Алла (Т.) ның барлық нәрсеге толық күші жетеді. (284) Пайғамбар өзіне Раббы тарапынан түсірілгенге иман келтірді. Мүміндер де барлығы: Аллаға, періштелерге, кітаптарға және пайғамбарларға иман келтірді. "Елшілердің араларын айырмаймыз, естідік те бой ұсындық. Раббымыз! Сенен жарылқау тілейміз, қайтып барар жеріміз де Сенің алдың" деді. (285) Алла (Т) кісіге шамасы келетін міндетті ғана жүктейді; істеген жақсылығы өз пайдасына да, жамандығы зиянына. "Раббымыз! Егер ұмытсақ не жаңылсақ бізді қолға алма. Раббымыз! Бізге бізден бұрынғыларға жүктегеніңдей ауыр жүк жүктеме. Раббым! Бізге шамамыз келмейтінді артпа! Бізді кешір, бізді жарылқа, бізге мәрхамет ет. Сен иемізсің! Бізге кәпір қауымға қарсы жәрдем бер!" (286)

3-ӘЛИ ҒЫМРАН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Екі жүз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (1) Алладан басқа ешбір Тәңір жоқ. Ол тірі, толық меңгеруші. (2) (Мұхаммед Ғ.С.) Алла (Т.) саған, алдындағыны растаушы Құранды шындық бойынша түсірді. Және Тәурат, Інжілді түсірді. (3) Бұрын адамдарға тура жол еді. Және парық қылатын мұғжизаны түсірді. Расында Алланың аяттарына қарсы келгендер үшін қатты азап бар. Алла, өте үстем, өш алу күшіне ие. (4) Шын мәнінде Алла (Т.) ға жердегі, көктегі еш нәрсе жасырын емес. (5) Ол сондай Алла, сендерді жатырларда қалауынша бейнелейді. Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Өте үстем, хикмет иесі (6) Ол Алла, саған Құран түсірді. Оның ашық мағналы аяттары бар. Солар Кітаптың негізгі ірге тасы. Екінші ұқсас ұғымда аяттар бар. Ал жүректерінде қыңырлық болғандар, бұзақылық іздеп, ұқсас мағналы

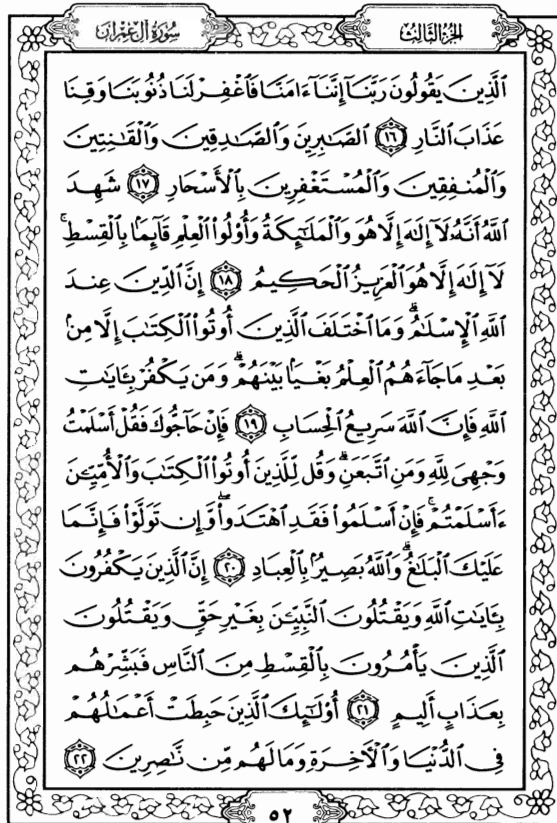
аяттардың ұғымын іздестіріп соңына түседі. Оның ұғымын Алла ғана біледі. Сондай-ақ ғылымында озат болғандар: "Бұған сендік. Барлығы Раббымыздың қасынан" дейді. Бұны ақыл иелері ғана түсінеді. (7) Раббымыз! Бізді тура жолға салғаннан кейін жүрегімізді ауытқытпа. Және бізге өз қасыңнан игілік бер. Күдіксіз Сен өте берегенсің. (8) Раббымыз! Расында Сен күдіксіз келетін бір күнде адамдарды жинаушысың. Сөз жоқ, Алла уәдесінен айнымайды. (9)

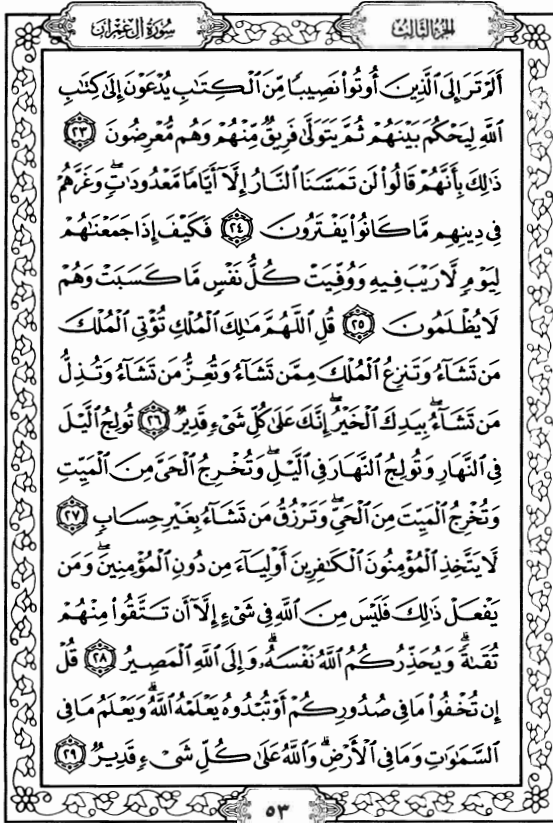
Расында сондай қарсы болғандардың балалары, малдары Алладан (келетін) еш нәрсеге төтеп бере алмайды. Міне солар тозақтың отындары. (10) Әдеттері; Перғауынның сыбайластарынікі жене олардан бұрынғылардікі тәрізді. Олар аяттарымызды жасынға шығарған. Сонда Алла оларды күнәлары себепті азаптаған. Алланың азабы қатты. (11) (Мұхаммед Ғ.С.) сондай қарсы болғандарға: "Тез жеңілесіндер де тозаққа жиналасыңдар. Нендей

жаман орын." де (12) (Бәдір соғысындағы) екі топтың қарсыласуында сендерге бір ғибрат бар. Бір топ Алла жолында соғысады. Екінші жақ қарсы еді. Олар Мұсылмандарды, көздерімен, өздеріндей екі есе көруде еді. (Негізінде Мұсылмандар, үш жүз он үш, кәпірлер мыңдай еді.) Алла кімді қаласа, өз жәрдемімен қолдайды. Расында бұнда қырағылар үшін әрине ғибрат бар. (13) Адам баласы үшін қатындар, балалар, алтын күмістен жиналған қазыналар, сәнделген аттар, малдар және егіндерді қызыға сүю әдемі көрсетілді. Бірақ олар дүние тіршілігінің сәні. Негізінде орынның жақсысы Алланың қасында. (14) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Сендерге бұларыңнан да жақсы нәрседен хабар берейін бе?",- де. Сондай тақуалар үшін Алланың қасында астарынан өзендер ағатын, онда мәңгі тұратын бақшалар сондай-ақ тап-таза жұбайлар әрі Алланың ризалығы бар. Алла (Т.) құлдарын толық көруші. (15)

Сондай: "Раббымыз! иман келтірдік, күнәмызды жарылқа да от қазабынан сақта" дегендер; (16) Олар сабыр етушілер, шыншылдар, бой ұсынушылар, Алла жолында мал сарып қылушылар және таң сәріден жарылқану тілеушілер, (таң намазын оқушылар,) (17) Алла (Т.), періштелер және әділет үстінде тұрушы ғылым иелері, расында тым үстем, хикмет иесі Алладан басқа ешбір тәңір жоқтығына куәлік берді. (18) Алланың қасында шынайы дін Ислам. Сондай Кітап берілгендер, өздеріне мәлімет келгеннен кейін араларындағы күншілдіктен ғана талас-тартысқа түсті. Кім Алланың аяттарына қарсы келсе, күдіксіз Алла тез есеп көруші. (19) (Мұхаммед F.C.) олар сенімен сөз таластыруға кіріссе: "Өзімді Аллаға тапсырдым әрі маған ергендерді де" де. Сондай-ақ Кітап берілгендерге де надандарға да: "Исламды қабыл еттіңдер ме?,"- де.

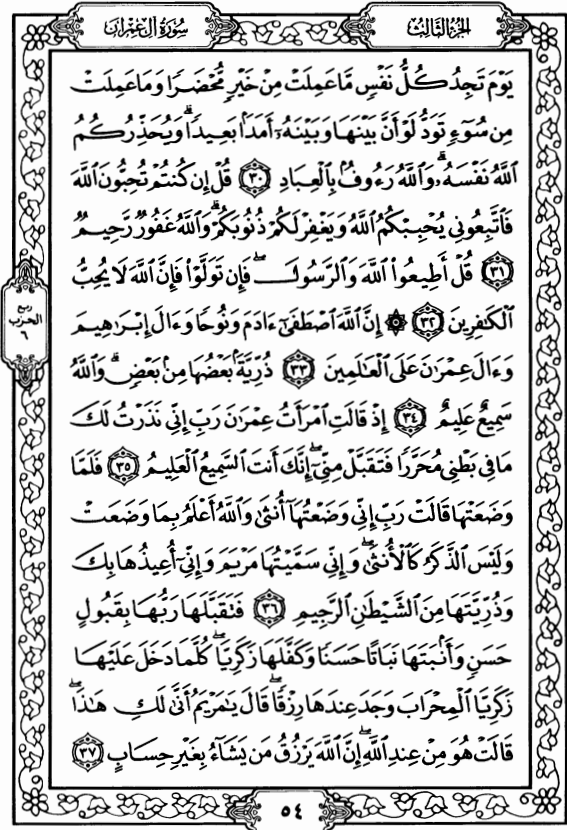
Егер олар Исламды қабыл етсе, тура жол табар еді. Ал егер олар бет бұрса, саған жалғастыру ғана міндет. Алла құлдарын нақ көруші. (20) Алланың аяттарына қарсы келгендер және жазықсыз пайғамбарларды өлтіргендер, сондай-ақ адамдарға туралықты әмір еткендерді өлтіргендер, соларды күйзелтуші қазаппен шүйіншіле. (21) Міне солар дүниеде де ақиретте де ғамалдары жойылғандар. Сондай-ақ олар үшін жәрдемші жоқ. (22)

(Мұхаммед Ғ.С.) сондай кітаптардан үлес берілгендердің араларына үкім беру үшін Алланың Кітабына шақырылғандарды көрмейсің бе? Сонсоң олардың бір бөлімі Одан бет бұрады. Сондай-ақ олар ұдайы бет бұрушы. (23) Бұл олардың: "Бізге тозақ оты, санаулы күндер ғана соқтығады" дегендіктері себепті. Дін жайындағы жасанды нәрселері оларды алдады. (24) Болуы шәксіз күнде жинағанымызда сондай-ақ әркімге әділетсіздік етілмей еңбектері толық берілгенде,

жағдайлары қалай болар еді?... (25) (Мұхаммед Ғ.С.): "Әй мүлік иесі Алла! Кімге қаласаң мүлік бересің де кімнен қаласаң, дәулетті аласың. Сондай-ақ кімді қаласаң ардақтайсың да кімді қаласаң қорлайсың. Жақсылық Сенің қолыңда. Шәксіз әр нәрсеге күшің жетеді" деп айт. (26) Түнді күндізге айналдырасың да күндізді түнге айналдырасың. Сондай-ақ өліден тіріні шығарып, тіріден өліні шығарасың. Және кімді қаласаң сансыз несібе бересің...(27) Мүміндер, мүмірдерден өзге кәпірлерді дос тұтпасын. Әлдекім осыны істесе, Аллаға еш нәрседе байланысы жоқ. Бірақ олардан сақтану үшін болса басқа. Алла сендерді өзі қорқытады. Және барар орын Алла жақ. (28) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Көңілдерінде бір нәрсені жасырсаңдар да жарияласаңдар да Алла оны біледі. Әрі Алланың барлық нәрсеге толық күші жетуші" де. (29)

Сол күні әркім істеген игілігін әзір табады да істеген жамандығының арасымен өз арасының ұзақ қашықтықта болуын қалайды. Алла сендерді өзі сақсындырады. Алла (Т.) құлдарына тым жұмсақ. (30) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Егер Алланы сүйсеңдер, онда маған ілесіңдер. Алла (Т.) сендерді жақсы көріп, күнеларыңды жарылқайды. Өйткені, Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді" де. (31) Және оларға: "Аллаға әрі Пайғамбарға бой ұсыныңдар" де. Егер олар бет бұрса, сонда Алла қарсы болушыларды сүймейді. (32) Негізінен Алла (Т.) Адам мен Нұх (F.C) ты және Ыбырайым (F.C.) мен Ғымранның жұрағатын әлемдерге ардақты қылды. (33) (Бұлар) бір-бірінен тараған ұрпақ. Алла әр нәрсені естуші, білуші. (34) Ғымранның жұбайы (фақуза қызы Ханна): "Раббым! Ішімдегіні азат қылған түрде Саған арнадым, менен қабыл айла! Расында Сен өзің аса естуші, білушісің" деді. (35) Сонда ол, қыз тапқан сәтте: "Раббым! Шынында

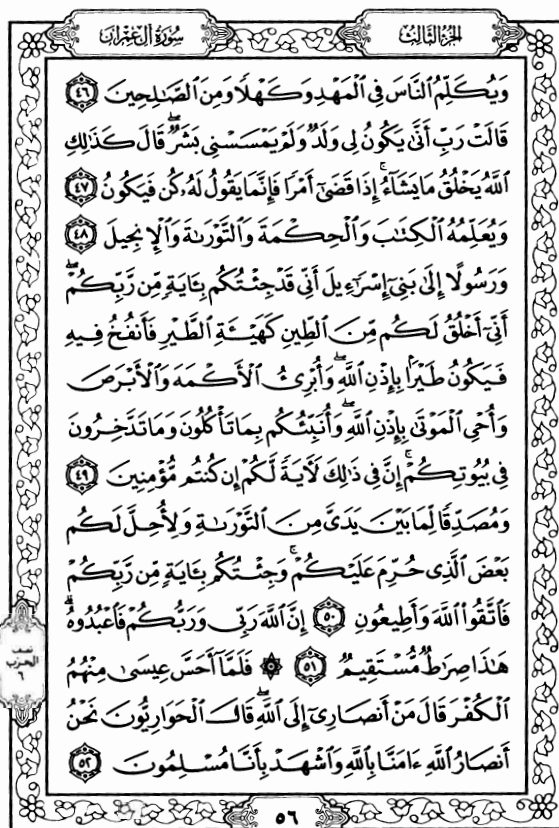
мен қыз таптым" деді. Алла оның не тапқанын біледі. Үл, қыздай емес. "Мен оның атын Мәрийем қойдым. Оны да ұрпағын да шайтаннан Саған сиындырамын" деді. (36) Сонда оны Раббы жақсы қабылдап, көркем өсірумен өсірді және оған Зәкерияны (F.C.) ие қылды. Зәкерия оның хұжырасына әр кіргенде оның қасында көрек тапты. "Әй Мәрийем! Осы саған қайдан келді?,- деді. Мәрийем: "Ол Алланың қасынан, шәксіз Алла қалаған құлын есепсіз ризықтандырады" деді. (37)

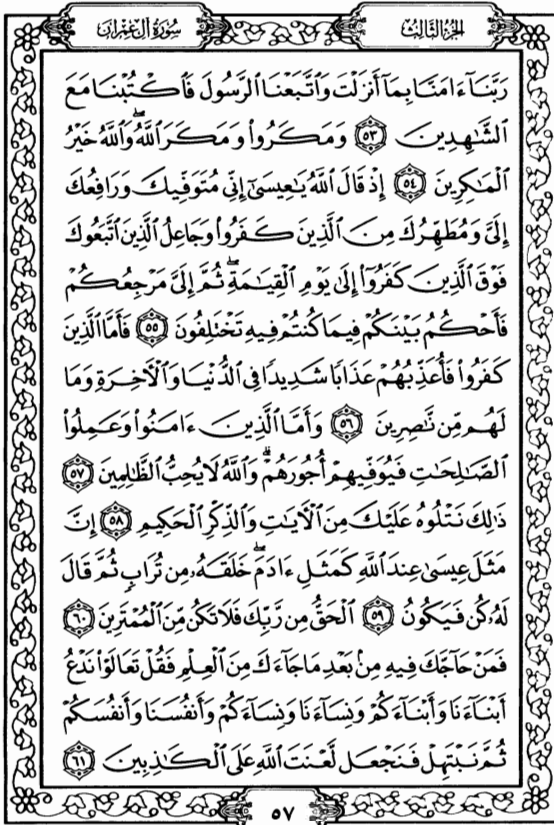
Сол арада Зәкерия (Ғ.С.) Раббына жалбарынды: "Раббым! Маған қасыңнан игі ұрпақ бер. Шәксіз Сен тілекті естушісін" деді. (38) Зәкерия (Ғ.С.) хұжырада намаз оқып тұрғанда, періштелер оған: "Расында Алла (Т.) саған, Алладан болған әмірді (Ғиса Ғ.С. ды) растаушы, ел ағасы, нәпсіне ие, игілерден бір Пайғамбар болатын Яхьямен қуанышқа бөлейді" деп дауыстады. (39) (Зәкерия Ғ.С.): "Раббым! Менің ұлым қалайша болады? Негізінен өзіме кәрілік жетті. Әйелім бедеу"

деді. "Осылайша Алла қалағанын істейді" (делінген жауап алды.) (40) "Раббым! Маған бір белгі көрсет" деді. "Белгің; үш күн адамдармен ымдап қана сөйлесуің. Раббыңды көп зікір ет те ертелі-кеш дәріпте" деді. (41) Сол уақытта періштелер: "Әй Мәрийем! Шәксіз, Алла сені таңдады, тазартты және әлемдегі әйелдерден ардақты қылды" деді. (42) "Әй Мәрийем! Раббыңа бой ұсын, сәжде ет және рүкүғ қылушылармен бірге рүкүғ қыл." (43) (Мұхаммед Ғ.С.) міне бұл саған Біз уахи етіп отырған көмес хабарлардан. Олардың қайсысы Мәрийемге ие болады деп, қаламдарын (шар) салған кезде, қастарында жоқ едің. Сондай-ақ олар таласқан сәтте де алдарында емес едің. (44) Сол уақытта періштелер: "Әй Мәрийем! Расында Алла сені өз тарапынан бір сөзбен қуантады; оның аты Мәсих сөзбен қуантады; оның аты Мәсих Ғиса Мәрийем ұлы, дүние ақиретте беделді сондай-ақ Аллаға жақындардан болады" деді. (45)

Бесікте және ержеткенде адамдарға сөйлейді. Әрі игілерден болады. (46) Мәрийем: "Раббым! Маған бір адам тиіспесе сонда балам қалайша болады!",- деді. (Періштелер): "Солайша Алла қалағанын жаратады" деді. Қашан бір істің болуын қаласа, тек қана оны "бол" дейді, Сонда ол, бола қалады. (47) Алла (Т.) оған кітапты, хикметті және Тәурат, Інжілді үйретеді. (48) Сондай-ақ оны Израил ұрпақтарына елші қылады: "Шын мәнінде сендерге Раббыларыңнан мүғжизамен келдім. Сендерге құстың мүсіні сияқты жасап, оны үрлеймін. Сонда Алланың бұйрығынша құс болады. Және Алланың бұйрығынша, анадан тума соқырды, аламесті жазып, өлікті тірілтемін әрі үйлерінде не жеп нені қойғандарыңнан хабар беремін. Расында бұл жағдайда сендер үшін әрине үлгі бар. Егер иман келтірген болсаңдар." (49) "Сондай-ақ сендерге алдымдағы Тәуратты растаушы әрі Раббыларыңнан сендерге арам етілген кей

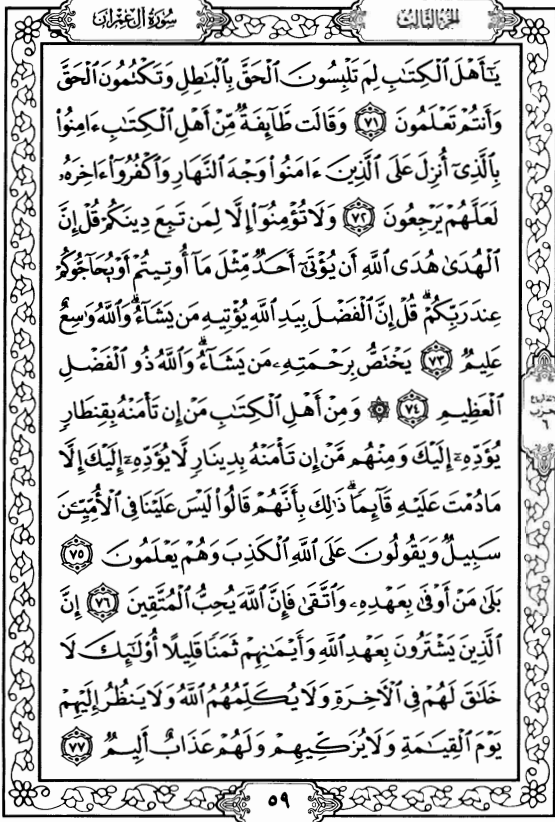

нәрселерді халал ететін аят келтірдім. Алладан қорқыңдар да маған бой ұсыныңдар" (деді.) (50) "Негізінен Алла менің де Раббым, сендердің де Раббыларың. Оған құлшылық қылыңдар, тура жол осы" (51) Сонда Гиса (F.C.) олардан қарсылық сезген кезде: "Алла жолында жәрдемшім кім?",- деді. Хауарилер: "Біздер Алла үшін көмекшіміз, Аллаға иман келтірдік, куә бол, шынайы мұсылманбыз" деді. (Хауарилер он екі кісі еді. Ж.М.Р.) (52)

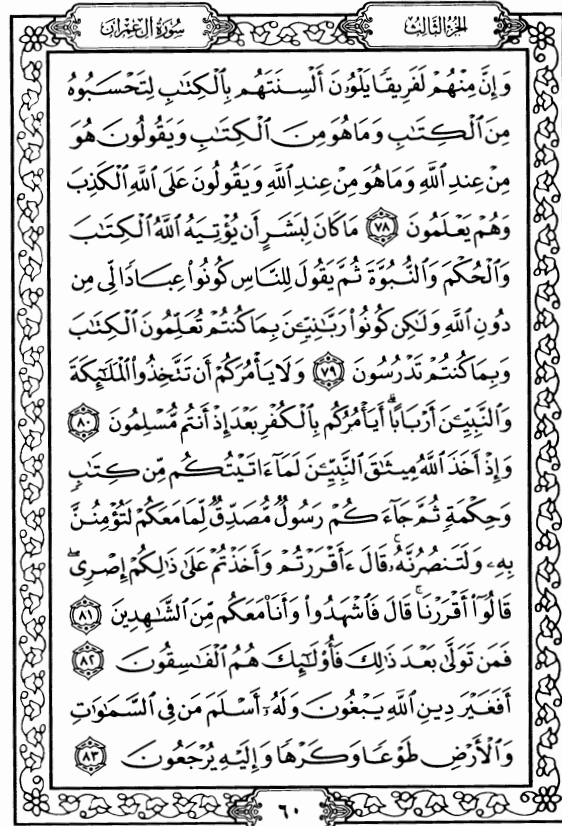
"Раббымыз! Түсіргеніңе иман келтіріп, Пайғамбарға ердік; енді бізді куә болушылар мен бірге жаз." (53) Олар айлакерлік істеді, Алла да амалын тапты. Алла тәсілшілердің жақсысы. (Яһудилер Ғиса (Ғ.С.) ны өлтіру үшін айлакерлік жасады. Алла (Т.) амалын тауып, олардың біреуін Ғиса (Ғ.С.) ға ұқсатты. Олар соны өлтірді. Ж.М.Р.К.Т.) (54) Сол уақытта Алла: "Әй Ғиса! Сені Мен алушымын! (Т.К.Ж-Қ.) Сондай-ақ өз тарапыма көтерушімін әрі қарсы болғандардан тазартушымын да

саған ілескендерді қияметке дейін қарсы болғандарға үстем қыламын. Сонсоң қайтар жерлерің Мен жақ! Сонда таласқан нәрселеріңе үкім беремін" деді. (55) "Ал енді сондай қарсы келгендерді, дүниеде де ахиретте де өздерін қатты азаппен қинаймын әрі олар үшін ешбір жәрдемші болмайды." (56) Және сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендер, сондай олардың сыйлықтары толық беріледі. Алла залымдарды жақсы көрмейді. (57) (Мұхаммед Ғ.С.) міне осыны саған аяттардан, хикметті насихаттардан оқимыз. (58) Шын мәнінде Алла қасында Ғиса (Ғ.С.) ның жағдайы: Өзін топырақтан жаратып, сонсоң "бол" дегенде бола қалған Адам (Ғ.С.) ның жағдайы сияқты. (59) (Мұхаммед Ғ.С.) Раббыңнан бір хақиқат. Енді күдіктенушілерден болма. (60) Ал Ғиса (Ғ.С.) жайында саған мәлімет келгеннен кейін өзіңмен кім таласса да оларға: "Келіңдер! Балаларымызды, балаларыңды, әйелдерімізді, әйелдеріңді, өздерімізді және өздеріңді шақырып алайық. Сонсоң Алланың лағынеті өтірікшілерге болсын! Деп қарғасайық" де. (61) (На жыраннан келген дін басшыларына: "Егер Ғиса (Ғ.С.) жайындағы сенімдерің рас болса, бала-шағаларымызбен жиналып, Алланың лағынеті өтірікшілерге болсын!",- деп, (Мұхаммед Ғ.С.) Фатыма, Хасан, Хұсайынды ертіп шыққан екен. Ж.Р.М.Т.Х.)

Әй Кітап иелері! Не үшін шындықты, бұзықтықпен араластырып, біле тұра хақиқатты жасырасындар? (71) Кітап иелерінің бір тобы, (өзара): "Мүміндерге түсірілген Құранға күндіздің алдында (тәңертең) иман келтіріп, күндіздің соңында (кешке жақын) қарсы шығындар. Мүмкін олар (күдіктеніп, діндерінен) қайтар" десті. (72) Ал және олар: "Өз діндеріңе ергендерге ғана сеніндер" деді. (Мұхаммед Ғ.С.): "Расында Алланың жолы тұра жол" деп айт.

(Тағы олар өзара): "Сендерге берілгендей ешбіреуге берілетіндігіне немесе олардың, Раббыларыңның жанында сендерге дәлелдейтіндіктеріне де сенбендер" десті. (Мұхаммед Ғ.С.): "Шын мәнінде кеңшілік Алланың қолында, Ол кімді қаласа, соған береді. Сондай-ақ Алла аса кең, әр нәрсені білуші" деп айт. (73) Ол, қалаған кісісіне мәрхаметін арнайды және Алла зор кеңшілік иесі. (74) (Мұхаммед Ғ.С.) кейбір Кітап иелеріне, толып жатқан нәрсе аманат қойсаң да, саған өтейтіндері бар. Тіпті бір динар аманат берсең де, ұдайы басында қақшыйып тұрсаң, әрең беретіндері де бар. Оның себебі олардың: "Надандар (Яһуди болмағандар) жайында бізге тергеу жоқ" дегендіктерінен. Сондай-ақ олар Аллаға біле тұра өтірік айтады. (75) Олай емес! Кім өз уәдесін орындаса, Алладан қорықса, расында Алла (Т.) тақуаларды жақсы көреді. (76) Негізінен сондай Аллаға берген серттерімен, анттарын аз ақшаға (дүниеге) айырбастағандар, міне солардың ахиретте бір сыбағасы жоқ. Қиямет күні Алла оларға сөз қатпайды да оларға қарамайды әрі оларды ағартпайды. Сондай-ақ олар үшін күйзелтуші азап бар. (77)

Расында кітап иелерінен бір бөлімі, Кітапта болмағанды Кітапта бар екен деп ойлауың үшін тілдерін бұрмалап оқиды да: "Осы Алланың қасынан келді" дейді. Бірақ ол Алланың қасынан емес. Сондай-ақ олар біле тұра өтірік айтады. (78) Алла бір адамға кітап, даналық және пайғамбарлық берген болса, сонсоң оның басқа адамдарға: "Алланы қойып маған күл болыңдар" деулері лайық емес. Бірақ: Кітапты үйретулерің, оқуларың бойынша нағыз Құдайшыл болыңдар" (деулері лайық.) (79) Сондай-ақ олар сендерге: "Періштелерді, пайғамбарларды тәңір жасап алыңдар!",- деп бұйырмайды. Сендерді Мұсылман болғаннан кейін қарсылыққа бұйыра ма? (80) Сол уақытта Алла (Т.) пайғамбарлардан: "Сендерге Кітап, хикмет бердім, соңыра жандарыңдағыны растаушы Пайғамбар келсе, әлбетте оған иман

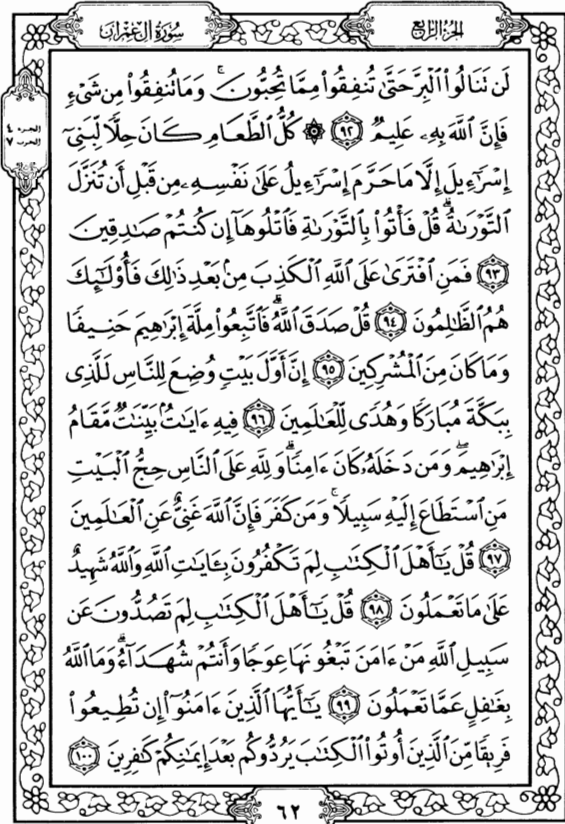
келтіріп, әрине оған жәрдем етесіңдер! Мойындап ауыр міндетімді қабыл алдыңдар ма?",- дегенде, олар: "Қабыл алдық!",- деген. (Алла): "Ендеше куә болыңдар. Мен де сендермен бірге куә болушыларданмын" деген. (81) Ал сонда бұдан кейін кім бет бұрса, міне солар бұзақылар. (82) Олар, Алланың дінінен басқа дін іздей ме? Көктердегі және жердегі барлық жан иесі ерікті, еріксіз Аллаға бой ұсынады. сондай-ақ олар, ол жаққа қайтарылады. (83)

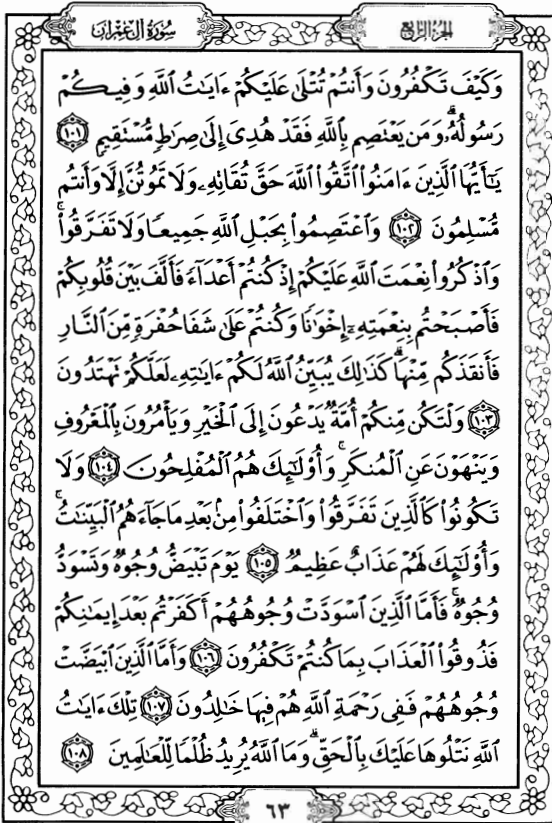
(85) Аллаға иман келтіріп, шын мәнінде Пайғамбардың хақтығына куә болғаннан әрі оларға ашық дәлелдер келгеннен кейін қарсы шыққан қауымды Алла қалайша тура жолға салады? Алла залым елді тура жолға салмайды. (86) Міне солардың жазалары: Шәксіз оларға Алланың, періштелердің әрі біртұтас адамдардың қарғысы болады. (87) Олар қарғыста мүлде қалады да олардан азап жеңілтілмейді және оларға назар аударылмайды. (88) Бірақ сондай иман келтіріп, сонсоң тәубе еткендер және де ғамалдарын түзелткендер басқа. Расында Алла (Т.) аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (89) Ал сондай иман келтіргеннен кейін қарсы болғандар және қарсылықтарын арттырғандар, олардың тәубесі әсте қабыл болмайды. Міне солар, жолдан адасқандар. (90) Негізінен қарсы келіп, кәпір күйінде өлгендер, олардың әрбіреуі жер жүзі толы алтын төлесе де әсте қабыл етілмейді. Міне солар үшін күйзелтуші азап бар. Сондай-ақ оларға ешбір жәрдемші жоқ. (91)

(Мұхаммед Ғ.С.): "Біз Аллаға, өзімізге түсірілген Құранға, Ыбырайым, Ысмайыл, Ысқақ, Яғқұп (Ғ.С.) тарға және ұрпақтарына түсірілгенге және Мұса, Ғиса (Ғ.С.) ларға сондай-ақ пайғамбарларға Раббыларынан түсірілгенге де иман келтірдік; еш біреуінің араларында айырмашылық жасамаймыз. Сондай-ақ біздер Ол Аллаға бой ұсынушылармыз" де. (84) Кім Исламнан басқа бір дін іздесе, әсте одан қабыл етілмейді де ахиретте зиянға ұшыраушылардан болады.

Сүйген нәрселерінді Алла жолында жұмсамайынша, әсте жақсылыққа жете алмайсыңдар. Не берсеңдер де Алла (Т.) оны толық біледі. (92) Тәурат түсірілуден бұрын, Исраилдың (Яғқұп Ғ.С. ның) өзіне ғана арам еткенінен басқа барлық тағам Исраил ұрпақтарына халал еді. (Мұхаммед Ғ.С.) оларға айт: "Егер сөздерің шын болса, Тәуратты әкеліп соны оқыңдар." (93) Ал бұдан кейін кім Аллаға өтірік жала жапса, міне солар залымдар. (94) (Мұхаммед Ғ.С.): "Алла шын айтты, ал онда бір бағыттағы Ыбырайым (Ғ.С.) ның жолына еріңдер, ол ортақ қосұшылардан емес еді" деп айт. (95) Негізінен адам баласы үшін Меккеде алғаш құрылған үй (Қағба) бүкіл әлемге мұбарак және тура жол. (96) Онда ашық белгілер, Ыбырайым (Ғ.С.) ның орны бар. Сондай-ақ кім оған кірсе, аман болады. Оның жолына шамасы келген кісілер, Алла үшін Қағбаны зират ету (хаж қылу) керек. Ал кім қарсы келсе, Алла барлық әлемнен

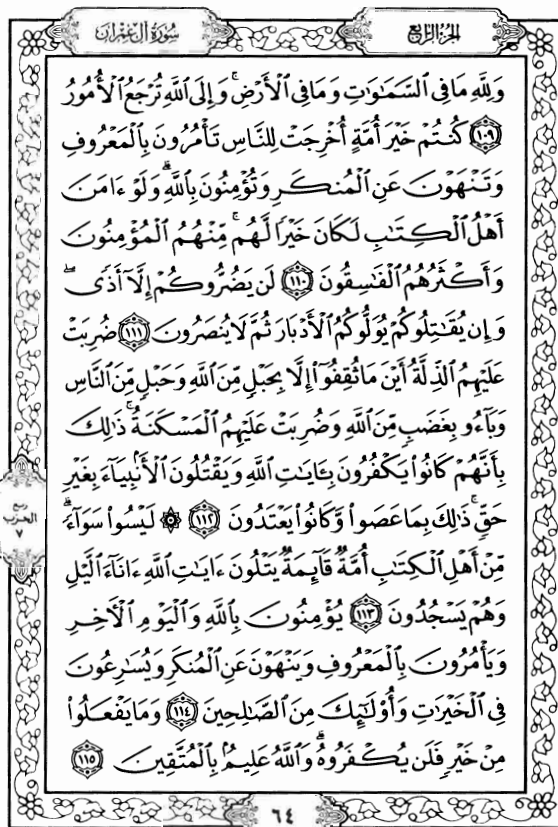
бай. (97) (Мұхаммед Ғ.С.): "Әй Кітап иелері! Не үшін Алланың аяттарына қарсы келесіңдер? Алла сендердің не істегендеріңе куә. (Оған аян.)" деп айт (98) (Мұхаммед Ғ.С.): "Әй Кітап иелері! Өздерің туралығына куә бола тұра не үшін қисықтық іздеп, мүміндерді Алланың жолынан тыясыңдар? Алла сендердің не істегендеріңнен гапыл емес" де. (99) Әй мүміндер! Кітап берілгендердің бір бөліміне бой ұсынсаңдар, сендерді иман келтіргеннен кейін қарсылыққа қайтарады. (100)

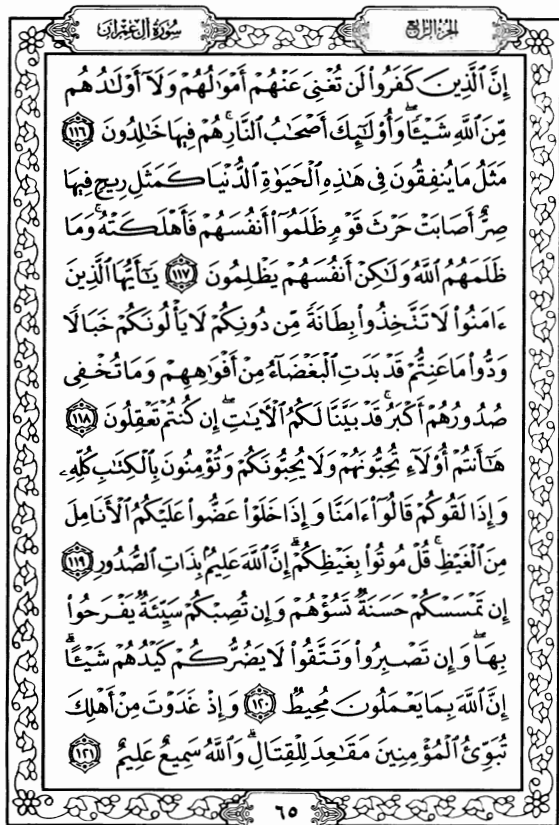
Сендерге Алланың аяттары оқылуда әрі іштерінде Алланың елшісі бола тұра қалайша қарсы келесіңдер? Және кім Аллаға жабысса, сонда әрине ол тура жолға түсірілді. (101) Әй мүміндер! Алладан шынайы қорқумен қорқындар да Мұсылман болған күйде ғана өліңдер. (102) Түп-түгел Алланың жібіне (дініне) жабысыңдар да бөлінбеңдер. Сондай-ақ өздеріңе Алланың берген нығметін еске алыңдар. Өйткені: Бір-біріңе дұшпан едіңдер, жүректеріңнің арасын жарастырды,

Оның игілігімен туысқа айналдыңдар. Оттан бір шұңқырдың ернеуінде едіңдер, сендерді одан құтқарды. Осылайша Алла сендерге аяттарын тура жолға түсулерің үшін баян етеді. (103) Сендерден жақсылыққа шақыратын сондай-ақ дұрыстыққа қосып, бұрыстықтан тосатын бір топ болсын. Міне солар құтылушылар. (Бір Ислам қоғамы болу шарт. Ж-Қ.) (104) Өздеріне ашық дәлелдер келгеннен кейін сондай бөлініп, қайшылыққа түскендер тәрізді болмаңдар. Міне соларға зор азап бар. (105) Қиямет күні кей беттер ағарып, кей беттер қараяды. Сонда қара беттерге: "Иман келтіргеннен кейін қарсы келдіңдер ме? Ендеше, қарсы келулерің себепті азапты татыңдар!";- (делінеді.) (106) Ал енді ақ жүзділер, Алланың рахметінде болады да, олар онда мәңгі қалады. (107) Осы Алланың аяттары. (Мұхаммед Ғ.С.) оны, саған шындықпен оқимыз. Алла (Т.), әлемге зұлымдық етуді қаламайды. (108)

Көктердегі және жердегі нәрселер Алланың иелігінде және барлық істер Аллаға қайтарылады. (109) Сендер адам баласы үшін игілікті әмір етіп, қарсылықтан тыятын сондай-ақ Аллаға сенетін хайырлы бір үммет болып, шығарылдыңдар. Ал егер Кітап иелері иман келтірсе еді, әлбетте олар үшін жақсы болар еді. Олардан иман келтіргендер де бар. Олардың көбірегі бұзақылар. (110) Олар сендерге ренштен басқа зиян бере алмайды. Ал егер сендермен соғысса, сырт айналып қашады. Сонсоң оларға жәрдем етілмейді. (111) Қайда болса да оларға қорлық соққысы тиген. Бірақ Алладан қорғау және адамдардан келісім болса басқа. Әрі олар Алланың ашуына ұшырап, кедейшіліктің де соққысын жеді. Осы олардың Алланың аяттарына қарсы келулері, жазықсыз пайғамбарларды өлтірулері себепті. Сондай-ақ олардың қылмысты

болып шектен шығуларының салдарынан. (112) Кітап иелерінің бәрі бірдей емес. Олардың түн мезгілінде тіке тұрып, Алланың аяттарын оқып, сәжде ететін бір тобы бар. (Сәлам ұлы Ғабдүлла сияқты. Ж.К.Р.Т.Ж-Қ.) (113) Олар Аллаға, ахирет күніне сенеді де дұрысқа қосып, бұрыстан тосады. Сондай-ақ хайырлы істерде жарысады. Міне солар ізгілер. (114) Олар хайырдан не істесе де тойтарылмайды. (Зая кетпейді.) Алла (Т.) тақуаларды толық біледі. (115)

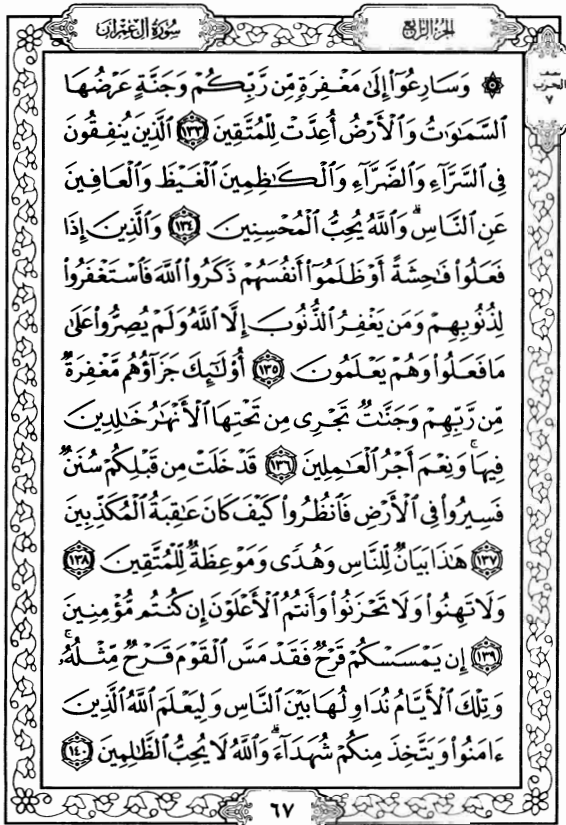
Негізінен қарсы болғандардың малдары, балалары Алладан ешбір нәрсені қорғамайды. Міне солар тозақтық, олар онда мәңгі қалады. (116) Олардың бұл дүние тіршілігінде қылған хайырларының мысалы: Өздеріне зұлымдық істеген елдің егініне тиіп жоқ еткен суық боран тәрізді. Оларға Алла зұлымдық етпеді, бірақ олар өздеріне зұлымдық етті. (117) Әй мүміндер! Өздеріңнен өзгелерді сырдастатпаңдар. Олар сендерге қастандықтан тартынбайды.

Сондай-ақ олар күйзелулеріңді қалайды. Олардың кектері аузынан-ақ көрініп тұр. Әрі олардың жүректерінде жасырғандары тағы үлкен. Егер түсінетін болсаңдар, әрине сендерге аяттарымызды баян еттік. (118) Я, сендер оларды жақсы көрсеңдер де, олар сендерді жақсы көрмейді. Сондай-ақ сендер Кітаптың бәріне сенесіңдер. Қашан олар сендерге кездесе: "Иман келтірдік" деп, ал қашан олар оңашалана қалса, сендерге деген ызаларының зардабынан саусақтарын шайнар. (Мұхаммед Ғ.С.): "Ызаланған бойда өліп кетіңдер!" де. Шәксіз Алла көкіректегілерді толық біледі. (119) Егер сендерге бір игілік жетсе, оларға жаман көрінеді. Ал егер сендерге бір жамандық жетсе, оған олар хош болады. Егер сабыр етсеңдер, сақтық істесеңдер, олардың сығандықтары сендерге ешбір зиян қылмайды. Күдіксіз Алла (Т.) Олардың не істегендерін толық біледі. (120) (Мұхаммед Ғ.С. Ұхыт соғысы кезінде) үйіңнен ерте шығып, мүміндерді соғыс үшін орындарға орналастыруда едің. Алла әр нәрсені естіп, білуші. (121)

(Ұхыт соғысында мұнафықтар майданнан қасақана қайтып кеткендіктен, оң-сол екі қанаттағы топқада қобалжу кірді.) Сол уақытта сендерден екі топ, уайымдап үрейленді. Сондай-ақ Алла (Т.) ол екеуінің жәрдемшісі еді. Мүміндер, Аллаға тәуекел етсін. (122) Әрине Алла сендерге Бәдірде де жәрдем етті. Онда сендер тағы нашар едіңдер. Алладан қорқыңдар, әлбетте шүкір еткен боласыңдар. (123) (Мұхаммед Ғ.С.) сол уақытта (Бәдірде) мүміндерге: "Раббыларың сендерге періштелерден үш мың түсіріп жәрдем етсе, жетпей ме?", - деуде едің. (124) Әрине егер сабыр етсеңдер, сақсынсаңдар сондай-ақ жау дереу осы араға жетіп келетін болса, Раббыларың сендерге бес мың белгілеулі періштелермен жәрдем етеді. (125) Алла (Т.) мұны сендер үшін қуаныш әрі онымен жүректерің орнықсын деп қана етеді. Нұсрат, өте үстем, хикмет иесі Алланың қасынан ғана болады. (126) Сондай-ақ кәпірлердің бір жағын қыру немесе абыржыту, олардың күдер үзіп қайтулары үшін. (127) (Мұхаммед Ғ.С.) ешбір іс сенің еркінде емес. Алла немесе олардың тәубесін қабыл етеді әлде оларды

қинайды. Өйткені, олар залымдар. (128) Көктер мен жердегілердің бәрі Аллаға тән. Кімді қаласа, жарылқап, кімді қаласа, азап қылады. Сондай-ақ Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (129) Әй мүміндер! Үсті-үстіне өсім жемендер, Алладан қорқыңдар. Әрине құтыларсыңдар. (130) Сондай-ақ қарсы болғандар үшін дайындалған оттан қорқыңдар. (131) Әрі Аллаға және Елшісіне бой ұсыныңдар, әлбетте мәрхаметке бөленесіңдер. (132)

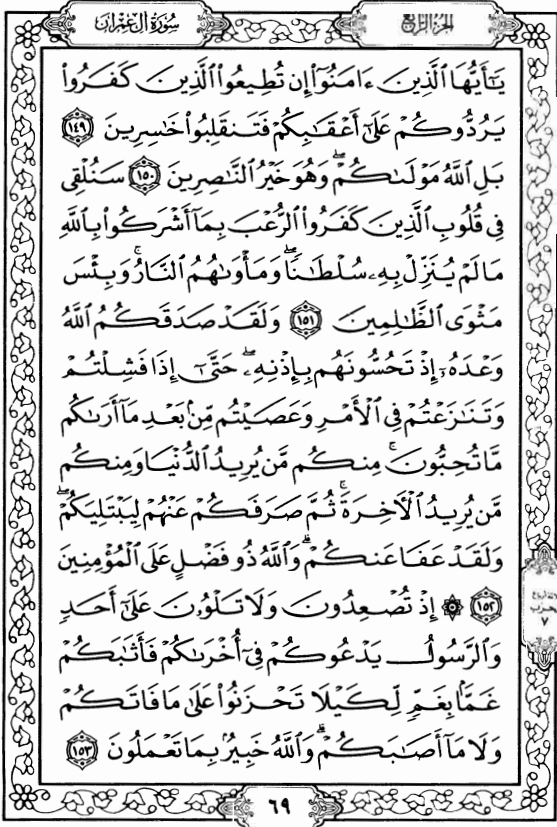
Раббыларыңның жарылқауына және тақуалар үшін әзірленген, кеңдігі жер мен көктей жәннәтке жарысыңдар. (133) Олар кеңшілікте, таршылықта Алла жолында мал сарып қылғандар. Сондай-ақ олар ашуларын жеңушілер, адамдарды кешірім етушілер. Алла (Т.) жақсылық істеушілерді сүйеді. (134) Ал олар қашан арсыздық істесе не өздеріне зұлымдық қылса, Алланы естеріне алып, күнәларының жарылқануын тілейді. Күнәларды Алладан басқа кім жарылқайды.

Сондай-ақ олар істеген істеріне біле тұра қасарыспайды. (135) Міне солардың сыйлықтары Раббылары тарапынан жарылқау және астарынан өзендер ағатын ұймақтар. Олар онда мәңгі қалады. Ғамал істеушілердің сыйлықтары нендей айбат! (136) Сендерден бұрын түрлі уақиғалар өткен. Жер жүзін кезіндер: Жасынға шығарушылардың соңының не болғанын көріңдер. (137) Бұл (Құран) адам баласы үшін ашық түсінік, тура жол және тақуалар үшін насихат. (138) (Мұсылмандар!) Босамаңдар да қайғырмаңдар. Егер мүмін болсаңдар, әлбетте үстем боласыңдар. (139) Сендер (Ұхытта) жараланған болсаңдар, әрине (Бәдірде) ол ел де, сол құсап жараланған болатын. Осы күндерді адамдардың араларында айналдырамыз. Өстіп Аллаға сенушілерді анықтау және сендерден шәйіт алу үшін.... Алла залымдарды сүймейді. (140)

Сонымен қатар мүмірдерді тазарту және кәпірлерді жою үшін. (141) Әйтпесе, сендерден соғысқандарды анықтап, сабырлыларды ашаламай, жәннәтке кіріп кетеміз деп ойлайсыңдар ма? (142) Расында сендер өлімге кездесуден бұрын оны тілеуші едіңдер. Ал енді оны көрдіңдер де, қарап тұрсыңдар. (Ұхыт соғысында "Мұхаммед F.C. өлтірілді" деген хабар тарап, Мұсылмандар абыржып қалды.) (143) Мұхаммед (F.C.) бір елші ғана, одан бұрын да елшілер өткен. Ал сонда ол өлсе не өлтірілсе, сендер сонда өкше (із) леріңе айналасыңдар ма? (Қайта кәпір боласыңдар ма?) Кім өкше ізіне қайтса Аллаға ешбір зиян келтірмейді. Сондай-ақ Алла, шүкір етушілерді сыйлайды. (144) Алланың бұйрығы болмайынша ешкім өлмейді, ол жазулы бір мерзім. Кім дүниенің пайдасын тілесе, оған одан береміз. Ал кім ахирет пайдасын қаласа, оған одан береміз. Сондай-ақ шүкірлік етушілерді сыйлаймыз. (145) Қаншаласаған пайғамбар онымен бірге көптеген құдайшылдар

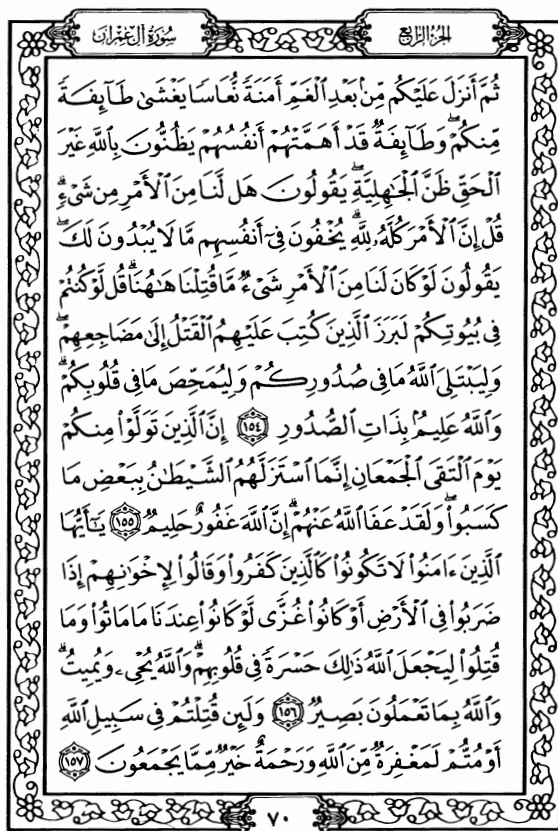
соғысқан болатын; сонда бастарына келгенге олар босамады да осалдамады Сондай-ақ именбеді. Алла қажырлыларды жақсы көреді. (146) Ал олардың сөздері: "Рабымыз! Күнәларымызды, ісіміздегі орынсыздықтарымызды кеше көр әрі табанымызды мықтап, кәпір қауымға қарсы жәрдем бер!",- деу ғана еді. (147) Сондықтан Алла (Т.) оларға дүние пайдасын беріп, ахирет пайдасының ең көркеміне бөледі. Алла жақсылық істеушілерді сүйеді. (148)

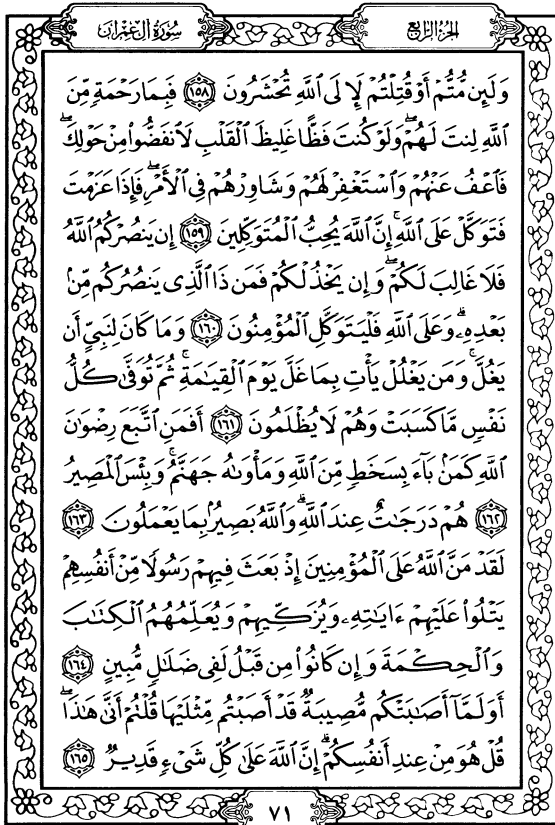
Әй мүміндер! Егер кәпірлерге бой ұсынсаңдар, сендерді кері қайтарады. Сонда зиян етушілерге айналасыңдар. (149) Әрине иелерің Алла, Ол нұсрат беріушілердің жақсысы. (150) Ешбір дәлел түсірілмеген нәрсені Аллаға ортақ қосулары себепті кәпірлердің жүректеріне қорқу саламыз. Сондай-ақ олардың орындары от. Залымдардың орны нендей жаман! (Мұхаммед Ғ.С. Ұхыт соғысында бір топ адамды арт жақтағы бір кезеңге қойып: "Бұл арадан әсте

айрылмандар!",- деген болса да, олар жау жеңілді деп ойлап, араласып кетіп, бір неше кісімен бастықтың ғана қалғанын сезген жау, оларды типыл қылып, арт жақты қоршап кеткендіктен Мұсылмандар қатты абыржып, шақыруға қарамай қаша бастайды.) (151) Расында Алла, сендерге деген уәдесін шындыққа айналдырып, Оның бұйрығымен оларды өлтіре бастадыңдар. Дегенмен Алла өздеріңе сүйген нәрселеріңді көрсеткеннен кейін, осалдық қылып, берілген әмір жайында таластыңдар да қарсы келдіңдер. Сендерден біреулер дүниені қалайды да біреулер ахиретті қалайды. Сонсоң Алла сендерді сынау үшін олардан беттеріңді қайтарды да онымен қатар көшірім етті. Алла мүміндерге кеңшілік иесі. (152) Сол уақытта Пайғамбар арттарыңнан шақырса да ешкімге қайрылмай ұзап бара жаттыңдар. Алла, сендерді қолдарыңнан кеткенге де бастарыңа келгенге де кейімеулерің үшін қайғы үстіне қайғыға ұшыратты. Алла (Т.) не істегендеріңді толық біледі. (153)

Сонсоң (Алла) сендерге қайғыдан кейін тыныштық ұиқысын жіберді де сендердің бір бөлімдеріңді баурап алды. Және бір топтың, жандары қайғы болып, олар Аллаға орынсыз надандық ой ойлады. Олар: "Бұл істе бізде не ерік бар?",- десті. (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Барлық іс Алланың еркінде" деп айт. Ал олар іштерінде жасырған нәрселерін саған әшкерелемейді. Тағы олар: "Іс біздің еркімізде болса еді, осы жерде өлтірілмес едік" дейді. (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Егер сендер үйлерінде болсаңдар да, өлтірілуі жазылғандар, әрине өлтірілетін жерлерінде болар еді" деп айт. Алла көкіректеріңдегіні сынау және жүректеріңдегіні тазарту үшін өстіді. Сондай-ақ Алла көкейлердегіні толық білуші. (154) Шын мәнінде (Ұхыт соғысы күні) екі топ кездескен сәтте, сендерден бет бұрғандарды кейбір қылықтарының салдарынан шайтан мүлде тайдыра жаздады. Расында Алла оларды кешірім етті. Шәксіз, Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (155) Әй мүміндер!

Кәпірлер сияқты болмаңдар! Олар жер жүзінде кезіп жүрген немесе соғыста болған туыстары үшін: "Егер олар жанымызда болса еді, өлмес те өлтірілмес те еді" деді. Алла бұны олардың жүректеріне қасірет қылу үшін өстіді. Алла тірілтеді де, өлтіреді. Сондай-ақ Алла (Т.) не істегендеріңді толық көруші. (156) Егер Алла жолында өлтірілсеңдер немесе өлсеңдер, әрине Алланың жарылқауы әрі мәрхаметі олардың барлық жиған-тергендерінен жақсы. (157)

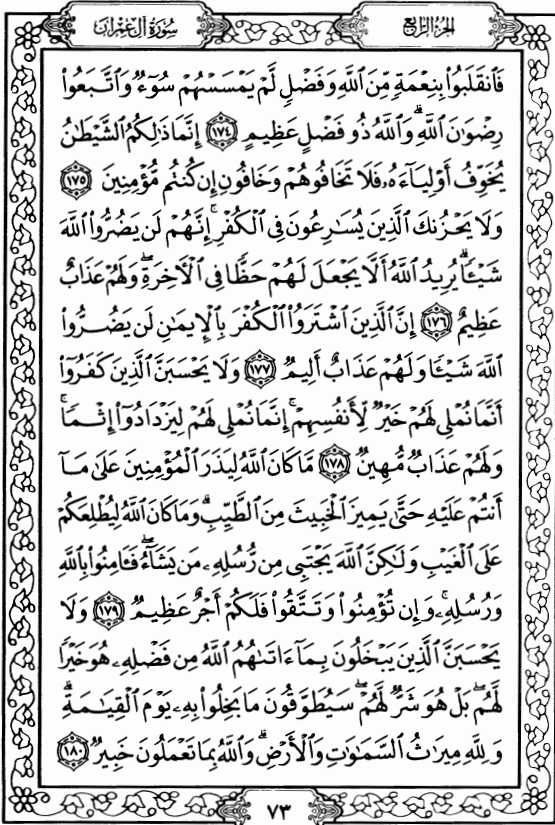
Егер өлсеңдер не өлтірілсеңдер де әрине Алланың алдына жиналасыңдар. (158) (Мұхаммед F.C.) оларға Алланың мейірімі бойынша, жұмсақ сыңай байқаттың. Егер тұрпайы, қатал жүректі болсаң еді, әрине олар маңайыңнан тарқап кетер еді. Сондықтан оларды кешірім етіп, олар үшін жарылқау тіле де іс жөнінде олармен кеңес қыл. Сонда қашан қарар берсең, Аллаға тәуекел ет. Негізінен Алла тәуекелшілерді жақсы көреді. (159) Егер Алла сендерге нұсрат берсе,

сонда сендерге үстем келуші болмайды. Ал егер Алла сендерді тастаса, (жәрдем қылмаса,) одан кейін сендерге кім жәрдем етеді? Сондай-ақ мүміндер Аллаға тәуекел етсін. (Рауаят бойынша олжаны ойлап, Ұхыт соғысында қарауылды тастап кеткендерге ескерту. P.T.T-K.) (160) Бір пайғамбар үшін олжаға қаралық істеуі мүмкін емес. Ал егер кім қаралық істесе, қиямет күні қаралық істеген нәрсесімен келеді. Сонсоң әркімнің еңбегі толық беріледі. Сондай-ақ олар зұлымдыққа ұшырамайды. (161) Алланың ризалығын іздеген кісі, Алланың ашуына ұшырап, орны тозақ болған кісімен тең бе? Ол нендей жаман орын. (162) Олар Алланың қасында түрлі дәрежелерде болады. Сондай-ақ олардың не істегендерін толық көруші. (163) Расында Алла (Т.) мүміндерге қамқорлық етіп, олардың ішіне өздерінен, оларға Алланың аятын оқитын, оларды тазартатын және оларға Кітап, хикмет үйрететін Елші жіберді. Өйткені, олар бұрын ашық адасуда еді. (164) Сендер оларды екі есесіне ұшыратқан бір қайғыға, өздерің ұшырағандықтан: "Бұл қайдан келді?,- дедіңдер. (Ұхытта Мұсылманнан жетпіс кісі шеһіт болған болса, Бәдірде кәпірден жетпісі өліп, жетпісі қолға түскен еді.) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Ол өз пиғылдарыңнан" деп айт. Шәксіз Алланың әр нәрсеге күші жетуші. (165)

Ал және сендерге (Ұхытта) екі топ қарсыласқан күнгі тиген соққы, Алланың бұйрығымен мүміндерді байқау үшін еді. (166) Сондай-ақ мұнапықтарды да байқау үшін... Ал оларға: "Келіңдер, Алла жолында соғысыңдар, не қорғанысқа тұрыңдар" делінсе, олар: "Егер соғысуды білсек, әрине арттарыңнан ерер едік" деді. Олар ол күні иманнан көрі қарсылыққа жақынырақ еді. Олар жүректерінде болмағанды ауыздарымен айта береді. Негізінде Алла, олардың жасырын нәрселерін жақсы біледі. (167) (Мұхаммед Ғ.С.) өздері отырып, туыстарына: "Егер тілімізді алса еді, олар өлтірілмес еді" дегендерге: "Сөздерің шын болса, өлімді өздеріңнен кетіріңдер" деп айт. (168) Алла жолында өлтірілгендерді өлі деп ойлама, әрине олар тірі. Раббыларының жанында олар ризыққа бөлендіріледі. (169) Олар Алланың кеңшілігімен өздеріне берген нәрселеріне мәз-мейрам болады да, әзірше өздеріне қосылмай арттарында қалғандарды да: "Оларға қорқыныш жоқ әрі олар қайғырмайды" деп шүйіншілегілері келеді. (170) Тағы олар Алладан

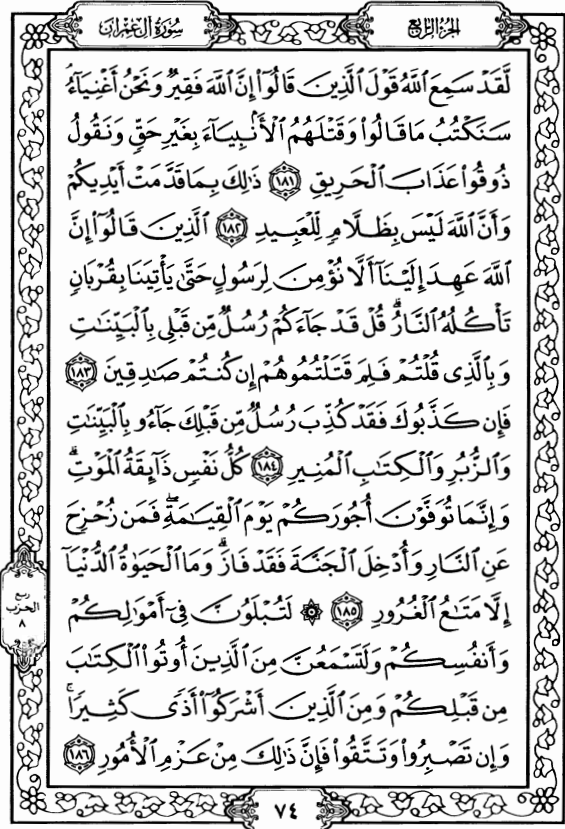
болған нығметке, кеңшілікке қуанады. Шынында Алла мүміндердің сауабын жоймайды. (171) Өздері соққы жегеннен кейін де Алла және Елшісінің нұсқауларын қабылдағандар сондай-ақ олардың жақсылық істеп, тақуа болғандары үшін зор сыйлық бар. (172) Оларға адамдар: "Сендер үшін ел жиналды, сондықтан олардан қорқыңдар" деді. (Бұл сөз) олардың иманын арттырды да олар: "Бізге Алла жетіп асады, Ол нендей жақсы ие" деді. (173)

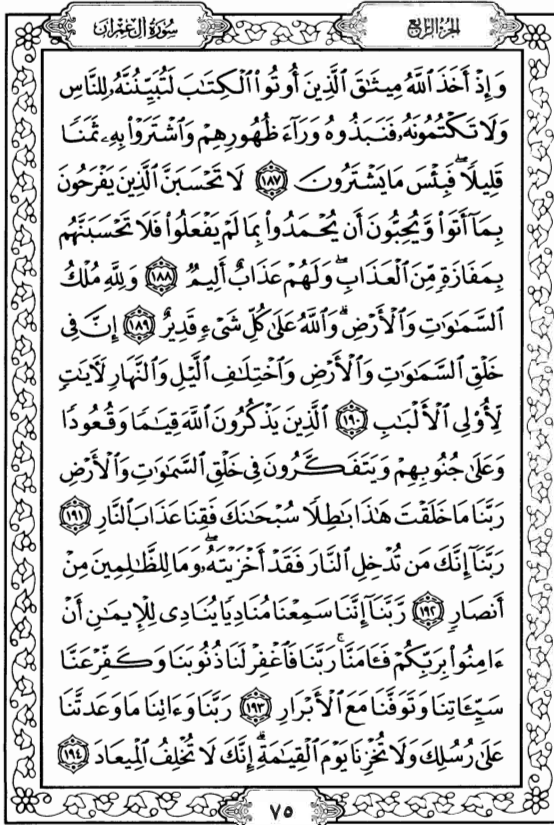
(Ұхыт соғысының келер жылы Мекке кәпірлері Мединеге кәліп: "Соғысуға жиналып жатыр" деген хабарды алған Мұсылмандардың жігері қайнап, жолға шыққанда, жау қорқып, қайтып кетіп, Мұсылмандар аман-есен пайдаланып қайтады. Ж.М.Р.Т-Қ.) Сондықтан олар Алланың нығметі және кеңшілігімен бір сәтсіздікке ұшырамай Алланың ризалығына бөленіп, қайта оралды. Алла (Т.) зор кеңшілік иесі. (174) Негізінен шайтан өз достарын қорқытады.

Сондықтан олардан қорықпандар да Менен қорқыңдар, егер мүмін болсаңдар. (175) (Мұхаммед F.C.) олардың қарсылыққа жарысулары сені кейітпесін. Өйткені, олар Аллаға әсте зиян келтіре алмайды. Алла оларға ахиретте бір несібе бермеуді қалайды. Сондай-ақ олар үшін зор қинау бар. (176) Негізінен сондай иманның орнына қарсылықты айырбастағандар, олар да Аллаға ешбір зиян бере алмайды және олар үшін күйзелтуші азап бар. (177) Ал және сондай қарсы болғандар, негізінен оларға мұрса беруімізді, өздеріне хайырлы деп әсте ойламасын. Шын мәнінде күнәларын арттырсын деп қана орай береміз. Сондай-ақ олар үшін қорлаушы қинау бар. (178) Алла, мүміндерді осы сендер болған күйде, жақсыдан жаманды айырмай қоюшы емес. Әрі сендерге көместі де білдірмейді. Бірақ елшілерінен қалағанын таңдап, соған білдіреді. Ендеше, Аллаға, елшілеріне иман келтіріңдер егер иман келтіріп, тақуа болсаңдар, Сонда сендер үшін зор сыйлық бар. (179) Алланың кеңшілігінен өздеріне берген нәрселеріне сараңдық істегендер, олардың сараңдық қылған нәрселері, қиямет күні өздерінің мойындарына оралады. Сондай-ақ көктер мен жердің мирасы Алланикі. Әрі Алла олардың не істегендерін толық біледі. (180)

Әрине олардың: "Алла кедей, біз баймыз" деген сөздерін Алла естіді. Олардың айтқандарын және жазықсыз пайғамбарларды өлтіргендерін жазамыз да, оларға: "Күйдіруші азапты татыңдар!", - дейміз. (181) Бұл қолекі істегендеріңнің сазаы. Шәксіз Алла, құлдарына зұлымдық қылушы емес. (182) Сондай: "Расында Алла (Т.) бізге от жеп кететін бір құрбан келтірмейінше, ешбір пайғамбарға иман келтірмеуімізге серт берген" дегендерге (Мұхаммед Ғ.С.): "Сендерге менен бұрынғы пайғамбарлар ашық дәлелдерді сондай-ақ айтқандарыңды келтірген еді. Егер сөздерің рас болса, оларды неге өлтірдіңдер?",- деп айт. (183) (Мұхаммед Ғ.С.) егер олар сені мойындамаса, сенен бұрынғы ашық дәлелдер, нұсқалар және түрлі кітап келтірген пайғамбарларды да

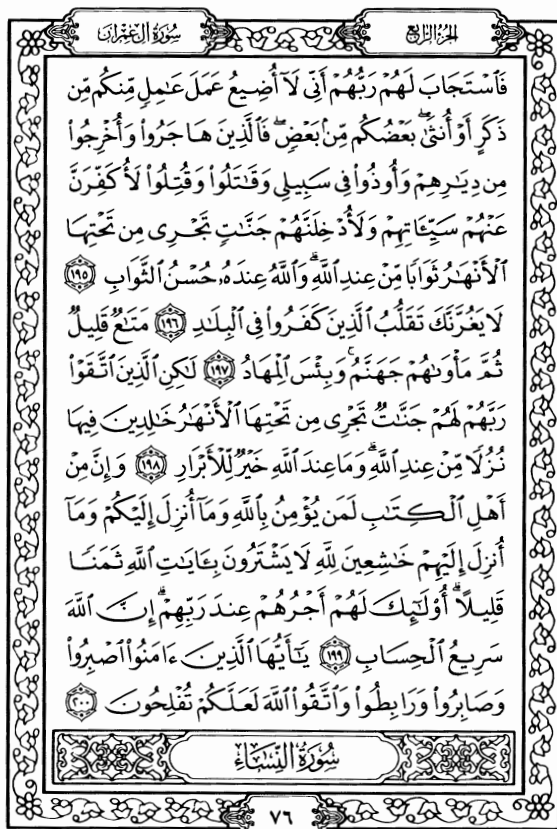
мойындамаған еді. (184) Әркім өлімді татады. Шын мәнінде қиямет күні ақыларың толық төленеді. Сонда кім оттан құтқарылып ұжмаққа кіргізілсе, рас құтылды. Негізінде дүние тіршілігі алданыштың ғана нәрсесі. (185) Малдарың және жандарың жайында әрине сыналасыңдар; сондай-ақ сендерден бұрыңғы кітап берілгендерден және мүшріктерден де көптеген ренш естисіңдер. Егер сабыр етсеңдер әрі сақсынсаңдар; шәксіз бұл маңызды істер. (186)

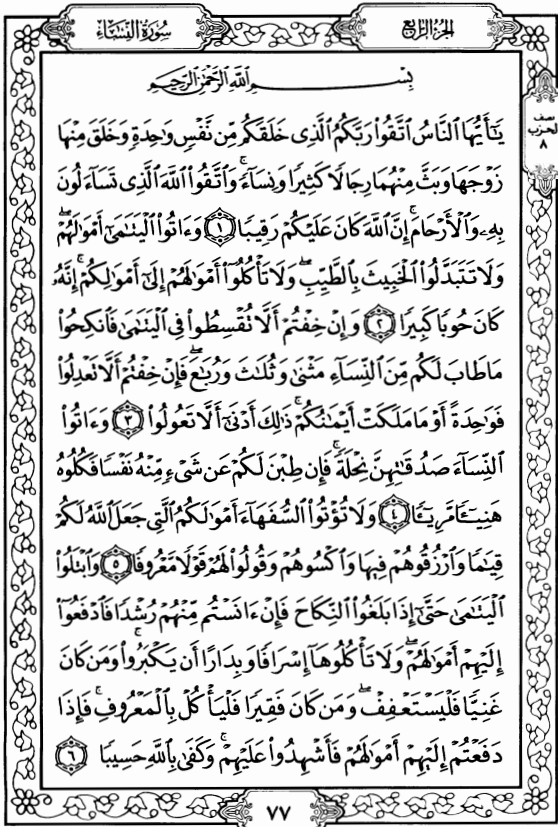
Сол уақытта Алла (Т.) Кітап берілгендерден: "Әлбетте оны адамдарға түсіндіріңдер, жасырмаңдар" деп, сенім алған. Дегенмен олар, оны арт жақтарына тастады. Әрі олар оны аз бір бағаға айырбастап алды. Сонда олар нендей жаман нәрсе сатып алды. (187) (Мұхаммед Ғ.С.) сондай істегендеріне мәз болып, істемегендерімен де мақталуларын сүйгендерді есепке алма. Сондай-ақ оларды азаптан құтылады деп әсте ойлама. Өйткені олар үшін жан

түршігерлік азап бар. (188) Көктер мен жердің иелігі Аллаға тән. Алла (Т.) ның әр нәрсеге толық күші жетеді. (189) Шәксіз көктердің және жердің жаратылуында түннің және күндіздің өзгеруінде әлбетте ақыл иелері үшін дәлелдер бар. (190) Олар тіке тұрып, отырып, жамбасынан жатып (әр халде) Алланы еске алады. Сондай-ақ олар көктер мен жердің жаратылуы жайында ойланады да: "Раббымыз! Сен мұны босқа жаратпадың, Сен рәксің, бізді от азабынан сақта!" (191) "Раббымыз! Сен кімді отқа салсаң, расында оны қорладың. Залымдардың еш жәрдемшісі жоқ." (192) "Раббымыз! Біз: 'Раббыларыңа иман келтіріңдер' (деп) шақырған шақырушыны естіп, иман келтірдік. Раббымыз! Енді күнәларымызды жарылқап, жамандықтарымызды жасыр. Және жақсылармен бірге өлім бер!" (193) "Раббымыз! Бізге елшілеріңе уәде еткендеріңді бер. Сондай-ақ бізді қиямет күні қорлама. Күдіксіз Сен уәдеден айнымайсың" (деп тілейді) (194)

Сонда олардың Раббылары тілектерін қабыл етті: "Шын мәнінде Мен сендерден еркек, әйел ғамал істеушілердің ғамалын зая қылмаймын. Бір-біріңненсіңдер. (Бәрің бірдейсіңдер.) Және сондай босқандардың, жұрттарынан шығарылғандардың және Менің жолымда жапа шектірілгендердің, соғысқандардың, өлтірілгендердің жамандықтарын жасырамын. Сондай-ақ оларды астарынан өзендер ағатын бақшаларға кіргіземін. Сыйлық Алланың қасынан. Әрине сыйлықтың жақсысы Алланың қасында." (195) (Мұхаммед Ғ.С.) қарсы болғандардың, мемлекеттерде айналып (кезіп) жүруі сені алдамасын. (196) Азбір пайдаланудан кейін олардың орны тозақ, нендей жаман орын. (197) Бірақ сондай Раббыларынан қорыққандар, олар үшін астарынан өзендер ағатын бақшалар бар. Олар Алла тарапынан қонақ үйлерде қалады. Алланың қасындағылар игілерге жақсы. (198) Шын мәнінде

Кітап иелерінен Аллаға иман келтіріп, сендерге түсірілген әрі өздеріне түсірілген нәрселерге Алладан қорыққан түрде сенетіндері де бар. Сондай-ақ олар Алланың аяттарын аздаған бағаға сатпайды. Міне солар үшін Раббыларының қасында сыйлық бар. Алла (Т.) тез есеп көруші. (199) Әй мүміндер! Әр нәрсеге сабырлы, жауға шыдамды және қорғанысқа дайын болыңдар. (Ж.М.Р.Х.Т.Ж-Қ.) Сондай-ақ Алладан қорқыңдар әрине құтыласыңдар. (200)

4-НИСА СҮРЕСІ

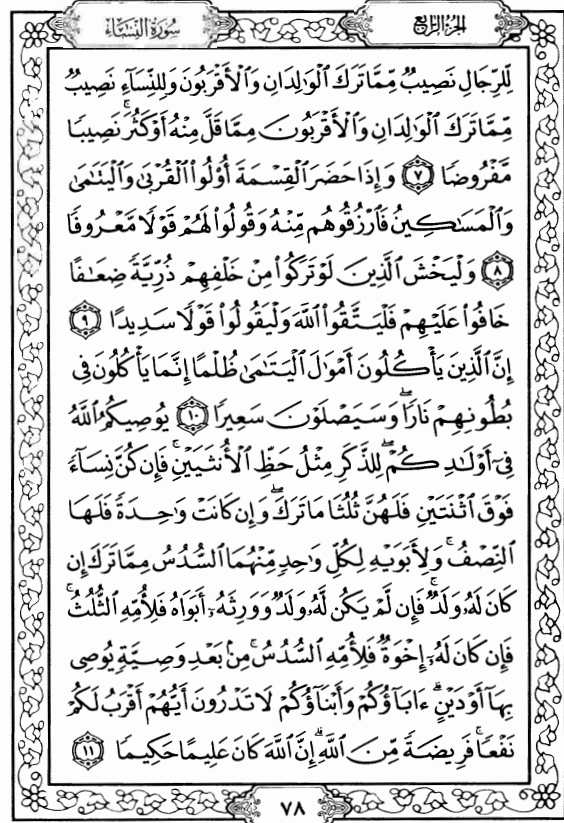
Мединеде түскен. Жүз жетпіс алты аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

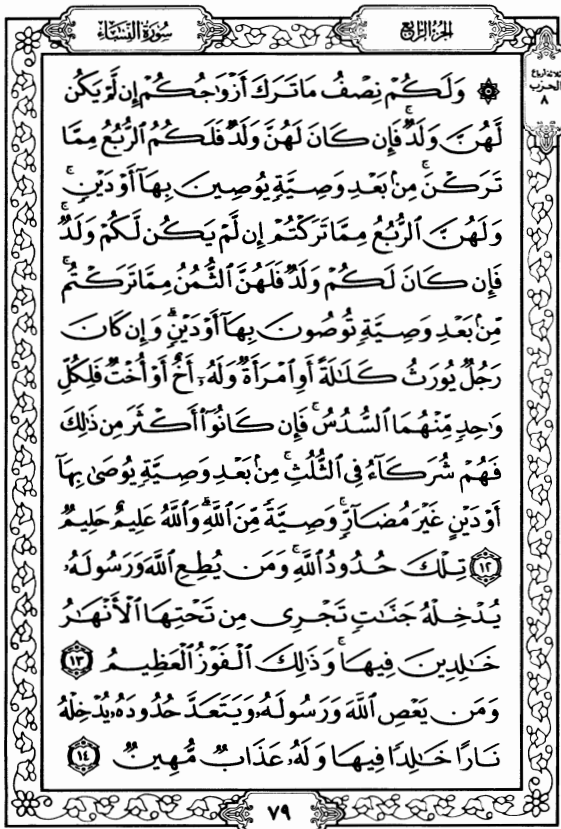
Әй адам баласы! Сендерді бір кісіден (Адам атадан) жаратқан және одан оның жұбайын (Хауа ананы) жаратып, ол екеуінен көптеген ер, әйелді таратқан Раббыларыңнан қорқыңдар. Сол арқылы өзара сұрасқан Алладан және туыстардан (безуден) сақтаныңдар. Шәксіз Алла

(Т.) сендерді бақылаушы. (1) Жетімдердің малдарын беріңдер, жаманды жақсымен алмастырмандар; олардың малдарын өз малдарыңа қосып жемеңдер. Өйткені ол, күнә. (2) Егер (үйленгенде) жетім әйелдер жайында әділетсіздік істеуден қорықсаңдар, өздеріңе жаққан басқа әйелдерден екі, үш және төртке дейін үйленіңдер. Сонда егер тең ұстай алмаудан қорықсаңдар, онда біреу алыңдар немесе қолдарыңдағы күн де болады. Әділетсіздік болмауға жақынырағы осы. (4-С. 19-А) (3) Әйелдердің мәерін (қалыңын) ықыласпен беріңдер. Сонда егер әйелдер өз көңілдерінше, сендерге мәерден бір нәрсе кеңшілік етсе, онда оны жеңдер; сіңімді, жүрімді болсын. (4) Және Алланың сендерді басына тұрғызған малдарды ақылсыздарға бермеңдер. (Жетімнің малын ақылдары толмай өздеріне тапсырмаңдар.) Оларды көректендіріп, киіндіріңдер де, оларға сыпайы сөз сөйлеңдер. (5) Жетімдерді үйлену шағына жеткенше сынаңдар. Сонда егер олардан бір естиярлық көрсеңдер, дереу олардың малдарын өздеріне беріңдер. Сондай-ақ олардың ержетуінен қорқып, ысыраптап, тездетіп жемеңдер. Ал және біреу бай болса, онда тартынсын да, біреу жарлы болса, онда да орнымен жесін. Қашан олардың малдарын өздеріне тапсырсаңдар, оларға айғақ қойыңдар. Алла (Т.) есеп көруде жеткілікті. (6)

Әке-шеше және жақындардың қалдырған нәрселерінен еркектерге де үлес бар. Әке-шеше және жақындардың қалдырған нәрселерінен әйелдерге де үлес бар. Аз немесе көп болса да, одан өлшеулі несібе бар. (7) Бөліс кезінде ағайындар, жетімдер және міскіндер келсе, онда оларды құр тастамай бір нәрсе беріндер де, өздеріне сыпайы сөз сөйлеңдер. (8) Арттарында нашар (жас) балалар қалдырса, оларға не болар екен деп уайым жесін. Алладан қорықсын да, дұрысын айтсын. (9) Негізінен сондай жетімдердің малдарын зұлымдықпен жегендер, олар қарындарын от пен толтырған болады. Сондай-ақ жалындаған тозаққа кіреді. (10) Алла сендерге, балаларың жайында; бір еркекке екі әйелдің мирасындай үлес бұйырады. Егер әйелдер екінің үстінде болса, онда қалған малдың үштен екісі олардікі. Ал егер жалғыз қыз болса, онда жартысы онікі. Өліктің баласы

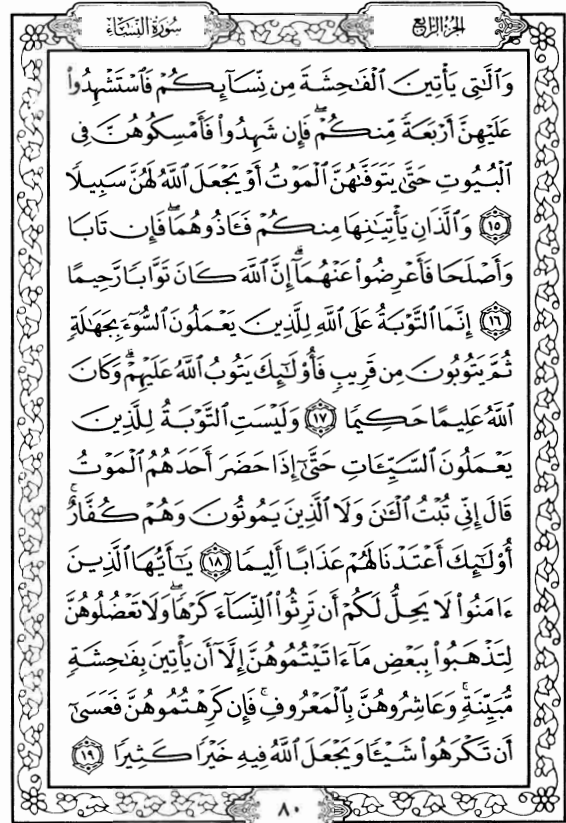
болса, әке-шешесіне қалған малдың алтыдан бірі тиеді. Егер баласы болмай оның мұрагері әке-шешесі ғана болса, онда шешесіне үштен бірі тиеді. Егер өліктің туыстары болса, онда шешесіне алтыдан бірі тиеді. (Бұлар) етілген өсиет және борыш өтелгеннен кейін орындалады. Сендер әкелеріңмен ұлдарыңның пайда тұрғысынан қайсысы жақын екенін білмейсіңдер. Бұл үкімдер, Алла тарапынан бекітілген. Күдіксіз Алла, терең білім, хикмет иесі. (11)

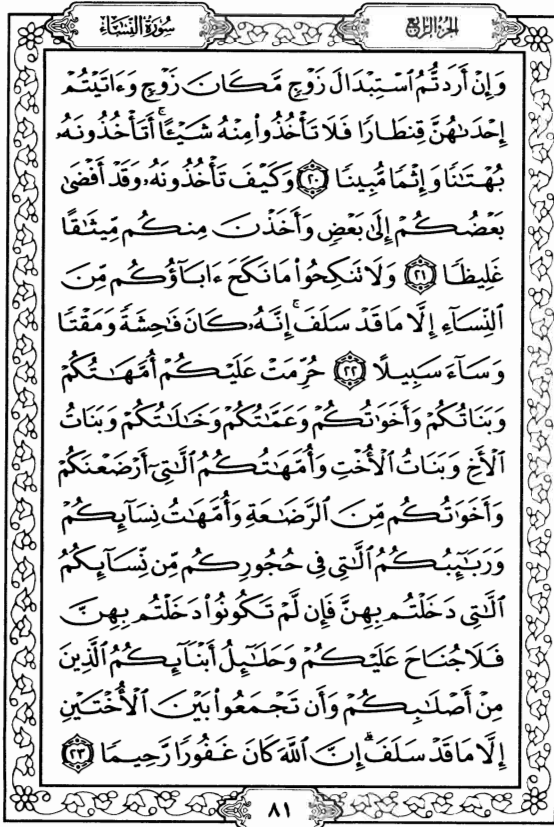
Сендерге баласы болмаған жұбайларыңның қалдырған нәрселерінің жартысы тиеді. Ал егер олардың баласы болса, олардың қалдырған нәрселерінің сендерге төрттен бірі тиеді; олардың өсиеті және борышы өтелгеннен кейін. Егер сендерде бала болмағанда, қалдырған нәрселеріңнің оларға төрттен бірі, сендерде бала болса, оларға сегізден бірі тиеді; өсиеттерің және борыш өтелгеннен кейін. Ал егер мирас алынатын әке-шешесіз және баласыз (кәлала)

ер немесе әйелдің бір еркек яки қыз туысы болса, онда әрбіріне алтыдан бірі, олар бірден көп болса, сонда олар үштен біріне ортақ болады; өсиет және борыш өтелгеннен кейін. Өсиет, зиянсыз болу керек, Алланың нұсқауы осы. Алла (Т.) әр нәрсені білуші, өте жұмсақ. (12) Бұлар Алланың қойған шектері. Кім Аллаға және Елшісіне бой ұсынса, астарынан өзендер ағатын бақшаларға кіргізіледі де, олар онда мәңгі қалады. Зор табыс осы. (13) Ал кім Аллаға, Елшісіне қарсы келіп Оның шектерінен шықса, ол, ішінде мүлде қалатын отқа кіргізіледі. Оған қорлаушы азап бар. (14)

Сондай әйелдеріңнен зина қылғандар, оларға өздеріңнен төрт айғақ келтіріңдер, егер олар айғақ болса. Онда оларды өлгенге дейін не Алла бір жол қойғанға шейін үйлерде қамандар... (15) Сендерден арсыздық істеген екеуіне де жапа беріңдер. Егер екеуі де тәубе етіп, түзелсе, олардан бет бұрыңдар. (тиіспендер.) Негізінен Алла, тәубені қабыл етуші, ерекше мейірімді. (16) Шын мәнінде Аллаға (сыйымды) тәубе, жамандықты білмей істеп сонсоң дереу тәубе етсе, сонда олардың тәубесін Алла қабылдайды. Алла әр нәрсені білуші хикмет иесі. (17) Ал жамандықты өздеріне өлім келгенге дейін істеп: "Енді шынайы тәубе қылдым" деген және қарсы болған бойда өлгендердің тәубесі қабыл емес. Міне солар үшін күйзелтуші азап әзірледік. (Араптар жаһилиет дәуірінде, өлген жақындарының түл әйеліне ие шығып, өздері қалыңсыз алып немесе басқамен тұрмыстанса одан қалың алатын еді. Ж.Б.Р.К.Т.) (18) Әй мүміндер! Сендер үшін

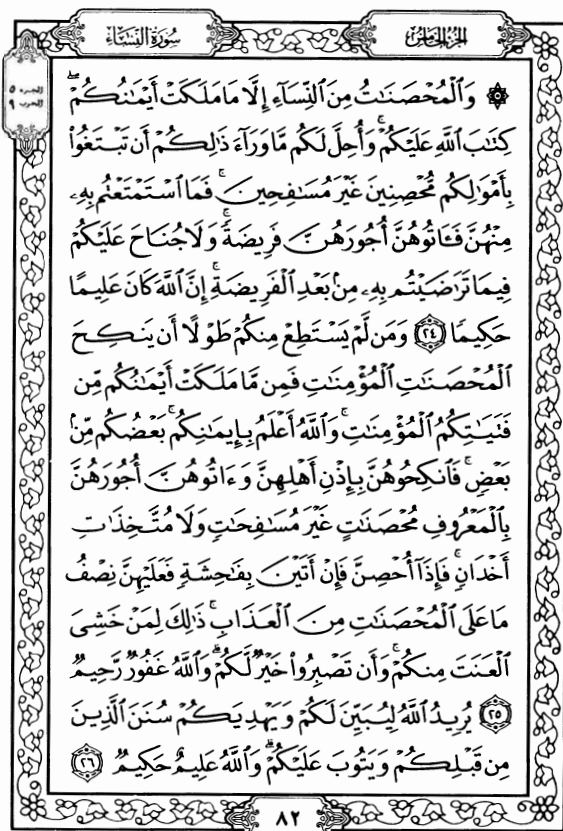

әйелдерге зорлықпен мұрагер болуларың халал емес. Және бергендеріңнің бір бөлімін алып қалу үшін оларды зорламаңдар. Бірақ олар ашық арсыздық істесе басқа. Сондай-ақ олармен жақсы шығысыңдар. Егер оларды жек көрсеңдер, сендердің жақтырмаған нәрселеріңде Алланың көптеген хайыр жасап қойған болуы мүмкін. (Яғни: Әйелдің келбеті, мінезі сендерге жек көрінсе де шығысыңдар, басқа түрлі хайыр болуы мүмкін.) (19)

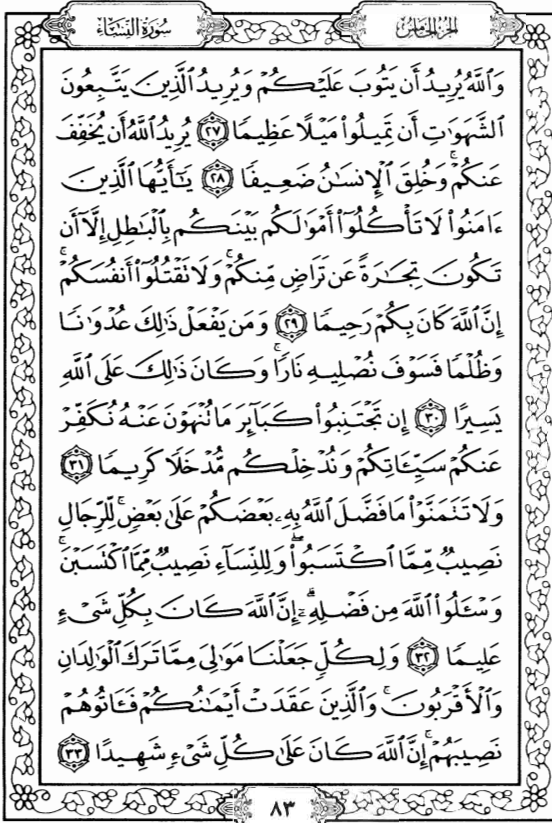
Егер бір жұбайды (ажыратып) орнына басқа жұбай алғыларың келсе, оған толып жатқан мәер берген болсаңдар да, одан еш нәрсе алмаңдар. Оған жала қойып, ашық күнәлы болып аласыңдар ма? (20) Олар сендерден ауыр серт алып, (некеленіп,) бір-біріңе қосылған едіңдер. (2-С.229-А.) (21) Әйелдерден әкелерің үйленгендерді үйленбеңдер. Бірақ өткен өтті. Бұл бір арысздық және жиренішті жаман жол. (22) Сендерге аналарың, (әке-шешелеріңнің аналары)

қыздарың, (Ұл-қыздарыңның қыздары,) қыз туыстарың, (әке-шеше бір не бөлек,) әкелеріңмен туысқан әйелдер, шешелеріңмен туысқан әйелдер, еркек және қыз туыстарыңның қыздары, (олардың қыздары,) сүт емізген аналарың, еміскен қыз туыстарың, қайын аналарың, жақындасқан әйелдеріңнің (бұрынғы ерінен болған) қолдарыңдағы өгей қыздарың, егер ол әйелдерге жақындаспаған болсаңдар, сендерге бір оқасы жоқ. Бел балаларыңның әйелдері және екі қыз туысты бірге үйленулерің арам қылынды. Бірақ өткен өтті. Негізінен Алла (Т.) тым жарылқаушы ерекше мейірімді. (23)

Некелі әйелдермен үйленулерің арам қылынды. Бірақ қолдарындағы күндер (соғыс тұтқындары) басқа. Сендерге Алланың жазуы осы. Бұлардан басқаларды абыройлы болу, бой суытушы болмау шартымен малдарыңды беріп қалауларың (мәер беріп алуларың) халал қылынды. Сонда олардан осы шартпен пайдалансаңдар, бекітілген мәерін беріңдер. Мәер тоқтасылғанан кейін ризалассаңдар, (еркек артық беріп, әйелдің аз алуы немесе тіпті алмауында) сендерге оқасы жоқ. Расында Алла толық білуші, хикмет иесі. (24) Сендерден біреудің, мүмін азат әйел алуға шамасы келмесе, онда қолдарындағы мүмін күндерден алсын. Алла имандарыңды жақсы біледі. Бір-біріңненсіңдер. (Бәрің адам баласысыңдар.) Ендеше күндерді қожайындарының рұхсатымен олардың мәерлерін дұрыс беріп, абыройлы болулары, зинашы және

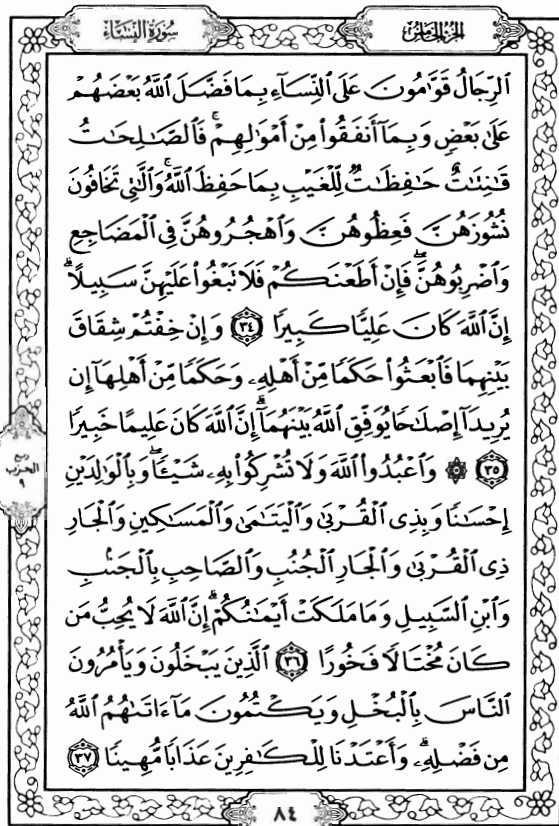
астыртын көңілдес болмаулары шартымен алсын. Егер олар үйленіп алып, арсыздық істесе, онда оларға азат әйелдерге болатын жазаның жартысы орындалады. Бұл (күнді алу) сендерден зинадан қорыққан кісі үшін. Егер сабыр етсеңдер, өздерің үшін хайырлы. Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (25) Алла (Т.) сендерге түсіндіруді және сендерді өздеріңнен бұрынғылардың тура жолдарына салуды сондай-ақ тәубелеріңді қабыл етуді қалайды. Алла толық білуші, хикмет иесі. (26)

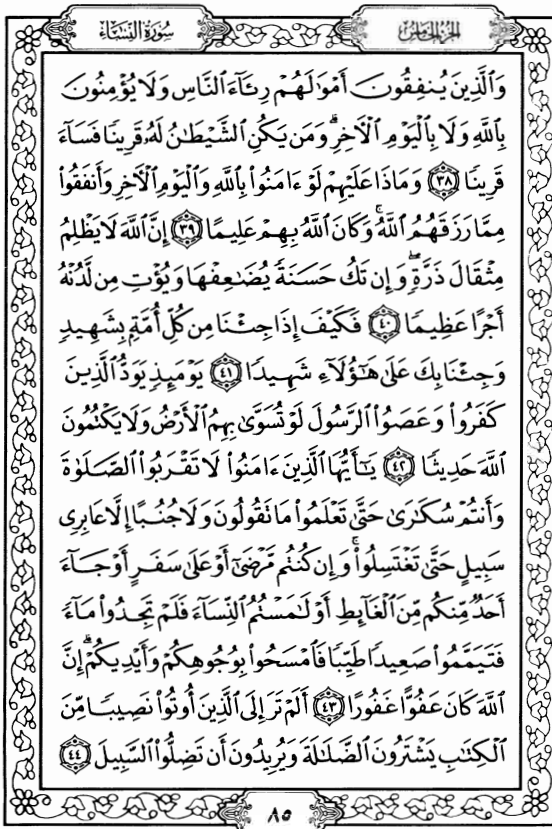
Алла (Т.) тәубелеріңді қабыл етуді қалайды. Сондай-ақ шауат қуғандар (жыныстық әуесқойлар) сендердің зор ауытқумен жолдан шығуларыңды қалайды. (27) Негізінен Алла сендерге жеңілдікті қалайды. Өйткені адам баласы нашар жаратылған. (28) Әй мүміндер! Өзара малдарыңды бұзықтықпен жемендер. Бірақ өз ризалықтарыңмен саудаласу басқа. Және бір-біріңді өлтірмеңдер. Расында Алла сендерге ерекше мейірімді. (29) Ал кім осы

айтылғанды дұшпандық, зұлымдықпен істесе, оны жақында отқа саламыз. Бұл Аллаға оңай. (30) Егер сендер тыйым салынған нәрселердің үлкенінен сақтансаңдар, сендердің жамандықтарыңды жасырып, өздеріңді құрметті орыңға кіргіземіз. (31) Алланың біріңе-біріңді артық еткен нәрсесін көксемендер. Еркектердің еңбектерінің үлесі өзіне және әйелдердің еңбектерінің тиесісі өзіне тән. Алладан оның кеңшілігін сұраңдар. Шәксіз Алла әр нәрсені толық білуші. (32) Әке-шеше және жақындарыңның қалдырған нәрселерінің әрқайсысына мұрагер қылдық. Сондай-ақ сендермен серт байлағандарға да сыбағасын беріңдер. Алла (Т.) әр нәрсені бақылаушы. (33)

Еркектер; әйелдерді билеуші. Өйткені Алла, бірін-бірінен артық қылды. Сондай-ақ олар; малдарынан да пайдаландырады. (Әйелдерге мәер, нафақа береді.) Ал енді жақсы әйелдер; бой ұсынушылар, Алла қоруға бұйырған көмескі нәрселерді (абыройын) қорғаушылар. Ал сондай-ақ әйелдердің бас тартуларынан сезіктенсеңдер, сонда оларды насихаттандар және оларды төсектерінде тастап қойыңдар. (Одан болмаса) оларды сабаңдар. Ал егер олар сендерге бой ұсынса, онда олардың зиянына бір жол іздемеңдер. Расында Алла өте жоғары, тым ірі. (34) Егерде екеуінің арасының ашылуынан хауіптенсеңдер, еркектің ағайынынан бір төреші, әйелдің ағайынынан бір төреші жіберіңдер. Егер ол екеуі жарастыруды қаласа, Алла да, екеуінің арасын үйлестіреді. Күдіксіз Алла толық білуші, анық хабар алушы. (35) Алла (Т.) ға құлшылық қылыңдар. Оған еш нәрсені ортақ қоспаңдар. Және әке-шешеге жақындарға, жетімдерге,

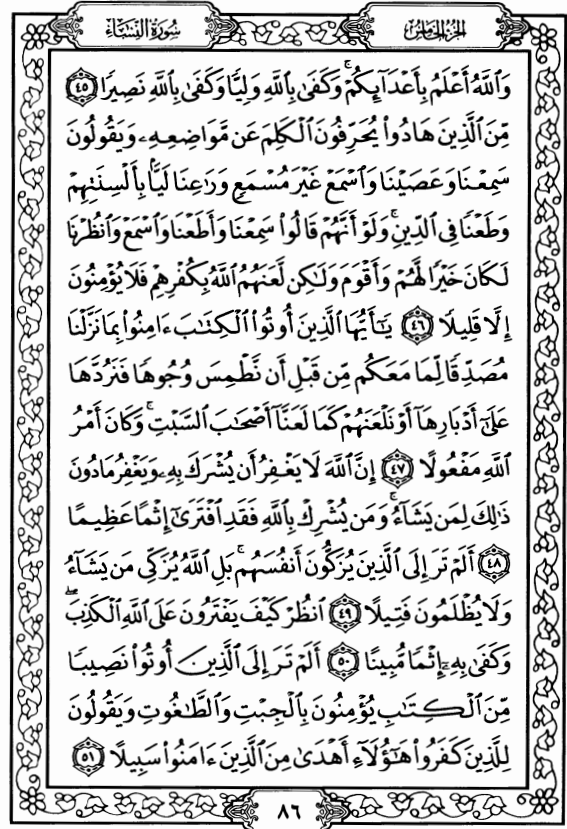
міскіндерге жақын көршіге, бөгде көршіге, жан жолдасқа, жолда қалғандарға және қол астарыңдағыларға жақсылық қылыңдар. Негізінен Алла, тәкаппар, мақтаншақты жақсы көрмейді. (36) Бұлар сондай сараңдық қылып, адамдарға да сараңдық бұйырады. Сондай-ақ олар өздеріне Алланың кеңшілігімен бергенін жасырады. Қарсы болушылар үшін; қорлаушы азап әзірледік. (37)

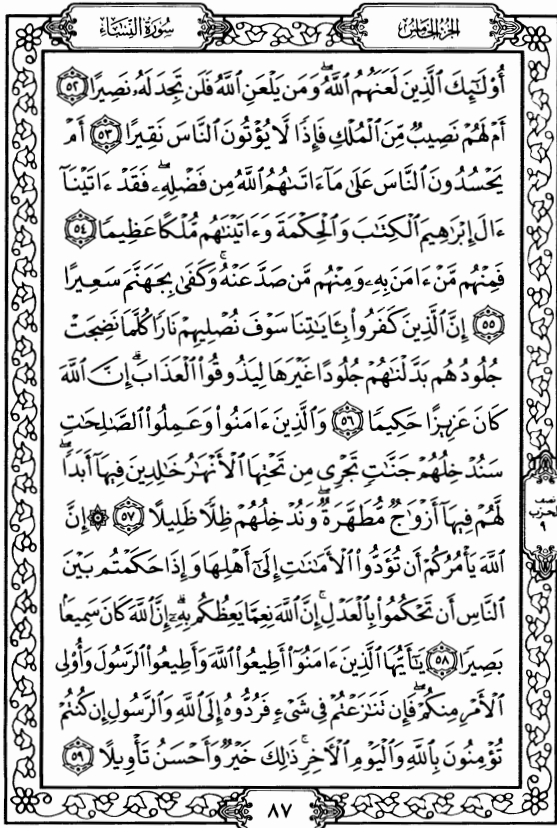
Олар сондай Аллаға, ахирет күніне сенбей малдарын адамдарға көрсету үшін жұмсайды. Ал біреудің сыбайласы шайтан болса, ол жаман сыбайластық. (38) Я олар, Аллаға, ахирет күніне сеніп, Алланың өздеріне берген несібесінен пайдаландырса, оларға не болар еді? Әрине Алла оларды толық біледі. (39) Негізінен Алла (Т.), тозаң түйірінің салмағындай да әділсіздік етпейді. Егер бір жақсылық болса, оны неше есе арттырады әрі өз жанынан да ірі сыйлық береді. (40)

(Мұхаммед F.C.) әр ұмметке бір айғақ келтіріп, сені де оларға куә етіп келтірсек қандай болар еді? (41) Аллаға қарсы болып, Пайғамбардан бас тартқандар, қиямет күні, жермен-жексен болуды арман етеді. Алладан бір сөз жасыра алмайды. (42) Әй мүміндер! Сендер мас болып, не айтқандарыңды білгенге шейін намазға жақындамандар. Сондай-ақ жүніп күйінде шомылмайынша, (бой дәретсіз намаз оқымандар.) Бірақ, жол жүргенде болады. Ал егер ауыру немесе сапарда болсаңдар не сендерден біреу түзге отырып келсе, яки әйелдерге жақындассаңдар да су таба алмасаңдар, сонда таза жер жынысына (тәяммүм соғып) беттеріңді, қолдарыңды сипаңдар. Расында Алла аса кешірімді, тым жарылқаушы. (43) (Мұхаммед F.C.) өздеріне Кітаптан бір үлес берілгендерге қарамайсың ба? Олар, адасуды сатып алды. Сендерді де жолдан азыруды қалайды. (44)

Алла дұшпандарынды жақсы біледі. Сондай-ақ Алла, достықта жетіп асады әрі жәрдемшілікте де жеткілікті. (45) Сондай Яһудилердің кейі; сөзді орындарынан өзгертеді де: "Естідік те қарсы келдік", "Естіші қане естімегір" және дінді кекеп, тілдерін бұрай: "Рағина" дейді. (2-С. 104-А.) Егер олар: "Естідік те бағындық, тыңда және бізге қара" десе, оларға хайырлы және тура болар еді. Бірақ Алла, олардың қарсылықтары себепті лағынет еткен. Сондықтан олардың азы ғана иман кетіреді. (46) Әй Кітап берілгендер! Сендермен бірге болғанды растаушы етіп, Біз түсіргенге, (Құранға,) беттерді бұзып, арттарына қайтаруымыздан немесе сенбішілерді, (сенбі күні шектен шығушыларды,) лағынет еткеніміздей оларды да лағынет етуімізден бұрын иман келтіріңдер. Алланың әмірі орындалады. (47) Алла (Т.) өзіне ортақ қосылуды жарылқамайды да, бұдан өзге қалаған кісіні жарылқайды. Сондай-ақ кім Аллаға ортақ қосса, расында жала қойып, зор күнәлы болды. (48) (Мұхаммед Ғ.С.) сондай өздерін ағартқанды көрмедің бе?

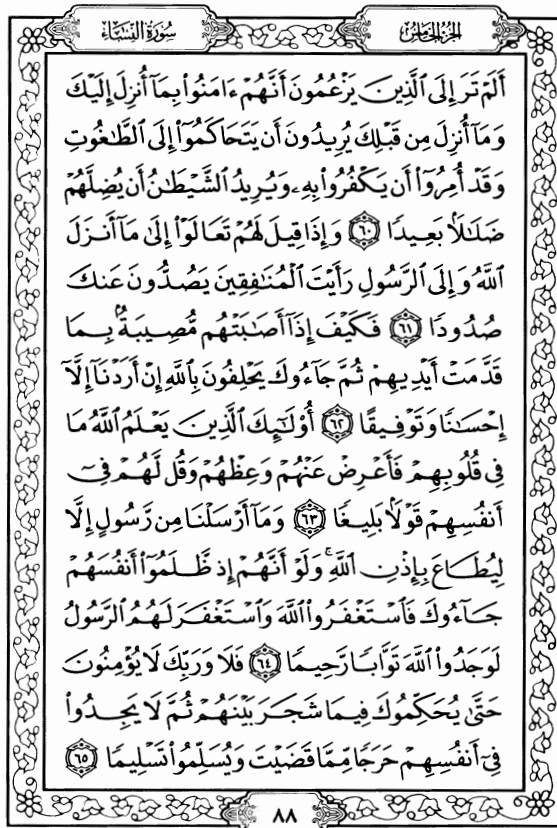
Керісінше, кімді Алла (Т.) қаласа тазартады. Оларға қылдай әділсіздік етілмейді (49) Қара! Олар Аллаға қалай жасанды өтірік айтады? Бұл ашық күнә, оларға жетіп асады. (50) (Мұхаммед Ғ.С.) сондай Кітаптан үлес берілгендерге қарамадың ба? Олар бұтқа, шайтанға сенеді де, кепірлерді: "Бұлар, мүміндерден көрі тағы тура жолда" дейді. (Яһудилердің бір тобы, кепірлерді Мұсылманға қайрап салу үшін Меккеге барып: "Сендердің жолдарың тура." дейді. Б.М.Ж.К.) (51)

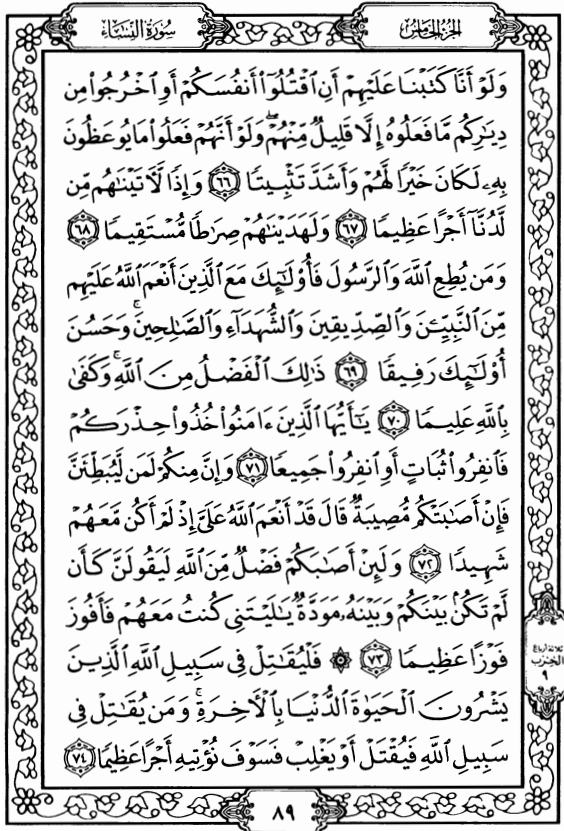
Міне бұлар, Алла лағынет еткендер. Алла, кімге лағынет етсе, оған ешбір жәрдемші таба алмайсың. (52) Олардың әкімшіліктен бір үлесі бар ма? Ондай болса, олар адамдарға түк бермес еді. (53) Немесе олар, Алланың өз кеңшілігімен адамдарға бергенін қызғана ма? Расында Ыбырайым (F.C.) ның журағатына Кітап, хикмет және зор патшалық берген едік. (54) Олардың кейі оған сенді де, кейі одан бас тартты. Оларға, жалындаған тозақ жетіп асады. (55) Негізінен ондай

аяттарымызға қарсы шыққандарды жедел тозаққа саламыз да, олардың терілері жанған сайын азапты татулары үшін, оны басқа терілерге ауыстырамыз. Шәксіз Алла тым үстем, хикмет иесі. (56) Ал сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендер, оларды астарынан өзендер ағатын бақшаларға кіргіземіз. Олар онда мәңгі қалады. Сондай-ақ оларға онда тап-таза жұбайлар бар. Және оларды қалың көлеңкеге кіргіземіз (57) Негізінен Алла (Т.) сендерге аманаттарды өз лайықты орнына тапсыруларыңды және адамдардың арасына билік қылсаңдар, әділдікпен билік қылуларыңды әмір етеді. Расында Алла сендерге нендей жақсы уағыз береді. Шәксіз Алла, толық естуші, тым қырағы. (58) Әй мүміндер! Аллаға бой ұсынып, Пайғамбарға әрі өздеріңнен болған әмір иелеріне бой ұсыныңдар. Сонда егер бір нәрсеге талассаңдар, оны Аллаға, пайғамбарға ұсыныңдар: Егер сендер Аллаға, ахирет күніне иман келтірген болсаңдар. Міне осы, хайырлы да нәтижеде жақсы. (59)

(Араларындағы бір дау үшін Яьуди, Мұхаммед (Ғ.С.) ке барайық десе мұнафық, Яьудидің бастығы Кәғапқа барайық деп, ақыр Мұхаммед (Ғ.С.) ке барғанда, билік Яьудиге тигендіктен мұнафық разы болмай, Яьудиді хазірет Ғұмарға алып барғанда: "Пайғамбардың билігіне разы болмағанның сазаы осы" деп, мұнафықтың басын алады. Б.М.Ж.Х.Ж-Қ. т.б.) (Мұхаммед Ғ.С.) саған түсірілген Құранға және сенен бұрын түсірілген кітаптарға сендік деп, құр өршеленгендерді көрмейсің бе? Олар шайтанға жүгінісуді қалайды. Негізінде оларға, оған қарсы болу әмір етілген болатын. Өйткені, шайтан, оларды мүлде ұзаққа адастыруды қалайды. (60) Ал және қашан оларға: "Алла түсірген Құранға және Пайғамбарға келіңдер" делінсе, мұнафықтардың сенен мүлде шегеншектегенін көресің. (61) Сонда олар қайтып, қолекі істегендерінің салдарынан бастарына бір күйзеліс келгенде, саған келіп: "Біз жақсылықты, үйлесуді қалап едік" деп, Алланың атымен ант-су ішеді. (62) Алла олардың жүректеріндегіні біледі. Енді олардан бет бұр. Оларға үгіт бер де, оларға әсерлі сөз сөйле. (63)

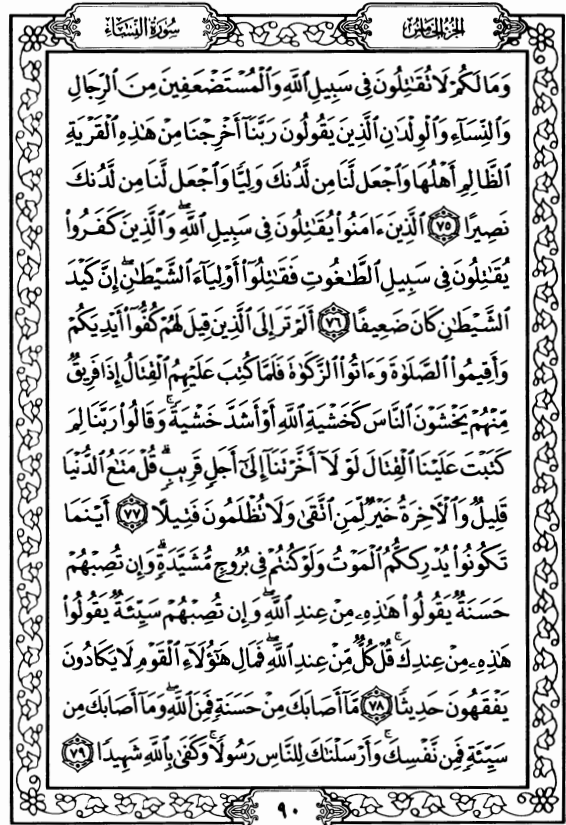
Пайғамбар атаулыны Алланың нұсқауымен бой ұсынылуы үшін ғана жібердік. Егер олар өздеріне бір кесір істеген заман, саған келіп, Алладан жарылқану тілесе, әрі Пайғамбар да олар үшін жарылқау тілесе, әрине олар Алланы; тәубені өте қабылдаушы, ерекше мейірімді түрде табар еді. (64) (Мұхаммед Ғ.С.) Раббыңа серт! Олар өзара таласқан нәрселерінде сені би қылып, сонсоң берген билігіңнен көңілдерінде ақау таппай толық бой ұсынғанға дейін мүмін бола алмайды. (65)

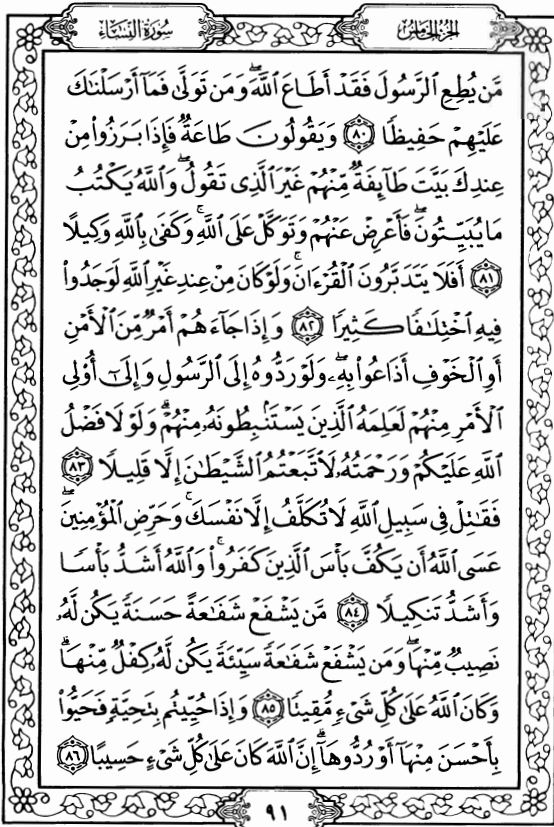
шәһиттер және игілермен бірге болады. Олар нендей жақсы жолдас! (69) Міне бұл Алладан ілтипат. Алла әр нәрсені жете білуші. (70) Әй мүміндер! Құралдарыңды алыңдар. Және бөлек-бөлек болып немесе тұтас аттаныңдар. (71) Әрине сендерден қырқарлық қылатыңдар да бар. Егер сендерге бір қиыншылық келсе: "Рас Алла, маған бақ берген екен. Өйткені, олармен бірге болмадым" деп айтар. (72) Ал егер сендерге Алладан бір мәрхамет (жеңіс) келсе, сендермен араларыңда ешбір достық жоқтай: "Әттеген-ай! Олармен бірге болсам еді, зор табысқа ие болар едім" деп айтар. (73) Ендеше, дүние тіршілігін ахиретке айырбастағандар, Алла жолында соғыссын. Ал кім Алла жолында соғысса, сонда өлтірілсе, немесе жеңіске ие болса, әрине оған ірі сыйлық береміз. (74)

Ал оларға: "Өздеріңді өлтіріңдер, (соғысыңдар,) немесе жұрттарыңнан шығыңдар!",- деп әмір еткен болсақ, олардан өте азы ғана орындайды. Олар өздеріне үгіттелген нәрсені атқарса еді, әрине олар үшін хайырлы болып, имандары нығайып бекір еді. (66) Сондай-ақ өз жанымыздан сыйлық берер едік. (67) Әрине оларды тура жолға салар едік. (68) Ал және кім Аллаға, Пайғамбарға бой ұсынса, міне солар; Алла (Т.) нығметке бөлеген пайғамбарлар, шыншылдар,

Сендерге Алла жолында соғыспайтын не болды? (Меккедегі) шамасыз ерлер, әйелдер және балалардан: "Раббымыз! Бізді осы тұрғындары залым кенттен шығар! Және бізге өз қасыңнан бір ие пайда қыл. Әрі өз қасыңнан бір көмекші қыла көр" дейтіндер бар. (75) Сондай иман келтіргендер, Алла жолында соғысады да кәпірлер, шайтан жолында соғысады. Ендеше сендер шайтанның достарымен соғысыңдар. Негізінен шайтанның әдісі нашар. (76) (Мұхаммед F.C.) сондай оларға: "Қолдарыңды тыйыңдар, намазды орындап, зекет беріңдер!", - делінгендерді көрмедің бе? Оларға соғыс парыз етілген заман олардың бір тобы; адамдардан, Алладан қорыққандай немесе, тағы қатты қорқады да: "Раббымыз! Бізге соғысты неге жаздың? Бізді жақын бір мерзімге дейін неге кешіктірмедің?", - деді. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Дүниенің пайдасы аз ғана. Тақуалар үшін ахирет жақсы. Сендер қылдай әділетсіздікке ұшырамайсыңдар" деп айт. (77) Сендер қайда болсаңдар да, тіпті мықты қорғандарда (жұлдыздарда)

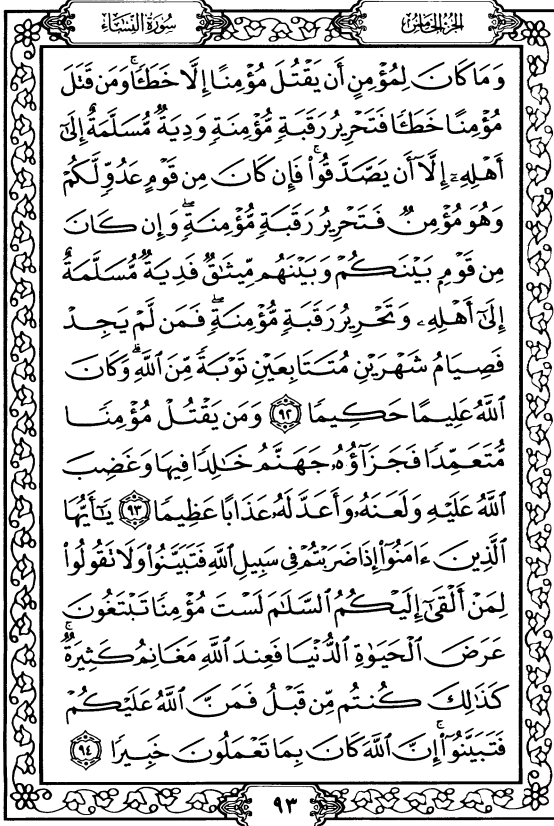

болсаңдар да өлім жетеді. Егер оларға бір жақсылық жетсе: "Алла тарапынан" дейді де, егер оларға бір жамандық жетсе, олар: "Бұл сенің тарапыңнан" дейді. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Барлығы Алланың қасынан" деп айт. Сөзді түсінуге жанаспайтын сол елге не болды? (78) Саған нендей бір жақсылық келсе, Алладан. Ал және бір жамандық келсе, өзіңнен. (Мұхаммед F.C.) сені адамдарға елші етіп жібердік. Куәлікте Алла жетіп асады. (79)

Кім Пайғамбарға бағынса, расында Аллаға бағынған болады. Ал және кім бет бұрса, (Мұхаммед Ғ.С.) оларға сені аңдушы етіп жібермедік. (80) Олар: "Бой ұсындық" деп қашан қасыңнан айрылса, олардан бір тобы, түнделетіп сен айтқаннан басқаны кеңеседі. Алла олардың түнгі күңкілдерін жазады. Сондықтан олардан бет бұр да, Аллаға тәуекел ет. Алла (Т) толық кепіл. (81) Ал сонда олар Құранды түсінбей ме? Егер Алладан басқаның қасынан болса еді, әрине

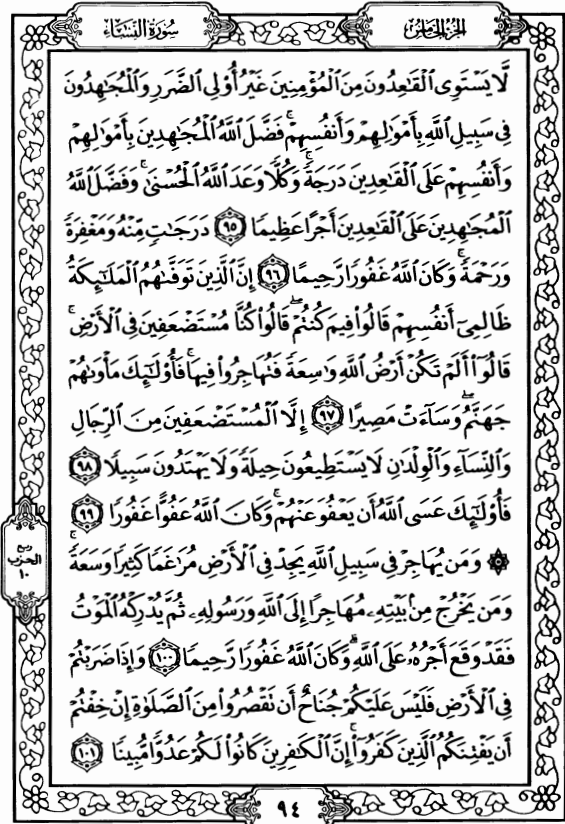
онда олар көптеген қайшылықтар табар еді. (82) Қашан оларға (мұнафықтарға) аманшылықтан немесе хауіп-қатерден хабар келсе, олар оны жайып жібереді. Егер олар оны, Пайғамбарға не өздерінің іс басындағыларына ұсынса, олардан оның мән-жайын білер еді. Егер сендерге Алланың кеңшілігі, мейірімі болмаса еді, шайтанға ермегендерің өте аз болар еді. (83) (Мұхаммед Ғ.С.) енді Алла жолында соғыс. Сен өзіңнен ғана жауаптысың. Сондай-ақ мүміндерді қызықтыр. Мүмкін Алла, көпірлердің кесірін тоқтатар. Алланың кәрі қатты да жазасы қиын. (84) Кім жақсылықты қолдаса, оған одан несібе бар. Ал және кім жамандыққа болысса, оған да одан бір тиесі бар. Алланың әр нәрсеге күші басым. (85) Қашан сендерге сәлем берілсе, одан жақсырақ немесе соның өзін қайтарыңдар. Шәксіз Алла әр нәрседен есеп алушы. (86) (Біреу: "Әссәләмү ғаләйкүм"—Сендерге есендік болсын десе, "Уә ғаләйкумсәлам уә Рахмәтуллаһ"—Сендерге есендік және Алланың мейірімі болсын. Егер, "Әссәләмү ғаләйкүм уә Рахмәтуллаһи уә бәғакәтуһу"—Сендерге есендік және Алланың мейірімі әрі берекеті болсын десе, "Уә ғаләйкүм сәлам уә гахмәтуллаһи уә бәрақәтуһу" деп өзіндей қайтару керек.)

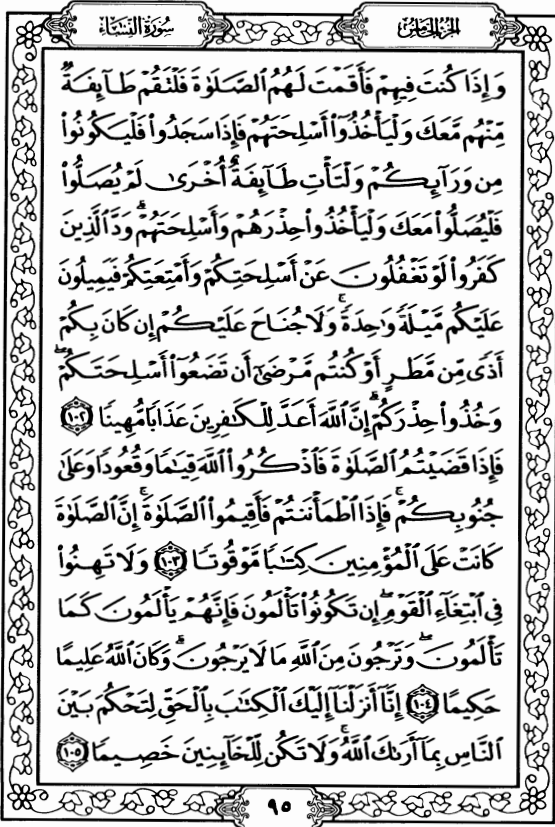
етуі керек. Бұларды таба алмаған кісі, Аллаға тәубе (сінің қабыл болуы) үшін тұтас екі ай ораза ұстауы керек. Алла (Т.) толық білуші, хикмет иесі. (92) Кім бір мүмінді әтейге өлтірсе, оның жазасы, ішінде мүлде қалатын тозақ болады. Сондай-ақ оған Алланың ашуы, қарғысы болып және оған зор қинау әзірлеп қойған. (93) Әй мүміндер! Алла жолында (соғысқа) шықсаңдар, өте анықтаңдар. Сәлем бергенді дүние-мүлікке қызығып: "Мүмін емессің" демендер. Өйткені Алланың қасында көптеген олжалар бар. Бұрын сендер де сондай едіңдер. Алла (Т.) сендерге қамқорлық етті. Сондықтан өте-мөте анықтаңдар. Шәксіз Алла істеген істеріңді біледі (94)

Бір мүміннің бір мүмінді өлтіруіне болмайды. Бірақ қатеден болса басқа. Және біреу, бір мүмінді қателесіп өлтірсе, сонда бір мүмін құл азат етуі әрі өлгеннің иесіне құн тапсыруы керек. Бірақ олар кешірім етсе ол басқа. Егер өлтірілген сендермен дұшпан елдегі бір мүмін болса, (құн төлемей) бір мүмін құл азат етуі керек. Ал егер (өлтірілген мүмін) сендермен олардың арасында келісім болған бір елден болса, өлгеннің иесіне құн тапсырып, әрі бір мүмін құл азат

Мүміндерден себепсіз (соғысқа шықпай) отырушылармен Алла жолында малдары және жандарымен соғысушылар тең емес. Алла (Т.) малдарымен, жандарымен соғысушыларды дәрежеде арттырды. Сондай-ақ барлығына да игілік уәде етті. Және соғысушыларды отырушылардан үстем кеңшілікке бөлеп, ірі сыйлық берді. (95) Алладан дәрежелер, жарылқау және мәрхамет бар. Алла өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (96) Өздеріне зұлымдық еткендердің, (бұлар Меккеден көшпей қалғандар. Б.М.К.Ж. т.б.) періштелер жандарын алғанда: "Қайда едіңдер?",- деді. Олар: "Біздер бұл жерде шамасыз едік" деді. (Періштелер): "Алланың жері кең емес пе? Сонда ол жерге көшсеңдер еді?",- деді. Міне бұлардың орны тозақ. Неткен жаман орын.(97) Шамасыз еркек, әйелдер және балалардан шара қолдана алмайтын, жол таба алмайтындар басқа... (98) Міне бұларды Алланың кешірім етуі үміт етіледі. Өйткені Алла, өте кешірімді, ерекше

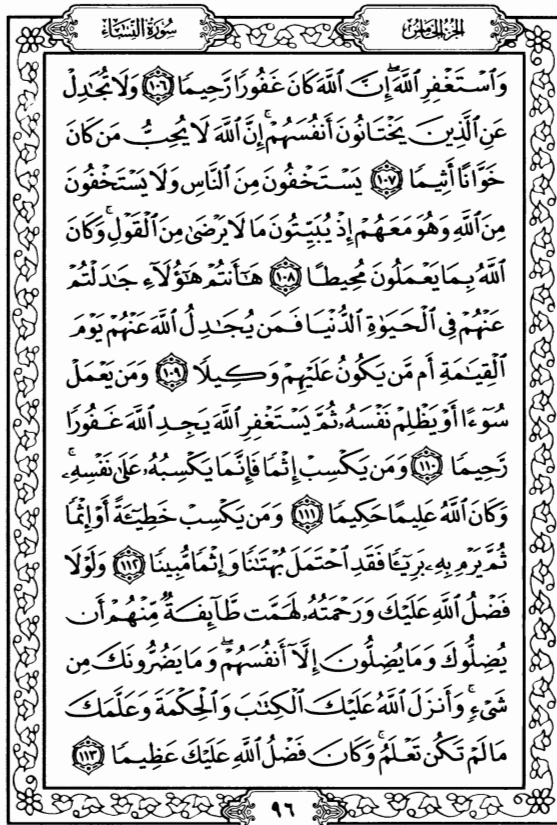
жарылқаушы. (99) Кім Алла жолында ауа көшсе, көптеген кең қоныс және кеңшілік табады. Сондай-ақ біреу үйінен Аллаға, Пайғамбарға бола шықса да, оған өлім жетсе, сонда оның бодауы Алланың өзіне тән болады. Алла аса жарылқаушы, тым мейірімді. (100) Қашан жер жүзінде сапарда болсаңдар, кәпірлердің өздеріңе бір қастандық істеуінен қорықсаңдар, сендерге намаздан қысқартуларыңда күнә жоқ. Негізінен сендерге кәпірлер ашық қаскүнем. (101)

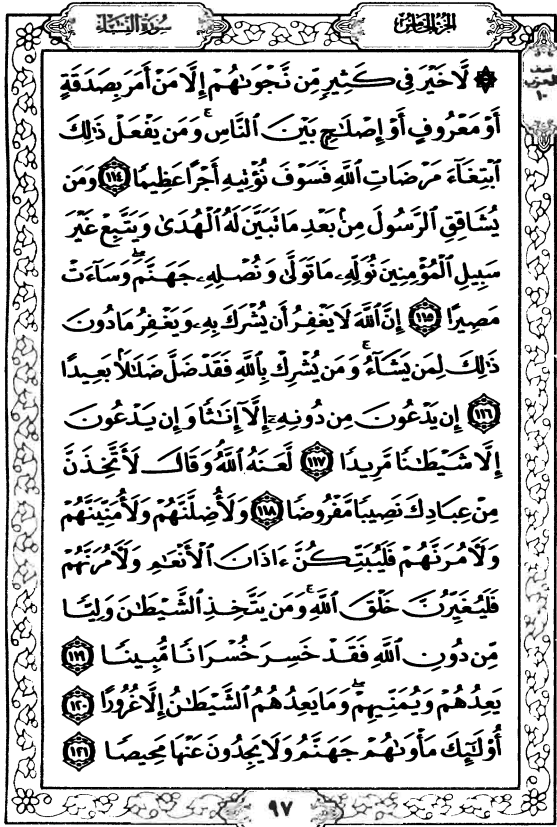
(Мұхаммед F.C.) Сен олардың ішінде (соғыс майданында имам болып) тұрған кезде, олардан бір бөлегі сенімен бірге намазға тұрсын, барлығы құралдарын алсын. Сонда қашан олар сәжде қылса, (саған ұйып бір рикғат оқыса,) олар арт жақтарыңда (жау жақта) болсын. Екінші намаз оқымаған топ келіп, сенімен бірге намаз оқысын, қорғаныстарын, құралдарын да алсын. Өйткені, кәпірлер құралдарыңнан, нәрселеріңнен кәперсіз болуларыңды, үстеріңе

бір-ақ шабыуыл жасауды ойлар. Егер сендерге жаңбырдан бір қиналыс немесе ауыру болсаңдар, сендерге құралдарыңды қойып қоюдарыңның оқасы жоқ. Сондай-ақ сақтық шарасын қолданыңдар. Негізінен Алла кәпірлер үшін қорлаушы азап әзірлеген. (102) Қашан намаз өтеп болсаңдар, Алланы; тұрып, отырып және жатқан бойда еске алыңдар. Қашан тынышталсаңдар, онда намазды толық орындаңдар. Өйткені, намаз мүміндерге белгілі уақытта парыз қылынды. (103) Ол қауымды іздеуде селқостанбаңдар. Егер сендер күйзелген болсаңдар, расында олар да сендер күйзелгендей күйзелуде. Негізінен сендер Алладан олардың үміт етпеген нәрсесін үміт етесіңдер. Алла (Т.) толық білуші, хикмет иесі. (104) (Мұхаммед F.C.) шын мәнінде саған Кітапты; Алланың, өзіңе көрсетуі бойынша адамдардың арасына үкім қылуың үшін шындықпен түсірдік. Сондықтан қаралықшылдарға болысушы болма. (Бір Мұнафық көршісінің сауытын ұрлап, бір Яьудидің үйіне тығып қойып, өзі Пайғамбар (F.C.) ға келіп ант-су ішіп сендіріп, қылмысты; Яьудиге артуға тырысады. Б.М.Ж.Х.Ж-Қ. т.6.) (105)

Алладан жарылқану тіле. Негізінен Алла (Т.) аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (106) Өздеріне кесір істегендер үшін сөз таластырма. Өйткені; Алла, қаралықшыл күнәкарды жақсы көрмейді. (107) Олар адамнан жасырса да, Алладан жасыра алмайды. Алла, олар түнделетіп, разы болмайтын сөз қылғанда олармен бірге еді. Алла олардың не істегендерін бұлжытпай біледі. (108) Ал міне сендер дүние тіршілігінде олар тарапынан дауластыңдар, сонда қиямет күні олар тарапынан Алламен кім дауласа алады? Немесе оларға кім уәкіл бола алады? (109) Біреу бір жамандық істесе немесе өзіне зұлымдық қылса да, сонсоң Алладан жарылқану тілесе, Алланы аса жарылқаушы, ерекше мейірімді табар еді. (110) Ал және біреу күнә істесе, сонда негізінен ол өзіне істеген болады. Алла (Т.) толық білуші, аса дана. (111) Тағы да біреу,

бір қателік немесе күнә істесе, оны, ақ біреуге жапса, расында ол жала қойып, ашық күнә жүктеп алған болады. (112) (Мұхаммед F.C.) егер саған Алланың ілтипаты, мәрхаметі болмаса еді, әрине олардың бір тобы сені адастыруды ойлаған еді. Олар өздерін ғана адастырады да саған ешбір зиян келтіре алмайды. Өйткені Алла, саған Құранды және хикметті түсірді әрі саған білмегендерінді үйретті. Сондай-ақ Алла (Т.) ның саған деген ілтипаты өте ірі. (113)

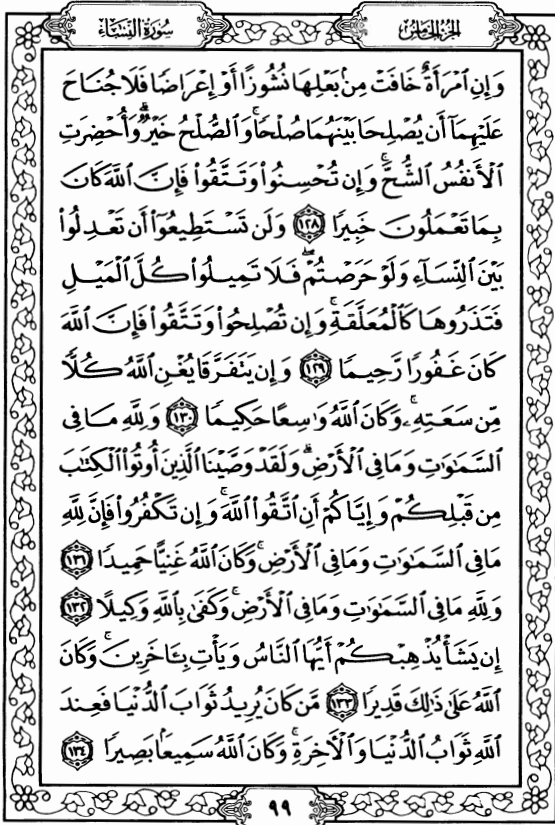
Олардың өзара күңкілдерінің көбінде хайыр жоқ. Бірақ, кім бір садақаны не бір игілікті немесе адамдардың арасын жарастыруды әмір етсе, ол хайырлы. Және біреу, осыны Алланың ризалығын іздеп істесе, сонда оған жедел ірі сауап береміз. (114) Ал біреу, өзіне тура жол айқындалғаннан кейін Пайғамбарға қарсы шықса, сондай-ақ мүміндердің жолынан басқа жол іздесе, оны бұрылған жағына бұрамыз да тозаққа саламыз. Ол нендей жаман орын! (115)

Негізінен Алла, өзіне ортақ қосуды жарылқамайды. Одан басқа кімді қаласа, жарылқайды. Ал және кім Аллаға ортақ қосса, расында өте ұзаққа адасты. (116) (Мекке мүшріктері,) олар, Алладан өзге ұрғашыларға ғана жалбарынды. Негізінен олар қасарысқан шайтанға жалбарынды. (53-С.19-А. 43-С.19-А.) (117) Алла оны қарғады. Сонда шайтан: "Әрине құлдарыңнан белгілі бір үлес аламын" деді. (118) "Және оларды әрине адастырамын, әлбетте оларды босқа үміттендіремін. Әрі оларға міндетті түрде әмір етемін. Сонда олар: Малдардың құлақтарын (бұтқа арнап) тіледі. Сондай-ақ оларға әрине Алланың жаратқанын өзгертуді бұйырамын" (деді.) Кім Алладан өзге шайтанды дос тұтса, сонда рас ашық зиянға ұшыраған болды. (119) Шайтан оларға уәде беріп, оларды босқа үміттендіреді. Шайтанның оларға уәдесі алдау ғана. (120) Міне солардың орны тозақ. Сондай-ақ олар одан қашар жер таба алмайды. (121)

Иман келтіріп, ізгі іс істегендерді астарынан өзендер ағатын бақшаларға кіргіземіз де, олар онда мәңгі қалады. Өйткені, Алланың уәдесі хақ. Алла (Т.) дан тура сөзді кім? (122) (Әй мүшріктер!) Не сендердің ойларыңша, не Кітап иелерінің ойларыңша да емес. Кім бір жаман іс қылса, сол себепті жазаланады. Ол үшін Алладан өзге не де жәрдемші де таба алмайды. (123) Еркектен немесе әйелден кім иман келтіруші болып, ізгі істерден істесе, міне солар жәннәтке кіреді. Түк де әділетсіздікке ұшыратылмайды. (124) Кім діни тұрғыдан жақсылық істеуші болып, жүзін Аллаға тапсырып, нағыз Ыбырайым (Ғ.С.) ның дініне ерген кісіден жақсы бола алады? Алла (Т.) Ыбырайым (Ғ.С.) ды дос тұтқан. (125) Көктердегі әрі жердегі

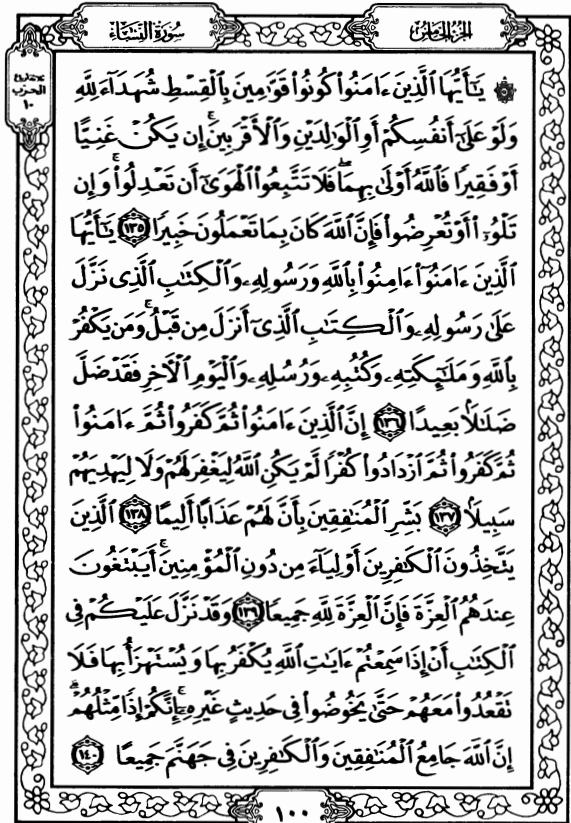
нәрселер Алланикі. Сондай-ақ Алла әр нәрсені толық меңгеруші. (126) (Мұхаммед Ғ.С.) олар сенен, әйелдер жайында пәтуа сұрайды. Оларға: "Алла сендерге олар жөнінде пәтуасын білдіреді: Бұл сендерге оқылатын Кітапта да, оларға жазылған мирастарын бермей өздерін алуға қызығатын жетім әйелдермен байқұс балалар және жетімдерге дұрыс қамқорлық істеу жайында пәтуа береді" де. Және хайырдан не істесеңдер сөз жоқ, оны Алла біледі. (127)

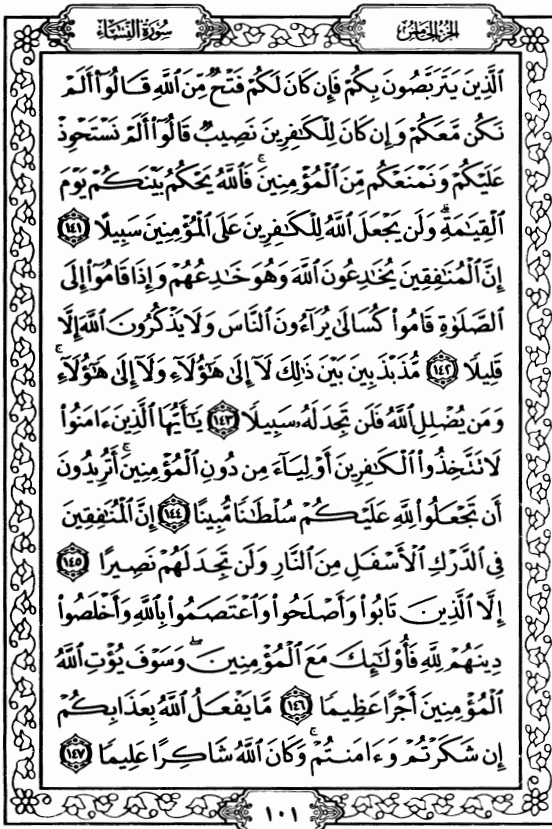
Егер бір әйел, ерінің жеруінен немесе бет бұруынан қорықса, өзара келісіп жарасуларында екеуіне де күнә жоқ. Сондай-ақ жарасу жақсы. Нәпсілер қытымырлыққа бейім жаратылған. Егер жақсы шығысып, сақсынсандар негізінен Алла (Т.) не істегендеріңді толық біледі. (128) Қаншалық тырыссаңдар да әйелдердің арасына әсте әділдік істей алмайсыңдар. Ендеше, (біреуіне) мүлде ауып кетіп, өзгесін жіпсіз байлағандай етіп қоймаңдар. (Байсыз қатын құсап, дел-салда

жүрмесін.) Егер түзеліп, сақсынсандар, негізінен Алла тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (129) Егер екеуі ажырасса, Алла әрқайсысын өз кеңшілігінен қамтамасыз етеді. Өйткені, Алла аса кең, өте дана. (130) Көктердегі және жердегі нәрселер Аллаға тән. Сендерден бұрынғы кітап берілгендерге де, сендерге де: "Алладан қорқыңдар!",– деп өсиет еткенбіз. Егер қарсы келсеңдер, сонда да көктер мен жердегі нәрселер Алланыкі. Алла мұңсыз, мақтаулы. (131) Көктердегі әрі жердегі нәрселер Алланыкі. Алла (Т.) кепілдік тұрғысынан жеткілікті. (132) Әй адам баласы! Егер Алла қаласа, сендерді кетіріп, басқаларды әкелер еді. Міне осыған Алланың күші толық жетеді (133) Кім дүниенің пайдасын тілесе, Сонда дүние, ахиреттің пайдасы Алланың қасында. Сондай-ақ Алла әр нәрсені естуші, ерекше мейірімді. (134)

Әй мүміндер! Әділдікте мықты тұрып, егер өздеріңнің, әке-шешелеріңнің және жақындарыңның зиянына болса да, Алла үшін айғақ болыңдар; бай немесе кедей болса да. Өйткені Алла, екеуіне де тым жақын. (Олардың халін біледі.) Ендеше әділдік істеуде нәпсіге ермеңдер. Егер тілдерінді бұрып, шындықты бұрмаласаңдар, шәксіз Алла не істегендерінді толық білуші. (135) Әй мүміндер! Аллаға, Пайғамбарына және оған түсірген Құранға сондай-ақ одан бұрынғы түсірген кітапқа иман келтіріңдер. Ал кім Аллаға, періштелеріне, кітаптарына, елшілеріне және ахирет күніне қарсы шықса, сонда тым ұзақ адасты. (136) Негізінен сондай иман келтіріп сонсоң қарсы келгендер, тағы иман келтіріп, және қарсы шыққандар, сонсоң қарсылығын арттырғандар, міне, Алла соларды жарылқамайды да, тура жолға да салмайды. (Яһудилер әуелі Мұсаға иман келтірді. Сонсоң бұзауға табынып, қарсы келді. Сонсоң Мұсаға иман келтіріп, Ғисаға қарсы болды да, Мұхаммед (Ғ.С.) ке қарсылықтарын арттыра түсті. Б.М.Ж.Т. т.б.) (137) (Мұхаммед Ғ.С.) мұнафықтарға, өздеріне негізінен күйзелтуші азап бар екендігін шүйіншіле. (138) Сондай

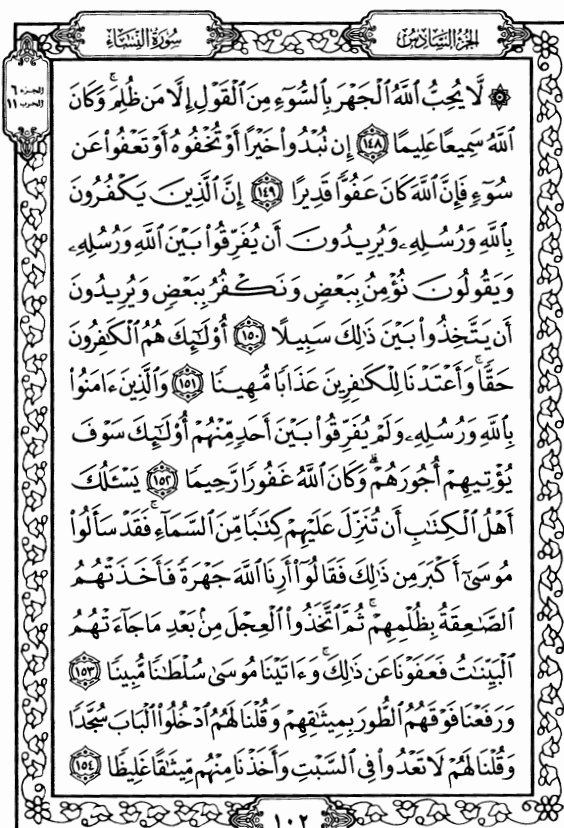
мүміндерден өзге кәпірлерді дос тұтқандар, олардың қасынан ізет іздей ме? Шын мәнінде ізет бүтіндей Аллаға тән. (139) Расында сендерге Кітапта: "Алланың аяттарына қарсы келінгендігін және ажыуаланғандығын сендер естіген сәтте; олар бұдан басқа сөзге кіріскенше, олармен бірге отырмандар; әйтпесе сендер де солар сияқты боласыңдар" деп үкім түсірді. Шәксіз Алла мұнафықтармен кәпірлерді біртұтас тозаққа жинаушы. (140)

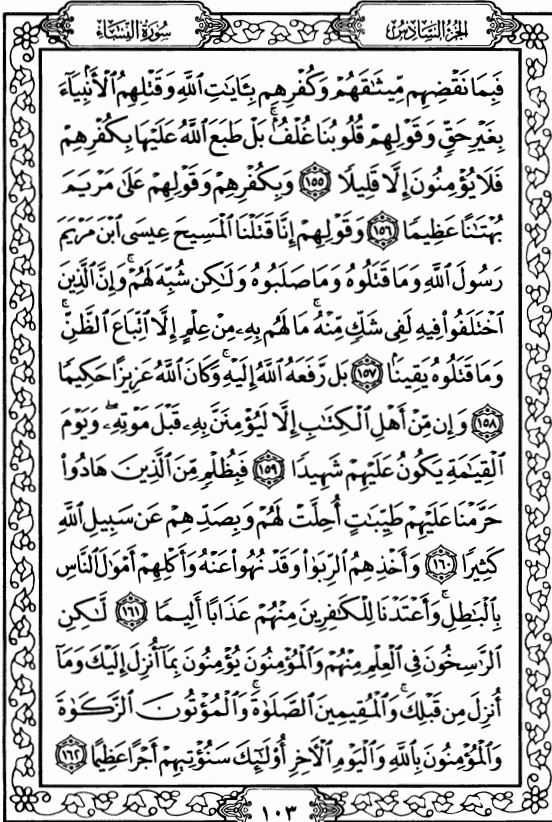
Сондай сендерді аңдығандар, сендерге Алладан бір жеңіс келсе: "Бізде сендермен бірге емес пе едік?",- деді. Ал егер кәпірлерге бір олжа түссе, оларға: "Сендерге үстемдік келтіріп, сендерді мүміндерден қорғамадық па?",- деді. Енді Алла араларыңа қиямет күні үкім қылады, сондай-ақ Алла кәпірлер үшін мүміндерге қарсы жол қоймайды. (141) Мұнафықтар, Алланы алдамақшы болады. Негізінен Алла, оларды алдауға ұшыратады. Қашан олар намазға

түрсе, жалқауланып тұрады. Адамдарға көрсету үшін оқып, олар Алланы өте аз еске алады. (142) Олар, осы екі арада дел-салда. Не бұларда жоқ, не оларда жоқ. Алла біреуді адастырса оған әсте жол таба алмайсың. (143) Әй мүміндер! Мүміндерден өзге кәпірлерді дос тұтпаңдар. Өз зияндарың үшін ашық дәлел қылуды қалайсыңдар ма? (144) Негізінен мұнафықтар тозақтың ең төменгі қабатында болады. Әрі оларға ешбір жәрдемші таба алмайсың. (145) Бірақ тәубе еткендер, өздерін түзелткендер және Аллаға жабысып, діндерінде ықыласты болғандар, міне солар мүміндермен бірге. Алла (Т.) мүміндерге жедел бір сыйлық береді. (146) Егер шүкірлік етіп, иман келтірсеңдер, Алла сендерді неге азап қылсын? Өйткені, Алла (Т.) шүкірлікті бағалаушы, толық білуші.(147)

Алла (Т.) жаман сөздің жарияланып сөйленуін жақсы көрмейді. Бірақ зұлымдыққа ұшыраған біреудікі басқа. Алла әр нәрсені естиді, біледі. (148) Егер бір жақсылықты ашықтасаңдар немесе оны жасырсаңдар не бір жамандықты кешсеңдер, сонда күдіксіз Алла аса кешірімді, тым күшті (149) Шәксіз, сондай Аллаға, пайғамбарларына қарсы келгендер, олар, Алла мен пайғамбарларының арасын айыруды қалайды. Және де олар: "(Пайғамбарлардың) кейіне сенеміз де кейіне қарсы келеміз" дейді; сөйтіп олар екі ортадан жол табуды қалайды. (150) Міне олар анық кәпірлер. Кәпірлер үшін қорлаушы қинау дайындадық. (151) Және сондай Аллаға, пайғамбарларына иман келтіргендер, олардан ешбіреуінің арасын айырмайды; міне солардың сыйлықтары тезінен беріледі. Сондай-ақ Алла (Т.) өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (152) (Мұхаммед F.C.) Кітап иелері сенен көктен бір кітап түсіруіңді сұрайды. Расында олар Мұса (F.C.)

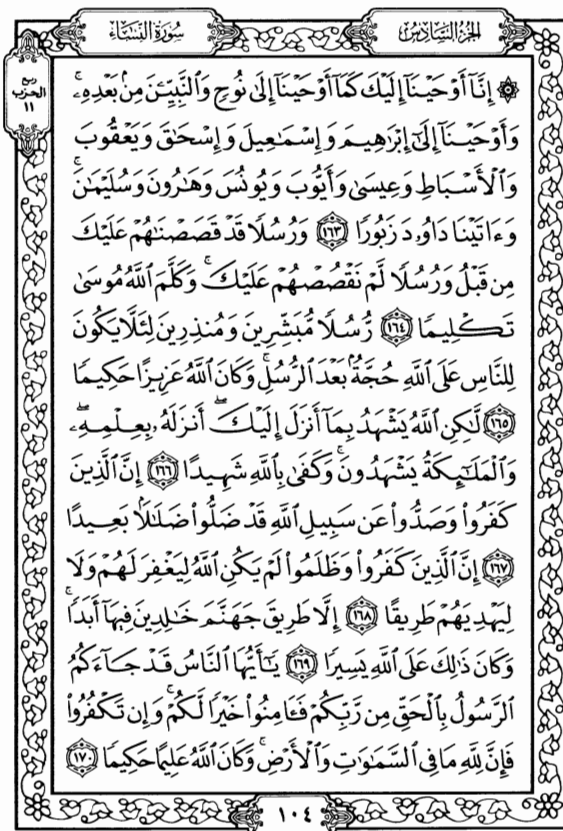
дан одан да зорғыны сұраған. Сонда олар: "Алланы бізге ашық көрсет!",- дегенде, олардың кесірлері себепті нажағай түсті. Сонсоң оларға ашық дәлелдер келгеннен кейін де, олар бұзауды тәңір жасап алды. Сонда соларды да кештік. Сондай-ақ Мұса (F.C.) ға ашық мұғжиза бердік. (153) Олардың уәделері себепті үстеріне Түр тауын көтердік. Және оларға: "Қақпадан сәжде қылып кіріңдер" дедік. Тағы оларға: "Сенбі күні шектен шықпаңдар!",- дедік. Сөйтіп олардан ауыр серт алдық. (154)

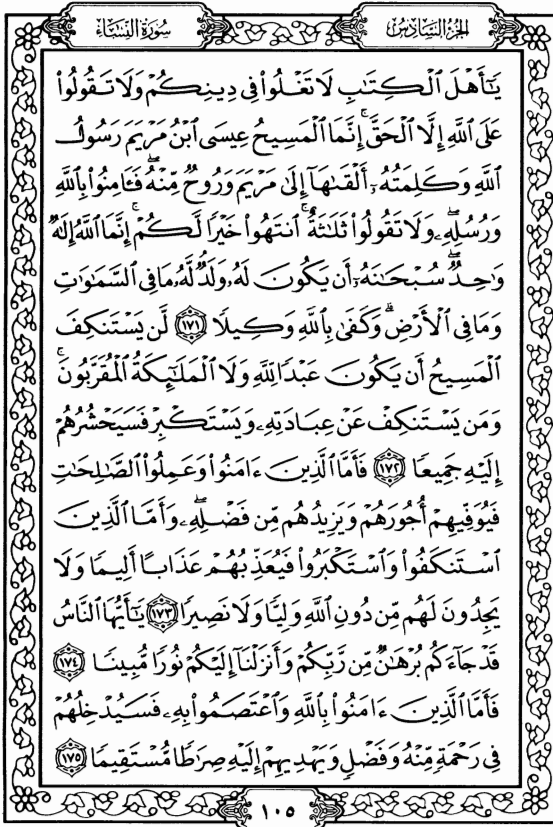
Дегенмен олардың серттерін бұзулары, Алланың аяттарына қарсы шығулары, пайғамбарларды жазықсыз өлтірулері және жүректеріміз перделі деулері себепті Алла, әрине олардың қарсылықтары салдарынан жүректерін мөрлеген. Сондықтан өте азы ғана иман келтіреді. (155) Және олардың (Ғиса Ғ.С. ға) қарсы шығулары әрі Мәрийемге зор жала жапсырған сөздері себепті, (156) Тағы да; "Алланың елшісі, Мәрийем ұлы Ғиса Мәсихты өлтірдік!",- дегендіктері....

Негізінде олар оны өлтірмеді де, аспады; бірақ оларға, ұқсатылды: (Олар Ғисаға ұқсатылған біреуді өлтірді. Б.Ж.М.К.) Расында, ол жайында қайшылықтағылар, әрине одан күдіктенуде. Олардың оған байланысты мәліметтері жоқ. Бірақ күмәннің ғана соңында. Олар оны анық өлтірмеді. (157) Олай емес, Алла оны өз тарапына көтерді. Алла (Т.) өте үстем, хикмет иесі. (158) Кітап иелері, Ғиса (Ғ.С.) ға өлуінен бұрын әлбетте иман келтіреді. (Ж.Б.М.К.) Және қиямет күнінде ол оларға куә болады. (159) Сонда Яһудилердің зұлымдықтарының және көптеген адамдарды Алланың жолынан тосуларының салдарынан оларға халал етілген көптеген жақсы нәрселерді оларға арам қылдық. (8-С.146-А.) (160). Және де оларға тыйым салынған бола тұра өсім алулары әрі адамдардың малдарын орынсыз жеулері, сондай-ақ олардан қарсы келгендер үшін; күйзелтуші азап әзірледік. (161) Дегенмен іштерінен ғылымда озат болғандар және иман келтіргендер, саған түсірілгенге әрі сенен бұрынғы түсірілгенге сенеді. Және намазды орындаушылар, зекет берушілер әрі Аллаға, ахирет күніне сенушілер, әрине соларға зор сыйлық береміз. (162)

(Мұхаммед Ғ.С.) Нұх (Ғ.С.) және одан кейінгі пайғамбарларға уахи еткеніміздей саған да уахи еттік. Сондай-ақ Ыбырайым, Ысмайыл, Исхақ, Яғқұп (Ғ.С.), ұрпақтарына және Ғиса, Әйүп, Юныс, Һарун және Сүлеймен (Ғ.С.) ге де уахи еттік. Әрі Дәуіт (Ғ.С.) ке Зәбүрды бердік. (163) Және саған бұрынғы пайғамбарларды баян қылдық, сондай-ақ пайғамбарлардың саған баян етпегеніміз де бар. Және Алла (Т.) Мұса (Ғ.С.) ға (тікелей) сөйлескен. (164) Пайғамбарларды қуандырушы, қорқытушы етіп жібердік: Елшілерден кейін адамдардың Аллаға қарсы сылтауы болмауы үшін. Алла (Т.) аса үстем, хикмет иесі. (165) Алайда Алла, саған түсіргенін біле тұра түсіргендігіне куәлік етеді және періштелер де куә болады. Негізінде Алла куәлікте жеткілікті. (166) Күдіксіз, сондай қарсы болғандар және Алланың жолынан тосқандар,

расында ұзақ адасумен адасты. (167) Шәксіз сондай қарсы шығып, зұлымдық қылғандарды тура жолға да салмайды. (168) Бірақ тозақтың ғана жолына салады да, олар онда мәңгі қалады. Осы, Аллаға оңай. (169) Әй адам баласы! Рас сендерге Пайғамбар, Раббыларыңнан хақиқатты келтірді. Сондықтан иман келтіріңдер, сендер үшін жақсы. Егер қарсы келсеңдер, сонда күдіксіз көктердегі және жердегі барлық нәрсе Алланикі. Алла (Т.) аса білуші, хикмет иесі. (170)

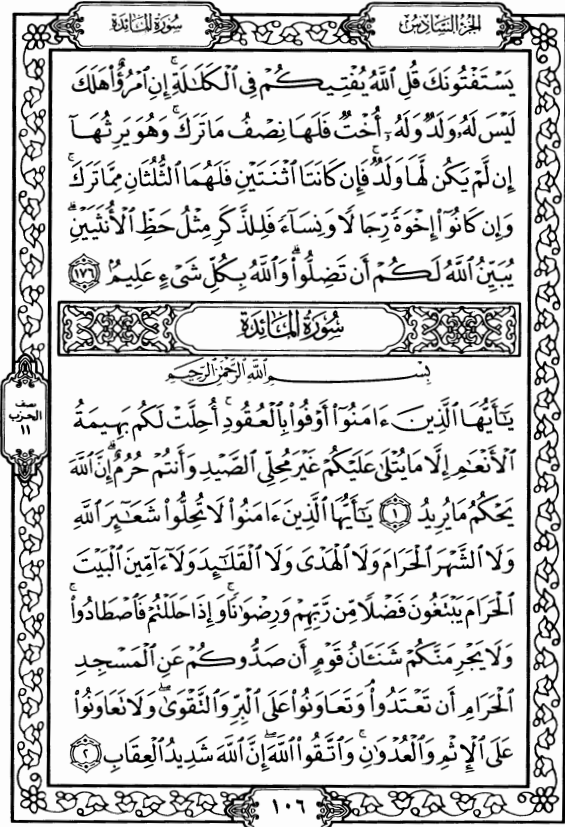
Аллаға жақын періштелер де Аллаға құл болудан әсте арланбайды. Кім Оған құлшылықтан арланып дандайсыса, сонда оларды тұтас өз тарапына жинайды. (Басқа барар жері жоқ.) (172) Ал енді сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендердің сыйлықтарын толық береді. Әрі оларға өз ілтипатынан арттырады. Ал және сондай арланып менменсігендерді күйзелтуші азапқа ұшыратады. Сондай-ақ олар үшін Алладан басқа құтқарушы не дос не жәрдемші таба алмайды. (173) Әй адам баласы! Сендерге Раббыларыңнан дәлел келді. Сондай-ақ сендер үшін бір ашық нұр (Құран) түсірдік. (174) Ал енді Аллаға сеніп, Оған жабысқандарды өз тарапынан мәрхамет және ілтипатқа бөлейді де, өзіне баратын тура жолға салады. (175)

Әй Кітап иелері! Діндерінде артық кетпеңдер. Аллаға байланысты шындықты айтыңдар. Шынайы түрде Мәрийем ұлы Мәсих Ғиса, Алланың елшісі әрі Мәрийемге жалғастырған сөзі және Алла тарапынан бір рұх. Ендеше Аллаға және елшілеріне сеніңдер. Әрі (Алланы) "үшеу" демендер, (одан) тыйылыңдар. Сендер үшін жақсы. Шынайы түрде Алла бір-ақ Тәңір. Ол баласы болудан пәк. Көктердегі және жердегі нәрселер Оған тән. Алла уәкілдікте жетік. (171) Ғиса да,

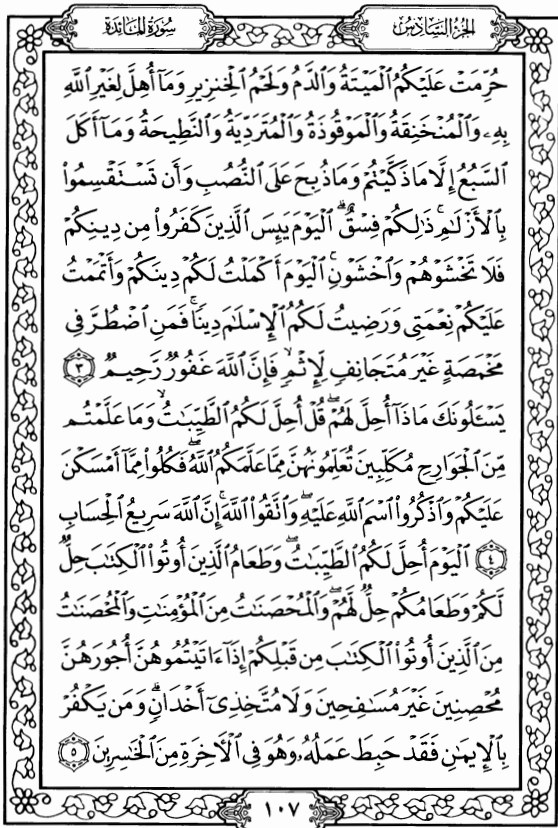
Олар сенен пәтуа сұрайды. Оларға айт: "Алла сендерге "Кәлала" жайында пәтуа береді: (4-С.12-А.) Егер әке-шешесі және баласы жок біреу өлсе, оның бір қыз туысы болса, сонда оған қалған мирастың жартысы тиеді. Егер өлген әйел болып, оның баласы болмаса, еркек туысы оның мирасқоры болады. Егер өлгеннің қыз туысы екеу болса, екеуіне қалған мирастың үштен екісі тиеді. Және мирасқорлар ер, әйелдер аралас болса, сонда бір ерге екі әйелдің сыбағасындай тиеді. Алла (Т.) адасарсыңдар деп сендерге ашық түсінік береді. Алла әр нәрсені толық біледі." (176)

5-МӘИДА СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Жүз жиырма аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Әй мүміндер! Уәделеріңді орындаңдар. Сендерге ыхрамда анды халал санамау шартымен, сендерге түсіндірілетіндерден басқа хайуандар халал қылынды. Күдіксіз Алла не тілесе оны әмір етеді. (1) Әй иман келтіргендер! Алланың белгілеріне, (хаж ғамалдарына,) құрметті айға, құрбандықтарға, мойындарына тағылған белгілерге және Раббыларының ризалығын,

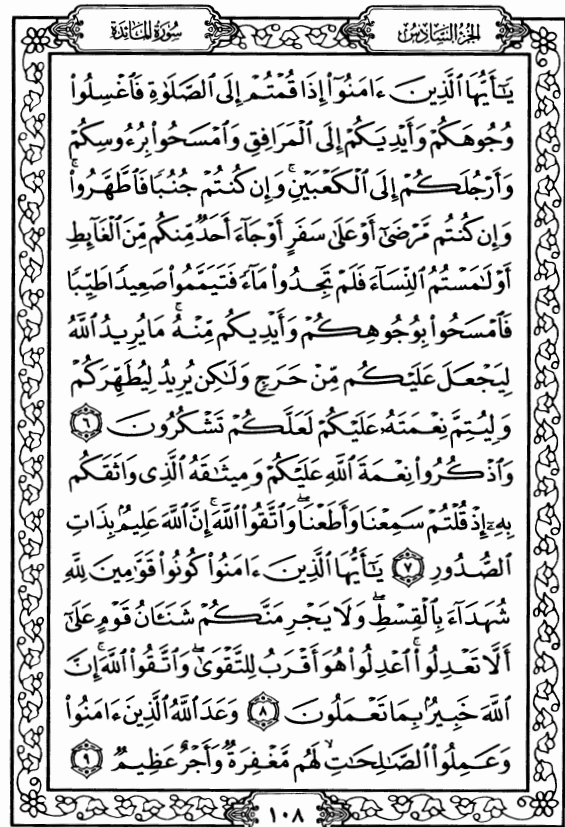

ілтпатын іздеп, ардақты үйге (Қағбаға) келуші хажыларға құрметсіздік етпендер. Және қашан ыхрамнан шықсаңдар аң аулай аласыңдар. Және сендерді Месжіт Харамнан тосқан елдің кегі, шектен шығуларыңа сылтау болмасын. (Сендерді Қағбадан тыйған болса да, кек сақтамаңдар.) Жақсылыққа, тақуалыққа жәрдемдесіндер. Күнәға және дүшпандыққа жәрдемдеспендер. Алладан қорқыңдар! Күдіксіз Алланың азабы қатты. (2)

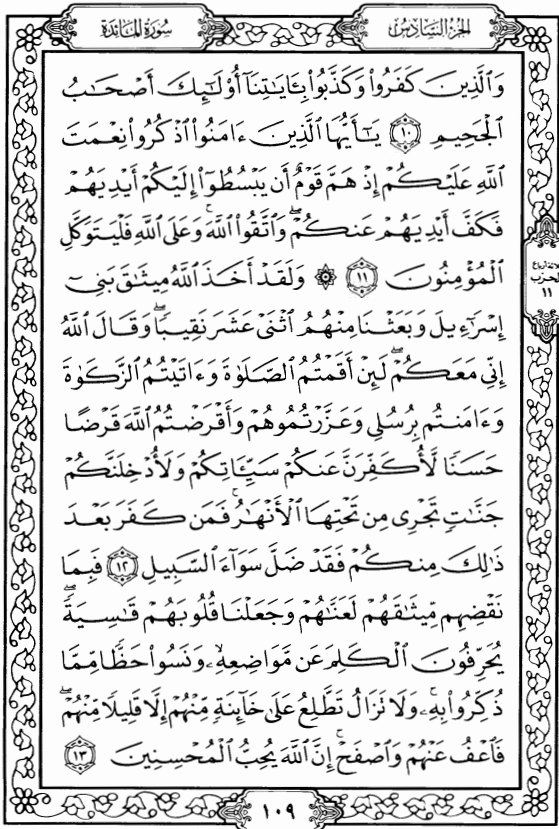
қорқындар. Бүгін діндеріңді толықтастырдым және нығметімді тамамдадым. Сондай-ақ сендерге Ислам дінін қоштап ұнаттым. Кім аштықтан шарасыз қалса, күнәға ауытқымаса (жеуге болады.) Шәксіз Алла тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (3) Олар, сенен өздеріне не нәрсенің халал қылынғандығын сұрайды: "Сендерге таза нәрселер (дін бойынша халал нәрселер. М.Ж.Қ.) халал қылынды" де. Және де Алланың өздеріңе білдіргенін үйретіп, тәрбиелеген жыртқыштарды: Алланың атын айтып (аңға) салсаңдар, сендер үшін ұстағандарын жеңдер. Алладан қорқындар, күдіксіз Алла (Т.) есепте өте тез. (4) Бүгін сендерге жақсы нәрселер халал етілді. Кітап берілген (Христиан, Яһуди) дердің тамағы (бауыздағандары .Б.Ж.М.К.Р.Т.) халал етілді. Сендердің тамақтарың оларға да халал етілді. Және мүміндерден абыройлы әйелдермен әрі сендерден бұрын Кітап берілген (Христиан, Яһуди) дерден де абыройлы әйелдермен мәерлерін беріп, бой суытушы, астыртын көңілдес болмай үйленулерің халал етілді. Кім иманға қарсы шықса, Сонда оның гамалы жойылды және ол, ақиретте де зиян етушілерден болады. (5)

Сендерге: Өлексе, аққан қан, доңыз еті және Алладан басқаның атымен бауыздалған мал арам қылынды. (2-С.173-А.) Бірде буынып, ұрылып, құлап, сүзіліп өлген малдар және жыртқыш жеген мал арам. Бірақ (жаны шықпай) бауыздағандарың басқа. Және тігілген тасқа (бүтқа) арнап бауыздалған мал әрі оқтар арқылы талай сынауларың (бал ашуларың) да арам етілді. Бұларың бұзықтық. Бүгін кәпірлер діндеріңнен (тосудан) күдер үзді. Олардан қорықпаңдар, Менен

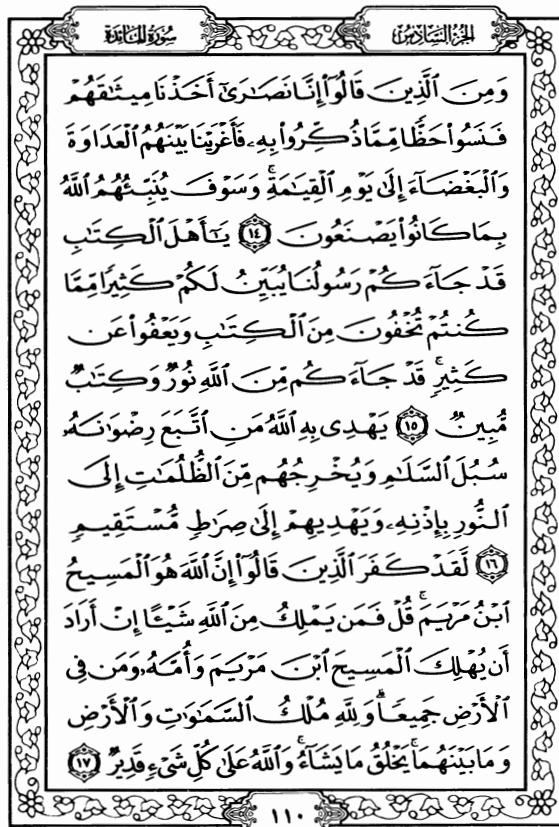
Әй мүміндер! Қашан намазға тұрсаңдар, (тұрарда,) жүздеріңді және шынтақтарға дейін қолдарыңды жуыңдар. Бастарыңа мәсих тартыңдар. (сипаңдар.) Және екі тобықтарға дейін аяқтарыңды жуыңдар. Егер де жүніп болсаңдар, (бой дәретсіз болсаңдар,) толық тазаланыңдар. (Шомылыңдар.) Егер науқас не сапар да болсаңдар немесе сендерден біреу түзге отырып келсе не әйелге жақындассаңдар, сонда су таба алмасаңдар таза жерге тәяммүм соғыңдар; онымен беті-қолдарыңды сипаңдар. Өйткені, Алла, сендерге ауыршылық қаламайды. Бірақ, сендерді тазартуды сондай-ақ шүкірлік етулерің үшін сендерге нығметтерін тамамдауды қалайды. (6) Алланың сендерге берген нығметін және: "Естідік, бой ұсындық" деп байлаған серттеріңді

еске алыңдар! Әрі Алладан қорқыңдар! Күдіксіз Алла көкіректегілерді толық білуші. (7) Әй мүміндер! Алла үшін куәлікте туралық үстінде мықты тұрыңдар. Және бір елдің өшпенділігі сендерді әділсіздікке тартпасын. Әділдік істеңдер. Сол тақуалыққа жақынырақ. Және Алладан қорқыңдар. Күдіксіз Алла не істегендеріңнен толық хабар алушы. (8) Алла (Т.) сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендерге жарылқау әрі ірі сыйлық уәде етті. (9)

Сондай қарсы келіп, аяттарымызды өтірікке ұйғарғандар, солар тозақтық. (10) Әй мүміндер! Алла (Т.) ның сендерге берген бағын еске алыңдар: Сол уақытта бір ел (суық) қолын созған еді де, Алла олардың қолын сендерден тосқан еді. Сондықтан Алладан қорқыңдар және мүміндер Аллаға тәуекел етсін. (11) Расында Алла Израил ұрпақтарынан уәде алған еді. Олардан он екі бастық жіберген едік. Алла (оларға): "Мен сендермен біргемін; егер намазды

орындасаңдар, зекет берсеңдер, елшілеріме иман келтіріп, оларға көмек берсеңдер және Аллаға көркем қарыз берсеңдер, (Алла жолында мал жұмсасаңдар,) әлбетте жамандықтарыңды жойып, сендерді астарынан өзендер ағатын бақшаларға кіргіземіз. Ал сонда сендерден біреу қарсы болса, тура жолдан адасқан болады" деді. (12) Сонда олардың серттерін бұзулары себепті оларға лағынет етіп, жүректерін қатайттық. Олар, (Тәурат) сөздерін орнынан өзгертіп, оларға берілген үгітті ұмытты. Олардың өте азынан басқасының қиянаткерліктерін ұдайы сезіп отырасың. Сонда да оларды кешірім етіп, елем. Расында Алла (Т.) игілік істеушілерді сүйеді. (13)

Және "Христианбыз" дегендерден де серт алған едік. Дегенмен олар да берілген үгіттен үлестерін ұмытты. Сондықтан араларына қиямет күніне дейін дұшпандық, өштік салдық. Және Алла (Т.) оларға не істегендерінің хабарын тез береді. (14) Әй Кітап иелері! Сендерге Кітаптан жасырған нәрселеріңнің көбін ашық түсіндіретін және көбірегінен елемей өтіп кететін Елшіміз келді. Расында сендерге Алладан бір нұр және ашық бір Кітап (Құран) келді. (15) Алла (Т.) кім өз ризасына үйлессе, сол Кітап арқылы есендік жолдарына салады

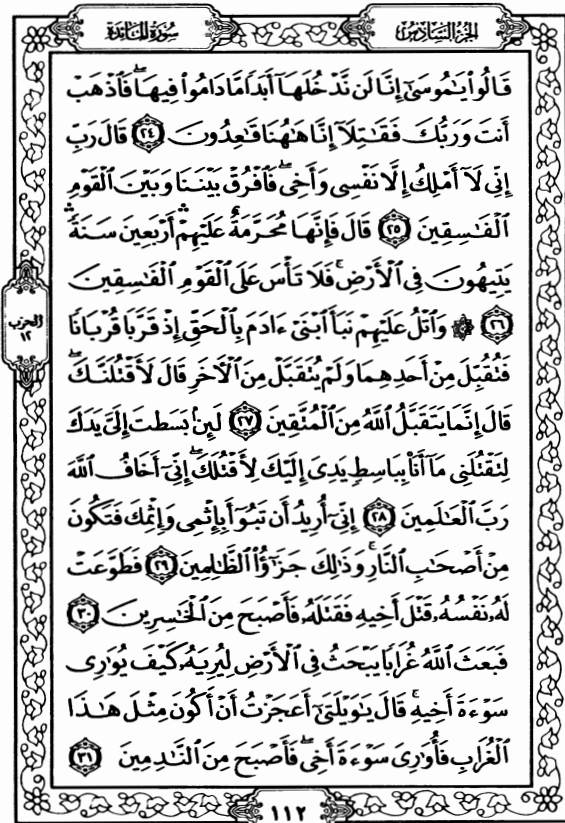
және өз нұсқауымен қараңғылықтардан жарыққа шығарып түп-тура жолға салады. (16) Расында: "Алланы, Мәрийем ұлы Мәсих" дегендер кәпір Болды. "Егер Алла, Мәрийем ұлы Мәсихты және оның шешесін де, тіпті жер жүзіндегі біртұтас жан иесін жоқ етуді қаласа, Алладан құтқаруға кім ие?", - де. Көктер мен жердің және екеуінің арасындағылардың иелігі Аллаға тән. Ол қалағанын жаратады әрі Алланың әр нәрсеге толық күші жетуші. (17)

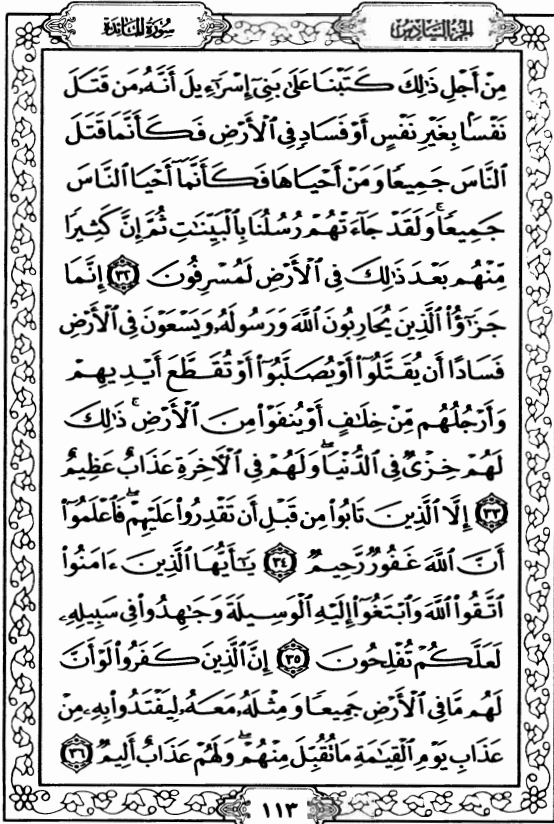
қуантушы, қорқытушы келмеді" дерсіңдер деп, міне сендерге қуантушы, қорқытушы Елші келді. Алла (Т.) ның барлық нәрсеге толық күші жетуші. (19) Бір заманда Мұса (F.C.) өз еліне: "Әй елім! Алланың сендерге берген нығметін еске алыңдар! Өз іштеріңде пайғамбарлар шығарды, әрі сендерді патшалар жасады. Сондай-ақ сендерге әлемде ешкімге берілмеген нығметін берді" деген. (20) Және: "Әй елім! Алла, сендерге жазған қасиетті жерге (Құдыс, Шамға) кіріңдер. Арттарыңа қайтпаңдар, әйтпесе зиян етушілерге айналасыңдар" деген. (21) Олар: "Әй Мұса! Ол жерде зорлықшыл ел бар. Олар ол жерден шықпайынша біз ол жерге әсте кірмейміз. Егер олар ол жерден шықса әрине кіреміз" деді (22) Қорыққандардан болып, өздерін Алла нығметке бөлеген екі кісі: "Олардың үстіне қақпадан кіріңдер. Сонда қашан одан кірсендер, сендер үстем боласыңдар. Егер мүмін болсаңдар Аллаға тәуекел етіңдер" деді. (23)

Янудилер мен Христиандар: "Біздер Алланың ұлдары және сүйгендеріміз" деді. Оларға айт: "Онда Алла күнәларың себепті сендерді неге азаптайды? Керісінше сендер Алланың жаратқан адамысыңдар." Алла қалаған кісісін жарылқап және қалаған кісісін азаптайды. Көктердің және жердің әрі екі арасындағылардың барлығы Алланың иелігінде және барар жер де Оның алды. (18) Әй Кітап иелері! Пайғамбарлардың арасы үзілгенде, сендерге Елшіміз келді. "Бізге

"Әй Мұса! Олар ол жерде тұрғанда біз оған тіпті кірмейміз. Өзің және Раббың барып соғысыңдар. Әрине біз мұнда отырамыз" деді. (24) (Мұса F.C.): "Раббым! Мен өзіме, туысыма ғана ие бола аламын. Бұзақы елден арамсызды ажырата көр!",- деді. (25) (Алла Т.): "Енді оларға, ол жер шынайы түрде қырық жыл арам қылынды. Олар сол жерде абыржып жүреді. Онда бұзақы елге қайғырма" деді. (26) (Мұхаммед F.C.) оларға Адам (F.C.) ның екі ұлының әңгімесін шынайы түрде оқы: "Сол уақытта екеуі Аллаға жақындық үшін құрбан шалған еді. Сонда біреуінен қабылданып, екіншісінен қабылданбаған еді." (Құрбаны қабылданбаған Қабыл):" Әлбетте мен сені өлтіремін" деді. Сонда (Ғабыл): "Алла сөзсіз тақуалардың құрбаның қабыл етеді" деді. (27) "Сен мені шын өлтіруге қол созсаң да, мен сені өлтіру үшін қол созбаймын. Күдіксіз мен әлемдердің Раббы Алладан қорқамын!" (28) "Сөзсіз мен, сенің өз күнәңмен менің күнәмді жүктеп, тозақтық болуыңды қалаймын. Осы, залымдардың жазасы." (29) Сонда оның нәпсісі, туысын өлтіруге қызықтырды да ол, оны өлтіріп, зиянға ұшыраушылардан болды. (Адам F.C. егіз ұл-қыздарды ауыстырып үйлендіреді екен. Бірақ

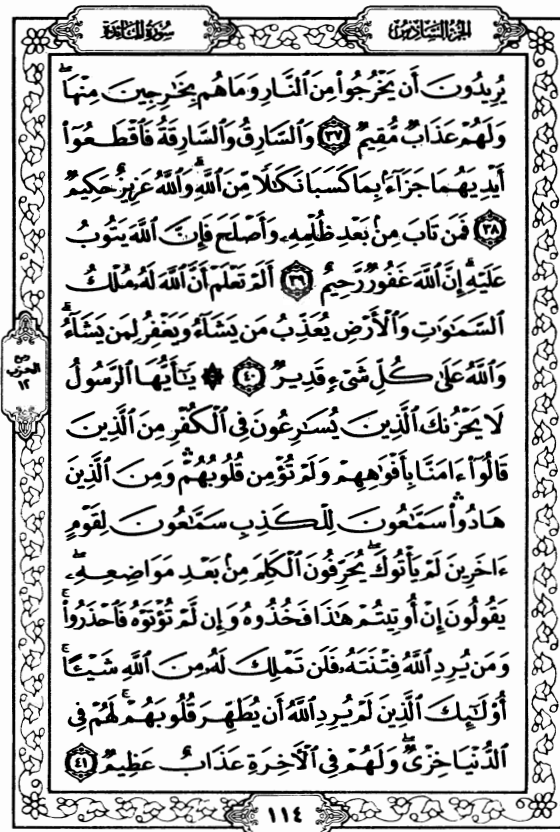

Қабыл өз сыңарымды аламын деп, Ғабыл екеуі серттесіп құрбан шалғанда құрбаны қабылданбаған Қабыл, Ғабылды өлтіріп, қайтерін білмей көтеріп жүргенде Күдіретше екі қарға таласып бірін-бірі өлтіріп, көмгенін көріп, көмеді. Б.М.Р.К. т.б.) (30) Сонда Алла, оған туысының өлігін жасыруын көрсетуі үшін жіберген қарға, жерді қаза бастағанда: "Әттең! Маған не болды? Туысының денесін көмген қарға құрлы бола алмадым ба?",- деді де, өкінушілерден болды. (31)

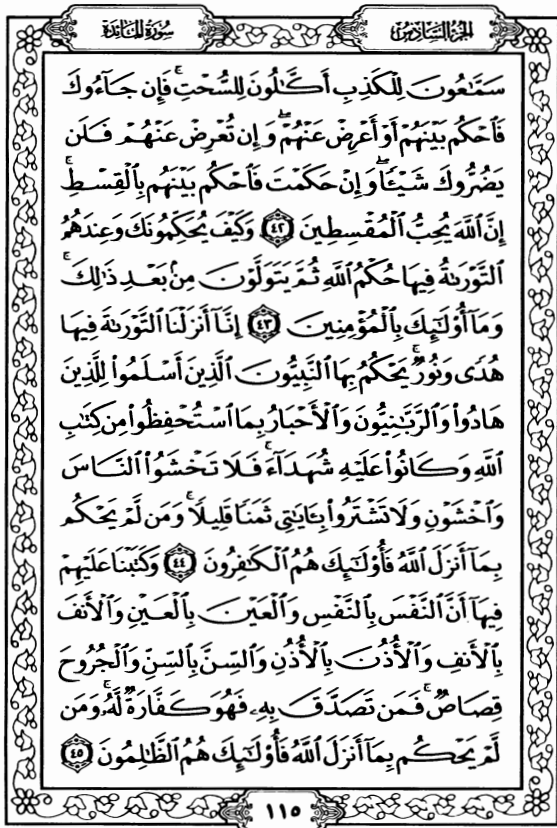
Соның салдарынан Израил ұрпақтарына: Кім кісі өлтірмеген немесе жер жүзінде бұзақылық қылмаған біреуді өлтірсе, сонда шынайы түрде барлық адамды өлтіргенмен және кім оны тірілтсе, (өлімнен құтқарса,) барлық адамды тірілткенмен тең деп жаздық. Расында оларға елшілеріміз ашық дәлелдермен келді. Бірақ содан кейін де олардың көбірегі жер жүзінде шектен шығушылар болды. (32) Алла және Елшісімен жағаласқандардың және жер жүзінде

бұзақылық жасап жүргендердің жазасы: Өлтірілулері, не асылулары, яқи; қол-аяқтарының қиғашталып кесілулері немесе жерден айдалулары. Бұл олардың дүниедегі жапасы. Және олар үшін ахиретте ірі азап бар. (33) Бірақ сендердің оларға ықбалдарың жүруден бұрын тәубе қылғандар басқа. Сонда Алла (Т.) ның аса жарылқаушы, ерекше мейірімді екенін біліңдер. (34) Әй иман келтіргендер! Алладан қорқыңдар, Оған жақындасуды іздеңдер. (Бой ұсыну арқылы тырысыңдар. М.Ж.Р. т.б.) Және екі дүниеде құтылып мұратқа жетулерің үшін, Оның жолында күресіңдер. (35) Күдіксіз сондай кәпірлер жер жүзіндегі барлық нәрсені және онымен бірге тағы сондай нәрсені қиямет күнінің азабынан (құтылу үшін) төлеуге салса да олардан қабыл етілмейді де, оларға жан түрішгерлік қинау бар. (36)

Олар оттан шығуларын қалайды. Дегенмен олар одан шығушы емес. Және олар үшін тұрақты азап бар. (37) Ер және әйел ұрының, қылмыстарына жаза әрі Алладан бір өнеге түрінде қолдарын кесіндер. Алла (Т.) аса үстем, хикмет иесі. (38) Ал кім зұлымдықтан кейін тәубе қылса, түзелсе, сонда шәксіз Алла оның тәубесін қабыл етеді. Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (39) Расында көктер мен жердің әкімшілігі Аллаға тән екенін білмедің бе? Кімді қаласа жазалайды да, кімді қаласа жарылқайды. Әрі Алланың әр нәрсеге күші жетуші. (40) Әй Пайғамбар! Ауыздарымен: "Сендік" деп, жүректері сенбегендермен Яһудилерден күпірде жарысқандар сені кейітпесін. Олар өтірікке құлақ асады; сондай-ақ саған келмеген басқа бір қауым үшін тыңдайды. Және олар сөзді орындалғаннан кейін өзгертеді: "Егер сендерге осы берілсе, оны алыңдар да, егер ол

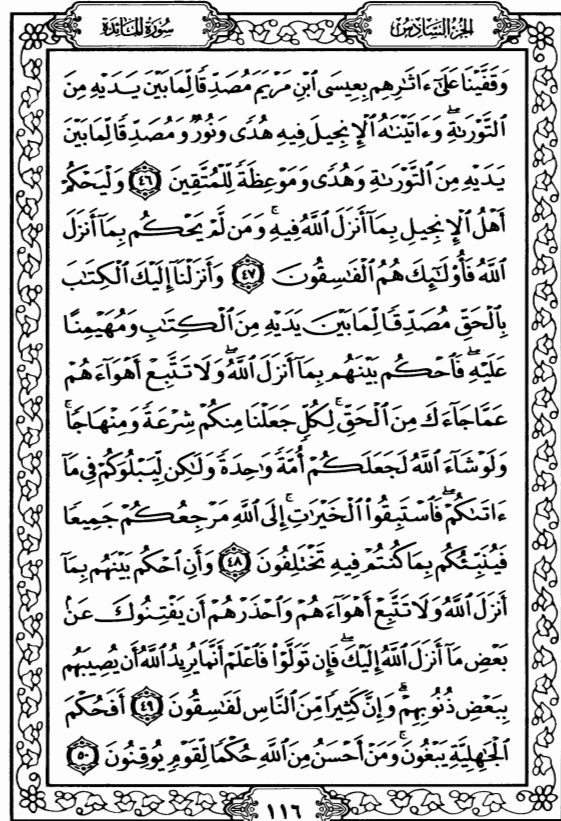
берілмесе, онда бой тартыңдар!", - дейді. (Хайбар Яһудилері зинашы ер, әйелді Тәурат үкімі бойынша өлтіруге қимай: Өлім жазасын берсе, алмаңдар да, дүре жазасын берсе алыңдар" деп Мұхаммед F.C. ға жібереді. Б.Ж.М.К. т.б.) (Мұхаммед F.C.) Алла (Т.), біреудің бұзылуын қаласа, сен ол үшін Алладан дәнеңеге ие бола алмайсың. Міне солар, Алланың жүректерін тазартуды қаламағандар. Оларға дүниеде жапа әрі ахиретте де, зор азап бар. (41)

Олар өтірікке құлақ салушы, арам жеушілер. (Мұхаммед F.C.) егер олар саған келсе, араларына үкім бер, немесе олардан жүз бүр. Егер олардан жүз бүрсаң да, олар саған ешбір зиян бере алмайды. Ал егер араларына үкім берсең, тура үкім бер. Шәксіз Алла турашылдарды сүйеді. (42) Олардың қасындағы Тәуратта Алланың үкімі бола тура саған қалайша жүгініседі? Сонан соң да одан олар бас тартады. Өйткені олар сенуші емес. (43) Күдіксіз Тәуратты түсірдік, онда

тура жол және нұр бар. Аллаға бой ұсынған пайғамбарлар, Яудилерге онымен үкім етер еді. Және Алланың Кітабын қорғауға міндеттендірілген сопылармен ғалымдар да, онымен үкім етер еді. Олар оған куәгер еді. Ендеше адамдардан қорықпаңдар да, Менен қорқыңдар және аяттарымды аз бір ақшаға сатпаңдар! Кім Алланың түсіргенімен үкім етпесе, міне солар қарсы болушылар. (44) Оларға Тәуратта: Жанға жан, көзге көз, мұрынға мұрын, құлаққа құлақ, тіске тіс және жараларға да, қарама-қарсы төлеу (қысас) жаздық. Дегенмен біреу, оны кешірім етсе, сонда ол оған кәппарат болады. (Өз күнәсы кешіледі.) Және кім Алла түсірген заң бойынша билік етпесе, міне солар залымдар. (45)

Және пайғамбарлардың ізінше өзінің алдындағы Тәуратты растаушы етіп, Мәрийем ұлы Ғисаны жалғастырдық. Әрі оған ішінде туралық, нұр болған алдындағы Тәуратты бекітуші сондай-ақ сақтанушылар үшін тура жол, үгіт түрінде Інжілді бердік. (46) Інжіл иелері ондағы Алланың нұсқауымен үкім етпесе, міне солар бұзақылар. (47) (Мұхаммед Ғ.С.) саған шынайы түрде Құранды өзінен бұрынғы кітаптарды растаушы және оларды қорғаушы түрінде түсірдік. Олардың араларына Алланың өзіңе түсіргенімен үкім қыл. Өзіңе келген шындықтан айрылып, олардың ойларына еліктеме! Сендердің ербіреулерің үшін бір жол-жоба қойдық. Егер Алла қаласа еді, барлығыңды бір-ақ үммет қылар еді. Алайда сендерге берген жол-жобаларыңда сынамақшы. Ендеше жақсылыққа жарысыңдар.

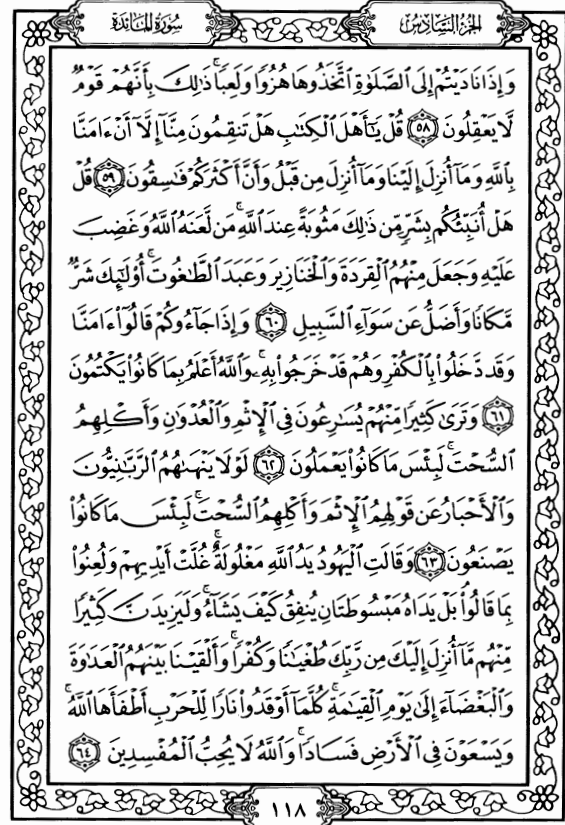
Біртұтас барар жерлерің Алла жақ. Ол сендердің таласқан нәрселеріңді білдіреді. (48) Олардың араларына Алланың түсіргенімен үкім ет. Олардың ойларына ілеспе және саған Алла түсірген кей үкімдерден сені бұзуларынан сақтан! Егер олар жүз бұрса, күдіксіз Алла оларды кей күнәлары себепті қайғыға ұшыратуды қалайды деп біл. Расында адамдардың көбі бұзық. (49) Олар жаһилиет дәуірінің үкімін іздей ме? Анық нанған ел үшін Алладан жақсы үкім беруші кім? (50)

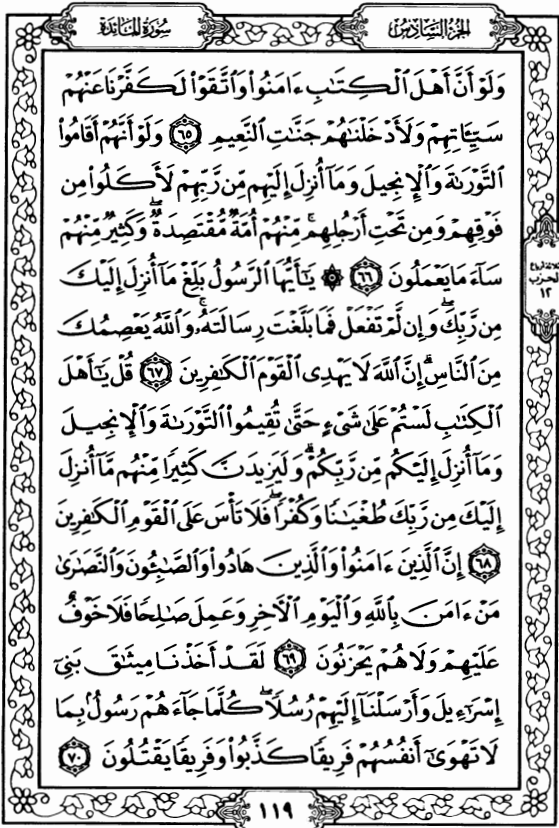
Әй мүміндер! Яһудилер мен Христиандарды дос тұтпаңдар! Олар бір-біреулерінің достары. Сендерден кім оларды дос тұтса, сонда күдіксіз ол олардан. Расында Алла залым елді тура жолға салмайды. (51) Сондай жүректерінде дерті бар мұнафықтардың: "Бізге бір сұмдық келуінен (Мұсылманнан күн кетіп қалуынан) қорқамыз" деп, олардың арасында жүгіріп жүргендерін көресің. Бәлкім Алла бір жеңіс берер немесе өз қасынан бір әмір берер, сонда олар жүректеріндегі

жасырғандарына өкінер. (52) Ал сондай иман келтіргендер: "Шынайы түрде сендермен біргеміз деп, Алланың атымен мықты ант ішкендер осылар ма?" дейді. Олардың ғамалдары жойылып, зиян етушілерден болды. (53) Әй мүміндер! Сендерден кім дінінен шықса, Алла (Т.) жедел бір қауым әкеледі; Алла оларды жақсы көреді және олар да Алланы жақсы көреді. Мүміндерге қарсы жұмсақ, кәпірлерге қарсы қатал, Алла жолында соғысады. Сөгiс берушілердің сөгiсiнен олар қорықпайды. Осы, Алланың қалағанына беретін ілтiпаты. Өйткені, Алла өте кең, аса білуші. (54) Шынайы түрде сендердің достарың Алла және Елшісі және де намазды толық орындайтын, зекет беретін әрі рүкүғ қылушы мүміндер. (55) Кім Алланы, Елшісін және мүміндерді дос тұтса, шынайы түрде Алланы жақтаған топ. Солар, жеңіске ие болады. (56) Әй мүміндер! Сендерден бұрын Кітап берілгендерден діндеріңді сайқы-мазаққа алып ойыншық еткендерді дос тұтпаңдар және кәпірлерді де дос көрмеңдер. Егер мүмін болсаңдар, Алладан қорқыңдар. (57)

Және қашан намазға (азан) шақырсаңдар, олар оны ойын қылып келекеге алды. Осы, олардың шынайы түрде түсінбейтін халық болғандықтарынан. (58) (Мұхаммед F.C. оларға) айт: "Әй Кітап иелері! Бізді Аллаға әрі өзімізге түсірілгенге және бұрынғы түсірілгенге иман келтіргендігіміз үшін ғана қоштамайсыңдар ма? Шынында көбің бұзақысыңдар." (59) (Оларға) айт: "Сендерге Алланың қасында жаза тұрғысынан бұдан да жаманын хабарлайын ба?" Алла біреуді қарғап оған ашуланса және олардан маймылдар, доңыздар, тағы бұтқа табынатындар қылса, міне солар, орны жаман және тура жолдан мүлде адасқандар. (60) Және қашан олар сендерге келсе: "Иман келтірдік" дейді. Расында олар қарсылықпен кіріп және онымен шыққан болатын. Алла олардың жасырғандарын жақсы біледі. (61) Олардың көбірегінің күнәда, дұшпандықта және арам жеуде жарысқандарын көресің. Олардың істеген істері неткен жаман. (62) Егер олардың сопылары, ғалымдары; оларды күнәлы сөздерінен, арам жеулерінен тыйса еді! Әрине олардың істегендері нендей жаман. (63) Және Яхудилер: "Алланың қолы байланған (сараң)" деді. Бұл сөздері

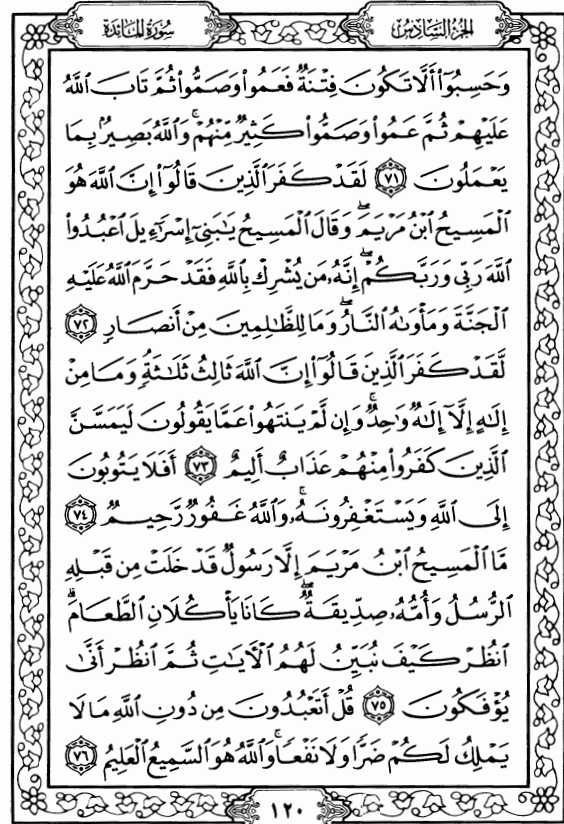
себепті олардың қолдары байланып, лағынеттелді. Керісінше, Алланың қудырет қолдары ашық, қалағанынша береді. Әрине Раббың тарапынан саған түсірілген (Құран), олардың көбінің азғындығын, қарсылығын арттырады. Сондай-ақ олардың арасына қияметке дейін дұшпандық, өштік салдық. Сондықтан әрқашан олар соғыс үшін от тамызса, Алла оны өшірді. Олар жер жүзінде бұзықтыққа тырысады. Алла бұзақыларды жақсы көрмейді. (64)

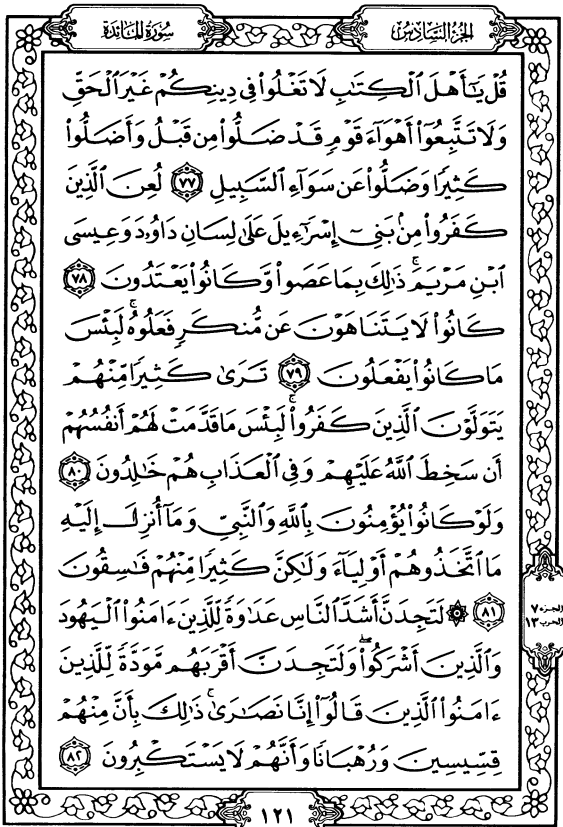
Егер Кітап иелері иман келтіріп, тақуалық қылса еді, әлбетте олардың жамандықтарын жойып, оларды Нағым жәннәтіне кіргізер едік. (65) Егер олар Тәурат, Інжілді және Раббылары тарапынан өздеріне түсірілгенді толық орындаса еді, әрине олар үстіңгі жақтарынан (ағаштардың жемістерінен) әрі аяқтарының астынан (жердің өсімдіктерінен) жейтін еді. Олардың бір орташа тобы бар. Дегенмен олардың көбінің істеген істері жаман еді. (66) Әй Пайғамбар!

Раббың тарапынан түсірілгенді жалғастыр. Егер оны істемесең, елшілік міндетін жалғастырмаған боласың. Алла сені адамдардан қорғайды. Күдіксіз Алла қарсы болған елді тура жолға салмайды. (67) (Мұхаммед F.C. оларға) айт: "Әй Кітап иелері! Інжіл, Тәуратты және Раббыларың тарапынан сендерге түсірілгенді толық орындағанға дейін дәнеңе емессіңдер!" Әрине саған түсірілген Құран олардың көбінің азғындығын, қарсылығын арттырады. Сонда қарсы келген елге уайым жеме. (68) Негізінен Аллаға сенгендер, Яһудилер, Сабилер, және Христиандардан кім Аллаға, ахирет күніне иман келтіріп, ізгі іс істесе, сонда оларға қорқу да жоқ әрі қайғырмайды. (69) Әрине Израил ұрпақтарынан серт алып, оларға елшілер жіберген едік. Қашан да оларға бір елші, көңілдері тартпаған нәрсе келтірсе бір бөлімін өтірікке ұйғарып, бір бөлімін өлтіреді. (70)

Олар, (пайғамбарларды жалғандау, өлтірулері себепті. Ж.М.Р. т.б.) бір сұмдық болмайды деп, ойлады да соқыр, саңырау болып алды. Сонсоң Алла олардың тәубесін қабыл етті. Және де олардың көбі соқыр, саңырау болды. Алла (Т.) олардың не істегендерін толық көруші. (71) Расында Мәрийем ұлы Мәсихты: "Алла" дегендер кәпір болды. Негізінде Мәсих: "Әй Израил ұрпақтары! Аллаға құлшылық қылыңдар! Менің Раббым; әрі сендердің Раббыларың! Өйткені, кім Аллаға ортақ қосса, расында Алла оған жәннәтті арам етеді. Оның орны тозақ оты. Сондай-ақ залымдар үшін жәрдемші жоқ" деген. (72) Расында: "Алла, үштің үшіншісі" дегендер кәпір болды. Бір Тәңірден басқа тәңір жоқ. Егер олар бұл айтқандарынан тыйылмаса, олардан; сондай қарсы келгендерге күйзелтуші азап кездеседі. (73) Сонда да Аллаға тәубе етіп, жарылқану тілемей ме? Алла (Т.)

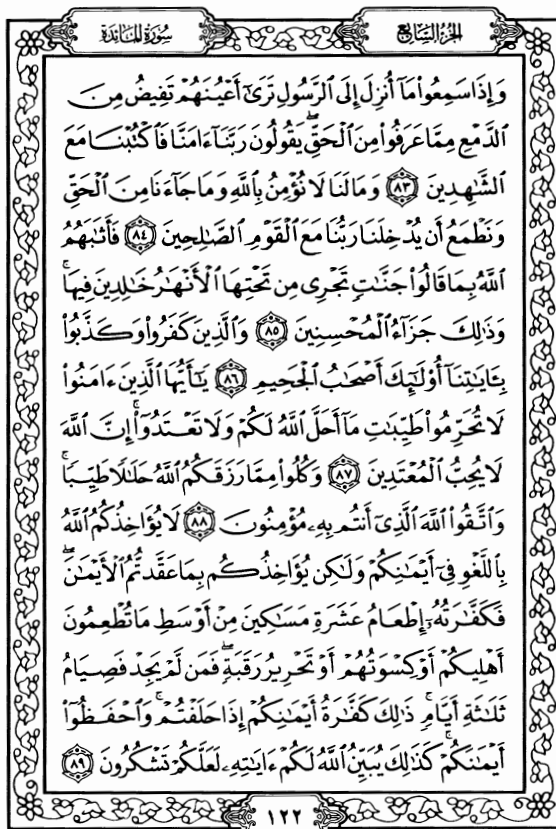

аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (74) Мәрийем ұлы Мәсих; бір пайғамбар ғана. Одан бұрын да пайғамбарлар өткен. Оның анасы шыншыл. Екеуі де тамақ жейтұғын. (Әй Мұхаммед!) Қара! Оларға аяттарымызды қалай ашық баян етеміз. Сонсоң қалай бұрылып бара жатқандарын көр! (75) (Мұхаммед F.C.) оларға айт: " Алладан өзге сендерге пайда, зиян келтіре алмайтынға құлшылық қыласыңдар ма?" Негізінде Алла, әр нәрсені естуші, білуші. (76)

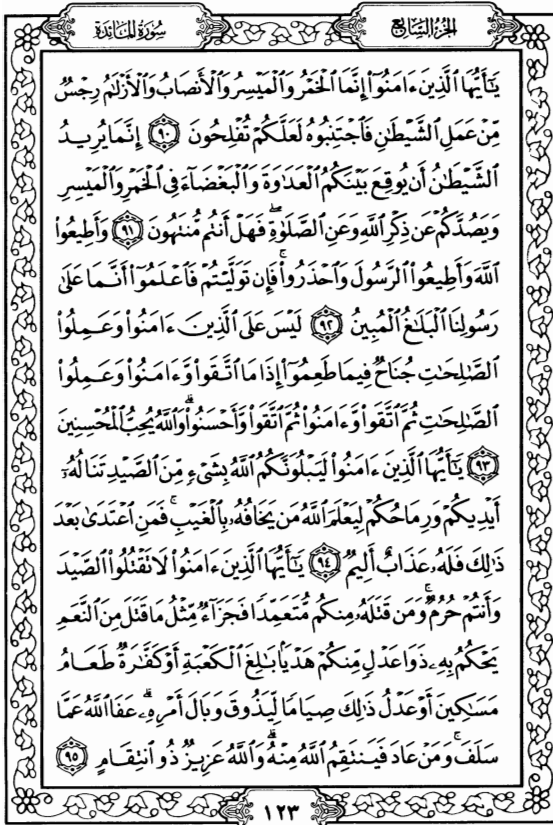
(Мұхаммед F.C.): "Әй Кітап иелері! Діндеріңде орынсыз шектен шықпаңдар және бұрынғы нақ жолдан адасқан әрі көптерді адастырған сондай-ақ тегіс жолдан азған қауымның әуесіне ілеспеңдер" де. (77) Сондай Израил ұрпақтарынан қарсы болғандарға, Дауыт және Мәрийем ұлы Гиса (F.C.) ның тілі арқылы лағынет етілген. Ол қарсы келулері, шектен шығуларының салдарынан. (78) Олар бір-бірлерін істеген жамандықтарынан тыймайтын

болған. Расында олардың істегендері нендей жаман. (79) Олардан көбінің кәпірлерді дос тұтқанын көресің. Алланың ашуына жолығып, азапта мәңгі қалатындықтан олардың ілгері жіберген нәрселері нендей жаман. (80) Егер олар Аллаға, Пайғамбарға және оған түсірілген Құранға иман келтірген болса, оларды дос тұтпас еді. Бірақ олардың көбі бұзақылар. (81) Әрине мүміндерге адамдардан ең қатты дұшпан түрінде Яһудилерді, Мүшріктерді табасың. Және мүмірдерге сүйіспеншілік тұрғысынан олардың жақынырағын: "Біз Христианбыз" дегендерден табасың. Бұл олардың даналары, тақуаларының болуы және олардың менменсімейтіндіктері себепті. (82) (Хабашістанға барған Мұсылмандар, Христиан Нажжаши патшаның алдында Құран оқығанда ықылас білдірген екен. Ж.М.Т.Х.Ж-Қ.)

Олар Пайғамбарға түсірілген (Құран) ді тыңдаған заманда, шындықты танығандықтарынан көздерінің жасқа толғанын көресің. Олар: "Рабымыз! Иман келтірдік, бізді куә болушылардан жаза көр!", - дейді. (83) "Аллаға әрі өзімізге келген шындыққа неге иман келтірмейміз? Өйткені, Рабымыздың игі елдермен бірге етуінен үміт етеміз." (84) Сонда Алла оларға бұл сөздері себепті астарынан өзендер ағатын, онда мүлде қалатын бақшаларды бағыштады. Жақсылықтың бодауы осы. (85) Және қарсы болғандар, аяттарымызды өтірікке жорығандар солар тозақтық. (86) Әй мүміндер! Алланың сендерге халал еткен жақсы нәрселерді арам етіп шектен аспаңдар. Шынында Алла шектен шығушыларды жақсы көрмейді. (87) Және Алланың сендерге берген халал, таза несібесінен жеңдер. Сондай-ақ

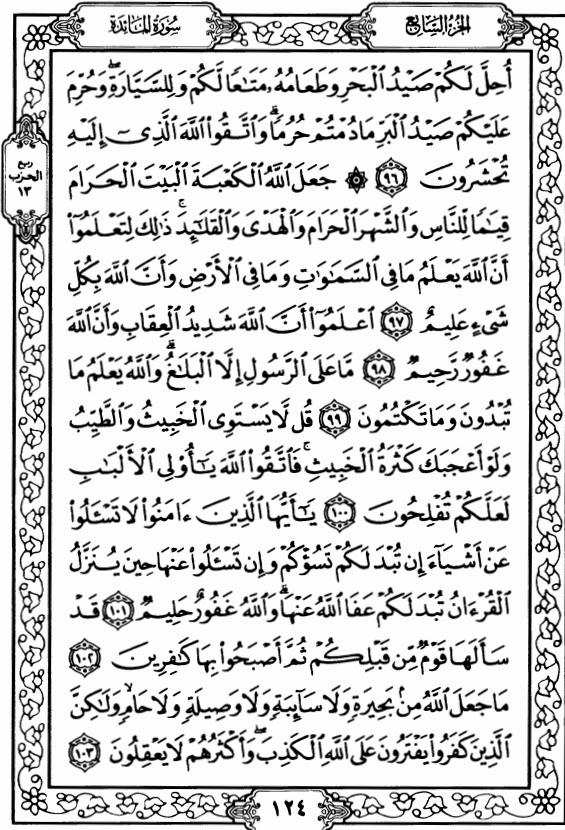
өздерің иман келтірген Алладан қорқыңдар. (88) Алла (Т.) анттарыңдағы бос сөзді есепке алмайды. Алайда біле тұра істеген анттарыңнан жауапкер етер. (Ант бұзсаңдар.) Оның төлеуі: Үй-іштеріңе жегізетін орта есеппен он міскінді тамақтандыру, не оларды киіндіру, немесе бір құл азат ету. Мұны таппаған біреу, үш күн ораза ұстау. (Бұзған) анттарыңның жазасы осы. Анттарыңды қорғаңдар. Алла (Т.) сендерге аяттарын осылайша түсіндіреді, шүкірлік етерсіңдер. (89)

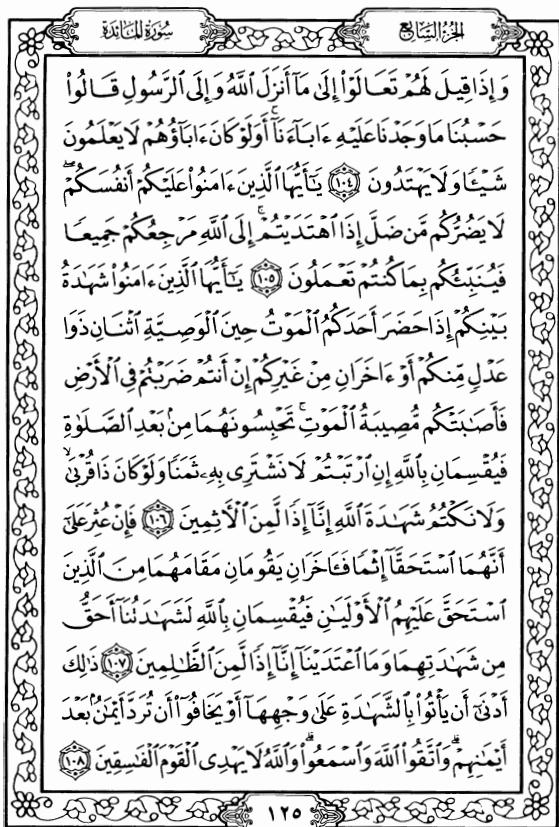
Әй мүміндер! Арақ, құмар, тікілген тастар (бұттар) және бал ашатын оқтар лас, шайтанның істерінен. Одан сақтаныңдар, құтыларсыңдар. (90) Негізінен шайтан, арақта, құмарда араларыңа дұшпандық әрі кек салып, Алланы еске алудан және намаздан тосуды қалайды. Ал сонда да тыйылмайсыңдар ма? (91) Аллаға бой ұсыныңдар және де Елшісіне бой ұсынып сақтаныңдар. Сонда егер жүз бұрсандар, біліңдер! Пайғамбарымыздың міндеті ашық түрде жалғастыру ғана. (92) Иман

келтіріп ізгі іс істегендерге, қашан олар сақтанса, сене отырып игілік істесе, тағы сақтанып сәнсе, сонан соң сақтанып жақсылық істесе, (бұрынғы) жегендері күнә емес. Өйткені, Алла жақсылық істеушілерді жақсы көреді. (93) Әй иман келтіргендер! Алла, кімнің, өзін көрмей-ақ қорқатынын мәлімдеу үшін; ыхрамда, қолдарың, найзаларың жетіп тұрған аң арқылы әлбетте сендерді сынайды. Кім бұдан кейін шектен шықса, оған күйзелтуші азап бар. (Хұдайбияда Мұсылмандар ыхрам киген кезде, Құдыретше аң көбейіп, қол тиетін, найза жететін жерге келеді. Б.М.К.Р. т.б.) (94) Әй мүміндер! Сендер ыхрамда аң өлтірмеңдер. Сендерден біреу оны әтейге өлтірсе, оның жазасы; өлтіргеніндей бір мал, оны, сендерден екі әділ кісі Қағбаға баратын бір құрбанды үкім етеді. Не бодауына міскіндерді тамақтандыру немесе оның орнына ораза ұстау. Бұл істегенінің жазасын тату үшін. Алла (Т.) өткенді кешірді. Кім қайтадан істесе, Алла оны жазалайды. Алла өте үстем, өш алу күшіне ие. (95)

Сендерге теңіз аңы және оны жеу халал қылды. Сендерге әрі жолаушыларға пайдалы. Және сендерге ыхрамдағы мезгіл бойынша құрылықтың аңы арам қылды. Алдына жиналатын Алладан қорқыңдар. (96) Алла (Т.) құрметті үй Кағбаны, адам баласы үшін тұрақ қылды. Және құрметті айды, құрбандықты және мойнына тағылған белгілерді де. Бұл Алланың көктердегі әрі жердегі нәрселерді шынайы түрде білетіндігін және күдіксіз Алланың әр нәрсені толық білуші екендігін білулерің үшін. (97) Біліңдер! Күдіксіз Алла қатты азап иесі, шынында Алла өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (98) Пайғамбарға жалғастыру ғана міндет. Алла көрнеу істегендеріңді де, жасырғандарыңды да біледі. (99) (Мұхаммед F.C.): "Сені арам нәрсенің көптігі қызықтырса да, лас пен таза бір емес. Ендеше, әй ақыл иелері! Алладан қорқыңдар, әрине құтыларсыңдар" де. (Хаж парыз болды деген аят түскенде Пайғамбардан: "әр жылы ма?",- деп сұрағандарға сол сәтте жауап бермей кейін: "Егер я деп жауап берсем әр жылы парыз болып қалатын еді" деген екен. Б.М.К.Х.Т.) (100) Әй мүміндер! Егер айқындалса сендерге жаман болатын нәрсені сұрамаңдар. Құран түсірілгенде оны сұрасаңдар білдірілетін еді. Алла

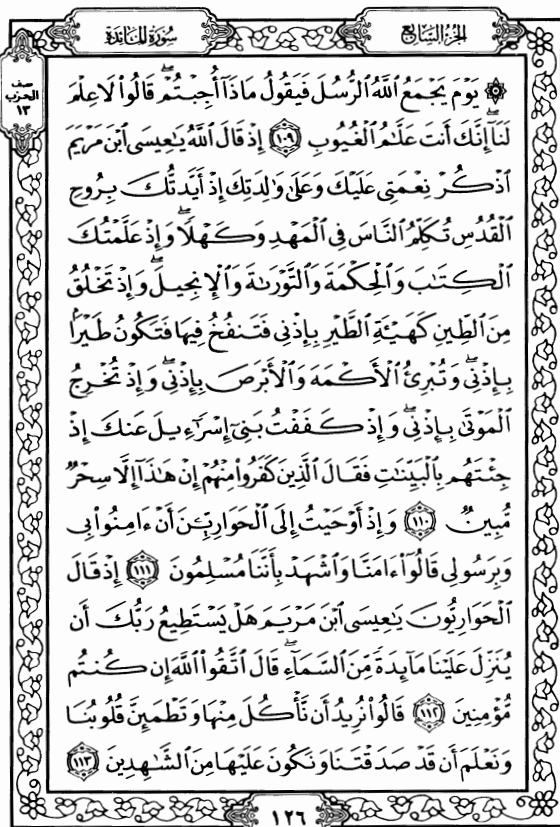

оны кешті. Алла аса жарылқаушы, өте жұмсақ. (101) Расында сендерден бұрынғы бір ел де сөйтіп сұрап, сонан кейін оған қарсы болған еді. (Араптар жаһилиет дәурінде кейбір малдарды бұтқа арнап, мінбей, саумай" бахира, сайыба, уасила және хам" деп азат қылып қоя беріп мұны, Аллаға құлшылық дейтуғын.) (102) Алла (Т.) "бахира, сайыба, уасила және хам" деп арнауға бұйырмады. Бірақ кәпірлер Аллаға өтірік жала қойды. Олардың көбі түсінбейді. (103)

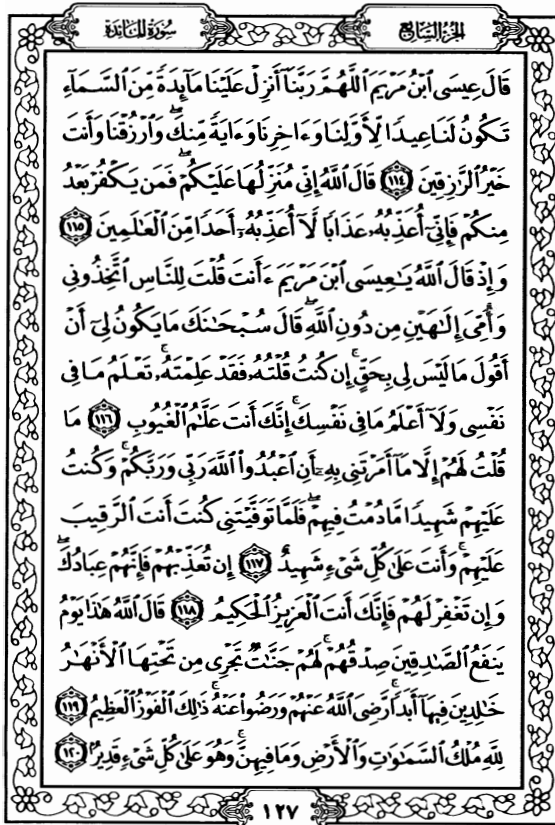
(105) Әй мүміндер! Қашан сендерге өлім таяп, өсиет еткен сәтте, араларыңа өздеріңнен екі әділ кісі, немесе сендер жер жүзінде жолаушы жүріп өлім қайғысы келсе, өздеріңнен басқа екі айғақ болсын. (Сауда бабымен Шамға барған бір Мұсылман өлерінде бұйымдарын екі Христиан жолдасына тапсырады. Бұлар Мединедегі мұрагерлеріне тапсырғанда, бір құнды нәрсесін алып қалады. Б.М.Р.Ж.А.) Егер бұл куәлерден күдіктенсеңдер, намаздан кейін екеуін тосып қоярсыңдар. Сонда екеуі: "Алланың атымен ант етеміз. Егер жақындарымыз болса да антымызды сатпаймыз, Алланың әмірі бойынша куәлікті жасырмаймыз. Егер жасырсақ, әлбетте күнәкар боламыз" деп ант ішеді. (106) Сонда егер ол екеуінің күнәкар болғандықтары байқалса, әріптестер жақтан ең жақын лайықты екеу, олардың орнына тұрып: "Алланың атымен берген куәлігіміз ол екеуінің куәліктерінен көрі анығырақ. Әрі біз шектен шықпадық. Егер олай істесек, әрине залымдардан боламыз" деп ант ішеді. (107) Бұл түп-тура куәлік берулеріне және анттан кейінгі анттың қабыл етілмеуінен қорқуларына ең жақын жағдай. Және Алладан қорқыңдар, әмірді тыңдаңдар. Алла бұзақы елді тура жолға салмайды. (108)

Қашан оларға: "Алла түсірген Құранға және Пайғамбарға келіңдер" делінсе, олар: "Аталарымызды тапқан жол өзімізге жетеді" дейді. Ата-бабалары еш нәрсе білмеген және тура жолда болмаған болса да ма? (104) Әй мүміндер! Сендер өздеріңді түзелтулерің керек. Өздерің тура жолда болсаңдар, адасқан біреу сендерге кесір тигізе алмайды. Барлықтарыңның барар жерлерің Алла жақ. Сонда Алла сендерге не істегендеріңнің хабарын береді.

Қиямет күні Алла (Т.) пайғамбарларды жинап алып: "Сендерге не жауап берілді?,- дейді. Олар: "Біздің ешбір мәліметіміз жоқ. Күдіксіз Сен ғана көместерді толық білушісің" деп жауап береді. (109) Сол уақытта Алла (Т.): "Әй Мәрийем ұлы Гиса! Саған әрі анаңа берген нығметімді есіңе ал. Сол уақытта сені Жебірейіл арқылы қуаттаған едім. Бесікте және ержеткенде адамдармен сөйлесуші едің. Саған Кітапты, даналықты, Тәурат, Інжілді үйреттім. Және сол уақытта Менің бұйыруыммен балшықтан құстың бейнесі құсаған жасап, оның ішіне үрлегеніңде бұйыруыммен құс болатын еді. Және бұйыруыммен іштен туған соқырды да, аламесті де жазатын едің. Және бұйыруыммен өлікті (тірілтіп) шығарар едің. Және сол уақытта Израил ұрпақтарына ашық дәлелдермен келгеніңде, олардың қарсы шыққандары: "Бұл ашық жадыдан басқа еш нәрсе емес" дегенде, сені олардан қорғаған едім" деді. (110) Сол уақытта Хауариларға:

"Маған әрі Елшіме сеніңдер" деп білдірген едім. Олар: "Біз сендік, біздің шынайы Мұсылман болғандығымызға куә бол" деген еді. (111) Сол уақытта Хауарилар: "Әй Мерйем ұлы Гиса! Раббың бізге көктен бір дастарқан түсіре ала ма?" деген еді. "Егер сенсендер Алладан қорқыңдар" деді. (112) Хауарилар: "Біздің одан жегіміз келеді. Жүректеріміз орнықсын әрі сенің бізге шын айтқаныңды білейік. Сондай-ақ оған куә болушылардан болайық" десті. (113)

Мәрийем ұлы Гиса: "Әй Алла! Раббымыз! Бізге аспаннан дастарқан түсір! Бұрынғы, соңғымызға мереке әрі Сенен бір белгі болсын. Бізді р и з ы қ т а н д ы р ! С е н р и з ы қ т а н д ы р у ш ы л а р д ы ң е ң ж а қ с ы с ы с ы ң " д е д і . (114) Алла: "Күдіксіз Мен, ол дастарқанды түсіремін. Сонда, егер одан кейін сендерден кім қарсы келсе, шынайы түрде Мен оны дүниеде ешкімді азаптамаған азаппен азаптаймын" деді (115) (Сол уақта) Алла: "Әй Мәрийем ұлы Гиса! Адамдарға,

Алланы қойып, мені әрі анамды екі тәңір етіп алыңдар деп сен айттың ба?",- дейді. (Гиса F.C.): "Әй Алла! Сені пәктеймін. Тиісті болмаған нәрсені айту маған жараспайды. Егер деген болсам, сонда Сен, оны анық білесің. Сондай-ақ менің ішімдегіні Сен білесің, мен Сенікін білмеймін. Сен шынайы түрде көместерді толық білушісің" дейді. (116) Оларға: "Сен, маған бұйырғанды ғана; Аллаға құлшылық қылыңдар! Менің әрі сендердің Раббыларың дегеннен басқаны айтпадым. Олардың ішінде болғанымда, оларға байқаушы болдым. Сен мені алған шақта, оларға өзің бақылаушысың. Негізінде Сен әр нәрсені толық білушісің." (117) "Егер оларды азаптасаң да олар құлдарың, егер оларды жарылқасаң да күдіксіз Сен аса үстем, хикмет иесісің." (118) Алла (Т.): "Бүгін шыншылдардың шындықтары пайда беретін бір күн. Оларға астарынан өзендер ағатын ұжмақтар бар. Олар онда мәңгі қалады да, Алла олардан разы болады әрі олар да Алладан разы болады. Бұл ірі қол жеткендік" дейді. (119) Көктер мен жер әрі екі а р а с ы н д а ғы л а р А л л а н ы ң м е н ш і г і н д е . Оның әр нәрсеге күші толық жетеді. (120)

6-ӘНҒАМ СҮРЕСІ:

Меккеде түскен, жүз алпыс бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Барлық мақтау, сондай көктер мен жерді жаратқан және қараңғылықтар мен жарықты жасаған Аллаға тән. Мұның соңында да қарсы болғандар, Раббыларына (басқаларды) теңейді. (1) Ол сондай Алла сендерді балшықтан жаратып сонан соң өлім мезгілін белгіледі. Және белгілі (қиямет) мерзімі де Оның қасында. Сонда да күдіктенесіңдер ме? (2) Көктерде әрі жердегі Ол Алла, көрнеулеріңді де, көместеріңді де біледі. (3) Оларға Раббыларынан әрқандай аят келсе, олар одан мүлде бет бұрушы еді. (4) Тіпті оларға келген шындықты (Құранды) да жасынға шығарды. Дегенмен жақында тәлкек қылғандарға (жазасының) хабары келеді. (5) Олардан бұрын қаншаласаған нәсілдерді жоқ еткенімізді көрмеді ме? Оларға жер жүзінде сендерге бермеген мүмкіншілікті берген едік. Оларға аспаннан жаңбыр жіберіп,

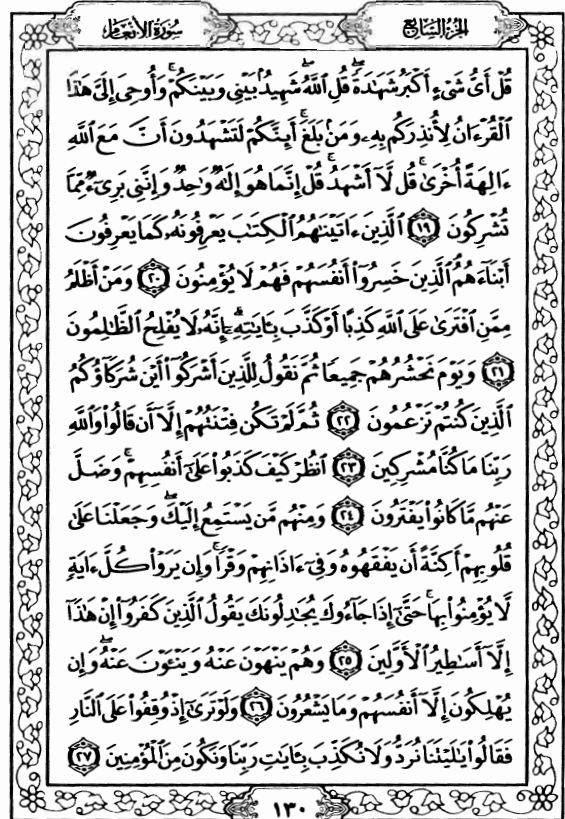
астарынан өзендер ағыздық. Бірақ, қылмыстары себепті оларды жоқ еттік те олардан кейін басқа нәсіл жараттық. (6) (Мұхаммед F.C.) егер саған қағазда жазулы бір Кітап жіберсек те, оны олар қолдарымен ұстаса еді. Әрине қарсы болғандар: "Бұл ап-ашық сиқырдан басқа емес" дер еді. (7) Бірде олар: "Пайғамбарға бір періште неге түсірілмейді?",- деді. Егер періште түсірсек еді, (оған да қарсы келгендіктерінен) іс біткен болып оларға сонан кейін мұрса берілмес еді. (8)

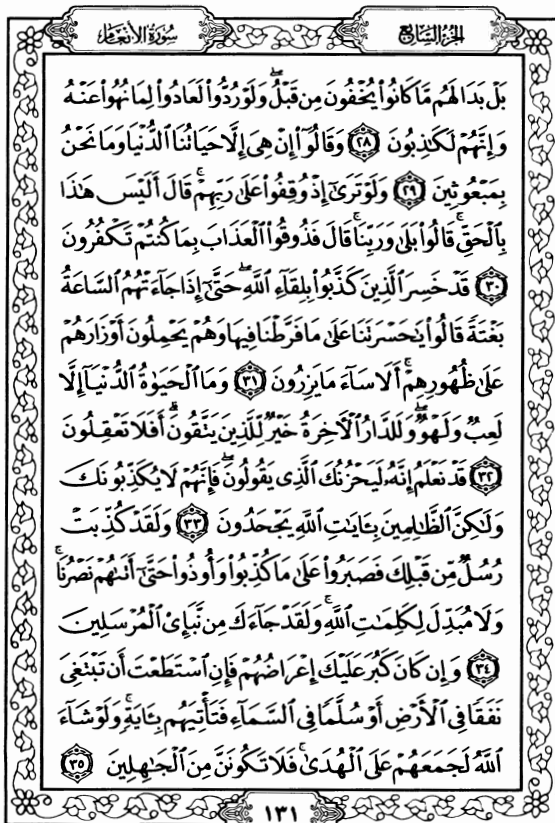
жердегі нәрселер кімді кі?", "Алланикі" де. Ол мәрхамет етуді өз міндетіне алған. Сендерді болуы күмәнсыз қиямет күнінде жинайды. Сондай өздеріне кесір тигізгендер; олар сенбейді. (12) күндіз-түні тұрып тұрған нәрселер Онікі. Ол әр нәрсені естуші, білуші. (13) "Көктер мен жерді жаратушы Ол, өзі көректендіретін, көректенбейтін Алладан басқаны дос тұтайын ба?", - де. "Күдіксіз мен Мұсылман болған кісінің тұңғышы болуыма бұйырылдым" де. Және әсте ортақ қошушылардан болма. (14) (Мұхаммед F.C.): "Егер Раббыма қарсы келсем ұлы күннің азабынан қорқамын"де. (15) Ол күні кім азаптан сейілтілсе, рас оған мәрхамет етілді. Осы анық қол жетушілік. (16) Алла егер саған бір зиян келтірсе, сонда оны өзінен басқа ешбір айықтырушы жоқ. Ал егер саған бір игілік тигізсе, Оның әр нәрсеге толық күші жетуші. (17) Және Ол құлдарына өте өктем. Ол толық үкім иесі, әр нәрседен хабар алушы. (18)

Егер Пайғамбарды бір періште қылсақ едік, оны да бір адам (бейнесінде) қылар едік те, оларға күдіктенген сайын шақ салған болар едік. (9) (Мұхаммед F.C.) сенен бұрынғы пайғамбарлар да мазақтап болатын. Пайғамбарларды тәлкек қылғандарды, ажуалаған нәрселері бастарына жетті. (10) "Жер жүзін кезіңдер де сонан соң өтірікке ұйғарушылардың соңы не болатынын көріңдер." де. (11) (Оларға) айт: "Көктердегі және

(Мұхаммед F.C.) "Куәлік тұрғысынан қай нәрсе үлкен?",- де. "Мені мен сендердің араларыңда Алла куә және маған осы Құран, сендерді сондай-ақ кімге жетіссе, оларды қорқытуым үшін уақи етілді; Сендер Алламен бірге басқа тәңірлер барлығына айғақ бола аласыңдар ма?",- де. "Мен куәлік бере алмаймын! Шынайы түрде Ол, жалғыз Тәңір. Күдіксіз мен сендердің қосқан ортақтарыңнан аулақпын" де. (19) Біз өздеріне Кітап бергендер, оны (Мұхаммед F.C. ды) ұлдарын танығандай таныйды. Сондай өздеріне зиян еткендер, олар сенбейді. (20) Және Аллаға өтірік жала қойғандардан немесе аяттарын өтірікке жорығандардан кім залымырақ? Күдіксіз Алла залымдарды құтқармайды. (21) Оларды қиямет күні түгел жинаймыз да, сонан соң: "Аллаға ойша қосқан ортақтарың қайда?" дейміз. (22) Сонан кейін олардың: "Аллаға серт! Раббымыз, біз ортақ қоспаған едік" дегеннен басқа сылтаулары болмайды. (23) Қара! Олар өздеріне қалай өтірік айтты. Және Алланың ортағы деген бұттары сөйтіп жоқ болды. (24) (Мұхаммед F.C.) олардан саған кейбіреулері құлақ салады. Бірақ олардың жүректеріне ұқпайтын қалтқы қойдық әрі құлақтарыңда

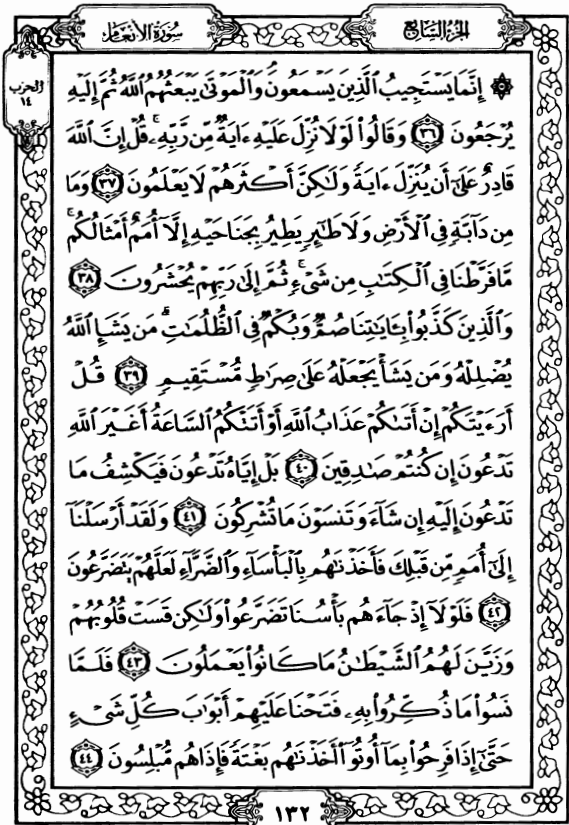
көреңдік бар. Олар әр мүғжизаны көрсе де сенбейді. Тіпті саған келсе, олар сөз таластырады да қарсы болғандар: "Бұл (Құран) бұрынғылардың ертегілерінен басқа еш нәрсе емес" дейді. (25) Олар (адамдарды) тосады да, өздері де одан ұзақтасады. Сөйтіп өздерін жояды. Бірақ олар сенбейді. (26) Олардың отқа тоқтатылғанын көрсең: "Әттең! Біз (дүниге) қайтарылсақ, Раббымыздың аяттарын өтірікке ұйғармас едік те сенушілерден болар едік" дейді. (27)

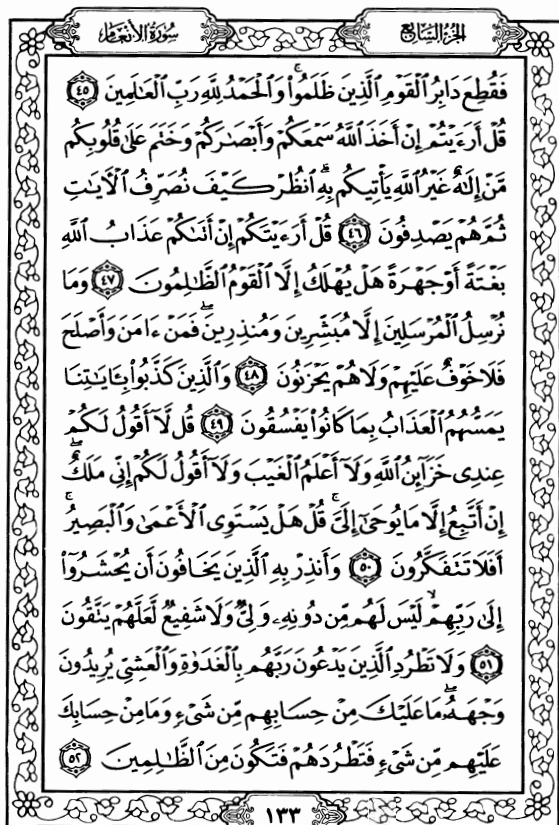
"Ендеше, қарсы болғандықтарыңның азабын татыңдар" дейді. (30) Расында сондай Аллаға жолығуды өтірікке жорығандар, зиянға ұшырады. Хатте оларға кенеттен қиямет келсе, олар: "Өкінішке орай бұл жөнде кемшілік қылған екеміз ғой" дейді. Олар күнәларын арқаларына көтереді. Сақ болыңдар! Көтергендері нендей жаман. (31) Дүние тіршілігі еш нәрсе емес. Ойын-сауық ғана. Әрине ахырет жұрты тақуалар үшін жақсы. Сонда да түсінбейсіндер ме? (32) Расында білеміз, күдіксіз олардың айтқандары сені кейтеді. Олар сені өтірікке санап отырған жоқ. Бірақ залымдар Алланың аяттарына қарсы келеді. (33) Расында сенен бұрынғы пайғамбарлар да жасынға шығарылған еді. Сонда олар жалғаншы саналғандықтарына және көрген жапаларына жәрдеміміз келгенге дейін сабыр еткен болатын. Алланың сөздерін өзгертуші жоқ. Расында саған пайғамбарлардың қиссаларынан келді. (34) Егер саған олардың жүз бұрулары ауыр келсе, қане! Қолыңнан келсе, жерде бір тесік немесе көкте бір саты іздеп тауып бір мүғжиза келтір! (Мүғжиза келтіру пайғамбарлардың еркінде емес. Алланың қалауы бойынша болады. 40-С. 78-А.) Егер Алла қаласа еді, оларды туралыққа жинар еді. Ендеше, сен надандардан болма. (35)

Керісінше олардың бұрыннан жасырған нәрселері айқындалды. Егер олар дүниеге қайтарылса еді, әрине оларға тыйым салынған істерді қайтадан істер еді. Күдіксіз олар мүлде өтірікші. (28) Олар: "Дүние тіршілігімізден басқа ешбір өмір жоқ. Тағы бір қайта тірілуші емесбіз" деді. (29) (Мұхаммед F.C.) Раббыларының хұзырында тоқтатылғандарын көрсен! (Алла): "Бұл шындық емес пе екен?",- дейді. Олар: "Шын екен! Раббымызға ант етеміз" дейді. Алла, оларға:

Шынымен тыңдағандар қабылдайды. Сондай-ақ өліктерді Алла тірілтеді. Сонан кейін оның алдына қайтарылады. (36) Олар: "Ол Пайғамбарға бір мұғжиза түсірілсе еді?,- деді. (Мұхаммед F.C.): "Шәксіз Алланың мұғжиза түсіруге күші жетеді. Бірақ олардың көбі білмейді" де. (37) Жердегі жүрген жандық және қанатымен ұшқан құс; (жаратылу, көректену, өмір және өлімде, Б.Ж.М.Р.Т. т.б.) сендер құсаған топтықтар. Жазуда еш нәрседен кенде етпедік. Сонан соң олар Раббыларының алдына жиналады. (38) Және сондай аяттарымызды жалғанға санағандар, саңырау, сақау қараңғылықтарда. Алла кімді қаласа оны тура жолға салады. (39) Аллаға ортақ қосусыларға: "Егер сендерге Алланың азабы келсе немесе қиямет келсе, Алладан басқаны шақырасыңдар ма? Егер сөздерің рас болса, маған білдіріңдер" де. (40) Керісінше, Ол Алланы ғана шақырасыңдар да Ол қаласа, шақырған нәрселеріңнен айықтырады. Қосқан ортақтарыңды ұмытасыңдар... (41) Расында сенен бұрынғы үмметтерге де (пайғамбар)

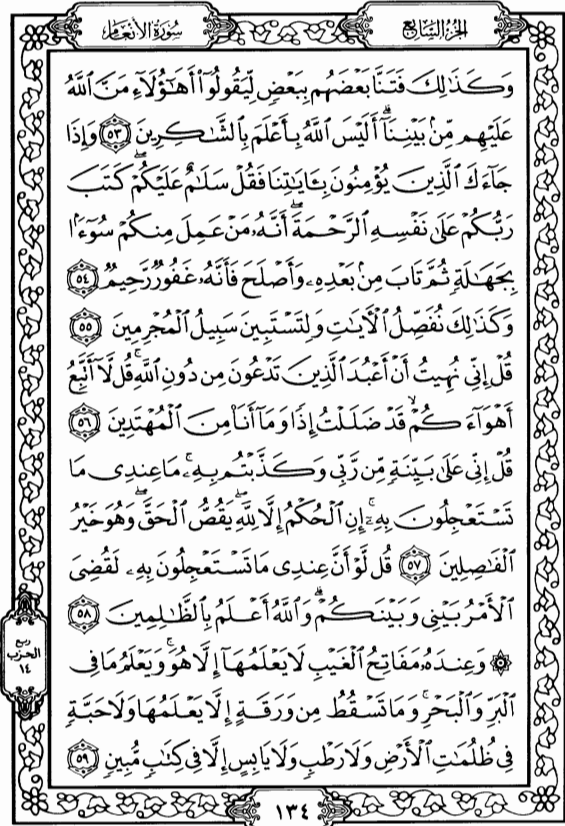
жіберген едік... Олар жалбарынсын деп, таршылық, қиыншылық арқылы қолға алдық. (42) Сонда оларға таршылығымыз келген заман жалбарынса еді. Бірақ олардың жүректері қатайған және шайтан оларға істегендерін әдемі көрсеткен. (43) Сөйтіп олар берілген үгітті ұмытқан кезде, оларға әр нәрсенің есігін ашып жібердік. Хатте берілген нәрсеге маз-мейрам болғанға дейін. Оларды кенеттен қолға алғанымызда, сол уақытта олар, күдерлерін бір-ақ үзді. (44)

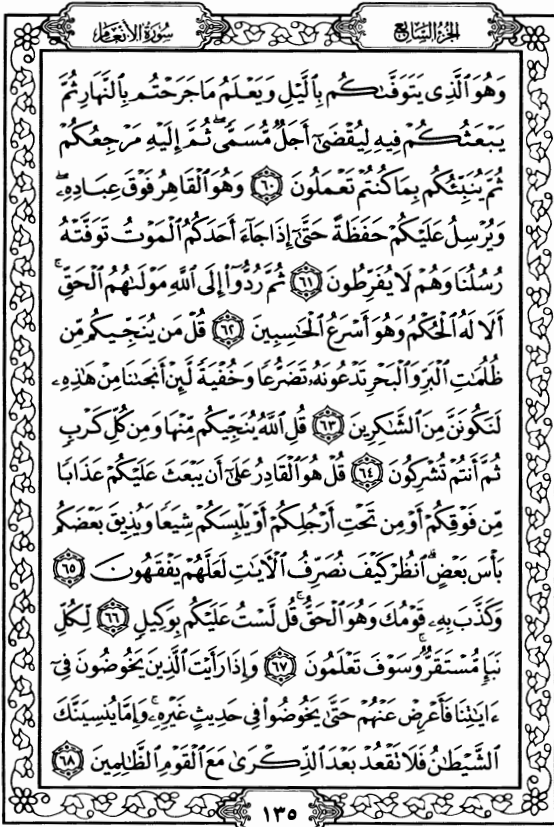
елден басқа кім жоқ етіледі?" (47) Елшілерімізді қуантушы әрі қорқытушы етіп жібереміз. Сонда кім иман келтіріп өзін түзелтсе, онда оларға қорқу жоқ әрі қайғырмайды. (48) Және аяттарымызды жасынға шығарғандарды зұлымдықтары себепті азап қолға алады. (49) (Әй Мұхаммед Ғ.С. Оларға) айт: "Жанымда Алланың қазынасы бар демеймін, көместі де білмеймін. Және сендерге періштемін де демеймін. Мен өзіме уахи етілгенге ғана ілесемін. Көзді мен көзсіз тең бе? Ойламайсыңдар ма?",- де. (50) Раббыларының алдына жиналудан қорыққандарға онымен ескерт. Олар үшін Алладан өзге бір дос та қолдаушы да жоқ. Олардың сақсынулары керек. (51) (Мұхаммед Ғ.С.) сондай күндіз-түні Раббыларына жалбарынып, Оның дидарын тілегендерді қума. Олардың есебінен саған еш нәрсе жоқ. Және сенің есебіңнен оларға да еш нәрсе жоқ. (Бір-біріңе жауапкершілік жоқ.) Сондықтан оларды қусаң зұлымдық қылғандардан боласың. (52) (Құрайш бастықтары Пайғамбарға: "Жаныңдағы нашар адамдармен бірге отырудан арланамыз. Оларды қуып жіберсең келіп отырар едік" деген екен. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т. т.б.)

Сонда зұлымдық қылған елдің арты кесілді. Және барлық мақтау әлемдердің Раббы Аллаға тән. (45) (Әй Мұхаммед Ғ.С.): "Егер Алла есту, көру сезімдеріңді алып, жүректеріңді мөрлесе, Алладан басқа сендерге оны әкелетін тәңір кім? Маған білдіріңдер" де. Қара! Аяттарымызды қандай айырып түсіндіреміз. Одан кейінде олар, одан жүз бұрады. (46) (Мұхаммед Ғ.С. оларға) айт: "Маған көрсетіңдер! Егер сендерге кенеттен немесе көрнеу Алланың азабы келсе, залым

Осылайша олардан кейін, кейі арқылы (Құрайштың бастықтары жарлы Мұсылмандарды): "Арамыздан Алланың игілік еткен адамдары осы ма?",- деулері үшін сынадық. Алла (Т.) шүкірлік еткендерді біледі емес пе? (53) Қашан саған аяттарымызға сенгендер келсе: "Сәламүн Галейкүм (Сендерге есендік болсын)" де. Раббыларың мәрхамет етуді өз үстіне алған. Шәксіз Алла, сендерден біреу, білмей бір жамандық істеп, сонан кейін тәубе қылып, өзін түзелтсе, сөз жоқ. Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (54) Осылайша күнәкарлардың жолы анықталуы үшін аяттарымызды ашалап баян етеміз. (55) "Расында мен Алладан басқа сиынғандарыңа құлшылық етуден тосылдым" де. "Сендердің ойларыңа қосылмаймын. Ол уақытта адасқан сондай-ақ тура жол таппағандардан боламын" де (Мұхаммед F.C.). (56) (Мұхаммед F.C.): "Шынында мен Раббым тарапынан ашық бір дәлел үстіндемін. Сендер оны жалғандадыңдар. Сендер, жедел тілеген (азап) менде жоқ. Билік Аллаға ғана тән. Ол туралықпен

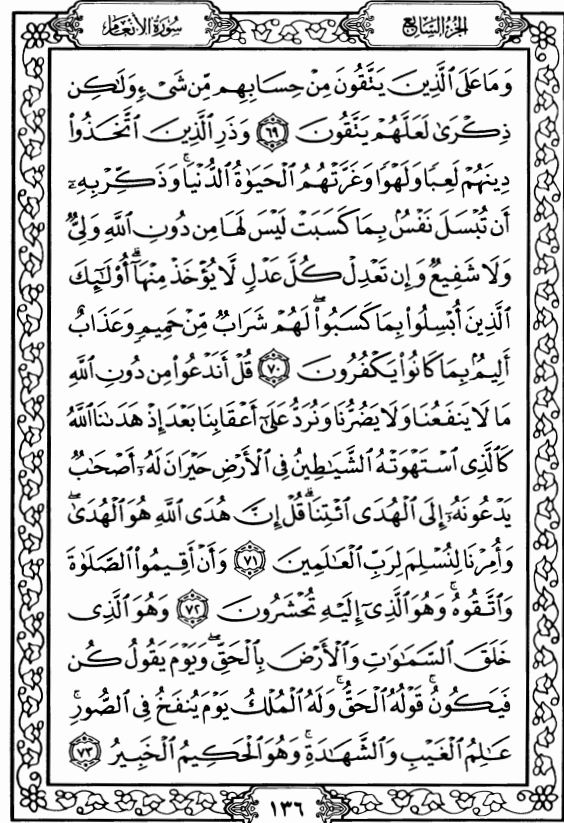

үкім етеді. Және Ол үкім етушілердің ең жақсысы" де. (57) "Егер сендердің асығыс тілегендерің менде болса еді, әрине сендер мен менің арамада іс біткен болар еді" де. Алла (Т.) залымдарды толық біледі. (58) Көместің кілттері Оның жанында. Оны Ол, өзі ғана біледі. Және құрылықтағы, теңіздегі нәрселерді біледі. Бір жапырақ түссе де, Алла оны біледі. Және жердің қараңғылықтарындағы құрғақ және жас ұрыққа дейін ашық Кітапта бар. (59)

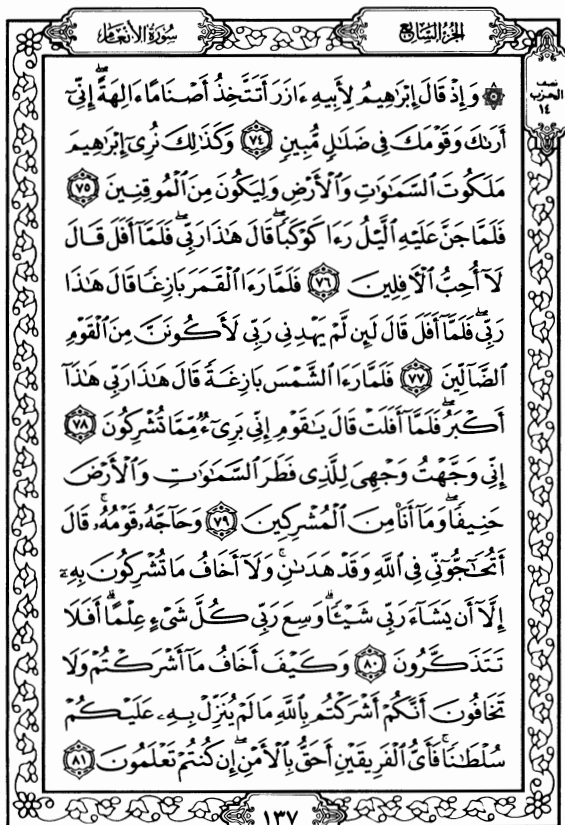
Ол есепшілердің ең жүйрігі. (62) (Мұхаммед Ғ.С.): "Құрылықта, теңіздің қараңғылықтарынан сендерді кім құтқарады? Осыдан бізді, құтқарсаң, әлбетте шүкір етушілерден болар едік деп, Оған жасырын жалынып, тілейсіңдер" де. (63) (Әй Мұхаммед! Оларға) айт: "Сендерді бұдан әрі барлық бейнеттерден Алла құтқарады. Сонда да сендер ортақ қосасындар!" (64) "Ол, сендерге үстеріңнен немесе аяқтарыңның астынан азап жіберуге, не сендерді топтар түрінде ұрыстырып біріңе-біріңнің кесірін таттыруға күші жетеді" де. Қара! Олардың түсінулері үшін аяттарымызды қалай ашық баян етеміз. (65) Оны (Құранды) хақиқат бола тұра ұлтың жасынға шығарды. (Мұхаммед Ғ.С.): "Сендерге уәкіл емеспін" де (66) Әр хабардың нәтижеленетін бір уақыты бар. Жақында білесіңдер. (67) (Мұхаммед Ғ.С.) аяттарымыз турасында олардың ажыуаға кіріскенін көрген сәтте, басқа сөзге кіріскендеріне шейін олардан бет бұр. Егер шайтан саған ұмыттырса, есіңе түскеннен кейін залымдар тобымен бірге отырма! (68)

Ол сондай түнде сендерді өлідей ұйықтатады. Және күндіз не істегендеріңді біледі. Сонан соң сендерді белгілі бір мерзім толтыру үшін күндіз оятады. Соңыра қайтып барар жерлерің Сол жак. Одан кейін істеген істеріңді түсіндіреді. (60) Және Ол, құлдарының үстіне өктем, Сендерге қорұшы (періште) лар жібереді. Біреулеріңе өлім келген сәтте, періштелеріміз жанын алады әрі еш кемістік етпейді. (61) Одан кейін хак иесі Аллаға ұсынылады. Сақ болыңдар, билік Оған тән. Әрі

Сондай сақсынғандарға олардың есебінен (жауапкершілік) еш нәрсе түспейді. Бірақ ескертуге болады. Бәлкім олар сақсынар. (69) Сондай діндерін ойын-сауыққа алғандарды және дүние тіршілігіне алданғандарды қойып, Құран арқылы ескерт. Біреу қылығы себепті зиянға ұшырамасын. Негізінен оған Алладан өзге ешбір дос не қолдаушы жоқ. Және әрқандай төлеу берсе де одан алынбайды. Міне сондай қылықтарының салдарынан жанышталғандар үшін қарсылықтары себепті қайнап тұрған судан, сусын әрі жан түршігерлік азап бар. (70) (Мұхаммед F.C.): "Алладан басқа бізге пайда, зиян келтіре алмайтын нәрсеге сиынайық па? Алла тура жолға салғаннан кейін қайтып, шайтан баурап, жер жүзінде абыржыған жолдастары: 'Біз жақтағы тура жолға кел' деп шақырып

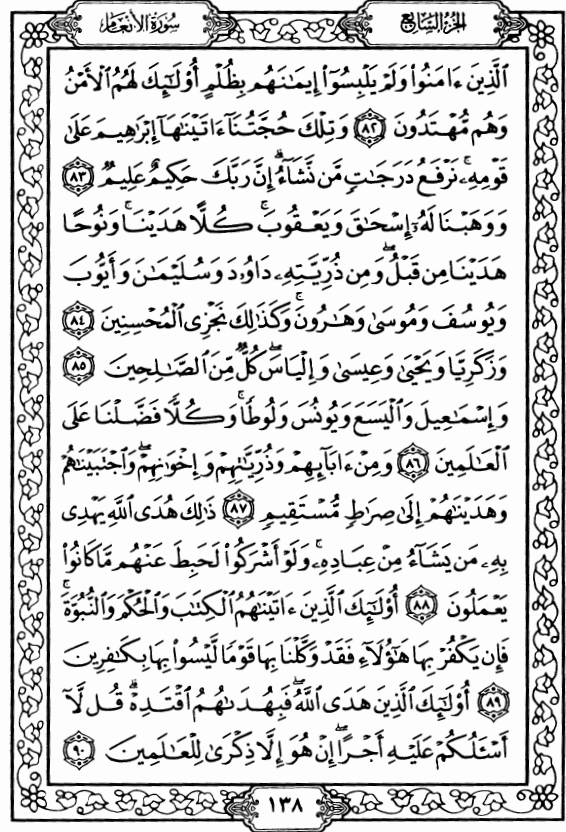
жүрген кісі құсайық па?",- де. "Алланың жолы тура жол. Және әлемдердің Раббына бой ұсынуға бұйырылдық" де. (71) "Намазды толық орындауға, Алладан қорқуға (бұйырылдық)." Ол сондай Алла, хұзырына барып жиналасындар. (72) Ол, көктер мен жерді шындықпен жаратты. Ол: "Бол" деген күні бола кетеді. Оның сөзі шын. Сүр үрлетін (қиямет) күні әкімшілік Онікі. Көместі және көрнеуді білуші әрі Ол хикмет иесі, толық хабар алушы. (73)

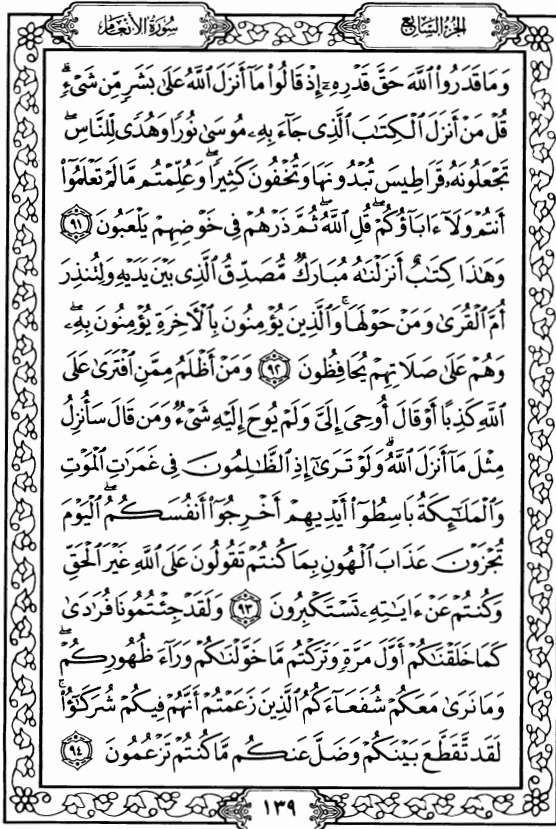
Сол уақытта Ыбырайым әкесі Әзрге: "Бүттарды тәңір тұттыңдар ма? Расында мен сені де еліңді де анық адасуда көремін" деген. (74) Осылайша Ыбырайым (Ғ.С.) ға сенушілерден болуы үшін көктердің, жердің (Ғажайып) мүліктерін көрсеттік. (75) Оны түн қаптаған сәтте, бір жұлдыз көрді де: "Осы менің Раббым" деді. Жұлдыз батқан кезде; "Бататындарды жақсы көрмеймін" деді (76) Туған айды көргенде: "Осы менің Раббым" деді. Ол батқанда: "Егер Раббым тура

жолға салмаған болса еді, ерине мен де адасқан елден болар едім" деді. (77) Және шыққан күнді көргенде: "Осы менің Раббым, мынау үлкенірек" деді. Ол батқан сәтте: "Әй қауым! Расында, сендер Аллаға ортақ қосқан нәрселерден бездім" деді. (78) "Мен шынайы түрде жүзімді көктерді, жерді жаратқанға мүлде жөнелттім. Және ортақ қосушылардан емеспін" деді. (79) Елі онымен тартысқа кірісті. "Мені рас тура жолға салған Алла жайында менімен таласасыңдар ма? Мен сендердің Оған ортақ қосқан нәрселеріңнен қорықпаймын. Бірақ Раббым не нәрсе қаласа, (болады.) Раббымның білімі әр нәрсені қамтыған. Ойланбайсыңдар ма?",- деді. (80) "Сендердің қосқан ортақтарыңнан қалайша қорқамын. Сендер ешбір дәлел түсірілмеген нәрсені Аллаға ортақ қосудан қорықпайсыңдар. Сенім тұрғысынан екі топтың қайсысы лайығырақ? Егер білегін болсаңдар." (81).

Сондай иман келтіріп, сенімдерін зұлымдықпен былғамағандар, міне соларда сенімділік бар. Және олар тура жолға түсірілгендер. (82) Ыбырайым (F.C.) ның еліне байланысты берген дәлеліміз осы. Қалағанымыздың дәрежесін көтереміз. Күдіксіз Раббың хикмет иесі, толық білуші. (83) Және оған Ысхақ, Яғқұпты беріп, барлығын тура жолға салдық. Бұрын Нұх (F.C.) ты да тура жолға салып және оның ұрпақтарынан Дауыт, Сүлеймен, Әйүп, Юсып, Мұса және Һарун (F.C.) ға да (тура жол көрсеттік.) Игілік істеушілерге осындай сыйлық береміз. (84) Және Зәкерия, Яхя, Гиса және Іяс барлығы жақсылардан. (85) Және Ысмайыл, Әлясағ, Юныс әрі Лұт, барлығын әлемге ардақты қылдық. (86) Және олардың аталарынан, ұрпақтарынан, туыстарынан да таңдап алып тура жолға салдық. (87) Алланың нұсқауы осы. Құлдарынан кімді қаласа, тура жолға салады. Егер олар

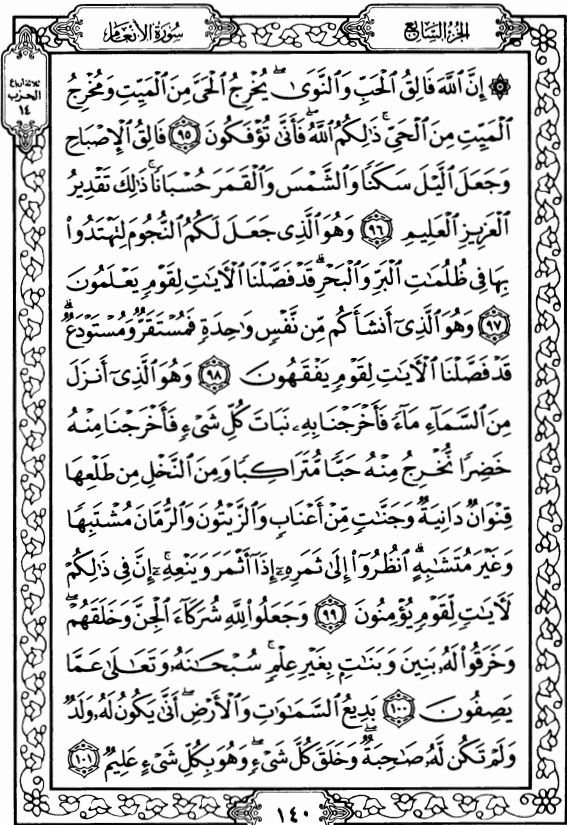
ортақ қосса еді, әрине олардың істеген ғамалдары жойылып кетер еді. (88) Міне бұлар, өздеріне Кітап, даналық және пайғамбарлық бергендеріміз. Егер енді бұлар (Құрайштар), Қарсы келсе, қарсы келмейтін бір елді оларға уәкіл етеміз. (5-С.54-А.) (89) Міне солар, Алланың тура жолға салған (пайғамбар) дары. (Мұхаммед F.C.) онда олардың жолын ку және: "Сендерден ақы сұрамаймын. Өйткені Құран әлемге үгіт ғана" де. (90)

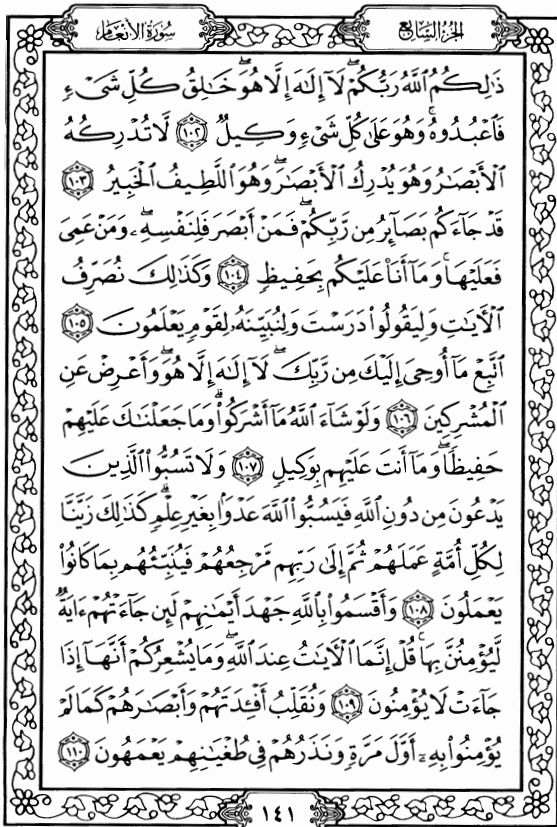
азғындықтарында ойнасын. (91) Бұл (Құран) кенттердің анасы Меккеліктерді, маңындағы адамдарды үгіттеуің үшін Біз саған түсірген өзінен бұрынғыны растаушы құтты бір Кітап. Сондай ақиретке сенгендер, бұған сенеді де, олар намаздарына сақтық істейді. (92) Алланы жасынға шығарған немесе өзіне ешбір уақи етілмесе де: "Маған уақи етілді" деген, және: "Алла түсірген сияқтыны мен де түсірем" дегеннен кім залымырақ? (Мұхаммед F.C.) егер залымдарды өлім қиналысында, періштелер қолдарын созып: "Жандарыңды шығарыңдар! Бүгін Аллаға қарсы орынсыз сөйлегендерің, Оның аяттарына менменсігендерің себепті қорлаушы азаппен жазаланасыңдар" дегенде бір көрсен! (93) "Расында алғаш рет жаратқанымыздай бізге жалғыз-жалғыз келдіңдер. Сендерге берген нәрселерімізді арт жақтарыңа тастадыңдар. Сондай-ақ қолдаушы болады деп ойлаған серіктеріңді сендермен бірге көре алмаймын. Әрине араларыңдағы байланыс үзілді. Ол ойлаған нәрселерің сендерден жым-жылас болды" (Оларға деп айтылады.) (94)

Алланы лайықты түрде бағаламағандар, сол уақытта: "Алла, адам баласына ешбір нәрсе түсірмеді" деді. "Мұса (F.C.) ның адам баласына бір нұр және туралық түрінде әкелген Кітабын кім түсірді? Сендер оны бөлшек-бөлшек қағаздар етіп, кейбірін көрсетіп, көбін жасырасыңдар. Негізінде аталарыңның әрі сендердің білмегендерің үйретілген болатын. Оны Алла түсірді" де. Сонан соң оларды қойып қой,

Күдіксіз Алла, түйірді және ұрықты жарушы. Және өліден тіріні, тіріден өліні шығарушы. Міне Алла осы. Ал сонда қайда бұрылып бара жатырсындар? (95) Таңды сөгүші, түнді тынығу және күн мен айды есеп үшін жаратқан. Осылар, аса үстем, толық білуші Алланың өлшеуі. (96) Ол, құрылық және теңіздің қараңғылықтарында сол арқылы жол табуларың үшін жұлдыздарды жаратқан. Расында аяттарымызды білетін елге ашық түсіндірдік. (97) Және Ол, сендерді бір-ақ кісіден жаратқан. Сендерге (атаның белінде, ананың қарнында немесе жердің үстінде, астында М.Р.) уақытша тұрақ әрі орын бар. Расында ұғатын қауымға аяттарымызды ашықтан-ашық баян еттік. (98) Және Ол, аспаннан жаңбыр жаудырды. Ол арқылы әр түрлі өсімдікті шығардық та, одан жасылдық (көк) шығарып үсті-үстіне ұйысқан түйірді шығарамыз. Және құрма ағашының қауашағынан салбыраған шумақтар және жүзім бақларын, бір-біріне

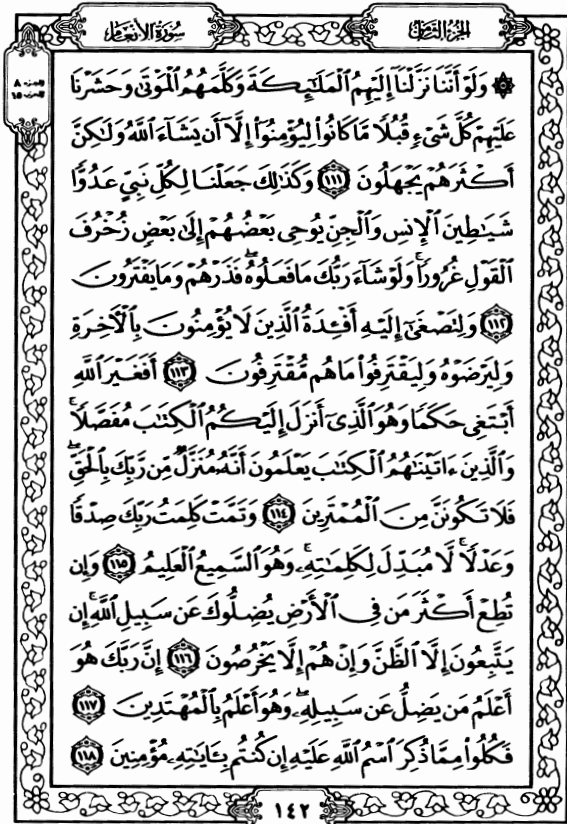
ұқсаған, ұқсамаған зәйтін, анар шығарамыз. Мәуеленгенде әрі піскенде жемістеріне бір қараңдар; міне шәксіз осыларда сенген ел үшін әрине дәлелдер бар. (99) Және де олар, Алла жаратқан жындарды Оған теңеді. Және олар білместіктен Оған ұлдар, қыздар ұйғарды. Ол олардың сипаттағандарынан пәк, жоғары. (100) Көктер мен жерді жоқтан бар етуші. Оның баласы қалайша болады? Оның бір жұбайы жоқ. Барлық нәрсені жаратқан әрі Ол, әр нәрсені толық білуші. (101)

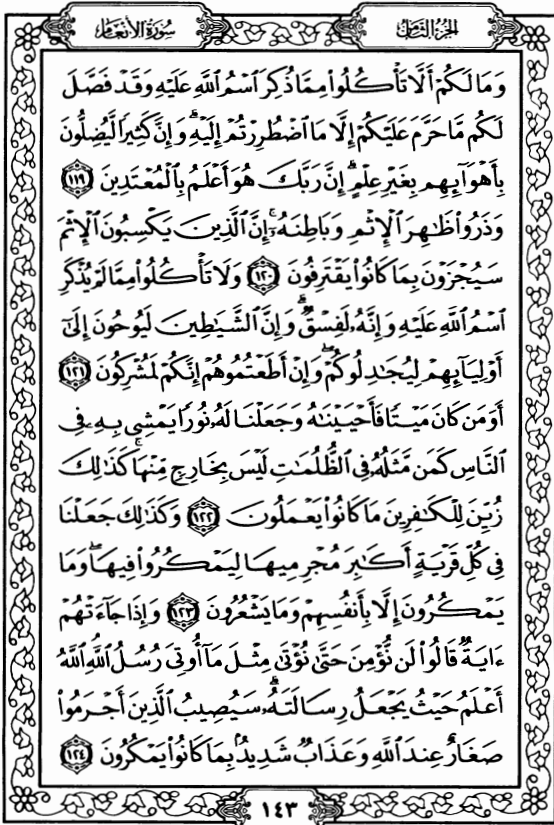
Міне бұл сипаттарға ие болған Раббыларың Алла. Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Ол, барлық нәрсені жаратушы. Ендеше Оған құлшылық қылыңдар. Ол әр нәрсеге кепіл. (102) Көздер Оған жете алмайды. Ол, көздерді көреді. Және Ол, өте жұмсақ, толық білуші. (103) Расында Сендерге Раббыларың тарапынан көрнеу дәлелдер келді. Кім оны көрсе өзі үшін. Және кім көрмесе зияны өзіне. Мен сендерге күзетші емеспін. (104) Осылайша аяттарды ашық түсіндіреміз. Олар:

"Біреуден үйренген екенсің" дейді. Сөйтсе де Құранды білген елге түсіндіреміз. (105) Раббың тарапынан саған уахи етілгенге мойын ұсын. Алладан басқа тәңір жоқ. Ортақ қосушылардан жүз бұр. (106) Егер Алла қаласа еді, олар ортақ қоспас еді. Сені оларға күзетші қылмадық. Сондай-ақ сен оларға кепіл де емессің. (107) Олардың Алладан өзге сиынғандарын боқтамаңдар. Олар білмей шектен шығып Аллаға тіл тигізеді. Осылайша Әр топқа өз істерін әдемі көрсеттік. Сонан соң қайтар орындары Раббыларына. Сонда оларға не істегендерін білдіреді. (108) Олар өздеріне бір мұғжиза көрсетілсе, оған міндетті түрде сенетіндіктеріне Алланың атымен қатты ант қылды. (Мұхаммед F.C.): "Мұғжизалар Алланың қасында" де. Шынайы түрде оларға мұғжиза келсе де, сенбейтіндігін сезбейсіңдер ме? (109) Олардың көңілдерін, көздерін теріс айналдырамыз. Алғаш рет оған сенбегендіктері сияқты оларды сергелдендікте қойып қоямыз. Олар қаңғырып жүреді. (110)

Егер оларға періштелерді түсірсек те және оларға өліктер сөйлесе де сондай-ақ олардың алдына әр нәрсені жинасақ та олар нанушы емес. Әрине Алла қаласа басқа. Бірақ олардың көбі білмейді. (111) Осылайша әр пайғамбарға адамдардың және жынның шайтандарынан дұшпан қылдық. Олар алдап бір-біріне жалтыраған сөздерді сыбырлайды. Раббың қаласа еді, олар оны жасамас еді. Оларды жасанды сөздерімен қойып қой. (112) Олар, ақиретке сенбегендердің көңілдері оған ауып разы болсын да, істеген күнәларын істей берсін (деп күңкілдейді). (113) (Мұхаммед F.C.): "Ол, сендерге егжей-тегжейлі Кітап түсірді. Сонда да Алладан басқа би іздейін бе?", - (де.) Және сондай Кітап бергендеріміз, о (Құран) ның Раббың тарапынан шындықпен түсірілгенін біледі. Ендеше, есте күдіктенушілерден болма. (114) Раббыңның сөзі (Құран) шындық әрі туралықпен тамамдалған. Оның,

сөздерін өзгертуші жоқ. Ол, толық естуші, аса білуші. (115) Егер сен жер жүзіндегі адамдардың көбіне көнсең сені Алланың жолынан адастырады. Олар ойларына ғана ілеседі де, мүлде жорамалдайды. (116) Күдіксіз Раббың жолынан адасқандарды жақсы біледі. Әрі Ол, тура жолдағыларды да әбден біледі. (117) Ендеше, Алланың аяттарына сенуші болсаңдар Алланың аты айтылғаннан жеңдер. (Бауыздалғанда Алланың аты айтылған Хайуандарды жеңдер.) (118)

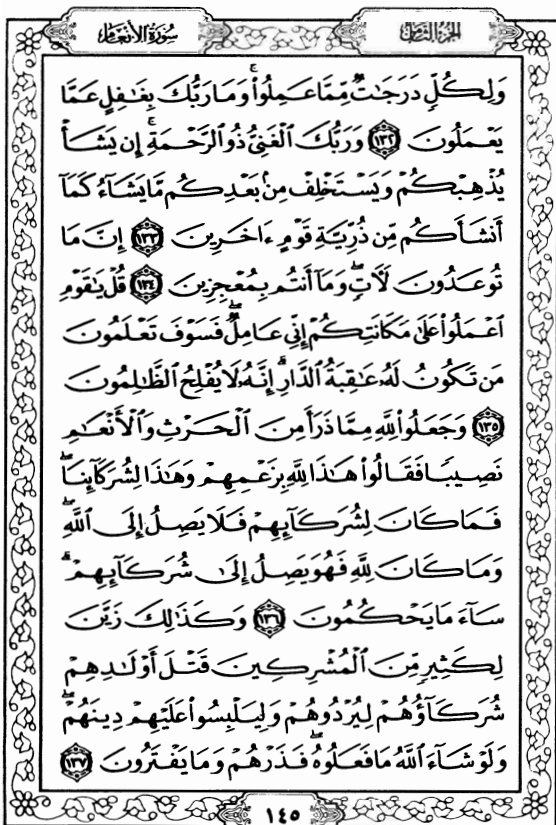
Алланың аты айтылғанды жемейтін сендерге не болды? Өте шарасыз болмағанда сендерге арам етілген нәрселерді ашық білдірген. Олардың көбі білместіктен ойша адастырады. Күдіксіз Раббың Ол, шектен шығушыларды жақсы біледі. (119) Күнәнің көрнеуін де көмесін де тастаңдар. Күдіксіз күнә істегендер, істегендері себепті жазаландырылады. (120) Және оған, Алланың аты айтылмай (бауыздалған мал) жемеңдер. Күдіксіз арам нәрсе. (Оны жеу

дұрыс емес.) Расында шайтандар сендермен тартысу үшін, өз сыпайластарына сыбырлайды. Егер оларға бой ұсынсаңдар, (Аллаға) шерік қосушылардан боласыңдар. (121) Өлі біреуді тірілтіп, оған адамдардың ішінде онымен жүретін жарық қылсақ, ол, қараңғылықтарда қалып одан шыға алмайтын біреу құсаған бола ма? Осылайша кәпірлерге, істеген істері әдемі көрсетілді. (122) Сөйтіп әр кентте онда айлакерлік қылулары үшін оның бұзықтарын бастық қылдық. Олар өздеріне ғана айлакерлік жасағандарын аңғармайды. (123) Оларға бір аят келген сәтте: "Алланың елшілеріне берілген сияқты бізге де берілгенге дейін иман келтірмейміз" деген. Алла елшілікті қалай басқаратынын біледі. Қылмыстылар; айлакерліктері себепті Алланың қасында қорлық әрі қатты қинауға душар болады. (124)

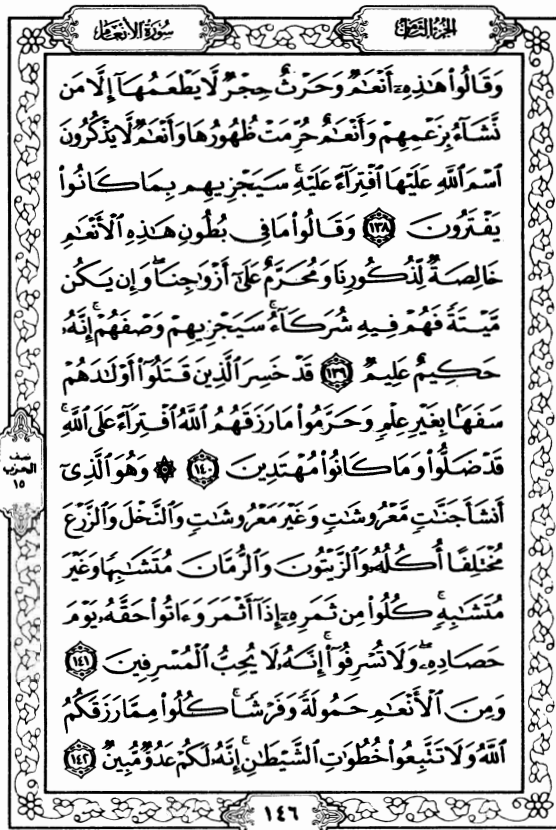
Сонда Алла, кімді тура жолға салуды қаласа, Ислам үшін оның көңілін кеңітеді. Және біреуді адастырғысы келсе, оның көңілін көкке шығарып бара жатқандай өте тарайтады. Өстіп Алла, иман келтірмегендерді қорлайды. (125) (Мұхаммед F.C.) Міне осы Рабыңның тура жолы. Расында үгіт алатын елге аяттарымызды ашық білдірдік. (126) Оларға Раббыларының қасында бейбіттік жұрты бар. Істегендері себепті Алла, олардың досы. (127) Оларды тұтас жинаған күні: "Әй жын тобы! Адамдардан (азғырып) көбейттіңдер" (делінеді.) Олардың адамдардан болған достары: "Раббымыз! Бір-бірімізден пайдаландық. Бізге Сен берген мерзім жетіп келді" дейді. (Алла да): "Орындарың тозақ, онда мүлде қаласыңдар. Бірақ Алла қаласа басқа" дейді. Күдіксіз Раббың

хикмет иесі, толық білуші. (128) Осылайша залымдардың істегендері себепті бірін-біріне үстем қыламыз. (129) "Әй жын мен адамдар тобы! Сендерге іштеріңнен аяттарымды баян етіп, бұл күнге кездесулеріңді ескертетін елшілер келмеді ме?",- (делінеді.) Олар: "Раббымыз! Өзімізге куәміз" дейді. Оларды дүние тіршілігі алдаған. Олар өздерінің анық қарсы болғандықтарына айғақ болды. (130) Осы (елші жіберілу), Раббың, халқы хабарсыз бір кентті зұлымдықпен жоқ етуші емес. (131)

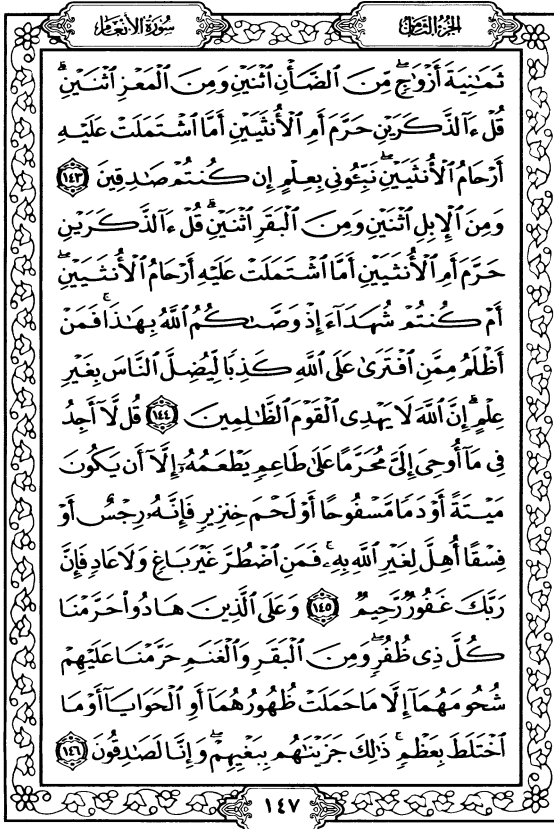
Және әркімнің істегеніне қарай дәрежелері бар. Раббың олардың істеген істерінен хабарсыз емес. (132) Раббың бай әрі мәрхамет иесі. Қаласа сендерді кетіреді де, сендерді басқа қауымның ұрпағынан жаратқанындай сендерден кейін қалағанын орындарыңа келтіреді. (133) Күдіксіз сендерге етілген уәде (қиямет) әлбетте келеді. Сендер тоса алмайсыңдар. (134) (Мұхаммед F.C.): "Әй елім! Шамадарыңша істеңдер. Әрине мен де істеушімін. Соңғы

жұрт кімдікі болады? Тез білесіңдер. Расында зұлымдар құтылмайды" де. (135) Олар, Алла жаратқан егіннен, малдан үлес қылады да, өз ойдарынша: "Бұл Алланыкі, бұл ортақтарымыздікі" деді. Сонда ортақтарыңікі ортақтарына жетеді. Олар нендей жаман үкім береді. (136) (Жаһилиет заманында кәпірлер егіннен, малдан Аллаға да, бұтқа да арнап сыбаға айырып, кейде Алла бай деп, Оған арналғанды бұтқа ауыстырып, бұтқа арналғанды Аллаға ауыстырмайтын болған. Б.Ж.М.К.Р.Т.Х.Ж.-Қ.) Сол сияқты ортақтары, мүшріктердің көбін жою әрі олардың діндерін шатастыру үшін балаларын өлтіруді әдемі көрсетті. Егер Алла қаласа еді, олар оны істемес еді. Енді оларды жасандылары бойынша қойып қой. (137)

Олар ойларынша: "Бұл малдар мен егіндер арам. Біздің қалағандарымыз ғана жейді. Және осы хайуандардың арқалары (5-С. 103-А. Міниске, жүкке) арам етілген" деген. Тағы бір малдар (бауыздаранда) оған қасарысып, Алланың атын айтпайды. Алла оларды өтірік жала жабулары себепті жазаландырады. (138) Және олар: "Бұл малдың қарындарындағылар (тірі шықса) ерлерімізге ғана тән, әйелдерімізге арам" деп, егер өлі шықса онда олар ортақ. Алла олардың орынсыз сөйлеулерінің жазасын береді. Күдіксіз Алла хикмет иесі, толық білуші. (139) Сондай ақымақтық, білместікпен балаларын өлтіргендер, Аллаға қасарысып, Алланың өздеріне берген несібесін арам еткендер зиянға ұшыраған. Олар адасқан әрі тура жол да таппайды. (140) Ол сондай Алла аспалы және аспасыз бақшаларды, құрма

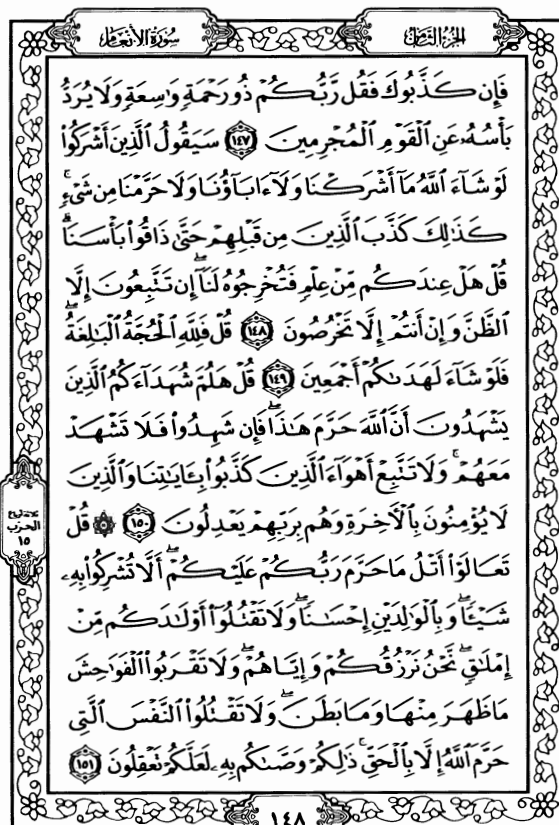
ағаштарын, түрлі жемісті, өсімдіктерді, зейтін және анарды бір-біріне ұқсаған, ұқсамаған түрде жаратқан. Әрбірі жеміс берген кезде, жемісінен жеңдер. Оны жиып алған күнде құшырын беріндер; Ысырап етпедер. Күдіксіз Алла ысырап етушілерді жақсы көрмейді. (141) Және көлік болатын әрі ұсақ малдарды жаратты. Сендерге Алланың ризықтандырған нәрсесінен жеңдер, шайтанның ізіне ермеңдер. Өйткені ол, сендерге ашық дұшпан. (142)

(Жаилийет дәурінде араптар малдардың кейде еркегін, кейде ұрғашысын, кейде іштегі тумасын ойша арам еткен екен. Ж.М.К.Р.Т.Ж-Қ.) Ол сегіз түр жаратты. (Еркек, ұрғашы) қойдан екеу, ешкіден екеу. (Мұхаммед F.C.): "Алла екі еркегін немесе екі ұрғашысын арам етті ме? Оған екі ұрғашысының жатырларындағылар да қосыла ма? Егер сөздерің шын болса маған біліп түсіндіріңдер" де. (143) Және түйеден екеу, сиырдан да екеу. "Екі еркегін немесе екі

ұрғашысын арам етті ме? Оған екі ұрғашысының жатырларындағылар да қосыла ма? Немесе Алла сендерге осыны нұсқағанда бар ма едіңдер?",- де. Білмесе де адамдарды адастыру үшін Аллаға өтірік жала жапқаннан кім залымырақ? Күдіксіз Алла, залым елді тура жолға салмайды. (144) (Мұхаммед F.C.): "Маған уахи етілгенде, жейтін кісіге жеуге арам болған нәрсені таппадым. Бірақ жемтік, немесе ағызылған қан, негізінен арам доңыз еті, немесе күнәлы болып, Алладан басқаның атымен бауыздалған мал арам. Біреу бас тартпай, шектен шықпай шарасыз қалса, (жеуіне болады.) Күдіксіз Раббың аса жарылқаушы, ерекше мейірімді" де. (145) Және Яһудилерге барлық тырнақты хайуанды арам қылдық. Әрі оларға сиыр, қойдың майларын да арам қылдық. Бірақ қыртыс майларымен шажырқай және жілік майларын арам қылмадық. Осылайша олардың шектен шығулары себепті жазаландырдық. Расында турасын айтушымыз. (146)

(Мұхаммед F.C.) олар сені жасынға шығарса, (оларға): "Раббыларың мәрхамет иесі және Оның бейнеті күнәкар қауымнан қайтарылмайды" де. (147) Аллаға шерік қатқандар: "Егер Алла қаласа еді, біз де аталарымыз да шерік қатпас едік әрі еш нәрсені арам қылмас едік" дейді. Осы сияқты бұлардан бұрынғылар да бейнетімізді татқанға дейін жасынға шығарған. (Мұхаммед F.C. оларға): "Жандарыңда бізге қарсы шығара алатын білімдерің бар ма? Негізіңде сендер ойларыңа ғана ілесесіндер де өтірік айтасындар" де. (148) "Жеттік дәлел Алланикі, егер қаласа сендерді түгел тура жолға салар еді" де. (149) (Оларға): "Расында Алла осыны арам қылды деп, айғақ болатын айғақтарыңды келтіріңдер" де. Егер олар куәлік берсе де, сен олармен бірге куәлік берме де аяттарымызды жасынға шығарып, ахиретке сенбегендердің әуесіне еліктеме. Олар, Раббыларына теңдес қосады. (150) (Оларға): "Келіндер, сендерге Раббыларыңның арам еткендерін оқийн: "Оған еш нәрсені шерік қатпаңдар, әке-шешеге жақсылық істеңдер, жарлылықтан балаларыңды

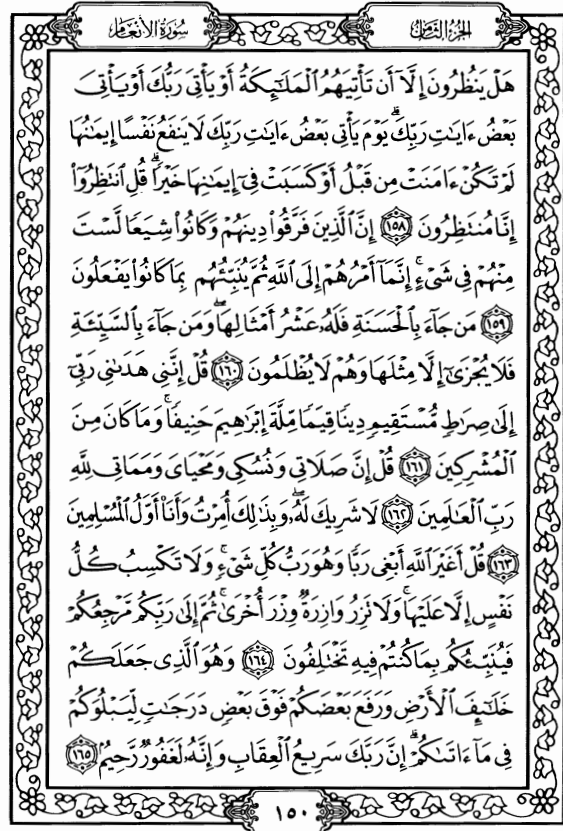
өлтiрмендер" де. Сендердi де оларды да Бiз ризықтандырамыз. "Тағы арсыздықтардың көрнеуiне де көмесiне де жақындамаңдар. (17-С. 32-А.) Және де Алла арам еткен кiсiнi өлтiрмендер, жазықты болса ғана болады. Сендерге осыларды Алла әмiр еттi. Әрине түсiнерсiңдер" (де.) (4-С. 92-А) (Өлтiрiлуге тиiстi болғандар: Жорта кiсi өлтiргендер, мұртәд болып дiннен шыққандар және үйлi бола тұрып зина қылғандар. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.) (151)

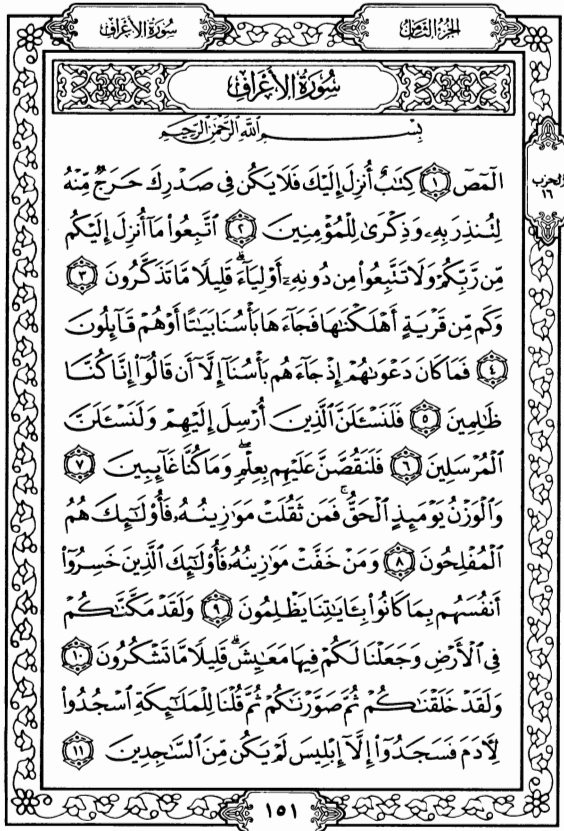
Жетімнің малына жақындамандар; бірақ ол, есейгенге дейін жақсы басқаруға болады. Өлшеуді, тартуды туралықпен орындандар. Біреуге шамасы келетінді ғана жүктейміз. Жақындарың болса да әділдікті айтыңдар. Және Алланың уәдесін орындаңдар. Осыларды Алла нұсқады. Түсінерсіңдер. (152) Күдіксіз Менің тура жолым осы. Енді соған еріңдер. Басқа жолдарға түспеңдер, сонда сендерді Алланың жолынан айырады. Сендерге осыларды Алла нұсқады.

Сақтанарсыңдар. (153) Соған соң Мұса (Ғ.С.) ға, игілік істегенге; толық, әр нәрсені айыратын, жетекшілік ететін мәрхамет түрінде Кітап бердік. Олар Раббыларына жолығуға иман келтірер. (154) Осы (Құран) Біз түсірген мұбарак Кітап. Енді соған еріңдер әрі сақсыныңдар. Мәрхаметке бөленерсіңдер. (155) "Шынайы түрде бізден бұрынғы (Яһуди, Христиан) екі топқа Кітап түсірілді де біз олардың оқығандарынан мүлде хабарсызбыз" дерсіңдер деп, (156) Немесе: "Бізге Кітап түсірілсе, олардан көрі тағы тура жолда болар едік" дерсіңдер деп. Расында сендерге Раббыларыңнан бір ашық дәлел, тура жол, мәрхамет те келді. Енді Алланың аяттарын өтірік деп олардан жүз бұрғаннан кім залымырақ? Аяттарымыздан бас тартқандарды бас тартулары себепті жаман қинаумен жазалаймыз. (157)

Олар, өздеріне періштелердің келуін, немесе Раббыңның келуін, не Раббыңның кей белгілерінің келуін ғана күте ме? Раббыңның белгілерінен кейі келген күні, бұрыннан иман келтірмеген немесе сенімі бойынша бір хайыр істемеген біреудің иманы пайда бермейді. (Мұхаммед F.C.): "Күтіндер, шәксіз күтеміз" де. (158) Күдіксіз діндерінде бөлініп, топтарға айрылғандармен ешбір байланысың жоқ. Сөзсіз олардың ісі Аллаға тән. Кейін оларға істеген істерін түсіндіреді. (159) Кім бір жақсылық келтірсе, оған сондай он есе бар. Және біреу бір жамандық істесе, сондай-ақ қана жаза беріледі де олар зұлымдыққа ұшыратылмайды. (160) "Шынында Раббым мені тура дінге, Ыбырайым (F.C.) ның нағыз жолына салды. Ол ортақ қосұшылардан емес еді" де. (161) "Намазым, құлшылығым, тіршілігім және өлімім бүкіл әлемнің Раббы Алла үшін" де. (162) "Оның серігі жоқ. Осылай бұйырылдым және мен бой ұсынушылардың алғашқысымын" де.

(163) "Ол әр нәрсенің Раббы бола тұра Алладан басқа раб іздейін бе? Әрбіреудің істегені өзіне тән. Біреудің күнәсын біреу көтермейді. Сонан соң қайтар жерлерің Раббыларың. Сонда қайшылықта болған нәрселеріңді білдіреді" де. (164) Ол сондай Алла, сендерді жердің халифалары етті. Сендерге берген нәрселерде, сынау үшін дәрежелерде біріңді-біріңнен жоғары көтерді. Күдіксіз Раббың, жедел жаза беруші және шынайы жарылқаушы, ерекше мейірімді. (165)

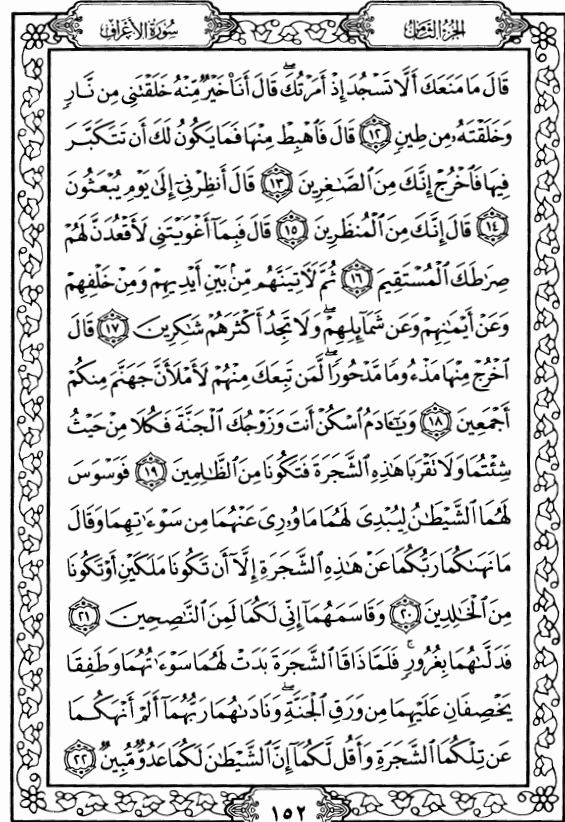

оларға азабымыз түнделетіп немесе түскі дем алыста келді. (4) Оларға азабымыз келген сәтте: "Біз рас залымдар болдық" деп қана айғайлау болды. (5) Өздеріне елші жіберілгендерді сұраққа тартамыз әрі елшілерді де сұраққа тартамыз. (6) Әрине оларға біліп баян етеміз. Негізінде оларға жасырын емеспіз. (7) Ол күнгі таразылау шындық, сонда кімнің таразысы (жақсылықта) ауыр тартса, міне солар құтылушылар. (8) Және кімнің таразысы жеңіл тартса, аяттарымызға орынсыздық еткендіктері себепті зиян қылды. (9) Расында сендерді жер жүзіне орналастырып өздеріңе онда күн көрістер жасадық. Нендей аз шүкір етесіңдер. (10) Расында сендерді жаратып сонан кейін бейнеледік. Сонан соң періштелерге: "Адамға сәжде қылыңдар!" дедік. Барлығы сәжде етті. Бірақ Ібіліс сәжде етпеді де сәжде етушілерден де болмады. (11)

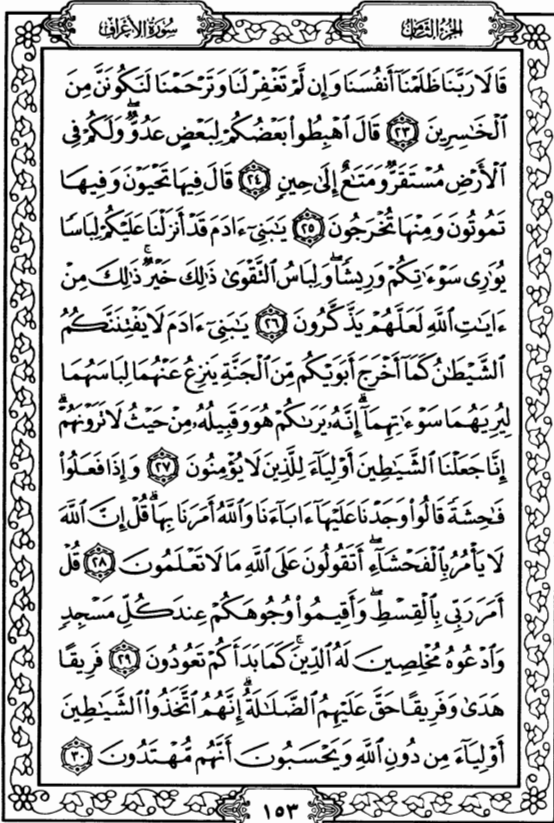
7-АҒРАФ СҮРЕСІ:

Меккеде түскен. Екі жүз алты аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (1) (Мұхаммед F.C.) Бұл саған түсірілген бір Кітап. Сондықтан көңліңде кірбеңдік болмасын. Бұл арқылы ескертуің, мүміндерге үгіт үшін. (2) Раббыларыңнан сендерге түсірілгенге бой ұсыныңдар да Одан өзгені дос тұтып ілеспендер. Нендей аз ғана үгіт тыңдайсыңдар! (3) Қаншалаған кентті жоқ еттік. Сонда

(Алла Ібіліске): "Саған, Мен әмір еткенде сені сәжде етуден не тыйды?" деді. Ол: "Мен одан артықпын. Мені оттан жаратып, оны балшықтан жараттың" деді. (12) (Алла): "Онда ол жерден түс. Онда сенің менменсуіңе болмайды. Дереву шық, қор болушылардансың" деді. (13) (Ібіліс): "Кайта тірілетін күнге дейін мұрса бер" деді. (14) (Алла): "Шынында мұрса берілгендерденсің" деді. (15) (Ібіліс): "Ендеше, мені қаңғыртқаның себепті әлбетте мен де оларға қарсы Сенің тура жолыңда отырып аламын" деді. (16) "Сонан соң оларға алды-артынан, оң-солынан келемін де олардың көбін шүкір етушілерден таппайсың" деді. (17) (Алла): "Қорланып қуылған түрде ол жерден шық. Әрине олардан кім саған ілессе, сендердің барлықтарыңмен тозақты толтырамын" деді. (18) (Алла): "Әй Адам! Сен және жұбайың жаннатқа орналас. Екеуің қалағандарыңша жеңдер. Алайда осы ағашқа жоламаңдар. Сонда залымдардан боласыңдар." (19) Сонда шайтан, ол екеуінің ұятты жерлерінің ашылуы үшін азғырды да: "Рабыларың

сендерді осы ағаштан, екеуің періште болып кетеді немесе мәңгі қалып қояды деп ғана тыйған" деді. (20) Және : "Шынында мен екеуіңді үгіттеушілерденмін" деп, ант ішті. (21) Сөйтіп екеуін алдап түсірді. Сонда екеуі ағаштан татқан сәтте, ұятты жерлері ашылып кетті. Екеуі жаннат жапырақтарынан үстеріне жапсыра бастады. Рабылары екеуіне: "Екеулеріңді осы ағаштан тыймап па едім? Расында шайтан сендерге ашық дұшпан демеп пе едім?",- деп дабыстады. (22)

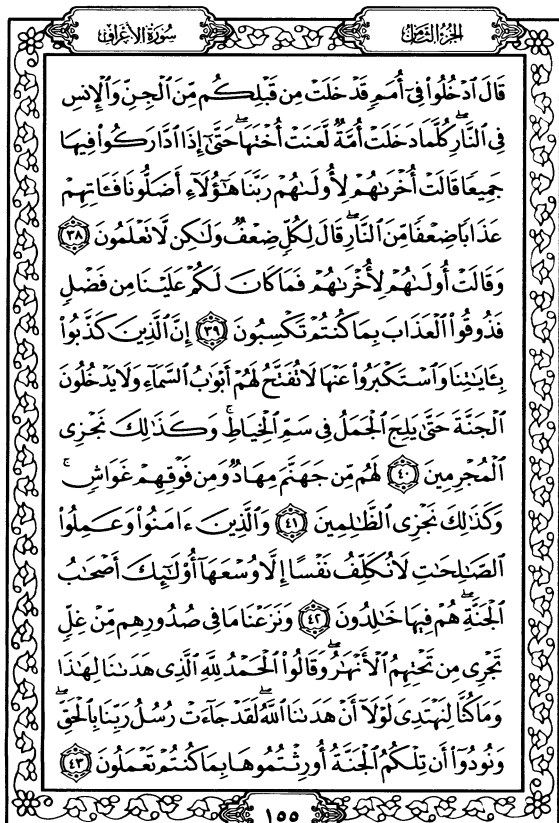
(Адам ата мен Хауа ана): "Раббымыз, біз өзімізге кесір істедік. Егер Сен бізді жарылқап, мәрхамет етпесең әлбетте зиян етушілерден боламыз" деді. (23) (Алла): "(Жаннаттан) бір-біріңе дұшпан болып түсіңдер. Сендерге жер жүзінде бір мерзімге дейін тұрақ және пайдалану бар" деді. (24) "Ол жерде тіршілік етесіңдер де, ол жерде өлесіңдер. Және ол жерден қайта шығарыласыңдар" деді. (25) Әй адам баласы! Ұятты жерлерінді жабу үшін киім және сәндік-бұйым түсірдік.

(Жараттық.) Негізінде тақуалық киімі жақсы. Солар Алланың белгілері. Әрине түсінерсіңдер. (26) Әй адам баласы! Шайтан, ата-аналарыңның ұятты жерлерін көрсету үшін киімдерін шешіп, жаннаттан шығарған сияқты сендерге де сұмдық жасамасын. Өйткені, ол және оның сыбайластары, сендер оларды көрмеген жерден көреді. Шайтандарды иман келтірмейтіндерге дос қылдық. (27) Олар қашан бір арысздық істесе: "Аталарымызды осы жолда таптық, мұны бізге Алла бұйырды" деді. (Мұхаммед F.C.): "Шынында Алла арысздыққа бұйырмайды. Аллаға білмеген нәрселерінді айтасыңдар ма?", - де. (28) (Мұхаммед F.C.): "Раббым әділдікті бұйырды. Әрбір құлшылық орнында бет алыстарыңды туралап, діндеріңді Аллаға арнап отырып, Одан тілеңдер. Сендер бастапқы жаратқанындай және Оған қайтасыңдар" де. (29) (Алла, адам баласының) бір тобын тура жолға салды. Және бір тобы да адасуға тиісті болды. Өйткені олар, Алладан өзге шайтандарды дос тұтты да олар өздерін тура жолдамыз деп есептеді. (30)

(Жаһилиет дәуірінде, араптар, Кағбаны жалаңаш айналып, және ет, май жемеген. Р.К.Х.Т.) Әй адам балалары! Әрбір құлшылық орнында зейнеттеріңді алыңдар. (Киіңдер.) Және жеңдер, ішіндер де ысырап етпеңдер. Күдіксіз Алла ысырап етушілерді сүймейді. (31) (Мұхаммед F.C.): "Алланың құлдарына көркем етіп шығарған нәрсесін (киімін) және берген жақсы несібелерін кім арам етті" де. "Бұл несібе дүние тіршілігінде иман келтіргендер үшін. (Алайда кәпірлер де ортақ Ж.М.Р.) Қиямет күні мүміндерге ғана" де. Білген елге аяттарды өстіп түсіндіреміз. (32) "Күдіксіз Раббым, арсыздықтарды, Оның көрнеу, көмесін, күнәны, орынсыз озбырлықты, оған байланысты ешбір дәлел түсірілмеген нәрсені Аллаға серік қосуларыңды және білмейтін нәрселеріңді Аллаға қарсы сөйлеулеріңді арам қылды" де (Мұхаммед F.C.). (33) Әр әлеуметтің белгілі бір мерзімі бар. Олар, сол мерзімі келген сәтте, бір дем кешікпейді де ілгерлемейді. (34) Әй адам балалары! Егер сендерге іштеріңнен өздеріңе аяттарымды түсіндіретін елшілер келсе, сонда біреу сақсынып, өзін түзелтсе, оларға бір қорқу да жоқ әрі олар қайғырмайды. (35) Сондай

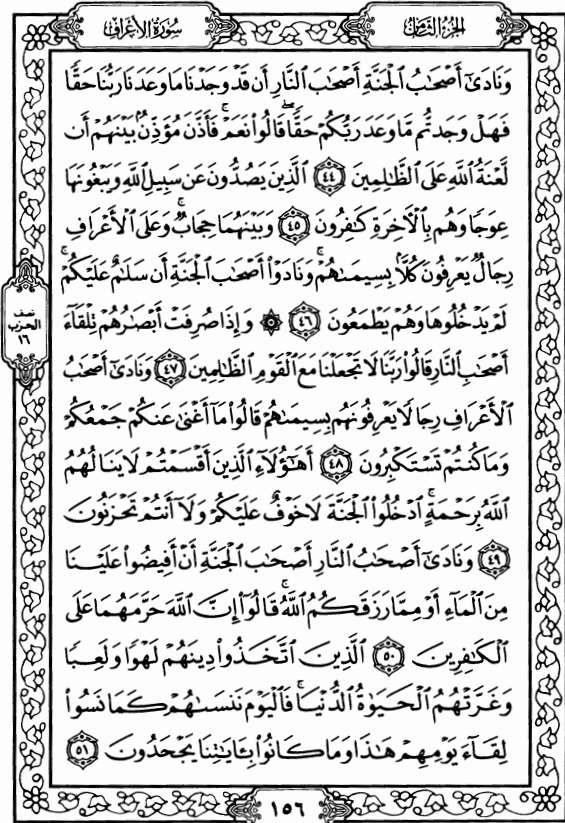
аяттарымызды өтірік дегендер, өздерін одан зор санағандар, солар, тозақтық. Олар онда ұдайы қалушылар. (36) Алланы өтірік қаралаған немесе Оның аяттарын жасынға шығарған біреуден кім залымырақ? Олар Кітаптағы тиесілеріне қауышады. Ақыр елшілеріміз олардың жандарын алуға келіп: "Алладан өзге сиынатындарың қайда?,"- дегенде: "Олар бізден ғайып болды" деп, өздерінің қарсы болғандықтарына өздері айғақ болады. (37)

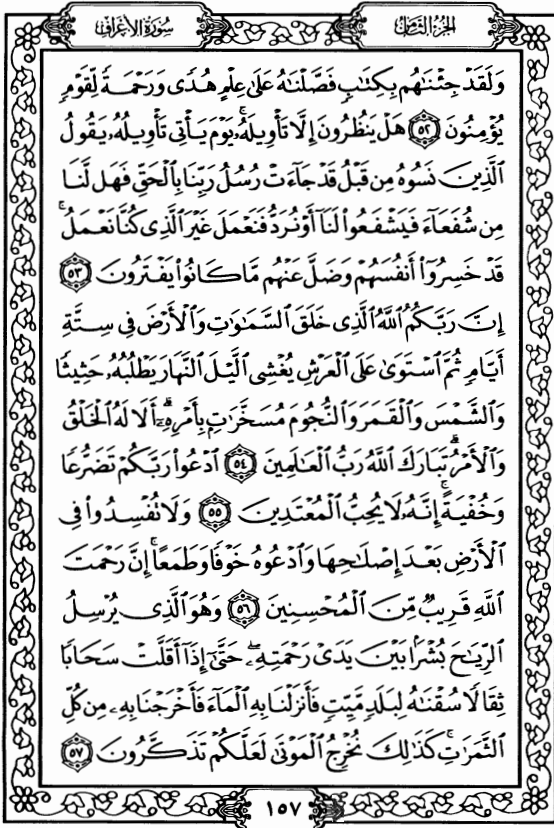
(Алла қияметте оларға): "Сендерден бұрынғы өткен, тозақтағы жың және адамдар тобының ішіне кіріңдер" дейді. Әр топ тозаққа кірген сәтте, өз туысын (алдыңғы жолдасын) қарғайды. Барлығы онда жиналғанда, артқылары, алдыңғыларына: "Рабымыз! Осылар бізді адастырған. Сондықтан оларға тозақ отынан екі есе азап бер" дейді. (Алла): "Әркімге екі есе азап бар. Бірақ сендер білмейсіңдер" дейді. (38) Және олардың алдыңғылары, артқыларына:

"Сендердің бізге бір артықшылықтарың жоқ. Ендеше істегендеріңнің азабын татыңдар" дейді. (39) Күдіксіз аяттарымызды жасынға айналдырып, одан өздерін жоғары көргендерге көктің есіктері ашылмайды... Және олар түйе иненің көзінен өткенге дейін ұрмаққа кірмейді. Күнәкарларды өстіп жазаландырамыз. (40) Оларға жаһаннамда төсек және үстерінде жамылғылар бар. Залымдарға оспайша жаза береміз. (41) Және иман келтіріп, ізгі іс істегендер, негізінде біреуге шамасы келетінді ғана жүктейміз. Солар жаннаттық. Олар онда мәңгі қалушы. (42) Олардың көңілдерінен кірбеңдікті шығарамыз, астарынан өзендер ағады. Олар: "Барлық мақтау бізді осы тура жолға салған Аллаға тән. Егер Алла бізді тура жолға салмаса еді, тура жолды таба алмайтын едік. Расында Рабымыздың елшілері, шындықты келтірген еді" дейді. Және оларға: "Міне ғамалдарың себепті мұрагері болған ұрмақтарың осы" делінген түрде дабысталады. (43)

Ұжмақтағылар, тозақтағыларға: "Рабымыздың бізге уәде еткенін тура таптық. Сендер де Рабыларыңның уәде еткенін тура таптыңдар ма?",- деп айғайлайды. (Олар): "Әрине" дейді. Сонда олардың араларында бір айғайшы: "Алланың қарғысы залымдарға" деп айғайлайды. (44) Олар, Алланың жолынан тосып, онда бір қисықтық іздейді. Және олар ахиретке де қарсы болушылар. (45) (Ұжмақтағылар мен тозақтағылардың) арасында далда бар. Және "Ағраф" делінген жоғары орында екі жақтағыларды да әлпеттерінен таныйтын біреулер бар. Бұлар: "Сендерге сәлем" деп жаннаттағыларға айғайлайды. Бұлар әлі жаннатқа кірмеген, үміт ететіндер. (46) Қашан олардың көздері тозақтықтар жаққа бұрылса: "Рабымыз! Бізді залым елмен бірге қыла көрме!",- дейді (47) Ағрафтағылар тозақтағы әлпеттерінен танығандарға: "Сендерге көптіктерің және менмендіктерің пайда бермеді ме?",- деп айғайлайды. (48) (Оларға ұжмақтағыларды көрсетіп:) "Бұларға Алланың рахметі тимейді деп, ант ішкен адамдарың емес пе? Ұжмаққа

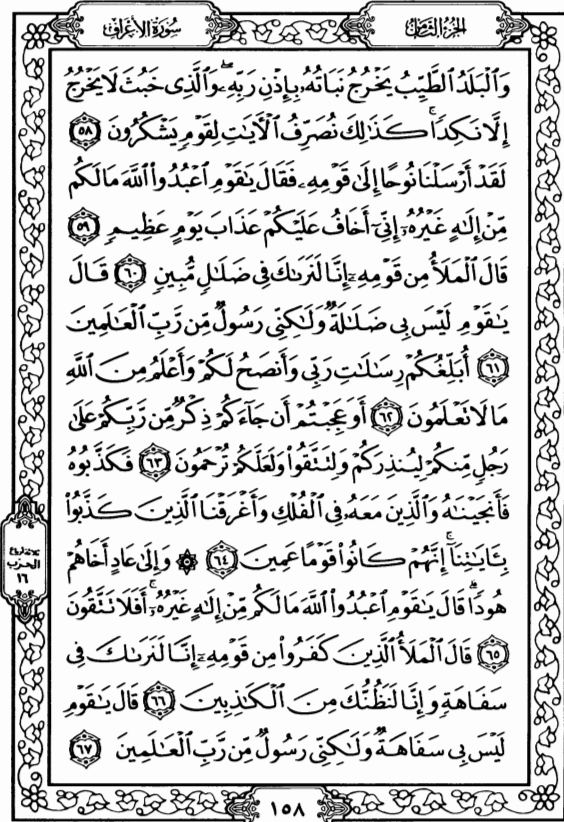
кіріңдер. Сендерге қорқыныш жоқ әрі сендер қайғырмайсыңдар" (делінеді.) (49) Тозақтағылар, ұжмақтағыларға: "Бізге суларыңнан немесе Алланың сендерге берген несібесінен төгіп жіберіңдер" деп айғайлайды. Олар: "Расында Алла, ол екеуінде кәпірлерге арам еткен" дейді. (50) Олар, діндерін ойын-сауыққа айналдырып, дүние тіршілігі алдағандар. Олар, осы күнге жолығуларын ұмытып және аяттарымызға қарсы келгендей бүгін Біз оларды ұмытамыз. (51)

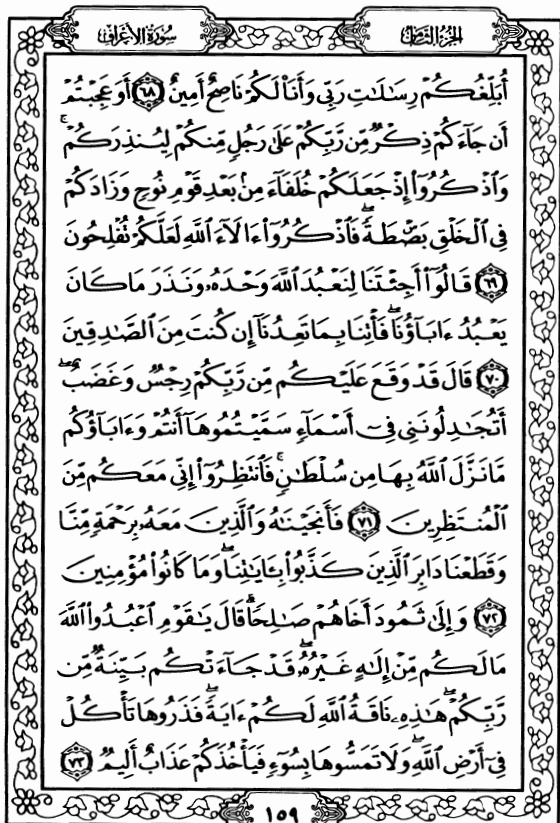
Расында Біз оларға, иман келтірген қауым үшін тура жол және мәрхамет түрінде бір Кітап түсіріп, оны білім жолымен айырып түсіндірдік. (52) Олар оның нәтижесін (бастарына келетінін) ғана күтеді. Оның нәтижесі келген күні, оны ұмытып жүргендер: "Раббымыздың елшілері шындықты әкелген еді. Енді бізді қолдаушы бар ма? Немесе дүниеге қайтарыламыз ба? Сонда бұрынғы істегенімізден басқаны істер едік" дейді. Расында олар өздеріне кесір істеді. Сондай-ақ олардың жасанды

тәңірлері адасып жоқ болды. (53) Күдіксіз Раббыларың сондай Алла, көктер мен жерді алты күнде жаратқан. Сонан кейін ғаршыны меңгерген. Бірін-бірі қуалап, күндізді бүркеген түнді және күн мен айды, жұлдыздарды да әміріне бағындырған. Сақ болыңдар! Жарату және бұйрық беру Оған тән. Өте жоғары Алла, бүкіл әлемнің Раббы. (54) Раббыларыңа жалбарынып, жасырын түрде тілендер. Күдіксіз Ол, шектен шығушыларды жақсы көрмейді. (55) Жер жүзі түзелтілгеннен кейін бүліншілік қылмаңдар. Және Аллаға хауіп әрі үмітпен жалбарыныңдар. Расында Алланың рахметі жақын. (56) Ол сондай Алла рахметінің (жаңбырдың) алдын ала желдерді қуантушы етіп жібереді. Ауыр бұлттарды көтерген бойда, өлі (қағыр) бір мемлекетке жіберіп, сонда ол арқылы жаңбыр жаудырып, сонымен әр түрлі жемістерді шығарамыз. Осылайша өліктерді де тірілтеміз. Әрине үгіттенерсіңдер. (57)

Жақсы жердің өсімдігі Раббының қалауы бойынша шығады. Сондай құнарсыз жерге аз нәрсе ғана шығады. (Бұл ықылас пен ықыластың мысалы. М.Т.Ж-Қ.) Осылайша аяттарымызды шүкірлік қылатын елге айырып баян етеміз. (58) Расында Нұх (Ғ.С.) ты еліне пайғамбар етіп жібердік. Сонда ол: "Әй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар, сендердің Одан басқа тәңірлерің жоқ. Шәксіз мен сендерге келетін ұлы күннің азабынан қорқамын" деді. (59) Елінің бастықтары: "Әрине біз сені ашық адасуда көреміз" деді. (60) "Әй елім! Мен де ешбір адасқандық жоқ. Бірақ мен әлемдердің Раббы тарапынан бір елшімін" деді. (61) "Сендерге Раббымың жібергендерін жалғастырып, сендерді үгіттеймін. Және Алладан сендер білмегенді білемін." (62) Сақсынып, мәрхаметке бөленулерің үшін Раббыларың тарапынан, өздеріңнен сендерге ескертетін бір кісіге насихат келуіне таңырқайсыңдар ма? (63) Сонда олар оны жасынға шығарды. Сондықтан оны және онымен бірге кемеде болғандарды құтқарып,

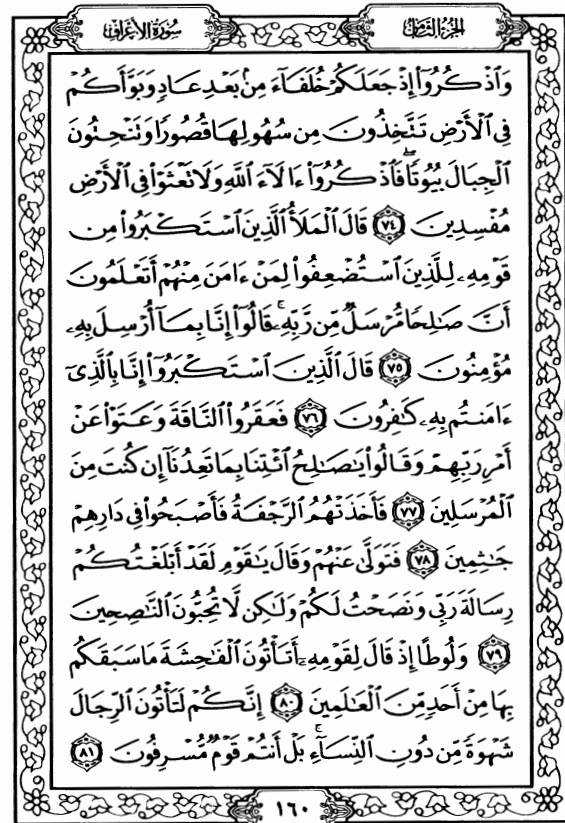

аяттарымызды өтірік дегендерді суға батырдық. Өйткені олар анық көзсіз ел еді. (64) Және Ғад еліне туыстары Һуд (Ғ.С.) ты жібердік: "Әй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар! Сендердің Одан басқа тәңірлерің жоқ. қорықпайсыңдар ма?",- деді. (65) Елінің қарсы болған тобы: "Әрине біз сені есуас көреміз. Және сені анық өтірікшілерден деп ойлаймыз" деді. (66) "Әй елім! Мен бір ақымақ емеспін. Бірақ әлемдердің Раббы тарапынан бір елшімін" деді. (67)

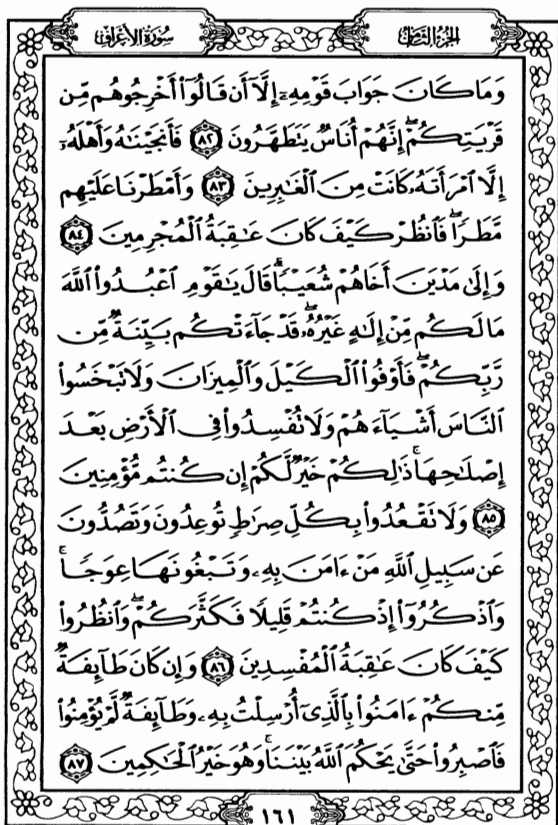
"Сендерге Раббымның жібергендерін жалғастырамын. Әрі сендерге сенімді бір үгітшімін..." (68) "Раббыларың тарапынан өздеріңнен, сендерге ескерту үшін бір кісіге насихат келуіне таңырқайсыңдар ма? Ойлаңдар! Сол уақытта Алла сендерді Нұх қауымынан кейін орынбасар қылып, әрі тұлға жаратылысында да артық қылды. Ендеше Алланың нығметтерін еске алыңдар, әрине құтыласыңдар." (69) Олар: "Сен бізге жалғыз ғана Аллаға құлшылық қылуымыз және

ата-бабаларымыздың табынатындарын тастауымыз үшін келдің бе? Егер рас айтушылардан болсаң, бізді құқайлаған азабынды әкел" деді. (70) (Һүд F.C.): "Раббыларың тарапынан азап және ашу тиісті болды. Алла оған ешбір дәлел түсірмеген, аттарын, өздерің және аталарың қойған тәңірлерің жайында менімен таласасыңдар ма? Енді нәтижені күтіңдер, мен де сендермен бірге күтушілерденмін" деді. (71) Сонда Һүд (F.C.) ты, онымен бірге болғандарды мәрхаметімізбен құтқардық та аяттарымызды жасынға шығарғандардың және сенбегендердің артын үздік. (72) Және Сәмүд еліне туыстары Салих (F.C.) ды жібердік: "Әй қауымым! Аллаға құлшылық қылыңдар, сендердің Одан басқа тәңірлерің жоқ. Сендерге Раббыларыңнан ашық мұғжиза келді. Міне Алланың іңгені сендерге бір мұғжиза. Оны еркіне қойыңдар, Алланың жерінде оттасын. Оған бір сүмдық істемендер. Әйтпесе, сендерді жан түршігерлік азап қолға алады" деді. (73)

Еске алыңдар! Сол уақытта Ғаддан кейін сендерді олардың орынбасары қылып, жер жүзіне орналастырды. Ойпаттарынан сарайлар жасап алып, тауларды үңгіп үйлер жасайтын едіңдер. Сондықтан Алланың нығметтерін еске алыңдар да жер жүзінде бүліншілік қылып жүрмеңдер. (74) Елінің дандайсыған тобы, араларындағы иман келтіргендерді қор көріп: "Салихтың, Раббы тарапынан анық елші екенін білесіңдер ме?",- деді. Олар: "Күдіксіз біз ол арқылы жіберілген нәрселерге сенеміз" деді. (75) Дандайсығандар: "Күдіксіз біз сендер сенген нәрселерге қарсымыз" деді. (76) Сондай олар іңгенді өлтіріп, Раббыларының әмірінен шықты да: "Әй Салих! Егер сен елшілерден болсаң, бізге бопсалағаныңды келтір" деді (77) Сонда оларды бір сілкініс қолға

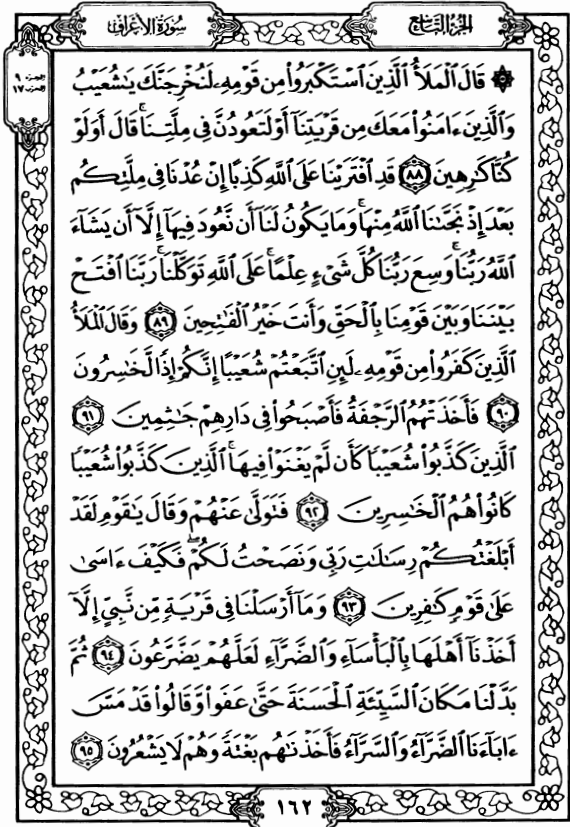
алды да үйлерінде етпеттеген бойдарында қалды. (78) Сонда Салих олардан жүз бұрып: "Әй елім! Расында мен сендерге Раббымның бұйрығын жалғастырдым. Бірақ сендер үгіттеушілерді жақсы көрмедіңдер" деді. (79) Лут (Ғ.С.) сол уақытта еліне: "Сендерден бұрын әлемнен ешкімнің істемеген арсыздығын істейсіңдер ме?" деді. (80) "Сендер әйелдерді қойып еркектерге қызығып келесіңдерме? Әрине сендер шектен шыққан елсіңдер." (81)

Елінің жауабы: "Оларды кенттеріңнен шығарыңдар. Өйткені, олар өте тазасынған адамдар" деу ғана болды. (82) Сонда Лут (Ғ.С.) ты және семьясын құтқардық. Бірақ қатыны ғана апатқа ұшырағандардан болды. (83) Оларға бір жаңбыр жаудырдық. Күнәкарлардың соңының қалай болғанын көр! (84) Мәян еліне туыстары Шұғайп (Ғ.С.) ты жібердік: "Әй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар. Сендердің Одан басқа тәңірлерің жоқ.

Сендерге Раббыларыңнан ашық бір дәлел келді. Енді өлшеуді, тартуды толық орындаңдар. Адамдардың нәрселерін кемітпеңдер. Түзелтілгеннен кейін жер жүзінде бүліншілік қылмаңдар. Егер иман кетірген болсаңдар, сендерге осы істерің жақсы" деді. (85) "Иман келтіргендерді Алланың жолынан тосып, бопсалап, қыңырлық іздеу үшін әрбір жол үстінде отырмаңдар. Және ойлаңдар, сендер аз едіңдер, Алла көбейтті. Және де бұзақылардың соңы қалай болды, қараңдар!" (86) "Және сендерден бір топ, мән арқылы жіберілгенге сеніп, бір топ сенбесе, Сонда арамызға Алла үкім бергенге дейін сабыр етіңдер. Ол, үкім берушілердің жақсысы." (87).

Елінің дандайсыған бастықтары: "Әй шұғайып! Әрине сені де сенімен бірге иман келтіргендерді де кентімізден шығарамыз, немесе дінімізге қайтасыңдар" деді. Шұғайып (Ғ.С.): "Жақтырмасақ та ма?", - деді. (88) "Алла бізді діндеріңнен құтқарғаннан кейін қайталасақ, расында Аллаға өтірік жала қойған боламыз. Бірақ Раббымыз қаласа, оған қайтуымызға болады. Раббымыздың білімі әр нәрсені сыйдырды. Аллаға тәуекел қылдық. Раббымыз! Біз бенен еліміздің арасына туралықпен Сен үкім ет. Сондай-ақ Сен билік аутушылардың ең жақсысысың" (деді. Шұғайып Ғ.С.) (89) Елінің ішінен қарсы болған бастықтары: "Егер Шұғайыпқа ілессеңдер, сол уақытта анық зиян етушілерден боласыңдар" деді. (90) Сонда оларды бір сілкініс қолға алып жұрттарында етпеттеген бойларында қалды. (91) Шұғайып (Ғ.С.) ты жасынға шығарғандар, тіпті жұрттарында болмағандай болды. Сондай-ақ Шұғайып (Ғ.С.) ты жасынға шығарғандар зиян тартты. (92) Сонда ол, олардан бет бұрып: "Әй елім! Расында мен сендерге Раббымның нұсқауларын

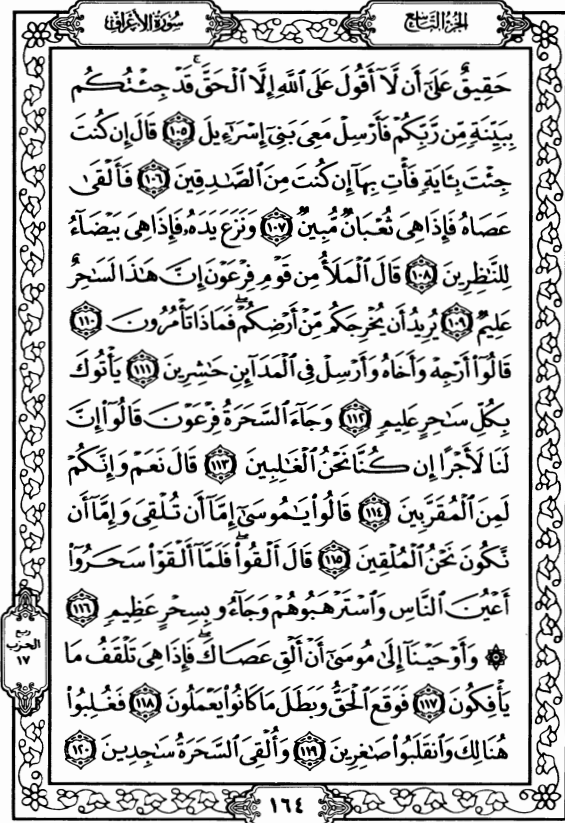
жалғастырдым әрі сендерге үгіт еттім. Ал енді қарсы болған бір елге қайтып қайғырамын?", - деді. (93) Тағы Біз әрқандай бір кентке елші жіберсек, олар жалбарынсын деп, ол жердің тұрғындарын таршылық, қиыншылыққа ұшыраттық. (94) Сонан соң жаманшылықты жақсылыққа ауыстырдық. Тіпті артылып кетті де: "Аталарымыздың басына да таршылық, кеңшілік келген екен" десті. Сондықтан оларды кенеттен қолға алғанымызда өздері де білмей қалды. (95)

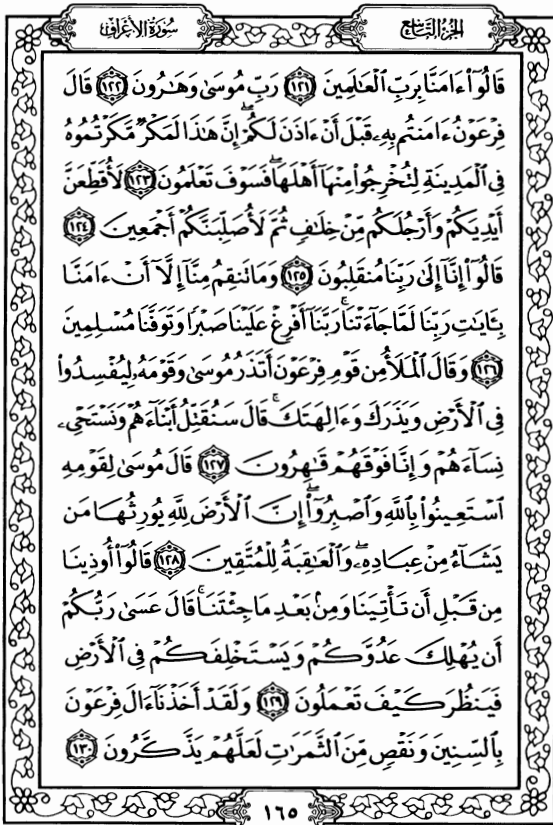
Егер ол өлкелердің елі иман келтіріп, сақсынса еді, әрине оларға көк пен жердің берекеттерін ашып жіберер едік. Бірақ олар жасынға шығарды. Сондықтан қылмыстары себепті оларды қолға алдық. (96) Кенттердің халқы, өздеріне азабымыздың түнделетіп, олар ұйқыдағы кезде келуінен қауіпсіз бе? (97) Және де ол кенттердің елі, күн көтеріле бере ойнап жүрген сәтте, азабымыздың келуінен кәперсіз бола ала ма? (98) Сондай-ақ Алланың көрінен аман

бола ала ма? Алланың бейнетінен зиянға ұшырайтын ел ғана қобалжымайды. (99) Жердің бұрынғы иелерінен кейінгі мұрагерлер түсінбей ме? Егер қаласақ, күнәларына қарай бейнет берер едік. Сондай-ақ жүректерін мөрлейміз, сондықтан олар естімейді. (2-С. 7-А.) (100) (Мұхаммед F.C.) Бұл кенттердің қиссаларын саған баян етеміз. Әрине оларға елшілері ап-ашық дәлел келтірген еді. Сонда да бұрын өтірік деген нәрселеріне сенгілері келмеді. Міне Алла, қарсы болушылардың жүрегін өстіп мөрлейді. (101) Олардың көбін уәде де таппадық. Әрі олардың көбін мүлде бұзық көрдік. (102) Одан кейін Мұса (F.C.) ны Перғауын және сыбайластарына мұғжизалармен жібердік. Сонда олар, мұғжизаға қарсы келді. Ал енді бұзақылардың соңының қалай болғанын көр. (103) Мұса (F.C.): "Әй Перғауын! Шынында мен бүкіл әлемнің Раббы тарапынан жіберілген бір елшімін" деді. (104)

"Аллаға хақиқатты ғана айтуға міндеттімін. Сендерге Раббыларыңнан ашық дәлел әкелдім. Енді Израил ұрпақтарын менімен бірге жібер" деді. (105) (Перғауын): "Егер сен бір мұғжиза келтірген болсаң, ал оны әкел. Егер сөзің шын болса" деді. (106) Сонда (Мұса F.C.) таяғын тастады. Ол, дереу ашықша бір айдағар болды. (107) Тағы қолын шығарды. Сонда ол, қараушыларға аппақ көрінді. (108) Перғауын елінің бастықтары: "Күдіксіз мынау анық білгіш сиқыршы" деді. (109) "Сендерді жұрттарыңнан шығарғысы келеді. Не бұйырасыңдар?" (110) "Оны да туысын да тоқтатып қойып, қалаларға жинаушылар жібер." (111) "Бүкіл білгіш сиқыршыларды саған әкелсін" (десті) (112) Сиқыршылар, Перғауынға келіп: "Егер біз жеңіске ие болсақ, әрине бізге сыйлық бар шығар" деді. (113) (Перғауын): "Әрине! Әрі жақын адамдарымнан боласыңдар" деді. (114) (Сиқыршылар): Әй Мұса! Енді (өнерінді ортаға) не сен қой немесе біздер қояйық" деді (115) (Мұса

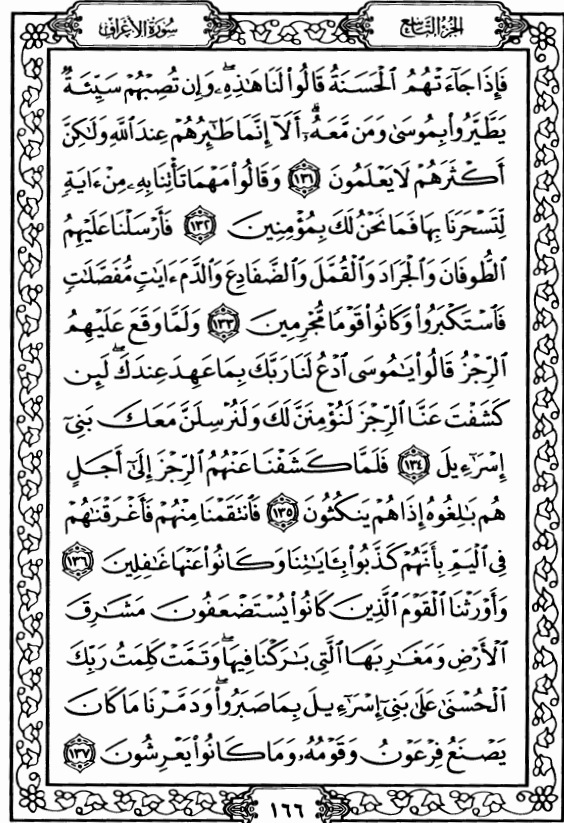
F.C.): "Сендер қойыңдар" деді. Олар (өнерлерін) қойған сәтте, адамдардың көздерін сиқырлап, оларды қорқытты. Сондай-ақ үлкен бір сиқыр келтірді. (116) Мұсаға: "Таяғыңды таста" деп уахи еттік. Сол сәтте, таяқ олардың жасанды нәрселерін жалмай бастады. (117) Сонда шындық ортаға қойылып, олардың істегендері босқа кетті. (118) Сөйтіп олар сол арада жеңіліске ұшырап, қор болып қайтты. (119) Сиқыршылар сәждеге жығылды. (120)

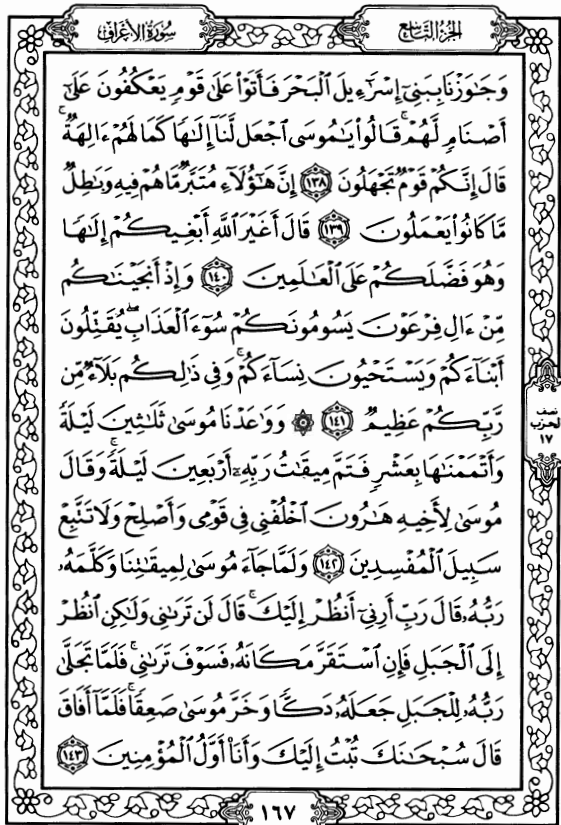
аяттары келгенде иман келтірді деп қана өш аласың. Раббымыз! Бізге сабыр бер әрі бізді Мұсылман болған күйде өлтір!..." (126) Перғауын елінің бастықтары: "Мұсаны және елін, жер жүзінде бүліншілік қылсын және сені де, тәңірлеріңді де тастасын деп қоя бересің бе?" деді. (Перғауын оларға): "Ұлдарын өлтіреміз де әйелдерін тірі қоямыз. Әрине біз олардың үстінде өктембіз" деді. (127) Мұса (Ғ.С.) еліне: "Алладан жәрдем тілеңдер әрі сабыр етіңдер: Жер Алланікі екені даусыз. Ол, құлдарынан қалағанына мұра қылады. Соңғы табыс тақуалардікі" деді. (128) (Елі Мұса Ғ.С.ға): "Сен бізге келуден бұрын және сен бізге келгеннен кейін де қиналды" деді. (Мұса Ғ.С.): "Раббыларың дұшпандарыңды жойып, орнына сендерді ол жерге орналастыру мүмкін. Бірақ сендердің де қалай істейтіндеріңе қарайды" деді. (129) Шынында, Перғауын тобын, үгіт алулары үшін жылдарша жемістерін кемітіп, қолға алдық. (130)

Олар: "Бүкіл әлемнің Раббына сендік" деді. (121) "Мұса мен Һарунның Раббына..." (122) (Перғауын): "Мен сендерге рұқсат беруден бұрын оған иман келтірдіңдер ме? Расында бұл, қала халқын шығару үшін жасаған бір әдістерің. Бәлем жақында көресіңдер" деді. (123) "Әрине қол-аяақтарыңды шадырлата кестіремін, сонсоң түгелдей астырамын." (124) (Сиқыршылар): Сөзсіз, Раббымызға айналамыз!" - деді. (125) "Сен, бізден Раббымыздың

Қашан оларға бір жақсылық келсе: "Бұл біздің хақымыз" деп, егер оларға бір жамандық жетсе, Мұса және онымен бірге болған кісілерді ырымдайды. Байқаңдар! Олардың сәтсіздіктері Алла тарапынан. Бірақ олардың көбі білмейді. (131) Тағы олар: "Бізді жадылау үшін қанша мұғжиза келтірсең де саған сенбейміз" деді. (132) Сондықтан оларға ашық мұғжизалар түрінде; топан суы, шекіртке, бит, бақа және қан жібердік. Сонда да олар менменсіген әрі олар күнәкар бір қауым болды. (133) (Рауаят бойынша, бір жұма қараңғылық басып, құйған сел перғауындықтардың үйлеріне толады. Олардың жалбарынулары бойынша Мұса (Ғ.С.) ның тілегімен, күн ашылып, мол өсімдік шығады. Сонда да иман келтірмегендіктерінен шегіртке, бит, сонсоң бақа қаптап, одан кейін сулары қанға айналады. Б.М.К.Р.Ж.Т.Х.Ж-Қ.) Оларға азап келген кезде: "Әй Мұса! Раббыңа, саған берген уәдесі бойынша жалбарын. Егер бізден азабын айықтырсаң, әрине саған сенеміз де Израил ұрпақтарын сенімен бірге қоя береміз" деді. (134) Қашан олардан белгілі мерзімге дейін азапты айықтырсақ, сол уақытта

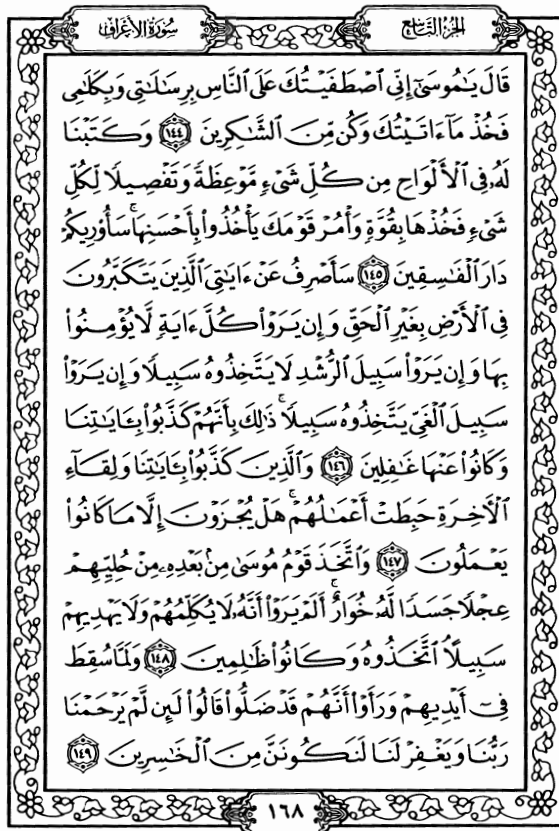
олар серттерін бұзды. (135) Аяттарымызды жасынға шығарып, оны елемегендіктерінен оларды теңізге батырып жазасын тарттырдық. (136) Сондай езілген халықты (Израил ұрпақтарын) біз құнарлы қылған жердің шығысына да батысына да мұрагер қылдық. Сөйтіп олардың сабыр қылулары себепті Рабыңның Израил ұрпақтарына деген игі сөздері орындалды. Сондай-ақ Перғауын мен елінің, биіктетіп жасап бара жатқандарын талқандадық. (137)

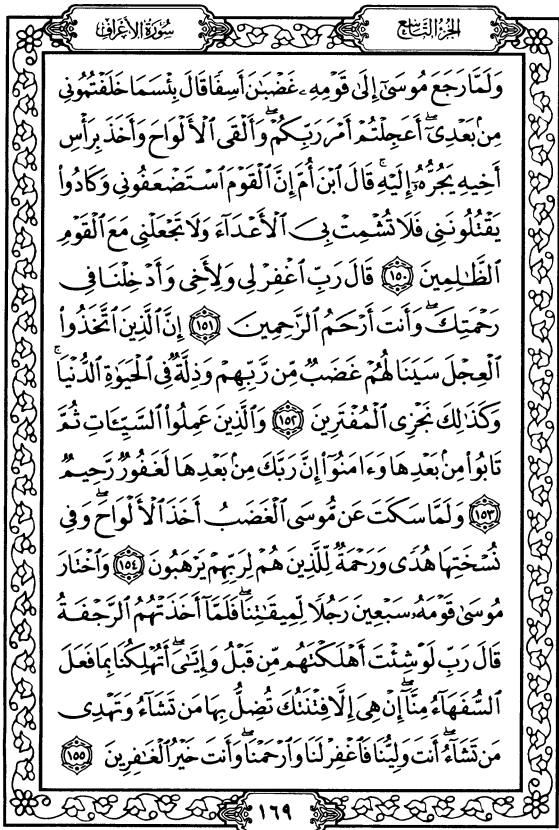
қинаған, ұлдарыңды бауыздап, әйелдеріңді тірі қойған Перғауын семьясынан құтқарған едік. Осыларда сендер үшін Раббыларың тарапынан зор сынау бар. (141) Мұса (Ғ.С.) ға отыз түн уәде еттік те оған онды қосып, сөйтіп Раббының белгілі уақыты қырық кешке толды. Мұса (Ғ.С.) туысы Һарунға: "Елімнің ішінде орынбасарым бол. Түзелт те бұзақылардың жолына ерме" деді. (142) (Рауаят бойынша, Мұса еліне: "Перғауыннан құтылсақ, Алла тарапынан Бір Кітап келтіремін" дейді. Сондықтан құтылғаннан кейін Алланың әмірі бойынша Түр тауында қырық күн ораза ұстағаннан кейін Алламен сөйлесіп Тәурат түседі. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.Ж-Қ.) Мұса (Ғ.С.), белгілі уәдемінде келіп, Раббы оған сөйлегенде, (Мұса Ғ.С.): "Раббым маған өзіңді көрсет, Сені көрейін" деді. (Алла): "Мені, әсте көре алмайсың; бірақ тауға қара, сонда егер ол орнында тұра алса, сен де Мені көресің" деді. Сонда Раббы тауға елестеген сәтте, оны быт-шыт қылды. Мұса (Ғ.С.) да талып түсті. Есі кіре сала: "Сен пәксің, Саған тәубе еттім, әрі мен сенушілердің алғашқысымын" деді. (143)

Тағы Израил ұрпақтарын төңізден өткіздік. Сонда олар бұттарына шоқынған бір елге келді: "Әй Мұса! Бұлардың тәңірлері құсаған бізге тәңір жаса" деді. (Мұса Ғ.С.): "Шынында сендер білмейтін елсіңдер" деді. (Бұл Ғамалқа елі еді. Б.Р.Т.) (138) "Сөзсіз олардың діндері жойылады да олардың істеген істері босқа кетеді." (139) "Сендерге бүкіл әлемнен сендерді артық қылған Алладан басқа тәңір іздейін бе?",- деді. (140) (Израил ұрпақтары,) ойлаңдар! Сендерді қатты азаппен

(Алла Т.): "Әй Мұса! Шынында сені адамдардан елшілікке және сөйлесуге таңдап алдым. Ендеше, саған бергендерімді ал да, шүкірлік етушілерден бол" деді. (144) Мұса (Ғ.С.) ға (Тәурат) тақтайларында әр нәрсені үгіт түрінде ашалап жазған едік: "Сонда оны мықты ұста және еліңе әмір ет. Оның көркем нұсқауларын алсын. Саған, бұзақылардың жұртын көрсетемін?" (145) Жер жүзінде орынсыз түрде дандайсығандарды ұзақтастырамын. Егер олар барлық белгілерді көрсе де оған сенбейді. Сондай-ақ олар тура жолды көрсе; оны жол қып ұстамайды. Ал егер қисық жолды көрсе, оны жол қып алады. Бұл олардың аяттарымызды өтірік деп одан ғапыл болғандықтары. (146) Аяттарымызды, ақиретке кездесуді өтірік дегендердің ғамалдары жойылып, істеріне қарай ғана жазаланады. (147) Мұса (Ғ.С.) дан кейін елі; сәндік-бұйымдардан дабысы бар бұзаудың мүсінін жасап алды. Олар, ол бұзаудың өздерімен сөйлеспейтінін және оларды тура жолға салмайтынын көрмей ме? Олар оны тәңір тұтып, залымдардан болды. (148) (Мұса Ғ.С. Түр тауына Аллаға жалбарыну үшін қырық күн

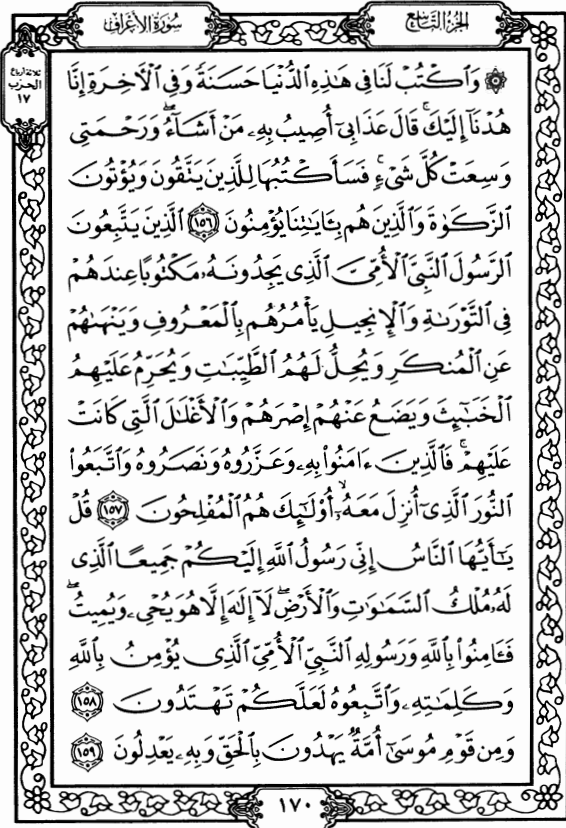

тұрғанда, Самри, елдің алтын білезіктерінен бұзаудың мүсінін жасайды. Рауаят бойынша Жебрейіл Ғ.С. ның атының ізінен алынған топырақты ішіне қойғандықтан немесе ішіне кірген жел арқылы бұзаудың дауысы шығатын болған. Б.Ж.К.Р.Х. Т.Ж-Қ.) Олардың қолдары түскен заманда (қатты өкініп иықтары түскен түрде) анық адасқандықтарын көріп: "Егер Раббымыз бізге мәрхамет етпесе, бізді жарылқамаса, әрине зиян тартушылардан боламыз" десті. (149)

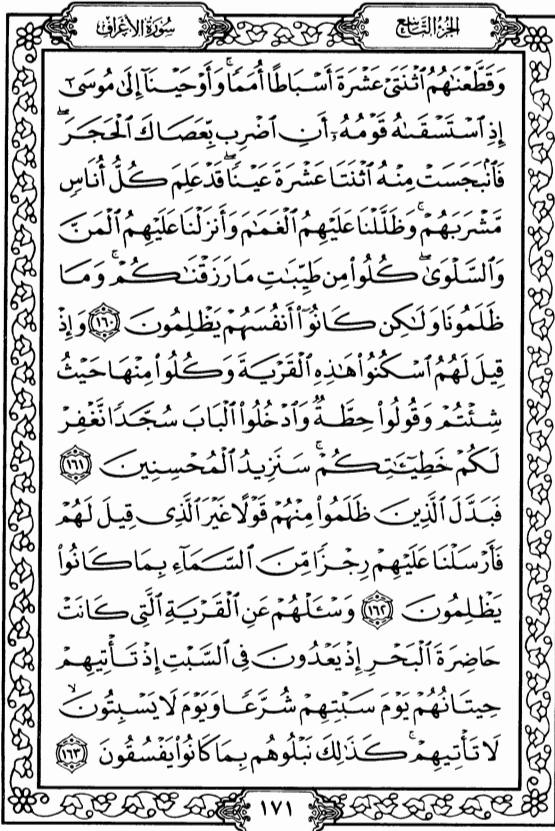
мәрхаметіңе бөле! Сен мейірімділердің ең жақсысысың" деді. (151) Күдіксіз сондай бұзауды тәңір тұтқандарға Раббылары тарапынан қағар тиіп, дүние тіршілігінде қорлыққа ұшырайды. Қаралаушыларды осылайша жазалаймыз. (152) Сондай жаман іс істегендер, содан кейін тәубе қылып, иман келтірсе, күдіксіз Раббың сонан соң да аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (153) Мұсаның ашуы басылғанда, тақтайларды алды. Нұсқасындағы жазуда; Раббыларынан қорыққандарға тура жол және мәрхамет бар еді. (154) Мұса (Ғ.С.) белгілі мерзіміміз үшін елінен жетпіс кісі сайлады. Сонда оларды жер сілкіну қолға алғанда (Мұса Ғ.С.): "Раббым! Егер қаласаң оларды да мені де бұдан бұрын жоқ етер едің. Ішіміздегі ақымақтардың қылықтарының салдарынан, бізді жоқ етесің бе? Бұл Сенің бір сынауың ғана. Сонымен қалағаныңды адастырып, қалағаныңды тура жолға саласың. Сен біздің иемісің. Енді бізді жарылқа, бізге мәрхамет ет. Сен жарылқаушылардың ең жақсысысың" деді. (155) (Рауаят бойынша, Алла, Мұсаға Израил ұрпақтарының бұзауға шоқынуларынан тәубе қылулары үшін жетпіс уәкіл сайлап келуін бұйырады. Б.М.К.Р.Х.Т.Ж.-Қ.)

Мұса (Ғ.С.) еліне ыза болып, кейіген түрде қайтқан кезде: "Менен кейін маған нендей жаман іс істедіңдер! Раббыларыңның әміріне асықтыңдар ма?",- деп (Тәурат) тақтайларын тастай салып, туысы (һарұн) ның басынан ұстап өзіне қарай тарта бастады. (һарұн): "Әй анамның ұлы! Расында бұл ел мені, басынып тіпті өзімді өлтіруге жақындады. Енді мені дұшпандарға күлкі қылма да мені залым елмен бірге санама!",- деді. (150) Мұса (Ғ.С.): "Раббым! Мені және туысымды жарылқа, бізді

"Бізге осы дүниеде және ақиретте жақсылық жаза көр! Күдіксіз біз Саған бет бүрдық." (Алла Т.): "Мен қалағанымды азабыма ұшыратамын, рахметім әр нәрсені сыйдырды. Мәрхаметімді сондай тақуалық қылғандарға, зекет бергендерге және аяттарымызға сенгендерге жедел жазамыз" деді. (156) Олар, сондай жандарындағы Тәуратта және Інжілде жазулы жіберілген, сауатсыз Пайғамбарға ергендер. Ол, оларды жақсылыққа бұйырып, жамандықтан тыяды. Жақсы нәрселерді халал, жаман нәрселерді арам қылады. Олардың үстеріндегі ауыр жүктерді (түсіріп) шиеленіскен нәрселерді шешеді. Енді соған (Мұхаммед F.C. ға) сенгендер, олар оған құрмет етіп әрі оған көмек көрсеткендер сондай-ақ оған түсірілген нұр (Құран) ға ергендер,

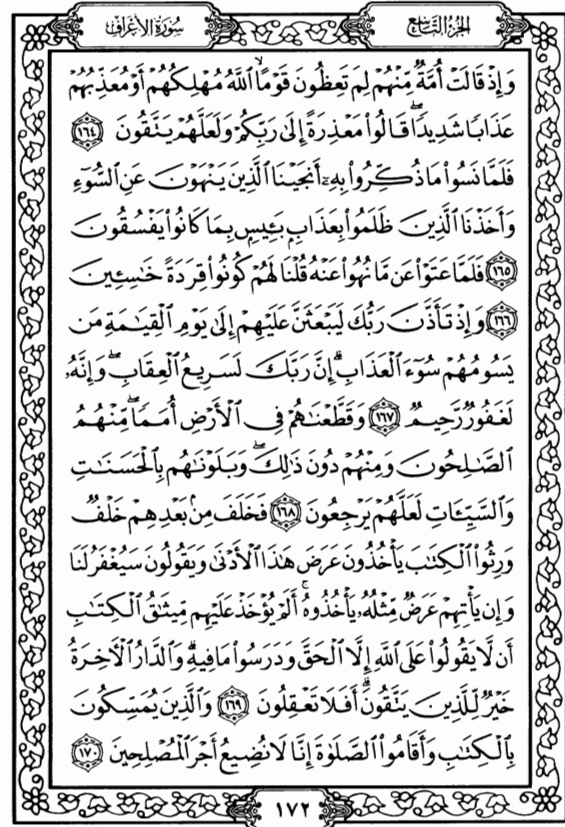
міне солар құтылушылар. (157) (Мұхаммед F.C.): Әй адам баласы! Мен барлығыңға Алланың елшісімін; Ол сондай Алла, жер мен көктің иелігі Оған тән. Одан басқа тәңір жоқ. Ол тірілтеді де өлтіреді. Аллаға және Алланың сөздеріне сенген, жіберілген сауатсыз Пайғамбарға иман келтіріндер. Және оған еріңдер, әрине тура жол табасыңдар" де. (158) Мұсаның қаумынан да тура жолға салатын және онымен әділдік істейтін бір топ бар. (159)

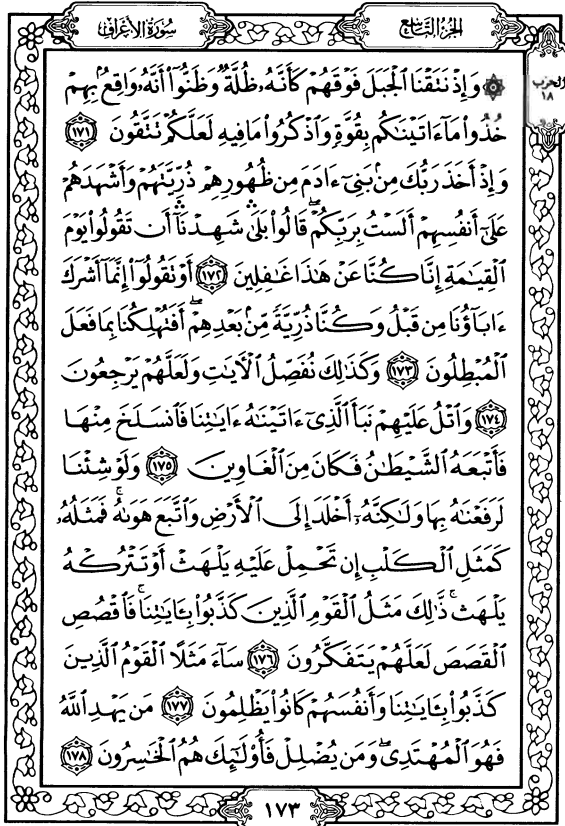
Біз Израил ұрпақтарын он екі рулық топтарға бөлдік. Мұса (Ғ.С.) дан, елі су сұрағанда: "Таяғыңды тасқа үр" деп уахи еттік. Сонда тастан он екі бастау шықты да әркім өз суатын білді. Оларға бұлтты көлеңке қылып, өздеріне "Мәнна, Сәлуаны" түсірдік: "Сендерге Біз берген таза ризықтан жеңдер" (дедік.) Олар Бізге кесір тигізбеді. Алайда өздеріне кесір тигізді. (160) Сол уақытта оларға: "Осы қалаға орналасыңдар да (ол жердің өсімдіктерінен)

қалағандарыңша жеңдер. 'Күнәмыз жарылқансын' деп қақпадан сәжде қылып кіріңдер. Қатәліктеріңді жарылқап, жақсылық істеушілерге тағы артық береміз" делінді. (161) Сонда олардың залымдары; сөзді, өздеріне айтылғаннан басқаға ауыстырды. Олардың зұлымдық істегендіктері салдарынан көктен азап жібердік. (162) (Мұхаммед Ғ.С.) олардан теңіз жағасында болған кенттің жағдайын сұра. Сол уақытта олар сенбі де (балық аулап) шектен шығатын еді. Сонда олардың сенбіні құттықтаған күндерінде, балықтар, оларға қаптап келіп, сенбісіз күндерде оларға келмейтін еді. Олардың зұлымдықтары себепті өздерін осылайша әуреке салдық. (163)

Сол уақытта олардан бір тобы: "Алла жоқ ететін немесе қатты азап қылатын елді не үшін үгіттейсіңдер?", - деді. (Үгіттеушілер): "Раббыларыңа ғұзырымыз болсын, бәлкім олар сақтанар" деді. (164) Өздеріне берілген үгітті ұмытқан кезде, жаманшылықтан тосқандарды құтқардық. Сондай зұлымдық қылғандарды; бұзақылық істеулері себепті қатты қинауға ұшыраттық. (165) Сонда олардың тыйым салынған нәрседе шектен шыққандықтары себепті оларға: "Маймыл болып қор болыңдар" дедік. (166) (Мұхаммед F.C.) Раббың оларды қиямет күніне дейін жаман қинаумен ұстайтын біреулерді әлбетте жіберетіндігін білдірді. Расында Раббың тез жазалаушы әрі аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (167) Оларды жер жүзінде топтарға бөлдік. Олардың игілері де бар әрі олардың басқалары да бар. Бәлкім райынан қайтар деп оларды жақсылықпен де, жамандықпен де сынадық. (168) Олардан кейін, Кітапқа мұрагер болып, осы сапасыз дүниенің бұйымын алатын топ

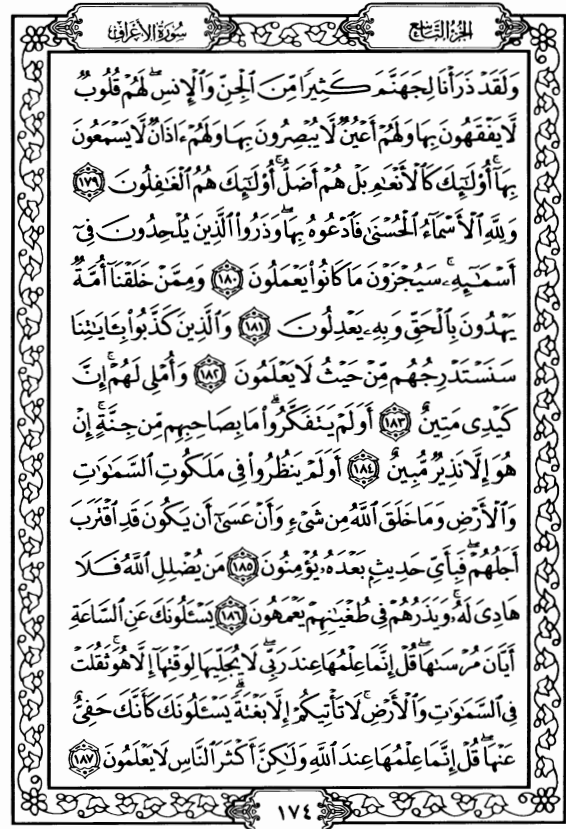
келіп отырады да: "Жуықта жарылқанамыз" дейді. Тағы сондай нәрсе келсе, оны да ала береді. Олардан Аллаға байланысты шындықты ғана айтуларына, Тәуратта уәде алынбады ма? Ал олар, ондағы нәрселерді оқымады ма? Негізінде ақирет жұрты тақуалар үшін хайырлы. Сонда да түсінбейсіңдер ме? (169) Сондай Кітапқа мықты жабысып, намазды толық орындайды; дау жоқ, біз игілік істегендердің сауабын зая қылмаймыз. (170)

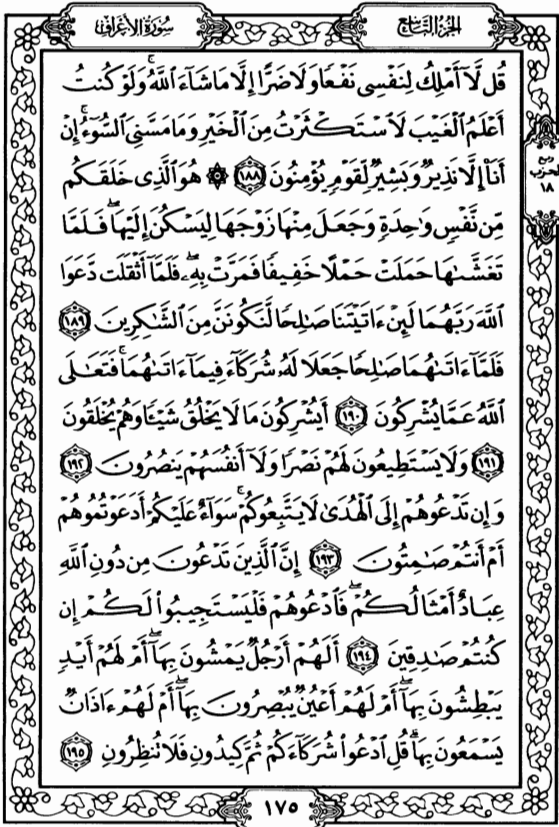
Бір күнде тауды көлеңке тәрізді Израил ұрпақтарының үстеріне көтердік. Олар оны шын түседі деп ойлады. "Сендерге берген Кітапты мықты ұстаңдар да ішіндегілерді түсініңдер, әрине тақуа боласыңдар" (дедік.) (171) (Мұхаммед F.C.) сол уақытта Раббың адам балаларының белдерінен нәсілдерін алды да өздеріне куә етіп: "Мен, сендердің Раббыларың емеспін бе?",- (дегенде,) олар: "Әрине куәміз" деген. Қиямет күні: "Бұдан хабарымыз жоқ" демендер. (Бұл "Әлмисақ" уәдесі;

жаннан алынған деген. К.Ж-Қ.) (172) Немесе: "Бұрынғы ата-бабамыз шерік қатқан еді, біз де солардың ұрпағымыз. Сонда бізді бұзақылардың қылығымен жок етесің бе?",- (демеулерің үшін.) (173) Олардың тура жолға қайтулары үшін аяттарымызды өстіп ашық баян етеміз. (174) (Мұхаммед F.C.) оларға (Яьудиелерге) берген аяттарымыздан сиырылып, шайтандарға ерген, адасушылардан біреудің жағдайын түсіндір. (175) Егер қаласақ, аяттарымыз арқылы әрине оны жоғарлатар едік. Бірақ ол, жерге еңкейіп (дүниеге беріліп) нәпсіне ерді. Сонда оның мысалы: Егер оған тап берсеңде тілін салақтатып, не оны қойып қойсаң да тілін салақтататын ит тәрізді. Аяттарымызды жасынға шығарған елдің мысалы осы. (Мұхаммед F.C.) Уақиғаны оларға айтып бер. Белкім олар түсінер. (176) Сондай аяттарымызды жасынға шығарып, өздеріне зұлымдық еткен елдің сыңайы нендей жаман! (177) Алла (Т.) кімді тура жолға салса, сонда ол, тура жол тапқан болады. Және кімді адастырса, сонда олар зиянға ұшырағандар. (178)

Рас тозақ үшін де көптеген жың, адамдар жараттық. Олардың жүректері бар, алайда олар онымен түсінбейді. Көздері бар, онымен көрмейді. Және олардың құлақтары бар, ол арқылы естімейді. Олар хайуан тәрізді, тіпті одан ары адасуда. Міне солар мүлде кәперсіздер. (179) Ең жақсы атаулар Аллаға тән. Оған сол аттармен жалбарыныңдар. Алланың атында қиғаштық істейтіндерді қойып-қойыңдар. Олар істегендерінің сазайын тартады. (180) Біз жаратқан адамдардан туралыққа бастап, шындық арқылы әділетті атқаратын бір топ бар. (181) Сондай аяттарымызды жасынға айналдырғандарды олар, білмеген жақтан бірте-бірте жоямыз. (182) Тағы да оларға мұрса беремін. Әрине шараларым да қатаң. (183) Олар жолдастары (Мұхаммед F.C.) ның жыны болмағандығын түсінбеді ме? Расында ол, ашық ескертуші ғана. (184) Олар, көктер мен жердегі Алланың мүліктеріне, және Алла жаратқан нәрселеріне сондай-ақ өздерінің ажалдарының жақын болуының мүмкін екендігін ойламай ма? Ал енді олар, бұдан кейін қай сөзге сенеді? (185) Алла кімді адастырса, сонда оған тура жол

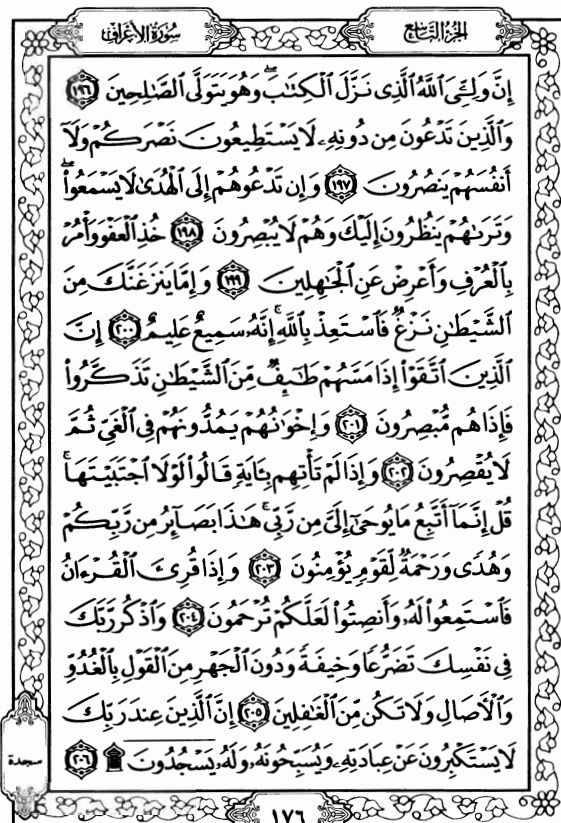
көрсетуші жоқ. Онда оларды қаңғырыстарында абыржытып қояды. (186) (Мұхаммед F.C.) олар, сенен қияметтің қашан болатындығын сұрайды: "Шынында оның мәліметі Раббымның қасында, Оның мезгілін Ол ғана білдіреді. Көктер мен жердегі ауыр жағдай (қиямет) сендерге кенеттен-ақ келеді" де. Сен оны зерттеп отырғандай-ақ сұрастырады. Шынында оның білімі Алланың қасында, бірақ адамдардың көбі оны түсінбейді" де. (187)

(Мұхаммед F.C.): "Алла қаламайынша, өзім үшін пайда, зиян келтіру күшіне ие емеспін. Егер көместі білген болсам, әрине жақсылықты көбейтіп алар едім. Сондай-ақ маған бір сәтсіздік жұғыспас еді. Мен иман келтірген елді; қорқытушы, қуандырушы ғанамын" де. (188) Ол сондай Алла, сендерді бір-ақ кісіден (Адамнан) жаратқан, және оған тиянақ үшін жұбайын (Хауаны) жаратқан. Ол жұбайына жақындасқанда, жұбайы жеңіл түрде жүкті болды. Сонда

онымен жүріп ауырлаған кезде, Аллаға: "Егер бізге игі бала берсең, әрине шүкір етушілерден болар едік" деп жалбарды. (189) Дегенмен Алла оларға дұрыс бала берген кезде, олар өздеріне берген бала жайында Аллаға шерік қата бастады. (Бұл жердегі шерік қатушылар, кейінгі ұрпақтар. Адам F.C. шерік қатудан пәк. Б.М.Р.Ж-Қ.) Алла (Т.) олардың қосқан ортақтарынан жоғары. (Пәк.) (190) Олар, еш нәрсені жаратпаған, өздері жаратылған нәрсені Аллаға шерік қата ма? (191) (Аллаға шерік қатқан нәрселері) оларға жәрдем ете алмайды әрі өздеріне де жәрдем ете алмайды. (192) Егер шерік қатқан нәрселеріңді тура жолға шақырсаңдар, олар сендерге ермейді. Оларды мейлі шақырыңдар, мейлі үндемендер, сендерге бәрі бір. (193) Расында Алладан өзге шоқынғандарың, өздерің сияқты құлдар. Егер шын айтсаңдар, қане оларды шақырыңдар, сендерге жауап берсін. (194) Олардың жүретін аяқтары, ұстайтын қолдары, көретін көздері немесе еститін құлақтары бар ма? (Мұхаммед F.C.) оларға: "Аллаға қосқан ортақтарыңды шақырыңдар да, сонан соң маған мұрса бермей айлакерлік жасаңдар" де. (195)

Шынында менің ием Құран түсірген Алла. Ол, жақсыларға иедершілік етеді. (196) Сендердің Алладан өзге шоқынғандарың, сендерге де жәрдем ете алмайды. Сондай-ақ өздеріне де жәрдем ете алмайды. (197) Ал және оларды тура жолға шақырсаңдар, олар естімейді. Олардың саған қарағанын көресің. Бірақ олар сені көрмейді. (198) (Мұхаммед,) кешірім жолын ұста және оларға туралықты әмір ет. Сондай-ақ білместерден бет бұр. (199) Егер шайтаннан саған бір түрткі болса, Сонда Аллаға сиын. Өйткені Ол, толық естуші, өте білуші. (200) Тақуаларға шайтан тарапынан бір сыбыс тисе, олар Алланы еске алады да қырағылық істейді. (201) Кәпірлердің туыстары (шайтандар), азғындыққа тартады да сонсоң олар қырсоңынан қалмайды. (202) (Мұхаммед F.C.) егер оларға мұғжиза келтірмесең, олар: "Оны өзің неге жасамадың?," - дейді. Мен: "Раббым тарапынан маған уахи етілгенге ғана бой ұсынамын. Осы Құран, иман келтірген елге,

Раббыларыңнан ашық дәлелдер. Сондай-ақ тура жол әрі мәрхамет. (203) Қашан Құран оқылса, оған құлақ салып тыңдаңдар да үндемеңдер. Әрине мәрхаметке бөленесіңдер. (204) (Мұхаммед!) Раббыңа ішіңнен жалбарына қорыққан түрде бәсең сөзбен ертелі-кеш зікір ет. Сондай-ақ кәперсіздерден болма. (205) Расында Раббыңның қасындағылар (періштелер) Оған құлшылық қылудан менменсімейді де Оны дәріптеп, Оған сәжде қылады. (206)

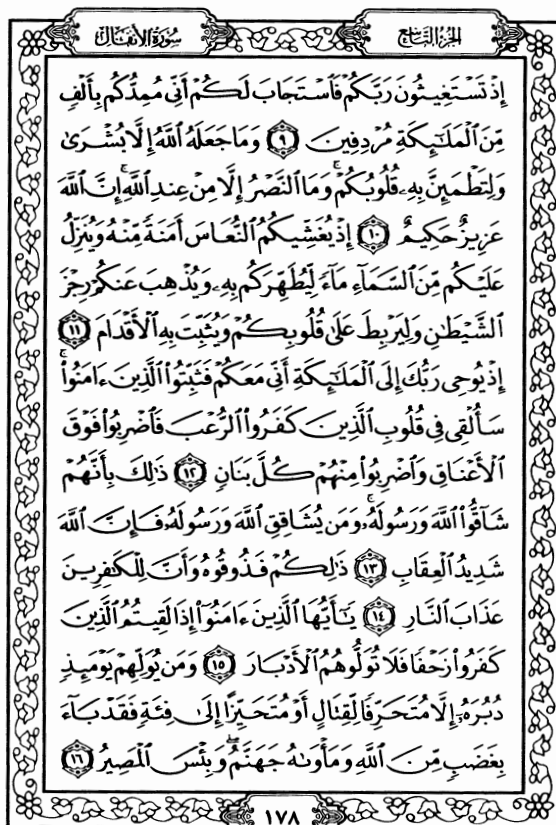
8-ЭНФАЛ СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Жетпіс бес аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
(Мұхаммед Ғ.С.) олар, сенен ғанимат малы (соғыс олжасы) жайынан сұрайды: "Ғаниматтар; Аллаға және Пайғамбарына тән. Ендеше, егер мүмін болсаңдар, Алладан қорқып, араларыңды жарастырыңдар. Және Аллаға, Пайғамбарына бой ұсыныңдар" де. (1) Сөзсіз мүміндер; Алла еске алынса, жүректері қобалжиды да оларға Алланың

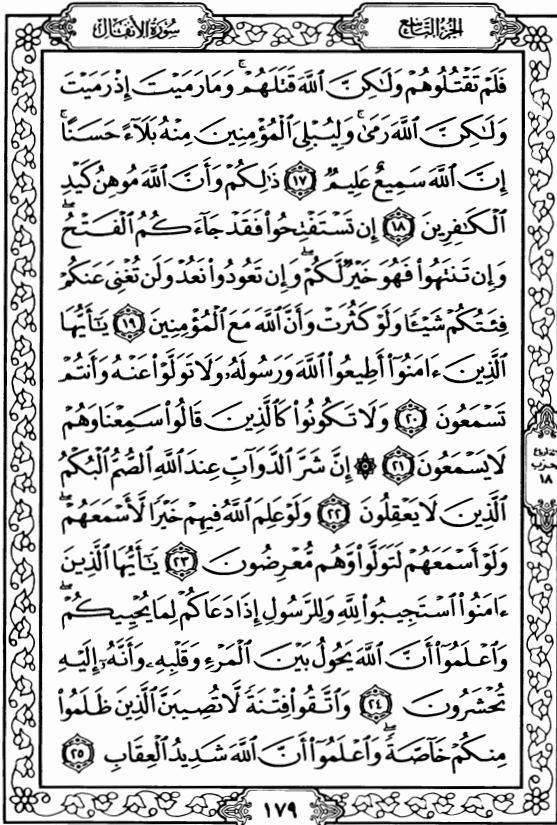
аяттары оқылса, сенімдері артылып, Раббыларына тәуекел қылады. (2) Сондай-ақ олар, намазды толық орындап, оларға берген несібемізден тиісті орынға жұмсайды. (3) Міне солар, шынайы мүміндер. Олар үшін Раббыларының қасында да дәрежелер және жарылқау әрі көркем несібе бар. (4) (Шам жақтан саудамен қайтқан Әбу Сүфянның керуені Мұсылмандардың Мединеден шыққанынан секем ала теңіз жағалауымен жол алған бойда Меккеге де хабар бергендіктен Әбу Жаһил мың кісілік шеру тартып, Бәдірге жетіп келеді. Сол сәтте. Алла (Т.) тарапынан Пайғамбар (Ғ.С.) ға керуен мен әскердің бірі алынатындығы білдірілгендіктен жолдастарымен кеңеседі. Б.М.Ж.К.Т.Ж-Қ.) (Мұхаммед Ғ.С.) Раббың сені, үйіңнен хақ жолына шығарғанда мүміндердің бір бөлімі жақтырмаған еді. (Ғанимат бөлуде де кейбіреулер көңілсіз болды.) (5) Шындық анықталғаннан кейін де олар көре тұра өлімге айдалғандай сенімен тартысты. (6) Сол уақытта Алла, сендерге екі топтың бірінің сендердікі болатынын уәде етуде еді. Сендер, құралсыз керуеннің сендердікі болуын қалайсыңдар. Алла өз әмірлерімен шындықты шынға шығаруды, сондай-ақ қарсы болғандардың артын үзуді қалайды. (7) Қылмыстылар жек көрсе де хақиқат шынға шықсын да бұзықтық жойылсын. (8)

(Бәдір соғысында жау мың кісі, Мұсылмандар үш жүз кісі еді. Сондықтан олар Аллаға жалбарынды да, Алла мың періште арқылы көмек етілетіндігін білдірді. Бұл Мұсылмандарды рұхтандырып, жүректерін орнықтыру үшін ғана. Р.Б.М.Х.)

Сол уақытта Раббыларыңа жалбарынуға едіңдер. Сонда Ол: "Шынында сендерге ерген мың періштемен көмек етемін" деп тілектеріңді қабыл етті. (9) Мұны қуанту әрі жүректеріңді орнықтыру үшін ғана істеді. Жәрдем, Алланың ғана қасында. (Еркінде.) Күдіксіз Алла өте үстем, хикмет иесі. (10) Сол уақытта сендерді Алла тарапынан бір тыныштық ұйқысы басуда еді. Және сендерді тазарту, өздеріңнен шайтанның ластығын кетіру, жүректеріңді орнықтырып табандарыңды бекіту үшін үстериңе көктен жаңбыр жаудыруда еді (Өйткені жау су басына түсіп Мұсылмандар шөлде қалған еді.) (11) (Мұхаммед F.C.) сол уақытта Раббың періштелерге: "Расында Мен сендермен біргемін. Мүміндерге тоқтау беріндер" деп нұсқау беруде еді. "Кәпірлердің жүректеріне қорқу саламын. Сонда мойындарының үстіне әрі қол-аяқтарына (қылышпен шабыңдар." (12) Осы,

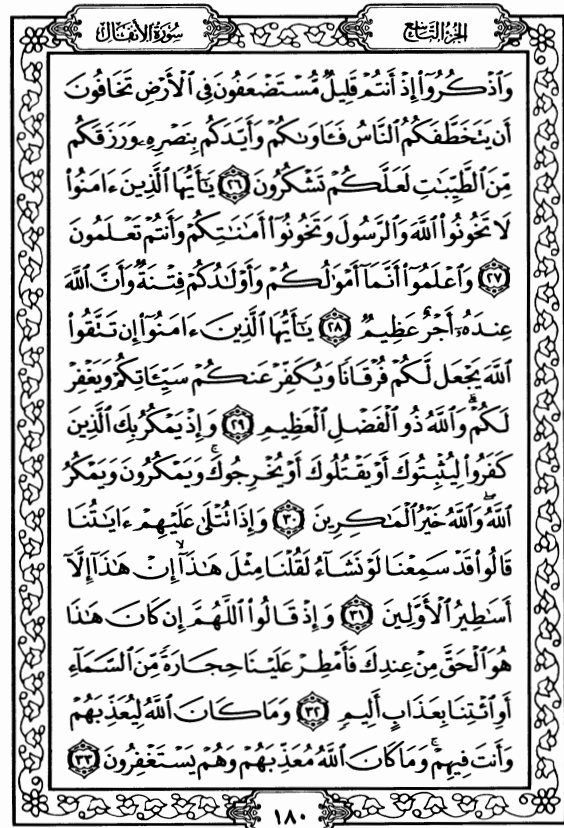
олардың Аллаға, Елшісіне қарсы келулері себепті. Және кім Аллаға, Елшісіне қарсы келсе, шынында Алла, қатты азап иесі. (13) Міне, осыны татыңдар, сондай-ақ кәпірлер үшін от азабы бар. (14) Әй мүміндер! Егер соғыста топты жаумен кездессендер, сонда кейін шегінбендер. (15) Ал және кім соғыс күні, соғыс майданын ауыстыру немесе топқа қосылудан басқа түрде шекінсе, әрине Алланың қабырына ұшырайды. Орны тозақ, нендей жаман орын! (16)

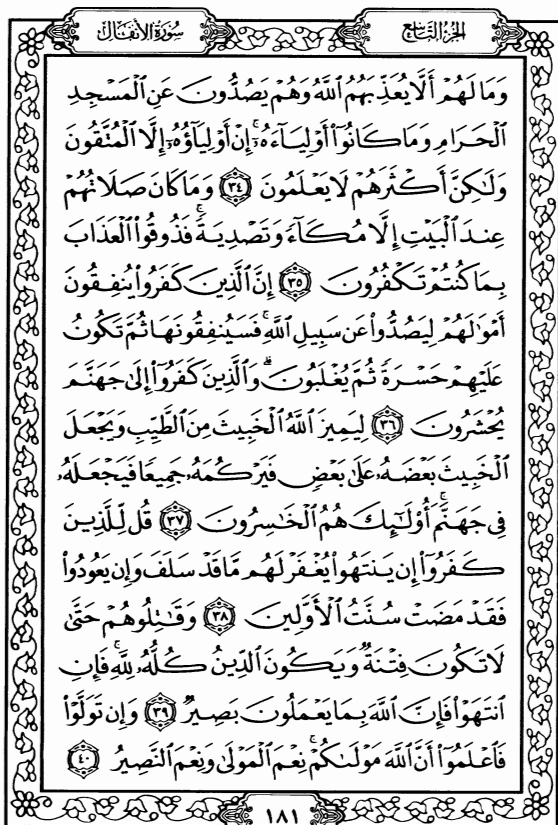
едіңдер, расында үстемдік зияндарыңа келді. Енді егер тыйылсаңдар, сонда сендер үшін жақсы. Ал қайталасаңдар, Біз де қайталаймыз. Топтарың қанша көп болсада, сендерге әсте пайда бермейді. Өйткені Алла, мүміндермен бірге. (19) Әй мүміндер! Аллаға әрі Елшісіне бой ұсыныңдар. Және Құранды ести тұра Пайғамбардан бет бұрмаңдар. (20) Сондай-ақ тыңдамаса да: "Тыңдадық" дегендер тәрізді болмаңдар. (21) Расында Алланың қасында жәндіктердің ең жаманы, сондай шындықты түсінбейтін саңырау, сақаулар. (22) Егер Алла, оларда бір хайыр барлығын байқаса еді әрине оларға естіргер еді. Сонда Алла, оларға естіртсе де, олар бет бұрар еді. Олар негізінен жалтақойлар. (23) Әй мүміндер! сендерді өздеріңе тіршілік беретін нәрсеге (дінге) шақырған кезде, Алланың әрі Елшісінің тілін алыңдар. Және де Алланың, кісімен жүрегiнің арасына дейін килігетіндігін білiңдер. Шәксіз Алла тарапына жиналасыңдар. (24) Және сендерден жеке залым болғандарға ғана кесірі тиіп қалмайтын пiтнеден сақтаныңдар. Сондай-ақ Алланың қатты азап иесі екенін білiңдер. (25)

Сонда оларды сендер өлтірмедiңдер, бiрақ оларды Алла өлтірді. (Әй Мұхаммед!), Атқан кезде сен атпадың, бiрақ Алла атты. Бұл мүміндердi жақсы бiр сынақпен сынау үшін. Расында Алла, толық естуші, өте бiлуші. (17) (Алланың әмiрi бойынша Пайғамбар (Ғ.С.) жерден бiр уыс топырақ алып жау жаққа шашқанда көздерiне түскендіктен жеңiлiс табады. Б.М.Р.Х.Т.Ж.Қ.) Жағдай осы. Расында Алла, кәпiрлердiң әдiсiн жояды. (18) (Әй мүшрiктер!) Жеңiс тiлеп

Сол бір заманды ойлаңдар. Сендер аз едіңдер де жер жүзінде езілген едіңдер. Сонда сендер адамдардың бас салып алып кетуінен қорқар едіңдер. Және Алла сендерді (Мединеге) орналастырып, өз көмегімен қуаттады. Сондай-ақ сендерді жақсы нәрселермен көректендірді, әрине шүкір етерсіңдер деп. (26) Әй мүміндер! Аллаға әрі Елшісіне опасыздық қылмаңдар; тағы біле тұра аманаттарыңа қиянат қылмаңдар. (27) Негізінде малдарыңды және балаларыңды сын деп біліңдер. Алланың қасында зор сыйлық бар. (28) Әй мүміндер! Егер Алладан қорықсаңдар, Ол сендерге жақсы, жаманды айыратын қабілет береді әрі жамандықтарыңды жойып жарылқайды. Алла зор кеңшілік иесі. (Мекке кәпірлері Пайғамбар Ғ.С. ды қамау, өлтіру немесе Меккеден шығарып жіберу үшін қаулы алады. Б.М.К.Р.Х.Т.) (29) (Мұхаммед Ғ.С.) ойла! Бір заманда олар сені қамауға не сені өлтіруге немесе шығаруға шара қолдануда еді. Олар шара қолданғанда, Алла шараларын бұзар еді. Алла шара

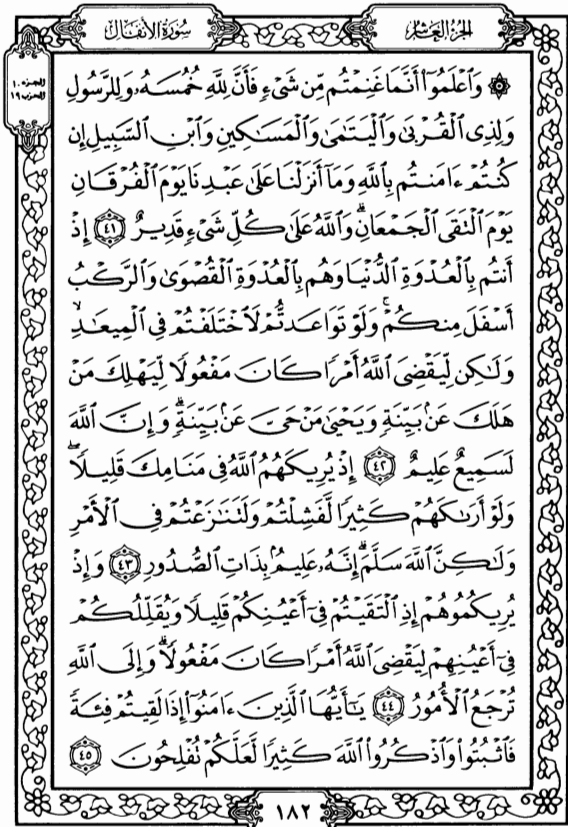
көрушілердің ең жақсысы. (30) Оларға аяттарымыз оқылғанда: "Естідік, егер қаласақ біз де бұл тәрізді айта аламыз. Бұл бұрынғылардың қана ертегілері" деген. (31) Тағы олар, сол уақытта: "Әй Алла! Егер осы Құран шынайы түрде Сенің қасыңнан болса, онда бізге көктен тас жаудыр немесе бізге күйзелтуші азап бер" деді. (32) Негізінде Алла (Т.), Сен олардың ішінде болғанда, оларға азап етпес әрі олар жарылқау тілегенде де Алла, оларды азап қылмайды. (33)

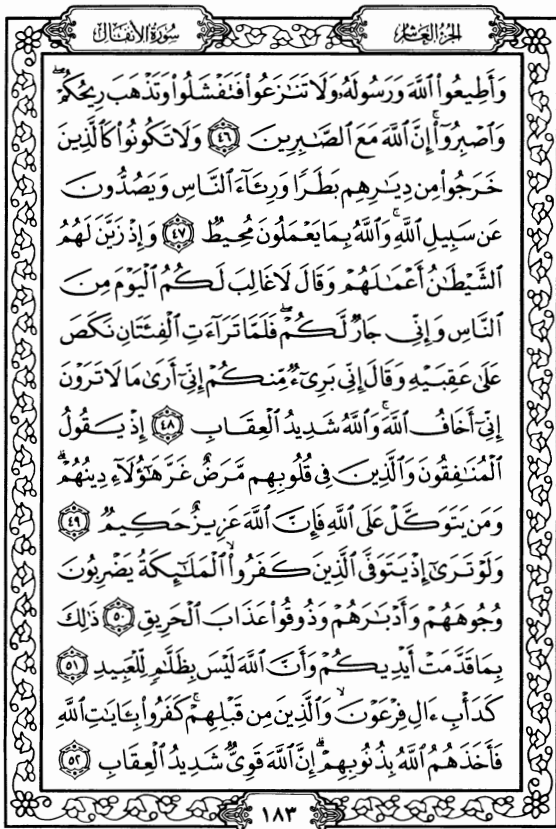
өкініш болып, ақыр жеңіліске ұшырайды. Сондай-ақ қарсы болғандар, тозаққа айдалады. (36) Бұл Алланың таза мен ласты ажыратып, ластарды, бір-бірінің үстіне қойып, барлығын бір жерге үйіп, тозаққа салуы үшін. Міне солар, зиянға ұшыраушылар. (37) (Мұхаммед F.C.) сондай қарсы болғандарға: "Егер олар жамандықтан тыйылса, өткен күнелары жарылқанады. Ал егер олар қайталаса, сонда өткендегілердің үкімі орындалады" де. (38) Олармен ешбір пітне қалмағанға дейін және дін бүтіндей Алланыкі болғанға дейін соғысыңдар. Егер олар тыйылса, расында Алла олардың істегендерін толық көруші. (39) Егер олар бет бұрса, сонда біліндер, шын иелерің Алла. Ол, нендей жақсы ие, нендей жақсы жәрдемші. (40)

Олар мүміндерді Месжид Харамнан тыйып жатса, Алла оларды неге азаптамасын. Олар месжид Харамға иелікке лайық емес. Оның иелері тақуалар ғана. Бірақ олардың көбі білмейді. (34) Өйткені, олардың Кағбаның жанындағы намаздары ысқыру, қол шапалақтау ғана еді. Ал енді қарсы болғандықтарың себепті азапты татыңдар. (35) Расында сондай қарсы болғандар, малдарын, Алланың жолынан тыю үшін жұмсайды. Тағы оны жұмсай береді. Сонан кейін ол, оларға

Егер сендер Аллаға әрі дұрыс пен бұрыстың айрылған күні; екі топ қарсыласқан (Бәдір соғысы) күні құлымыз (Мұхаммед Ғ.С.) ға түсірген аяттарымызға иман келтірген болсаңдар, дау жоқ. Сендер, соғыстан олжалап алған нәрселерден бесте бірі Аллаға тән. Сондай-ақ Пайғамбарға, жақындарына, жегімдерге, міскіндерге және жолда қалғандарға тиісті екендігін біліңдер. Алланың әр нәрсеге толық күші жетеді. (41) Сол уақытта сендер, (Бәдір майданында) ойпаттың жақынында, олар, алысырақ жағында еді. Керуен сендерден төмен еді. Егер уәделескен болсаңдар да белгіленген мерзімде кездесе алмайтын едіңдер. (Бұл жағдай бұйрықша болды.) Бірақ Алланың болатын әмірі жүзеге асты. Кім жоқ болатын болса, ашық дәлел бойынша жоғалсын. Ал кім тірі қалатын болса да ашық дәлел бойынша тірі қалсын. Расында Алла, естуші, толық білуші. (42) Сол уақытта Алла, оларды саған түсінде аз көрсеткен еді. Егер оларды саған көп көрсетсе еді, әлбетте қорқар

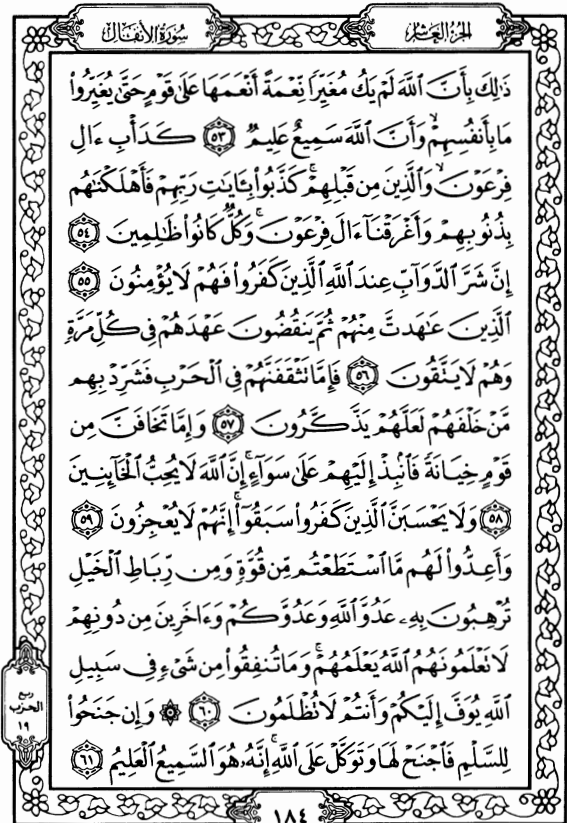
едіңдер де, әрине іс жайында тартысар едіңдер. Бірақ Алла құтқарды. Расында Ол, көңілдегілерді толық білуші. (43) Сол уақытта сендер жаумен кездескен кезде, Алла, болатын істі жүзеге асыру үшін оларды көздеріңе аз көрсетіп, олардың көздерінде де азайтуда еді. Бүкіл істер Аллаға қайтарылады. (44) Әй мүміндер! Қашан бір (жау) топпен қарсылассаңдар мықты болыңдар да Алланы көп еске алыңдар, әрине құтыласыңдар. (45)

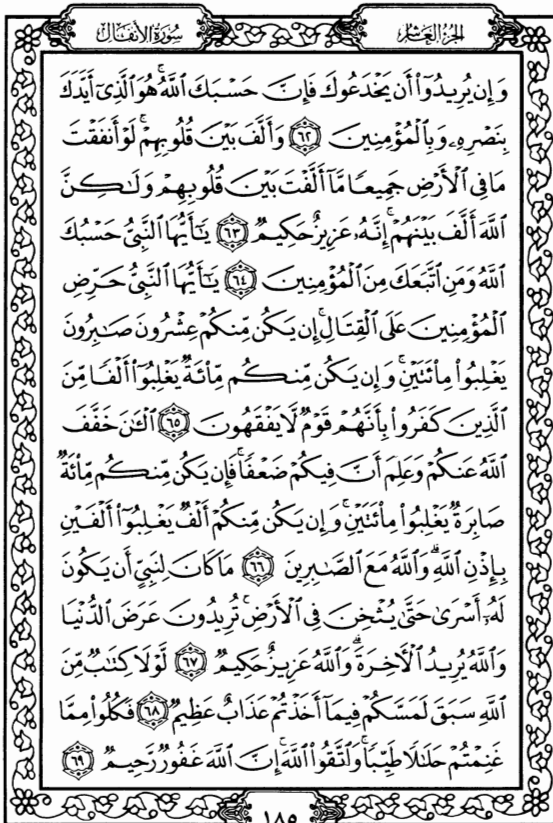
Аллаға әрі Елшісіне бой ұсыныңдар, өзара жанжалдаспаңдар, онда үрейленесіңдер де құттарың қашады және сабырлы болыңдар. Расында Алла, сабырлылармен бірге. (46) Жұрттарынан шендене адамдарға мақтанып шыққандар, сондай-ақ Алланың жолынан тосатындар тәрізді болмаңдар! Алла (Т.) олардың істегендерін толық біледі. (47) Сол уақытта шайтан олардың қылықтарын өздеріне әдемі көрсетті де: "Бүгін адамдардан седерді жеңуші жоқ. Расында мен

сендерге көмекшімін" деді. Екі топ бірін-бірі көргенде, теріс айналып: "Мен сендерден мүлде беземін. Өйткені, сендер көрмейтін нәрсені көремін. Алладан қорқамын. Алла қатты азап иесі" деді. (48) Сол уақытта мұнафықтармен жүректерінде дерті барлар: "Мұсылмандарды, діндері алдады" дейді. Негізінде кім Аллаға тәуекел қылса, расында Алла, үстем, хикмет иесі. (49) Періштелер, сондай қарсы болғандардың беттеріне, арқаларына ұрып: "Күйдіретін азапты татыңдар!",- деп жандарын алғанын көрсең! (50) Бұл бұрынғы өз қолдарыңмен істегендеріңнің салдарынан. Алла құлдарына зұлымдық етуші емес. (51) (Бұлардың қылығы) Перғауындықтармен, олардан бұрынғылардың қылықтары сияқты. Олар Алланың аяттарына қарсы келген еді де, Алла, оларды күнәларының салдарынан қолға алды. Күдіксіз Алла, аса қуатты, азабы қатты. (52)

Міне Алла, бір қауымға берген нығметін; олар, өздерін өзгертпейінше өзгертпейді. Шынында Алла, толық естуші, аса білуші. (53) Перғауындықтар және олардан бұрынғылардың қылығы тәрізді: Олар да Раббыларының аяттарын жасынға шығарған еді. Оларды күнәлары себепті типыл қылып, Перғауындықтарды суға батырған едік. Я, олардың барлығы залымдар еді. (54) Сөзсіз Алланың қасында жәндіктердің ең жаманы сондай қарсы болғандар. Олар иман келтірмейді. (55) (Мұхаммед F.C.) егер олармен келісім жасасаң кейін олар уәделерін әрқашан да бұзады. Олар Алладан қорықпайды. (56) (Рауаят бойынша, Пайғамбар, Мединелік Яьуди Құрайза руымен бейбітшілік келісімін жасаған бола тұра олар Бәдір соғысында келісімді бұзып, жауға болысады. Қайта жасалса да ор, қазу соғысында және уәдені бұзып, жауға болысады. Б.Ж.Р.Х.Т.Ж-Қ.) Сондықтан олармен соғыста кездессең, оларға артындағы адамдарға үлгі болатын соққы бер. Бәлкім олар түсінер. (57) Егер бір елдің опасыздығынан секем алсаң, тең түрде сен де (келісімді бұзып) өздеріне таста. Расында Алла, опасыздарды жақсы көрмейді. (58) Кәпірлер құтылдық деп ойламасын. Расында олар (Алланы) әлсірете алмайды. (59) Сендер де шамаларың келкенше әр түрлі күш әрі ат

байлаумен әзірлік көріңдер. (Сондай-ақ заманауи техникалық құралдар дайындаңдар.) Алланың дұшпанын, өз дұшпандарыңды тағы олардан өзге дұшпандарды қорқытасыңдар. Оларды сендер білмейсіңдер, Алла біледі. Ал Алла жолында не нәрсе жұмсасаңдар, сендерге толық төленеді. Әділсіздік көрмейсіңдер. (60) Егер олар, бейбітшілікке бейімдесе, сонда оларға сенде бейімде. Әрі Аллаға тәуекел ет. Күдіксіз Ол, толық естуші, аса білуші. (61)

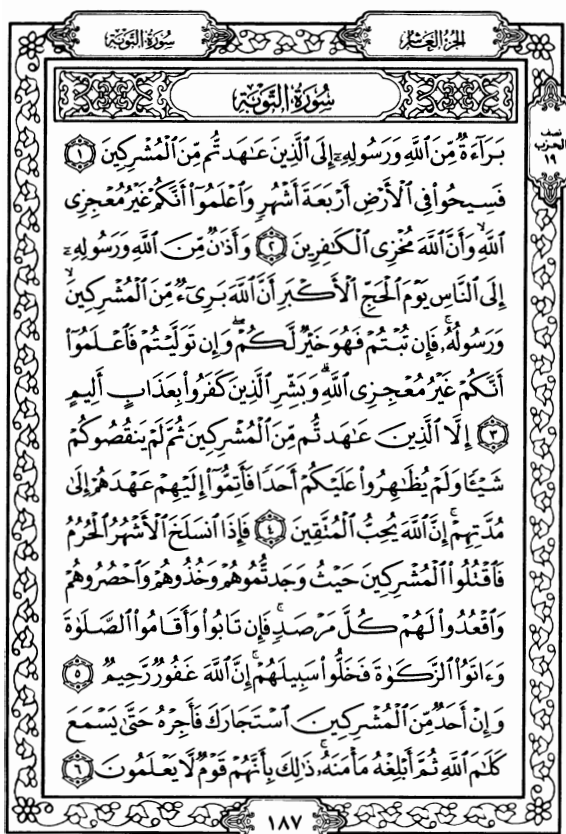
Ал егер олар сені алдауды ойласа, шынында Алла саған жетіп асады. Өйткені, Ол сондай Алла, сені өз жәрдемімен және мүміндер арқылы қолдады. (62) Және Ол мүміндердің жүректерін қосты. Егер сен, жер жүзіндегі нәрселерді тұтас сарып қылсаң да олардың жүректерін қоса алмас едің. Бірақ Алла, олардың араларын біріктірді. Расында Ол, өте үстем, аса дана. (63) Әй Пайғамбар! Алла (Т.) саған және мүміндерден саған ергендерге жетіп асады. (64) Әй Пайғамбар! Мүміндерді соғысқа

қызықтыр. Егер сендерден сабырлы жиырма кісі болса, екі жүзді жеңеді. Ал егер сендерден жүз кісі болса, көпірлерден мыңды жеңеді. Өйткені, олар түсінбейтін халық. (65) Әзір Алла, сендерден (жүкті) жеңілдетті. Расында сендерде осалдық барлығын білетін еді. Сондықтан егер сендерден сабырлы жүз кісі болса, екі жүзді жеңеді. Ал егер сендерден мың болса, Алланың рұхсатымен екі мыңды жеңеді. Өйткені Алла, сабырлылармен бірге. (66) (Пайғамбар Ғ.С. Бәдір соғысындағы жетпіс тұтқын жайында сахабалармен кеңескенде, Ғұмар Р.А. олардың өлтірілуін, Әбубекір Р.А. бодау алынып қоя берілуін ұсынады. Пайғамбар Ғ.С. соңғысын дұрыс көрді. Б.М.К.Р.Х.Т.Ж-Қ.) Ешбір пайғамбарға жер жүзінде жауға өктем болғанға дейін тұтқын ұстау тиісті емес. Сендер дүниенің пайдасын ойлайсыңдар. Алла (сендерге) ахиретті қалайды. Алла, өте үстем, хикмет иесі. (67) Егер Алладан бір жазу (үкім) болмаған болса еді, (бодауға) алғандарыңның салдарынан зор азап ұстар еді. (68) Онда олжа түрінде алған халал, таза нәрселерді жеңдер әрі Алладан қорқыңдар. Расында Алла, өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (69)

Әй Елші! Қолдарыңдағы тұтқындарға: "Егер Алла жүректеріңде бір хайыр барлығын білсе, сендерге өздеріңнен алынғаннан тағы жақсысын береді. Әрі сендерді жарылқайды. Ол Алла, өте жарылқаушы, ерекше мейірімді" де. (70) Егер тұтқындар саған опасыздық істегісі келсе, расында олар бұрын Аллаға да опасыздық істеген еді. Сондықтан сені олардан ықпалды қылды. Алла толық білуші, хикмет иесі. (71) Шынында иман келтіргендер, отандарынан ауғандар, және малдарымен, жандарымен Алла жолында соғысқандар, сондай-ақ босқындарды орналастырып, көмек еткендер, міне бұлар, бір-бірінің досы. Ал және иман келтіріп, көше алмағандар болса, олар да көшкенге дейін сендерге олардың ешбір ағайындығы жоқ. Онымен қатар, егер олар, сендерден дін жайында бір жәрдем тілесе, сонда сендерге көмек ету міндет болады. Бірақ олар сендермен араларыңда келісім болған елде болса, оның жөні басқа. Алла істегендеріңді толық көруші. (72) Ал сонда кәпірлер де біріне-бірі дос. Егер бірлеспесендер, жер жүзінде пітне және зор бүліншілік

болады. (73) Иман келтіргендер, отандарынан ауғандар, Алла жолында соғысқандар, мұғажірлерді орнастырып, көмек еткендер, міне бұлар; нағыз мүміндер. Оларға жарылқау және көркем несібе бар. (74) Сондай-ақ кейін иман келтіргендер, отандарынан ауғандар, және сендермен бірге соғысқандар, міне бұлар; сендерден. Және туысқандар Алланың Кітабында бір-біріне тағы жақын. Расында Алла, барлық нәрсені толық біледі. (75)

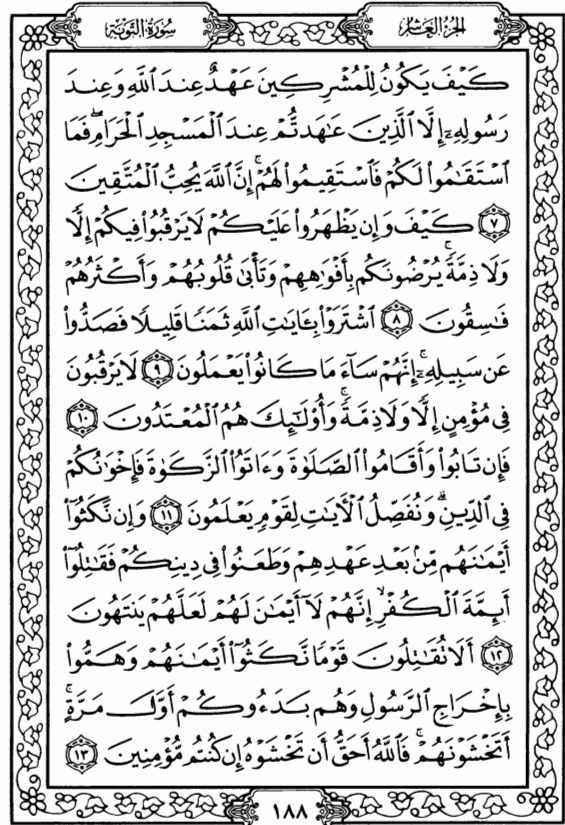
9-ТӘУБЕ СҮРЕСІ:

Мединеде түскен. Жүз жиырма тоғыз аят.

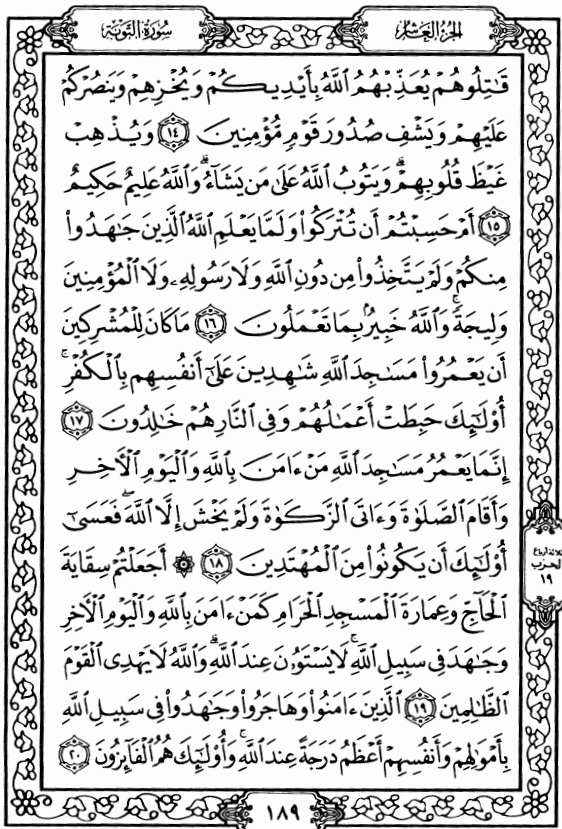
(Бұл сүре, Анфал сүресінің жалғасы ма? Жоқ өз алдына бір сүре ме? Анықталмағандығы және Пайғамбар (Ғ.С.) нұсқау бермегендігі үшін "Бісмілла" жазылмаған. Б.Ж.К.Х.Ж-Қ.) Бұл, Алладан және Елшісінен, келісім жасасқан мүшріктерге бір құлақтандыру. (1) (Әй мүшріктер!) Жер жүзінде төрт ай кезіңдер. Расында Алланы осалдата алмайтындықтың және Алла

(Т.), көпірлерді қорлайтынын біліңдер (2) Ал бұл ірі Хаж күні, Алладан, Елшісінен халыққа бір жарнама: Расында Алла және Елшісі мүшріктерден безеді. Егер тәубе қылсаңдар, сендер үшін жақсы болады. Ал егер жалтайсаңдар, Алланы еш осалдата алмайтындықтың біліңдер. (Әй Мұхаммед!) Қарсы болғандарды күйзелтуші азаппен шүйіншіле. (3) Бірақ келісім жасасқан мүшріктерден кейін сендерге түк кемшілік істемесе, біреуге көмек етпесе; онда олардың келісімдерін мерзіміне дейін тамадаңдар. Расында Алла тақуаларды жақсы көреді. (4) Ал қашан құрметті айлар шықса, сонда мүшріктерді қайдан тапсаңдар да өлтіріңдер. Оларды ұстандар, қамандар және олардың бүкіл жолдарын аңдып отырыңдар. Сонда егер олар, тәубе қылса, намазды толық орындап, зекет берсе, онда олардың жолын бос қойыңдар. Расында Алла жарылқаушы, ерекше мейірімді. (5) (Мұхаммед Ғ.С.) егер мүшріктерден біреу сенен пана тілесе, онда оған Алланың сөзін тыңдағанға дейін пана бер. Сонан соң оны бейбіт орнына жеткіз. Бұл олардың түк білмейтін ел екендігінен. (6)

Ол мүшріктердің Алла қасында, Елшісінің қасында қалай келісімі бола алады? Бірақ Месжид Харамда, бітім жасасқандарыңдікі болады. Олар сендерге түзу сыңай байқатса, сендер де оларға түзу ыңғыл көрсетіңдер. Алла сақтанушыларды жақсы көреді. (7) Қалайша (олармен келісім болады?) Егер олар сендерге өктем келсе, сендер туралы жақындыққа да келісімге де қарамас еді. Олар, сендерді ауыздарымен разы қылмақшы да, жүректері ұнатпайды. Өйткені олардың көбі бұзақы. (8) Олар Алланың аяттарын аз бағаға сатып, Оның жолынан тосты. Олардың істеген істері нендей жаман. (9) Олар мүмін жайында жақындықты да келісімді де сақтамайды. Міне солар, шектен шыққандар. (10) Сонда егер олар, тәубе етіп, намазды толық орындап, зекет берсе, онда олар сендердің дін қарындастарың. Білген елге аяттарымызды ашық-ашық баян

етеміз. (11) Егер олар, уәделескеннен кейін анттарын бұзып, діндеріңе тіл тигізсе, қарсылыққа жетекші болғандармен соғысыңдар. Өйткені олардікі ант емес. Олар бәлкім тыйылар. (12) (Әй мүміндер!) Анттарын бұзған, Пайғамбарды жұртынан шығаруға бел байлаған және сендерге килігуді алғаш рет бастаған бір елмен неге соғыспайсыңдар? Олардан қорқасыңдар ма? Егер иман келтірген болсаңдар, қорқуларыңа Алла тағы лайығырақ. (13)

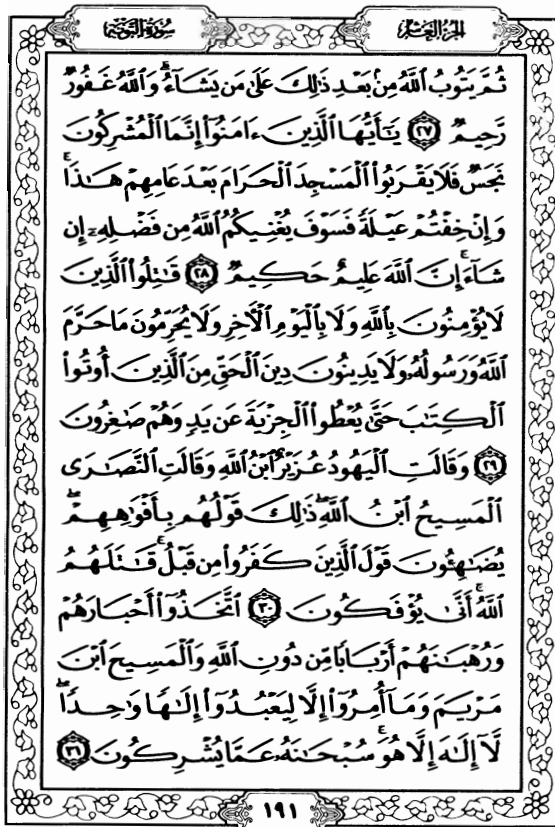
Олармен соғысыңдар. Алла оларға сендердің қолдарыңмен азап етсін де оларды қорласын. Әрі оларға қарсы сендерге нұсырат берсін. Сондай-ақ иман келтірген елдің көңілдерін ашсын. (14) Және (олардан жапа шеккендер,) жүректерінің ашуын тарқатсын. Алла кімді қаласа, тәубесін қабыл етеді. Алла толық білуші, аса дана. (15) Сендер іштеріңнен соғысқандарды сондай-ақ Алладан, Пайғамбардан және мүміндерден басқаны дос етбегендерді Алла,

анықтамай бос қоя береді деп ойлайсыңдар ма? Алла істегендеріңді толық білуші. (16) Мүшріктердің, өздерінің қарсылықтарына куә бола тұра (кәпір халінде тұрып) Алланың мешіттерін жасауларына болмайды. Олардың ғамалдары жойылған. Олар тозақта мүлде қалады. (17) Алланың мешіттерін шынайы түрде Аллаға, ахирет күніне сенген, намазды толық орындаған, зекет берген және Алладан ғана қорыққан кісі жасайды. Міне солардың тура жол табушылардан болулары үміт етіледі. (18) (Әй мүшріктер!) Сендер, хажыларға су беру, Месжид Харамды жөндеуді; Аллаға, ахирет күніне иман келтіріп, және Алла жолында соғысқан кісі сияқты көресіндер ме? Бұлар, Алланың қасында тең болмайды. Алла залым қауымды тура жолға салмайды. (19) Сондай иман келтіріп, жұрттарынан ауғандар және Алла жолында малдарымен, жандарымен соғысқандар, Алланың қасында ірі дәрежеге ие. Міне солар, мұратына жетушілер. (20)

Оларды Раббылары өзінің мәрхаметімен және ризалығымен сондай-ақ тұрақты нығметке ие жаннаттарымен қуантады. (21) Олар онда мәңгі қалушылар. Расында Алланың қасында ірі сыйлық бар. (22) Әй мүміндер! Егер әкелерің, туыстарың иманнан көрі қарсылықты жақсы көрсе, оларды дос тұтпаңдар. Ал сендерден кім оларды дос тұтса, онда олар залымдар. (23) (Мұхаммед F.C.): "Егер әкелерің, балаларың, туыстарың әйелдерің, ағайындарың, тапқан малдарың, тоқтап қалуынан қорыққан саудаларың, жақсы көрген үйлерің сендерге Алладан, Пайғамбарынан әрі Оның жолында соғысудан артық көрінсе, Алланың әмірі келгенге дейін күтіңдер" де. Алла бұзық қауымды тура жолға салмайды. (24) (Меккенің алынуынан кейін, Мекке мен Тайіптің арасындағы "Хұнайын" деген жерде болған шайқаста, жау төрт мың Мұсылмандар он екі мың болғандықтан қайтсек те жеңеміз деп ойлайды. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.Ж.-Қ.)

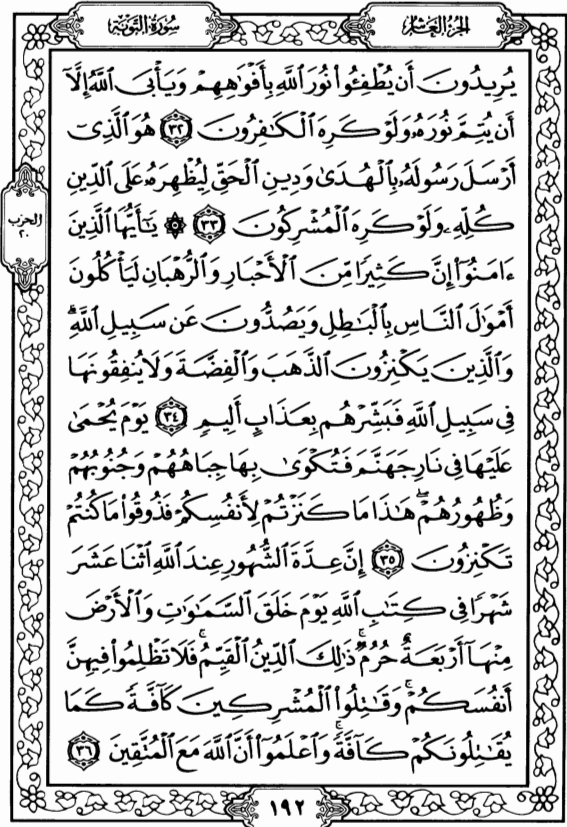

Расында Алла, сендерге көп жерлерде нұсрат берді. Сондай-ақ Хұнайын күні де сендерге нұсрат берді. Сол уақытта көптіктеріңе мәз болған едіңдер. Сонда ол, сендерге түк пайда бермеді. Сондай-ақ кең бола тұра жер, сендерге тар келді. Сонан соң бет бұрып қайта қаштыңдар. (25) Сонан кейін Алла, Елшісіне әрі мүміндерге тоқтау салды. Сондай-ақ сендерге көрмеген әскер жіберіп, кәпірлерге соққы берді. Міне кәпірлердің жазасы осы. (26)

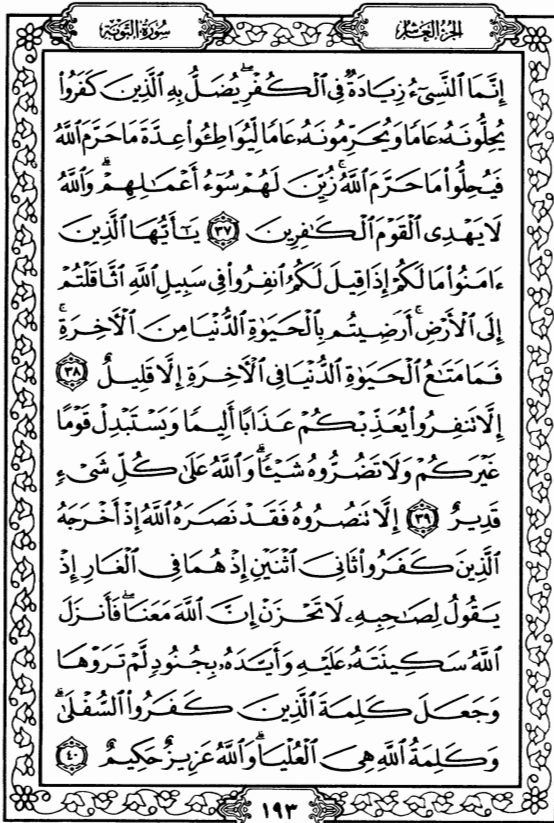
еткен нәрселерін арам деп білмегендер және де хақ дінді (Исламды) дін деп мойындамағандарменен сүмірейіп, өз қолдарынан салық бергенге дейін соғысыңдар. (29) (Өйткені) Яһудилер: "Ғұзайыр Алланың ұлы" деді. Және Христиандар да: "Ғиса Алланың ұлы" деді. Бұл, бұрынғы кәпірлердің сөзіне ұқсатып, ауыздарымен айтқандары. Құдай атқырлар, қайтып алданып отыр. (30) Олар, (Яһуди, Христиандар,) ғалымдарымен машайыхтарын және Мәрийем ұлы Ғисаны Алладан өзге тәңір қып алды. Негізінде олар, бір Тәңірге ғана құлшылық қылуға бұйырылған болатын. Өйткені, Одан басқа ешбір Тәңір жоқ. Ол, олардың қосқан шерігінен пәк. (31) (Рұғбан: Христиандардың, Ахбар: Яһудилердің дін басылары.)

Сонымен бірге Алла, бұл соғыстан кейін қалаған кісісіне тәубе нәсіп етер. Алла тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (27) Әй иман келтіргендер! Дау жоқ, мүшріктер арам. Сондықтан биылдан кейін Месжид Харамға жоламасын. Кедейліктен қорықсаңдар, егер Алла қаласа, сендерді өз кеңшілігімен байытады... Расында Алла толық білуші, хикмет иесі. (28) Кітап берілгендерден, Аллаға, ахирет күніне иман келтірмегендер және Алланың әрі Елшісінің арам

Олар, Алланың нұрын (дінін) ауыздарымен өшіруді қалайды. Егер кәпірлер жек көрсе де, Алла (Т.) мұны ұнатпайды да өз нұрын толықтайды. (32) Өйткені, Ол, елшісін туралық және хақ дінменен бүкіл діндерге басым болсын деп жіберген. Егер мүшріктер жактырмаса да. (33) Әй мүміндер! Ғалымдарымен машайыхтарының көбі, адамдардың малдарын бұзықтық арқылы жейді. Сондай-ақ Алланың жолынан тосады. (Мұхаммед Ғ.С.) сондай алтын, күмісті жиып, оны Алла жолында жұмсамағандарды күйзелтуші азаппен шүйіншіле. (34) Қиямет күнінде олар тозақ отында қыздырылып, онымен олардың маңдайлары, қабырғалары және арқалары таңбаланып: "Мынау өздерің үшін жиғандарың. Ал енді жиғандарыңның дәмін татыңдар"

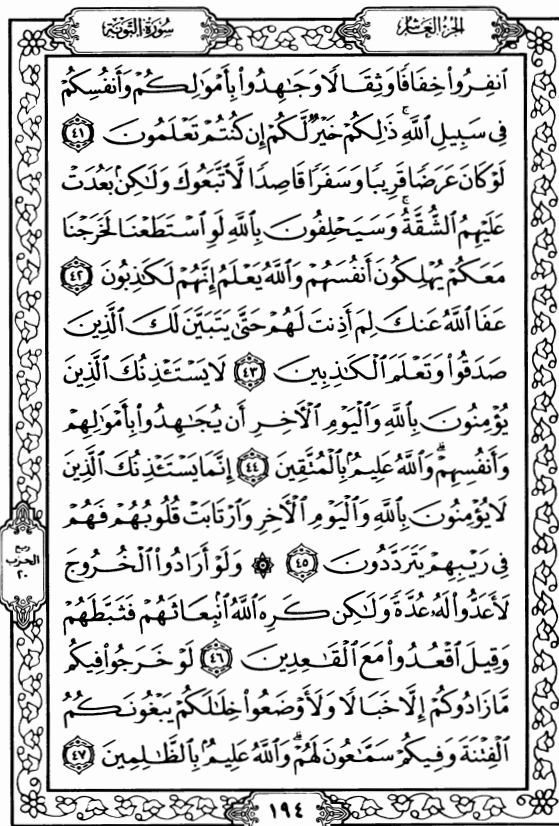
(делінеді). (35) Расында Алланың қасында көктер мен жерді жаратқалы Алланың Кітабындағы айлардың саны он екі. Бұлардан төртеуі құрметті айлар. Міне осы берік дін. Онда бұл айларда өздеріңе зұлымдық етпеңдер. Сондай-ақ мүшріктер сендермен түгел соғысқандай сендер де олармен түгелдей соғысыңдар. Әрі расында Алла тақуалармен бірге екенін біліңдер. (36) (Құрметті айлар: Зылқағда, Зілхажжа, Мұхаррам және Режеп.)

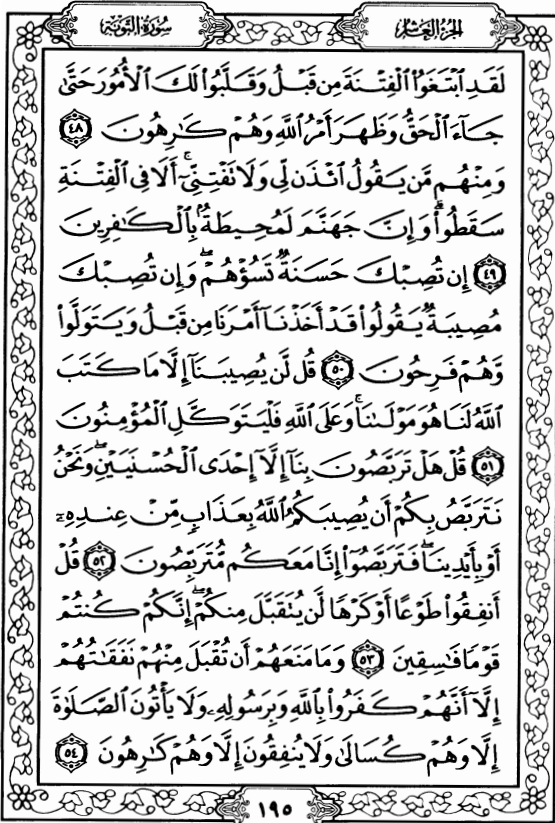
(Араптар жағилиет заманында, соғысуға болмайтын құрметті айда соғысып, оның орнына басқа айда соғыспай орнын толтыратын болған. Б.Ж.Р.М.К.Х.Т.Ж-Қ.) Сөзсіз айды кешіктіру; қарсылықты артыру. Сонымен кәпірлер жолдан шығарылады. Алланың арам еткен айының санын толтыру үшін; оны бір жыл арам етіп, бір жыл халал етеді. Сөйтіп Алланың арам еткенін халал етеді. Олардың жаман істері өздеріне әйбет көрсетілді. Алла, қарсы елді тура жолға салмайды.

(37) Әй мүміндер! Сендерге не болды? "Алла жолында соғысқа шығыңдар!", - делінген кезде, салмақтарыңды жерге салдыңдар. (Жерден қозғалғыларың келмеді.) Ахиреттен көрі дүние тіршілігін қоштадыңдар ма? Негізінде дүние тіршілігінің пайдасы ахиретке қарағанда өте аз ғана. (38) Егер соғысқа шықпасаңдар, Алла сендерді жан түршігерлік азапқа ұшыратады. Сондай-ақ орындарыңа басқа қауым келтіреді. Сендер Аллаға ешбір зиян келтіре алмайсыңдар. Алла, әр нәрсеге күші жетуші. (39) Егер сендер Пайғамбарға жәрдем етпесеңдер де оны, кәпірлер Меккеден шығарған кезде; үңгірдегі екінің бірі болған сәтте, оған Алла жәрдем еткен. Сол уақытта (Мұхаммед Ғ.С.) жолдасына (Хазірет Әбу Бекірге): "Кейіме! Расында Алла бізбен бірге" дегенде, Алла оған тоқтау салды. Сондай-ақ оны, сендер көрмейтін әскерлермен қолдады. Сөйтіп кәпірлердің сөзін төмендетті. Алланың сөзі; жоғары. Алла өте үстем, хикмет иесі. (40)

(Әй мүміндер!) Жеңіл әрі ауыр түрде соғысқа шығындар. Сондай-ақ Алла жолында малдарыңмен, жандарыңмен соғысыңдар. Осыларың сендер үшін хайырлы, егер білген болсаңдар. (41) (Мұхаммед F.C.) егер жақындағы бір пайда, қолайлы сапар болса еді, әрине саған олар ілесер еді. Бірақ оларға машақатты сапар (Тәбүк жолы) өздерін әлекке салады. Алла олардың мүлде суайт екенін біледі. (42) (Мұхаммед F.C.) Алла сені көшірсін. Саған шын айтқандар анықталып, өтірікшілерді білмейінше оларға неге рұхсат бердің? (43) Өйткені Аллаға, ахирет күніне иман келтіргендер, Алла жолында малдарымен, жандарымен соғысуда сылтауратпайды. Алла тақуаларды жақсы біледі. (44) Шынында сенен, Аллаға, ахирет күніне сенбегендер, жүректері күдіктеніп күмән ішінде екі ойлы болғандар ғана рұхсат сұрап

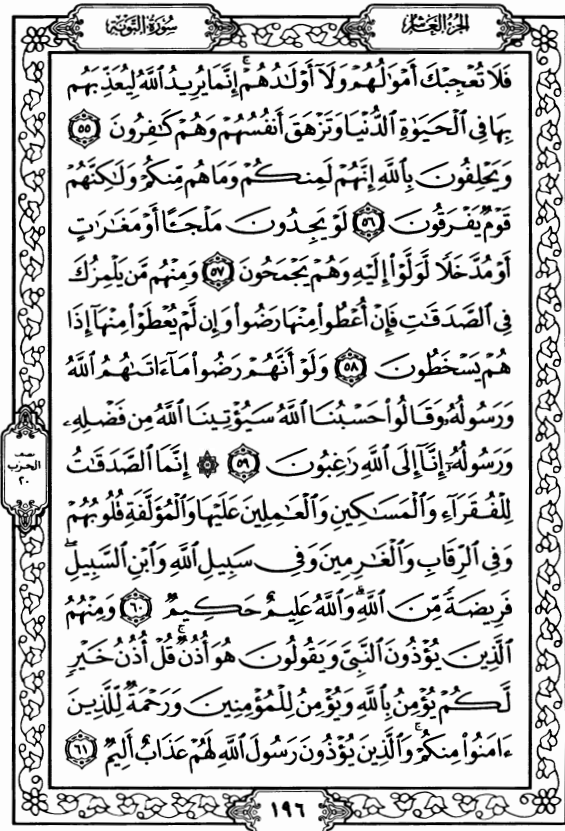
сылтауратады. (45) Егер ол мұнафықтар соғысқа шығуды қаласа, әрине ол үшін бір әзірлік көрер еді. Бірақ Алла, олардың қимылдарын жақтырмады. Сондықтан оларды тосып қойды. Сондай-ақ оларға: "Отырушылармен бірге отырыңдар" делінді. (46) Егер олар, іштеріңде шықса да сұрқиялықты ғана арттырады. Әрине араларыңда пітне ізденіп жүгірер еді. Іштеріңде олардың тыңшылары да бар. Алла залымдарды жақсы біледі. (47)

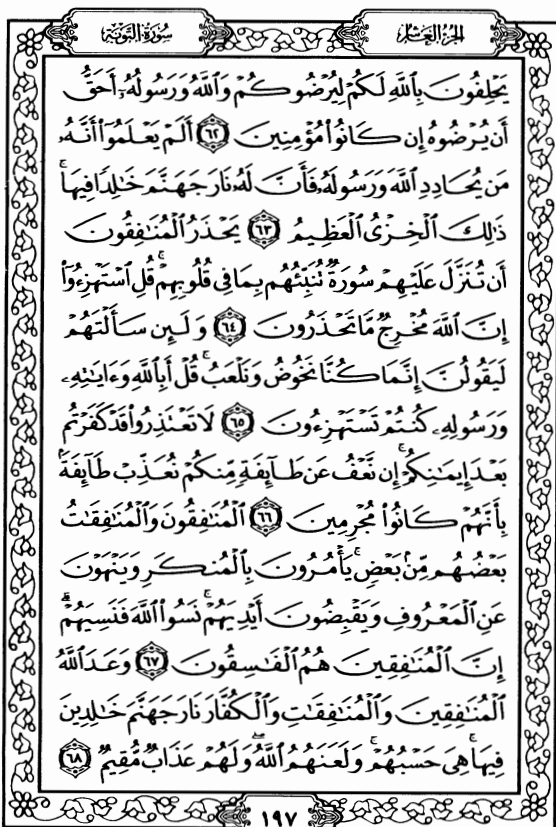
едік" дейді де олар сүйініп қайтады (50) (Мұхаммед F.C.): "Бізге Алланың жазғаны ғана болады. Ол біздің иеміз. Мүміндер Аллаға тәуекел қылсын" де. (51) Оларға: "Сендер, бізге (ғазилық, шәйиттік) екі игіліктің бірінен басқаның келуін күтесіңдер ме? Біз Алланың сендерге өз қасынан немесе біздің қолымыздан бір азап жеткізуін күтеміз. Ал онда сендер де тосыңдар, бізде сендермен бірге тосайық" де. (52) Оларға: "Малдарыңды мейлі бейілді, немесе бейілсіз түрде сарып қылыңдар. Сендерден әсте қабыл етілмейді. Өйткені сендер бұзақы елсіңдер" де. (53) Тек қана олардың сарып қылғандарын олардан қабыл болуына кедергі болған жағдай: Аллаға, Елшісіне қарсы болғандықтары, намазға өте жалқаулықпен келулері және олардың аса жек көрген түрде мал сарып қылулары. (54)

(Мұхаммед F.C.) расында бұлар бұрын (Ұхыт соғысында) да пітне іздеп, істеріңді терісіне айналдырған еді. Ақыр олар, жек көрсе де хақиқат келіп, Алланың әмірі үстем болды. (48) Олардан кей адам: "Маған рұхсат бер, әлекке салма" дейді. Байқаңдар, олар негізінен әлекке түскендер. Сөзсіз тозақ, кәпірлерді орап алады. (49) (Мұхаммед F.C.) егер саған бір игілік жетсе, олар оны жек көреді. Ал егер саған бір қайғы жетсе: "Ісімізді бұрын ыңғайлап алған

(Мұхаммед F.C.) онда сені олардың малдары, балалары таңыртқатпасын. Шынында Алла, ол арқылы оларды дүние тіршілігінде азаптауды және қарсы болған бойда олардың жандарының шығуын қалайды. (55) Олар: "Рас біз де сендерденбіз" деп Алланың атымен ант ішеді. Негізінде олар, сендерден емес. Бірақ олар қорқақ халық. (56) Егер олар бір пана тапса, немесе үңгірдер, не бір кірерге тесік тапса, әрине олар, солай бұрылып ұмтылар еді. (57) (Мұхаммед F.C.) олардың кейбіреуі садақалар жайында сені сөгеді. Оларға одан берілсе разы болып, егер оларға одан берілмесе онда олар ыза болады. (58) Егер олар рас Алланың, Елшісінің өздеріне бергеніне разы болса және: "Алла бізге жеткілікті. Жақында Алла және Елшісі бізге мәрхаметімен береді. Расында біз Аллаға ынтықбыз" десе еді. (59) Шын мәнінде садақалар (зекеттер), Алла тарапынан бір парыз: Қолы тар пақырларға, түгі жоқ міскіндерге, оны жинауға белгіленгендерге, көңілдері алынатын (жаңа Мұсылман) дарға, құлды азат етуге, борыштыларға,

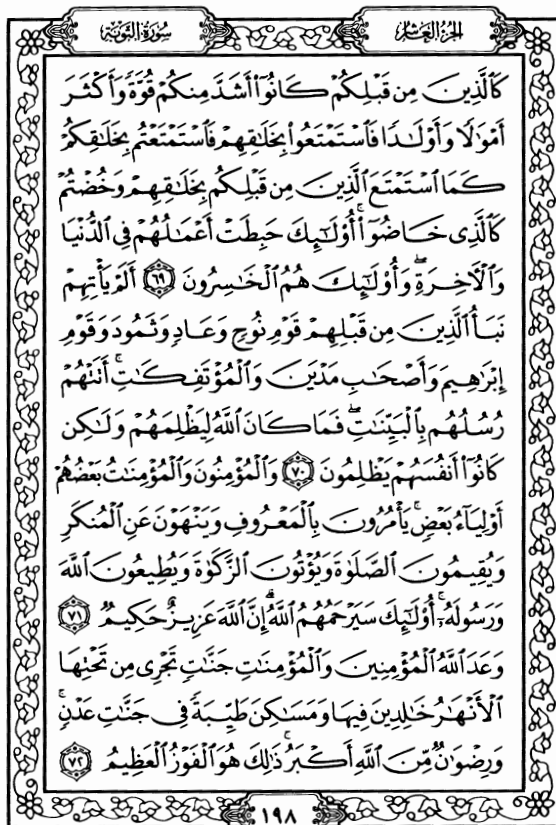

Алла жолына және жолда қалғандарға беріледі. Алла әр нәрсені білуші, хикмет иесі. (60) Олардың кейбіреуі Пайғамбарға: "Ол бір құлақ (не болса соны тыңдайды)" деп жапа береді. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Ол, сендер үшін хайырлы бір құлақ. Аллаға иман келтіреді де Мұсылмандарға сенеді. Сондай-ақ сендерден иман келтіргендер үшін бір рақмет. Алланың Елшісіне жапа бергендерге күйзелтуші азап бар" (61).

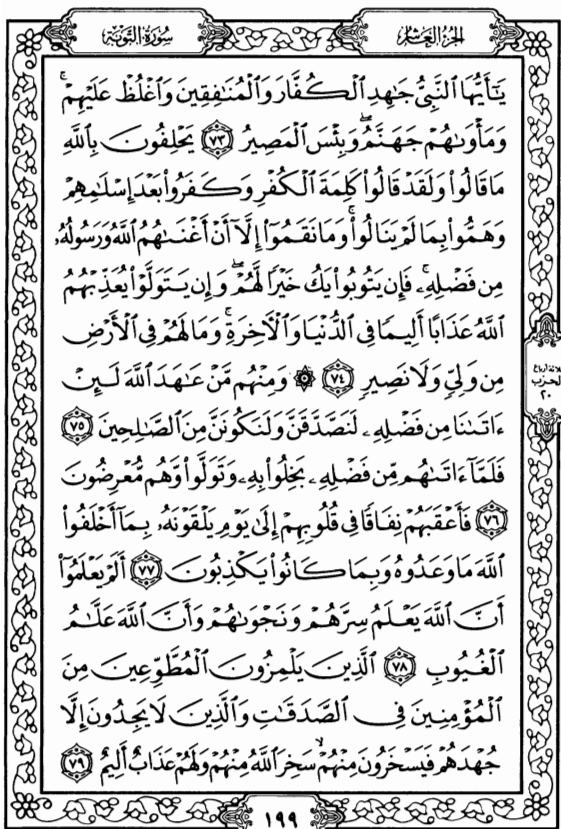
ол алысырақ" деп өзара тәлкектеп күліседі. Б.М.К.Р.Х.Т.Ж-Қ.) Екі жүзділер, өздеріне байланысты жүрегіндегілерден хабар беретін бір сүренің түсуінен қорқады. (Мұхаммед F.C.): "Қылжақтай тұрыңдар. Расында Алла сескенгендеріңді жарыққа шығарады" де. (64) Егер олардан сұрасаң: "Әрине біз әншейін сөзге кірісіп, ойнап едік" дейді. Оларға: "Алламен аяттарымен және Елшісімен қалжақтаған болдыңдар ма?",- де. (65) Желеуретпендер! Сендер иман келтіргеннен кейін қарсы шықтыңдар. Сендерден бір топты кешірім етсек те, бір бөлімін күнәкар болғандықтарының салдарынан азапқа ұшыратамыз (66) Мұнафық ерлер мен әйелдер, бірі-бірінен. (Бәрі бір.) Олар жамандыққа бұйырып, игіліктен тосады. Сондай-ақ олар қолдарын жұмады. (Сараңдық қылады.) Олар Алланы ұмытты. Сондықтан Алла, оларды ұмытты. Расында мұнафықтар, олар бұзықтар. (67) Алла, мұнафық ерлер мен мұнафық әйелдерге және кәпірлерге ішінде мүлде қалатын тозақ отын уәде етті. Сол, оларға жетеді. Сондай-ақ Алла оларға лағынет етті. Әрі оларға тұрақты қинау бар. (68)

Олар сендерді разы қылу үшін Алланың атымен ант береді. Егер олар иман келтірген болса, Алланы және Елшісін разы қылуларына тиісті еді. (62) Олар, біреу Аллаға әрі Елшісіне қарсы келсе, расында оған ішінде мәңгі қалатұғын тозақ оты бар екенін білмей ме? Міне, ірі қорлық осы. (63) (Тәбүк соғысына кетіп бара жатқанда мұнафықтар, жандарынан өткен Пайғамбар (F.C.) ға қарап: "Мына ерлерге қараңдар. Шамның қамалын бұзып, Рүмның бекіністерін алмақшы. Бұларға әлі

(Мүнафықтар!) Өздеріңнен бұрынғылар сияқтысыңдар. Олар, сендерден де күшті және малдар, балалар тұрғысынан да көп еді. Олар, дүниеде несібелерінен пайдаланған еді. Ал сендер де, бұрынғылар несібелерінен пайдаланғандай несібелеріңнен пайдаландыңдар. Сондай-ақ жамандыққа олар сүңгігендей сендер де сүңгідіңдер. Солардың дүние, ахиреттегі ғамалдары жойылып кетті. Міне солар зиян етушілер. (69) Оларға өздерінен бұрынғы Нұх, Ғад, Сәмүд қауымдары және Ыбырайым қауымы және Мәдян елі, ойран болған кенттердің хабары келмеді ме? Соларға пайғамбарлары ашық дәлелдер келтірген. Алла оларға зұлымдық қылмады. Олар өздеріне зұлымдық қылды. (70) Мүмін ерлер

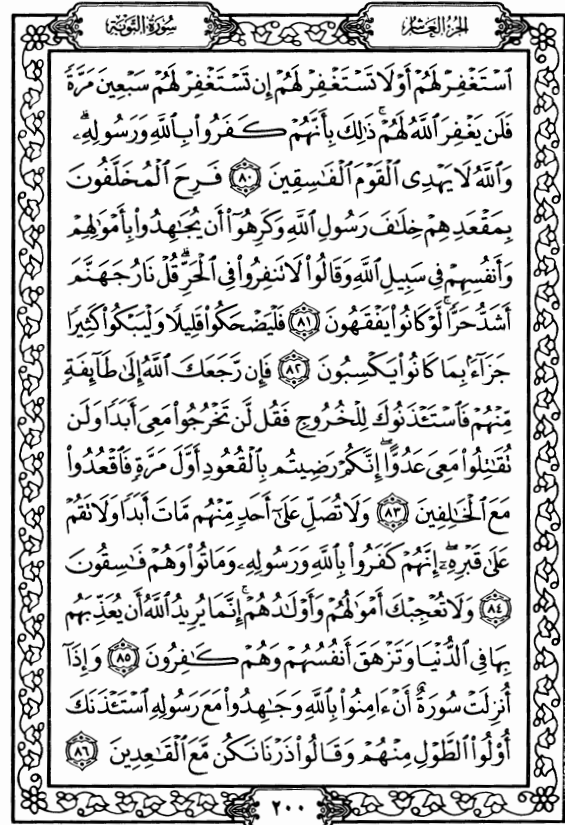
мен мүмін әйелдер, бір-біріне көмекші. Олар дұрыстыққа қосып, бұрыстықтан тосады. Сондай-ақ олар намаздарын толық орындап, зекет беріп, Аллаға, Елшісіне бой ұсынады. Соларды Алла, мәрхаметіне бөлейді. Расында Алла тым үстем, аса дана. (71) Алла мүмін ерлер мен мүмін әйелдерге астарынан өзендер ағатын, олар онда мүлде қалатын бақшалар және Ғадын жаннатында, көркем орындар уәде етті. Ал Алланың ризалығы өте зор табыс. Міне осы, үлкен қол жетушілік. (72)

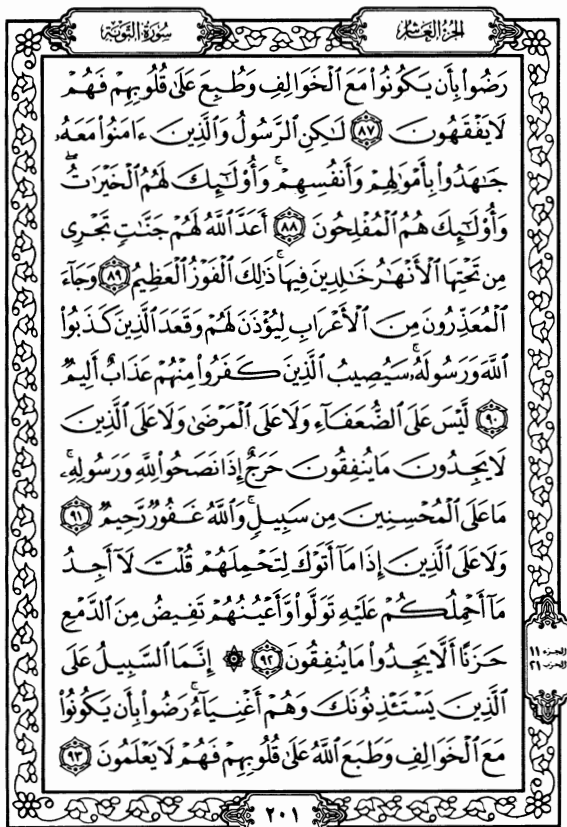
Әй Пайғамбар! Кәпірлер және мұнафықтармен күрес. Оларға қатаң бол. Олардың орны тозақ, қайтып барар орны қандай жаман. (73) Олар: "Айтпадық" деп Алланың атымен ант ішеді. Расында олар қарсылық сөз айтқан болатын. Сондай-ақ олар Мұсылман болғаннан кейін кәпір болды. Тағы олар, бойдары жетпейтін нәрседен ой қылды. (Тәбүк соғысынан қайтқанда мұнафықтар Пайғамбар (Ғ.С.) дың түйесін түнде шұңқырға түсіруге тырысады. Б.Ж.М.К.Р.Т.Ж-Қ.) Олар

Алланы және Елшісін мәрхаметімен байытқандығы үшін ғана міндейді. (Шүкірсіздік етеді.) Егер олар тәубе қылса, өздері үшін жақсы. Ал егер олар жалтарса, Алла оларды дүние, ахиретте азапқа ұшыратады. Сондай-ақ оларға жер жүзінде не дос не жәрдемші жоқ. (74) Тағы олардан біреулер: "Егер Алла, бізге өз кеңшілігінен мал берсе, әрине садақа беріп, игілерден болар едік" деп Аллаға серт берді. (75) Сонда Алла оған өз ілтипатымен берген кезде, Оның бергеніне сараңдық қылды. Сөзінен айныды. Олар негізінен жалтақойлар. (76) Енді Аллаға берген уәделеріне қарсы келіп, өтірік айтқандықтары үшін Алла өзіне жолығатын күнге дейін олардың жүректеріне екі беткейлік салып, қояды. (77) Олар сырлары мен сыбырларын Алланың анық білетіндігін білмеді ме? Шынайы түрде Алла (Т.) көместерді толық біледі. (78) Сондай мүміндерден садақаларда, ынталы болушыларды айыптағандар, тағы тырысып тапқанын ғана бергендерді, тәлкектегендерді, Алла мазаққа ұшыратады. Әрі олар үшін жан түршігерлік қинау бар. (79) (Мұнафықтар көп бергенді сындап, аз бергенді сықақ қылатын еді.)

(Мұхаммед F.C.) мұнафықтар үшін жарылқануларын тілесен де, тілемесен де тіпті олар үшін жетпіс қайта жарылқануын тілесен де, Алла, оларды әсте жарылқамайды. Бұл олардың Аллаға, Елшісіне қарсы болғандықтарынан. Алла бұзақы халықты тура жолға салмайды. (80) Олар Алланың Елшісіне қарсы болып, соғысқа бармай отырып қалғандарына мез болды. Сондай-ақ олар Алла жолында малдарымен, жандарымен соғысуды жек көреді. Олар: "Бұл ыстықта соғысқа шықпаңдар" деді. Егер түсінетін болса: "Тозақ оты тағы қатты ыстық" де. (81) Енді олар, істегендерінің салдарынан аз күлсін, көп жыласын. (Олардың күлулерінен жылаулары көп болады.) (82) (Мұхаммед F.C.) егер Алла сені (Тәбүктен Мединедегі соғысқа бармай қалған) мұнафықтар тобына қайтарып апарса, олар сенен (соғысқа) шығуға рұқсат сұраса: "Әсте менімен бірге шықпайсыңдар да менімен бірге жаумен еш соғыспайсыңдар. Өйткені, сендер алғашқы рет отырып қалуды қоштадыңдар. Ал енді артта қалушылармен бірге отырыңдар" де. (83) Олардан біреу өлсе, әсте жаназа намазын оқыма да қабырының басында тұрма! Өйткені, олар Аллаға, Пайғамбарына қарсы келді.

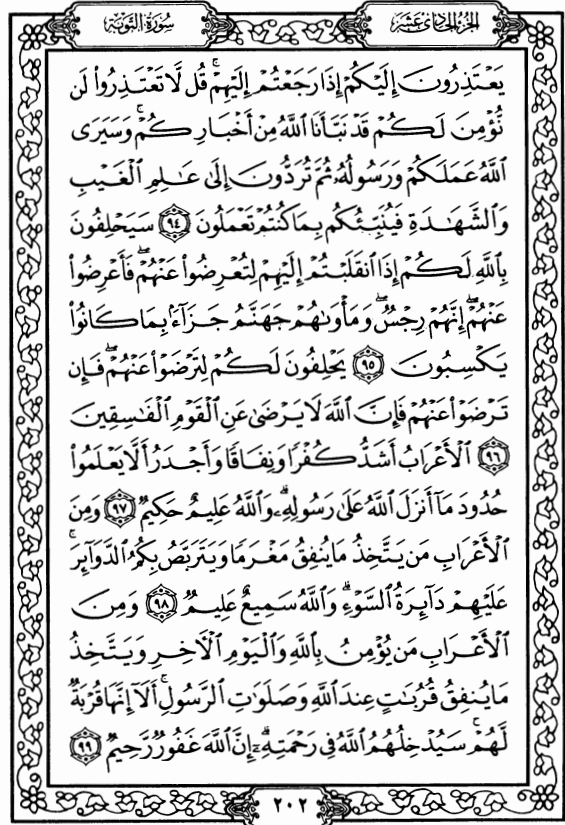
Сондай-ақ олар бұзық күйінде өлді. (84) Және сені олардың малдары, балалары таңырқатпасын. Шынында Алла мұнымен, оларға дүние тіршілігінде азаптауды және қарсы болған бойда олардың жандарының шығуын қалайды. (85) Қашан оларға: "Аллаға иман келтіріңдер, Алланың Елшісімен бірге соғысыңдар" делінген бір сүре түсірілсе, олардың дәулеттері, сенен рұқсат сұрап: "Бізді қой, отырушылармен бірге болайық" дейді. (86)

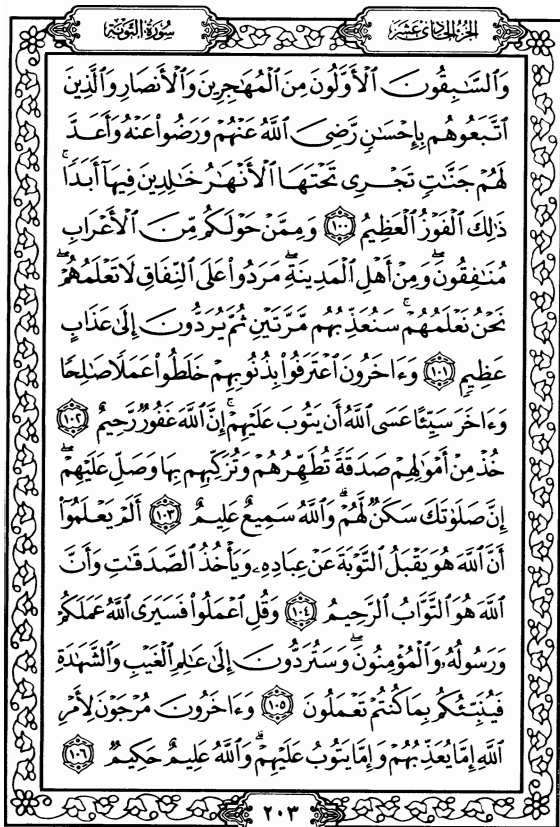
Аллаға, Пайғамбарға өтірік айтқандар да отырып қала берді. Олардан кәпір болғандарына күйзелтуші азап ұшырайды. (90) Қашанда Аллаға, Елшісіне ықыласты болған нашарларға, ауруларға және қаражат таба алмағандарға кінә жоқ. Негізінен жақсылық істеушілерге жауапкершілік жоқ. Алла тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (91) Сондай көліктендіріп жіберуің үшін саған келкенде: "Сендерді аттандыратын көлік таба алмадым" дегеніңде, өздері де сарып қыларлық нәрсе таба алмай көз жастарын күйінген түрде төгіп қайтқандарға да кінә жоқ. (92) Ал сөгіс беру; өздері бай бола тұра сенен рұхсат сұрап, кейін қалушылармен бірге болуды қоштағандарға тиісті. Алла олардың жүректерін бітеген. Сондықтан олар білмейді. (93)

Олар артта қалушылармен бірге болуды қоштады. Олардың жүректері бітелген. Сондықтан түсінбейді. (87) Бірақ Пайғамбар және онымен бірге иман келтіргендер, малдарымен, жандарымен соғысты. Жақсылықтар солардікі. Міне солар құтылушылар. (88) Алла (Т.) оларға астарынан өзендер ағатын, олар ішінде мәңгі қалатын бақшалар әзірледі. Осы зор қол жеткендік. (89) Бәдеуилерден желеушілер, өздеріне рұқсат берілсін деп келді. Сондай-ақ

(Соғыстан) қайтып оларға барсаңдар, сендерге сылтауратады. (Мұхаммед F.C.): "Сылтауратпандар, сендерге әсте сенбейміз! Расында Алла бізге хабарларыңды білдірді. Алла да Елшісі де істеріңді көреді. Сонан кейін көместі, көрнеуді білуші Аллаға қайтарыласыңдар. Сонда сендерге не істегендерің білдіріледі" де. (94) Қашан олардың жанына қайта оралсаңдар, олар (ды айыптау) дан бет бұруларың үшін Алланың атымен ант ішеді. Онда олардан бой тартыңдар. Өйткені, олар арам істегендерінің жазасы түрінде олардың орны тозақ. (95) Олар сендердің өздерінен қош болуларың үшін ант-су ішеді. Егер сендер олардан қош болсаңдар да, расында Алла бұзық елден разы болмайды. (96) Бәдеуилер, қарсылық және екі жүзділік тұрғысынан қаттырақ. Сондай-ақ олар Алланың Елшісіне түсіргендерінің шегін білмеулеріне аса бейім. Алла толық білуші, аса дана. (97) Бәдеуилерден, Алла жолында бергенін зиян есебіне

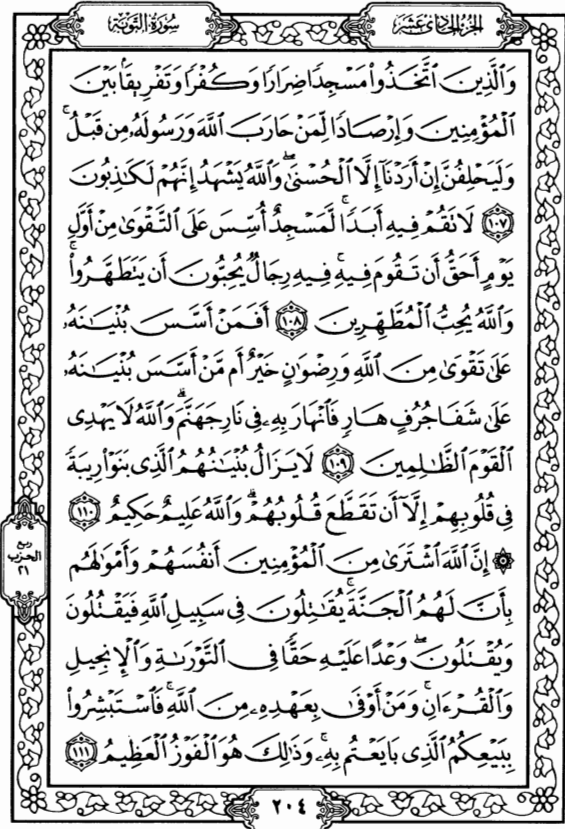
алатын кісілер бар. Сендерге жаман дәуірлер күтеді. Дәуірлердің жаманы өздеріне болсын. Алла толық естуші, анық білуші. (98) Және бәдеуилерден Аллаға, ақирет күніне сенетін, қаражат қылғандарын Алла қасында жақындық сондай-ақ Пайғамбардың ізгі тілектеріне сай деп есептейтін кісі де бар. Сақ болыңдар! Бұл шынайы бір жақындық. Алла оларды мәрхаметіне бөлейді. Расында Алла, аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (99)

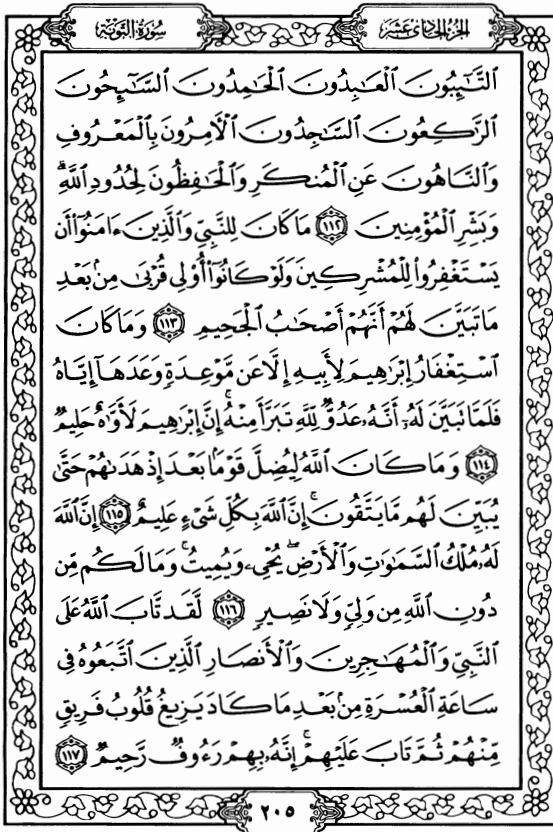
Мұъажір, ансарлардан алғашқы иман келтіргендер және жақсылықта оларға ергендерден Алла разы болды. Әрі олар да Алладан разы болды. Сондай-ақ Алла, олар үшін ішінде мәңгі қалатын, астарынан өзендер ағатын жәннәттер әзірледі. Осы ірі мұрат . (100) Араларындағы бәдеуилерден екі жүзді кісілер бар. Сондай-ақ Мединеліктерден де екі жүзділікте сірескендер бар. (Мұхаммед F.C.) оларды білмейсіңдер, оларды біз білеміз. Оларды екі рет азап

қыламыз. Сонан соң олар зор азапқа айдалады. (101) Басқа біреулер күнеларын мойындады. Бірақ олар, түзу істі басқа жаман іспен араластырды. Алла олардың тәубелерін бәлкім қабыл етер. Расында Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (102-106. аяттар 118. аятқа байланысты.) (102) (Мұхаммед F.C.) олардың малдарынан садақа ал да, ол арқылы оларды тазартып, берекелендіресің. Оларға дұға қыл. Өйткені сенің дұғаң олар үшін бір тоқтау. Алла толық естуші, аса білуші. (103) Олар, құлдарының тәубесін қабыл етіп, садақаларын қабылдайтын Ол Алла ғана екенін білмей ме? Шынында Ол Алла, тәубені қабыл етуші, ерекше мейірімді. (104) (Мұхаммед F.C.) оларға: "істейтіндеріңді істеңдер. Істеріңді Алла, Пайғамбар және мүміндер көреді. Сондай-ақ көмес, көрнеуді білуші Аллаға қайтарыласыңдар да сендерге не істегендерің білдіріледі" де. (105) Соғыстан қалып Алланың әмірін күткендер, Алла оларды не азаптайды немесе тәубелерін қабыл етеді. Алла толық білуші, хикмет иесі. (106)

(Мұнафықтардың бір тобы Құба мешітінің жамағатын ыдырату, қарсылықты күшейту және үнемі Пайғамбар (Ғ.С.) ға қарсы келіп жүрген (папаз) Ғамырдың Шамнан келуін тосу мақсатымен бір мешіт салып Пайғамбар (Ғ.С.) ды намаз оқып беруге шақырады. Пайғамбар (Ғ.С.) Тәбүктен қайтқанда келмекші болады. Б.Ж.М.Р.К.Х.Т.Ж.-Қ.) Сондай зиян тигізу, қарсы келу, Мұсылмандардың арасын ашу және бұрыннан Алла және Елшісіне қарсы соғысқан біреуді күту үшін мешіт жасап алғандар: "Игілікті ғана қалап едік" деп әлбетте ант ішеді. Сондай-ақ Алла олардың асқан суайт екендігіне куәлік етеді. (107) (Мұхаммед Ғ.С.) ол мешітте әсте намаз оқыма. Бастапқы күннен бері тақуалық негізінде салынған (Құба) мешіті намазға тұруыңа тағы лайық. Онда тап-таза болуды сүйетін кісілер бар. Алла да өте таза болушыларды жақсы көреді. (108) Ендеше, ірге тасын Алладан қорқып, ризалығына сәйкес салған біреу жақсы ма? Немесе іргесін құлайтын бір жардың ернеуіне салып онымен тозаққа құлаған біреу жақсы ма? Алла залым елді тура жолға салмайды. (109) Сондай олардың салған

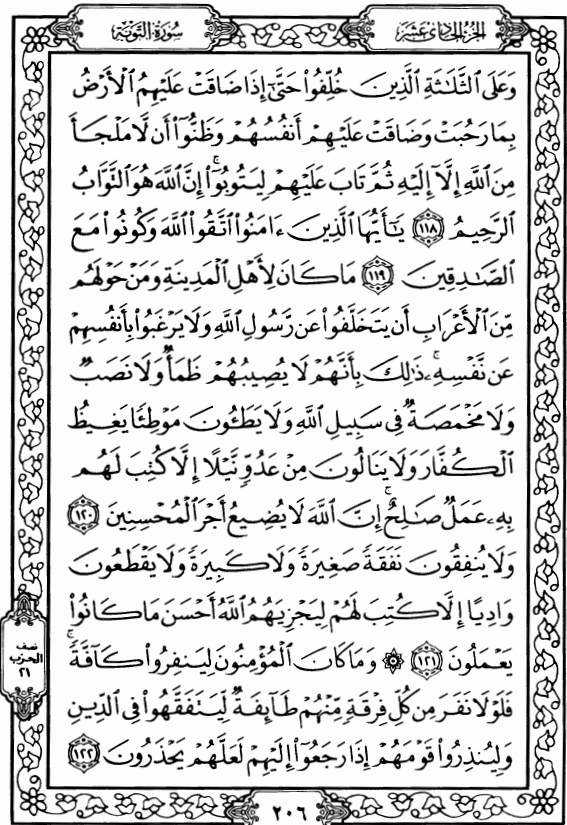
мешіттері; жүректері быт-шыт болғанға (өлгенге) дейін үнемі көңілдерінде күдік болған бойда қалады. Алла толық білуші, хикмет иесі. (110) Күдіксіз Алла мүміндердің жандарын, малдарын жәннәтпен айырбастап алды. Олар, Алла жолында соғысады, өледі және өлтіреді. Бұған байланысты хақ уәде Тәуратта, Інжілде және Құранда бар. Алладан артық уәдесін кім орындайды? Ендеше бұл саудаласқан саудаларыңа қуаныңдар! Міне осы ірі қол жетушілік. (111)

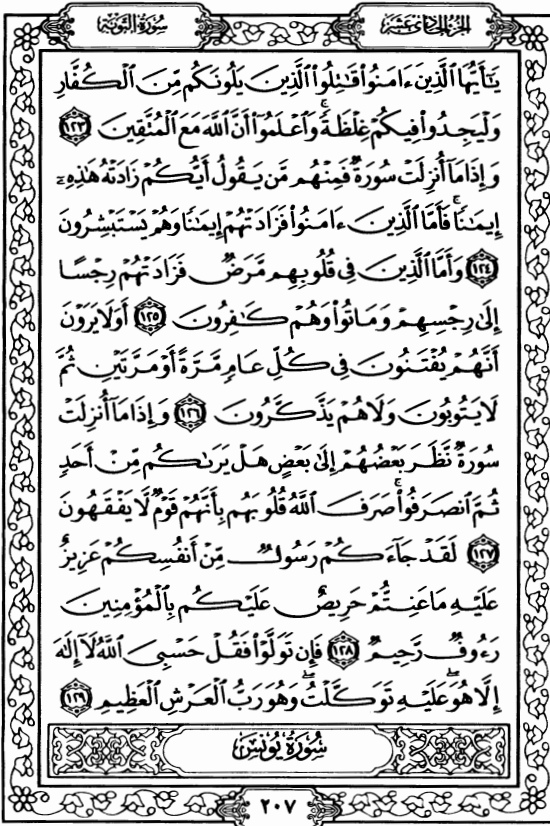
(Әй Мұхаммед F.C.!) Тәубе етушілер, құлшылық қылушылар, мақтаушылар, ораза ұстаушылар, рүкүғ қылушылар, сәжде етушілер, жақсылыққа бұйырушылар, жамандықтан тыюшылар және Алланың шектерін қорғаушылар осы мүміндерді шүйіншіле. (112) (Пайғамбар, әкесімен туысқан Әбу Таліп үшін; және кейбір Мұсылмандар да иманға келмей өлген әке-шешелері үшін жарылқау тілегісі келген. Б.Ж.М.К.Х.Т.) Пайғамбарға және мүміндерге

тозақтық екендігі өздеріне білінгеннен кейін егер жақындары болса да мүшріктер үшін жарылқау тілеулеріне болмайды. (113) Ыбырайым (F.C.) ның әкесі үшін жарылқау тілеуі, оған берген бір уәде бойынша ғана еді. Өзіне, оның Алланың дұшпаны екені білінген кезде, одан безді. Расында Ыбырайым қажырлы әрі жұмсақ мінезді еді. (114) Алла бір елді тура жолға салғаннан кейін олардың сақсынатын нәрселерін ашық білдірмейінше, оларды адастырмайды. Расында Алла әр нәрсені толық білуші. (115) Шынында көктердің және жердің иелігі Аллаға тән. Ол, тірілтеді, өлтіреді. Сондай-ақ сендер үшін Алладан өзге не дос не жәрдемші жоқ. (116) Шынында Алла, бір бөлімінің жүректері ауытқуға таяған ауыршылықтан кейін Пайғамбарға ерген Мұьяжірлер мен Ансардың, Пайғамбардың тәубелерін қабыл етті. Алла, оларға тым жұмсақ, өте мейірімді болғандығынан тағы да оларың тәубелерін қабыл етті. (117)

(Сахабалардан Кәғап, Хилад және Марара жалқаулық істеп, Тәбүк соғысына бармай қалып, соғыстан қайтып келгенде Пайғамбар (Ғ.С.) ға өкініш білдіріп, кешірім тілейді. Пайғамбар (Ғ.С.) оларға: "Тұра тұрыңдар" дегендіктен олармен адамдар сөйлеспей қойып, елу күнен кейін осы аят түседі. Б.М.К.Р.Х.Ж-Қ. Және 102-106 аяттар да осы уақиғаға байланысты.) Соғыстан қалған үшеуінің де тәубесін қабыл етті. Тіпті оларға жер кең бола тұра тар келген еді. Өздерінен өздері тарылып, Алладан басқа ешбір пана жоқтығын аңғарды. Содан кейін Алла оларға тәубе нәсіп етті. Шынында Ол Алла, тым тәубе қабыл етуші, өте мейірімді. (118) Әй мүміндер! Алладан қорқыңдар және шыншылдармен бірге болыңдар. (119) Мединеліктердің және маңайлардағы бәдеуилердің Алланың Елшісінен кейін қалуларына сондай-ақ оның жанынан өз жандарын артық көрулеріне болмайды. Өйткені, олар, Алла жолында шөлге душар болса, шаршаса, ашықса, кәпірлерді ызаландыратын бір жерді басып өтсе және дұшпанды жеңсе ғана оларға

сол себепті жақсы ғамал жазылады. Алла игілік істеушілердің сауабын зая қылмайды. (120) Олар, Алла жолында үлкен-кіші бір нәрсе сарып қылса, бір ойпатты басып өтсе, Алла олардың көркем ғамалдарына сыйлық беру үшін сауап жазылады. (121) Онымен қатар мүміндердің біртұтас жауға аттанулары тиісті емес. Сонда әр топтан дін ғылымын үйреніп, олар қайтып келгенде; олардың сақсынулары үшін ескертулері керек емес пе? (122)

Әй мүміндер! Маңайларыңдағы кәпірлермен соғысыңдар. Олар сендерден бір қатаңдық тапсын. Расында Алла, тақуалармен бірге екенін біліңдер. (123) Бір сүре түсірілген кезде, олардан: "Бұл қайсыларыңның иманын арттырады?",- дейтін де біреулер бар. Дегенмен мүміндердің иманын арттырады, олар қуанысады. (124) Сондай-ақ ол сүре жүректерінде дерті болғандардың жамандықтарының үстіне жамандық арттырады; олар, қарсы болған

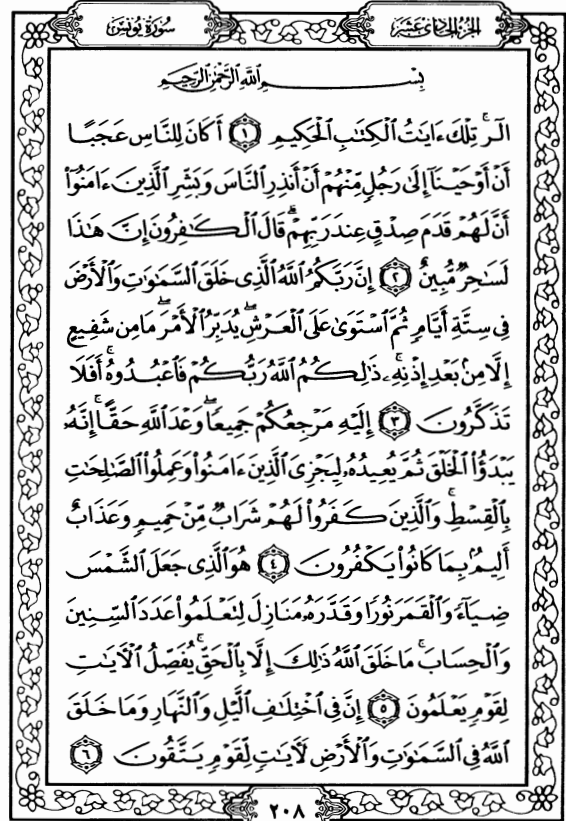
күйде өледі. (125) (Мұнафықтар) әр жыл бір не екі рет сыналғандарын көрмей ме? Сонда да олар тәубе қылмайды, үгіт те алмайды. (126) Қашан бір сүре түсірілсе, біріне-бірі қарап: "Сендерді көретін біреу бар ма?",- десіп, сонсоң өздері бұрыла жөнеледі. Алла, олардың жүректерін теріс айналдырған. Расында олар түсінбейтін әлеумет. (127) Расында сендерге іштеріңнен ардақты бір Пайғамбар келді. Оған, қиналуларың ауыр тиеді. Сендерге өте ынтық, мүміндерге өте жұмсақ, ерекше мейірімді. (128) (Мұхаммед Г.С.) сонда, егер олар сенен жалтайса: "Маған Алла жетіп асады, Одан басқа ешбір Тәңір жоқ, Оған тәуекел еттім. Сондай-ақ Ол, ұлы ғаршының Раббы" де. (129)

10-ЮНЫС СҮРЕСІ

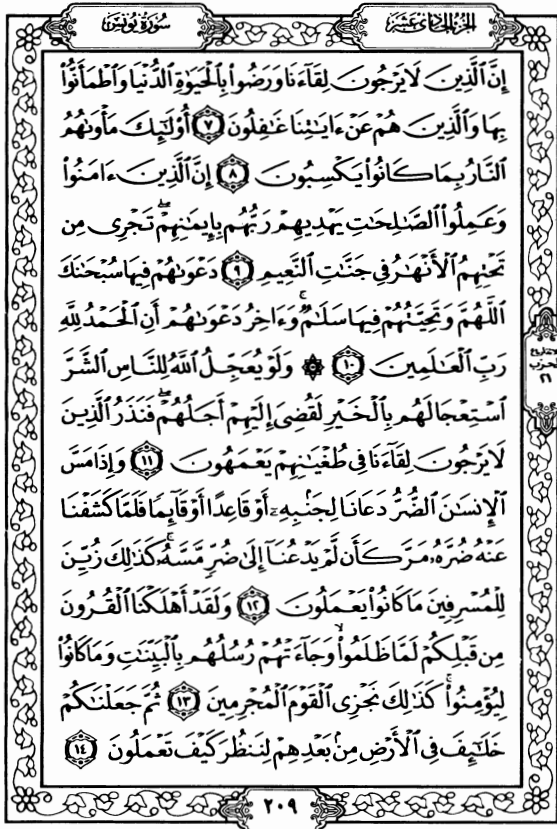
Меккеде түскен, жүз тоғыз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді
Алланың атымен бастаймын.

Ұғымын Алла біледі. Міне бұлар,
терең сырлы Құранның аяттары. (1) Іштерінен бір кісіге: "Адамдарды қорқыт! Иман келтіргендерді Раббыларының қасында олар үшін жоғары орын барлығын шүйіншіле!", – деп, уахи қылғанымызға бұл адамдар таңырқай ма? Кәпірлер: "Шынында бұл ашық жады" деді. (2) Раббыларың сондай Алла көктер мен жерді алты күнде жаратты. Сонсоң ғаршыны меңгеріп, істі басқарды. Оның рұхсатынсыз ешбір шапағатшы жоқ. Міне Осы Алла, Раббыларың. Ендеше Оған құлшылық қылыңдар! Сонда да түсінбейсіңдер ме? (3) Біртұтас барар жерлерің со тарап. Сондай-ақ Алланың уәдесі хақ. Күдіксіз Ол, бастап жаратады. (Жоқтан бар етеді.) Сонсоң иман келтіріп, ізгі іс істегендерге әділдікпен сыйлық беру үшін оны қайта тірілтеді. Сондай-ақ кәпірлер үшін қарсы

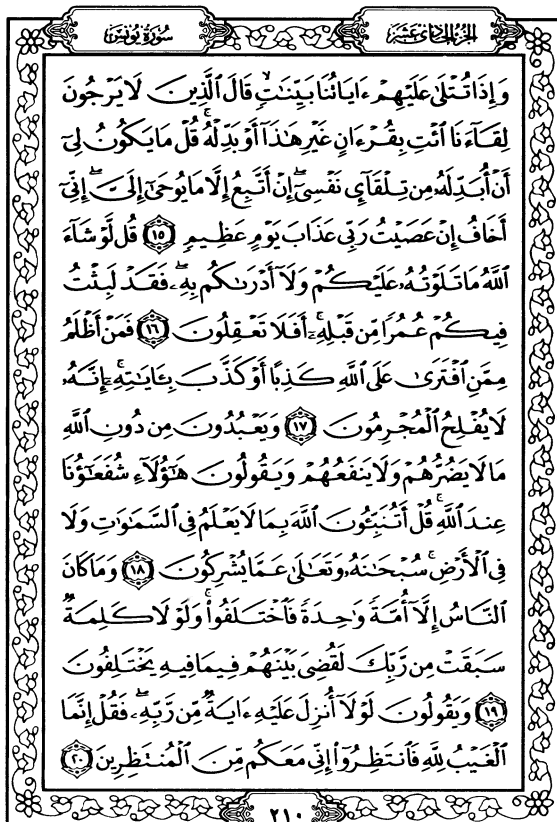
болғандықтары себепті қайнап тұрған судан сусын әрі күйзелтуші азап бар. (4) Ол сондай Алла, күнді жарық, айды нұр етіп жаратты да оған (айға) жылдардың сандарын, есептерін білулерің үшін орындар белгеледі. Алла, бұларды шындықпен ғана жаратты. Алла, білетін ел үшін; аяттарын ашық-ашық баян етеді. (5) Расында түн мен күннің ауысып келуінде және Алланың көктер мен жердегі жаратқан нәрселерінде әрине сақтанатын ел үшін дәлелдер бар. (6)

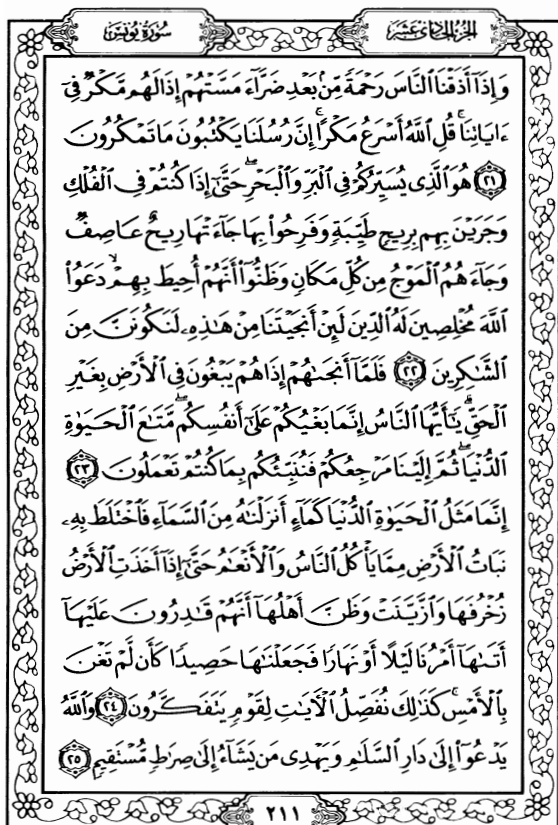
"Сәлем" және олардың дұғаларының соңы: "Барлық мақтау әлемдердің Раббы, Аллаға тән!", – деу болады. (10) Егер Алла, адам баласының хайырды, асығыс тілегеніндей; жамандықты да тез берсе еді, әрине олардың ажалдары біткен болар еді. Алайда, бізге кездесуді үміт етпегендерді адасқан бойда қойып қоямыз да, қаңғыра береді. (11) Ал қашан адам баласына бір зиян жетсе: Жатса да отырса да немесе түрегеп тұрса да бізге жалбарынады; алайда қашан одан зиянды айықтырсақ, тіпті оған тиген зиянды айықтыру үшін бізге жалбарынмағандай-ақ кете береді. Солайша, шектен шығушыларға істеген істері көркем көрсетілді. (12) Расында сендерден бұрынғы дәуірдегілердің зұлымдықтары және пайғамбарлары келтірген ашық дәлелдерге иман келтірмегендіктері үшін жоқ еттік. Осылайша күнәкар қауымға жаза береміз. (13) Сонан кейін олардың артынан не істейтіндіктеріңді көру үшін жер жүзінде сендерді орындарына қойдық. (14)

Расында сондай бізге жолығуларын үміт етпегендер және дүние тіршілігіне мәз болып сонымен көңілдері жай тапқандар, міне солар, аяттарымыздан хабарсыз. (7) Осылардың істеген күнәлары себепті орындары тозақ. (8) Расында сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендердің имандары себепті Раббылары, оларды астарынан өзендер ағатын Нағым жәннәтінің жолына салады. (9) Олардың ондағы дұғалары: "Әй Алла! Пәксің" әрі олардың ондағы амандасулары:

Сондай-ақ оларға аяттарымыз ашық дәлел түрінде оқылған кезде, сондай Бізге кездесуді үміт етпегендер: "Бұдан басқа бір Құран келтір немесе мұны ауыстыр!",- деді. (Мұхаммед F.C.): "Оны өз тарапымынан өзгертуіме болмайды. Мен өзіме уахи етілгенге ғана еремін. Расында мен, Раббыма қарсы келсем, ұлы күннің азабынан қорқамын" де. (15) (Мұхаммед F.C.): "Егер Алла қаласа еді, мен Құранды сендерге оқымас едім де, оны сендерге білдірмес еді. Расында мен бұдан бұрын іштеріңде өмір бойынша болдым. Сонда да түсінбейсіңдер ме?",- де. (16) Ал енді Аллаға бір өтірік жала жапсырған не аяттарын жасынға шығарған біреуден кім залымырақ? Шынында күнәкарлар құтылмайды. (17) Олар, Алладан өзге, өздеріне зиян не пайда бермейтін нәрселерге шоқынып: "Оларды, Алланың қасында шапағатшымыз" дейді. (Мұхаммед F.C.): "Сендер Аллаға, көктердегі әрі жердегі Оның білмеген нәрсесінен хабар бересіңдер ме?",- де. Алла, олардың

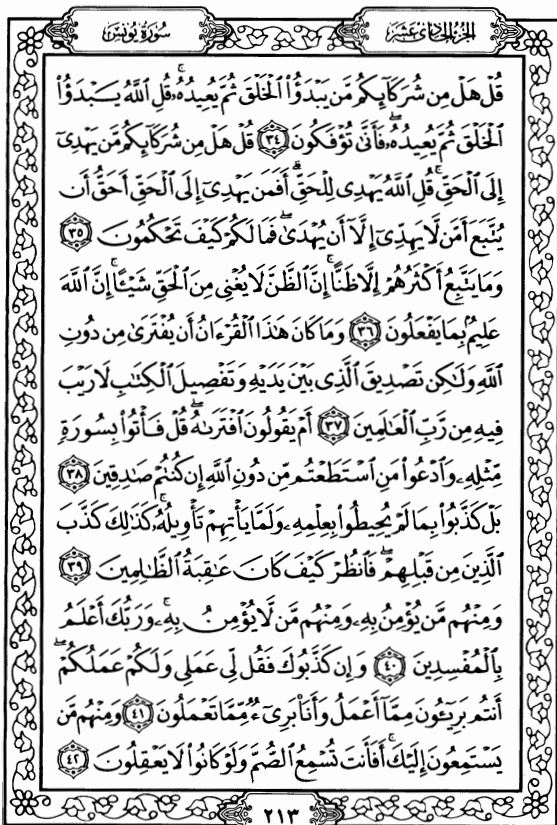

қосқан шеріктерінен пәк, жоғары. (18) Адамдар бір-ақ үммет еді, сонсоң олар қайшылыққа түсті. (Мұхаммед F.C.) егер Раббыңнан бір сөз өткен болмаса еді, таласқан нәрселері турасында әрине араларына үкім берілген болар еді. (Жазаландырылар еді.) (19) Және олар: "Оған, Раббылары тарапынан бір мүғжиза неге түсірілмейді?",- дейді. Сонда сен оларға: "Негізінен көмес, Аллаға тән. Сондықтан күтіңдер! Мен де сендермен бірге соны тосамын!",- де. (20)

Адам баласына бір зиян тигеннен кейін рахметімізді таттырсақ, сол уақытта олардың аяттарымызға байланысты айлакерліктері болады. (Мұхаммед F.C.): "Алла, жазаландыруда өте жылдам" де. Расында елшілеріміз (періштелеріміз) істеген сығандықтарынды жазады. (21) Ол сондай Алла, сендерді құрылықта, теңізде кездіреді. Хатте сендер кемеде боласыңдар. Кеме, оларды жақсы бір самал арқылы алып бара жатады да, олар онымен мәз болады.

Бір боран келіп оларға әр тараптан толқын келгенде, олар, онымен қоршалдық деп ойлаған сәтте; сенімін нағыз Аллаға арнап: "Егер осыдан бізді құтқарсаң шүкір етушілерден болар едік" деп тілейді. (22) Дегенмен, Алла оларды құтқарған кезде, олар жер жүзінде орынсыз қарсылық істейді. Әй адам баласы! Дүние тіршілігіндегі қарсылықтарыңның зияны өздеріңе ғана. Сонсоң барар жерлерің біз жақ. Сонда сендерге істеген істеріңді білдіреміз. (23) Шын мәнінде дүние тіршілігінің мысалы: Біз көктен жаудырған жаңбыр тәрізді. Ол арқылы адамдар, малдар жейтін өсімдіктер аралас өсіп, жер жүзі құлпырып зейнеттенген кезде, жер иесі; пайдалануға күшіміз жетеді деп ойлаған сәтте, түнде не күндіз әміріміз келіп, тіпті кеше болмаған тәрізді түбінен орылғанға айналдырдық. Ойланатын қауымға аяттарымызды осылайша айырып баян етеміз. (24) Алла есендік жұртына (жәннәтке) шақырады да, қалаған құлын түп-тура жолға салады. (25)

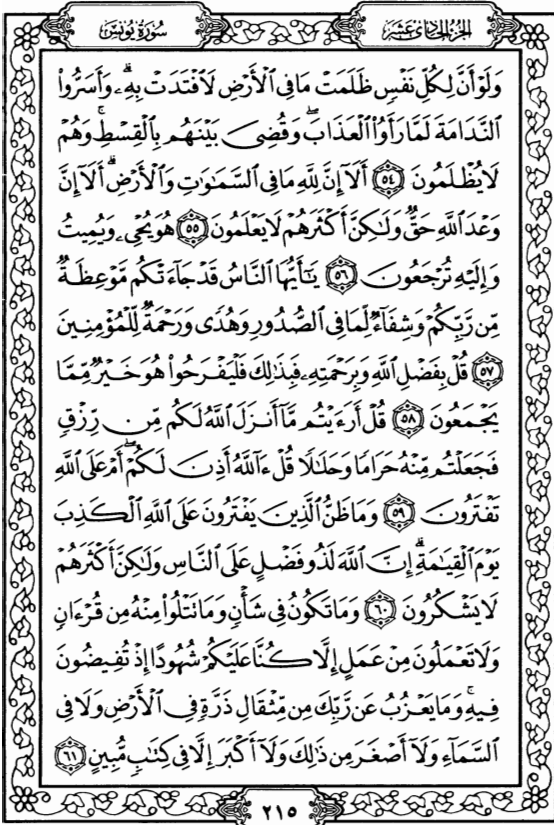
(Мұхаммед F.C.): "Аллаға теңеген шеріктеріңнен, тұңғыш жаратып, сонсоң өлтіріп қайта тірілтетін бар ма?",- де. "Алла, бастапта жаратып, сонан соң қайта тірілтеді. Сонда қ а й д а б ұ р ы л ы п б а р а ж а т ы р с ы ң д а р ?",- де. (34) "Шеріктеріңнен тура жолға салатын бар ма?",- де. "Алла тура жолға салды. Ал сонда тура жолға салатын Аллаға бағыну лайық па? Жоқ, тура жолға салынбайынша жол таба алмайтын біреуге ме? Сендерге не болды? Қалай (жансақ) үкім

бересіңдер?",- де. (35) Олардың көбі ой жоруға ғана ілеседі. Расында ой, шындыққа қарағанда түкке тұрмайды. Күдіксіз Алла, олардың істегендерін толық білуші. (36) Осы Құран, Алладан өзгенікі деп жала жапсыруға болмайды. Ол, алдындағыны растап, Кітапты ашық баян етеді. Әлемдердің Раббы тарапынан екендігінде шәк жоқ. (37) Олар: "Оны, Мұхаммед өзі сәйкестірді" дей ме? (Мұхаммед F.C.): "Ондай шыншыл болсаңдар, Алладан өзге кімге шамаларың келсе шақырып, осы тәрізді бір суре жасап әкеліңдер!",- де. (38) Олай емес, олар білімі жетпеген сондай-ақ өздеріне мағынасы білдірілмеген нәрсені олар жасынға шығарды. Осылайша, бұлардан бұрынғылар да жасынға шығарған болатын. Енді қарашы! Залымдардың соңы не болды? (39) Олардан Құранға сенетіндер де бар. Олардан оған сенбейтіндер де бар. Раббың бұзақыларды жақсы біледі. (40) (Мұхаммед F.C.) егер сені жасынға шығарса: "Менің ісім өзіме тән, сендердің істерің өздеріңе тән. Сондай-ақ сендер менің істегенімнен аулақсыңдар, мен де сендердің істегендеріңнен аулақпын" де. (41) Олардан саған құлақ салатын біреулер де бар. Егер олар түсінбейтін болса да, саңырауларға естірте аласың ба? (42)

(Мұхаммед F.C.) олардың саған қарайтын біреулері де бар. Дегенмен көрмейтін көзсіздерді сен тура жолға саласың ба? (43) Расында Алла адамдарға еш зұлымдық қылмайды. Бірақ адамдар өздеріне-өздері зұлымдық қылады. (44) Оларды жинайтын күні; (дүниеде) күндіз бір-ақ сағат тұрғандай болып, олар бір-бірін танийды. Аллаға жолығуды жасынға шығарып, тура жолға түспегендер зиянға ұшырайды. (45) (Мұхаммед F.C.) егер оларға уәде еткен бейнеттің кейбірін саған көрсетсек немесе сені (бұрын) дүниеден алсақ та, олардың жиналатын орны біз жақ. Соңында Алла олардың не істегендеріне айғақ. (46) Әр үмметтің бір пайғамбары бар. Оларға пайғамбарлары келген заман, араларына туралықпен үкім болады. Сондай-ақ олар, зұлымдыққа ұшырамайды. (47) Олар (кәпірлер): "Егер сендер шыншыл болсаңдар, осы уәде қашан болады" дейді. (48) (Мұхаммед F.C.): "Алланың қалауынан басқа өзіме пайда, зиян келтіру күшіне ие емеспін. Әр үммет үшін бір ажал бар. Қашан олардың белгілі мерзімі келсе, бір сәтке кешіктірілмейді де ілгерлетілмейді" де. (49) Маған айтыңдаршы! Алланың азабы

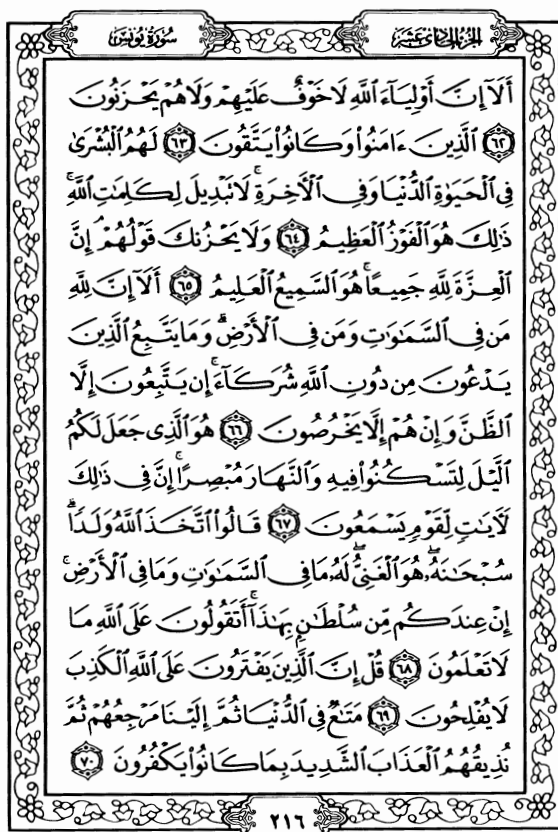

сендерге түнделетіп не күндіз келсе, күнәкарлар не нәрсені асығып тілер еді" де. (50) Азап түскеннен кейін оған иман келтіресіңдер ме? Немесе әзір ме? Расында сендер азапты асығып тілеп едіңдер. (51) Сонсоң залымдарға: "Мәңгілік азапты татыңдар! Істегендеріңнің ғана сазайын тартасыңдар" делінеді. (52) Сенен олар: "Бұл шындық па?,"- деп сұрайды. "Әрине Раббыма ант етемін, сөзсіз Ол хақ. Сендер Алланы әлсірете алмайсыңдар" де (53)

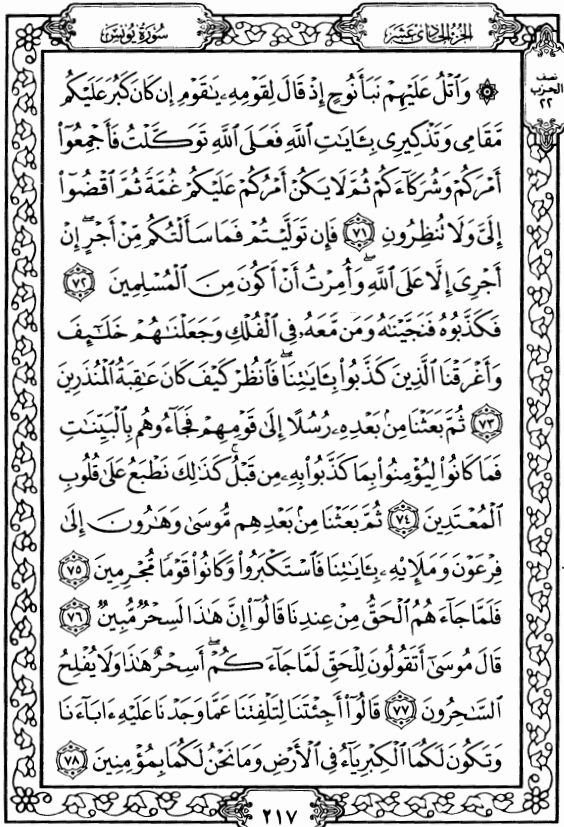
сенушілер үшін тура жол және рахмет (түрінде Құран) келді. (57) (Мұхаммед Ғ.С.): "Олар, Алланың кеңшілігі, мәрхаметімен болған осылармен қуансын. Өйткені, Құран олардың жиған-тергендерінен хайырлы" де. (58) "Қарамайсыңдар ма! Алланың сендерге берген несібесінен арам, халал жасадыңдар" де. "Сендерге Алла рұхсат берді ме? Немесе Аллаға жала жауып жүрсіңдер ме?",- де. (59) Сондай Аллаға өтірік жала жапқандардың, қиямет күні туралы ойы не? Расында Алла, әрине адамдарға кеңшілік иесі. Бірақ олардың көбі шүкірлік қылмайды. (60) (Мұхаммед Ғ.С.) әрқандай бір жағдайда болсаң, Алла тарапынан бір Құран оқысаң және сендер бір іс істесеңдер, әлбетте оған шомған кездерінде, сендерді көреміз. Сондай-ақ жердегі, көктегі тозаң салмағындай нәрсе Раббыңнан жасырылмайды. Тағы одан кішісі, үлкені ашық бір Қітапта бар. (61)

Өзіне зұлымдық істеген әркім жер жүзіндегі нәрселер өзінікі болса, төлеуге беріп, азапты көргенде, іштей өкінер еді. Араларына әділдік пен үкім етіледі. Зұлымдыққа ұшырамайды. (54) Сақ болыңдар! Расында көктердегі әрі жердегі нәрселер Алланикі. Біліңдер! Алланың уәдесі хақ. Бірақ олардың көбі білмейді. (55) Ол тірілтеді, өлтіреді. Сондай-ақ Оның алдына қайтарыласыңдар. (56) Әй адамдар! Сендерге Раббыларың тарапынан бір үгіт, жүректегілерге бір шипа,

Біліңдер! Расында Алланың достарына хауіп-қатер жоқ, әрі олар қайғырмайды. (62) Сондай иман келтіріп, тақуа болғандар. (63) Оларға дүние тіршілігінде де ахиретте де қуаныш бар. Алланың сөздерінде өзгеріс жоқ. Міне ірі қол жетушілік осы. (64) (Мұхаммед F.C.) кәпірлердің сөзі сені кейітпесін, Расында бүкіл үстемдік Аллаға тән. Ол әр нәрсені естуші, білуші. (65) Естеріңде болсын! Расында көктердегі, жердегі әркім Алланың иелігінде. Алладан өзге теңеген шеріктеріне шокынғандар, олар ойларына ғана ілеседі. Сондай-ақ олар ойларынша ғана жорамалдайды. (66) Ол сондай Алла, сендер үшін түнді дем алыс, күндізді жарық қылды. Күдіксіз, осында тыңдайтын ел үшін дәлелдер бар. (67) Олар: "Алланың

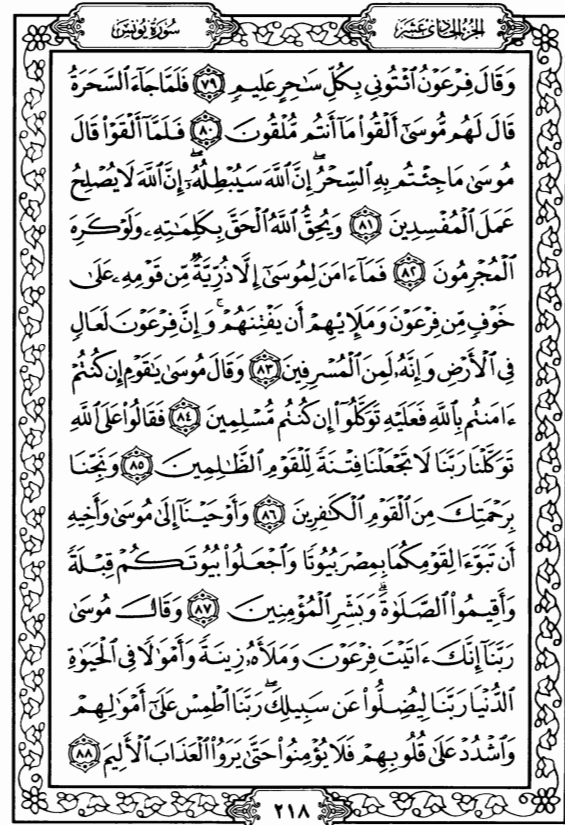
баласы бар" десті. Ол, одан пәк. Ол, мүңсыз. Әрине көктердегі әрі жердегі нәрселер Оған тән. Бұған байланысты қастарыңда бір дәлел жоқ. Аллаға қарсы білмеген нәрселеріңді айтасыңдар ма? (68) (Мұхаммед F.C.): "Расында сондай Аллаға өтірік жала жапсырғандар, құтылмайды" де. (69) Олардікі дүниеде ғана пайдалану. Сонсоң олардың қайтар орны біз жақ. Сонан кейін де қарсы болғандықтары себепті қатты азап таттырамыз. (70)

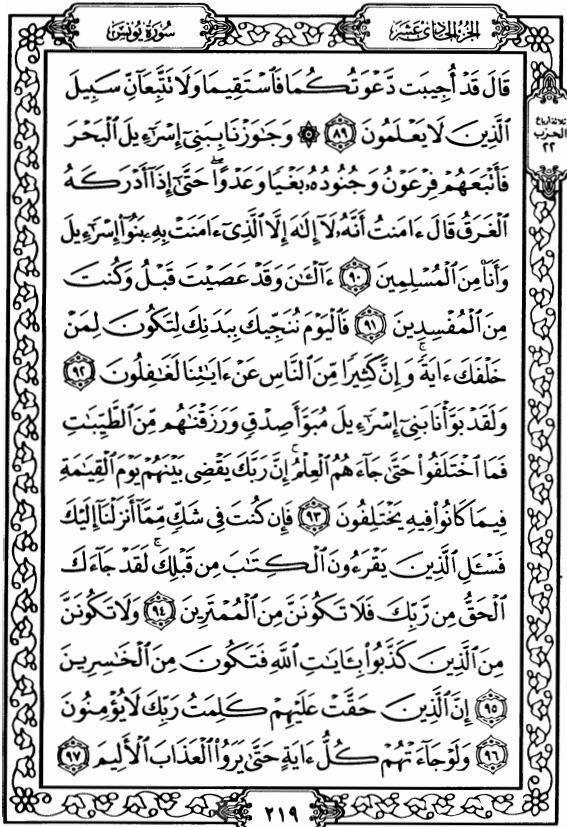
(Мұхаммед F.C.) оларға Нұх (F.C.) тың әңгімесін оқы. Бір заманда еліне: "Әй елім! Араларыңда тұруым, Алланың аяттарын үгіттеуім сендерге зор келген болса, онда Аллаға тәуекел еттім. Ал енді сендер және шеріктерің не істейтіндеріңде бірлесіңдер. Сонсоң істерің өздеріңе мұң болмасын. Кейін маған мұрса бермей-ақ қолдарыңнан келгенін істеңдер!" деген. (71) "Ал егер жалтайсаңдар, сендерден жалақы сұрамадым ғой. Менің жалақым

Аллаға ғана тән. Сондай-ақ Мұсылмандардан болуға бұйырылдым...." (72) Сонда олар, оны жасынға шығарды. Сондықтан Нұх (F.C.) ты әрі онымен бірге кемеді болғандарды құтқарып, олардың орындарын бастырды. Аяттарымызды жасынға шығарғандарды суға батырды. Ескерту берілгендердің соңының не болғаның көр! (73) Сонсоң Нұх (F.C.) тан кейінде елдеріне пайғамбарлар жібердік. Оларға ашық мұғжизалар келтірді. Бұрында жасынға шығарғандықтары үшін олар иман келтірмеді. Міне шектен шығушылардың жүректерін өстіп бітейміз. (74) Сонсоң олардың кейін Мұса мен Һарун (F.C.) ды Перғауын және сыбайластарына мұғжизалармен жібердік. Олар менменсіп, күнәкар ел болды. (75) Оларға біз тараптан шындық келген кезде: "Рас осы ашық жады" деді. (76) Мұса (F.C.): "Сендерге келген хақиқатты сөйтіп айтасыңдар ма? Бұл сиқыр ма? Сиқыршылар құтылмайды" деді. (77) Олар (Мұса мен Һарунға): "Ата-бабаларымызды тапқан жолдан бұруға әрі жер жүзінде екеуің ұлық болуға келдіңдер ме? Біз, екеуіңе сенбейміз" деді. (78)

Перғауын: "Бүкіл білген сиқыршыларды маған келтіріңдер" деді. (79) Ал сиқыршылар келген кезде, Мұса (Ғ.С.): "Не қоймақшы болсаңдар, қойыңдар" деді. (80) Олар қойғанда, Мұса (Ғ.С.): "Бұл келтіргендерің сиқыр, күдіксіз Алла оны бұзады. Расында Алла бұзақылардың ісін жөндемейді" деді. (81) "Егер күнәкарлар жақтырмаса да, Алла хақиқатты сөздерімен шынға шығарады." (82) Мұса (Ғ.С.) ға, Перғауын мен шонжарларының өздеріне тигізетін кесірінен қорқып, елінен бір топ ғана иман келтірді. Расында Перғауын ол жерде өктем еді. Сондай-ақ ол шектен шығушылардан еді. (83) Мұса (Ғ.С.) еліне: "Әй елім! Егер Аллаға иман келтірген болсаңдар, сондай-ақ Мұсылман болсаңдар онда Аллаға тәуекел қылыңдар" деді. (84) Олар: "Біз Аллаға тәуекел қылдық. Раббымыз, бізді залым елмен сынама" деді. (85) "Сондай-ақ бізді мәрхаметіңмен кәпір қауымнан құтқара көр!..." (86) Мұса мен оның туысына: "Екеуің Мысырда елдеріңе

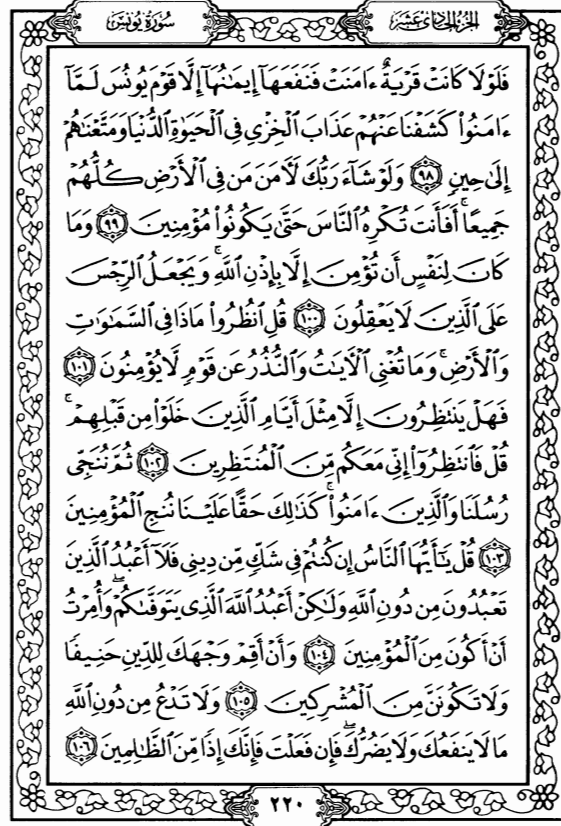
үйлер салыңдар да үйлеріңді намаз орны қылып, намаз оқыңдар. Онымен қатар мүміндерді шүйіншіле" деп уақи еттік. (87) Мұса (Ғ.С.): "Раббымыз! Расында Сен Перғауын және оның шонжарларына дүние тіршілігінде зейнет және малдар бердің жолыңнан адастырулары үшін бе? Малдарын жоқ ет, жүректерін қатайт! Жан түршігерлік азапты көргенге дейін олар иман келтірмейді" деді. (88)

Алла: "Екеулеріңнің тілектерің қабылданды. Онда тура жолда болыңдар да, білмейтіндердің жолына ермеңдер!", - деді. (89) Исраил ұрпақтарын теңізден өткіздік. Сонда Перғауын және әскерлері жауыздық, дұшпандықпен оларды қуды. Ақыр ол суға батар сәтте: "Исраил ұрпақтары иман келтірген Тәңірден басқа Тәңір жоқтығына иман келтірдім. Мен де бой ұсынушылардан болдым" деді. (90) "Енді ғана сендің бе? Расында сен бұрын қарсы келген

бұзақылардан болған едің...." (91) "Сенен кейінгіге үлгі болуы үшін дененді (жансыз түрде) құтқарамыз. Расында адамдардың көбі аяттарымыздан хабарсыз" (92) Расында Исраил ұрпақтарын жақсы жерге орналастырдық. Сондай-ақ жақсы нәрселермен ризықтандырдық. Оларға білім келгенге дейін қайшылыққа түспеді. Расында Раббың олардың таласқан нәрселері жайында қиямет күні үкім береді. (93) (Мұхаммед F.C.) егер саған түсіргенімізден күдіктенсең, сенен бұрынғы Кітап оқығандардан сұра. Расында саған Раббыңнан хақиқат келді. Сондықтан күдіктенушілерден болма. (94) Сондай-ақ Алланың аяттарын жасынға шығарушылардан болма. Онда зиян тартушылардан боларсың. (95) Расында өздеріне Раббыңның қарғысы лайық болғандар иман келтірмейді. (96) Сондай-ақ оларға бүкіл мұғжизалар келсе де күйзелтуші азапты көргенге дейін (олар иман келтірмейді.) (97)

Юныс (F.C.) тың ғана елінен басқа (азаптың келгенін көріп) иман келтірген әрі имандары пайда берген бір кент болмаған. Олар иман келтірген заманда, өздерінен дүние тіршілігіндегі қорлықты айықтырдық та, оларды бір мерзімге дәйін пайдаландырдық. (98) (37-С.39-А.) (Мұхаммед F.C.) егер Раббың қаласа еді, әрине жер жүзіндегілердің барлығы түгелдей иман келтірер еді. Адамдарды иман келтіруге сен зорлайсың ба? (99) Алладан бұйрықсыз ешкімнің иман келтіруі мүмкін емес. Алла азапты ақылдарын жұсмайтындарға береді. (100) (Мұхаммед F.C.): "Қараңдар! Көктер мен жерде не бар?", - де. Сенбейтін қауымға; дәлелдер, ескертулер пайда бермейді. (101) Олар өздерінен бұрын өткендердің бастарына келген күндер тәріздіні ғана күтеді. (Мұхаммед F.C.): "Онда тосыңдар! Расында мен де сендермен бірге тосамын!", - де. (102) Сонсоң елшілерімізді, иман келтіргендерді құтқарамыз. Осылайша иман келтіргендерді құтқаруымыз бізге міндет. (103) (Мұхаммед F.C.): "Әй адам баласы! Менің дінімнен

күдікте болсаңдар. Ал онда мен, сендердің Алладан өзге табынғандарыңа табынбаймын; бірақ сендерді өлтіретін Аллаға құлшылық қыламын және иман келтірушілерден болуға бұйырылдым" де. (104) "Ал, бетіңді нағыз бір ыңғай Алланы бірлеу дініне бұр. Шерік қатушылардан болма!" (105) "Және де Алладан өзге саған пайда, зиян келтіре алмайтын нәрселерге жабарынба. Сонда егер оны істесең, онда күдіксіз сен залымдардан боларсың" (106)

Саған уақи етілгенге ер. Сондай-ақ Алла бір үкім бергенге дейін сабыр ет. Ол, үкім берушілердің хайырлысы. (109)

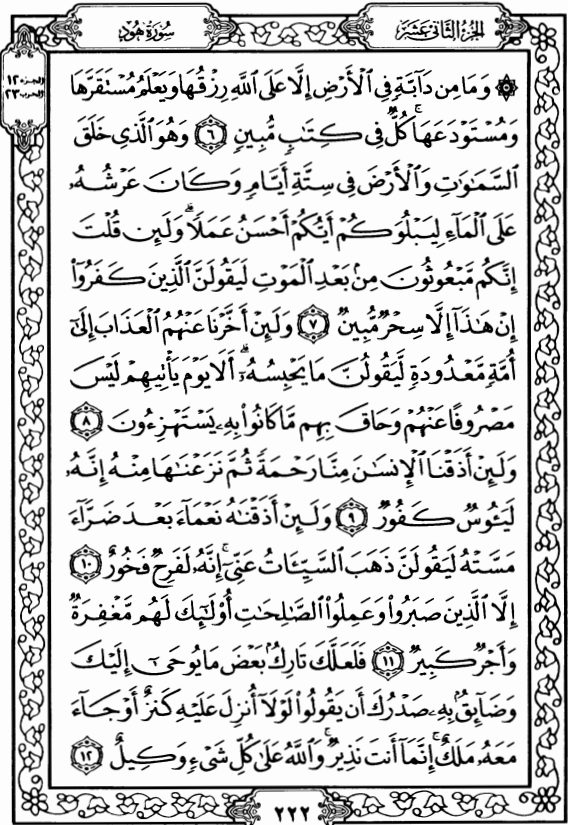
11-ҲҮД СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жүз жиырма үш аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Ұғымын Алла біледі. Бұл аяттары бекітілген бір Кітап. Сонсоң аса дана, толық білуші тарапынан ашық баян етілген. (1) Алладан басқаға әсте құлшылық қылмаңдар. Шын мәнінде мен сендерге Оның тарапынан қорқытушы, қуандырушымын. (2) Раббыларыңнан жарылқау тілендер. Сонан соң Оған тәубе етіңдер. Ол сендерді белгілі бір мерзімге дейін көркем түрде пайдаландырады да, әрбір мәрхамет иесіне артық сыйлық береді. Егер жалтайсаңдар, расында сендер туралы ұлы күннің азабынан қорқамын. (3) Қайтар жерлерің Алла жақ. Ол, әр нәрсеге күші жетуші. (4) Естеріңде болсын. Олар, Одан жасырыну үшін кеуделерін бұрады! Біліңдер! Олар киімдерін бүркенген кезде де, Алла көрінеу, көмес істеген нәрселерін біледі. Расында Ол, көкіректегілерді толық білуші. (5)

(Мұхаммед F.C.) егер Алла саған бір зиян жеткізсе, сонда оны Алладан басқа айықтырушы жоқ. Ал егер саған бір жақсылық қаласа, оның кеңшілігін тойтарушы жоқ. Ол, оны құлдарынан қалаған кісісіне береді. Ол өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (107) (Мұхаммед F.C.): "Әй адам баласы! Сендерге Раббыларыңнан хақ келді. Енді кім тура жолда болса, өзі үшін тура жолда болады. Ал енді біреу адасса, өз зиянына ғана адасады. Мен сендерге кепіл емеспін" де. (108)

Жер бетіндегі әр жәндіктің көрегі Аллаға ғана тән. Ол, олардың тұрақты, тұрақсыз орындарын біледі. Барлығы ашық бір Кітапта. (6) Ол Алла, қайсыларың жақсы ғамал істейді деп, сынау үшін көктер мен жерді алты күнде жаратты. Оның ғаршысы су үстінде еді... (Ғаршыдан кейін су жаратылған. Б.М.К.Р.Т. 21–С. 30–А) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Егер сендер өлгеннен кейін тірілесіңдер" десең, кәпірлер: "Мынау ашық жадыдан басқа дәнеңе емес" дейді. (7) Егер олардан азапты белгілі бір мерзімге дейін кешіктірсек, әрине олар: "Оны не тосты?",- дейді. Сақ болыңдар! Оларға азап келген күні солардан қайтарылмайды. Олардың мазақ қылған нәрселері бастарына жетеді. (8) Егер біз адам баласына мәрхамет нәсіп етіп, сонан кейін оны одан алсақ, сөзсіз ол мүлде күдер үзіп, өте қарсы келеді. (9) Алайда оған тиген зияннан кейін,

нығметтерімізді таттырсақ, әрине: "Ол жамандықтар менен кетті" деп, күдіксіз ол қуанып, мақтанады. (10) Бірақ сабыр етіп, ізгі іс істегендер, міне солар үшін жарылқау және зор сауап бар. (11) (Мұхаммед Ғ.С.) бәлкім сен олардың: "Оған қазына неге түсірмейді? Яқи онымен бірге періште неге келмейді?",- деулеріне көңлің тарайып, өзіңе уақи етілген нәрсенің кейбірін тастауың ықтимал. Шынында сен бір ескертушісің. Алла әр нәрсеге кепіл. (12)

سُورَةُ

الْبَقَرَةِ

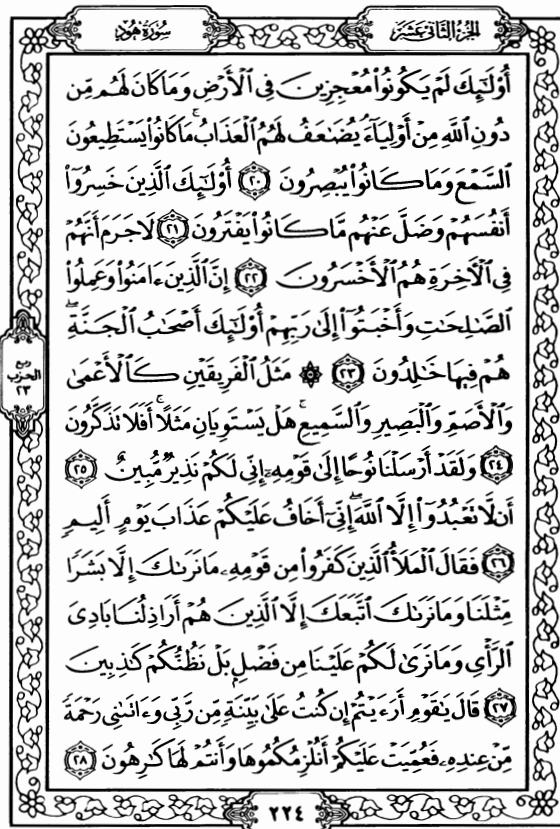
أَمْ يَقُولُونَ أَفَرَأَيْنَاهُ قُلْ فَأَتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيْنَ
 وَأَدْعُوا مَنْ أَسْتَضَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ ﴿١٣﴾
 فَإِذَا لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنْ لَا إِلَهَ
 إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدِ الْحَيَاةَ
 الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُخْسِرُونَ
 ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحِطَّ
 مَا صَعَّرُوا فِيهَا وَبِطِلْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ أَفَمَنْ كَانَ
 عَلَى بَيْتِنَا مِنْ رَبِّهِ يَسْتَلُوْهُ شَاهِدًا مِّنْهُ وَمَنْ قَبْلَهُ كُتِبَ
 مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ
 مِنَ الْأَحْزَابِ فَأَلْأَنَّا مُوعِدُهُ ۗ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ
 مِنْ رَبِّكَ وَلَٰكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ
 أَظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ
 عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَىٰ
 رَبِّهِمْ آلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِيْنَ ﴿١٨﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ
 عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَعْتَوْنَهَا عَوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

۲۲۳

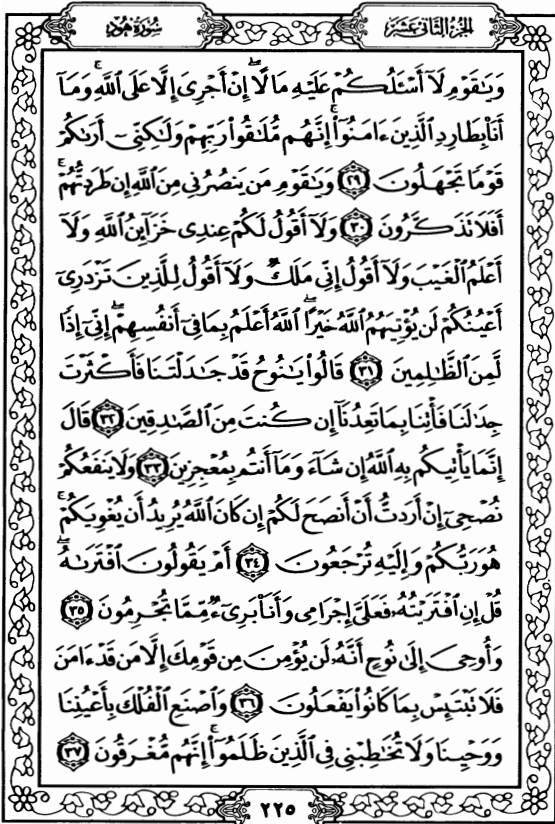
олардың еңбектерін толық береміз; сондай-ақ олар онда кемшілікке ұшыратылмайды. (15) Соларға ақиретте тозақ отынан басқа еш нәрсе жоқ. Дүниедегі жасағандары жойылып кетті. Негізінде олардың істегендері босқа. (16) Раббынан ашық бір дәлелі болған және оған жалғас куәсы да болған сондай-ақ бұрынғы жетекші әрі игілік түріндегі Мұса (Ғ.С.) ның Кітабына ие болған кісілер, міне солар, Құранға сенгендер. Әрқандай топтардан кім Құранға қарсы келсе онда оның уәделі орны от. (Мұхаммед Ғ.С.) сен де одан күдікте болма. Расында Құран, Раббың тарапынан бір хақиқат. Бірақ адамдардың көбі сенбейді. (17) Аллаға өтірік жала жапсырғаннан кім залымырақ. Міне бұлар, Раббыларының хұзырына шығарылады. Сондай-ақ айғақтары да: "Міне бұлар, Раббыларына өтірік айтқандар" дейді. Естерінде болсын! Алланың қарғысы залымдарға тән. (18) Олар сондай Алланың жолынан тосады да оны қисайтуға тырысады. Тағы олар ақиретке қарсы келушілер. (19)

Немесе олар: "Құранды өзі жасады" дей ме? (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Егер айтқандарың шын болса, Алладан өзге көмекке шақыра алатындарыңды шақырындар да сол сияқты жасама он сүре келтіріңдер" де. (13) Егер ол шақырғандарың сендерге жауап бермесе, онда біліңдер, шын мәнінде бұл Құран Алланың білімімен түсірілген әрі Алладан басқа ешбір Тәңір жоқ. Ал енді де бой ұсынбайсындар ма?", - де. (14) Кім дүние тіршілігін әрі оның зейнетін қаласа, дүниеде

Бұлар жер жүзінде Алланы нашарлата алмайды. Әрі олардың Алладан өзге жәрдемшілері жоқ. Оларға азап еселеніп отырады. Өйткені, олар ести алмайды да көре алмайды. (20) Міне солар, өздеріне зиян етеді. Жасама Тәңірлері олардан безіп жоқ болады. (21) Күдіксіз олар, ақиретте өте зиянға ұшырағандар. (22) Дау жоқ, иман келтіріп ізгі іс істегендер, Раббыларына бой ұсынғандар, олар жаннаттық. Олар, онда мәңгі қалады. (23) (Кәпір, Мұсылман) екі топтың мысалы: Саңырау мен естуші тәрізді. Мысал тұрғысынан екеуі тең бе? Түсінбейсіндер ме? (24) Әрине біз Нұх (F.C.) ты қауымына жібердік: "Мен сендер үшін ап-ашық бір ескертушімін." (25) "Аллаға ғана ғибадат қылыңдар, шынында мен сендерге, күйзелтуші күннің азабынан қорқамын" деді. (26) Елінің қарсы келген бастықтары: "Біз сені өзіміз тәрізді ғана адам көреміз, саған тар

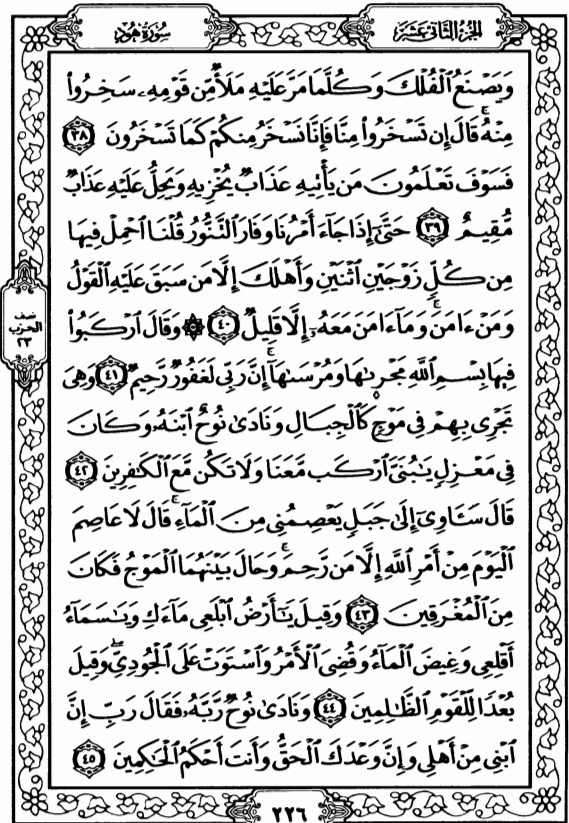
көзқарасты қорларымыздан басқанын ергенін көрмейміз. Сондай-ақ сендердің бізге бір артықшылықтарыңды көрмейміз. Тіпті сендерді өтірікші деп ойлаймыз" деді (27) Нұх (F.C.): "Әй елім! Көрдiңдер ме? Раббым тарапынан ашық бір дәлел үстінде болсам және Ол, өз қасынан бір мәрхамет еткен болса, Ал ол, сендерге көрінбесе, сондай-ақ сендер оны жек көрсеңдер де сендерге оны зорлал қабылдата аламыз ба?" деді. (28)

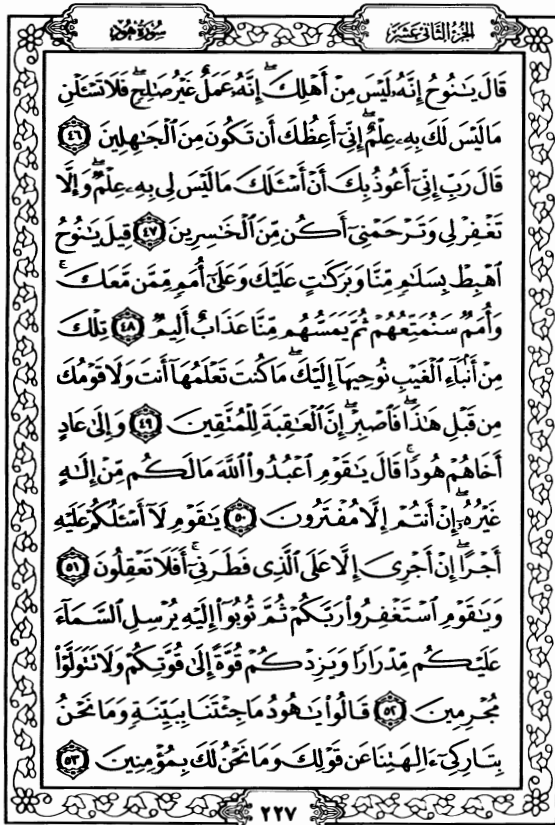
"Әй елім! Сендерден мал сұрамаймын. Жалақым Аллаға ғана тән. Сондай-ақ иман келтіргендерді қуалаушы емеспін. Өйткені, олар Раббыларына жолығушылар. Бірақ мен сендерді надан көремін" (29) "Әй елім! Егер мен оларды қуаласам, мені Алладан кім қорғайды, түсінбейсіңдер ме?" (30) Мен сендерге: "Жанымда Алланың қазыналары бар демеймін де көместі де білмеймін. Мен бір періштемін де демеймін. Сондай-ақ көздеріңе ілмейтіндерге: "Алла әсте жақсылық

қылмайды" демеймін. Алла олардың ішіндегілерді жақсы біледі. Ол уақытта мен залымдардан болармын" (деді.) (31) Олар: "Әй Нұх! Рас бізбен жанжалдастың, сондықтан тартысуды көбейтіп жібердің. Егер сөзің шын болса, енді бопсалаған нәрсенді бізге келтір" деді. (32) Нұх (Ғ.С.): "Оны сендерге қаласа, Алла ғана келтіреді. Сендердің оған шамаларың келмейді" деді. (33) "Егер Алла, сендерді қаңғыртуды қаласа, сендерді үгіттеуді қаласам да үгітім сендерге пайда бермейді. Ол, сендердің Раббыларың. Сол уақытта оған қайтарыласыңдар." (34) (Мұхаммед Ғ.С.) бәлкім кәпірлер: "Құранды өзі жасады" дей ме?. Оларға: "Егер оны жасаған болсам күнәсы маған тән. Алайда, мен сендердің істеген күнәларыңнан аулақпын" де. (35) Сондай-ақ Нұх (Ғ.С.) қа: "Еліңнен иман келтіргеннен басқалары, әсте иман келтірмейді. Енді олардың істегендеріне кейіме" делінген түрде уақи етілді. (36) Көз алдымызда нұсқауымыз бойынша кеме жаса. Залымдар турасында маған айт па! Өйткені, олар суға батырылады. (37)

Кемени жасап жатканда, елінің бастықтары жанынан өткен сайын оны тәлкек қылды. Нұх (Ғ.С.) оларға: "Егер бізді сықақ қылсаңдар, біз де сендерді, бізді сықақ қылғандарындай сықақ етеміз" деді. (38) Ал енді жедел білесіңдер: Қорлайтын азап кімге келер екен және тұрақты азап кімнің басына түседі екен?" (39) Ақыр әміріміз келген заманда, тандырдан су қайнады. Нұх (Ғ.С.) қа: "Ол кемеге әр нәрседен бір жұп және бұрын үкім етілгеннен басқа семьяңды орналастыр. Әрі иман келтіргендерді де ал" дедік. Негізінде онымен бірге иман келтірген өте аз ғана еді. (40) Нұх (Ғ.С.): "Кемеге отырыңдар Оның жүруі де тұруы да Алланың атымен. Расында Раббым өте жарылқаушы, ерекше мейірімді" деді. (41) Ол кеме оларды, таулардай толқында алып жүрді. Нұх (Ғ.С.) айрылуда болған ұлына: "Әй балақайым! Бізбен бірге кемеге отыр, қарсы болушылардан болма!", – деп дабыстады (42) Ұлы, Кенған: "Мені судан сақтайтын тауға паналаймын" деді. Әкесі: "Бүгін Алланың әмірінен сақтаушы

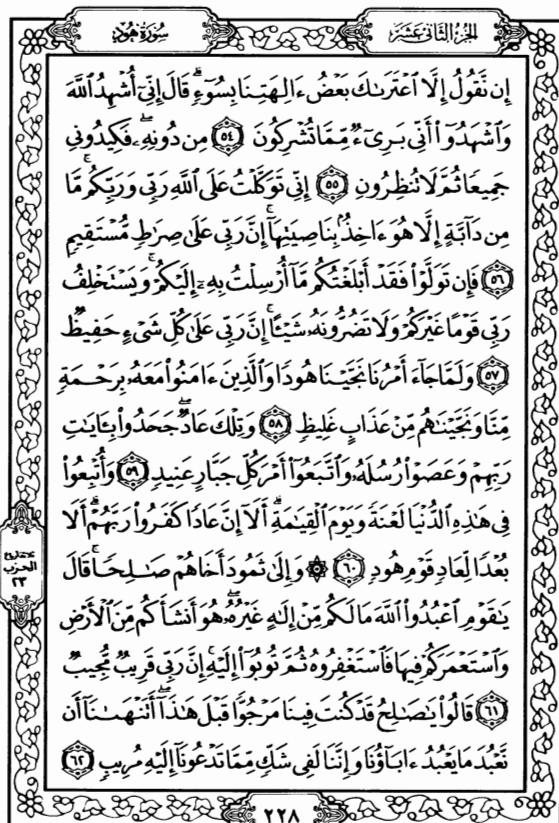
жоқ. Бірақ біреуге мәрхамет етсе басқа" дегенде, екеуінің арасына толқын түсіп Кенған суға батқандардан болды. (43) "Әй жер! Суыңды жұт. Аспан сен де тоқта" делінді де су тартылды. Іс бітті. Кеме Жуди тауына тоқтады. "Залымдар жоқ болсын!" делінді. (Бұл Жуди тауы Мұсылға жақын. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.Ж.-Қ.) (44) Нұх (Ғ.С.) Раббына дабыстап: "Раббым! Күдіксіз ұлым семьяннан ғой. Шәксіз уәдең хақ. Сондай-ақ Сен ең тура үкім етушісің" деді. (45)

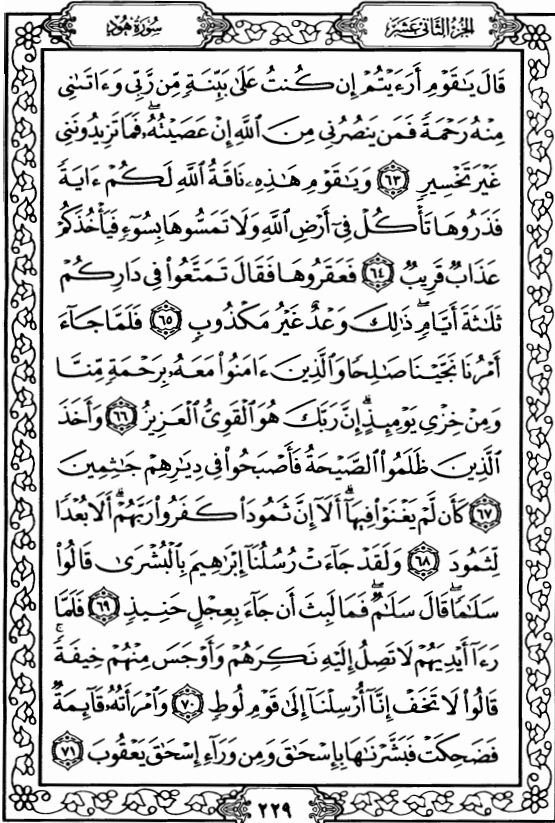
(Алла): "Эй Нух! Ол, семьяннан емес. Өйткені, оның ісі дұрыс емес. Сондықтан білмеген бір нәрсені Менен тілеме. Сені надандардан болмауыңды насихаттаймын" деді. (46) (Нух F.C.): "Раббым! Расында білмегенімді Сенен тілеуден өзіңе сиынамын. Егер мені жарылқамасаң, маған мәрхамет етпесең зиянға ұшыраушылардан болармын" деді. (47) "Эй Нух! Саған, сенімен бірге болған топтарға бізден сәлеметтік, молшылықпен кемедең түс! Бір талай топты дүниеде

пайдаландырамыз да сонан кейін олар біздің күйзелтуші азабымызға ұшырайды" делінді. (48) (Мұхаммед F.C.) міне бұлар білінбеген еңгімелерден. Оны саған уақи етеміз. Бұдан бұрын оны сен де, қауың да білмейтін еді. Онда сабыр ет. Расында соңғы табыс тақуалар үшін. (49) Ғад қауымына туыстары Һуд (F.C.) ты жібердік: "Эй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар. Сендердің Одан басқа Тәңірлерің жоқ. Сендер өте жалақорсыңдар" деді. (50) "Эй елім! Бұған сендерден жалақы сұрамаймын, еңбегім мені жаратқанға ғана тән. Сонда да түсінбейсіндерме?" (51) "Эй халқым! Раббыларыңнан жарылқау тілендер. Сонсоң Оған тәубе қылыңдар. Сендерге көктен жаңбыр жаудырып, қуаттарыңның үстіне қуат қоссын. Сондай-ақ күнәкар болып, жалтармандар" деді. (52) Олар: "Эй Һуд! Сен бізге ашық дәлел келтірмедің. Біздер сенің сөзің бойынша тәңірлерімізді тастамаймыз да саған сенбейміз" деді. (53)

Олар: "Саған кейбір тәңірлеріміздің киесі тиген екен" деп қана айтамыз. Ғүд (Ғ.С.): "Расында мен Алланы айғақ қыламын, сендер де айғақ болыңдар. Мен сендердің Аллаға қосқан шеріктеріңнен аулақпын" деді. (54) "Маған Алладан басқа бәрің мекерлік қылыңдар да сонан кейін мүрса бермеңдер" (55) "Расында мен, менің Раббым әрі сендердің Раббыларың Аллаға тәуекел еттім. Ол, маңдайынан ұстамаған (толық меңгермеген) ешбір жандық жоқ. Күдіксіз Раббым тура жолда." (56) "Егер жалғарсаңдар да мен шынында өзім арқылы жіберілген нұсқауды сендерге жалғастырдым. Раббым орындарыңа басқа елді әкелсе, сендер оған ешбір зиян келтіре алмайсыңдар. Шынында Раббым әр нәрсені қорғаушы" (деді.) (57) Әміріміз келген кезде, Ғүд (Ғ.С.) ты және онымен бірге иман келтіргендерді мәрхаметімізбен құтқардық. Сондай-ақ оларды ауыр азаптан да босаттық. (58) Осы Ғад елі, Раббыларының аяттарына қарсы келіп, Оның елшілеріне мойындамай әрбір зөрекер тоңмойындардың әміріне бағынды. (59) Бұл дүниеде де қиямет күнінде де олардың қырсоңынан лағынет қалмады. Естерінде болсын! Ғад елі Раббыларына қарсы болды. Естерінде болсын! Ғуттың қауымы Ғад, (мәрхаметтен) аулақ болсын! (60) Сәмүд еліне туыстары Салиь

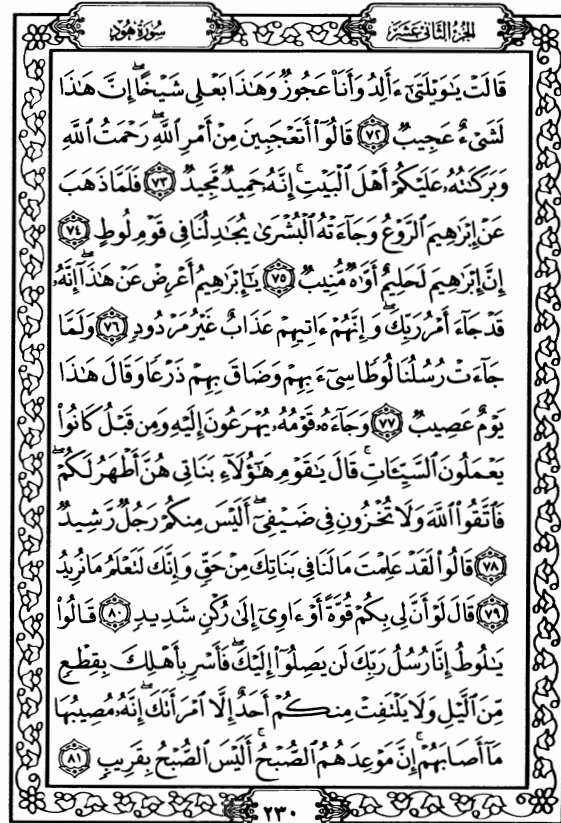
(Ғ.С.) ті жібердік: "Әй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар. Сендердің Одан басқа ешбір тәңірлерің жоқ. Ол, сендерді жерден жаратып әрі онда өмір сүргізді. Енді Одан жарылқау тілеңдер. Және Оған тәубе қылыңдар. Күдіксіз Раббым жақын тілеуді қабылдаушы" деді. (61) Олар: "Әй Салиь! Сен бұдан бұрын арамызда үміт күтілген едің. Аталарымыздың табынғанынан бізді тиясың ба? Расында сенің бізді шақырған нәрсеңе күдік ішінде әрі күмәндіміз" деді. (62)

(Салий Ғ.С.): "Әй халқым! Айтыңдаршы, егер мен Раббым тарапынан ашық дәлелде болсам, өз тарапынан маған бір мәрхамет еткен болса да мен Оған қарсы келсем, сонда мені Алладан кім қорғайды? Сонда сендер маған зияннан басқаны арттырмайсыңдар" деді. (63) "Әй халқым! Мынау Алланың аруанасы, сендерге бір мұғжиза. Сондықтан оны қойып қойыңдар, Алланың жерінде оттасын. Оған жамандық тигізбеңдер. Онда сендерді жұуықта бір азап қолға

алады" деді. (64) Сонда да олар оны өлтіріп тастады. (Салий Ғ.С.): "Жұрттарыңда үш күн бой жасай тұрыңдар. Бұл өтіріксінуге болмайтын бір уәде" деді. (65) Ал әміріміз келген кезде, мәрхаметімізбен Салий (Ғ.С.) және онымен бірге иман келтіргендерді құтқардық. Сондай-ақ сол күннің қорлығынан да.... Күдіксіз Раббың, Ол өте күшті, аса үстем. (66) Залымдық істегендерді ащы дауыс алып, олар өз жұртында жалмандарынан түсіп, типыл болды. (67) Тіпті ол жерде олар отырмаған сияқты болды. Естеріңде болсын! Шынында Сәмүд елі Раббыларына қарсы келді. Біліңдер! Сәмүд еліне рахмет жоламасын! (68) Расында елші (періште) леріміз Ыбырайым (Ғ.С.) ға хош хабармен сәлем берді. Ыбырайым (Ғ.С.) олардың сәлемін алып, сонда дереу пысырылған бұзау келтірді. (69) (Ыбырайым Ғ.С.) олардың қолдарын оған тигізбегенін көріп, оларды жатырқады да олардан тіксінді. Олар: "Қорықпа! Расында біз Лут қауымына жіберілдік" деді. (70) (Ыбырайым Ғ.С.) ның түрегеп тұрған әйелі күліп жіберді. Сонда оны Ысхақ және артынан Яғқұп пен қуандырдық. (71)

(Ыбырайым Ғ.С. ның жұбайы): "Әттең-ай! Мен кемпір, мына ерім шал, мен туам ба? Бұл әрине таңғажайып нәрсе!", - деді. (72) (Періштелер оған): "Сен Алланың әміріне таңғаласың ба? Алланың мәрхаметімен молшылығы сендерге болсын. (Әй Ыбырайым) семьясы Шынында Алла мақтауға лайық, аса жоғары." (73) Ыбырайым (Ғ.С.) нан қорқу кетіп, оған қуаныш келген кезде, Біз (елшілеріміз) бен Лүт елі жайында сөзге килікті. (74) Шынында Ыбырайым (Ғ.С.) анық жұмсақ, тым қамқор, бой ұсынушы. (75) (Періштелер): "Әй Ыбырайым! Бұдан шегін! Өйткені, Рабббыңның әмірі келген. Күдіксіз оларға қайтарылмайтын апат келеді" (деді.) (76) Елшілеріміз (жас жігіттер бейнесінде) Лүт (Ғ.С.) қа келгенде (елінің сұмдығын ойлап,) олардың келуімен қынжылды да олардың салдарынан көңлі тарайып: "Бұл ауыр бір күн" деді. (77) Қауымы оған жүгірісіп келді. Сондай-ақ олар бұрыннан да жаман істер істейтін еді. (Лүт Ғ.С.): "Әй халқым! Мына қыздарым, олар сендер үшін тағы таза. Енді Алладан қорқындар! Қонақтарым жайында мені қорламаңдар. Іштеріңде бір де есті кісі жоқ па?" - деді. (Лүт Ғ.С. ның "мына қыздарым" дегені, елінің әйелдері еді. Өйткені, Бір пайғамбар үмметінің әкесі жерінде. Б.К.Х.Т.Ж-Қ) (78) Олар: "Сенде білесің. Қыздыңда жұмызымыз жоқ.

Расында сен біздің нені қалайтындығымызды жақсы білесің" деді. (79) (Лүт Ғ.С.): "Әттең! Сендерге төтеп берер күшім болса не бір мықты бекініске паналасам" деді. (80) (Елшілер): "Әй Лүт! Расында біз Раббыңның елшілеріміз. Олар, әсте саған соқтыға алмайды. Дереу түннің бір бөлімінде үй-ішіңмен жөнел, жұбайыңнан басқа ешкім кейін қалмасын. Өйткені, еліңе келетін апат оған да жетеді. Олардың уәдесі таң. Таң жақын емес пе?" - деді. (81)

سُورَةُ الْاِنشَاءِ

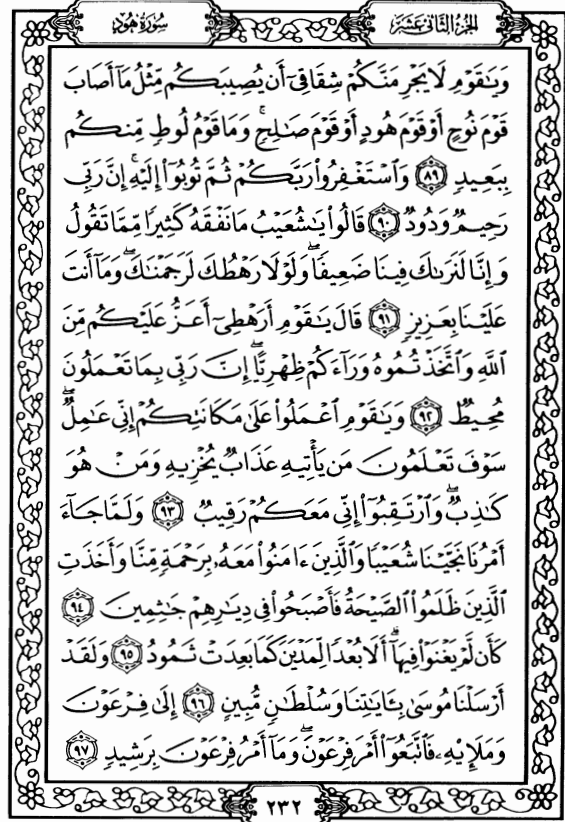
فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَابًا مِّن سِجَالٍ مَّنصُورٍ ﴿٨٤﴾ مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ
وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٥﴾ وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ
شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا الْاَلْمِئَةَ الْيَمِينِ وَالْيَمِينِ إِنِّي أُرْسِلُكُمْ بِخَيْرٍ
وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٦﴾ وَيَقْوِمُ
أَوْفُوا الْاَلْمِئَةَ الْيَمِينِ وَالْيَمِينِ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخُسُوا
الْاَنسَاءَ أَنسَاءَهُنَّ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٧﴾
بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مَّؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
بِحَفِظٍ ﴿٨٨﴾ قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ
تَتْرُكَ مَا يَبْعُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ تَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ
إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٩﴾ قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِن
كُنْتُ عَلَىٰ يَدَيْنِهِ مِّن رَّبِّي وَرَزَقْنِي مِّنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ
أُخَالِفَكُمُ إِلَىٰ مَا أَنهَنَكُمُ عَنْهُ إِن أُرِيدُ إِلَّا الْاِصْلَاحَ
مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٩٠﴾

۲۳۱

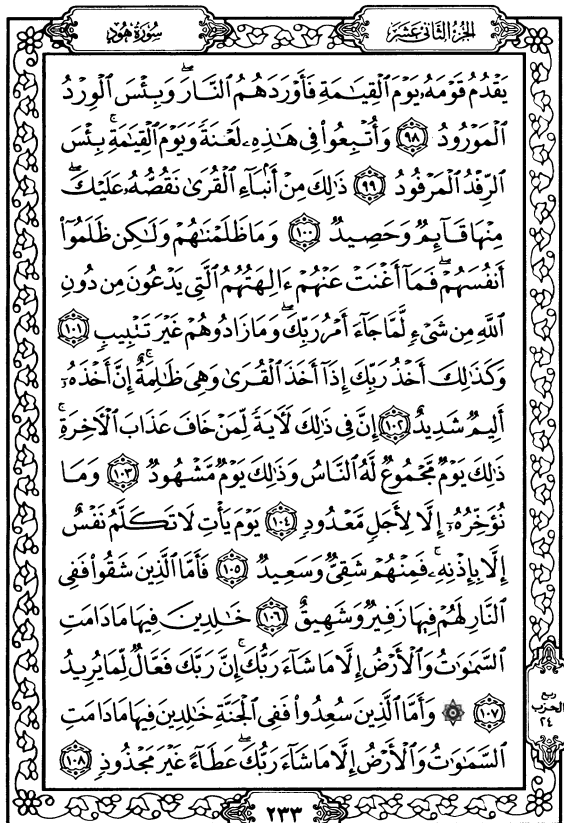
Оларға апат әміріміз келген сәтте, ол жердің үстін астына келтірдік. Сондай-ақ үстеріне ерекше әзірленіп қыздырылған тас жаудырдық. (82) Раббыңның қасында таңбаланған болатын. Бұл апат залымдардан ұзақ емес. (83) Мәдянға туыстары Шұғайыпты жібердік: "Әй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар. Сендердің Одан басқа тәңірлерің жоқ. Сондай-ақ өлшеуді, таразыны кемітпеңдер. Расында мен сендерді молшылық ішінде көремін. Күдіксіз

мен сендерге байланысты тырп еткізбейтін күннің азабынан қорқамын" деді. (84) "Әй елім! Өлшеуді, тартуды толық орындандар, адамдардың нәрселерін кемітпеңдер! Сондай-ақ жер жүзінде бұзғыншы болып жүрмеңдер." (85) "Егер нанатын болсаңдар, сендерге Алланың қалдырған халал нәрсесі хайырлы. Мен сендерге күзетші емеспін." (86) Олар: "Әй Шұғайып! Біздің аталарымыздың табынғанын тастауымызды немесе малдарымызды қалауымызша істетуден тыйылуымызды саған намазың әмір ете ме? Тіпті сен өте жұмсақ, аса есті көрінесің" деді. (87) (Шұғайып F.C.): "Әй халқым! Айтыңдаршы! Егер мен Раббым тарапынан ашық дәлел үстінде болсам және өз қасынан маған көркем ризық берген болса, сендерді тыйған нәрсемді өзім істеп, сендерге қарсы келуді қаламаймын. Шамам келгенінше түзелтуді ғана қалаймын. Табысты болуым, Аллаға ғана байланысты, Оған тәуекел еттім әрі Оған бой ұсынамын" деді. (88)

"Әй халқым! Маған қарсы келулерің, өздеріңе Нұх қауымы не Һүд қауымы немесе Салиһ қауымына келген тәрізді ауыршылық келтірмесін! Сондай-ақ Лүт елі сендерден ұзақ емес" (89) "Раббыларыңнан жарылқау тілендер. Сонсоң Оған тәубе қылыңдар. Шынында Менің Раббым ерекше мейірімді, өте сүйгіш..." (90) Олар: "Әй Шұғайып! Біз сенің айтқаныңның көбіне түсінбейміз. Әрі сені ішімізде әрине төмен көреміз. Егер ағайының болмаса еді, әлбетте таспен атып өлтірер едік. Сондай-ақ сен бізге кәдірлі емессің" деді. (91) (Шұғайып F.C.): "Әй халқым! Сендерге Алладан ағайыным қадырлы ма? Алланы мүлде арқаларыңның артына тастадыңдар. Расында Раббым не істегендеріңді толық білуші" деді. (92) "Әй халқым! Қолдарыңнан келгенін істендер, мен де істеймін. (Міндетімді атқарамын.) Жақында қорлаушы азаптың кімге келетінін және кімнің өтірікші екенін білесіңдер. Енді бақыландар! Әрине мен де сендермен бірге бакылаушымын" деді. (93) Әміріміз келген заман, Шұғайып (F.C.) Ды және онымен бірге иман

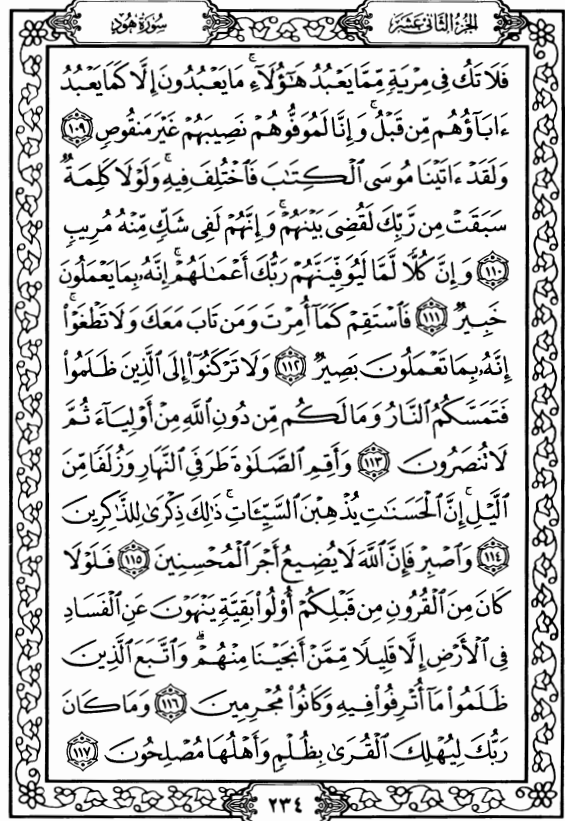
келтіргендерді мәрхаметімізбен құтқардық. Сондай-ақ залымдық қылғандарды бір ащы дауыс қолға алды да жұрттарында етбеттеген бойда жоққа айналды; (94) Тіпті ол жерде отырмағандай. Естеріңде болсын! Сәмүд елі мәрхаметтен ұзақтасқандай Мәдян елі де ұзақтасты. (95) Расында Мұса (F.C.) ны аяттарымызбен және ашық дәлелмен жібердік. (96) Перғауынға және шонжарларына жіберсек те олар Перғауынның әміріне бағынды. Перғауынның әмірі тура емес еді. (97)

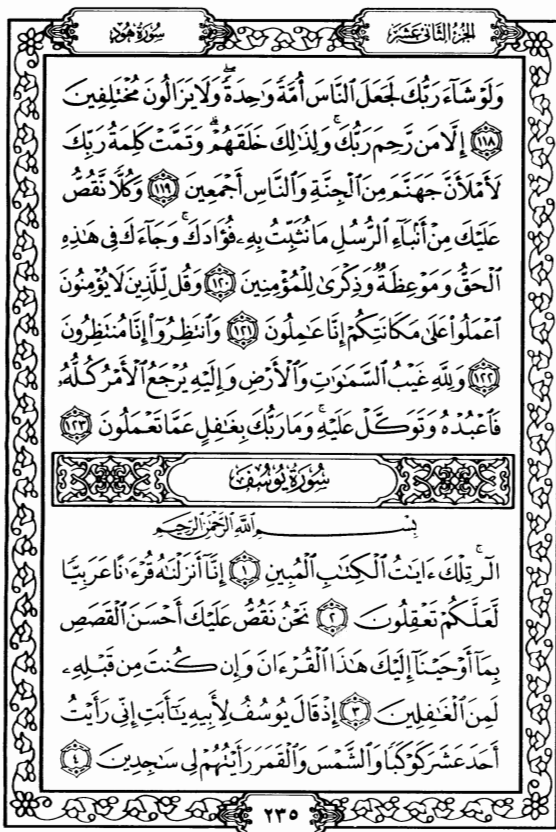
Перғауын қиямет күні елінің алдына түседі. Оларды тозаққа апарды. Ол баратын жер нендей жаман бір жер. (98) Бұл дүниеде де қиямет күнінде де лағынет оның қырсоңынан қалмайды. Ол нендей жаман сыбаға! (99) (Мұхаммед F.C.) осы өлкелердің хабары. Саған оны баян етеміз. Олардың кейі түр, кейі орылып жоғалған. (100) Біз оларға зұлымдық қылмадық. Олар өздеріне зұлымдық етті. Раббыңның әмірі келген сәтте, олардың Алладан өзге жалбарынғандары өздеріне ешбір

пайда келтірмеді. Сондай-ақ зияндарын арттырғаннан басқа түкке тұрмады. (101) (Мұхаммед F.C.) Раббың қолға алғанда, кенттердің залым халқын өстіп алады; күдіксіз Оның соққысы қатты күйзелтеді. (102) Күдіксіз осыда ақирет азабынан қорыққан кісілерге әрине дәлел бар. Қиямет; адамдардың жиналатын күні. Сондай-ақ ол, әзір болатын бір күн. (103) Ол қиямет күнін, санаулы бір мерзім ғана кешіктіреміз. (104) Ол күн келсе, Алланың рұқсатынсыз ешкім сөйлемейді. Олардың сорлысы да бақыттысы да бар. (105) Ал енді сорлылар, тозақта ыңыранып, шыңғырады. (106) Олар тозақ та көктер мен жердің тұруынша мүлде қалады. Бірақ Раббың қаласа басқа. Шынында Раббың қалағанын толық орындаушы. (107) Ал енді бақытты болғандар, жаннатық болады. Олар жаннатта көктер мен жердің тұруынша мәңгі қалады. Бірақ Раббың қаласа басқа. Бұл үздіксіз бір сыйлық. (108)

(Мұхаммед F.C.) онда олардың табынғандарына байланысты күдікте болма. Олар ата-бабаларының бұрыннан табынғандары құсап табынады. Әрине біз олардың сыбағаларын кемітпей береміз. (109) Расында Мұса (F.C.) ға Кітап бердік. Сонда да қайшылық тудырылды. Егер Раббыңнан сөз берілмеген болса еді, (бұйрық солай болмаса еді,) әрине араларына үкім берілген болар еді. Расында олар Құраннан шәк ішінде күдіктенуде. (110) (Мұхаммед F.C.) күдіксіз Раббың; олардың барлығының істегендерінің бодауын әрине, толық береді. Өйткені Ол, олардың істегендерін толық біледі. (111) (Мұхаммед F.C.) бұйырылғанындай тура бол! Сенімен бірге тәубе еткен кісілер де. Және артық кетпеңдер! Өйткені Алла, не істегендеріңді толық көруші. (112) Сондай зұлымдық істегендерге бейім сыңай байқатпаңдар. Онда сендерге тозақ кездеседі. Сендерге Алладан басқа дос болмайды, сонсоң көмекте көрмейсіндер! (113) (Мұхаммед F.C.) күндіздің екі жағында, (таң және екінті намазы) Түннің күндізге таяу кезінде, (ақшам, жашыйық) намазын толық орында. Шынында жақсылықтар,

жамандықтарды жояды. Бұл түсінушілер үшін бір насихат. (114) (Мұхаммед F.C.) сабыр ет. Расында Алла, жақсылық істеушілердің еңбегін жоймайды. (115) Сендерден бұрынғы ғасырлардағы ақыл иелері, жер жүзіндегі бұзықтықтан тыйса еді? Бірақ олардың азын ғана құтқардық. Зұлымдық істегендер, берілген жоғары тұрмыстың соңына түсіп күнәкар болды. (116) (Мұхаммед F.C.) Раббың халқы түзу болған кенттерді орынсыз жоқ етпейді. (117)

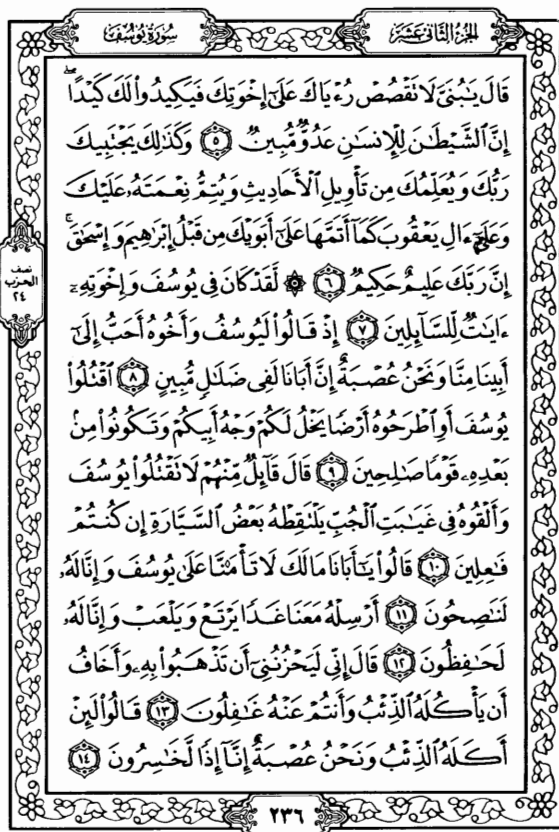
(Мұхаммед F.C.) егер Раббың қаласа, адамдарды бір-ақ үнмет қылар еді. Олар үнемі қайшылықта тұруда. (Алла Т. сынақ үшін еркіне қойды. Б.М.Р.Т.Ж-Қ.) (118) Бірақ Раббыңның мәрхамет еткені басқа. Оларды сол үшін жаратты. Раббыңның: "Әрине тозақты бүкіл жын-дар және адамдармен толтырамын" деген сөзі тура шықты. (119) (Мұхаммед F.C.) саған пайғамбарлардың қиссасын көңліңді орнықтыру тұрғысынан баян етеміз. Осында саған хақиқат

және мүміндер үшін бір насихат әрі түсінік келді. (120) (Мұхаммед F.C.) сондай иман келтірмегендерге: "Өздеріңше істендер. Расында біз де істейміз" де. (121) "Сендер де соңын күтіңдер, біз де күтеміз" (де) (122) Көктер мен жердің сыры Аллаға тән. Істің бәрі Соған қайтады. Ендеше, Соған құлшылық қылып, Оған тәуекел ет. Раббың істейтін істеріңнен ғапыл емес. (123)

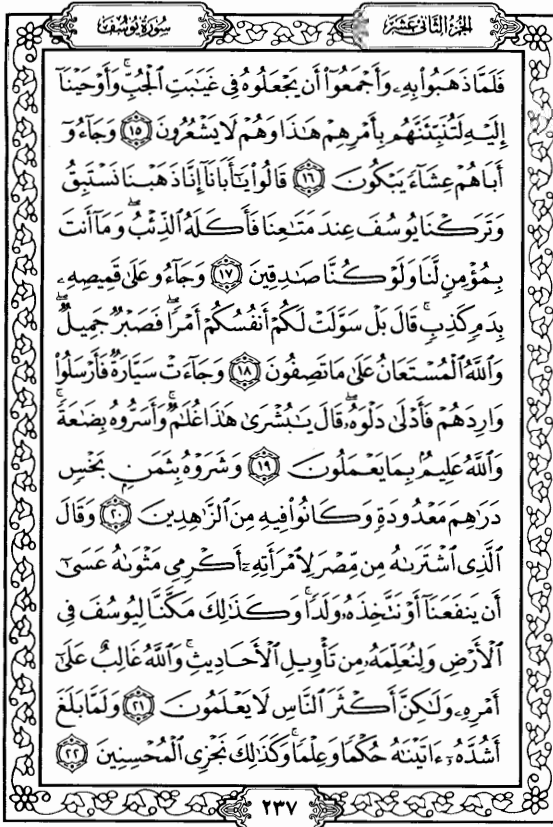
12- ЮСЫП СҮРЕСІ

Меккеде түскен, жүз он бір аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. Бұлар ап-айқын Құранның аяттары. (1) Расында біз мұны Арапша Құран түрінде түсірдік, әрине түсінерсіңдер. (2) (Мұхаммед F.C.) саған бұл Құранды уахи етуімізбен өзіңе қиссалардың ең жақсысын баян етеміз. Негізінде сен бұдан бұрын әрине хабарсыз едің. (3) Сол уақытта Юсып (F.C.) әкесіне: "Әкетайым! Рас мен түсімде он бір жұлдыз және күн мен айды, маған сәжде қылғанын көрдім" деді. (4)

(ЯҒҚҰП F.C.): "Әй балақайым! Түсінді туыстарыңа айтпа! Саған бір айлакерлік жасар. Расында шайтан адам баласына ашық дұшпан" деді. (5) "Міне осылайша Раббың сені ұнатады. Саған түстердің жоруын үйретеді. Бұрынғы аталарың Ыбырайым, Ысхақ (F.C.) тарғанығметтерін тамамдағандай саған және Яғқұп (F.C.) ұрпағына нығметін толықтастырады. Шәксіз Раббың толық білуші, хикмет иесі" (6) Расында Юсып әрі туыстарының киссасында сұраушылар үшін өнегелер бар. (7) Сол уақытта туыстары: "Юсып және туысы, (Бинямын) әкемізге бізден жақсы көрінеді. Біз болсақ мықты бір топпыз. Дау жоқ, әкеміз ашық адасуда" деді. (8) Олардан бір айтушы: "Юсыпты өлтіріндер немесе бір жерге апарып тастаңдар. Өздеріңе әкелеріңнің алды бос қалады. Артынан да түзу бір топ боларсыңдар" деді. (9) Іштерінен тағы бір айтушы: "Егер менің айтқанымды істейтін болсаңдар, Юсыпты өлтірмеңдер де оны бір құдықтың түбіне тастаңдар. Кейбір жүргінші тауып алар" деді. (10) Олар: "Әй әкеміз! Юсып туралы бізге

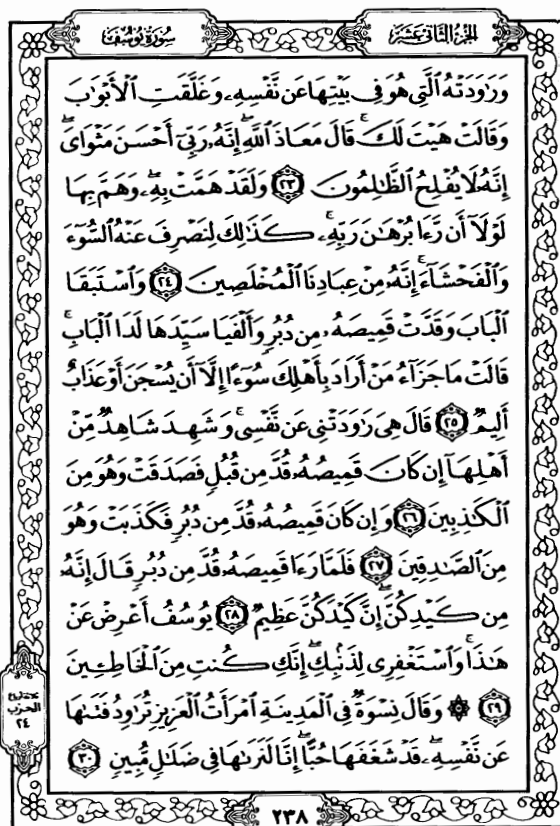
сенбейтін саған не болды? Әрине оған қамқормыз" десті. (11) "Ертең оны бізбен бірге жібер. Тамақтансын, ойнасын. Расында біз оны қорғаушымыз" десті. (12) (Яғқұп F.C.): "Расында сендердің оны алып кетулерің маған уайым салады. Әрі сендер оған кәперсіз қалып, оны қасқыр жеуінен қорқамын" деді. (13) Олар: "Біз мықты бір топ бола тұра оны қасқыр жесе, әрине сол уақытта зиянға ұшыраушылардан болармыз" десті. (14)

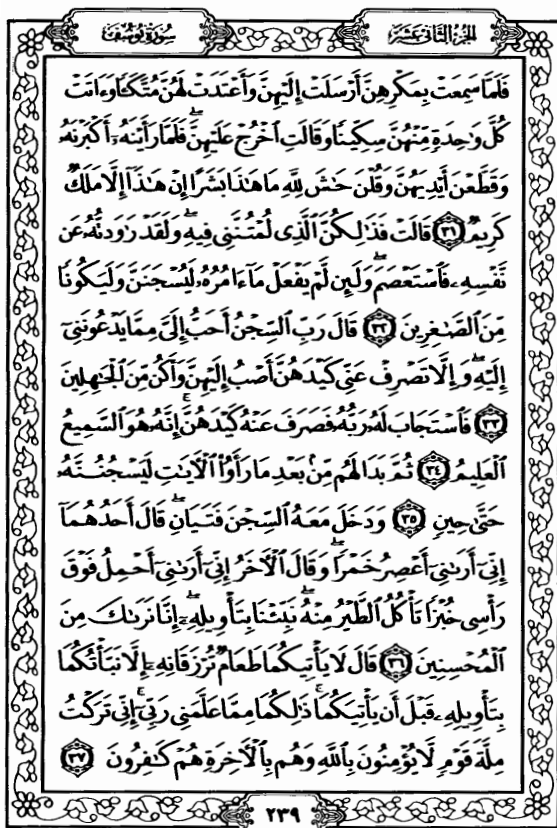
(Туыстары Юсыпты қырға алып шығып, әр түрлі аяусыз жапалар көрсетіп, қатты қинап өлтіруге жақындайды. Ол, оларға жылап, еңіреп жалбарынғандықтан өлтірмей әкелеріне қасқыр жеді деп, қанға бояп көрсету үшін жейдесін шешіп алып, жандары ашымай беліне жіп байлап құдыққа салбыратып тұрып, жібін кескен сәтте, Алладан Жебірейіл арқылы Юсып Ғ.С. ға пайғамбарлық келеді. Б.Ж.К.Р.Т.Ж-Қ.) Сонда олар, Юсыпты алып кеткен кезде, бәрі оны

құдықтың түбіне тастауға бірлесті. Оған: "Туыстарыңа әлбетте осы істерінің хабарын бересің. Олар сезбейді" деп уақи еттік. (15) Олар іңірде әкелеріне жылап келді. (16) "Әй Әкеміз! Біз жарысып кеткенде, Юсыпты нәрселеріміздің жанына тастап кетсек, сонда оны қасқыр жепті. Енді шын айтсақта, бізге сенбейсің ғой" десті. (17) Сондай-ақ олар оның жейдесіне өтірік қан жағып әкелді. Әкелері: "Олай емес! Сендерге нәпсілерің бір істі жақсы көрсеткен екен. Енді көркем сабыр керек. Айтқандарыңа Алладан жәрдем тіленеді" деді. (18) (Үш күннен кейін Мәдьяннан Мысырға бара жатқан керуен адасып, құдыққа жақын түседі. Б.М.К.Ж.Р.Т.) Бір жүргінші келіп, дереу сушыларын жіберді; ол қауғасын салып: "Ой шүйінші! Міне бір еркек бала" деді. Олар оны сауда малы етіп, жасырып қойды. Алла, олардың не істегендерін толық біледі. (19) Олар оны кем бағаға бірнеше теңгеге сатып жіберді. Өйткені, Олар Юсыпқа ынтық емес еді. (20) Мысырдағы оны сатып алған кісі әйеліне: "Орнын құрметтеп жақсы бақ. Мүмкін бізге пайдасы тиер немесе бала қып алармыз" деді. Осылайша Юсыпты ол жерге онналастырып, оған түстердің жоруын үйреттік. Алла өз ісіне өктем, бірақ адамдардың көбі білмейді. (21) Ол ержеткенде, оған даналық, білім бердік. Жақсылық істеушілерді өстіп сыйлаймыз. (22)

(Бұл Юсыпты жүргіншіден сатып алған, Мысырдың казына уәзірі Кытпирдің әйелі Зілиха еді. Ол уақытта Мысыр патшасы Уалит ұлы Риян иман келтіреді. Б.Ж.М.К.Р.) Юсып тұрған үйдің әйелі (Зілиха), оның көңлін өзіне тартпақшы болды да есіктерді бекітті: "Қане кел бері!", - деді. Юсып (Ғ.С.): "Аллаға сиынамын. Ол (ерің) қожайыным, мені жақсы орынға қойды. Шынында залымдар құтылмайды" деді. (23) Расында әйел одан ой қылды. Егер Раббының дәлелін көрмесе, Юсып та одан ой қылған болар еді. Юсыптан жамандық, арысздықты бұруымыз үшін өстідік. Өйткені, ол ықыласты құлдарымыздан еді. (24) Екеуі есікке жүгірді де әйел, оның жейдесін арт жағынан жыртып алып қалды. Екеуі есік алдында әйелдің қожайынына кездесіп қалып, әйел ерине: "Сенің жұбайыңа жамандық ойлаған біреудің жазасы сөзсіз абақты немесе жан түршігерлік азап" деді. (25) Юсып (Ғ.С): "Ол, көңлімді өзіне тартпақшы болды" деді. Әйел жағынан бір айғақ: "Егер Юсыптың жейдесі алдынан жыртылса, әйел шын айтты да ол, өтірікшілерден болады" (26) "Оның жейдесі артынан жыртылса, онда әйел өтірік айтты да

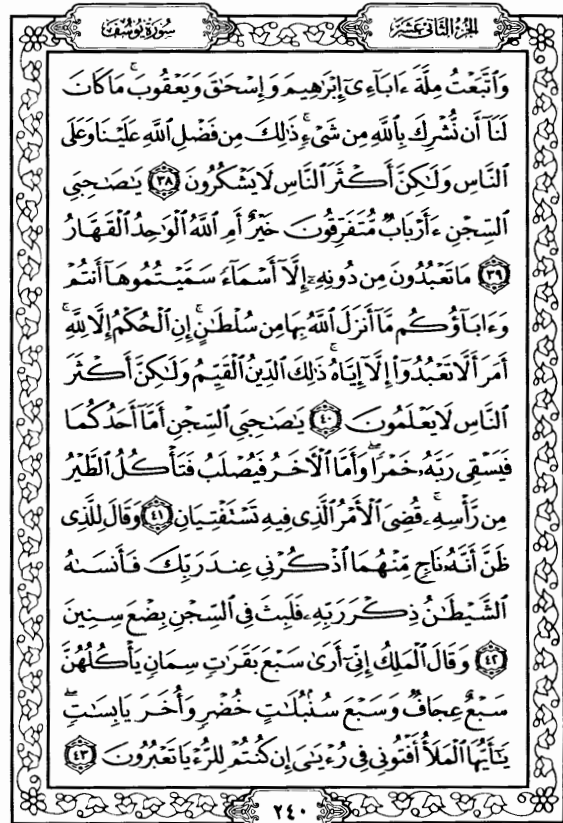
Ол, шыншылдардан" деп куәлік берді... (27) Сонда оның жейдесінің арт жағынан жыртылғанын көрген ері: "Міне бұл, әйелдер, сендердің қулықтарың. Расында сендердің амалдарың үлкен" деді. (28) "Юсып, мұны қоя сал! Ханым, сен күнәң үшін жарылқану тіле! Расында сен қатәлесушілерденсің!", - (деді) (29) Қаладағы қатындар: "Бастықтың әйелі жігітінен көңіл қыпты. Расында әйелді махаббат баурапты. Әлбетте біз оны ашық адасуда көреміз" деп өсектеді. (30)

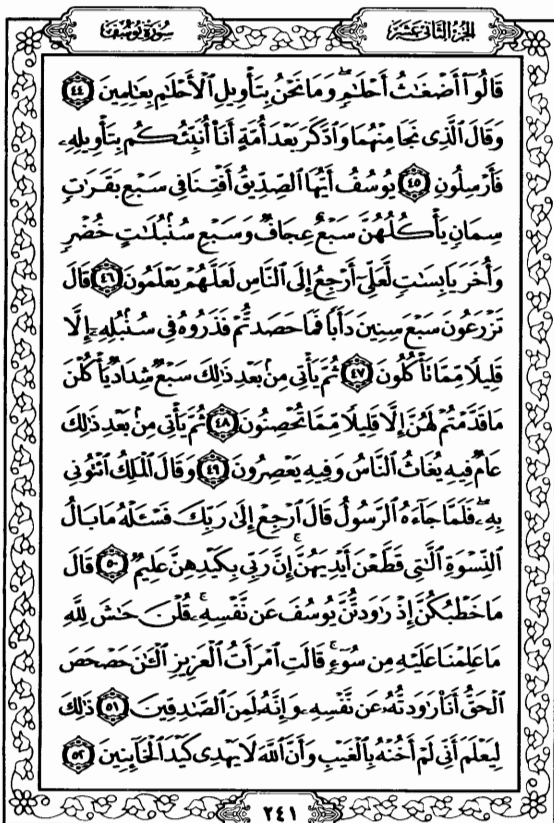
Зіліха, қатындардың өзіне сөгіс бергендіктерін естігенде; оларға шақыру жіберіп, олар үшін сүйеніп отыратын диван әзірледі де әрбіреуіне бышақ беріп, Юыпқа: "Шық, оларға көрін!",-деді. (Жеміс кесіп отырған қатындар,) оны көрген сәтте, бір түрлі ірі бағалап (естері шығып,) өз қолдарын турады. Қатындар: "Ой Алла! Мынау адам емес; бұл бір құрметті періште-ақ қой" десті. (31) (Зіліха оларға): "Ал міне, мені өсектегендерің осы. Расында оның көңлін мен қаладым.

Сонда да абырой сақтады. Және де ол, әмірімді орындамаса, әлбетте абақтыға салынып, қор болушылардан болады" деді. (32) (Юсып Ғ.С.): "Раббым! Бұлардың, мені істеуге шақырған істерінен маған зіндан сүйкімдірек. Егер бұл қатындардың сұмдықтарын менен бұрмасаң, оларға бейімдеп надандардан боламын" деп тіледі. (33) Сонда Раббы тілегін қабыл етіп, одан қатындардың сығандықтарын тойтарды. Өйткені Ол Алла, толық естуші, өте білуші. (34) Сонсоң оларға дәлелдер көрінгеннен кейін де оны бір мерзімге дейін абақтыға салды. (35) Және де Юсыппен бірге екі жігіт абақтыға кірді. Ол екеуінің бірі: "Мен түсімде арақ сыққандымды көрдім" деді. Екіншісі: "Мен төбеме нан көтеріп жүр екемін. Одан құс жегенін көрдім. Бізге бұл түстірдің жоруын айтып бер. Күдіксіз, біз сөні жақсылық қылушылардан көреміз" деді. (36) (Юсып Ғ.С. оларға): "Сендерге көректендірілетін тамақ келмей-ақ екеуіңе де түстің жоруын айтып беремін. Бұл маған Раббымның үйреткендерінен. Шынында Аллаға сенбеген және ақирет күніне қарсы келген бір елдің дінін тастадым" деді. (37)

"Аталарым, Ыбырайым, Ысхақ және Яғқұп (F.C.) тардың дінін қудым. Біздің Аллаға ешбір шерік қосуымыз тиісті емес. Бұл бізге әрі адам баласына Алланың бір мәрхаметі. Бірақ адамдардың көбі шүкірлік қылмайды." (38) "Әй менің абақты жолдастарым! Бөлек-бөлек Раббылар жақсы ма? Немесе әр нәрсеге өктем жалғыз Алла жақсы ма?" (39) "Сендердің Одан өзге шоқынған нәрселерің, сендер әрі аталарың атаған құр аттар ғана. Алла, оларға табынуға байланысты ешбір дәлел түсірмеген. Үкім Аллаға ғана тән. Ол, өзіне ғана құлшылық қылуларыңды бұйырған. Міне осы, түп-тура дін. Бірақ адамдардың көбі білмейді" (40) "Әй абақты жолдастарым! (Бұл түс көркен екеуінің бірі патшаның сушысы, бірі ашпазы екен.) Біреуің қожайынна арақ ішкізеді. (Бұрынғы жұмысын істейді.) Ал басқа біреуің дереу асылып, басын құс шоқиды. Міне екеуің жоруын сұраған іс бітті." (41) Құтылады деп

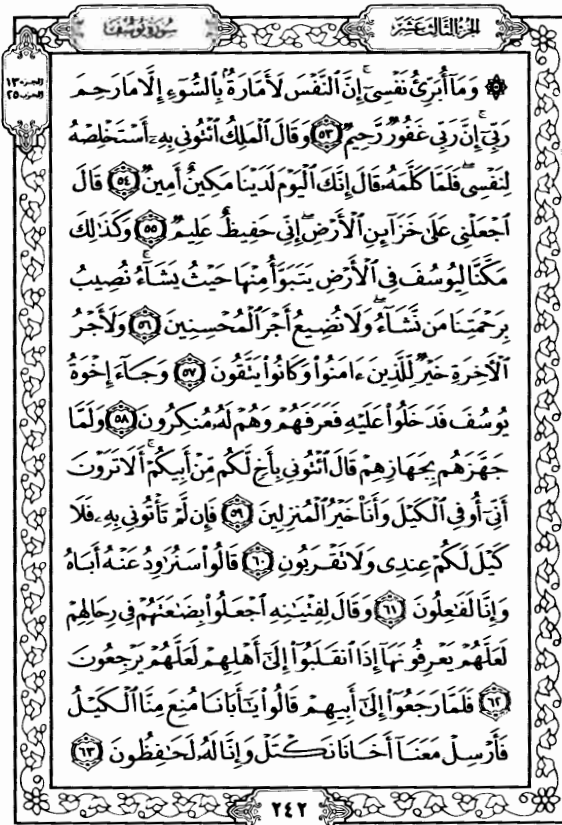
ойлаған екеуінің біреуіне: "Қожайынның жанында мені ескер!", - деді (Юсып F.C.). Сонда шайтан қожайынның алдында еске алуды ұмыттырды да сондықтан Юсып бірнеше жыл абақты да жатып қалды. (42) (Бір күні) патша: "Түсімде, жеті семіз сиырды жеті арық сиыр жеп жатқанын және жеті жасыл сабақтар, тағы сондай құрағандарын көрдім. Әй сыбайластар! Егер түс жоритын болсаңдар, менің түсімді жорыңдар" деді. (43)

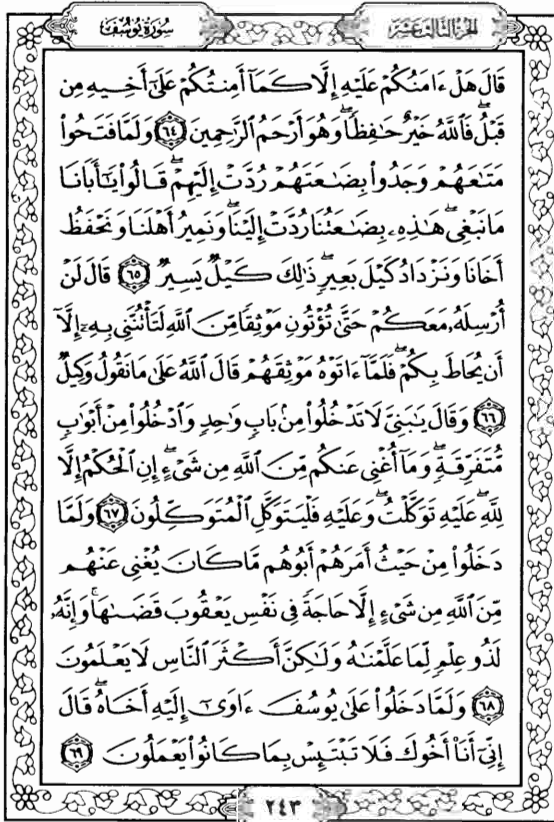
(Олар): "Бұл шым-шытырық бір түс екен. Сондықтан біз мұндай түстердің жоруын білмейміз" деді. (44) Ол екеуінің құтылғаны, Юсыпты бірталайдан кейін есіне алды да: "Мен сендерге оның жоруының хабарын беремін. Дереу мені (абақтыға) жіберіңдер" деді. (45) (Ол, абақтыға барып): "Әй шыншыл Юсып! Бізге, жеті семіз сиырды жеті арық сиырдың жеуі және жеті жасыл сабақ пен құрағандары жайында жоруын бер. Олардың да оны білулері үшін адамдарға

қайтып барайын" (46) Юсып (F.C.): "Жеті жыл әдеттегіше егін егесіңдер де сонда органдарыңды бастырмай сабақтарыңда қойып, бірақ аздап жейтіндеріңді ғана аласыңдар." (47) "Тағы бұдан кейін жеті қатты (ашаршылық жыл) келеді. Бір аздап сақтағандарыңнан басқа бұрыннан сол үшін жинағандарыңды жейсіңдер." (48) "Ал бұдан кейін адамдар жаңбырға қанып онда жемістердің суын сығатын жыл келеді" деді. (49) (Мұны естіген) патша: "Оны маған алып келіңдер" деді. Шабарман келген кезде, (Юсып F.C.): "Қожайыныңа қайтып бар. Ол, қолдарын кескен қатындардың мақсаттары не? Сұра! Күдіксіз Раббым, олардың қулықтарын толық біледі" деді. (50) (Патша қатындарды жинап алып): "Юсыптың көңлін алмақшы болғандарыңда жағдай не еді?" деп сұрайды. Әйелдер: "Алла сақтасын! Оған байланысты бір жамандық білмедік" десті. Уәзірдің әйелі де: "Міне шындық ортаға шықты. Оның көңлін алуды мен қалаған едім. Расында, ол анық шыншылдардан" деді. (51) (Юсып F.C.): "Осы (қатындардан сұралу мәселесі) расында оған астыртын қиянат қылмағанымды патшаның білуі үшін. Күдіксіз Алла, қиянатшылардың қастығын оңалтпайды" деді. (52)

"Нәпсімді ақтамаймын. Расында нәпіс жамандыққа бұйырады. Бірақ та Раббым мәрхамет етсе ол басқа. Күдіксіз Раббым өте жарылқаушы, ерекше мейірімді" (53) Патша: "Оны маған алып келіңдер. Оны өзім үшін арнаулы адам қып алайын" деді. Патша Юсыпқа сөйлескен сәтте: "Әрине бүгін біздің алдымызда елеулі орның және сенің бар" деді. (54) (Юсып F.C. патшаға): "Мені мемлекеттің қазына бастығы қыл. Өйткені, мен оны қорғауды (басқаруды) білемін" деді. (55) Міне, осылайша Юсыпты ол жерге орналастырдық. Қалаған жерінде отыра алады. Қалағанымызды мәрхаметімізге бөлейміз. Сондай-ақ жақсылық істеушілердің еңбегін зая қылмаймыз. (56) Әрине иман келтіріп, тақуа болғандардың ақиреттегі сыйлығы тағы жақсы. (57) (Ашаршылық жылдарында) Юсыптың туыстары келіп, жанына кірді. Сонда Юсып оларды таныды. Олар, оны танымады. (58) Юсып (F.C.) олардың жүктерін әзірлеткен сәтте: "Маған әке бір туыстарың (Бінямын) ды ала келіңдер. Шын мәнінде астық толтырғанымды және мейман достардың жақсысы екенімді көрмейсіңдер ме?",- деді. (59) "Егер оны маған келтірмесеңдер, менде, сендерге өлшеп берер жоқ. Сондай-ақ маған жақындамандар." (60) Олар: "Біз оны әкесінен қалауға тырысамыз. Сөзсіз мұны

орындаймыз" десті. (61) Юсып (F.C.) жігіттеріне: "Олардың (астық сатып алуға әкелген) өз нәрселерін де жүктерінің ішіне қойыңдар. Әрине үйлеріне қайтып барған кезде, оны біліп, мүмкін олар қайтып келер" деді. (62) Сонда олар әкелеріне қайтып барғандарында: "Әй әкеміз! Біздің өлшеу тоқтатылды. (Астық бермейтін болды.) Сондықтан туысымыз (Бінямын) ды бізбен бірге жібер де (астық) өлшеп алайық. Сондай-ақ біз оны әлбетте қорғаймыз" деді. (63)

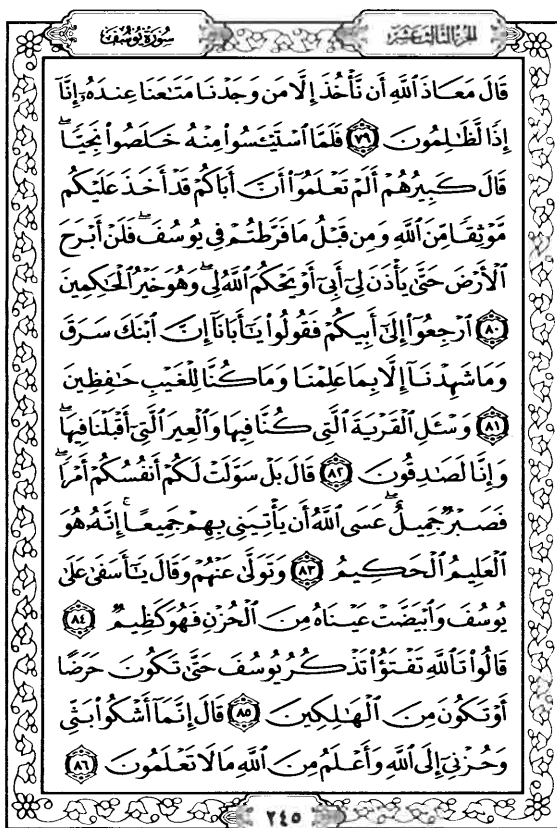
өлшеп әкелгеніміз шамалы" десті. (65) Әкелері: "Бәрің бір-ақ қолды болып кетпейінше, оны міндетті түрде маған әкелулеріңе байланысты Алланың атымен серт бергенге дейін оны сендермен бірге жібере алмаймын" деді. Сөйтіп олар, әкелеріне серт берген сетте, әкелері: "Алла айтқанымызға уәкіл" деді. (66) Балаларына: "Әй балаларым! Қалаға бір қақпадан кірмей бөлек-бөлек қақпалардан кіріңдер. Онымен қатар сендерден Алланың бұйрығынан еш нәрсені кетіре алмаймын. Үкім Аллаға ғана тән. Оған тәуекел еттім. Сондай-ақ тәуекел етушілер Оған тәуекел етсін" деді. (67) Олар, әкелерінің әмірінше, кірген болса да олардан Алланың тақдырынан ешнәрсені кетіре алмайтын еді. Бірақ Яғқұп (Ғ.С.) көңліндегі бір хажетін ғана атқарған болды. Өйткені ол, біз үйреткендіктен білім иесі еді. Алайда, оны адамдардың көбі білмейді. (68) Олар Юсыптың жанына кіргенде, Юсып туысын (Бінямынды) өз қасына алып: "Мен, сенің ініңмін. Олардың істегендеріне кейіме" деді. (69)

(Яғқұп Ғ.С.): "Бұдан бұрын туысына байланысты сендерге сенгенім сияқты бұған да сендерге сенейін бе? Дегенмен, Алла толық қорғаушы әрі Ол, мейірімділердің ең мейірімдісі" деді. (64) Олар жүктерін ашқанда, Өздеріне қайтарылған нәрселерін тапты да: "Әй әкеміз! Не іздейміз! Міне нәрселеріміз өзімізге қайтарылыпты, тағы семьямызды қамтамасыз етіп, туыстарымызды қорғаймыз. Сондай-ақ тағы бір түйе (астық) өлшеуімізге болады. Негізінен бұл

Юсып (F.C.) олардың нәрселерін қамдағанда, су ыдысын өз туысының жүгінің ішіне қойып, олар жүрген соң бір айғайшы: "Әй керуенші! Сендер анық ұрысыңдар" деп айғайлады. (70) Олар, бұларға бұрылып: "Не нәрсе жоғалттыңдар?",- деді. (71) Бұлар: "Патшаның су ыдысын жоғалттық. Оны әкелген кісіге бір түйе жүк сыйлық бар. Әрі мен оған жауаптымын" деді. (72) Олар: "Аллаға ант етеміз. Расында бұл жерге бұзақылық үшін келмегенімізді әрине білдіңдер. Сондай-ақ біз ұры емеспіз" деді. (73) Бұлар: "Егер өтірікші болсаңдар, оның жазасы не?",- деді. (74) Олар: "Оның жазасы, кімнің жүгінен шықса, сонда соның өзі жазалы. Біз залымдарды осылайша жазалаймыз" деді. (75) Өз туысының жүгінен бұрын олардың жүгін тінте бастап, сонсоң оны туысының жүгінен шығарды. Осылайша Юсыпқа әдіс үйреттік. Өйткені, Алла қаламайынша патшаның заңында туысын алып қала алмас еді. Қалаған кісіміздің дәрежелерін

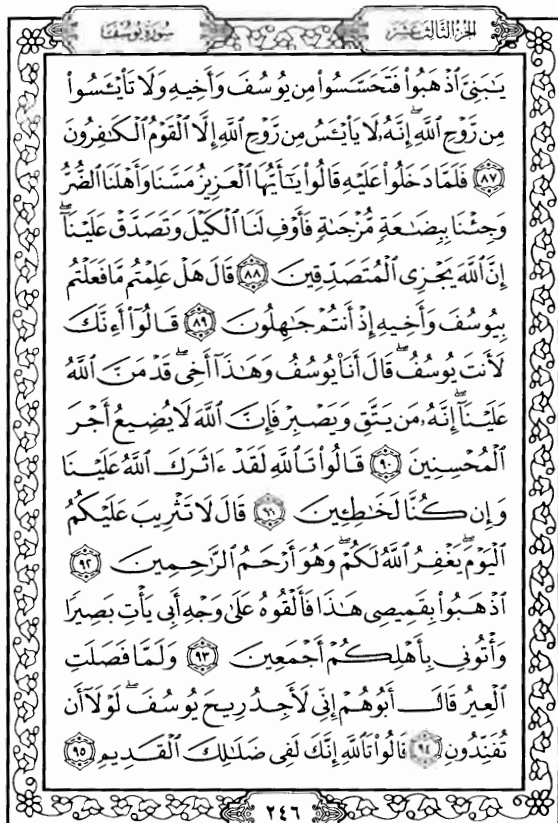
көтеріміз. Сондай-ақ әр ілім несінің үстінде бір білуші бар. (76) Олар: "Егер бұл ұрлық қылса, әрине туысы да бұрын ұрлық қылған болатын" деді. Сонда Юсып (F.C.) ол сөзді жүрегінде сақтап, оларға әшкерелемеді. (Ішінен): "Сендер тағы жаман орындасыңдар. Алла айтқандарыңды жақсы біледі" деді. (77) Олар: "Әй қожайың! Бұның кәрі әкесі бар. Сондықтан оның орнына бірімізді ал. Шын мәнінде біз сені игілік істеушілерден көреміз" деді. (78)

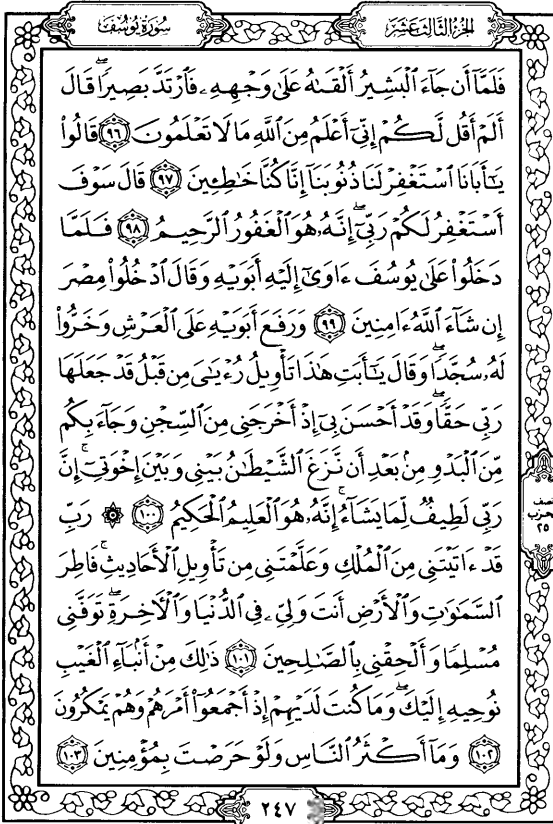
(Юсып Ғ.С.): "Нәрсемізді жанынан тапқан адамнан басқаны алып қалудан Аллаға сиынамыз. Біз ол уақытта анық залымдардан боламыз" деді. (79) Олар, Юсыптан күдер үзген сәтте, оңашаланып кеңесті. Олардың үлкені: "Білмейсіңдер ме? Расында әкелерің сендерге байланысты Алланың атымен серт алған. Сондай-ақ бұрын Юсып жайында орасан айыптысыңдар. Сондықтан маған әкем рұхсат бергенге немесе мен үшін Алла бір үкім қылғанға (өлгенге) дейін осы

жерден әсте айрылмаймын. Ол Алла үкім етушілердің ең жақсысы" деді. (80) "Сендер әкелеріңе қайтындарда: 'Әй әкеміз! Шын мәнінде ұлың үрлық қылды. Біз білгенімізге ғана айғақпыз. Сондай-ақ біз көместі білмейміз' деңдер." (81) "Ал біз ішінде болған қаладан және бізге кездескен керуеннен сұра. Сөз жоқ, біз шын айтамыз" (82) (Яғқұп Ғ.С.): "Олай емес. Сендерді нәпсілерің бір іске қызықтырған екен. Енді маған көркем сабыр керек. Бәлкім Алла олардың бәрін маған келтірер. Өйткені, Ол толық білуші, хикмет иесі" деді. (83) (Яғқұп Ғ.С.) олардан теріс айналып: "Ой қайран Юсып!", - деп күйіктен көздері ағарып, сонда ол қасіреттеніп іштей тынды. (84) Олар, әкелеріне: "Аллаға ант етеміз. Күйіктен ерігенге немесе типыл болғанға дейін Юсыпты жоқтай бересің" деді. (85) (Яғқұп Ғ.С.): "Мен күйзелісімді де күйінішімді де Аллаға ғана шағамын. Әрі Алладан сендер білмеген нәрсені білемін" деді. (86)

"Әй ұлдарым! Барыңдар да Юсыпты және туысын іздестіріңдер! Сондай-ақ Алланың мәрхаметінен күдер үзбеңдер. Өйткені, Алланың рахметінен, қарсы болған қауым ғана күдер үзеді..." (87) Олар, Юсып (F.C.) қа барып, кірген сәтте: "Әй қожайын! Бізге және семьямызға ашаршылық тиді. Онымен қатар мардымсыз бір нәрсемен келдік. Сонда да толық өлшеп бер. Тіпті бізге садақа да бер. Күдіксіз Алла, садақа берушілерді сыйлайды" деді. (88) (Юсып F.C.): "Сендер білместіктен Юсыпқа және туысына не істегендерінді білесіңдер ме?", - деді. (89) Олар: "Сен өзің шын Юсыпсың ба?", - деді. "Мен Юсып мынау туысым. Расында Алла бізге игілік қылды. Шын мәнінде кім Алладан сақсынса, сабыр етсе, күдіксіз Алла жақсылық істеушілердің еңбегін зая қылмайды" деді. (90) Олар: "Аллаға ант етеміз. Рас Алла сені бізге ықпалды етті. Өйткені, біз күнәкар едік" деді. (91) (Юсып F.C.): "Бүгін

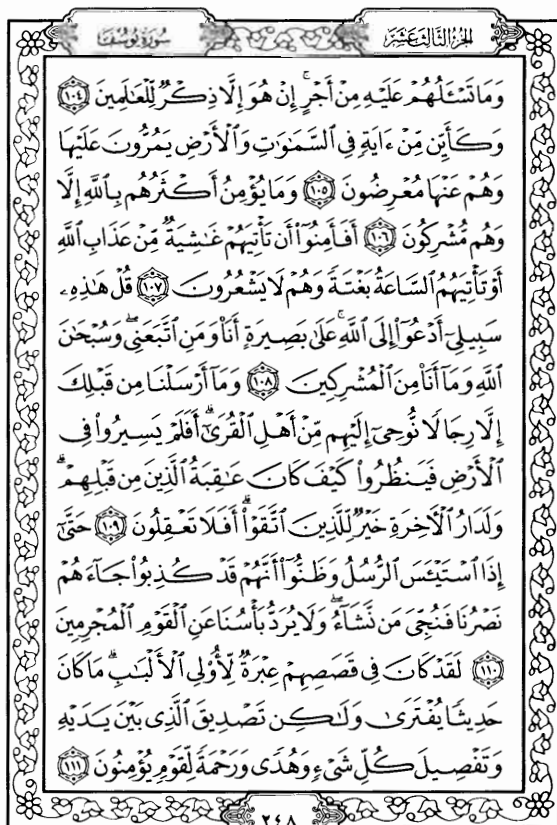
сендерге сөгіс жоқ. Алла сендерді жарылқайды. Ол мейірімділердің ең мейірімдісі" деді. (92) "Енді мына жейдемді абарып, әкемнің бетіне қойыңдар; көзі көруге келеді. Біртұтас үй-іштеріңмен маған келіңдер" деді. (93) Керуен Мысырдан айрылып шыққан кезде, олардың әкесі (Яғқұп F.C.): "Егер алжыды демесеңдер шын мәнінде мен Юсыптың исін алып отырмын" деді. (94) Ел: "Аллаға ант етеміз. Әрине сен бұрынғы жан-сақтықтасың" деді. (95)

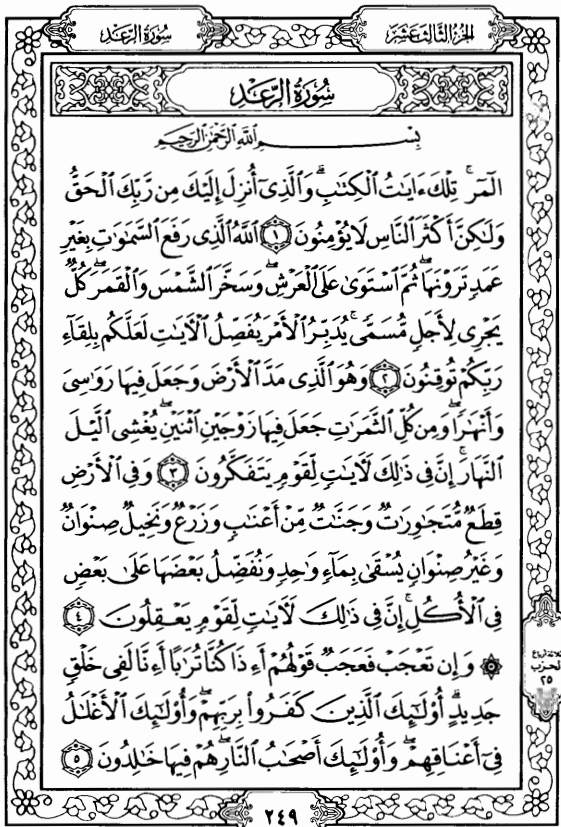
"Алланың қалауы бойынша Мысырға бейбіт түрде кіріңдер" деді. (99) Әке-шешесін таққа көтерді. Барлығы Алла үшін сәждеге жығылды. (Юсып F.C.): "Әй әкетайым! Міне бұрынғы көрген түсімнің жоруы. Рас оны Раббым хақиқатқа шығарды. Сондай-ақ шайтан туыстарым мен менің арамды бұзғаннан кейін, мені абақтыдан шығарып, сахарадан сендерді келтіріп, маған рас игілік етті. Күдіксіз Раббым қалағанына өте мейірімді. Ол толық білуші, хикмет иесі" (100) "Раббым маған патшалық бердің және түстердің жоруын үйреттің. Көктер мен жердің жаратушысы, Сен дүние, ахиретте иемсің. Мені бой ұсынған күйде өлтіріп, игілерге қос!" (101) (Мұхаммед F.C.) саған бұл қиссаны көмес хабарлардан уахи етеміз. Олар іс жүзінде бірлесіп (Юсыпқа) мекерлік жасағанда, жандарында болмаған едің. (102) Сен, қанша ынтызар болсаңда, адамдардың көбі иман келтірмейді. (103)

Шүйіншісі келген сәтте, жейдені Яғқұп (F.C.) тың бетіне қоя сала көзі көруге айналды: "Сендерге Алла тарапынан сендер білмейтін нәрсені білемін демеп пе едім?" деді. (96) Ұлдары: "Әй әкеміз! Біздің күнеларымыздың жарылқануын тіле! Расында біз кателескен едік" деді. (97) Яғқұп (F.C.): "Сендер үшін Раббымнан жарылқау тілеймін. Өйткені, Ол аса жарылқаушы, ерекше мейірімді" деді. (98) Олар, Юсып (F.C.) тың қасына барғанда әке-шешесін өз қасына алды да:

(Істегендеріңе) олардан ақы сұрамайсың. Ол Құран бүкіл әлемге тән үгіт. (104) Көктерде және жерде қаншалаған дәлел бар. Адамдар оған көңіл бөлмей өтеді. (105) Олардың көбі Аллаға иман келтірмейді. Сондай-ақ олар ортақ қосады. (106) Ал олар, Алланың баурап алушы азабынан немесе кенеттен сезбеген түрде қияметтің келіп қалуынан қауіпсіз болды ма? (107) (Мұхаммед F.C.): "Менің жолым осы. Алла жаққа шақырамын. Мен және маған ергендер, ашық дәлел үстінде. Алланы пәктеймін. Сондай-ақ шерік қатушылардан емеспін" де. (108) Сенен бұрын да кенттердің халқынан өздеріне уақи етіп, еркектерді ғана жібердік. Ал енді олар өздерінен бұрынғылардың соңының не болғанын жер жүзін кезіп көрмей ме? Әрине ақирет жұрты тақуалар үшін хайырлы, түсінбейсіңдер ме? (109) Хатте

пайғамбарлар күдер үзіп, олар шын мәнінде жасынға шығарылдық деп ойлаған кезде, өздеріне жәрдеміміз келген еді де сонда қалағанымыз құтқарылды. Сондай-ақ бейнетіміз күнәкар қауымнан қайтарылмайды. (110) Әрине пайғамбарлардың қиссаларында ақыл иелері үшін өнеге бар. Құран бір жасама сөз емес. Бірақ өзінен бұрынғы кітаптарды растайды. Сондай-ақ иман келтірген ел үшін әр нәрсені ашықтайтын тура жол және игілік. (111)

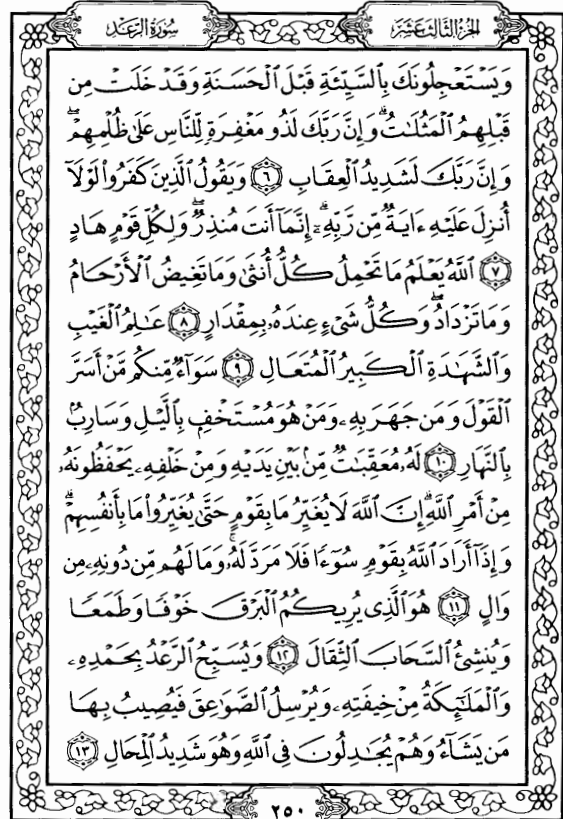

13-РАҒЫД СҮРЕСІ

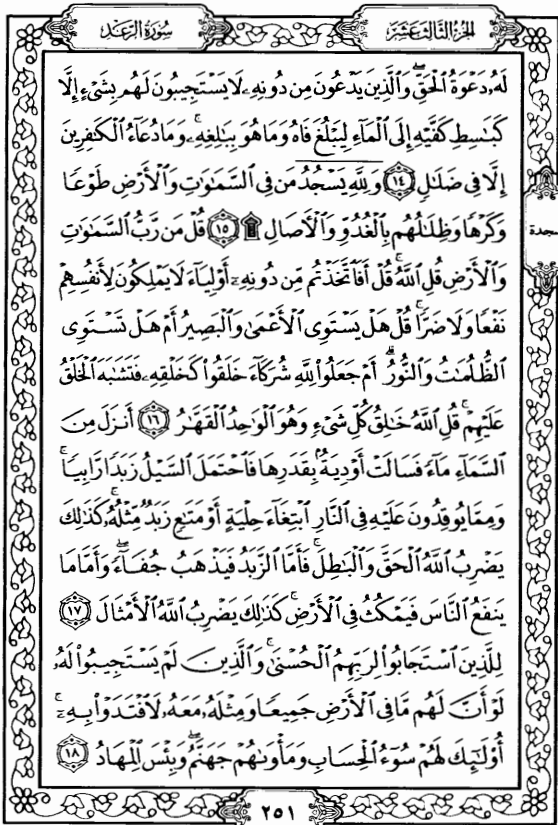
Мекеде түскен. Қырық үш аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. Бұл Құранның аяттары. (Мұхаммед Ғ.С.) саған Раббың тарапынан түсірілген хақиқат. Бірақ адамдардың көбі сенбейді. (1) Ол сондай Алла, көктерді тірексіз көтерді; көріп тұрсыңдар. Сонсоң ғаршыны меңгеріп, күн мен айды іске қосты. Олардың әрбірі бір белгілі мерзім

үшін жүреді. Бүкіл істерді Ол, жолға қойып, аяттарды ашық баян етеді. Ә р и не Ра б ы л а р ы ң а кездесетіндеріңе нанарсыңдар. (2) Тағы Ол сондай Алла, жерді төсеп, онда асқар таулар, өзендер жаратты. Әрі онда әр түрлі жемістерден екіден жұп етті. Түнді күндізге жабады. Шынында бұнда ойланатын қауым үшін дәлелдер бар. (3) Жер жүзінде көршілес құрылықтар, жүзім бақшалары, егіндер және ашалы, ашасыз құрманың ағаштары бар. Бәрі бір сумен суарылады да жемістерін бір-бірінен артылтамыз. Сөз жоқ, бұнда түсінген ел үшін дәлелдер бар. (4) (Мұхаммед Ғ.С.) егер таңғалсаң, олардың: "Біз бір топырақ болған кезде, жаңадан жаратыламыз ба?",- деген сөздеріне таңырқау керек. Міне бұлар Раббыларына қарсы болғандар. Әрі бұлар мойындарында темір шынжырлар болатындар. Сондай-ақ бұлар тозақтық. Олар онда мәңгі қалады. (5)

(Мұхаммед F.C. ажыуа түрінде) олар сенен жақсылықтан бұрын жедел жамандық тілейді. Расында бұлардан бұрын ғибрат аларлық мысалдар өткен болатын. Шәксіз Раббың, адам баласының зулымдықтарына қарсы жарылқау күшіне ие. Сондай-ақ Раббыңның азабы да қатты. (6) Сондай қарсы болғандар: "Оған Раббынан бір мұғжиза неге келмейді?",- дейді. Шын мәнінде сен бір ескертушісің. Сондай-ақ әр елдің бір жолбасшысы бар. (7) Алла (Т.) әр ұрғашы жыныстың неге жүкті болғандығын және жатырлардың нені кемітіп, нені артылтқанын (нені туып нені қойғанын) біледі. Оның жанында әр нәрсе өлшеулі. (8) (Ол) көместі, көрнеуді білуші. Аса ұлы, өте жоғары. (9) Сендерден кім сөзді жасырса да жарияласа да және кім түнде жасырынып, күндіз шықса да Аллаға бәрі бірдей. (10) Әркімнің алды-артынан Алланың әмірі бойынша, өкшелеп, қорғаушы (періштелер) бар. Расында бір қауым, өзін өзгертпейінше Алла,

оны өзгертпейді. Сондай-ақ егер Алла, бір қауымға бейнет тілесе, Сонда оны ешбір қайтарушы жоқ. Әрі олар үшін Алладан өзге бір жәрдемші де жоқ. (11) Ол сондай Алла, сендерге қорқу және үміт түрінде нажағайды көрсетіп, жаңбыр толы ауыр бұлттарды пайда қылады. (12) Көктің гүрілі; дәріптеп, періштелер қорқып, Алланы пәктейді. Алла, нажағайларды жіберіп, қалағанына тигізеді. Олар, Алла жайында таласады. Негізінде Алла, орасан күшке ие. (13)

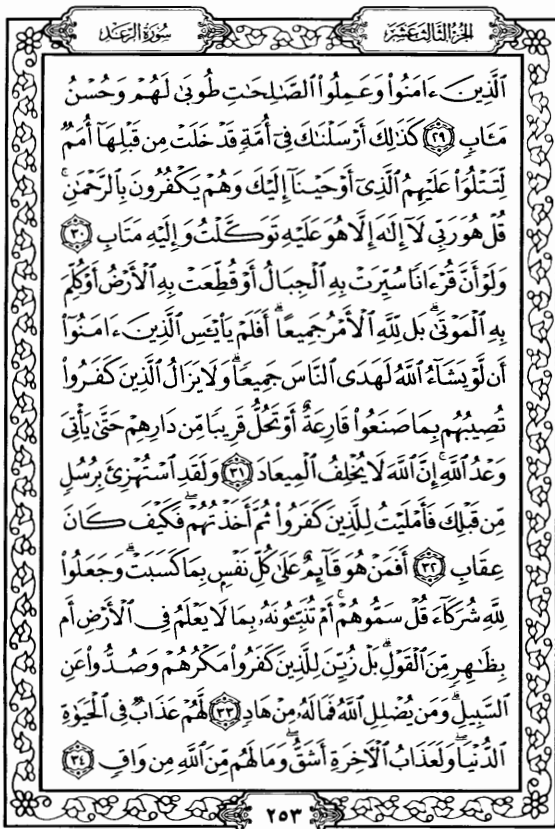
Шынайы тілек Аллаға тән. Олардың Алладан өзге тілегендері, оларға ешбір жауап бермейді. Олар судың ауыздарына келуі үшін алақандарын жайған тәрізді. Тіпті су оған жетіп келмейді. Өйткені, көпірлердің тілегі мүлде қаңғырыс. (14) Көктердегі және жердегі әркім әрі көлеңкелері, ерікті, еріксіз түрде ертелі-кеш Аллаға сәжде қылады. (Әміріне бағынады.) (15) (Мұхаммед Ғ.С.) олардан: "Көктер мен жердің Раббы кім?",- деп сұра да: "Алла",- деп жауап бер. "Алланы қойып,

тіпті өздеріне де пайда, зиян келтіре алмайтындарды ие қылып алдыңдар ма?",- де. "Көрмейтін мен көретін немесе жарық пен қараңғылықтар тең бе?",- де. Я болмаса, олар; Аллаға, Оның жаратқанындай жарататын; жаратулары, Алланың жаратуына ұқсас ортақтар қоса ма? (Оларға) айт: "Әр нәрсені жаратушы Алла. Ол жалғыз, аса өктем" (16) Ол көктен жаңбыр жаудырды да ойпаттар өз өлшеуі бойынша сел болып, көпірген көбікті қалқытып ақты. Сондай-ақ сәндік-бұйым немесе аспап жасау үшін оған от жағып, еріткен металдарда да сондай көбік болады. Алла, хақиқат пен жасандыны осылайша мысалдайды. Ал енді көбік кеуіп, ұшып кетеді де адам баласы пайдаланатын нәрсе жер бетінде тұрып қалады. Осылайша Алла мысал береді. (17) Раббыларына бағынғандар үшін игілік бар. Ал Оған бағынбағандар, егер біртұтас жер жүзіндегі нәрселер және онымен бірге тағы сондай нәрсе олардікі болса да (өздерін құтқару үшін) төлеуге берер еді. Міне солар үшін есептің жаманы болады. Олардың орындары тозақ; нендей жаман орын. (Жоғарыдағы мысалда хақиқат; Қорытылған металға, жасанды нәрселер, ұшып кететін көбікке ұқсатылып отыр. Ж-Қ.) (18)

(Мұхаммед F.C.) шын мәнінде Раббың тарапынан саған түсірілгенді шындық деп білген кісі, соқыр кісімен тең бе? Бұны ақыл иелері ғана түсінеді. (19) Олар, сондай Алланың уәдесін орындағандар әрі серттерін бұзбағандар. (20) Олар, Алланың жалғастырылуын әмір еткен нәрсесін жалғастырып, Раббыларынан қорқа отырып, есебінің жаман болуынан қауіптенгендер. (21) Раббыларының ризалығын іздеп, сабыр еткендер, намазды толық орындап, өздеріне берген несібемізден көрнеу, көмес пайдаландырғандар және жақсылық арқылы жамандықты кетіргендер, міне ақирет жұртының табысы солардікі. (22) Олар Ғадын атты жаннаттарға кіреді. Аталарынан, жұбайларынан және ұрпақтарынан кім түзу болса, олар да кіреді. Періштелер әр есіктен олардың үстіне кіреді: (23) "Сабыр еткендіктерің үшін, Алланың есендігі сендерге болсын! Соңғы жұрт нендей жақсы" (дейді.) (24) Сондай, Аллаға берген серттерін бекіткеннен кейін бұзғандар және Алланың, бірлесуін бұйырған нәрселерді бөлгендер әрі жер жүзінде бұзақылық істегендер, міне лағынет осыларға. Сондай-ақ мекеннің жаманы солардікі. (25) Алла (Т.) қалаған кісісінің несібесін

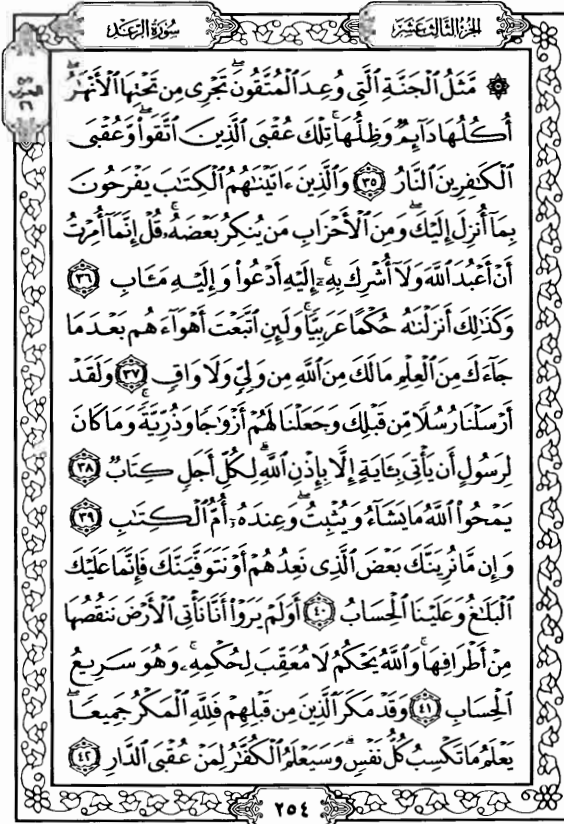
кеңітіп, тарылтады. Олар, дүние тіршілігіне мәз болды. Негізінде дүние тіршілігі; ақиреттің жанында тек қана бір күн көріс. (26) Қарсы болғандар: "Пайғамбарға, Раббы тарапынан бір белгі неге түсірілмеді?,- дейді. (Мұхаммед F.C.): "Расында Алла, кімді қаласа, адастырады да өзіне бұрылғанды тура жолға салады" де. (27) Сондай иман келтіргендер; Алланы еске алу арқылы көңілдері жай тапқандар. Естеріңде болсын; Алланы еске алумен жүректер орнығады. (28)

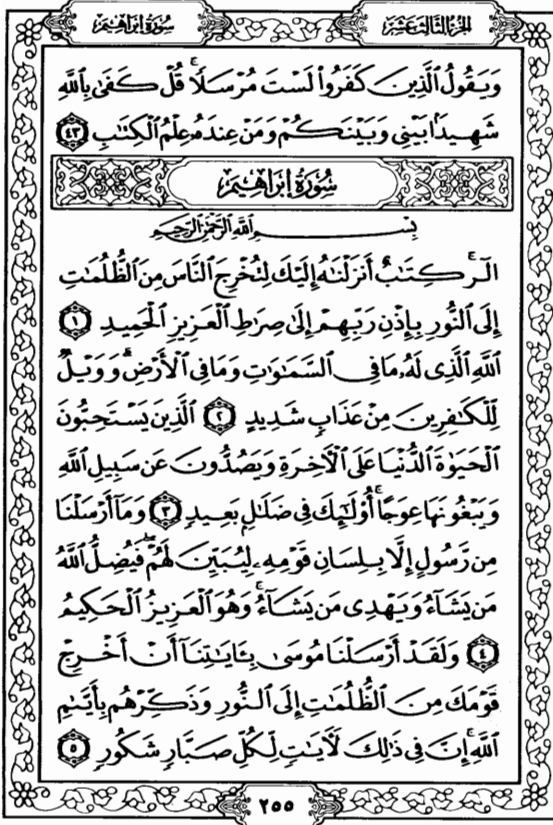
Сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендер; шаттық та көркем орын да солардікі. (29) (Мұхаммед F.C.) осылайша, саған уахи еткенімізді, Аллаға қарсы келгендерге оқуың үшін бір елге жібердік. Одан бұрын да көптеген елдер өткен болатын. Оларға: "Ол, менің Раббым, Одан басқа тәңір жоқ. Оған тәуекел қылдым. Қайтар жерім де Сол" де. (30) Олар, егер Құран арқылы таулар жүргізіліп, жер бөлшектеніп және өліктер сөйлестірілсе де (сенбейді.) Алайда, барлық іс

Аллаға тән. Мүміндер аңғармады ма? Алла қаласа еді, адамдарды тұтас тура жолға салар еді. Қарсы болғандарға Алланың уәдесі келгенге дейін қылықтарының салдарынан үнемі соққы жетеді немесе жұрттарының маңына түседі. Күдіксіз Алла серттен таймайды. (31) (Бұл соңғы үш аят, Мекке кәпірлеріне байланысты. Үйлерінің жақынындағы хауіп; Хұдайбия уақиғасы. Б.Ж.М.Р.Х.) Расында сенен бұрын келген пайғамбарлар да тәлкек қылынған болатын. Сонда қарсы болғандарға кеңшілік беріп барып сонсоң оларды қолға алдым. Азабым қандай? (32) Әркімнің істеген ісін бақылаушы Алла емес пе? Сонда да олар, Аллаға ортақтар қосты. (Мұхаммед F.C.): "Олардың аттарын атаңдар!",- де. Аллаға жер жүзінде білмейтін бір нәрсенің хабарын беріп отырсыңдар ма? Немесе бос бір сөзбен (ортақ қосасыңдар ма?) Олай емес, кәпірлерге айлакерліктері әдемі көрсетілді де тура жолдан тосылды. (33) Оларға дүние тіршілігінде азап бар. Әрине ақиретте азабы тағы қатты. Сондай-ақ оларды, Алладан ешбір қорғаушы жоқ. (34)

Сондай тақуалар үшін әзірленген ұжмақтың мысалы: Астынан өзендер ағады. Оның жемістері және көлеңкелері мәңгілік. Міне, Алладан қорыққандардың соңы. Қарсы келушілердің соңы тозақ. (35) (Мұхаммед F.C.) өздеріне Кітап бергендеріміз; (иман келтіргендері; Б.Ж.М.Р.Х.Т.) саған түсірілген Құранға қуанады. Онымен қатар қарсы топтардан Құранның кей жерін мойындамайтындар да бар. Оларға: "Шын мәнінде Аллаға құлшылық қылуға әрі Оған ешбір ортақ қоспауға бұйырылдым. Мен Ол жаққа шақырамын. Және қайтар жерім де Сол жақ" де. (36) Осылайша, Құранды, арапша үкім түрінде түсірдік. Саған ғылым келгеннен кейін, олардың көңілдері ауған тарапқа ілессең, сені Алладан араспалайтын бір дос не қорғаушы болмайды. (37) Расында сенден бұрын да пайғамбарлар жібергенбіз. Оларға да жұбайлар, ұрпақтар бергенбіз. Ешбір пайғамбар, Алланың рұқсатынсыз бір аят келтіре алмайды. Әр нәрсенің мезгілі жазулы. (38) Алла (Т.) қалағанын өшіреді де қалдырады. Негізгі Кітап, Оның қасында. (39) (Мұхаммед F.C.) оларға уәде етілген кейбір уақиғаны, саған көрсетсек те, не саған көрсетпей өлтірсек те негізінде саған жалғастыру ғана

міндет. Есебі, бізге тән. (40) Олардың жеріне келіп, әр тараптан кеміткенімізді көрмей ме? (Исламның кеңіп, олардың кеміп бара жатқанын. Б.М.Ж.) Үкімді Алла береді. Оның үкімін тойтарушы жоқ. Ол, есепті тез көруші. (41) Расында бұларда, бұлардан бұрынғылар да мекерлік қылған. Дегенмен барлық шаралар Аллаға тән. Алла (Т.) әркімнің нә істегенін біледі. Қарсы болушылар жақында дүниенің соңғының кімдікі екенін біледі. (42)

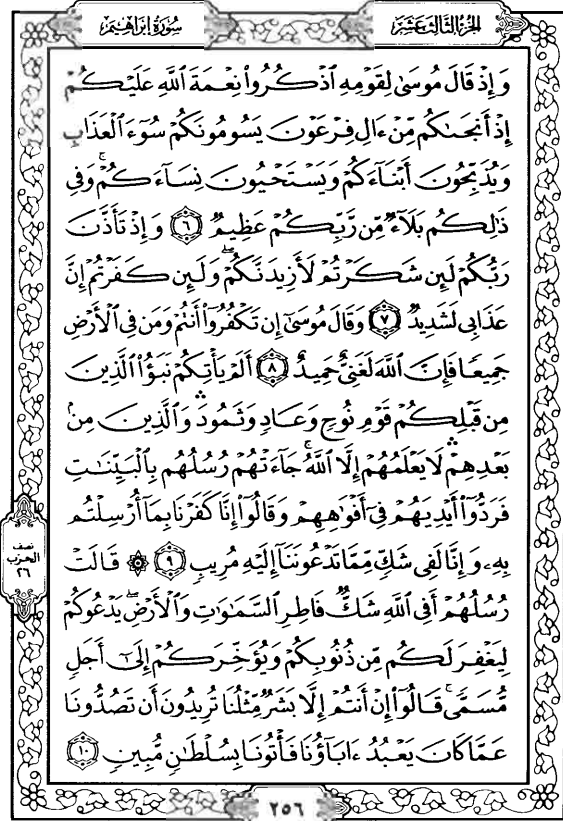
Қарсы болғандар: "Сен Пайғамбар емессің" дейді. (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Мені мен сендердің арамызға куәлік жөнінде Алла және Кітапты білгендер жетік" де. (43)

14-ІБРАҒИМ СҮРЕСІ

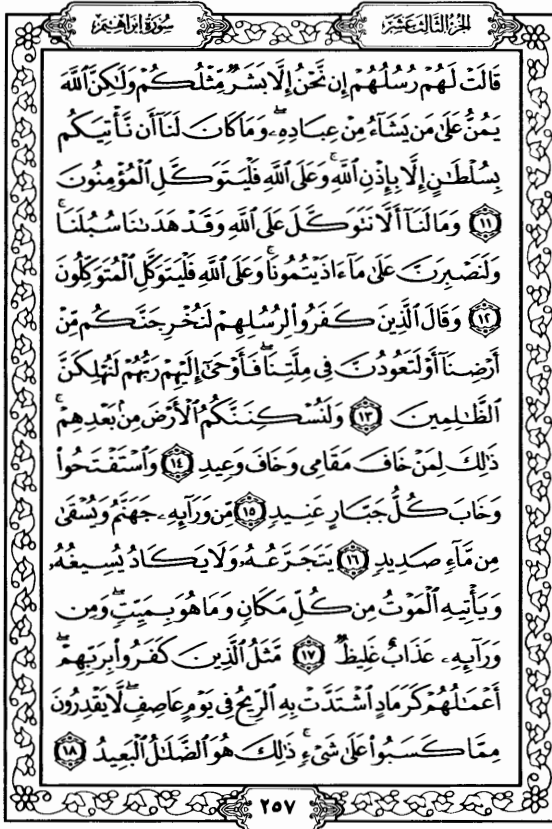
Меккеде түскен. Елу екі аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (Мұхаммед Ғ.С.) бұл Құран адамдарды, Алланың рұқсатымен,

қараңғылықтардан жарыққа, сондай-ақ үстем әрі мақтауға лайық Алланың жолына шығаруың үшін біз саған түсірген бір Кітап. (1) Ол сондай Алла, көктердегі және жердегі нәрселер Онікі. Кәпірлерге болатын қатты азаптан нендей өкініш! (2) Олар, сондай ақиретке қарағанда, дүние тіршілігін жақсы көреді. Сондай-ақ Алланың жолынан тосып, оның қисаюын қалайды. Осылар, ұзақ қаңғырыста. (3) Әр пайғамбарды ашық түсіндірсін деп; елінің тілінде ғана жібердік. Алла кімді қаласа, адастырады да кімді қаласа, тура жолға салады. Ол, өте үстем, аса дана. (Жетінші сүренің жүз елу сегізінші аяты бойынша, Мұхаммед (Ғ.С.) бүкіл адам баласына, Алла тарапынан Елші екендігі даусыз. Арап тілінде түскен Құранның әр тілдегі аудармасы уәкілдік етеді. Б.М.Р.Х.) (4) Расында Мұса (Ғ.С.) ны: "Еліңді қараңғылықтардан жарыққа шығар. Алланың күндерін ескерт" деп, мұғжизалармен жібердік. Шәксіз мұнда; бейнетке сабыр етіп, нығметке шүкірлік етушілер үшін өнегелер бар. (5)

Сол уақытта Мұса (Ғ.С.) еліне: "Алланың сендерге берген ырысын еске алыңдар. Өйткені, сендерді Перғауынның сыбайластарынан құтқарды. Олар, сендерді жаман қинаумен ұстаушы еді. Ұлдарынды бауыздап, әйелдеріңді тірі қоятын еді. Міне, бұнда сендерге, Раббыларың тарапынан үлкен сынау бар. (6) Сол уақытта Раббыларың: "Егер шүкір етсеңдер, арттыра беремін. Ал, егер қарсы келсеңдер, азабым тым қатты" деп, жариялады. (7) Мұса (Ғ.С.): "Сендер және бір тұтас жер жүзіндегі әркім қарсы келсеңдер де Алла анық мұңсыз, мақтауға лайық. (8) Сендерге өздеріңнен бұрынғы Нұх, Ғад, Сәмуд және сондай-ақ олардан кейінгілердің хабары келмеді ме? Оларды Алла ғана біледі. Оларға пайғамбарлары мұғжизалармен келген еді. Олар саусақтарын ауыздарына апарып (бармақтарын тістеп): "Шынында біз сендер арқылы жіберілген нәрсеге қарсымыз. Сондай-ақ сен бізді шақырған нәрсеге, әлбетте шәкте

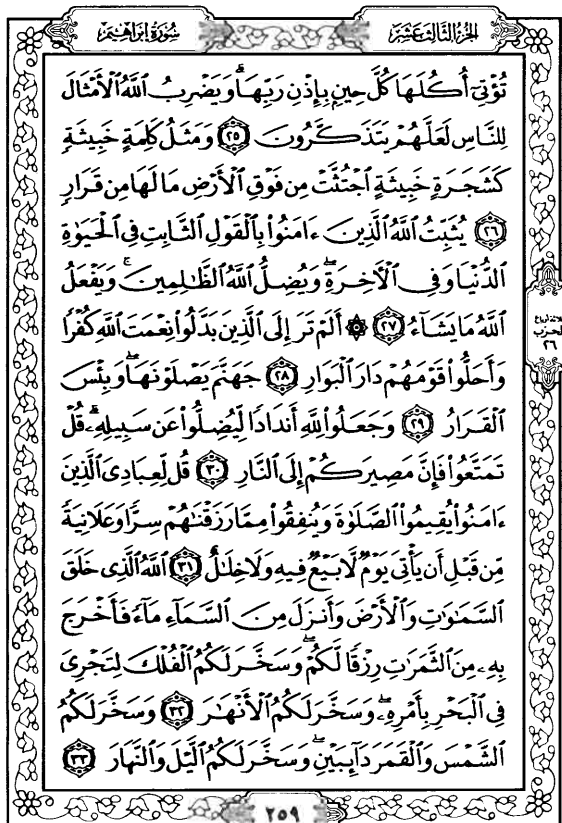

және күдіктіміз" деді. (9) Олардың пайғамбарлары: "Көктер мен жерді жаратушы Алла жайында күмәнданасыңдар ма? Ол күнеларыңды жарылқауға және сендерді белгілі бір мерзімге дейін кешіктіруге (кеңшілік етуге) шақырады" деді. (Олар, пайғамбарларына): "Сендер де біздей-ақ адамсыңдар. Бізді ата-бабаларымыздың табынған нәрселерінен тосқыларың келе ме? Бізге ашық бір дәлел келтіріңдер" деді. (10)

Пайғамбарлары оларға: "Әрине біз сендер құсаған адам баласымыз. Бірақ Алла (Т.) құлдарынан кімді қаласа, соны сыйлыққа бөлейді. Алладан бұйрықсыз біздің сендерге бір мүғжиза келтіруіміз мүмкін емес. Мүміндер Аллаға ғана тәуекел етсін" деді. (11) "Расында, бізге тура жолдарымызды көрсеткен Аллаға сенім артпайтын не болды? Бізге тарттырған жапаларыңа әлбетте сабыр етеміз. Ендеше, Аллаға сенім артушылар тәуекел етсін" (деді) (12) Ал қарсы болғандар,

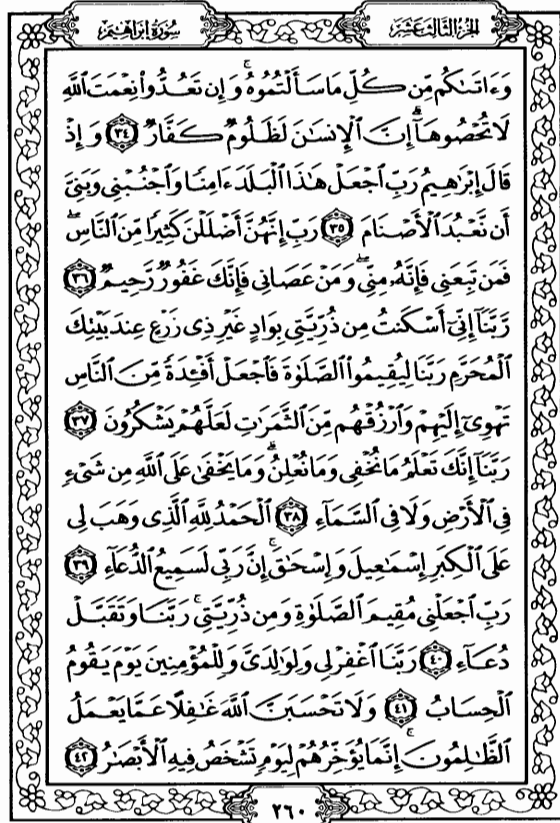
пайғамбарларына: "Әлбетте сендерді жерімізден шығарамыз немесе дінімізге қайтасыңдар" деді. Сондықтан оларға, Раббылары: "Әлбетте залымдарды типыл қыламыз" деп, уахи етті. (13) "Әлбетте ол жерге олардан кейін сендерді орналастырамыз. Бұл хұзырымнан сескеніп, ескертуімнен қорыққандығы үшін..." (14) (Пайғамбарлар) Алладан көмек тіледі де зорекер қасарысқанның барлығы зиянға ұшырады. (15) Оларға оның артынан тозақ бар. Және іріңнің суы ішкізіледі. (16) Оны жұтуға тырысады, оны тамағынан өткізе алмайды. Сондай-ақ оған әр тараптан өлім келеді. Ол өле алмайды. Тағы оның артынан ауыр азап келеді. (17) Сондай Раббыларына қарсы келгендердің ғамалдарының мысалы; Боранды күнде жел ұшырған күл сияқты. Еңбектерінен ешбір пайда көре алмайды. Міне! Осы, ұзақ қаңғырыс. (18)

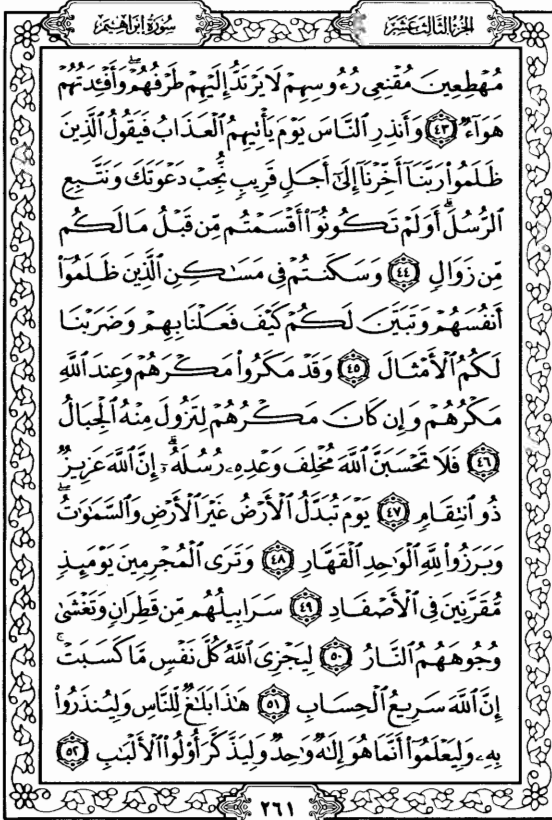
Ол (ағаш) Алланың бұйрығынша, әр уақыт жемісін береді. Алла (Т.) адам баласына насихат алуы үшін мысал келтірді. (25) Ал енді (Аллаға шерік қатылған) жаман сөз, жердің бетінен қопарылған орнықсыз ағаш сияқты. (26) Алла (Т.) сондай иман келтіргендерді, дүние тіршілігінде де ақиретте де мықты сөзбен бекітеді. (Сондықтан ол мүмін өмірде қандай қатты қинау көрсе де:" Алладан басқа ешбір Тәңір жоқ. Мұхаммед Алланың Елшісі" деген сенімнен бұлжымайды әрі

қабырдағы сұрақтарға да дұрыс жауап береді. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.Ж-Қ.) Алла залымдарды адастырады. Сондай-ақ Алла қалағанын істейді. Сондай-ақ Алла қалағанын істейді. (27) (Мұхаммед Ғ.С.) сондай Алланың нығметтеріне шүкір етуді, қарсы болуға ауыстырған және қауымдарын, құритын жұртқа итергендерді көрмейсің бе? (28) Олардың жұрты жағаннам нендей жаман орын. (29) Олар, жолдан адастыру үшін Аллаға теңдестер жасайды. Оларға: "Күн көре тұрындар! Қайтар орындарың тозақ" де. (30) Сондай иман келтірген құлдарыма айт: "Намазды толық орындасын. Сондай - ақ бір нәрсені айырбастауға және достық болмайтын бір күннің келуінен бұрын өздеріне берген несібемізден тиісті орынға көрнеу, көмес жұмсасын. (31) Сондай Алла (Т.) көктер мен жерді жаратып, аспаннан жаңбыр жаудырып, сол арқылы сендерге ризық үшін өнімдерді шығарды. Онымен қатар өз әмірімен теңізде жүргізу үшін кемелерді еріктеріңе берді. Әрі өзендерді де сендерге бағындырды. (32) Ол Алла (Т.) сендердің пайдаларың үшін, тұрақты түрде күн мен айды іске қосып, күн мен күндізді де іске қосты. (33)

Әрі сендерге өзінен сұраған нәрселеріңнің бәрінен берді. Егер Алланың нығметін санасандар, санына жете алмайсындар. Расында адам баласы өте енсапсыз, аса шүкірсіз. (34) (Мұхаммед F.C.) сол уақытта Ыбырайым (F.C.): "Раббым! Осы Мекке қаласын бейбіт қыл! Мені және ұлдарымды бұттарға шоқынудан ұзақ қыл!" (35) "Раббым олар, адамдардың көбін адастырды. Ал енді біреу маған ерсе, рас ол менен. Тағы біреу маған қарсы келсе, онда Сен өте жарылқаушы, ерекше мейірімдісің" (36) "Раббымыз! Ұрпақтарымының кейбірін егінсіз ойпатқа, құрметті үйің (Қағба) ның жанына орналастырдым. Раббымыз! Олар намазды оқитын болсын! Енді адамдардың көңілдерін оларға ауатын қыл! Сондай-ақ оларды, жемістермен ризықтандыр! Әрине олар шүкірлік етер" (37) "Раббымыз! Күдіксіз, Сен жасырын, әшкерелерімізді білесің. Жердегі, көктегі нәрселер Аллаға жасырын емес" (38) "Барлық мақтау маған қартайған шағымда Ысмайыл мен

Ысхақты берген Аллаға тән. Күдіксіз Раббым тілекті естуші" (39) "Раббым! Мені әрі ұрпақтарымы намазды толық орындаушы қыл! Раббымыз! Тілегімді қабыл айла!" (40) "Раббымыз! Есеп құрылатын күні, мені, әке-шешемді (9-C.114-A) және мүміндерді жарылқа!",- (деді) (41) (Мұхаммед F.C.) Алла (T.) залымдардың істегендерінен кәперсіз деп есте ойлама! Шынында Алла, оларды көздер шарасынан шығатын бір күнге дейін кешеулетеді. (42)

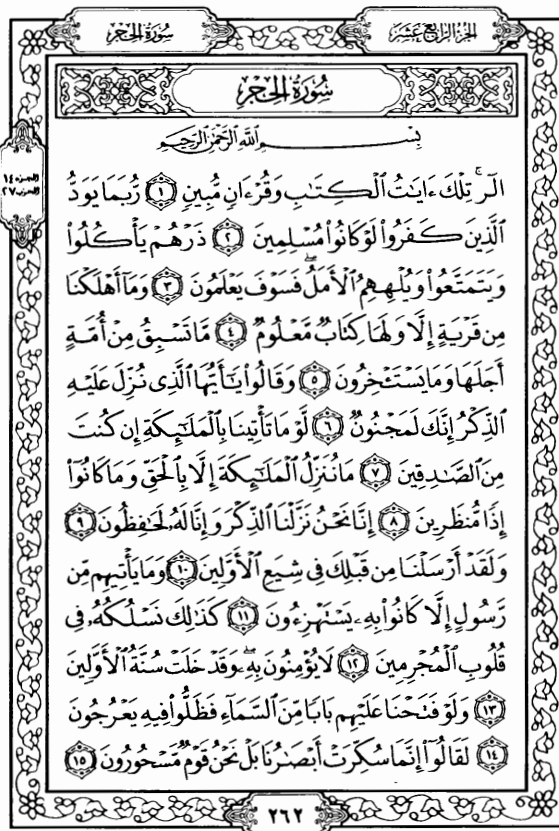

(Сол күні) олар бастарын қақшитып, олардың көздері өздеріне де қайрылмай және жүректері ұшып, жүгіріп бара жатады. (43) Адамдарды, оларға азап келетін күннен қорқыт! Сондай залымдық қылғандар (сол күні): "Рабымыз! Бізді жақын бір мерзімге дейін кешіктірі. Шақыруыңды мақұлдап, пайғамбарларыңа ерейік" дейді. (Оларға): "Бұрын өздеріңе ешбір зауал болмайтынына ант ішпеп пе едіңдер?",- (делінеді.) (44) Сендер өздеріне зұлымдық

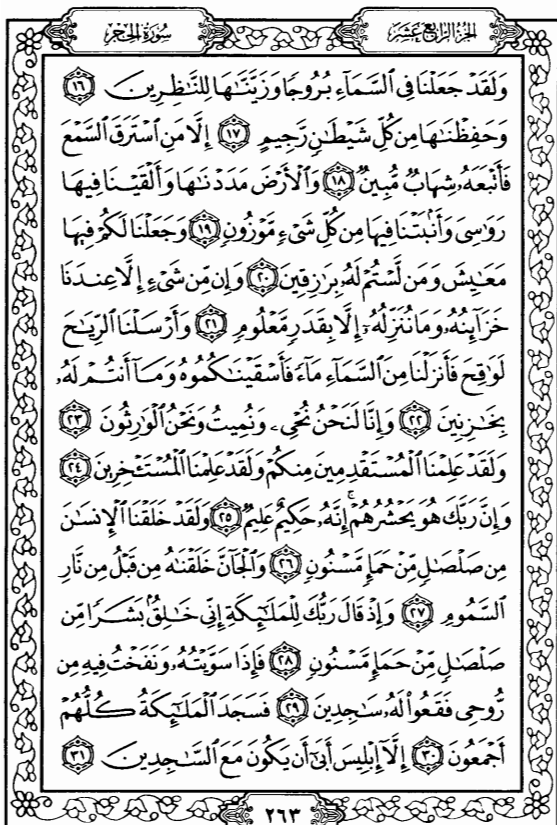
қылғандардың жұрттарында отырдыңдар. Оларға қалай істегеніміз сендерге аян болды. Сендерге өнегелі мысалдар бердік. (45) Олар түрлі мекерлік істеді. Негізінде олардың мекерліктері тіпті тауларды қозғалтатын болса да мекерліктерін Алла іске асырмайды. (46) (Мұхаммед F.C.) Алла пайғамбарларына еткен уәдесінен таяды деп ойлама! Шәксіз Алла өте үстем, өш алу күшіне ие. (47) О күні, жер басқа жерге, көктер де басқаға ауыстырылады. Әлем, жалғыз, өктем Алланың хұзырына шығады. (48) Сол күні, күнәкарлардың шынжырларға маталғанын көресің. (49) Олардың көйлектері қара майдан болады да олардың беттерін от шалады. (50) Өстіп, Алла әркімге істеген еңбегінің бодауын беру үшін. Күддіксіз Алла тез есептеуші. (51) Бұл (Құран) адам баласына бір құлақтандыру. Бұл арқылы сескенсін және шын мәнінде Алланың жалғыз Тәңірі екенін білсін. Әрі ақыл иелері үгіт алсын. (52)

15-ХЫЖЫР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Тоқсан тоғыз аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
Ұғымын Алла біледі. Бұлар Кітаптың; ап-ашық Құранның аяттары. (1) Кейде сондай қарсы болғандар да: "Әттең! Мұсылман болсақ еді" деп арман қылады. (6-С.27-А.) (2) (Мұхаммед F.C.) оларды қойып қой. Жесін, пайдалансын; дәмелері айналдырсын. Олар жуықта түсінеді. (3) Ешбір жұртты, белгілі бір мерзімсіз есте жоқ етпедік. (4) Ешбір үммет ажалын ілгердете алмайды да кейіндете алмайды. (5) (Кәпірлер, Пайғамбарға): "Әй өзіне үгіт (Құран) түсірілген! Сен анық жындысың" деді. (6) "Егер сен шыншылдардан болсаң періштелерді неге әкелмейсің?" (7) Періштелерді бір шындық түрінде ғана түсіреміз де сол уақытта оларға мұрса берілмейді. (8) Расында Құранды Біз түсірдік. Әрі шын мәнінде, оны Біз қорғаушымыз. (9) Расында

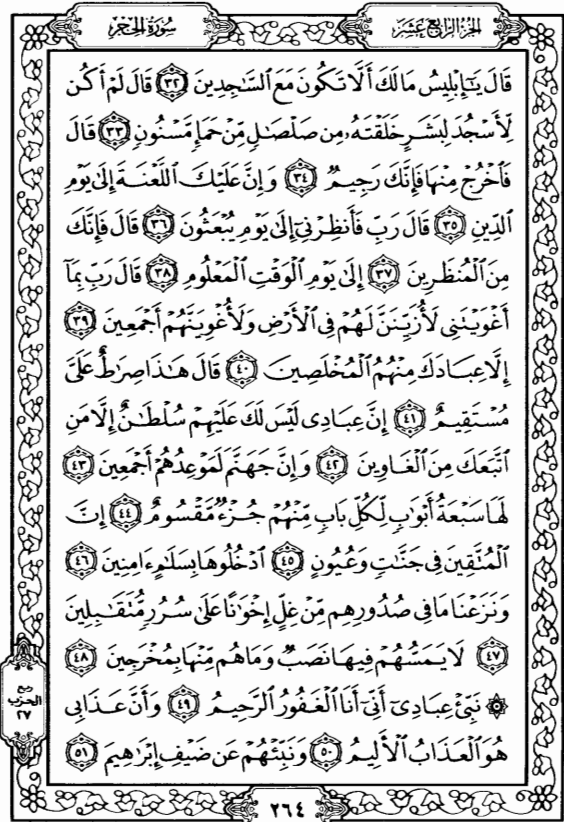
(Мұхаммед F.C.) сенен бұрын алғашқы топтарға да елші жібердік. (10) Оларға келген пайғамбарды, олар, мүлде тәлкек қылар еді. (11) Осылайша (мазақтаған нәрсесін) күнәкарлардың жүректеріне кіргіземіз. (12) Сонда да олар оған сенбейді. Расында бұрынғылар да сөйтіп өткен болатын. (13) Егер оларға көктен бір есік ашсақ, дереу жоғары шығып бара жатса: (14) "Расында көздеріміз байланды. Бәлкім біздер жадыланған елміз" деседі. (15)

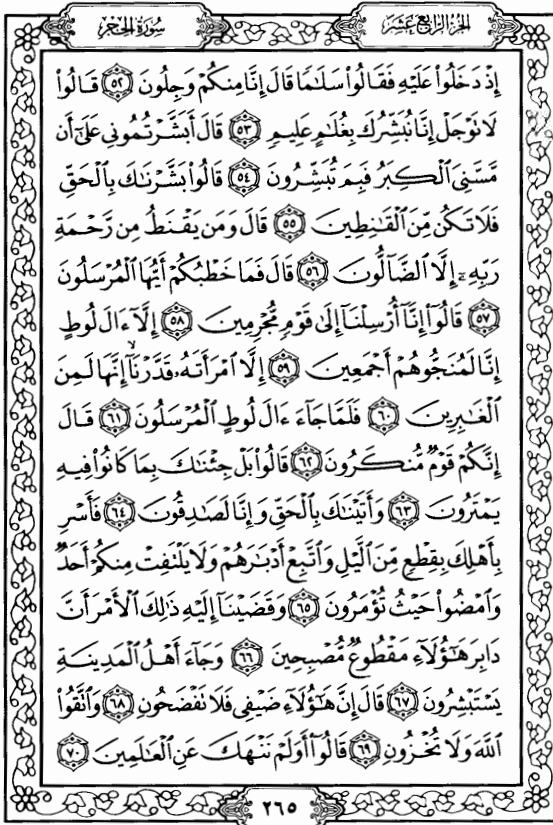
Расында біз көкте жұлдыздар жаратып, қараушылар үшін аспанды безедік. (16) Сондай-ақ ол көкті, бүкіл қарғыс тиген шайтаннан қорғадық. (17) Дегенмен кім ұрлықшылап тыңдаса, оны жарық үшқын қуады. (18) Тағы жерді жайдық та оған асқар таулар орналастырдық. Сондай-ақ ол жердегі әр нәрсені мәлім мөлшерде өсірдік. (19) Және жерде сендер үшін де, сендер ризық бере алмайтындар үшін де күн көріс жасадық. (20) Өйткені, біздің қасымызда әр

нәрсенің қорлары бар. Бірақ белгілі мөлшерде ғана түсіреміз. (21) Пайдалы желдерді жібердік те аспаннан жаңбыр жаудырып, сендерді сонымен сусындаттық. Әйтпесе, сендер оны жинап ала алмайсыңдар. (22) Күдіксіз біз тірілтеміз де өлтіреміз. Сондай-ақ барлығының мұрагері бізбіз. (28-С. 88-А.) (23) Расында сендерден бұрын келгендерді де білеміз. Сондай-ақ кейінгі келетіндер де бізге мәлім. (24) (Мұхаммед F.C.) сөз жоқ, Раббың, оларды (қияметте) жинайды. Өйткені, Ол, хикмет иесі, толық білуші. (25) Расында адамды бейнеленген қара балшықтың сыңғырлап құрғағанынан жараттық. (26) Жындарды да (адамнан бұрын) түтінсіз оттан жаратқан едік. (27) (Мұхаммед F.C.) сол уақытта Раббың періштелерге: "Бейнеленген қара балшықтың кеуіп, сыңғырлағанынан адам жаратамын" деді. (28) Оның жаратылысын тамамдап, оған рұхымнан үрлеген (жан салған) сәтте, оған сәжде қылыңдар! (Бас иіңдер!) (29) Сонда періштелер тұтас сәжде қылды. (30) Бірақ, Ібіліс сәжде қылушылармен бірге болудан бас тартты. (31)

(Алла Т.): "Әй Ібіліс! Сен неге сәжде қылушылармен бірге болмадың" деді. (32) (Ібіліс): "Сен бейнеленген қара балшықтың кеуіп, сыңғырлағанынан жаратқан адамға сәжде етуіме болмайды" деді. (33) (Алла): "Онда сен жаннаттан шық. Өйткені, сен қуылдың" деді. (34) "Шынында саған қиямет күніне дейін лағынет бар..." (35) (Ібіліс): "Ендеше, Раббым! Маған қайта тірілетін күнге дейін кеңшілік бер" деді. (36) (Алла, Ібіліске): "Расында саған кеңшілік берілді" деді. (37) "белгілі бір мерзімге дейін" (38) (Ол): "Раббым, мені қаңғыртқандығың үшін; әлбетте адам баласына жер жүзіндегі (жаман) нәрселерді жақсы көрсетіп, олардың барлығын адастырамын" деді. (39) "Бірақ, олардың ішіндегі нағыз құлдарынды адастыра алмаймын" (деді.) (40) (Алла): "Маған келетін тура жол осы" деді. (41) "Менің шынайы құлдарыма ықпалың жүрмейді. Бірақ, саған кім ерсе, адасқандардан болады" (42) "Сөз жоқ, олардың бәрінің уәделі жәрі жағаннам" (43) Тозақтың жеті қақпасы бар. Әр қақпаға олардан бір бөлегі айрылады. (44) Сөзсіз тақуалар

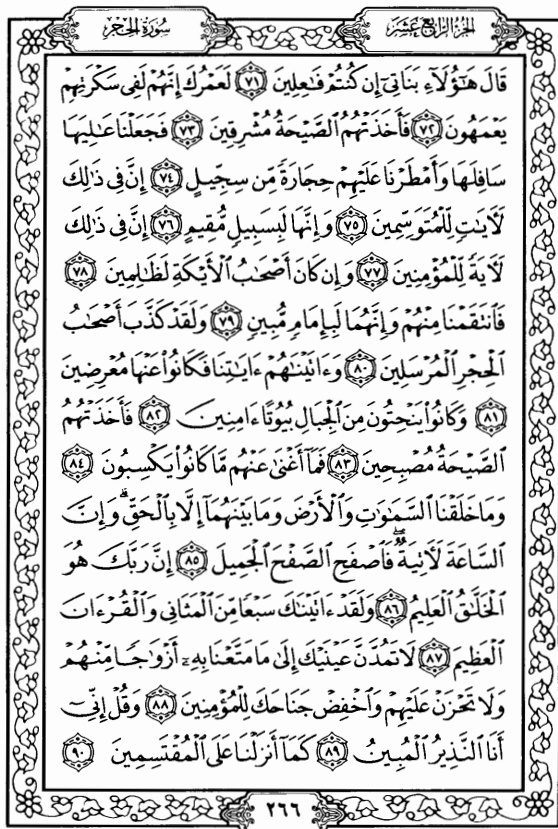
бақшаларда және бастауларда болады. (45) Жаннатқа амандықпен кіріңдер! (46) Олардың жүректеріндегі кекті шығардық. туыс болып, тақтардың үстінде бір-біріне қарсы отырады. (47) Жаннатта олар шаршамайды да одан шығарылмайды. (48) (Мұхаммед F.C.) құлдарыма хабар бер. Күдіксіз Мен аса жарылқаушы, ерекше мейірімдімін. (49) Шын мәнінде азабым да күйзелтуші. (50) Оларға Ы бы райым (F.C.) ның қонақтарының да жайын айт. (51)

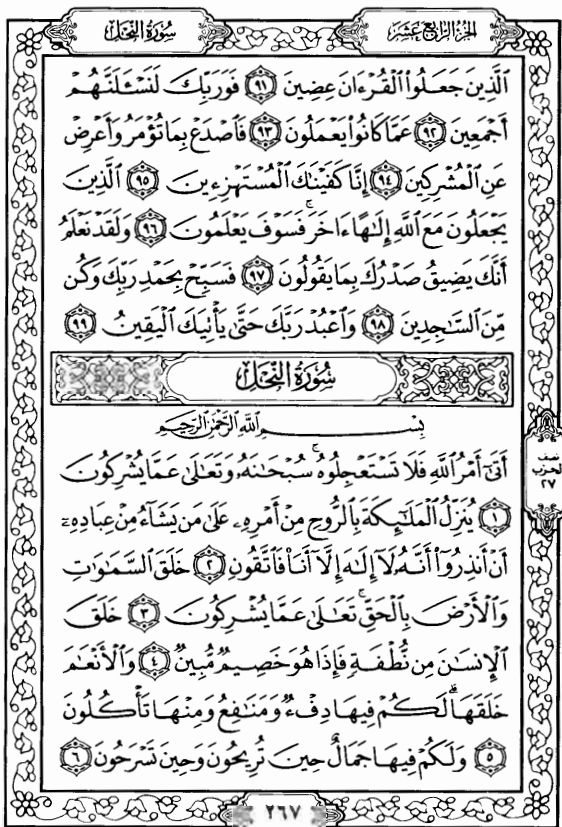
Сол уақытта періштелер, Ыбырайым (Ғ.С.) ның жанына кіріп: "Сәлем" дегенде, Ыбырайым (Ғ.С.): "Біз сендерден қорқамыз" деді. (52) (Періштелер): "Қорықпа! Біз сені білімді бір үлменен шүйіншілейміз" деді (53) (Ыбырайым Ғ.С.): "Маған кәрілік жеткенде қуантасындар ма? Мені неліктен шүйіншілейсіңдер?",- деді. (54) (Періштелер): "Біз, сені бір шындықпен шүйіншіледік. Енді күдер үзушілерден болма!" деді. (55) (Ыбырайым Ғ.С.): "Раббының рахметінен, адасушылардан басқа

кім күдер үзеді?",- деді. (56) (Періштелерге): "Әй елшілер! жұмыстарың не?",- деді. (57) (Елшілер): "Расында біз бір қылмысты елге жіберілдік" деді. (58) "Лүт (Ғ.С.) тың сыбайластарын түгел құтқарамыз" (59) "Бірақ, оның жұбайы құтқарылмайды. Өйткені, оны типыл болатындардан болуын ұйғардық" (60) Елшілер, Лүт семьясына келгенде: (61) "Сөзсіз сендер бөгде кісілерсіңдер" деді. (Лүт Ғ.С. оларға.) (62) (Елшілер): "Жоқ, біз олардың күмәнданған азабын алып келдік" деді. (63) "Біз саған нақ шындықты келтірдік. Әрине шын айтамыз" (64) "Дереу кештің бір бөлімінде тун қатып, үй-ішінді алып жөнел. Өзің, олардың артында жүр. Сендерден ешкім артына қарамасын. Бұйырылған жерге жете беріңдер" (65) (Лүт Ғ.С.ға): "Күдіксіз олардың соңы таңменен жоғалады" деген бұйрықты білдірдік. (66) Қаланың халқы (арсыздық істеу үшін) қуанысып жетті. (67) (Лүт Ғ.С.): "Рас бұлар, менің қонағым. Мені қорламаңдар" деді. (68) "Алладан қорқыңдар. Мені ренжітпеңдер..." (69) (Олар): "Біз сені елді қорғаудан тыймап па едік?",- деді. (70)

(Лут F.C.): "Егер айтқанымды істейтін болсаңдар, мыналар қыздарым" деді. (71) (Мұхаммед F.C.) Өміріңе серт! Олар, расында мастықтарында дел-сал еді. (72) Сонда оларды күн шыға ащы дауыс алды. (73) Оны, асты-үсті қып, үстеріне қатқан қиыршықтан тас жаудырдық. (74) Күдіксіз осыда, қырағылар үшін әлбетте өнегелер бар. (75) Өйткені, ол жер, жол үстінде еді. (76) Күдіксіз осыда мүміндер үшін ғырат бар. (77) (Шұғайып F.C. ның елі) Әйкеліктер де залым болған еді. (78) Оларды да жазаландырдық. (Садум, Әйке) екеуі де даңғыл жол үстінде. (79) Әлбетте (Салиһ елі) Хыжырлықтар да пайғамбарларды жасынға шығарған еді. (80) Оларға мұғжизаларымызды келтірдік. Алайда, олар, одан бет бұрған еді. (81) Олар, таулардан берік үйлер үңгіп алатын еді. (82) Сонда оларды да таңменен ащы дауыс қолға алды. (83) Олардың істеген еңбектерінің (мықты үйлерінің) өздеріне бір пайдасы болмады. (84) Көктер мен жерді әрі екеуінің арасындағы нәрселерді бір шындық бойынша жараттық. Сөзсіз қиямет келеді. Сондықтан көркем, жұмсақ сыңай байқат. (85) Шынында Раббың, Ол толық

жаратушы, аса білуші. (86) (Мұхаммед F.C.) әлбетте біз саған қайталанып оқылатын жеті аятты (Фатиха сүресін) және ұлы Құранды бердік. (87) Кәпірлердің кейбіреулеріне, біз пайдаландырған нәрселерге көз сүзбе. Оларға қамықпа. Мұсылмандарға қанатыңды жай. (88) "Шын мәнінде мен сендерге ашық ескертушімін" де. (89) Сөйтіп, бөлушілерге де Кітап түсірген едік. (Кітап иелері немесе Меккеліктер. Б.Ж.М.К.Т.Х.Ж.-Қ.) (90)

көңліңнің тарайғанын білеміз. (97) Енді Раббыңды пәктеп, дәріптеп сәжде етушілерден бол. (98) Раббыңа, саған өлім келгенге дейін құлшылық қыл. (99)

16- НАХЫЛ СҮРЕСІ

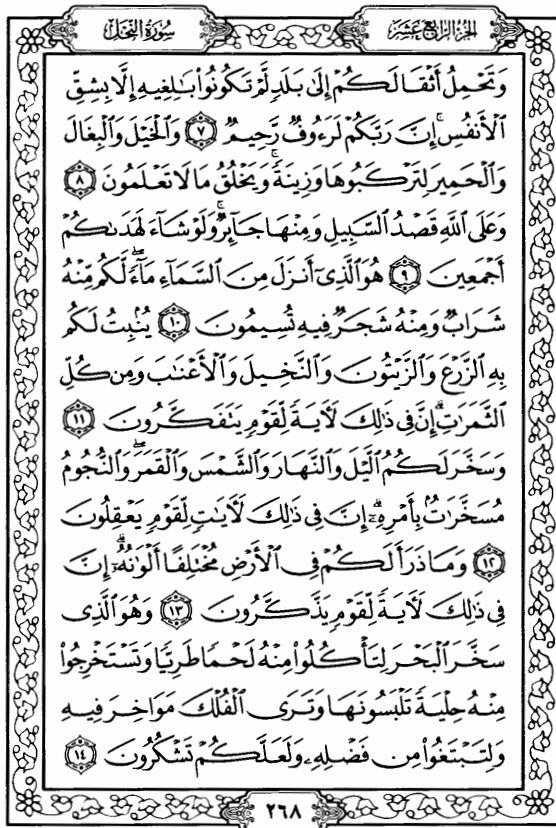
Меккеде түскен. Жүз жиырма сегіз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

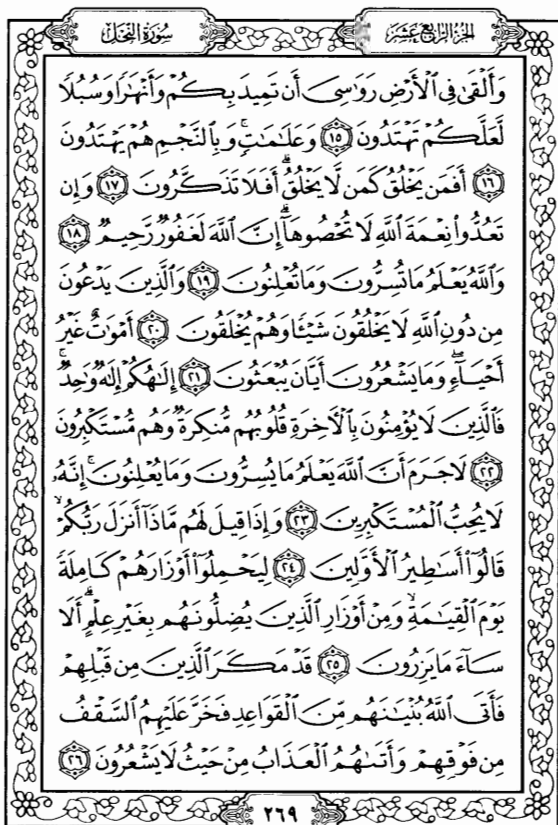
Алланың әмірі келді. Сондықтан оның тез келуін тілемендер. Алла, олардың қосқан шеріктерінен пәкте жоғары. (1) Алла періштелерді өз әмірлерінен бір рұхпенен (уахихменен) құлдарынан қалағанына: "Рас Менен басқа ешбір Тәңір жоқ. Әрі Менен қорқыңдар" деп ескертіндер делінген түрде түсіреді. (2) Ол көктерді және жерді шындықпенен жаратты. Олардың қосқан шеріктерінен жоғары. (3) Адам баласын бір тамшы судан жаратты. Сонда да ол ашық жанжалшыл. (4) Тағы малдарды жаратты: Малдар да сендерді жылытатын және басқа пайдалы заттар бар. Әрі олардан жейсіңдер. (5) Сендер үшін малдарды қоралаған уақытта және өргізген кезде, бір зауық бар. (6)

Олар, Құранды бөлшектегендер. (Инжіл, Тәуратқа сәйкеспейді және өлең, сиқыр, бақсылық, ертегі т.б. деп, тоғыз саққа жүгірткендер.) (91) (Мұхаммед F.C.) Раббыңа серт, әлбетте оларды түгел сұраққа тартамыз; (92) Олардың қылған қылықтарынан. (93) Саған берілген бұйрықты ашық ұқтыр да шерік қатушылардан бет бұр. (94) Рас сені мазақтаушыларға қарсы Біз жетіп асамыз. (95) Алламен бірге басқа тәңір қылып алғандар, әлі-ақ біледі. (96) Расында олардың айтқандарына

Малдар; жандарың қиналып, ерең қалаға жеткізетін жүктеріңді көтереді. Рас Раббыларың өте жұмсақ, ерекше мейірімді. (7) Жылқыларды, қашарларды және есектерді мінулерің әрі зейнет үшін жаратты. Тағы сендер білмейтін нәрселерді жаратады. (Бірақ жылқы етін жеуге болады. Ж.Б.М.К.Т.) (8) Тура жолды түсіндіру Аллаға тән. Ол жолдың қисығы да бар. Егер Алла қаласа, барлығыңды тура жолға салар еді. (9) Ол сондай Алла, сендерге көктен жаңбыр жаудырып, одан сусын және ол арқылы малдарыңды жаятын орман шығарады. (10) Алла, сендерге су арқылы егін, зәйтін, құрма ағаштары, жүзімдер және бүкіл өсімдіктерден өсіреді. Тақ осында түсінетін ел үшін әрине белгілер бар. (11) Ал сендер үшін түнді, күндізді әрі айды, күнді істетті.

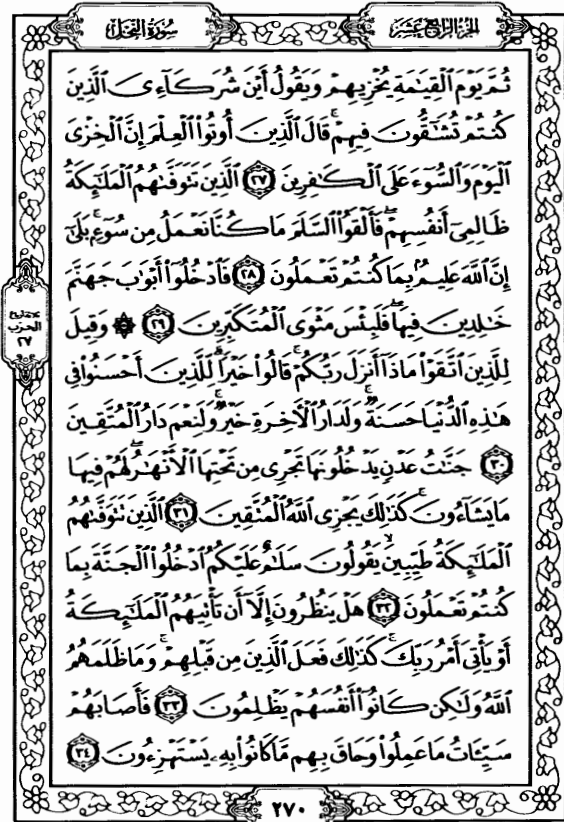
Жұлдыздар да Оның әміріне бағынысты. Тақ осыда, ойланған қауым үшін әлбетте белгілер бар. (12) Сендер үшін жер жүзінде түрлі-түсті не жаратқан болса, шын үгіт алатын қауым үшін әлбетте үлгі бар. (13) Және де Ол, сондай Алла, жас ет жеулерің үшін және киініп, тағынатын сәндік-бойымдар шығаруларың үшін теңізді бағындырды. Алладан ризық іздеулерің үшін кемеңіз суды жарып бара жатқанын көресің. Әрине шүкірлік етерсіңдер. (14)

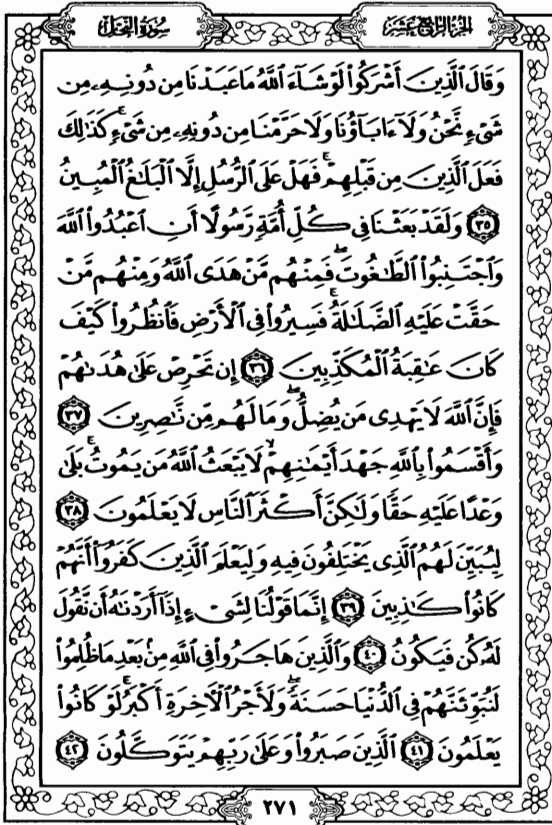
Алладан басқа жалбарғандары еш нәрсені жарата алмайды. Олар жаратылғандар. (20) Олар өлі, тірі емес. Сондай-ақ қашан тірілетіндерін білмейді. (21) Тәңірлерің бір-ақ Тәңір. Сондай ақиретке нанбаушылардың жүректері қарсы. Сондықтан олар менменсушілер. (22) Дау жоқ! Алла, олардың жасырғандарын және көрнеу істегендерін біледі. Расында Алла өзін жоғары санағандарды жақсы көрмейді. (23) Қашан оларға: "Раббыларың не түсірді?",- делінсе: "Бұрынғылардың ертегілері!",- дейді. (24) Өстіп олар қиямет күні, өз күнеларын тұтас және надандықпен адастырғандарының күнеларының кейбіреуін көтереді. Байқаңдар! Үстіне алған нәрселері нендей жаман. (25) Расында бұлардан бұрынғылар да айлакерлік істеген. Сондықтан Алла, олардың құрылыстарының ірге тастарынан келіп, төбесі жоғартынан үстеріне құлады. Сондай-ақ оларға аңғармаған жерден апат келді. (Бұл, Намруттың Бабылда жасатқан, Алла тарапынан жіберілген жел құлатқан мұнараның мысалы. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.) (26)

Сендерді теңселтпеу үшін жер жүзінде асқар тауларды орналастырды. Жөн тауып жүрулерің үшін өзендер, жолдар жаратты. (15) Олар жол тауып жүретін белгілер және жұлдыздар (жаратты.) (16) Жаратушы біреу, жарата алмайтын біреумен тең бе? Енді де түсінбейсіңдер ме? (17) Алланың нығметін санасаңдар санына жете алмайсыңдар. Рас, Алла өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (18) Алла (Т.) жасырын және көрнеу не істегендеріңді біледі. (19) Сондай

Сонсоң қиямет күні Алла оларды қорлайды да: "Сендердің сол жайында таласқан ортақтарым қайда?",- дейді. Сондай білім иелері: "Рас, бүгін қорлық және жаманшылық, қарсы болушылардың үстінде" дейді. (27) Сондай өздеріне зұлымдық еткендердің періштелер жандарын аларда: "Ешбір жаманық істемеп едік" деп мойынсал болады. Олай емес. Рас Алла сендердің істегендеріңді жақсы біледі. (28) Сондықтан ішінде мүлде қалатын жағаннамның есіктерінен кіріндер. Өзін жоғары санағандардың орны нендей жаман. (29) Сондай Алладан қорлыққандарға: "Раббыларың не түсірді?",- делінсе, олар: "Игілік" дейді. Сондай-ақ жақсылық істегендерге бұл дүниеде жақсылық бар. Әрине ақирет жұрты тағы жақсы. Әлбетте тақуалардың қонысы қандай жақсы. (30) Олар, астарынан өзендер ағатын Ғадын бақшасына кіреді. Сондай-ақ олар онда нені қаласа бар. Осылайша, тақуаларды Алла сыйлайды. (31) Ол сондай тақуалар, жақсы жағдайда періштелер жандарын алып: "Сендерге есендік болсын,

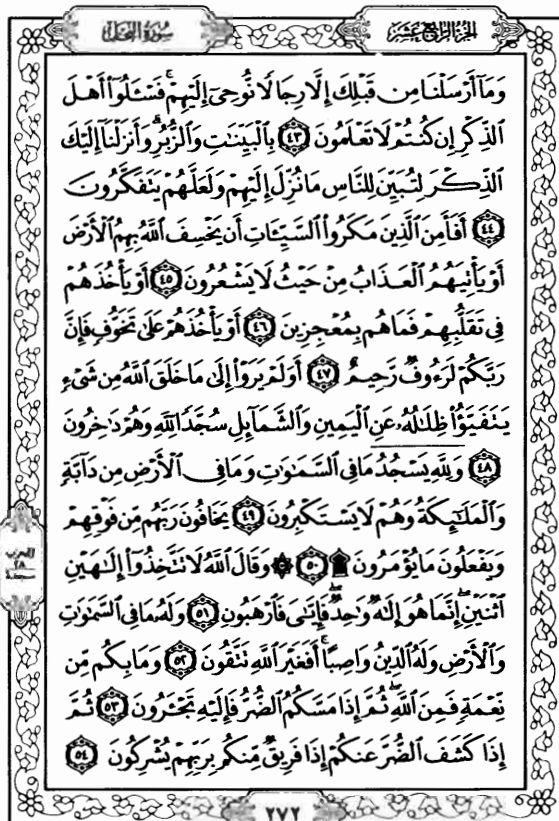
ғамалдарыңа орай жаннатқа кіріңдер" дейді. (32) Қарсы болғандар, өздеріне (жан алғыш) періштелердің келуін немесе Раббыңның бұйрығының келуін ғана күте ме? Бұлардан бұрынғылар да осылайша істеген болатын. Сондай-ақ Алла оларға зұлымдық қылмады. Бірақ олар, өздеріне зұлымдық қылған еді. (33) Сондықтан істеген кесірлері өздеріне тиіп, сондай-ақ сайқы-мазақ қылған нәрселері өз бастарына жетті. (34)

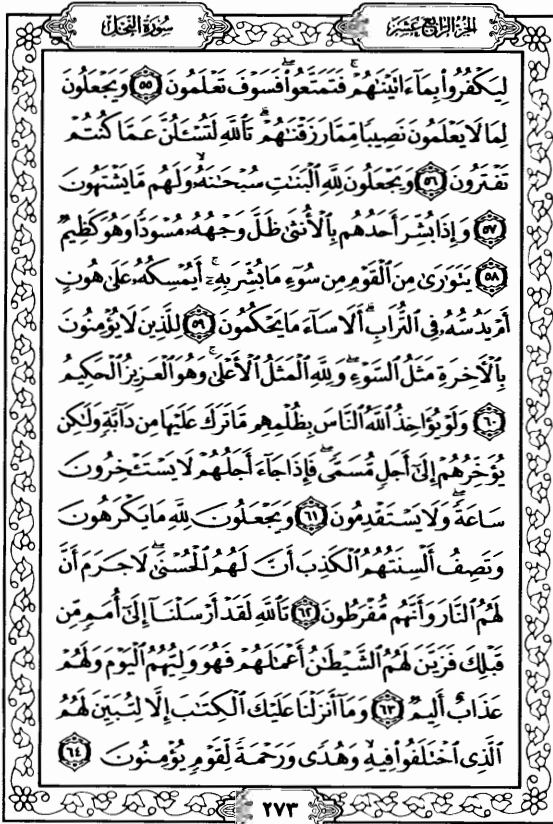
Аллаға шерік қосқандар: "Егер Алла қаласа еді, біз де аталарымыз да Алладан өзге ешбір нәрсеге табынбас едік. Әрі Оның бұйрығынсыз еш нәрсені арам етпес едік" деді. Осылайша, бұлардан бұрынғылар да істеген. Сонда елшілерге ашық жалғастыру ғана міндет. (35) Расында әр үметке: "Аллаға құлшылық қылыңдар, бұзықтардан аулақ болыңдар" дейтін елші жібердік. Олардың кейбіреулерін Алла оңғарып, кейбіреулеріне адасу тиісті болды.

Ал енді жер жүзінде кезіңдер де жасынға шығарушылардың соңының не болғанын көріңдер. (36) (Мұхаммед Ғ.С.) егер олардың оңғарылуына құштар болсаң да рас Алла адастырған біреуді оңғармайды. Әрі олар үшін жәрдемші жоқ. (37) Және де олар: "Алла, өлген біреуді тірілтпейді" деп, Алланың атымен қатты ант ішті. Олай емес. (Өлікті тірілту) Алланың шын уәдесі. Бірақ адамдардың көбі білмейді. (38) Алла, оларға қайшылыққа түскен нәрселерін анықтау, қарсы болғандардың өтірікші екенін білдіру үшін (өліктерді тірілтеді.) (39) Бір нәрсенің болуын қалағанда, сөзіміз тек қана оған: "Бол" деу; сонда бола қалады. (40) Сондай зұлымдыққа ұшырағаннан кейін Алла жолында босқандарды, дүниеде жайлы қонысқа орналастырамыз. Егер олар білетін болса, ақиреттегі сыйлығы тағы үлкен. (41) Олар, сондай сабыр етіп, Раббыларына тәуекел еткендер. (42)

(Мұхаммед F.C.) сенен бұрын да өздеріне уахи етіп, еркектерді ғана елші етіп, жібердік. Егер білмесеңдер, кітап иелерінен сұраңдар. (43) Мүғжизалармен, кітаптармен (пайғамбарлар жібердік.) Саған да адамдар үшін түсірілгенді ашық баян етерсің деп, Құранды түсірдік. Әрине олар түсінер. (44) Сондай мекерліктің жаманын істегендер, Алланың, өздерін жерге жұттыруынан немесе ойламаған жерден өздеріне азап келуінен хауіпсіз бе? (45) Немесе олар кезіп жүргенде, өздерін апат алуынан бейбіт болды ма? Онда олар қашып құтыла алмайды. (46) Яки олар, өздері қорыққан апаттың алуынан алаңсыз болды ма? Шынында Раббыларың аса жұмсақ, ерекше мейірімді. (47) (Сәжде аяты) олар Алланың жаратқан нәрселерінің көлеңкелерінің оң және сол жақтардан ауытқып, Аллаға бас қойған түрде, олардың бой ұсынғанын көрмей ме? (48) Көктерде және жерде болған әр жандық әрі періштелер, тәкаппарланбай Аллаға сәжде қылады. (49) Өздерінен үстем болған Раббыларынан қорқады. Әрі берілген бұйрықтарды орындайды.

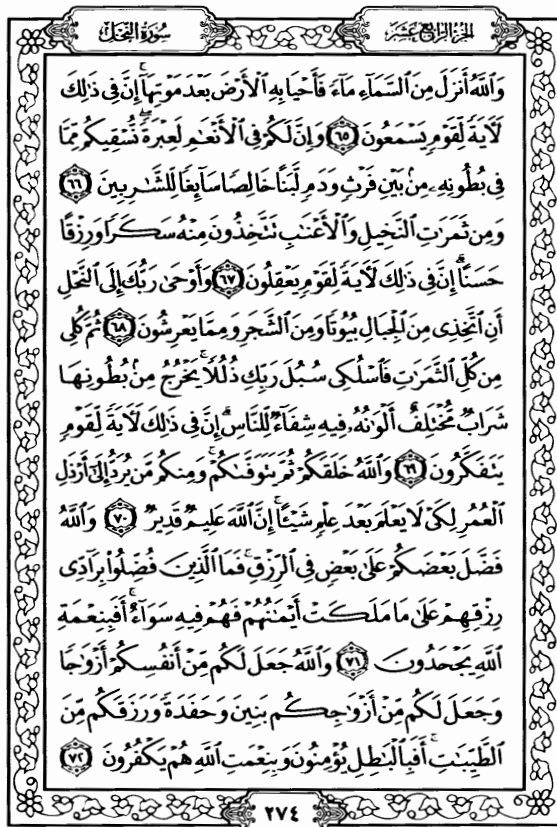
(50) Алла (Т.): "Екі тәңір жасап алмаңдар. Шын мәнінде, Ол, бір-ақ Тәңір. Ендеше, Менен ғана қорқыңдар" деді. (51) Көктерде және жерде болған нәрселер Оның иелігінде. Ұдайы құлшылық Аллаға тән. Алладан басқадан қорқасыңдар ма? (52) Сендердегі әр нығмет Алладан. Сонан кейін сендерге зиян жетсе, сонда Оған жалбарынасыңдар. (53) Сонан соң сендерден Ол, қиыншылықты айықтырған сәтте, бір бөлімдерің, Раббыларына ортақ қосады. (54)

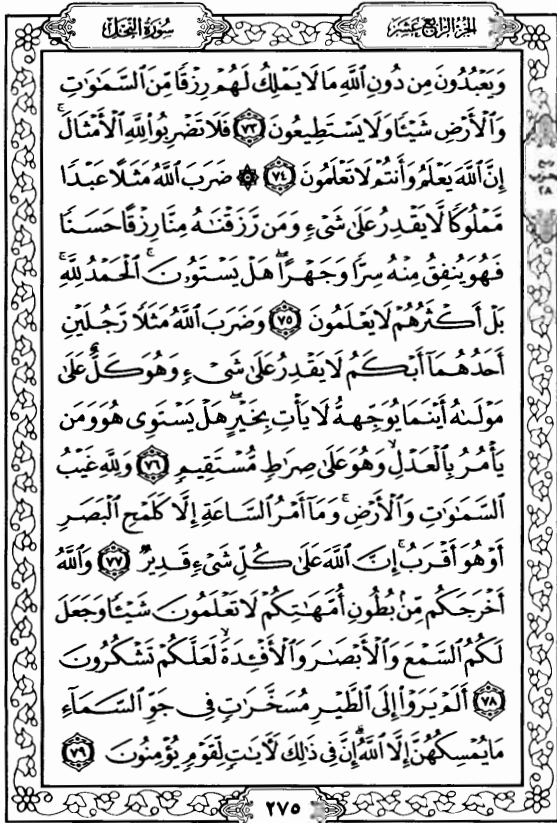
Олар берген нығметтерімізге нашүкірлік етеді. Әзірше пайдалана тұрыңдар, жедел білесіңдер! (55) (Мүшріктер) өздеріне берген несібемізден, не екенін білмейтін бұттарға сыбаға арнайды. Аллаға серт! Бұл жасама қылықтарыңнан әлбетте сұраққа тартыласыңдар. (56) Тағы олар, Аллаға қыздарды ұйғарады. (Періштелерді Алланың қыздары дейді.) Алла, одан пәк. Өздері үшін қалағанын (ұлды) арнайды. (57) Егер, олардың біреуі қызбен шүйіншіленсе, (әйелінің

қыз тапқанын естісе,) оны ашу қысып, беті қап-қара бола бастайды. (58) Өзіне берілген жаман хабардың салдарынан, елден жасырынады. Оны қордыққа шыдап ұстау немесе топыраққа көміп тастау керек пе? Ал, олар, нендей жаман үкім береді. (59) Сондай ақиретке сенбегендер үшін мысалдың жаманы болады. Мысалдың жоғарысы, Аллаға тән. Ол, үстем, хикмет иесі. (60) Алла, адам баласын, олардың кесірлері себепті қолға алатын болса, жер жүзінде ешбір жәндік қалмас еді. Бірақ оларды белгілі бір мерзімге дейін кешіктіреді. Ал, қашан олардың мерзімі келсе, Олар оны, бір сәтке кейіндете алмайды да ілгерлете алмайды. (61) Олар өздері жек көрген (қыздар) ді Аллаға ұйғарып, тілдерімен, "Жақсы нәрселер өздеріне тән" деп өтірік айтады. Шәк жоқ! Оларға тозақ бар. Рас олар, сүйреліп барушылар. (62) Аллаға серт! (Мұхаммед Ғ.С.) Расында сенен бұрын да үмметтерге елшілер жіберген едік. Сонда да шайтан, оларға, өз қылықтарын әйбет көрсетті. Сондықтан бүгін де ол, олардың досы. Оларға күйзелтуші азап бар. (63) Саған Құранды, олардың қайшылыққа түскен нәрселерін анықтауың және иман келтірген ел үшін тура жол әрі игілік түрінде ғана түсірдік. (64)

Алла аспаннан жаңбыр жаудырып, өлген жерді кейін онымен жандандырды. Негізінде бұнда тыңдаған қауым үшін әрине үлгі бар. (65) Шын мәнінде сендер үшін малдар да, ғибрат бар. Малдың қарнындағы қанымен жынның арасынан шыққан ішушілерге сүйкімді нағыз сүтті сендерге ішкіземіз. (66) Құрма ағаштарының жемістерінен және жүзімдерден арақ әрі көркем көрек жасап аласыңдар. Рас мұнда ойлаған елге анық үлгі бар. (Араққа тыйым салынудан бұрын түскен аят. Б.Ж.М.Р.Х.Ж.-Қ.) (67) (Мұхаммед Ғ.С.) Раббың, араға: "Таулардан, ағаштардан және лапастардан ұялар жасап ал!",- деп, нұсқады. (Жаратылыс қабілет берді.) (68) "Сонсоң әр түрлі өсімдіктен же де Раббыңның қолайластырған жолына түс!" Араның қарындарынан түрлі-түсте бал шығады. Онда адам баласы үшін шипа бар. Шынында мұнда да ойлайтын қауым үшін әлбетте ғибрат бар. (69) Алла (Т.) сендерді жаратты және сендерді өлтіреді. кейбіреулерің, білгеннен кейін білмейтін өмірдің қорына қайтарылады. Күдіксіз Алла (Т.)

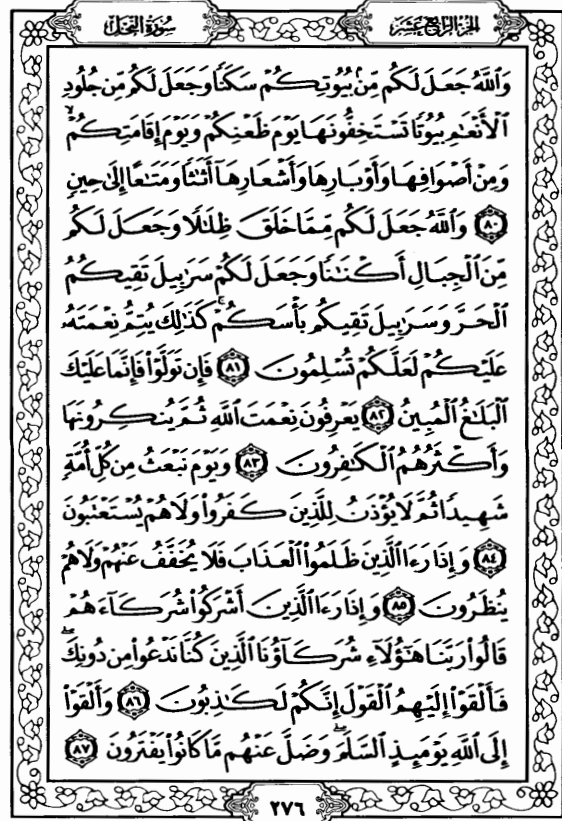

толық білуші, аса күшті. (70) Алла (Т.) несібеде, біріннен-бірінді артық қылды. Сондай несібелері артық етілгендер, қол астындағыларға бермейді. Сондай-ақ несібеде олар тең. Олар Алланың нығметіне қарсы келе ме? (71) Алла (Т.) өз жыныстарыңнан жұбайлар жаратты. Жұбайларыңнан сендерге балалар, немерелер пайда қылды. Сондай-ақ сендерді тап-таза нәрселерден ризықтандырды. Сонда да олар, бос нәрселерге сеніп, Алланың нығметіне шүкірсіздік ете ме? (72)

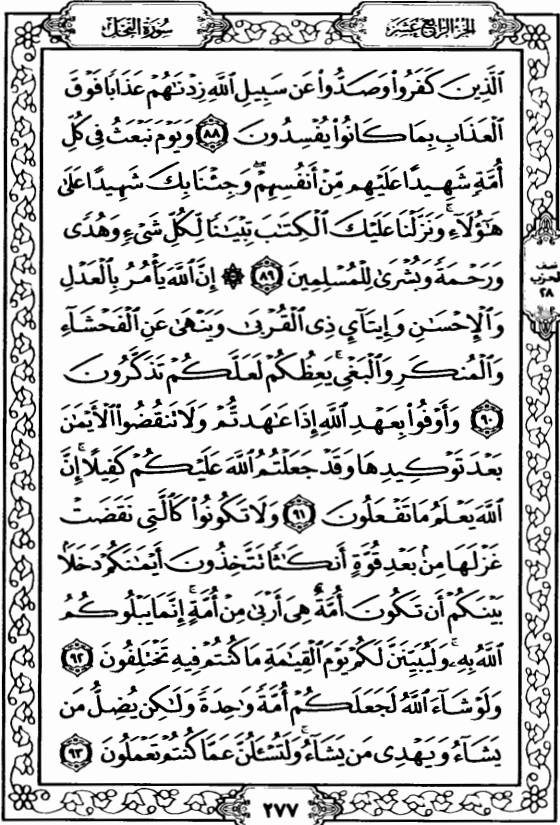
Олар, Алладан өзге өздері үшін жер мен көктен бір ризыққа ие болмайтын, және дәнеңеге шамалары келмейтін нәрсеге (пұтқа) шоқынады. (73) Аллаға мысал бермеңдер. (Алланы еш нәрсеге теңемеңдер.) Негізінде Алла әр нәрсені біледі, сендер білмейсіңдер. (74) Алла бір мысал берді; біреудің иелігіндегі еш нәрсеге шамасы келмейтін құл мен өзіне бізден көркем ризық берген, сонда ол, одан көрнеу, көмес жұмсайтын біреулер тең бола ала ма? Барлық мақтау

Аллаға тән. Бірақ олардың көбі білмейді. (75) Тағы Алла (Т.) екі кісіні мысал келтірді; екеуінің бірі сақау, шамасы түкке келмейді. Ол, қожайынына жүк. Оны қайда жұмсаса да хайыр келтірмейді. Міне осы, әділетті әмір етіп, тура жолмен жүрген кісімен тең бе? (76) Көктердегі және жердегі сыр Аллаға тән. Қиямет сағаты кірпік қаққандай, тіпті одан да жақынырақ. Сөзсіз, Алланың әр нәрсеге күші толық жетуші. (77) Алла (Т.) сендерді аналарыңның қарнынан еш нәрсе білмейтін түрде шығарды да сендерге есту, көру және ойлау қабілетін берді. Әрине шүкірлік етесіңдер. (78) Олар аспан бостығындағы бағынышты құсты көрмей ме? Оларды Алладан басқа ешкім ұстап тұра алмайды. Негізінен сонда иман келтірген қауым үшін әлбетте белгілер бар. (79)

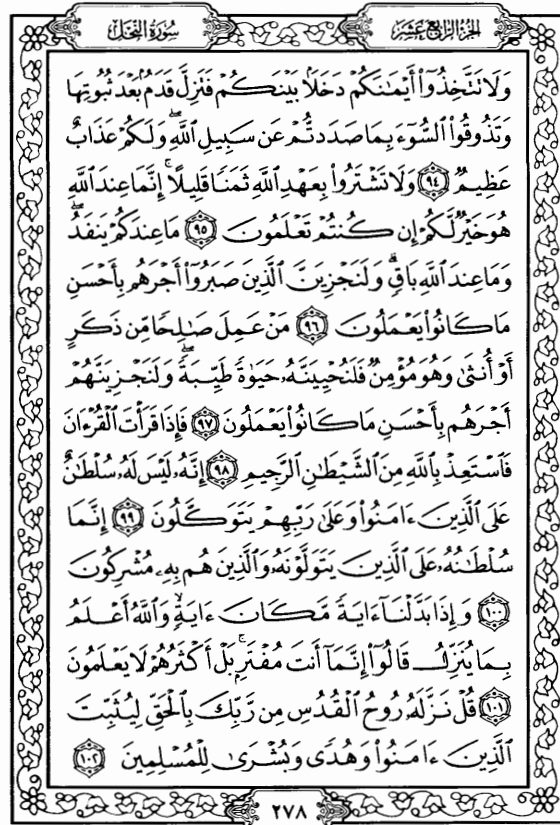
Алла (Т.) сендерге үйлеріңді тұрақ қылды. Әрі сендер үшін малдардың терілерінен; тасынған күндеріңде, отырған күндеріңде жеңіл пайдалануларыңа болатын баспаналар; жүндерінен, жабағыларынан әм қылдарынан бір мерзімге дейін тұтыну бұйымдарын, сауда заттарын пайда қылды. (80) Алла жаратқандарынан көлеңкелер жасап, және таулардан ықтасындар пайда қылды. Сондай-ақ сендер үшін ыстықтан қорғайтын киімдер және соғыста қорғанатын сауыттар пайда қылды. Осылайша сендерге нығметтерін тамамдады. Әрине бой ұсынарсыңдар. (81) Сонда да егер олар жалтайса, саған ашық түрде жалғастыру ғана міндет. (Әй Елшім!) (82) Олар Алланың нығметтеріне мойындайды да кейін оған қарсы келеді. Негізінен олардың көбі қарсы. (83) Қиямет күні, әр үмметтен бір айғақ жібереміз. Қарсы

болғандарға рұхсат берілмейді де олардан жақсылық күтілмейді. (84) Зұлымдық қылғандар, азапты көргенде, олардан жеңітілмейді де оларға мұрса берілмейді. (85) Аллаға шерік қосқандар, қосқан ортақтарын көрген сәтте: "Раббымыз! Сенен өзге сиынған ортақтарымыз осы" дейді. Олар: "Тіпті сендер мүлде өтірікшісіңдер" деп, сөзді оларға тастайды. (86) Олар, ол күні Аллаға бой ұсынады. Олардың жасанды тәңірлері олардан ғайып болады. (87)

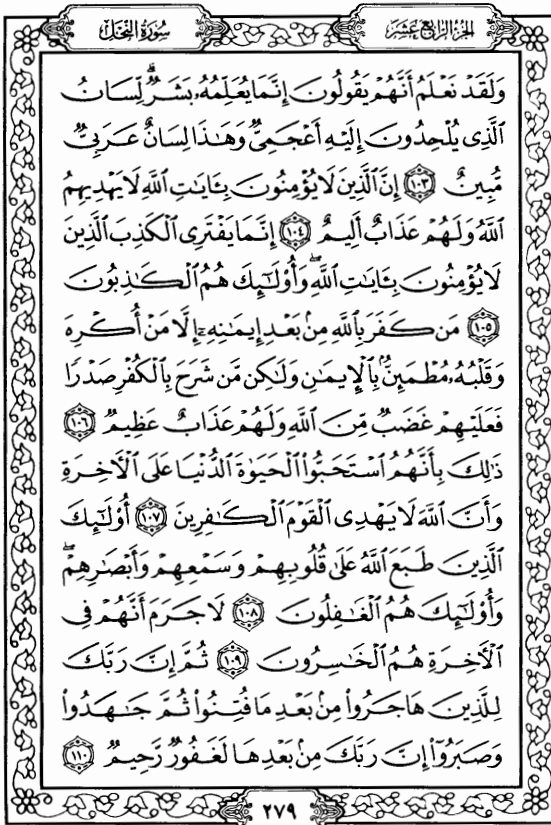
Сондай қарсы болғандарға және Алланың жолынан тосқандарға, бұзықтық қылғандықтары үшін; қинау үстіне қинау арттырамыз. (88) Қиямет күні әр ұмметтің ішінде, өздерінен бір айғақ әкелеміз. (Мұхаммед F.C.) сені осы ұмметке айғақ қылып келтіреміз. Сондай-ақ саған әр нәрсені ашықтайтын және Мұсылмандар үшін тура жол, игілік әм қуаныш түрінде Құранды түсірдік. (89) Негізінде Алла әділетті, игілікті және ағайынға қарайласуды бұйырады. Және де

арсыздықтан, қарсылықтан әм зорекерліктен тыяды. Сендерге насихат береді. Әрине түсінерсіңдер. (90) Қашан сертгессендер, Аллаға берген серттеріңді орындаңдар. Анттарыңды, Алланы өздеріңе кепіл етіп, бекіткеннен кейін бұзбаңдар. Күдіксіз Алла не істегендеріңді біледі. (91) Бір топты басқа топтан үстем деген сылтаумен араларыңдағы анттарыңды бұзып, жібін мықтап иіргеннен кейін тарқатқан қатын құсаған болмаңдар. Шын мәнінде Алла сендерді осымен сынайды. Сондай-ақ дүниеде қайшылыққа түскен нәрселеріңді қиямет күні сендерге ашықтайды. (92) Егер Алла қаласа еді, сендерді бір-ақ ұммет қылар еді. Алайда, Алла кімді қаласа, адастырып кімді қаласа, тура жолға салады. Әлбетте істегендеріңнен сұраласыңдар. (93)

Анттарыңды араларыңда алдауға сылтау қылмаңдар. Аяқ берік басылғаннан кейін тайып, Алланың жолынан тосқандықтарың үшін жамандығын татасыңдар. Әрі сендерге зор азап бар. (94) Алланың антын арзымайтын нәрсеге айырбастамаңдар. Білетің болсаңдар, Алланың қасындағы ғана жақсы. (95) Сендердің жандарыңдағы дүниелік түгейді де Алланың қасындағы қалады. Әрине сабыр еткендердің сыйлығын, істеген істерінен де жақсырақ береміз. (96) Ер немесе әйелден кім сенген бойда түзу іс істесе, әлбетте оны жақсы тіршілікте жасатамыз. Әрі оларға істеген істерінен жақсырақ сыйлық береміз. (97) Қашан Құран оқысаң, қуылған шайтаннан Аллаға сиын. (98) Шын мәнінде иман келтіріп, Раббыларына тәуекел еткендерге шайтанның бір үстемдігі болмайды.

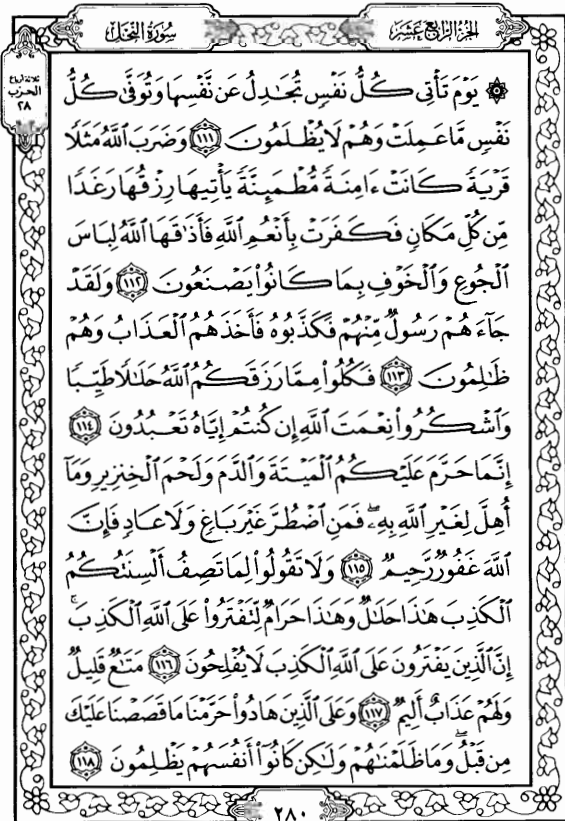
(99) Шынында оның үстемдігі, оны дос тұтып Аллаға шерік қатушыларға ғана жүреді. (100) Біз, бір аяттың орнына басқа аятты ауыстырған кезде, Алла нені түсіргенін жақсы біледі. Алайда олар Пайғамбарға: "Сен анық жалақорсың" дейді. Олай емес. Олардың көбі түсінбейді. (101) (Мұхаммед F.C.) Жебірейіл Құранды; шынайы түрде иман келтіргендерді бекемдеу әм Мұсылмандар үшін туралық әрі қуаныш түрінде Раббың тарапынан түсірді. (102)

келтіргеннен кейін Аллаға қарсы келсе, сондай-ақ біреу көңлін имансыздыққа берсе, оған Алланың ашуы және оларға зор азап бар. (Бұл аят бойынша, жүрегіндегі Аллаға сенімі мықты біреудің зорлық көргенде қарсылық сөз айтуына болады. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.) (106) Бұл жағдай, олардың дүниені, ақиретке балап жақсы көрулерінің салдарынан. Шынында Алла, қарсы болған елді оңғармайды. (107) Міне, бұлар сондай; Алла, олардың жүректерін, құлақтарын және көздерін бітеп қойған. Тағы олар мүлде кәперсіз. (108) Сөз жоқ! Олар ахиретте зиян тартушылар. (109) (Мұхаммед Ф.С.) негізінен Раббың; жапа көргеннен кейін босқандардың, соғысқандардың және сабыр еткендердің (жары.) Күдіксіз Раббың бұдан кейін аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (110)

Рас білеміз. Өйткені, олар: "Құранды Мұхаммедке бір адам үйретеді" дейді. Олардың ұйғарған адамының тілі бөгде. Ал бұл Құран ашық Арап тілінде. (103) Шынында Алланың аяттарына сенбегендерді, Алла оңғармайды. Сондай-ақ олар үшін күйзелтуші азап бар. (104) Шын мәнінде Алланың аяттарына сенбегендер, орынсыз жасынға шығарады. Міне солар, жалғаншылар. (105) Жүрегі иманмен орныққаннан кейін зорлық көрген біреуден басқа біреу; иман

Қиямет күні әркім өзін құтқаруға тырысады. Сондай-ақ әркімге істегенінің бодауы беріледі. Оларға әділетсіздік етілмейді. (111) Алла сендерге бейбітшіліктегі жайбарақат бір кентті мысал берді: Оған әр тараптан мол ризық келуші еді. Ақырында, Алланың нығметіне қарсы келді. Сондықтан Алла оларға қылықтарының салдарынан ашаршылық және хауіп-қатердің тонын кидіріп жапа тарттырды. (Бұл Мекке кенті. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.Ж.-Қ.) (112) Расында оларға өздерінен Пайғамбар келді де олар оны жасынға шығарды. Сондықтан ол залымдарды азап қолға алды. (113) Ал, енді Алланың сендерге берген ризығының халал, тазасынан жеңдер. Сондай-ақ егер Оған ғана құлшылық қылатын болсаңдар, Алланың нығметіне шүкірлік қылыңдар. (114) Шын мәнінде сендерге жемтік, қан, доңыз еті және Алладан басқаның атын алып бауыздалғанды арам етті. Сонда біреу зорланса, бас тартпаса, шектен шықпаса, күдіксіз Алла, аса

жарылқаушы, ерекше мейірімді. (2-С.173-А.) (115) Тілдеріңнің "бұл арам, бұл халал" деп өтірік сипаттағанын айтпаңдар. Аллаға өтірік жала жапсырған боласындар. Шынында Аллаға өтірік, жала жапсырғандар, құтылмайды. (116) Дүние аз бір күн көріс. Олар үшін күйзелтуші азап бар. (117) (Мұхаммед Ғ.С.) Яһудилерге арам етілген нәрселерді бұрын саған баян қылған едік. (6-С.146-А.) Біз оларға әділетсіздік істемедік. Олар өздеріне зұлымдық қылды. (118)

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

النَّازِعَاتِ

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهْلَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ
 بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾
 إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَتْ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
 ﴿١٢٠﴾ شَاكِرًا لِّأَنْعَمِهِ أَحْسَنًا وَمَهْدِنَهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
 ﴿١٢١﴾ وَمَا تَنبَأُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ
 ﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعِ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
 مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جَعَلْنَا السَّبْتَ عَلَى الَّذِينَ
 ائْتَمَرُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
 كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ أَنْعِ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ
 وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُمْ يَأْتِيهِمْ أَحْسَنُ مِنْ رَبِّكَ
 هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾
 وَإِنَّ عَاقِبَتَهُمْ لَعَاقِبَةٌ مِثْلَ مَا عَاقِبْتُمْ بِهِ ۚ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ
 لَهُمْ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ
 وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَلَالٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾
 إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

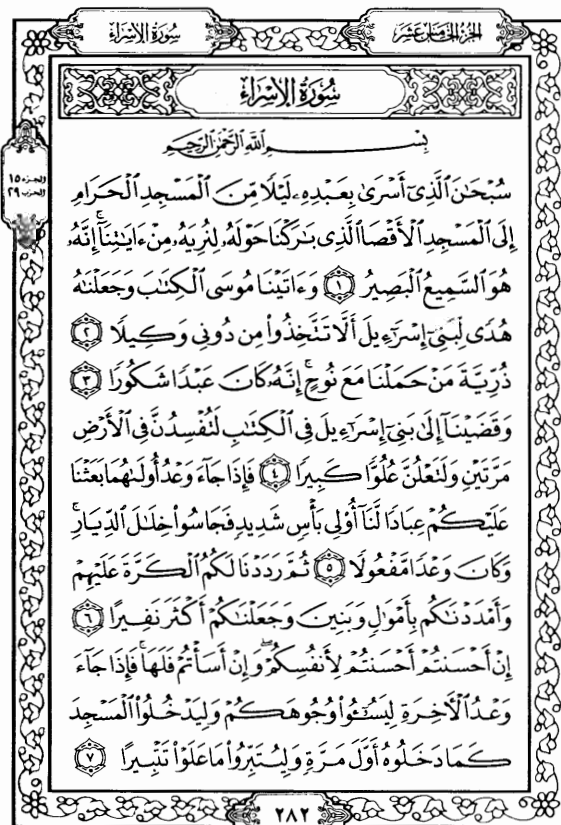
۲۸۱

(Мұхаммед F.C.) сонсоң расында Раббың, білмей жамандық істеп, содан кейін тәубе етіп, істерін түзелткендер жағында. Рас Раббың бұдан кейін де әлбетте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (119) Шынында Ыбырайым (F.C.) нағыз Аллаға бойсұнушы, хаққа бейім бір басшы еді. Аллаға шерік қосушылардан емес еді. (120) Алланың нығметтеріне шүкір етуші еді. Алла, оны таңдап, тура жолға салды. (121) Оған дүниеде жақсылық бердік. Сондай-ақ ол,

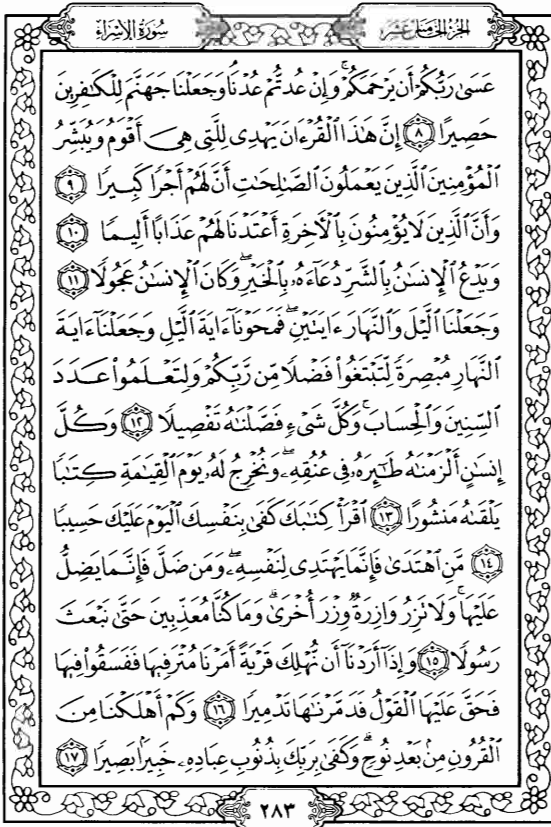
ахиретте де әлбетте игілерден болады. (122) (Мұхаммед F.C.) Сонан соң саған, хаққа бейім Ыбырайым (F.C.) ның жолын қууыңды уақи еттік. Ол шерік қатушылардан болған емес. (123) Шын мәнінде сенбі; ол жайында таласқандарға (мереке) күні қылынды. (Мұхаммед F.C.) рас Раббың, қиямет күні, олардың араларындағы таластарына үкім береді. (7-С.163-А.) (124) Адамдарды Раббыңның жолына даналық және көркем үгіт арқылы шақыр. Әрі олармен көркем түрде күрес. Күдіксіз, Раббың Ол, жолынан адасқан кісіні де жақсы біледі. Әрі Ол, тура жол тапқандарды да жақсы біледі. (125) Егер дұшпанға жаза берсеңдер, өздеріңе істелген тәрізді ғана істеңдер. Егер сабыр қылсаңдар, әрине Ол, сабырлылар үшін хайырлы болады. (126) (Мұхаммед F.C.) сабыр ет! Сабыр етуің Алланың ғана мәрхаметі. Оларға кейіме де олардың істеген мекерлеріне тарылма! (127) Шынында Алла, тақуалармен сондай-ақ жақсылық істеушілермен бірге. (128)

17-ICPA СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жүз он бір аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Құлын (Мұхаммед Ғ.С. ды) бір түні өзіне белгілерімізді көрсету үшін Месжид Харамнан біз айналасын мұбарак қылған Месжид Ақсаға апарған Алла, әр түрлі кемшіліктен пәк. Шәксіз Ол, естуші, білуші. (Мұхаммед Ғ.С. бір түні Жебрейіл Ғ.С. арқылы Бұраққа мінгізіліп, Месжид Харамнан Месжид Ақсаға апарылып, ол арадан да көкке шығарылып, бір демде адам баласының өлшеулі сезімінен тыс дәрежеге ие болып қайтқан "Мифраж" уақиғасы. 53-С. 1-18-А.) (1) Мұса (Ғ.С.) ға Кітап бердік те оны Исраил ұрпақтарына: "Менен өзгені ие тұтпаңдар!", - деп жолбасшы қылдық. (2) Әй Нұх (Ғ.С.) пен бірге (кемеге) түсіргендеріміздің ұрпақтары! Күдіксіз ол, шүкір етуші бір құл еді. (3) Кітапта Исраил ұлдарына: "Әрине жер жүзінде екі рет бұзғыншылық қылып, өте текаппарланасыңдар" деп ескерттік. (4) Екі уәденің алғашқысы келген кезде, оларға, қатты жауынгер құлдарымызды жібердік те олар үйлердің араларына дейін кірді. Бұл орындалатын уәде еді. (5) Сонсоң сендерді оларға үстем қылдық. Әрі сендерді малдар, балалар арқылы қуаттап, сан жағынан да молайттық. (Олардың бірінші астамшылығы;

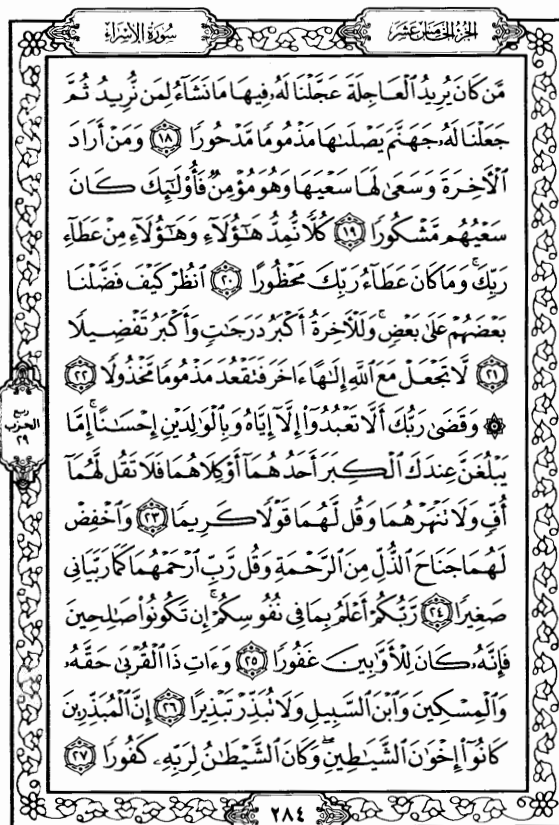
Тәуратқа қарсы келу, Шағяны өлтіру. Екіншісі: Зәкерия, Яхяны өлтіру және Гисаға қастандық. Жеңілістері: Санжарып, Бахтынасар, Жалұт дәуірлері. Жақсарған дәуірлері: Даниял, Дәуіт дәуірлері. Б.Ж.М.К.Р.Х.Ж-Қ.) (6) Егер игілік істесендер, өздерің үшін; Жамандық істесендер тағы өздеріңе тән. Екінші уәделі мезгіл келген кезде; беттеріңді бұзып, қынжылту үшін және алғашқы кіргендеріндей Месжид Ақсаға кіріп, тас талқан қылулары үшін (жібердік.) (7)

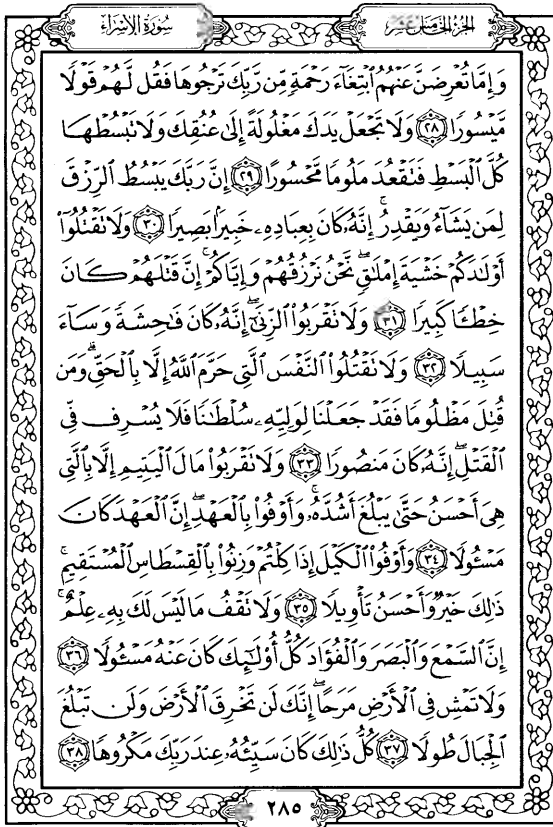
Мүмкін Раббыларың мәрхамет етер. Егер қайталасаңдар, Біз де қайта жазалаймыз. Сондай-ақ жаһаннамды кәпірлерге зіндан қылдық. (8) Негізінде осы Құран ең тура жолға салады. Әрі дұрыс іс істеген мүміндер үшін әрине зор сыйлық бар екендігін шүйіншілейді. (9) Рас ахиретке сенбегендер үшін күйзелтуші азап әзірледік. (10) Адам баласы жамандықты жақсылық тілегендей тілейді. Негізінен адам баласы тым шыдамсыз. (11) Күн мен түнді екі белгі жасадық. Сонда түн

белгісін кетіріп, күндізді; Раббыларының кеңшілігінен несібе іздеулерің және жылдардың санын; заманның есебін білулерің үшін жарық қылдық. Сондай-ақ әр нәрсені ашық баян еттік. (12) Әр адамның қылығын мойнына қоямыз. Сондай-ақ қиямет күні оның кітабын шығарамыз. Оған ашылған түрде кездеседі. (13) "Кітапбыңды оқы. Бүгін есеп көру тұрғысынан өз-өзіңе жетесің" (делінеді) (14) Кім тура жолда жүрсе, шын мәнінде өзі үшін тура жолда жүреді. Ал кім адасса, сонда ол өз зиянына ғана адасады. Ешкім басқаның күнәсын көтермейді. Біз бір пайғамбар жібермейінше ешкімге азап қылмаймыз. (15) Қашан бір өлкені жоқ еткіміз келсе, олардың дәулет мастарына әмір етеміз. Сонда олар оған қарсы келеді. Сондықтан оларға деген сөз (үкім) шындыққа айналады. Сөйтіп оларды негізінен жоқ етеміз. (16) Нұх (Ғ.С.) тан кейін ғасырлар бойы қаншалағанды жоқ еттік. (Мұхаммед Ғ.С.) Раббың құлдарының қылмыстарын білу, көруде жетіп асады. (17)

Кім дүниені қаласа, Біз де қалаған кісімізге дүнеде қалағанымызды береміз. Сонсоң оны жағаннамға саламыз. Ол, оған қорланып, мәрхаметке ұзақ болған түрде кіреді. (18) Ал кім мүмін болған түрде, ахиретті қалап, сол үшін тырысса, міне солардың тырысулары шүкірге (қабылдануға) лайық. (19) (Мұхаммед F.C.) дүние тілеген бұларға да ахирет қалаған оларға да Раббыңның мәрхаметінен береміз. Негізінен Раббыңның берері тыйылмайды. (20) Олардың кейбіреулерін, кейбіреулерінен қалайша үстем қылғанымызға қара! Әрине ақирет, дәрежелер тұрғысынан тағы ірі, артықшылық жағынан да тағы зор. (21) Алламен бірге басқа тәңір жасама! Онда қорланған түрде отырып қаласың. (22) Раббың, өзіне ғана ғибадат етулеріңді, әке-шешеге жақсылық қылуларыңды әмір етті. Ал егер ол екеуінің бірі немесе екеуі де жандарында кәрілікке жетсе: "Тұь" деме. (Кейіс білдірме.) Сондай-ақ ол екеуін зекіме де, ол екеуіне сыпайы сөз сөйле. (23) Ол екеуіне кішірейіп

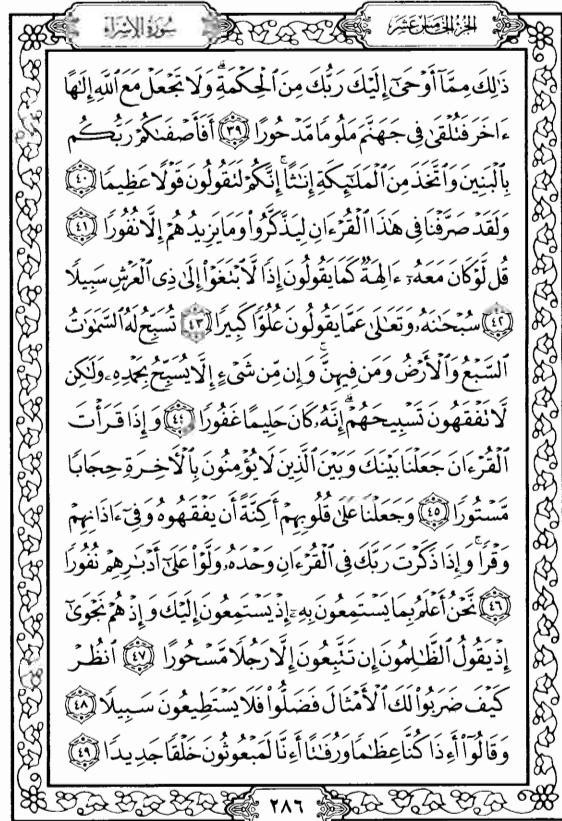
мәрхамет құшағын жай да: "Раббым! Ол екеуі мені кішкентайда тәрбиелегендей Сен де оларды мәрхаметіңе бөлей көр!",- де. (24) Раббыларың іштеріндегі нәрсені жақсы біледі. Егер игілерден болсаңдар, негізінде Алла, бойсұнушыларды жарылқайды. (25) Туысы жақындарға, міскіндерге, жолда қалғандарға міндетті түрде қарайласыңдар. Және мүлде ысырап қылмаңдар. (26) Шынында ысырапқорлар шайтанның туысы. Ал шайтан, Раббына өте қарсы. (27)

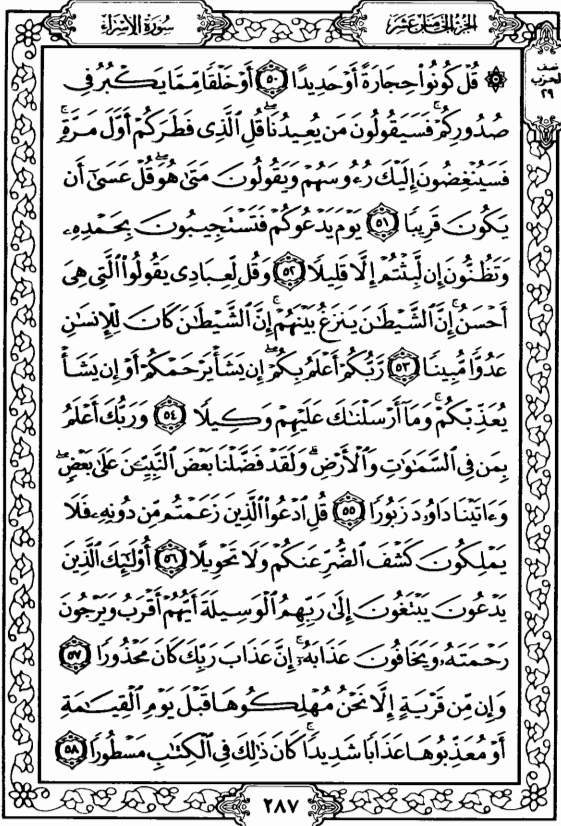
Раббыңның мәрхаметін іздеп, үміт еткен түрде жалтақтасаң, (қолыңда болмағандықтан бере алмасаң,) онда оларға сыпайы сөйле. (28) Қолыңды мүлде мойныңа байлаулы қылма да бүтіндей ашпа. (Өте сараң болма да бір-ақ берме.) Онда сөгіске ұшырап, таршылықта қаласың. (29) Шынында Раббың қалаған кісісіне несібесін кеңітіп, тарылтады. Күдіксіз Ол құлдарынан толық хабар алушы, көруші. (30) Бір де кедейшіліктен қорқып, балаларыңды өлтірмеңдер. Біз оларды да сендерді де

көректендіреміз. Расында оларды өлтіру зор қателік. (Жаһилиет дәуірінде, араптар қыз балаларын тірідей көміп тастайтын болған. 16-С.59-А.) (31) Зинаға жоламаңдар. Өйткені, Ол анық арсыздық және жаман жол. (Зинаға жууымаңдар: "Соған бейімдететін әр түрлі әрекеттерден аулақ болыңдар!", - деген маңызда. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.Ж-Қ.) (32) Алла, арам еткен кісіні өлтірмеңдер! Бірақ тиісті болса, өлтіріледі. Ал біреу жазықсыз өлтірілсе, сонда өліктің иесін ерікті еттік. Өлтіруде шектен аспасын. Өйткені, оған жәрдем етіледі. (Өш әперіледі.) (33) Жетімнің малына жоламаңдар. Бірақ ол, ержеткенге дейін жақсылап шығысуға болады. Сертті орындаңдар. Сөз жоқ, уәде сұралады. (34) Өлшегенде толық өлшеп, тура таразамен тартыңдар! Осы хайырлы әм нәтиже тұрғысынан да жақсы. (35) Өзің білмеген бір нәрсенің соңына түспе. Расында, құлақ, көз және жүрек олардың барлығы одан сұралады. (36) Жер жүзінде дандайсып жүрме. Өйткені, сен жерді әсте жара алмайсың да бой жағынан да тауларға жете алмайсың. (37) Осы барлық жаман нәрселер, Раббыңның қасында жек көрілген. (38)

(Мұхаммед F.C.) міне осы, Раббыңның саған уахи еткен хикметінен; Алла мен бірге басқа тәңір жасама: Сөгіс берілген, мәрхаметтен қуылған түрде тозаққа тасталасың. (39) Раббыларың сендерге ұлдарды арнап, өзіне періштелерден қыз етіп алды ма? Шынында әлбетте ауыр сөз сөйлейсіңдер. (40) Расында бұл Құранды насихат үшін қайта-қайта баян еттік. Дегенмен олардың жиреніштерін ғана арттырды. (41) (Мұхаммед F.C.): "Егер Алла мен бірге олардың айтқандарындай тәңірлер болса еді, онда әрине ғаршының иесіне бір жол іздер еді. (Не қарсы шығар еді, немесе бой ұсынар еді.) (42) Алла (Т.) олардың айтқан нәрселерінен пәк, үстем, ірі. (43) Жеті көк және жер, сондай-ақ ондағы болғандар, Алланы пәктейді. Оны пәктеп, мақтамайтын еш нәрсе жоқ. Бірақ сендер олардың тәсбихтарын (пәктеулерін) түсіне алмайсыңдар. Шынында Алла өте жұмсақ, аса жарылқаушы. (44) (Мұхаммед F.C.) сен қашан Құран оқысаң сенімен ахиретке сенбегендердің арасына көмес бір перде жасаймыз. (45) Олардың жүректеріне Құранды түсінулеріне кедергі және құлақтарына қаға беріс жасадық. Құранда Раббыңды бір ғана деп еске алған кезінде, олар жиренген түрде арттарына

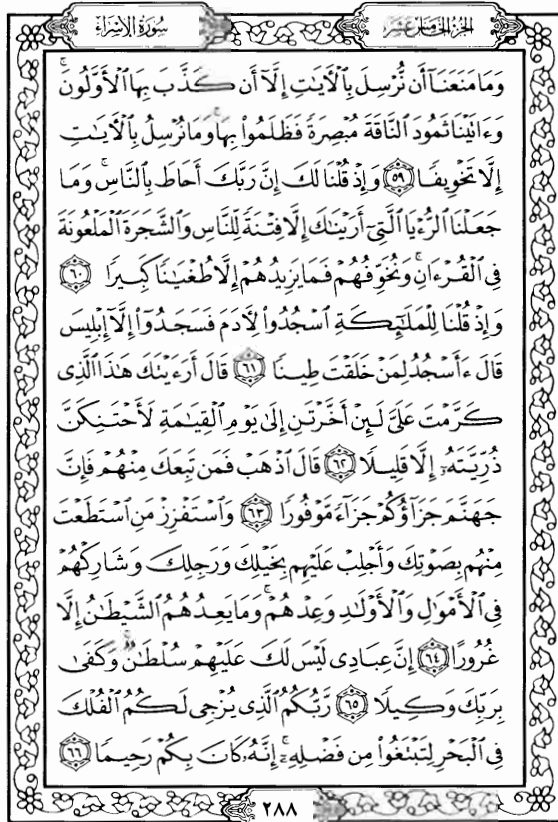
бұрылып кете береді. (46) Біз, олар сені тыңдағанда, қайтып тыңдағандарын және өзара сыбырласқанда залымдардың: "Сендер, жадыланған біреуге ғана ілесесіңдер" дегендеріңді жақсы білеміз. (47) Қара! Олар саған қандай мысалдар берді. (Ақын, сиқыршы, бақсы, жынды деді.) Олар, сөйтіп адасты. Олар енді жол таба алмайды. (48) Олар: "Біз, сүйектер және қоқым болған кезде, жаңа бір жаратылыспен қайта тірілеміз бе?!", - деді. (49)

(Мұхаммед F.C.) оларға: "Тас болыңдар, немесе темір болыңдар" де (50) "Әлде тіпті ойларыңдағы ең зор жаратылыс болыңдар. (Қайта тірілтілесіңдер.)" Сонда олар: "Бізді кім қайта тірілтеді?,- дейді. "Сендерді әуелгі рет жаратқан Алла" де. Сонда олар, саған бастарын шайқап: "Ол қашан?,- дейді. "Жақында болатын шығар" де. (51) Сендерді шақырған күні, Оны дәріптей қабылдап, (қабырда) аз ғана жаттық деп ойлайсыңдар. (52) Құлдарыма айт! "Ең сыпайы түрде

сөйлесін. Өйткені, шайтан араларына бұзақылық салар. Расында шайтан адамдар үшін ашық дұшпан" (53) Раббыларың сендерді жақсы біледі. Қаласа, мәрхамет етеді де қаласа, азап етеді. Сені оларға қорғаушы етіп, жібермедік. (54) Раббың көктер мен жердегі әркімді жақсы біледі. Расында пайғамбарлардың біреулерінен, біреулерін артық қылдық. Сондай-ақ Дауытқа Зәбүрды бердік. (55) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Алладан өзге (тәңір деп) ойлағандарыңды шақырыңдар. Олардың, қиыншылықтарыңды айықтыруға, сендерден бұрып, жіберуге шамалары келмейді" де. (56) Олардың сиынғандары; (періштелер, пайғамбарлар, жындар. К.Б.Ж.М.Р.) Раббыларына қайсылары жақын боламыз деп, құлшылық арқылы ізденеді. (5-С.35-А.) Рақметінен үміт етіп, азабынан қорқады. Негізінде Раббының азабы сескенуге тиісті. (57) Біз қиямет күнінен бұрын жоқ етпеген немесе қатты азапқа ұшыратпаған ешбір кент болмас. Бұлар, Кітапта (Лаухыл Махфүзда) жазулы. (58)

Біздің мүғжизалар жібермеуіміз бұрынғылардың мүғжизаны жасынға шығаруы ғана болды. Сондай-ақ Сәмүд еліне көрнеу түрде аруана жібердік. Бірақ оған зұлымдық қылып, өлтірді. Негізінде мүғжизаларымызды үрейлендіру үшін ғана жібереміз. (59) (Мұхаммед F.C.) бір кезде саған: "Негізінде Раббың адамдарды баураған" деген едік. Саған Мигражда біз көрсеткенді (Б.Ж.К.Р.Т.Ж-Қ.) және Құрандағы қарғалған ағашты (44-С.43-А.) адамдарға бір сынақ қылдық. (Өйткені, Миграж уақиғасына да тозақтағы Заққұм ағашына да сенбеген.) Оларды қорқытуымыз, зор қателесуді ғана арттырады. (60) Сол уақытта періштелерге: "Адамға сәжде қылыңдар!",- дедік. Сонда олар дереу сәжде қылды. Бірақ Ібіліс сәжде қылмай: "Балшықтан жаратқаныңа сәжде қыламын ба?",- деді. (61) Ібіліс: "Осы, менен ардақты қылғаныңды көрдің бе? Егер мені қиямет күніне дейін кешіктірсең, әлбетте ұрпақтарының өте азынан басқасын қырыма бір аламын" деді. (62) (Алла): "Кет! Енді олардан кім саған ерсе, сонда рас жазаларың жаһаннам болады. Толық бір жаза" деді. (63) "Олардан шамаң келгенін дауысыңмен әуліктірі. Және оларға,

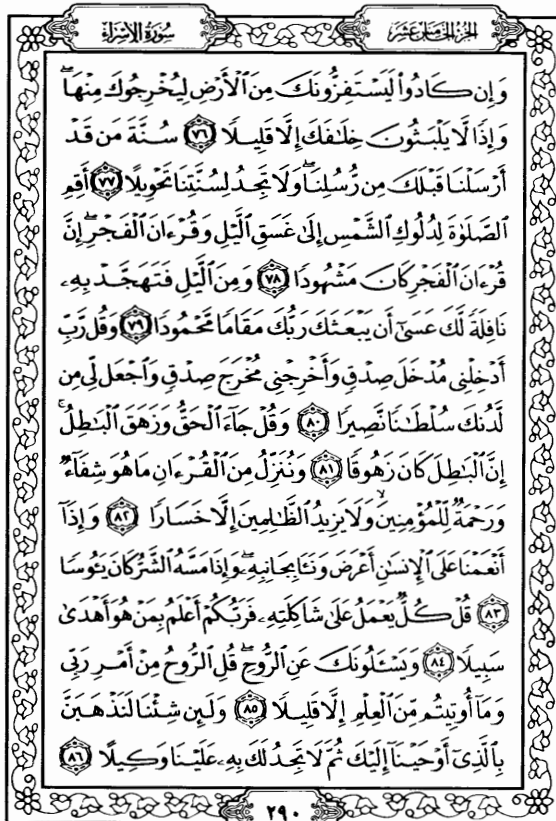
атты, жаяу түрде келіп, байбаламдап, дүрліктірі. Сондай-ақ олардың малдарына, балаларына (арамдық араластырып) ортақ бол. Оларға жалған уәде бер." Негізінде шайтан оларға алдаудан басқа уәде бере алмайды. (64) "Шынайы құлдарым болса, оларға ықпалың жүрмейді. Раббың уәкілдікте жетік." (65) Раббыларың сондай Алла; өзінің кеңшілігінен несібе іздеулерің үшін теңізде кеме жүргізеді. Өйткені, Ол, сендерге өте мейірімді. (66)

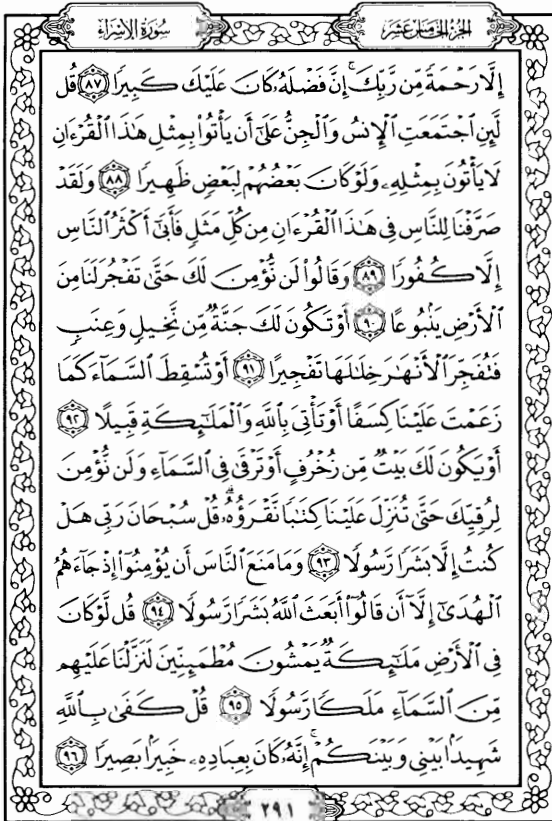
бейбітсіндер ме? Сонда сендерге болысып, бізді қуалаушы таба алмайсыңдар. (69) Расында адам баласын ардақтадық. Сондай-ақ оларды құрылықта да теңізде де көліктендірдік. Әрі оларды жақсы нәрселермен көректендірдік. Әм оларды жаратқандарымыздың көбінен не құрлым артық жараттық. (70) (Мұхаммед F.C.) бір күні бүкіл адам баласын бастықтарымен бірге шақырамыз. Сонда кімнің кітабы оңынан берілсе, міне солар, кітаптарын оқиды. Оларға қылдай қиянат болмайды. (71) Бұл дүниеде шындықты көрмегендер, ақиретте соқыр әрі жолдан адасқан болды. (72) (Мұхаммед F.C.) олар сені, саған уахи еткенімізден басқа нәрсені, бізге жала жапсыртып бұзуға жақындады. Сол уақытта олар, сені дос тұтады. (73) Егер біз сені бекемдемесек еді, әрине оларға біраз бейімдеуге жақындар едің. (74) Егер ондай болса, саған тіршілікте де қайтыс болғаннан кейін де әлбетте еселеп азап таттырар едік. Сосын өзіңе, бізге қарсы жәрдемші таба алмас едің. (Бұл аяттар, мүшріктердің Мұхаммед F.C. ға келіп, кейбір діни ережелердің өз қалауларына сәйкес орындалуын талап еткендіктеріне баланысты түскен. Б.Ж.Р.Т.Х.Ж-Қ.) (75)

Сендер теңізде бір қиыншылыққа душар болған сәтте, Алладан басқа сиынғандарың жоқ болады. Ал енді сендерді құтқарып, қырға шығарса, жалт бересіңдер. Негізінде адам баласы тым нәсікір. (67) Алланың құрылықта да сендерді жерге жуттыруынан немесе сендерге тасты боран жіберуінен хауіпсізсіңдер ме? Соңыра өздеріңе бір болысушы таба алмайсыңдар. (68) Не сендерді қайтадан теңізге қайтарып, қарсылықтарыңның салдарынан бір күйін жіберіп, суға батыруынан

(Мұхаммед F.C.) олар сені, түрткі салып, жерден (Меккеден) шығара жаздады. Сонда олар, сенен кейін өте аз тұрады. (Оларға Меккенің баяны болмайды.) (76) Расында сенен бұрын жіберген елшілерімізде де жол осы еді. (Елшілерді қуғандар, опа таппаған еді.) Біздің жолымызда ешбір өзгеріс таппайсың. (77) Түс қиғаннан, түннің қараңғылығына дейін намаз оқы. (Бесін, екінті, ақшам және жашыйық намаздары.) Әрі таң намазын оқы. Күдіксіз таң намазына періштелер де қатынасады. (Ж.М.К.Р. т.б.) (78) (Мұхаммед F.C.) Түннен оянып (Құранмен) өзіңе тән нәпіл оқы. Раббыңның сені бір мақтаулы орынға жеткізуінен үміт егіледі. (Бұл зор шапағат орны. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.Ж-Қ.) (79) (Мұхаммед F.C.): "Раббым! Мені (кірер жеріме) шындықпен кіргіз де (шығар жерімнен) шындықпен шығар. Әрі маған өз қасыңнан жеңіс көмек ет" де. (80) "Хақиқат келді. Негізсіз нәрселер жойылды. Сөзсіз, бекер нәрселер жойылады" де. (81) Құраннан, мүміндерге, шипа және рахмет түсіреміз. Ол, залымдардың зиянын тым арттыра түседі. (82) Біз адам баласына нығмет берген кезде,

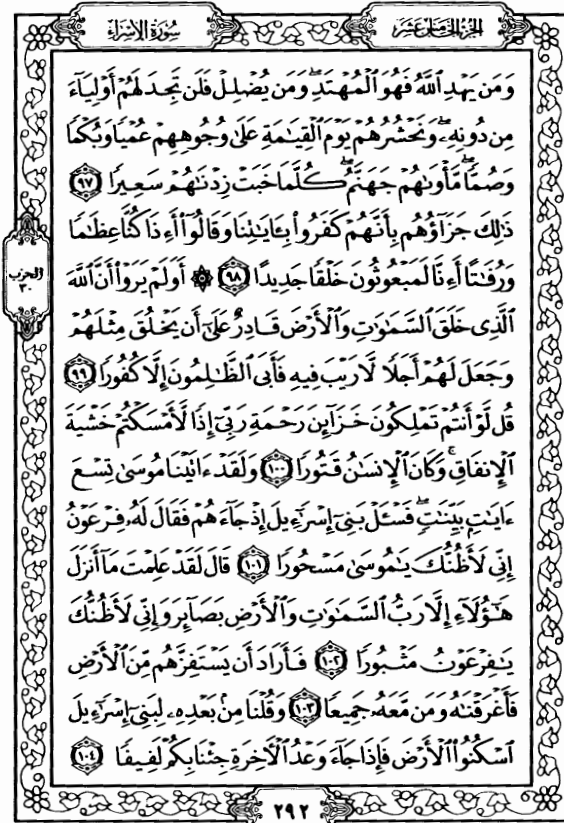
жалтайып, бір жағына қыңырайып алды. Қашан оған бір сәтсіздік жетсе, мүлде күдер үзеді. (83) (Мұхаммед F.C.): "Әркім өз жөн көргенін істейді. Сонда Раббың, кімнің тура жолда екенін жақсы біледі" де. (84) (Мұхаммед F.C.) олар сенен (рұх) жан туралы сұрайды: "Ол, Раббымың әмірінен. Сендерге өте аз мәлімет берілді" де. (85) Әрине қаласақ, саған уахи еткен Құранды алып алар едік. Кейін Бізге қарсы бір жар таба алмас едің. (86)

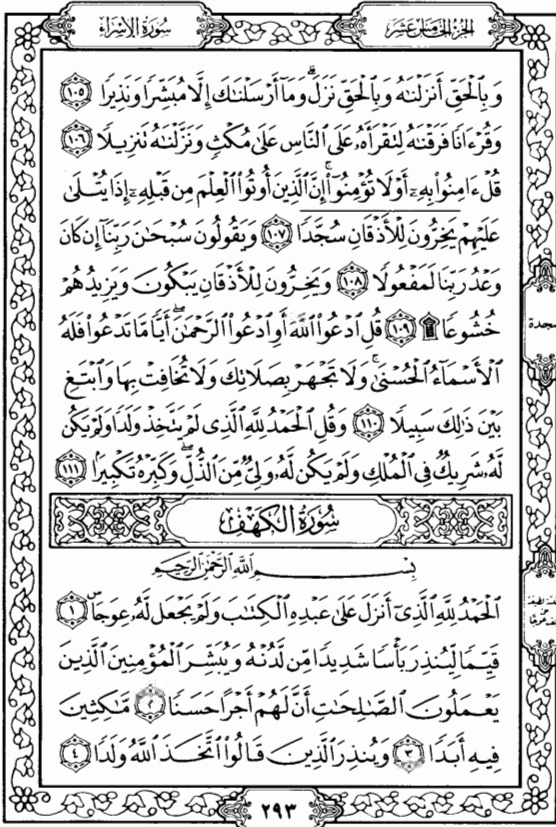
Бірақ Раббыңның мәрхаметі бойынша қалдырдық. Өйткені, саған, Раббыңның кеңшілігі тым зор. (87) (Мұхаммед Ғ.С.): "Егер адамдар, жындар осы Құранның ұқсасын келтіруге жиналса, тіпті олар, бір-біріне көмекші болса да келтіре алмайды" де. (88) Расында Біз бұл Құранда адам баласы үшін әр нәрсенің мысалынан ашалап, баян еттік. Сонда да адамдардың көбі, бас тартып, мүлде қарсы келді. (89) Олар: "Бұл жерден сен бізге, бастау ағызғанға дейін саған әсте

сенбейміз" деді. (90) "Немесе сенің құрмадан, жүзімнен бір бақшаң болсын. Сонда оның араларынан өзендер ағызып қоярсың" (91) "Не ойлағаныңдай аспанды үстімізге кесек түрінде түсірерсің. Яки Алланы, періштелерді бетпе-бет келтірерсің." (92) "Не болмаса, алтыннан бір үйің болсын. Яқи аспаңға шығарсың. Сонда да бізге оқитын бір Кітап түсірмейінше, көкге шыққандығыңа әсте сенбейміз" деді. (Мұхаммед Ғ.С.): "Раббымды пәктеймін! Мен бір адам баласы Пайғамбар ғанамын" де. (93) Адам баласына; Пайғамбар, тура жол (Құран) келтірген кезде, олардың: "Алла; адамды, пайғамбар қылып, жіберді ме?",- деген сөздері ғана иман келтірулеріне бөгет болды. (94) (Мұхаммед Ғ.С.): "Егер жер жүзінде бейбіт жүргендер, періштелер болса еді, әрине оларға көктен періште елші жіберер едік" дегенді, айт. (95) Оларға: "Алла сендер мен менің арамда куәлік тұрғысынан жетіп асады. Шын мәнінде Ол, құлдарынан толық хабар алушы, аса қырағы" де. (96)

Алла кімді оңғарса, сонда ол тура жолда. Алла кімді адастырса, оған Алладан өзге жәрдемші таба алмайсың. Біз оларды қиямет күні, бетімен жер басқан, сақау және саңырау түрде жинаймыз. Орындары тозақ, толастаған сайын оларға жалынның арттыра түсеміз. (97) Бұл олардың сазайы. Өйткені, олар аяттарымызға қарсы келді. Және: "Біз сүйектер тіпті қоқым топырақ болып кеткен кезде; жаңадан жаратылып, тірілеміз бе?",- деді. (98) Олар шындығында көктер мен жерді жаратқан Алланың; өздері сияқтыларды да жаратуға күші жететіндігін көрмей ме? (Алла) олар үшін бір белгілі мезгіл жасаған; онда есте шәк жоқ. Сонда да залымдар бас тартып, мүлде қарсы келді. (99) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Егер сендер Раббымның рахметінің қазынасына ие болсаңдар, сол уақытта да оның жұмсалып кетуінен қорқып, әрине үнемшілдік істер едіңдер. Өйткені, адам баласы тым сараң" де. (100) Расында Мұса (F.C.) ға тоғыз ашық мұғжиза берген едік. (Таяқ, қолдың жарқырауы шегіртке, бит, қан, тастан су шығару, теңіздің жарылуы және Тұр тауының көтерілуі.Б.М.К...) (Мұхаммед F.C.) Исраил ұрпақтарынан сұра: Мұса оларға келген кезде; Перғауын: "Әй Мұса! Әрине сені сиқырланған деп ойлаймын" деген еді. (101) Мұса

(F.C.): "Расында сен бұлардың; көктер мен жердің Раббы түсірген көрнеу мұғжизалары екенін білесің. Әй Перғауын? Шын мәнінде мен, сені типыл болады деп ойлаймын.",- деген еді. (102) Ақыр (Перғауын) Исраил ұрпақтарын мемлекеттен шығарғысы келді. Сонда оны, онымен бірге болғандарды суға батырып жібердік. (103) Одан кейін Исраил ұрпақтарына: "Бұл жерге (Мысырға) орналасыңдар. Қашан қиямет уәдесі келсе, Сендерді жинап әкелеміз" дедік. (104)

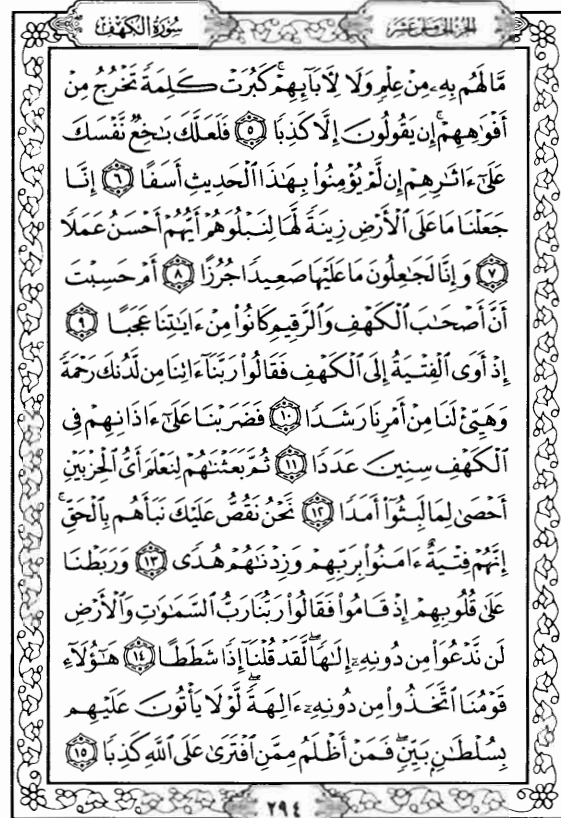
пәктейміз. Әрине Раббымыздың уәдесі орындалады" дейді. (108) Олар жылап, етпеттерінен түседі. Бұл олардың ықыласын арттырады. (Бұлар; Кітап иелерінен Мұсылман болғандар. Ж.Р.Х.Ж-Қ.) (109) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Мейлі Алла деп немесе Рахман деп атаңдар. Қайсысымен атасаңдар да ең көркем аттар Оған тән" де. Намазда; жариялап та құпиялап та оқыма да осының арасындағы жолды ұста. (110) "Барлық мақтау, бала иемденбеген әрі мүлкінде еш серігі болмаған сондай-ақ әлсіздіктен көмекшісі болмаған Аллаға лайық" де. Және Оны, өте ұлықта. (111)

18-КЕҒФ СҮРЕСІ

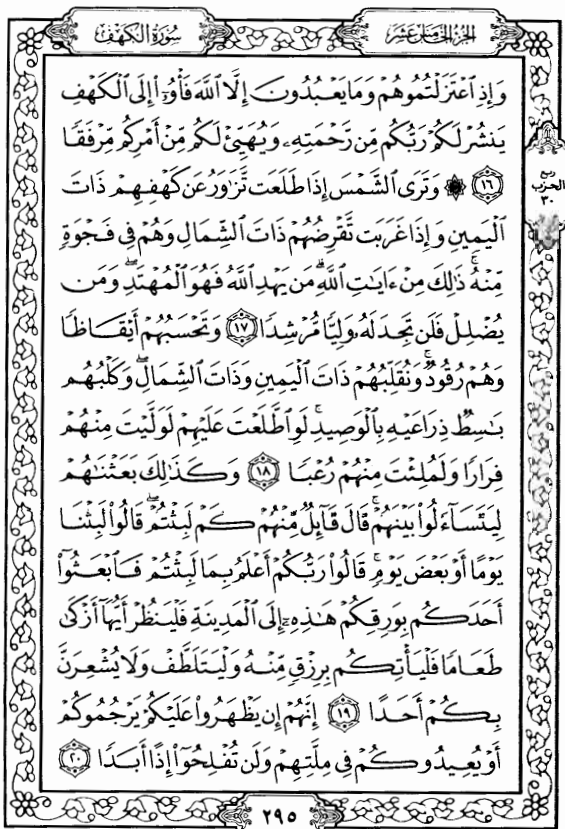
Біз Құранды шындықпен түсірдік. Ол, шындық бойынша түсті. (Мұхаммед Ғ.С.) сені қуанту, ескерту үшін ғана жібердік. (105) Біз Құранды адамдарға тоқырап оқуың үшін бөлімдерге айырып, аз-аздап түсірдік. (106) (Сәжде аяты бар.) (Мұхаммед Ғ.С.): Құранға мейлі сеніңдер мейлі сенбеңдер; бұдан бұрын өздеріне ғылым берілгендер, оларға Құран оқылған заман, етпеттерінен сәждеге жығылады. (107) Олар: "Раббымызды

Меккеде түскен. Жүз он аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Барлық мақтау құлына, (Мұхаммед Ғ.С.ға) Құранды түсірген Аллаға тән. Онда ешбір қыңырлық қылмады. (1) Өте түзу Құран; Алланың қасынан:Қатты азаппен үрейлендіру, түзу іс істеген мүміндерге,көркем сыйлық барлығын шүйіншілеу үшін(түсірілді.)(2)Олар, онда (жаннатта)мәңгі тұрады. (3) Сондай-ақ: "Алланың баласы бар" дегендерді ескерту үшін (түсірді.) (4)

(Алланың баласы болуына байланысты) не өздерінің не аталарының мәліметі жоқ. Ауыздарынан шыққан сөз тым үлкен. Негізінде олар мүлде өтірік айтады. (5) (Мұхаммед F.C.) енді олар бұл Құранға сенбесе, арттарынан кейіп, өзіңді жоя жаздайсың. (6) Біз адам баласының қайсысы жақсы ғамал істейді деп сынау үшін жер үстіндегі нәрселерді жердің көркі қылдық. (7) Күдіксіз, біз, жер жүзіндегі нәрселерді, әлбетте мүлде шөл топырақ ете аламыз. (8) (Мұхаммед F.C.) үңгірдегілерді және жазуды, таңырқарлық белгілерімізден деп ойладың ба? (Бір заманда Тарсүс қаласындағы Дақянүс патшаның зұлымдығынан қашқан адамдар; "Кәғф"; солардың бекінген үңгірі. "Рақим"; солардың аты-жөні жазылған тақтай.т.б. рауаяттар бар...) (9) Сонау заманда жігіттер үңгірге бекінді де: "Раббымыз! Бізге өз қасыңнан игілік бер! Біз үшін бұл ісімізде тура жол әзірле" деді. (10) Сонда олардың құлақтарына үңгірде неше жыл бойы перде қойдық. (Терең ұйқы бердік.) (11) Сосын екі жақтың қайсысы олардың жатқан мезгілін есептегендігін анықтау үшін оларды ояттық. (12) (Мұхаммед F.C.) Біз саған олардың хабарын шынайы түрде баян етеміз. Олар

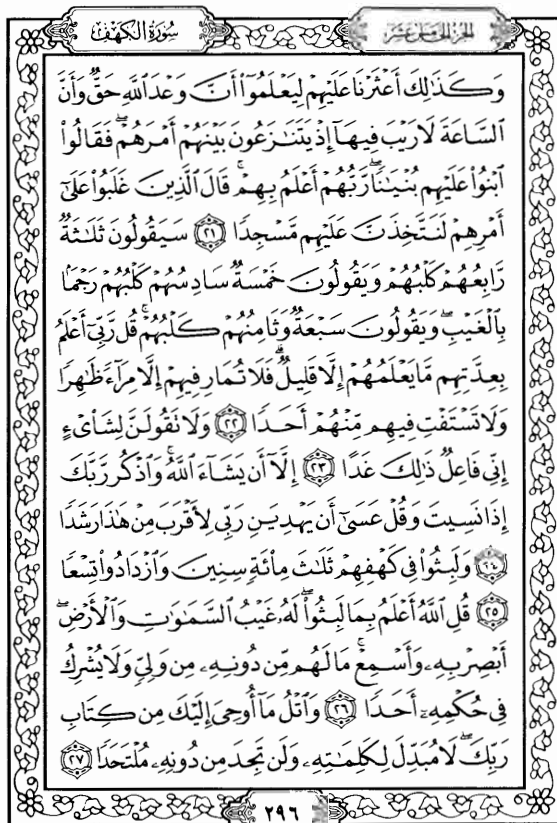
Раббыларына шын сенген жігіттер еді де оларға туралықты арттыра түстік. (13) Олардың жүректерін бекемдедік. Сол уақытта олар, тіке тұрып: "Раббымыз, көктер мен жердің Раббы. Одан өзге тәңірге әсте жалбарынбаймыз. Әрине сол уақытта рас көкіп сөйлеген боламыз" деді. (14) "Мына еліміз, Алладан өзге тәңір тұтты. Бұлар, оған байланысты ашық дәлел келтірсе еді? Енді Аллаға өтірік жала қойғаннан залымырақ кім бар?,- деді. (15)

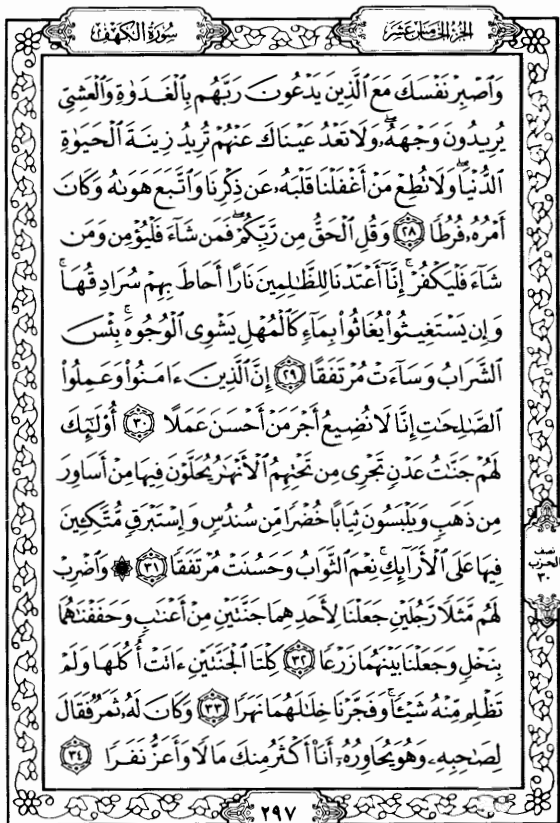
(Олар, өзара): "Әйтеу елдеріңнен де олардың Алладан өзге табынғандарынан да айрылдындар; енді үңгірге бекініңдер. Сендерге Раббыларың рахметін шассын! Сондай-ақ сендер үшін істерінде оңайлық әзірлесін" (16) (Мұхаммед F.C.) қарасаң; күн шыққан сәтте, үңгірлерінің оң жағынан ауытқығанын, күн батқан сәтте, оларды сол жақта қалдырғанын көрер едің. Олар үңгірдің кең бір жерінде. Бұл Алланың белгілерінен. Алла кімді оңғарса, сол тура жолда.

Ал кімді адастырса, сонда оған әсте көмекші, жетекші таба алмайсың. (17) Олар, ояу деп ойлайсың; негізінен олар ұйқыда еді. Оларды оңға, солға аунататын едік. Иттері, екі аяғын көсілген бойда босағада. Егер оларды көрсең, олардан ішіңе қорқу толып, бұрылып қашар едің. (18) Осылайша оларды, өзара бір-бірінен сұрасулары үшін ояттық. Олардан бір айтушы: "Қанша жатып қалдыңдар?",- деді. Олар: "Бір күн немесе күннің бір бөлімі жатып, тұрдық" деді. "Қанша жатып, тұрғандарыңды Раббыларың жақсы біледі. Мына ақшаларыңмен біреуңді қалаға жіберіңдер. Сонда тамақтың қайсысы жақсы, көріп, сендерге одан көрек келтірсін. Сондай-ақ сыпайылық істеп, сендерді ешбіреуге сездірмесін" десті. (19) "Өйткені, егер қала халқы сендерге ықпал жүргізсе, не сендерді таспен атады немесе діндеріне қайтарады. Ол уақытта үнемі құтыла алмайсындар..." (20)

(Рауаят бойынша; олардың базарға барғаны, сауда алғанда берген ақшасы, көне Дақянүс ақшасы екенін көргендер, бұл қазына тауып алған екен деп ойлап, патша сұрастырғанда: сонау Дақянүс дәуріндегі қашқандар екенін білген патша; елімен барып, сөйлескеннен соң үңгірдегілер өліп, сонда жерленеді. Әл Ытқан, Табари.) Осылайша, Алланың уәдесінің шындығын, қияметтің шәксіздігін әлемнің білуі үшін оларды, бұларға мәлімдедік. Сол кезде бұлар; өзара олар жөнінде тартысуда еді. Кейі: "Олардың үстіне үй салыңдар" деді. Раббылары оларды жақсы біледі. Ал бұлардың іс басындағылары: "Әрине олардың үстіне мешіт жасап алайық" деді. (21) Бұлар көрмей-ақ мөлшерменен: "Олар үшеу, төртіншісі иттері" десе, кейі: "Олар бесеу, алтыншысы иттері" деп, кейі: "Жоқ, олар жетеу, сегізіншісі иттері" дейді. "Олардың санын Раббым жақсы біледі. Адамдардың өте азы ғана біледі" де. Оның үшін олар жайында тартысып, олар туралы ешбіреуінен дәнеңе сұрама. (22) Еш нәрсені: "Осыны ертең істеймін" деп айтпа. (23) Бірақ: "Алла қаласа (жасаймын)" (де.) Ұмытқан заман Раббыңды есіңе ал да: "Раббымның мені бұдан да туралыққа жақынырақ жолға салуынан үміткермін" де. (Яьудилердің нұсқауы бойынша, Араптар; Мұхаммед Ғ.С. нан: Рұх, үңгірдегілер және Зұлқарнайын туралы сұрағанда: "Алла қаласа"

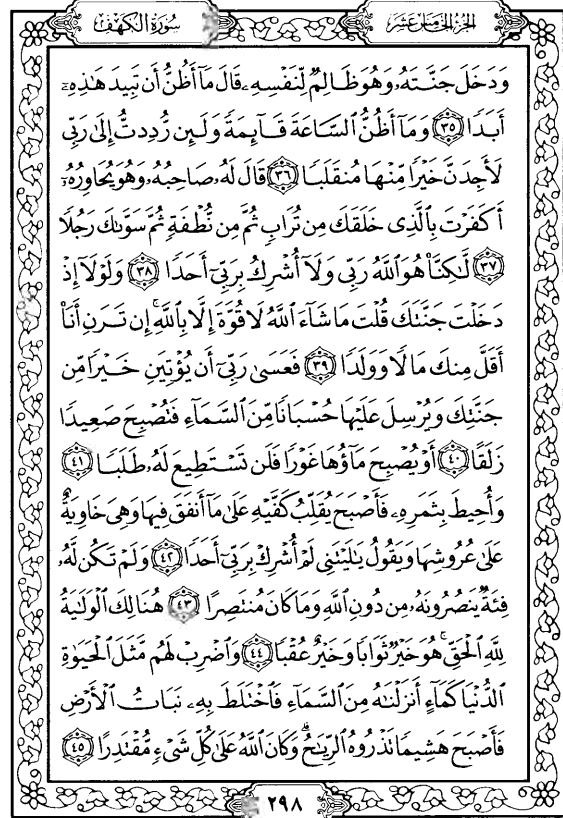
демей; "Ертең жауап берейін" дегендіктен уахи кешіккен екен.) (24) Олар үңгірлерінде үш жүз жыл жатты. Тоғыз (жыл) арттырды. (309 жыл болды.) (25) "Олардың қанша жатқанын Алла жақсы біледі. Көктер мен жердегі көместі білу Оған тән. Ол нендей толық көруші, естуші. Оларға Алладан өзге бір көмекші жоқ. Ол, өз үкіміне ешкімді ортақ қылмайды" де. (26) Раббыңның Кітабынан саған уахи етілгенді оқы. Оның сөздерін ешбір ауыстырушы жоқ. Әрі Одан өзге паналайтын орын да таба алмайсың. (27)

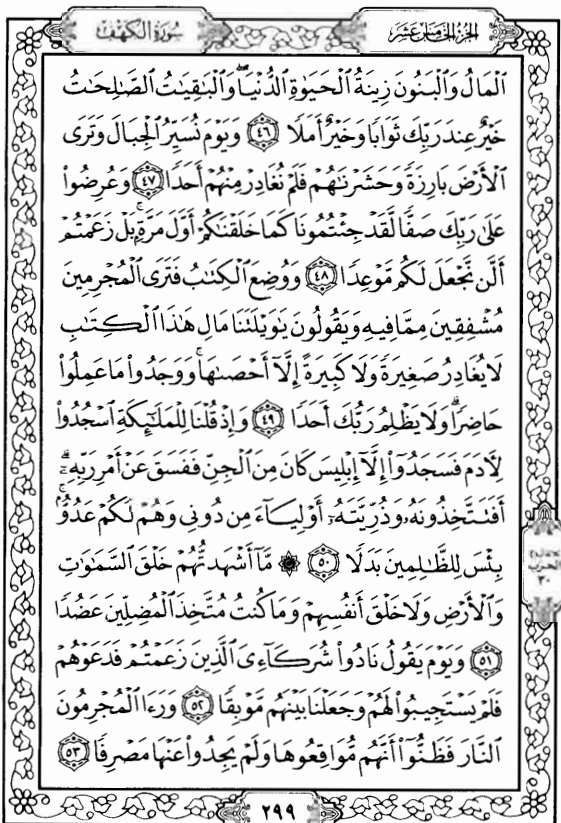
(Мұхаммед F.C.) тәңертең, кешке Раббыларына, Оның дидарын іздеп, жалбарғандармен бірге өзің де сабыр ет. Дүние тіршілігінің сәнін қалап көзіңді басқаға аударма. Сондай-ақ Біз; жүрегің, Бізді еске алудан кәперсіздендірген, әуесіне ерген және ісі шектен асқан біреулерге бағынба. (6-С.25-А.) (28) "Бұл хақиқат (Құран) Раббыларыңнан" де. Сонда кім қаласа сенсін, кім қаласа қарсы келсін. Расында Біз, залымдар үшін дуалдары қоршап алатын тозақ оты әзірледік. Егер

олар су сұрап жалбарса, еріген кен тәрізді беттерді қуыратын бір су беріледі. Ол нендей жаман сусын, әм нендей жаман орын. (29) Иман келтіріп, дұрыс іс істегендердің және жақсы ғамал істеген кісінің еңбегін жоймаймыз. (30) Міне, бұлар үшін астарынан өзендер ағатын Ғадын жаннаттары бар. Олар онда алтыннан білезіктермен безенеді; олар жұқалы-қалыңды жасыл жібектен киімдер киеді де олар онда, дивандарға сүйенеді. Нендей жақсы сауап, нендей әйбет жастанатын орын! (Дүние дәулетіне мәз болып, Аллаға шерік қатып, ақиретті ұмытқан Патрос деген кәпір мен тоқ мейіл Яһұза деген Мұсылманның жағдайынан мысал беріліп отыр. Б.М.Р.Ж-Қ.) (31) (Мұхаммед F.C.) оларға екі адамның мысалын баян ет: Біреуіне жүзімдерден екі бақша қылдық. Әрі екі бақшаның арасын құрма ағаштарымен қоршап; екі бақшаның арасына егіндер өндірдік. (32) Екі бақша да жемістерін берді. Одан еш нерсе кемітпеді. Араларынан бұлақ ағыздық. (33) Оның басқа кірімі де бар еді. Сонда ол, жолдасымен сөйлескенде: "Мен сенен мал жағынан молшылықта, әм бас жағынан да үстеммін" деді. (34)

Ол өзіне зұлымдық еткен түрде бақшасына кірді де: "Тіпті бұны жоқ болады деп ойламаймын" деді. (35) "Әрі қияметтің болатындығын да ойламаймын. Мүбада Раббыма қайтарылсам, әрине бұдан да жақсы орын табамын" (деді.) (36) Жолдасы оған сөйлесіп тұрып: "Сені топырақтан, сонан кейін бір тамшы судан жаратып, сонан соң жөндеп адам еткен Аллаға қарсы келесің бе?",- (деді) (37) "Бірақ, менің Раббым, Ол Алла; Раббыма ешбіреуді шерік қоспаймын" (38) "Өз бақшаңа кірген сәтте; бұл Алланың қалауы, Алладан басқа ешбір қуат жоқ неге демедің? Тіпті мені мал және бала жағынан өзіңнен кем көрсең де" (39) "Раббымның: Маған сенің бақшаңнан жақсырағын беруі, сенікінің үстіне көктен апат жіберіліп, мүлде қақ топыраққа айналуы мүмкін" (40) "Немесе бақшаңның суы тартылып, оны әсте іздеп таба алмассың" (41) Оның еңбектері еш болып, бақшасына өкініп, екі алақанын ұйқалауға айналды да: "Әттеген-ай! Раббыма ешкімді серік қоспасам еді" деді. (42) Оған Алладан өзге жәрдем егер

бір топ жоқ. Сондай-ақ өзін де құтқара алмады. (43) Сол жерде иелік шынайы Аллаға тән. Ол, сыйлық беру тұрғысынан жақсы әрі нәтиже жағынан да хайырлы. (44) (Мұхаммед F.C.) оларға дүние тішілігінен мысал бер: (Дүние тіршілігі;) көктен біз жаудырған жаңбыр арқылы: Жердің өсімдіктері бір-біріне араласып, құлпырып, одан құрғақ үгіндіге айналып, оны желдер ұшырып кеткен тәрізді. Сондай-ақ Алла, әр нәрседен үстем күш иесі. (45)

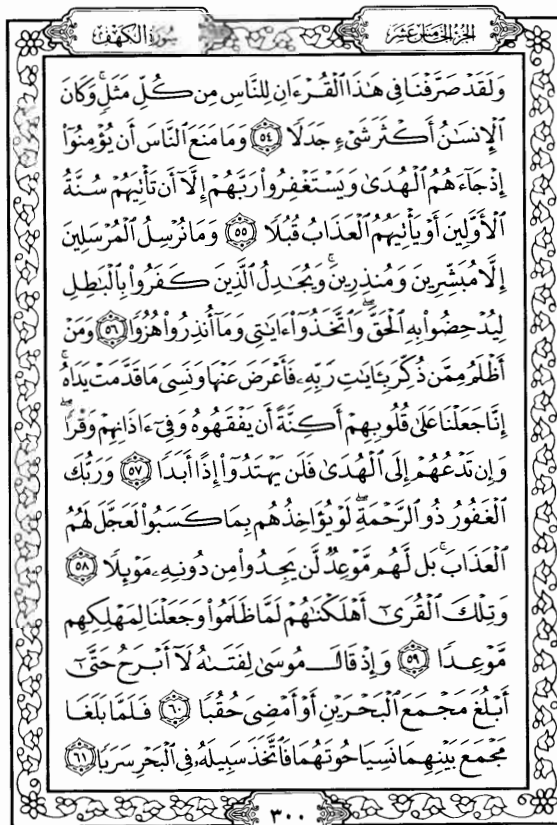

الْمَالِ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ
 خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرًا مَّا لَهَا ﴿٤٦﴾ وَيَوْمَ نُسِرُّ الْجِبَالَ نَثْرَى
 الْأَرْضِ بَارِزَةً وَحَشَرْنَا لَهُمْ فَلَمَّ نَغَادِرُ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾ وَعَرَضُوا
 عَلَى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ
 أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ﴿٤٨﴾ وَوَضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ
 مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هَذَا الْكِتَابِ
 لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا
 حَاضِرًا وَلَا يَظُنُّ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
 لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
 أَفَتَسْحَدُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أُولَئِكَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ
 يَتَسَلَّلُوا لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾ مَا أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُمْ مَسْخُذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا
 ﴿٥١﴾ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَاءَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَادْعُوهُمْ
 فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ﴿٥٢﴾ وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ
 النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

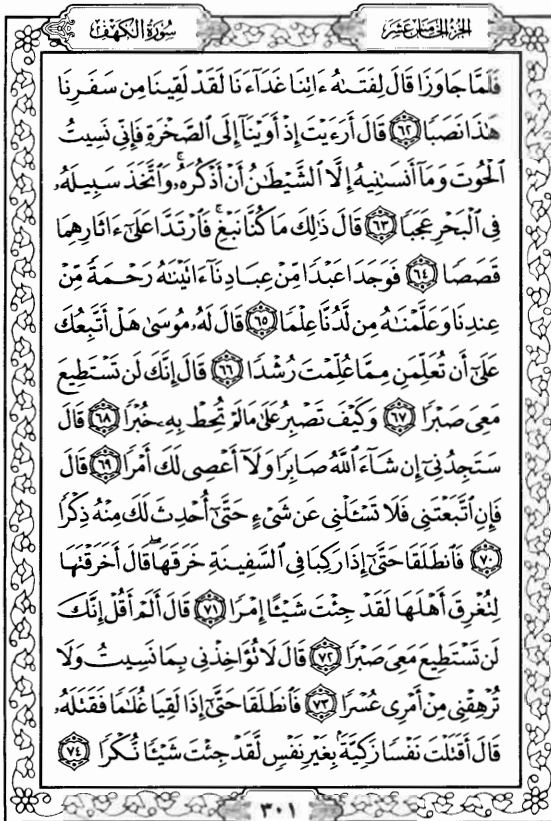
(делінеді.) (48) Ғамал дәптері алдарына қойылады. Сонда күнәкарлардың, одан қорыққанын көресің. Олар: "Абырым-ай! Бізге нендей өкінім! Мына Кітапта, кішкенені де үлкенді де тастамай-ақ түгендепті" дейді. Сондай-ақ олар істегендерін дайын түрде табады. Раббың ешкімге әділетсіздік қылмайды. (49) (Мұхаммед Ғ.С.) сол уақытта періштелерге: "Адамға сәжде қылыңдар" деген едік. Ібілістен басқа бүкіл періштелер сәжде қылған еді. Жыннан болған ол, Раббының әмірінен бас тартты. Сонда да Менен өзге оны және ұрпақтарын дос етіп, аласыңдар ма? Олар болса, сендерге дұшпан. (Алла тұрып, шайтанды дос көру.) Залымдар үшін нендей жаман өзгеріс! (50) Мен жер, көкті жаратқанда және олардың өздерін жаратқанда, оларды керек қылмадым. Сондай-ақ ешқашан аздырушыларды көмекші еткен емеспін. (51) Қиямет күні; (Алла, кәпірлерге): "Өздеріңнің, Менің шеріктерім деп ойлағандарыңды шақырыңдар" дейді. Сонда оларды шақырады. Бірақ олар өздеріне жауап бермейді. Сондай-ақ олардың араларына бір кәтерлі орын жасаймыз. (2-С. 166-А.) (52) Күнәкарлар; тозақ отын көріп, сонда өздерінің оған түсетіндіктерін сезеді. Бірақ, одан бұрылар жер таба алмайды. (53)

Мал мен балалар, дүние тіршілігінің сәні. Ал бақи қалатын жақсылықтар болса, Раббыңның қасында; табыс бойынша да жақсы әрі үміт тұрғысынан да жақсы. (46) Қиямет күні, тауларды жүргіземіз де жерді жап-жазық көресің. Және де адам баласын; олардан ешкімді тастамай жинаймыз. (47) Олар, Раббыңның хұзырына қатарланып келтіріледі. Оларға: "Бастапта жаратқанымыз тәрізді келдіңдер, тіпті сендерге бір уәделі мерзім белгілемедік деп, ойладыңдар"

Расында осы Құранда адам баласы үшін әр нәрсені ашық-ашық баян еттік. Ал адам баласы, көп нәрселерде жанжалшыл. (54) Қашан да адам баласына тура жетекші келсе, оларды иман келтірулеріне және Раббыларынан жарылқану тілеулеріне кедергі болған нәрсе, бұрынғыларға келген апаттың; өздеріне келуін немесе азаптың қарсы алдарына келуін тосулары. (55) Негізінде елшілерді қуандыру, қорқыту үшін ғана жібердік. Кәпірлер, бос нәрселер арқылы шындықты төмендетуге жағаласады. Әрі апаттарымызды және ескерткен нәрселерімізді тәлкекке алады. (56) Раббыларының аяттары арқылы үгіттеліп, одан бет бұрған және бұрынғы өз қолымен істегендерін ұмытқан кісіден кім залымырақ? Расында олардың жүректеріне оны түсінбейтін қалтқы және де құлақтарына керемдік пайда қылдық. (Мұхаммед F.C.) оларды туралыққа шақырсаң да әрине мүлде жолға келмейді. (57) Раббың; өте жарылқаушы, мәрхамет иесі. Егер оларды қылықтарының салдарынан қолға алатын болса, әрине оларға азапты тездетер еді. Дегенмен олар үшін белгілі бір мерзім бар. О заман олар, Алладан өзге паналайтын жер таба алмайды. (58) Олар зұлымдық еткен заманда, сол кенттерді жоқ еттік. Солардың жоқ етілулері үшін де мерзім

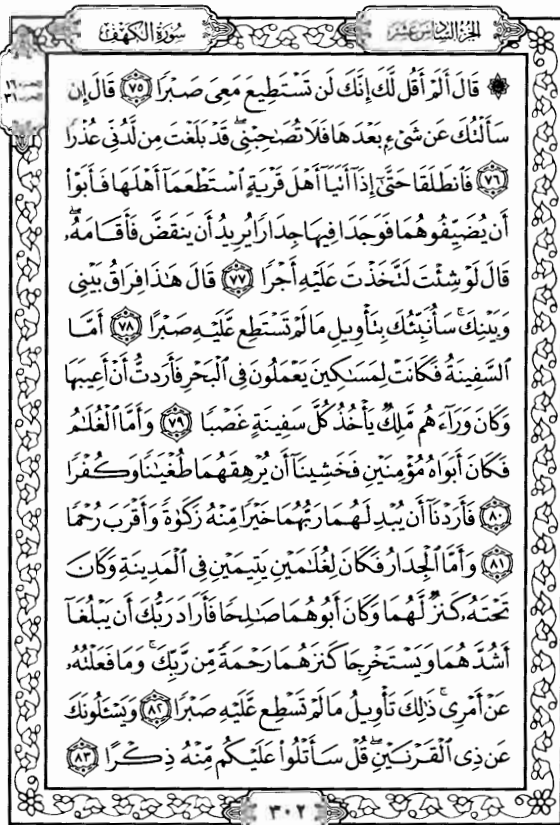
белгілеген едік. (Мұса F.C. Алланың берген зор ғылымына ие құлы Хызыр F.C. ға, екі теңіздің бірлескен жерінде кездесу үшін; Юшақ ұлы Нүн екеуі жолға шығады. Б.Ж.М.Р.К.) (59) Сол уақытта Мұса (F.C.) жігітіне: "Екі теңіздің қосылған жеріне дейін тоқтамаймын. Немесе жүріспен жылдар өткіземін" деді. (60) Екеуі екі теңіздің құйғанына жеткен кезде, балықтарын ұмытты. Сонда балық, сырғып барып, теңізден жол алды. (61)

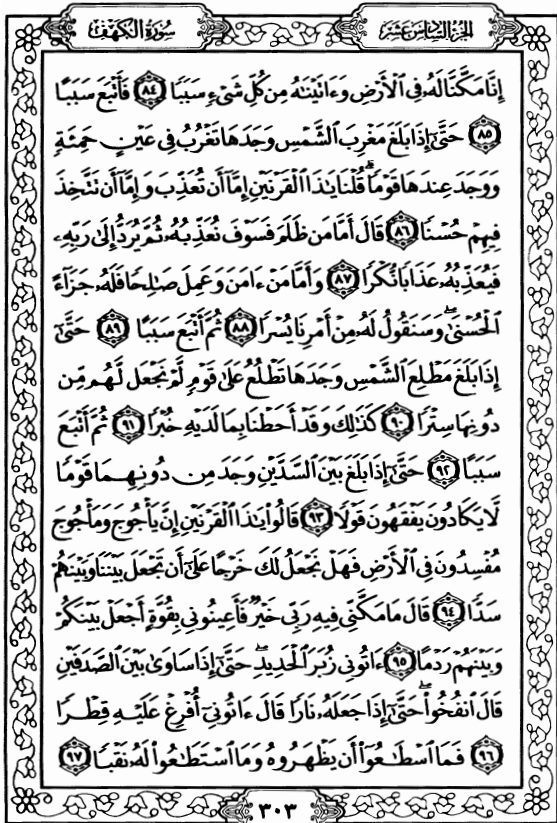
Екеуі ілгерлеп барған кезде, Мұса (Ғ.С.) жігітіне: "Азығымызды әкелші; әрине осы сапарымызда шаршадық" деді. (62) "Көрдің бе? Тасқа дем алғанда, балықты ұмытқан екемін. Маған оны айтуды шайтан-ақ ұмыттырды. Ол таңғажайып түрде теңізде жол алды" деді. (63) (Мұса Ғ.С.): "Міне іздегеніміз осы" деп, екеуі ізінше қайта қайтты. (64) Сонда екеуі; өз тарапымыздан игілік беріп, өз қасымыздан ғылым үйреткен құлдарымыздан бірін тапты. (65) Мұса, (Ғ.С.) о кісіге:

"Саған үйретілген даналықтан маған да үйретуің үшін саған ерейін бе?",- деді. (66) "Расында сен менімен бірге болуға шыдая алмайсың" деді. (67) "Ішкі сырын толық білмейтін нәрсеге қалай сабыр ете аласың?",- (деді.) (68) (Мұса Ғ.С.): "Алла қаласа, мені сабырлы табарсың. Сондай-ақ саған ешбір істе қарсы келмеймін" деді. (69) "Ал онда маған ілессең, саған айтпайынша, менен еш нәрсе сұрама" деді. (70) Сөйтіп, екеуі жолға шықты да кемеге түсіп, оны төсе бастады. (Мұса Ғ.С.): "Кемедегілерді суға батыру үшін тестің бе? Рас орынсыз істедің" деді. (71) (О кісі): "Мен саған менімен бірге әсте сабыр ете алмайсың демедім бе?" деді. (72) (Мұса Ғ.С.): "Ұмытқан нәрсемді есепке алма. Маған ісімде қолайсыздық тудырма" деді. (73) Екеуі тағы жолға шықты. Бір ұл бала кездесіп еді, (о кісі) оны өлтірді. (Мұса Ғ.С.): "Кісі өлтірмеген жазықсыз біреуді өлтірдің бе? Рас жаман іс істедің" деді. (74)

"Сен менімен бірге жүруге әсте шыдая алмайсың демедім бе?",- деді. (75) "Егер бұдан кейін бір нәрсе сұрасам, тіпті мені жолдас қылма. Рас менен саған сылтау табылды" деді. (76) Сонда екеуі тағы жүріп, бір кент халқына барып, тұрғындарынан тамақ сұрады. Олар, екеуін қонақ қылудан бас тартты. Сонда да екеуі, ол жердегі жығылғалы тұрған тамды көріп; оны жөндеді. (Мұса F.C.): "Егер қаласаң, бұған жалақы алар едің" деді. (77) "Міне осы, мені мен сен екеуіміздің арамсыздығы айрылуы. Ал енді саған сабыр ете алмаған нәрселеріңнің сырын айтайын" деді. (78) "Кемеге теңізде кәсіп істеген кембағалдардікі еді. Оны ақаулы еткім келді. Өйткені, ар жақтарында, әр (мықты) кемеге тартып алатын патша бар еді" (79) "Ал баланың мүмін әке-шешесі бар еді. Оның, әке-шешесін бас тарттыруға, қарсылыққа зорлауынан қорықтық" (80) "Раббылары, оның орнына өздеріне одан тағы таза, тағы мәрхаметті бір бала беруін қаладық" (81) "Ал енді там; бұл қаладағы екі жетім баланікі болып, оның астында ол екеуіне тән қазына бар еді. Сондай-ақ әке-шешелері түзу кісі болғандықтан Раббың, ол екеуі ержетіп, қазыналарын шығарып

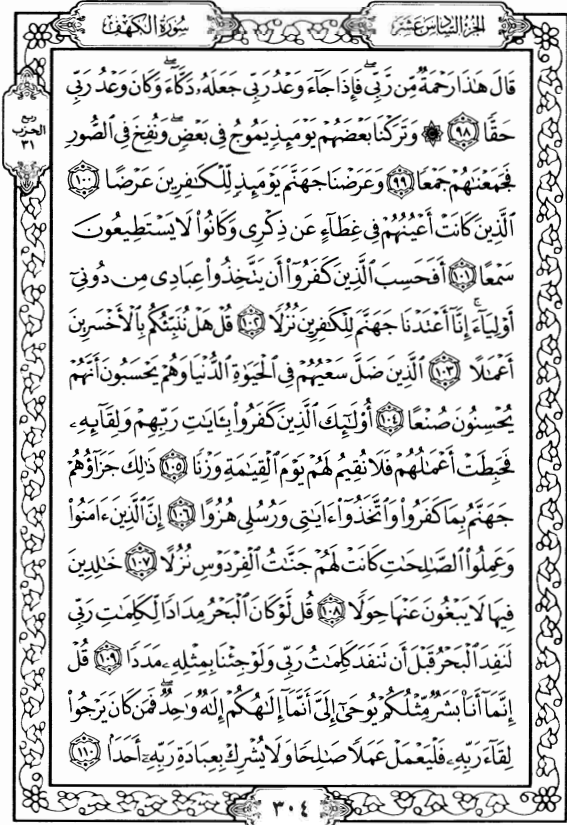
алауын қалады. Бұл Раббыңнан бір мәрхамет еді. Сондай-ақ бұны мен өздігімнен істемедім. Міне осы, сенің сабыр ете алмаған істерің" (82) (Мұхаммед F.C.) олар сенен Зұлқарнайынды сұрайды: "Сендерге оның жайын түсіндірейін" де. (Бұл Зұлқарнайын "екі мұйызды" деген ұғымда. Екі тұлғасы немесе тажында екі мұйызы болғандықтан атанған. Аты, Ескендер, пайғамбар емес. Батыс, шығысты кезген; Рұм, фарсы делінген, т.б. рауаяттар бар. Ж.Б.М.К.Р.) (83)

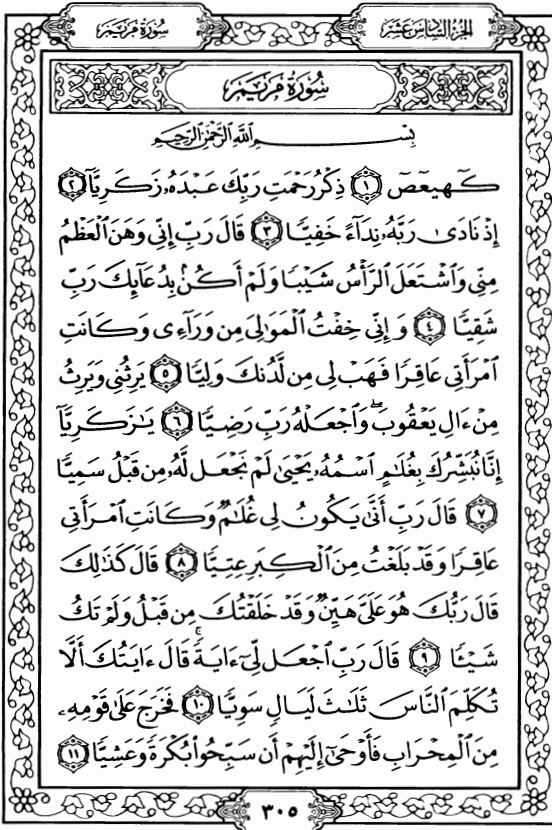
Негізінде Зұлқарнайынды жер жүзінде күшке ие қылдық. Өзіне әр істе қолайлық бердік. (84) О да бір шара қолданды. (85) Тіпті күн бататын жерге жеткен сәтте, оны қара балшықты бұлаққа батқан түрде көрді. Сондай-ақ сол маңнан бір ел тапты. "Әй Зұлқарнайын, не (ол елді) азаптарсың немесе оларға жақсылық істерсің" дедік. (86) Оларға: "Енді кім зұлымдық қылса, оны жазаландырамыз. Сосын Раббына айдалып, Раббы оған қатты жаза береді" деді. (87) "Ал енді кім

иман келтіріп, түзу іс істесе, оған жақсы сыйлық бар. Сондай-ақ жеңіл іс бұйырамыз" (88) Бұдан кейін (шығысқа қарай) шара қолданды. (89) Тіпті күн шығатын жерге жеткен кезде, оның бір елдің үстінен туғанын көрді. Ол елге күннен өзге перде жасамаған едік. (Баспаналары, киімдері жоқ еді.) (90) Осындай еді. Расында оның не істегенін толық білеміз. (91) Содан кейін тағы да бір шара қолданды. (92) Тіпті екі таудың арасына жеткен кезде, сөзді түсіне алмайтын бір ел тапты. (93) Олар: "Әй Зұлқарнайын! Яжүж, Мажүж бұл жерде бұзақылық істеуде. Саған салық төлесек, олар мен біздің арамызға бір бөгет жасайсыңба?" деді. (Бұл; Азербайжан таулары. Яжүж, Мажүж; Япас ұрпағынан болған бір бұзақы ел. Ж.Б.Р.К.М.Х.) (94) Зұлқарнайын: "Раббымның маған бергені бес артық. Сендер маған күш көмегін қылыңдар да сендер мен олардың арасына бір бөгет жасайын" деді. (95) "Маған темір тақтайлар әкеліңдер" деді. Екі беттің арасы теңелген кезде: "Көріктеңдер" деді. Ол от болған сәтте: "Маған еріген мыс әкеліңдер, үстіне құяйын" деді. (96) Сонда олар, оны аса алмады да тесе алмады... (97)

(Зұлқарнайын): "Бұл Раббымнан бір мәрхамет. Қашан Раббымның уәдесі (қиямет) келсе, оны жермен-жексен қылады. Сондай-ақ Раббымның уәдесі хақ" деді. (98) Қиямет күні, оларды бір-біріне қосылған түрде қоямыз да Сүр үріліп, оларды тұтас жинаймыз. (99) Ол күні тозақты көпірлерге айқын көрсетеміз. (100) Олар насихатымнан көздері перделі және құлақтары ести алмайтындар. (101) Кәпірлер, Мені қойып, құлдарымды ие етуді ойлай ма? Расында тозақты, көпірлерге қонақ үй етіп, әзірледік. (102) (Мұхаммед F.C.): "Сендерге қылығы бойынша зиянға ұшыраушылардың хабарын берейін бе?",- де. (103) Олар дүниедегі еңбектері зая кеткендер. Өздері болса: "Рас жақсы іс істедік" деп ойлайды. (104) Міне олар, Раббыларының аяттарына әрі Раббыларына жолығуға қарсы келгендер. Сондықтан еңбектері еш болған. Сонда оларға қиямет күні еш мән бермейміз. (105) Олар қарсы келіп, аяттарымызды, елшілерімізді тәлкекке алғандықтары себепті жазалары тозақ. (106) Расында иман келтіріп, түзу іс істегендер үшін Пердәуіс жаннаты, қонақ үй болады. (107) Олар онда мәңгі қалады да

өздері одан ауысуды қаламайды. (108) (Мұхаммед F.C.): "Егер Раббымның сөздері (жазылу) үшін теңіз сия болса, тағы бір сондайды көмекке әкелсек те, әлбетте Раббымның сөздері таусылудан бұрын теңіз таусылар еді" де. (109) "Шынында мен де сендер сияқты адаммын. Маған Тәңірлерің бір-ақ Тәңір екендігі уахи етілуде. Сондай-ақ кім Раббына жолығуды үміт етсе, сонда түзу іс істеп, Раббына істеген құлшылығында; Оған ешкімді ортақ етпесін" де. (110)

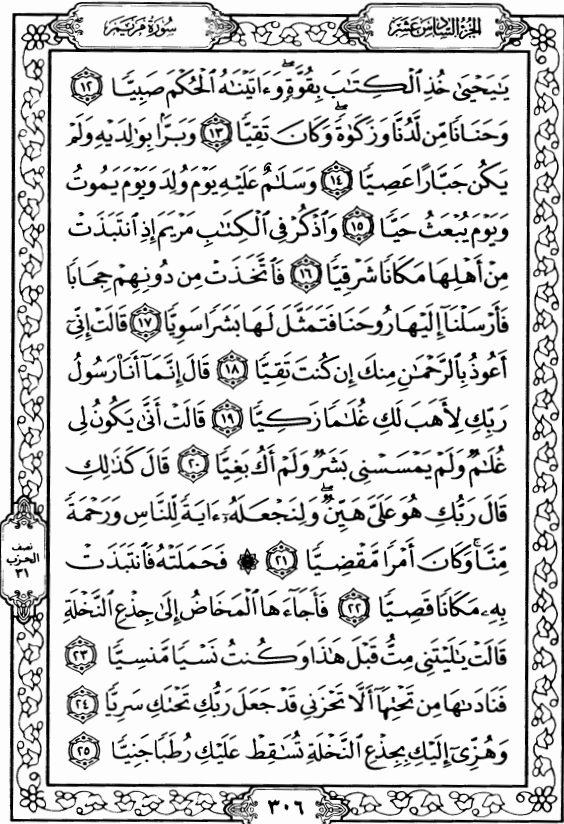

19-МӘРЯМ СҮРЕСІ

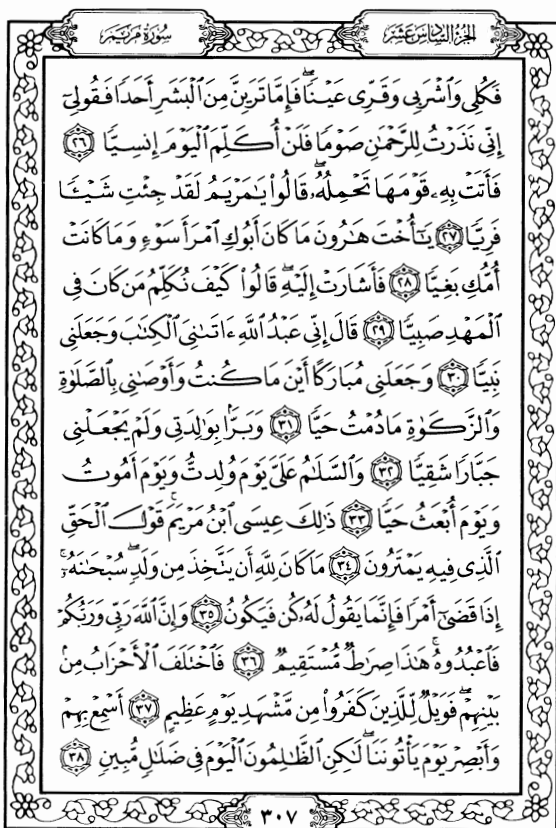
Мединеде түскен. Тоқсан сегіз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (1) (Мұхаммед F.C.) бұл Раббыңның құлы Зәкеря (F.C.) ға мәрхаметінің естелігі. (2) Ал бір заманда ол, Раббына құпия дауыспен жалбарынған еді. (3) "Раббым! Сүйегім қаусап, басым ағарған. Дегенмен саған қойған тілегім, босқа кетпеген еді" деді. (4) "Шынында мен өзімнен кейінгі

жақындарымнан (мұрагер бола алмайды деп) қорқамын. Сондай-ақ жұбайым кемпір. Сонда да маған өз қасыңнан бір мұрагер бере көр!" (5) "Ол, маған да мұрагер болып, әрі Яғқұп ұрпағына да мұрагер болсын. Раббым оны ризалығыңа бөле!" (6) (Алла): "Әй Зәкеря! Расында сені бір ұл арқылы қуантамыз. Аты Яхя. Бұрын оған ешкімді аттас қылмаған едік." (7) (Зәкеря): "Раббым! Менің ұлым қалайша болады! Жұбайым кембір. Расында өзім де көріліктен қурадым" деді. (8) "Міне солайша" деді. Бірақ Раббың: "Ол маған оңай. Өйткені, сені бұрын жаратқанымда дәнеңе емес едің" деді. (9) "Раббым маған бір белгі бер" деді. (Алла): "Сенің белгің: сап-сау бола тұра үш тәулік адамдармен сөйлесе алмайсың" деді. (10) Сонда (Зәкеря) михраптан шығып, қауымына: "Ертелі-кеш Алланы дәріптеңдер" деп нұсқады. (11)

"Әй Яхя! Кітапты мықты ұста" деп, сәбилігінде-ақ даналық берген едік. (12) Әрі оған өз қасымыздан мұлайымдық, күнәдан тазалық бердік. Өзі де тақуа еді. (13) Әрі әке-шешесіне де мейірімді еді. Зоракер, күнәкар емес еді. (14) Оған туылған күні, өлетін күні және тірі тұрғызылатын күні амандық болсын. (15) (Мұхаммед F.C.) Құрандағы Мәрямды айтып бер. Сол уақытта ол, тұрған үйінің шығыс жағындағы бір орынға жекеленіп барды. (16) Сонда олардың бер жағынан шымылдық ұстап қойған еді. Сондай-ақ оған рұхымызды (Жебірейілді) жібердік те ол, оған толық адам бейнесінде көрінді. (17) (Мәрям): "Егер сен тақуа болсаң да сенен Аллаға сиынамын" деді. (18) (Рұх): "Мен саған бір таза бала беруге жіберілген Рабыңның елшісімін" деді. (19) Мәрям: "Маған бір адам жұғыспаса, маған қалайша бала болады? Сондай-ақ суық жолда болмасам" деді. (20) (Жебірейіл F.C.): "Ол, солайша" деді. Өйткені, Рабың: "Бұл Маған оңай. Мен

тараптан адам баласына бір үлгі әрі бір мәрхамет. Бұл біткен бір іс еді" деді. (21) Мәрям; ол балаға жүкті болып, соныменен ұзақ бір жерге кетті. (22) Сонда оны толғақ қысап, құрма ағашының төбіне барды да: "Әттең-ай! Мен бұдан бұрын өліп қана мүлде ұмытылып кеткен болсам еді" деді. (23) (Періште) оның астыңғы жағынан: "Кейіме, Рабың астыңнан бір бұлақ жаратты" деп дабыстады. (24) "Құрманың бұтағын өзіңе қарай сілкі. Саған жас құрма түседі" (деген үн келді.) (25)

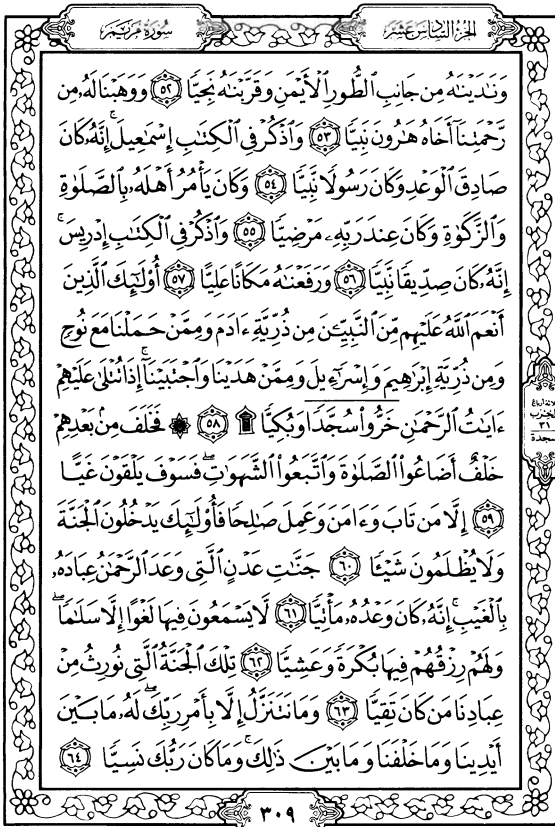
мен Алланың құлымын. Маған кітап беріп, пайғамбар қылды" деді. (30) "Сондай-ақ мені қайда болсам да күтты етті де, тіршілігім бойынша намазды, зекетті орындауға бұйырды." (31) "(Мені) шешеме мейірімді етіп, бір зоракер және қиқар қылмады." (32) "Маған туылған күнімде, өлер күнімде және тірілтіліп, тұрғызылатын күнім де амандық болады." (33) Міне осы: Олар шүбәланған Мәрям ұлы Гиса (Г.С.) жайындағы Алланың хақ сөзі. (34) Алланың баласы болуы мүмкін емес. Алла (Т.) одан мүлде пәк. Ол, бір істің болуын қаласа, тек қана оған "бол" дейді. Сонда ол, бола қалады. (35) "Күдіксіз Алла, менің де Раббым әрі сендердің де Раббыларың. Онда Оған ғана құлшылық қылыңдар. Тура жол осы." (36) Алайда, (Яһуди, Христиан) топтары өзара таласты. Қарсы болғандарға, ұлы бір күннің келуінде нендей өкініш. (37) Олар, алдымызға келген күні, нақ естиді де көреді. Бірақ залымдар, бүгін ашық түрде адасуда. (38)

Ал енді же де іш. Көз айым бол! Егер адамдардан біреу көрсең: "Аса қамқор Алла үшін ораза атадым. Сондықтан бүгін еш адаммен сөйлеспеймін" де. (26) Сонда баланы көтеріп еліне келді. Олар: "Әй Мәрям! Расында сен өрескел бір нәрсе келтірдің" деді. (27) "Әй Һарунның қарындасы! (Сонымен рулас қыз.) Әкең де жаман кісі емес, шешең де жаман жолда емес еді." (28) Мәрям баланы көрсетті. Олар: "Бесіктегі бір бөбекпен қайтып сөйлесеміз?",- деді. (29) (Бала): "Рас

(Мұхаммед F.C.) ол сенбей селқостықта болғандарға, олар үшін іс бітіп кететін қасырет күнін ескерт. (39) Расында біз жерге де ондағыларға да мұрагер боламыз. Және олар біз жаққа қайтарылады. (40) (Мұхаммед F.C.) Кітаптағы Ыбырайым (F.C.) ды есіңе ал. Негізінде ол турашыл пайғамбар еді. (41) Сол уақытта әкесіне: "Әй әкетайым! Естімес, көрмес, сондай-ақ өзіңе бір пайдасы жоқ нәрсеге неге шоқынасың?,"- деді. (42) "Әй әкетайым! Расында маған, саған келмеген білім келді. Сондықтан маған ілес. Сені тура жолға салайын." (43) "Әй әкетайым! Шайтанға шоқынпа! Өйткені, шайтан, Аллаға қарсы болған." (44) "Әй әкетайым! Сені Алла жағынан азап қолға алып, шайтанға дос болып, қалуыңнан қорқамын." (45) Әкесі: "Әй Ыбырайым! Сен тәңірлерімнен бет бұрасың ба? Егер, мұны қоймасаң, әрине сені таспен атамын. Сондай-ақ өзің менен аулақ бол" деді. (46) (Ыбырайым F.C.): "Саған амандық болсын. Сені Раббымның жарылқауын тілеймін. Өйткені, Ол, өте мейірімді" деді. (47) "Мен сендерден де Алладан өзге

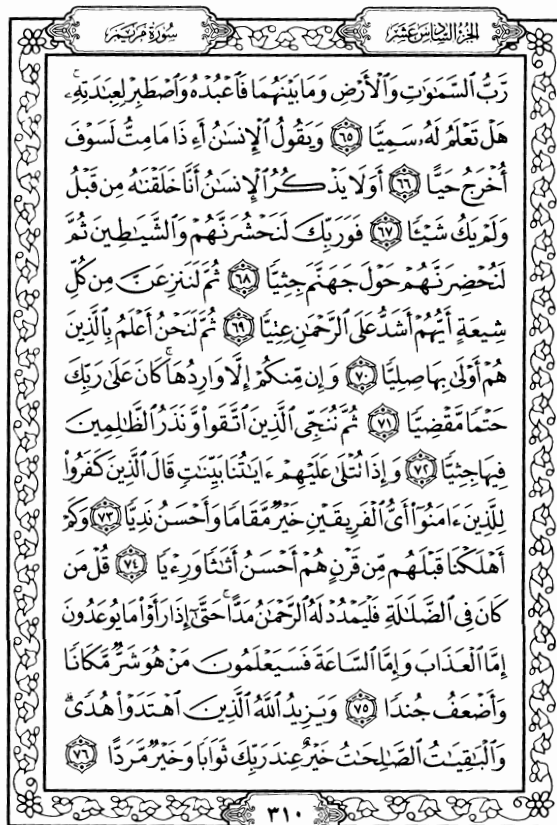
шоқынғандарыңнан да араны ашып, Раббыма жалбарынамын. Сондай-ақ Раббыма жалбарынсам, бос қалмауымнан үміткермін." (48) (Ыбырайым F.C.) олардан; олардың Алладан өзге табынғандарынан да ажыраған кезде, оған Ысхақ пен Яғқұпты беріп, әрқайсысын пайғамбар қылдық. (49) Оларға рахметімізден бағыш етіп, оларды әр тілде жоғары бағалаттық. (50) (Мұхаммед F.C.) Кітаптағы Мұса (F.C.) ны есіңе ал. Рас ол, ықыласты әрі жіберілген пайғамбар еді. (51)

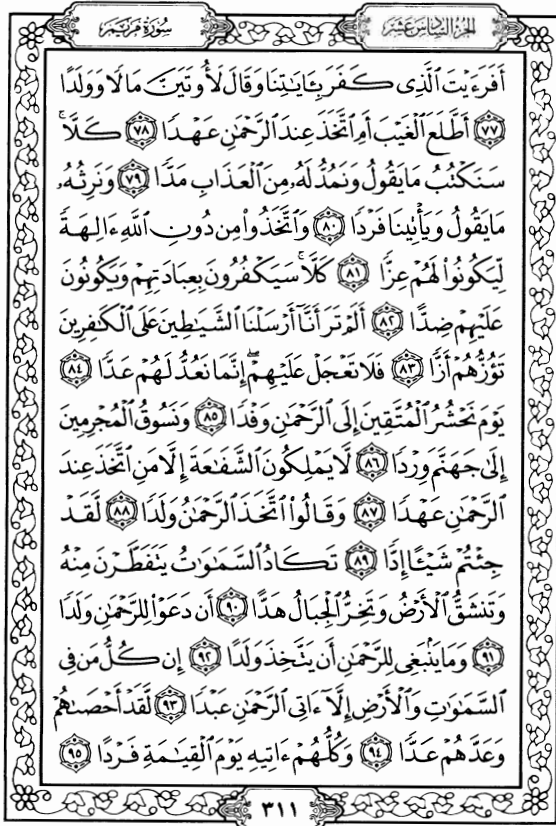
Оған Түр тауының оң жағынан дабыстап, сөйлесу үшін өзімізге жақын даттық. (52) Әрі мәрхаметімізбен туысы Һарунды, өзіне пайғамбар етіп бердік. (53) (Мұхаммед Ғ.С.) Құрандағы Ысмайыл (Ғ.С.) ды есіңе ал. Шынында ол, уәдесіне берік әрі жіберілген бір пайғамбар еді. (54) Үй-ішіне, намазбен зекетті орындауды бұйыратын еді. Сондай-ақ Раббының қасында сүйікті еді. (55) (Мұхаммед Ғ.С.) Кітаптағы Ыдырыс (Ғ.С.) ды ескер.

Өйткені, ол шыншыл бір пайғамбар еді. (56) Оны жоғары орынға көтердік. (Пайғамбарлық дәрежесіне, Аллаға жақындауға, жаннатқа және көкке шығаруға. Ж.Б.Р.К.Х.) (57) Міне бұлар, Алла, өздерін нығметке бөлеген пайғамбарлар. Адам (Ғ.С.) ның және Нұх (Ғ.С.) пен бірге (кемеде) тасығандарымыздың ұрпағынан әрі Ыбырайым (Ғ.С.) және Исраилдың ұрпағынан тура жол көрсетіп, таңдаған кісілерімізден. Оларға Алланың аяттары оқылған сәтте, жылаған бойда сәждеге жығылады (Сәжде бар) (58) Бұл пайғамбарлардан кейін орындарына, намазды қойып, нәпсілеріне ергендер келді. Олар жақында (қияметте) адасуларының сазайын тартады. (59) Бірақ кім тәубе қылып, иман келтірген түрде түзу іс істесе, міне солар ешбір әділетсіздікке ұшырамай жаннатқа кіреді. (60) Ол, аса қамқор Алланың құпия түрде құлдарына уәде еткен (Ғадын) жаннаттары. Расында Оның уәдесі орындалады. (61) Олар жаннатта сәлемнен басқа бос сөз естімейді. Және оларға жаннатта ертелі-кеш несібе бар. (62) Құлдарымыздан біреу тақуа болса, соны мұрагер ететін бейіш осы. (Бір уақ Жебірейіл Ғ.С. кешіккендіктен Мұхаммед Ғ.С. алаң болады. Ж.Б.М.Р.К. (63) (Жебрейіл Ғ.С.): "Раббымның әмірімен ғана түсеміз. Алды-артымыздағы және екі арадағы жағдайларды білу Оған тән. Сондай-ақ Раббың ұмытпайды. (64)

Ол, көктер мен жердің ері арасындағылардың Раббы. Сондықтан Соған құлшылықта сабырлы бол. Сол аттас білетінің бар ма? (Бұдан басқа Алла бар ма?) (65) Адам баласы: "Мен өлген уақытта тіріліп, ортаға шығарыламын ба?",- дейді. (66) Ал адам баласы, өзін алғаш жаратқанымызда, дөнеңе емес екенін ойламай ма? (67) Раббыңа серт! Әлбетте оларды да шайтандарын да жинаймыз. Сонан соң тозақтың айналасына тізерлетіп, оларды өзірлейміз. (68) Сонан кейін әрбір топтан Аллаға қайсысы қатты қарсы келгенін ортаға шығарамыз. (69) Сосын әрине олардан тозаққа лайық болғанын жақсы білеміз. (70) Сендерден тозаққа келмейтін (сыраттан өтпейтін) ешкім болмайды. (Бұл) Раббыңа тұжырымды, міндетті бір үкім. (71) Соңыра тақуа болғандарды құтқарамыз да залымдарды тозақта жүгіндіріп қоямыз. (72) Өздеріне ашық түрде аяттарымыз оқылған заман; кәпірлер, (байлықтарын салғастырып) мүміндерге: "Екі топтың қайсысы жағдайда жақсы, жиналыста көркем?",- деді. (73)

Бұлардан бұрынғы нәсілден талайды жоқ еттік. Олар, дүниелікте әрі көріністе бұлардан артық еді. (74) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Кім адасқан болса, Алла оны мүлде созып қояды да ақыр өздеріне уәде етілген азапты не қияметті көрген сәтте, олар кімнің орны жаман, сыбайластары әлсіз екенін біледі" де. (75) Алла (Т.) тура жол тапқандарға туралықты арттырады. Тұрақты игілік; Раббыңның, қасында сауап тұрғысынан жақсы да нәтиже бойынша хайырлы. (76)

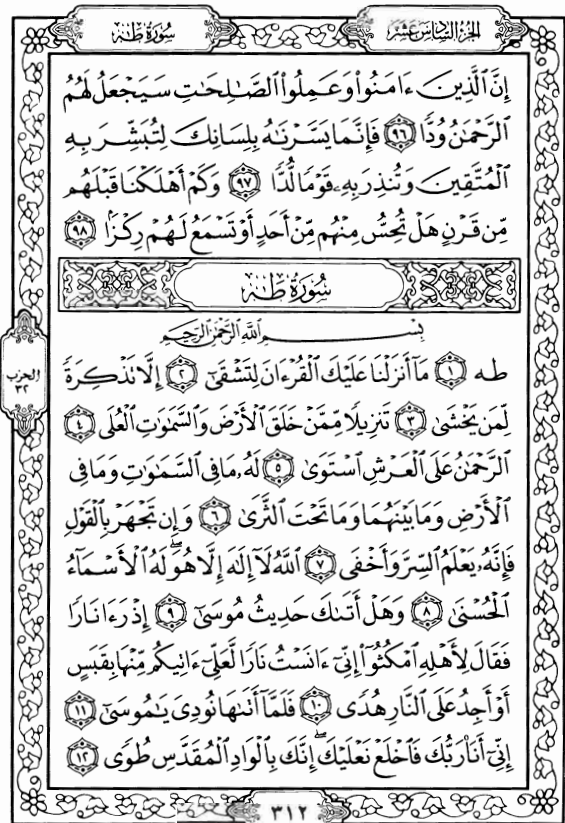
(Мұхаммед F.C.) көрмедің бе? Кәпірлерге, оларға түрткі салатын шайтандарды жібердік. (83) Олар үшін асықпа. Шынайы түрде олардың күнін санаудамыз. (84) Сол күні, тақуаларды Рахманның хұзырына қонақ түрінде жинаймыз. (85) Күнәкарларды шөлдеген түрде тозаққа айдаймыз. (86) Рахманның қасында уәде алғаннан басқа ешкім шапағат ету күшіне ие бола алмайды. (2-С.555-А.) (87) Олар: "Алла, бала иемденді" десті. (88) Расында өрескел нәрсе сөйледіңдер. (89) Бұдан көктер шатынай, жер жарыла, таулар құлап түсе жаздайды: (90) Аллаға бала ұйғарғандықтарынан. (91) Негізінен Аллаға бала лайық емес. (92) Көктер мен жердегі әркім Аллаға ғана құл болып келеді. (93) Расында Алла, оларды түгендеп, бір-бірлеп санын біледі. (94) Сондай-ақ олардың барлығы Оған жеке-жеке келеді. (95)

(Мұхаммед F.C.) аяттарымызға қарсы келіп: "Әлбетте маған мал, бала беріледі" дегенді көрдің бе? (77) Ол, көместі білді ме? Немесе Алладан уәде алды ма? (78) Әсте олай емес. Оның айтқанын жазамыз да оған азапты арттырған сайын арттырамыз. (79) Сондай-ақ оның айтқанына Біз ие боламыз да ол бізге жалғыз келеді. (80) Олар өздеріне абырой үшін Алладан өзге тәңір жасап алды. (81) Олай емес, тәңірлері олардың табынуларына қарсы шығып, өздеріне теріс келеді. (82)

Күдіксіз иман келтіріп, түзу іс істегендерге; Алла, сүйіспеншілік береді. (96) (Мұхаммед F.C.) Құранды, ол арқылы тақуаларды қуантып, қасарысқан елді қорқытуың үшін өз тіліңде оңайластырып түсірдік. (97) Олардан қаншалаған нәсілді жоқ еттік. Енді олардың ешбіреуін сезініп, сыбдырларын естисің бе? (98)

20-ТАҒА СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жүз отыз бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (Мұхаммед F.C. ның бір аты.) Басқа ұғымын Алла біледі. (1) Саған Құранды машақат үшін түсірмедік. (2) Бірақ қорыққан кісіге насихат үшін түсірдік. (3) Жер мен биік көктерді жаратқаннан түсірілді. (4) Ол Рахман, ғаршыны меңгерді. (5) Көктердегі, жердегі әрі екі арасындағы нәрселермен топырақтың астындағы нәрсе Оған тән. (6) Сөзіңді мейлі әшкере сөйле. Расында Ол сырды да құпияны да біледі. (7) Ол Алла. Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Ең көркем аттар Оған тән. (8) (Мұхаммед F.C.) саған Мұса (F.C.) ның әңгімесі келді ме? (Мұса F.C. жұбайымен Мәдяннан Мысырдағы шешесін көру үшін жолға шығады. Қараңғы бір қыс

түнінде "Туа" ойпатына келгенде бір жағынан жұбайы толғатып, жолдан адасып, қарлы бораннан қойлары ығып кетеді. Ж.Б.М.Р.К.Х.) (9) Сол уақытта ол бір от көріп, үй-ішіне: "Тұрып тұрыңдар. Бір от көрдім. Бәлкім сендерге бір шоқ келтіремін немесе от жақта, бір жол көрсетуші табармын" деді. (10) Ол отқа барған сәтте: "Әй Мұса!" деп шақырылды. (11) "Рас Мен Раббыңмын. Кебісіңді шеш. Өйткені, сен қасиетті Туа ойпатындасың" (12)

سُورَةُ طه

الْحَاقَّةُ

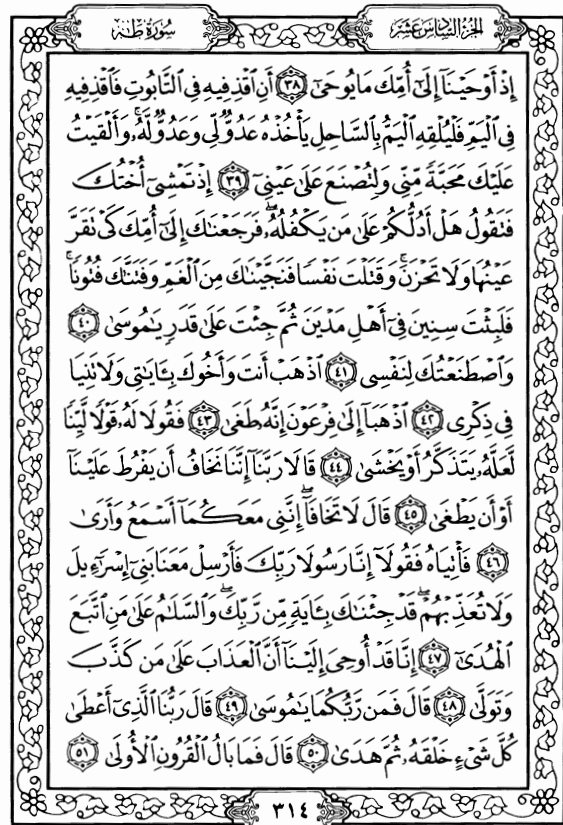
وَأَنَا أَخَذْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾ إِنَّ السَّاعَةَ آيَةٌ
أَكَادُ أَخْفِيهَا لِتَجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدُّكَ
عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبِعْ هَوَاهُ فَتَرْدَى ﴿١٦﴾ وَمَا تَلَكَ
بِيَمِينِكَ بِمُوسَى ﴿١٧﴾ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا
وَأَهْشُرُ بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِي فِيهَا مَنَارٌ أُخْرَى ﴿١٨﴾ قَالَ أَلْقَهَا
بِمُوسَى ﴿١٩﴾ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَبَّةٌ تَسْعَى ﴿٢٠﴾ قَالَ خُذْهَا
وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَى ﴿٢١﴾ وَأَضْمُمْ يَدَكَ
إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سَوَاءٍ آيَةٌ أُخْرَى ﴿٢٢﴾ لَنُرِيكَ
مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ﴿٢٣﴾ أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿٢٤﴾ قَالَ
رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾ وَبَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾ وَأَحْلِلْ عُقْدَةَ مِنْ
لِسَانِي ﴿٢٧﴾ يَقْفُوهُمَا قَوْلِي ﴿٢٨﴾ وَأَجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾ هَرُونَ
أَخِي ﴿٣٠﴾ أَشَدُّ دَبَاهًا ﴿٣١﴾ وَأَشْرِكُمْ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾ كُنْ مُسَبِّحًا
كَبِيرًا ﴿٣٣﴾ وَنَذِّكْكَ كَبِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنْتَ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدْ
أَوْثَقْتُ سَوْلكَ بِمُوسَى ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ﴿٣٧﴾

۳۱۳

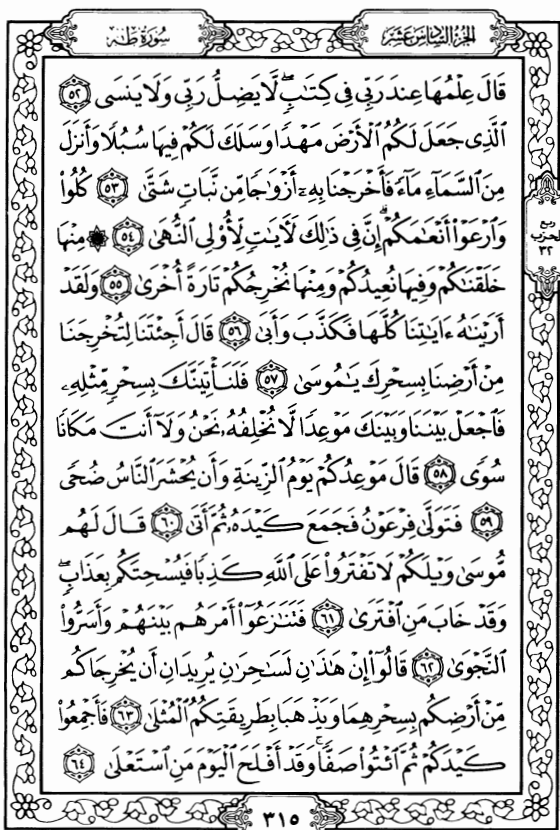
"Сені ұнаттым. Енді уахи етілгендерді тыңда" (13) "Рас Мен Алламын. Менен басқа тәңір жоқ. Сондықтан маған құлшылық қыл. Сондай-ақ Мені еске алу үшін намазды толық орында." (14) "Әркім істегенінің бодауын алу үшін; Мен мезгілін құпиялаған қиямет анық келеді." (15) "Ендеше, сені; қияметке сенбей, көңілдері тартқанына ілескендер, (қияметке сенуден) тоспасын. Онда жоқ боласың." (16) "Әй Мұса! Оң қолыңдағы не нәрсе?" (17) (Мұса F.C.): "Ол таяғым. Оған

таянамын. Онымен қойларыма жапырақ қағып беремін әрі онда басқа да істерім бар" деді. (18) "Әй Мұса! Оны таста!",- деді. (19) Оны тастады. Сонда ол, жылан болып жүрді. (20) "Оны ұста, қорықпа! Оны әуелгі халына қайтарамыз" деді. (21) "Қолыңды қойныңа тық. Аппақ ақаусыз басқа бір мұғжиза болып шықсын" (22) Саған ірі мұғжизаларымызды көрсету үшін (еді.)" (23) "Перғауынға бар. Өйткені ол, шектен шыққан." (24) (Мұса F.C.): "Раббым! Көңлімді кеңейтпейсің!",- деді. (25) "Ісімді оңайластырғайсың!" (26) "Тілімнің тұтықпасын шеше көр." (27) "Олар сезімді түсінсін!" (28) "Маған семьямнан бір уәзір қыл!" (29) "Туысым Һарұнды," (30) "Ол арқылы арқамды қуатта!" (31) "Оны істеріме ортақ қыл." (32) "Сені көп дәріптеуіміз үшін." (33) "Сені көп еске аламыз." (34) "Күдіксіз Сен бізді көресің." (35) (Алла): "Әй Мұса! Сенің тілегің берілді" деді. (36) "Негізінде саған басқа да бір рет игілік еткен едік." (37)

"Сол уақытта анаңның көкейіне тиісті нәрселер салған едік: (38) "Оны сандыққа салып, дәрияға тастап жібер; дәрия оны қырға шығарып тастасын. Оны оған да Маған да дұшпан біреу тауып алсын." "(Әй Мұса! Саған) көз алдымызда бағылуың үшін өз тарапымынан махаббат салдым." (39) "Сол уақытта әпекең барып: Сендерге оны бағатын біреу көрсетейін бе?",- деді. Сонда сені, көз айым болып кейімеуі үшін анаңа қайтардық. Және бір кісі өлтірдің. Сонда сені, ол қайғыдан құтқарған едік те сынаулармен сынаған едік. Сондай-ақ жылдар бойы Мәдян елінде тұрдың. Сосын белгілі мерзімде қайтып келдің, әй Мұса!" (40) "Сені Өзіме арнадым." (41) "Сен туысың (Һарүн екеуің) мұғжизаларымды апарыңдар. Мені еске алуға селқостық қылмаңдар." (42) "Екеуің Перғауынға барыңдар, өйткені ол шектен шыққан." (43) "Оған сыпайы сөз сөйлеңдер, мүмкін үгіт алар немесе қорқар." (44) (Мұса мен Һарүн Ғ.С.): "Раббымыз! Оның өктемдік қылуынан немесе шектен шығуынан қорқамыз" деді. (45) (Алла Т.): "Қорықпандар! Сендермен біргемін. Естимін, көремін" деді. (46) "Екеуің барып: Біз, Раббыңның саған жіберген елшісіміз; ал енді

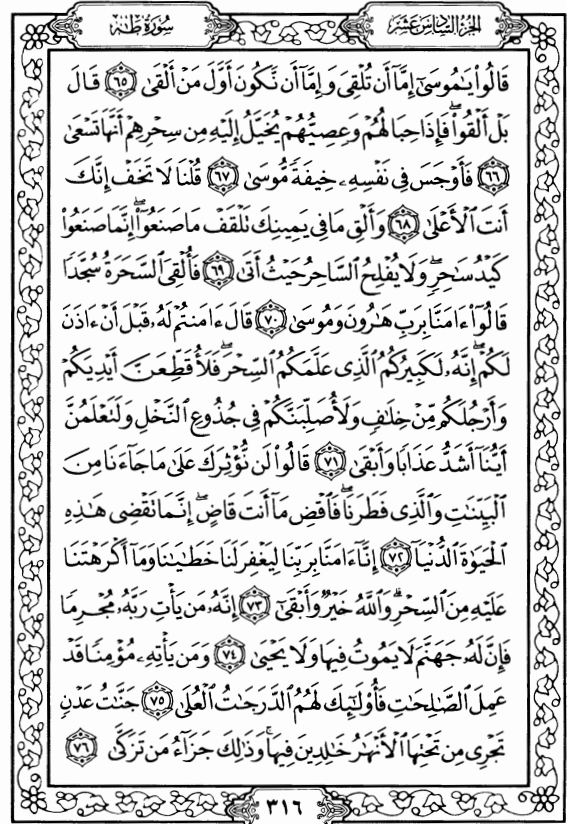
Израил ұрпақтарын бізбен бірге жібер. Енді оларды қинама, саған Раббыңның мұғжизасымен келдік. Есендік тура жолдағыларға болсын" деңдер. (47) "Бізді жасынға шығарып, бет бұрғандарға азап болатындығы уахи етілді." (48) (Перғауын): "Әй Мұса! Раббыларың кім?",- деді. (49) (Мұса): "Раббымыз, әр нәрсеге бір бейне беріп, сонан соң оны тура жолға салған" деді. (50) (Перғауын): "Ал сонда бұрынғы деуірдегілердің жағдайы қандай?",- деді. (51)

(Мұса F.C.): "Олардың мәліметі Раббымның қасындағы Кітапта бар. Раббым жаңылмайды да ұмытпайды" деді. (52) Ол сондай Алла, сендер үшін жерді бесік қылып, онда сендерге жолдар ашқан және көктен жаңбыр жаудырған. Ол су арқылы түрлі өсімдіктерден пар-парымен шығарды. (53) Жеңдер де малдарыңды жайыңдар. Рас бұнда ақыл иелері үшін өнеге бар. (54) Одан (топырақтан) сендерді жараттық. Оған қайтарамыз да екінші рет содан шығарамыз. (55)

Расында Перғауынға барлық мүғжизарымызды көрсеттік. Бірақ ол жасынға шығарып бас тартты. (56) "Әй Мұса! Сиқырың арқылы бізді жерімізден шығару үшін келдің бе?",- деді. (57) "Әрине біз де сол тәрізді сиқыр әкелеміз. Ендеше бізбен өз араңда бір уәделі жер белгіле. Біз де сен де айнымайтын ыңғайлы бір орын болсын" деді. (58) (Мұса F.C.): "Табысатын уактымыз, мереке күнгі ел жиналатын сәске болсын" деді. (59) Сонда Перғауын бұрылып кетті де сиқыршыларын жинап келді. (60) Мұса (F.C.) оларға: "Құрып-ақ қалыңдар! Аллаға өтірік жала жапсырмаңдар. Онда сендерді азаппен жоқ етеді. Расында кім жала жапсырса, мүлде зиянға ұшырайды" деді. (61) Олар өзара тартысып, жасырын кеңесті. (62) Олар: "Бұл екеуі сиқыршы, сиқырлары арқылы сендерді жерлеріңнен шығаруды, ардақты діндеріңді жоюды қалайды" десті. (63) "Сондықтан барлық сиқырларыңды жинап, сосын қатарланып келіңдер. Расында бүгін кім үстем болса, мұратқа жетеді." (64)

Олар: "Әй Мұса! Енді (асаңды) не сен таста немесе біз бұрын тастайық" деді. (65) (Мұса F.C.): "Жоқ, сендер тастандар" деді. Сол сәтте, олардың (тастаған) жіптері мен таяқтары сиқырларының салдарынан, Мұса (F.C.) ға жүрген жылан болып сезілді. (66) Сондықтан Мұса (F.C.) көңлінде бір қобалжу сезді. (67) "Қорықпа! Сен үстем боласың" дедік. (68) "Оң қолыңдағыны (таяқты) таста! Олардың жасағандарын жалмасын. Шынында олардың жасағандары, сиқыршының ғана айналасы. Сиқыршы қайда барса да құтылмайды" дедік. (69) Сонда бүкіл сиқыршылар, сәждеге жығылып: "Мұса мен Һарунның Раббына иман келтірдік" деді. (70) (Перғауын, сиқыршыларға): "Мен сендерге рұхсат беруден бұрын иман келтірдіңдер ме? Әрине ол, сендерге сиқыр үйреткен үлкендерің екен. Енді, әлбетте қолдарыңды да аяқтарыңды да шадырлата кесемін. Және сендерді құрманың бұтақтарына асамын. Сөйтіп қайсымыздың азабымыз қатты да тұрақты екенін жақсы білесіңдер" деді. (71) Олар: "Бізге келген ашық мұғжизалардан сондай-ақ бізді жаратқаннан, сені артық көре алмаймыз. Дереу не үкім берсең бер. Әрине сен осы дүниеде ғана ықпал жүргізе аласың" деді. (72) "Күдіксіз

біз, қателіктерімізді және сен бізді зорлаған сиқырды кешіруі үшін Раббымызға иман келтірдік. Сондай-ақ Алла (Т.) хайырлы да тұрақты." (73) Күдіксіз кім Раббына күнәкар болып келсе, рас оған тозақ бар: Онда ол, өлмейді де тіршілік өмір де сүрмейді. (74) Ал кім Оған иман келтіріп, рас ізгі іс істеп келсе, міне соларға жоғары дәрежелер бар: (75) Астынан өзендер ағатын Ғадын бақшалары; Олар, онда мәңгі қалады. Пәк болған кісінің сыйлығы осы. (76)

سُوْرَةُ

النُّجُوْمِ

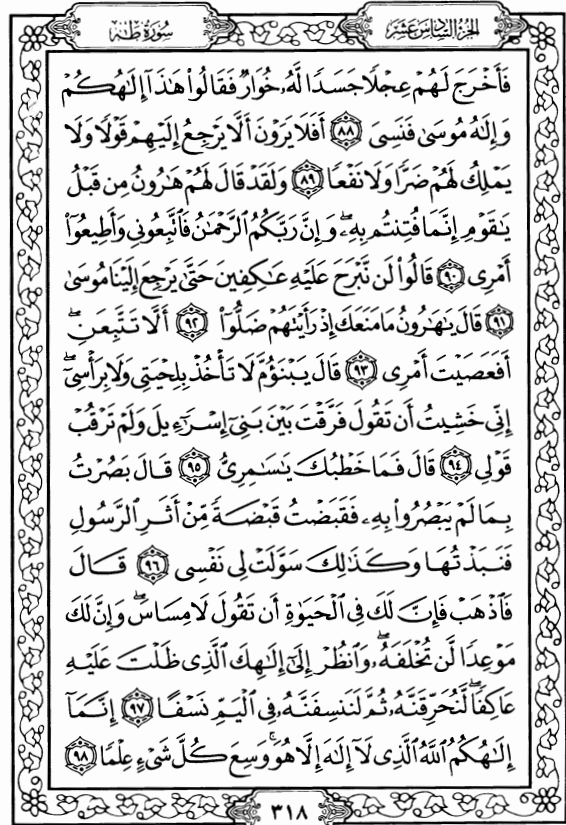
وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرَبْ لَهُمْ طَرِيقًا
 فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ﴿٧٧﴾ فَأَنْبَعَثَ فِرْعَوْنُ
 بِجُنُودِهِ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ﴿٧٨﴾ وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ
 وَمَا هَدَى ﴿٧٩﴾ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ وَوَعَدْنَاكَ
 جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْمَنَ وَالسَّلْوَى ﴿٨٠﴾ كَلِمًا
 مِنْ طِبِّئَاتٍ مَا زُرْنَاكَ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي
 وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ﴿٨١﴾ وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ
 وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى ﴿٨٢﴾ وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ
 قَوْمِكَ يَمُوسَى ﴿٨٣﴾ قَالَ هُمْ أَوْلَاءُ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ
 رَبِّ لِتَرْضَى ﴿٨٤﴾ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ
 السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾ فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ
 يَقَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدَّ أَحْسَنَ أَقْطَالٍ عَلَيْكُمْ
 الْعَهْدَ أَمْ أُرَدْتُمْ أَنْ يُحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ
 مَوْعِدِي ﴿٨٦﴾ قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حَمَلْنَا
 أَوْزَارًا مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَدْنَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

۳۱۷

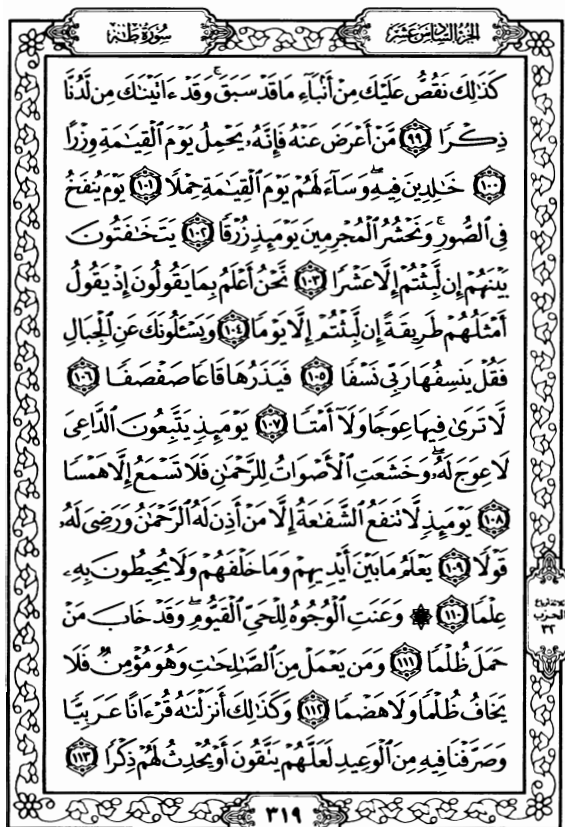
Расында Мұсаға: "Құлдарымды (Израил ұрпақтарын) түнделетіп, алып кет; оларға теңізде құрғақ жол аш. Олардың қуып жетулерінен қорықпа да шошыма!", - деп уахи қылдық. (77) Сонда оларды қуған Перғауын мен әскерлерін теңіз басып, ішіне алды. (78) Перғауын, елін адастырып, тура жолға салмаған еді. (79) Әй Израил ұрпақтары! Өздеріңді дұшпандарыңнан құтқарып, Түр тауының оң жағын сендерге уәде қылдық. Сондай-ақ сендерге, Мәнна, Сәлуаны түсірдік.

(80) Біз сендерге берген таза ризықтан жеңдер. Бұнда шектен шықпандар. (Өйтсеңдер.) Сендерге ашуым түседі. Ал кімге ашуым түссе, расында сол жоқ болады. (81) Өйткені; Мен, кім тәубе етіп, иман келтіріп, игілік істеп, тура жолда болса; әлбетте жарылқаймын. (Мұса F.C. елінен сайлап алған жетпіс кісімен Түр тауына жүргенде, олардан оза жүрген екен.7-С.155-А.) (82) "Әй Мұса! Сені қауымыңнан не асықтырды?" (83) (Мұса F.C.): "Олар артымда, Раббым, разы болуың үшін Саған асықтым" деді. (84) (Алла): "Рас Біз, сенен кейін еліңді сынадық. Сондай-ақ оларды, Сәміри жолдан шығарды" деді. (85) Сонда Мұса (F.C.) ашуланып, кейіген түрде, еліне қайтты да: "Әй елім! Раббыларың сендерге жақсы уәде қылмап па еді? Сендерге уәде ұзақ келді ме? Немесе өздеріңе Раббыларыңның қабары келуін қалап, уәдемнен айныдыңдар ма?," деді. (86) Олар: "Уәдеңнен өздігімізден таймадық. Бірақ бізге, ол елдің сәндік-бұйымдары артылған еді. (Алып шыққан еді.) Сонда оларды отқа салдық. Осылайша Сәміри де салды" деді. (87)

Сонда Сәміри, оларға; мәңіреген бір бұзаудың мүсінін шығарды да олар: "Сендердің де Мұсаның да тәңірі осы. Бірақ ол жаңылды" десті. (88) Олар оның өздеріне жауап қайтармағанын сондай-ақ олар үшін пайда, зиян келтіру күшіне ие емес екендігін көрмей ме? (89) Рас бұрын Һарұн да оларға: "Әй елім! Шынында сендер осы арқылы сыналдыңдар. Күдіксіз Раббыларың мейірімді. Сондықтан маған еріп, әміріме бой ұсыныңдар!";- деген еді. (90) Олар: "Мұса бізге қайтқанға дейін бұған табынудан табылмаймыз" десті. (91) (Мұса Ғ.С.): "Әй Һарұн! Бұлардың адасқанын көргенде, артымнан келуіңнен сені тосқан не? Немесе әміріме қарсы келдің бе?";- деді. (92-93) (Һарұн): "Әй анамның ұлы! Сақалым мен шашымды ұстамашы. Израил ұрпақтарының арасына іріткі салдың, сөзімді елемедің деуіңнен қорықтым" деді. (7-С.150-А) (94) (Мұса Ғ.С.): "Әй Сәміри! Жә, сенің істегенің не?";-

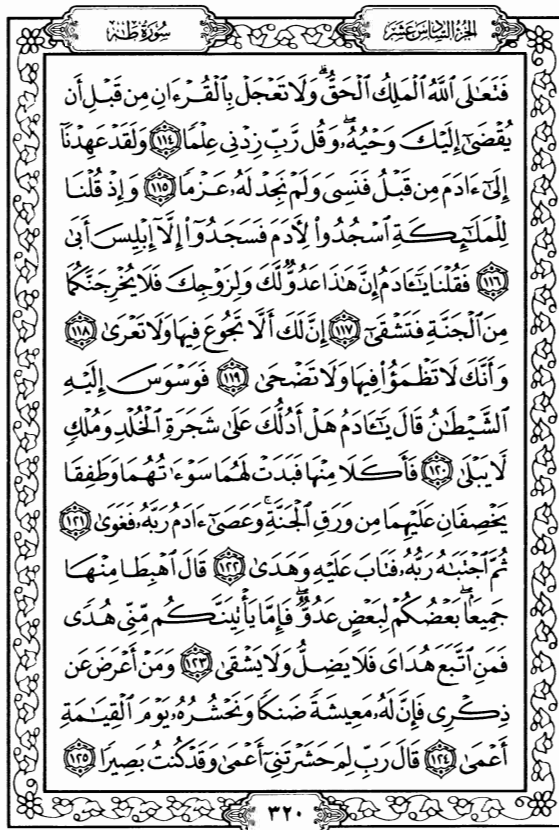
деді. (95) (Сәміри): "Олар көрмеген бір нәрсе көрдім. Елшінің (Жебрейіл Ғ.С.) ізінен бір уыс топырақ алып, оны ішіне салдым. Оны маған нәпсім жақсы көрсетті" деді. (96) (Мұса Ғ.С.): "Енді кет! Өмірін бойынша: 'Маған жұғыспа' деп өтесің. Күдіксіз саған әсте өзгермейтін бір жаза тағы бар. Бұлжымай табынған тәңіріңе қара! Әлбетте оны өртеп сонан соң дәрыға тастап жібереміз." (97) "Тәңірлерің Алла ғана. Одан басқа ешбір Тәңір жоқ, білімі әр нәрсені сидырады." (98)

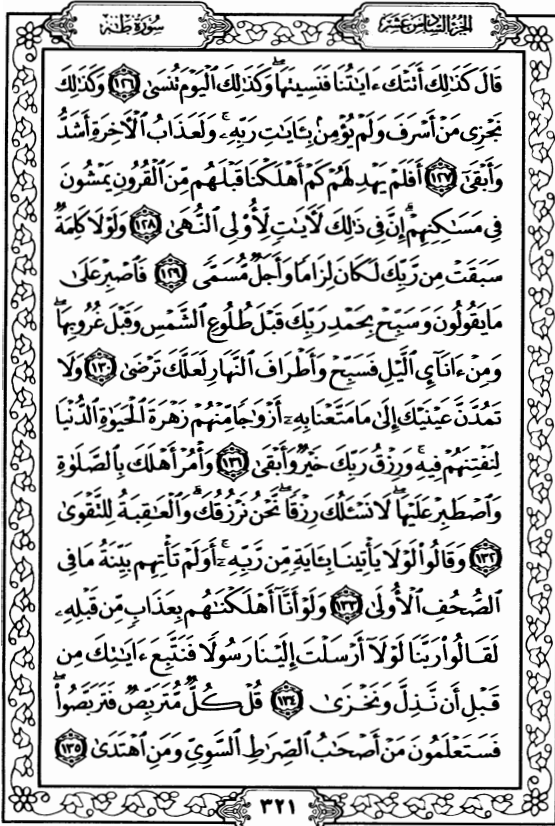
айтқандарын жақсы білеміз. Олардың ең туралары: "Дүниеде бір-ақ күн тұрдыңдар" дейді. (104) (Мұхаммед F.C.) олар сенен таулардың жайынан сұрайды. Сонда оларға: "Раббым тозаң қылып, ұшырып жібереді" де. (105) Оны теп-тегіс жазық қылады. (106) Сен онда ешбір қия не томпақ көрмейсің. (107) Олар; қиямет күні, шақырушыға еш бұрылмай ілеседі. Сондай-ақ Рахманның алдында дауыстар бәсеңдейді. Тіпті сыбдырдан басқаны естімейсің. (108) Сол күні Рахман рұқсат берген, сөзін жақтырғаннан басқаның шапағаты пайда бермейді. (109) Өйткені Алла, олардың алдарындағыны да арттарындағыны да біледі. Басқалар оны толық білмейді. (110) Тірі, меңгеруші (Алла) ге бастар иіледі. Кім зұлымдық арқаласа, қор болады. (111) Ал кім иман келтірген түрде түзу іс істесе, сонда ол жамандықтарының артуынан, жақсылықтарының кемуінен қорықпайды. (112) Осылайша Құранды Арапша түсіріп, онда түрлі ескертулер баян еттік. Мүмкін олар сақтанар. Немесе оларға үгіт пайда қылар. (113)

(Мұхаммед F.C.) өстіп, саған кейбір болып өткен уақиғаларды баян етеміз. Сондай-ақ саған өз қасымыздан Құранды бердік. (99) Кім Құраннан бет бұрса, сонда күдіксіз оған қиямет күнінде күнә жүктеледі. (100) Олар ол бейнетте мүлде қалады. Олар үшін қиямет күні нендей жаман жүк. (101) Сүр үрілген күні, күнәкарларды көздері көгерген түрде жинаймыз. (102) Олар араларында: "Дүниеде он-ақ тәулік тұрдық" деп сыбырласады. (23-С. 113-А.) (103) Олардың не

Шынайы меңгеруші Алла әр нәрседен жоғары. (Мұхаммед F.C.) саған етілген уахи бітуден бұрын Құранды оқуға асықпа да: "Раббым, білімімді арттыр!",- де. (114) Рас бұрын Адамға үкім берген едік. Алайда, ол ұмытты. Оны төзімді таппадық. (115) Сол уақытта періштелерге: "Адамға сәжде қылыңдар!",- дедік. Сонда олар сәжде қылды. Бірақ Ібіліс сәжде қылмай бас тартты. (116) Сонда Адамға: "Күдіксіз осы, саған да жұбайыңа да дұшпан. Екеуіңді жаннаттан шығарып жібермесін. Сонда машақат тартасыңдар" дедік. (117) Күдіксіз сен жаннатта, аш-жалаңаш қалмайсың. (118) Сондай-ақ онда шөлдемейсің де күннің ыстығы өтпейді. (119) Ақыр шайтан оған азғыру жүргізіп: "Әй Адам! Саған мәңгілік ағашын және таусылмайтын салтанатты көрсетейін бе?",- деді. (120) Сонда екеуі, одан жеді. Дереу ұятты жерлері көрінді. Сондықтан екеуі де үстеріне жаннаттың жапырақтарын жаба бастады. Адам (F.C.) Раббына күнәкар болып, жолдан тайды. (121)

Сонан кейін Раббы оны есіркеп, тәубесін қабыл етіп, тура жолға салды. (122) Бір-біріңе дұшпан болған бойда жаннаттан түгел түсіңдер. Егер екеуің тарапымынан бір туралық келіп, кім тура жолыма ілессе, сонда ол адаспайды да машақат тартпайды. (123) Ал кім үгітімнен бет бұрса, сонда күдіксіз оған бір тар тұрмыс болады. Сондай-ақ оны соқыр түрде жинаймыз. (124) "Раббым, мені неге соқыр етіп тірілттің? Расында мен көретін едім" дейді. (125)

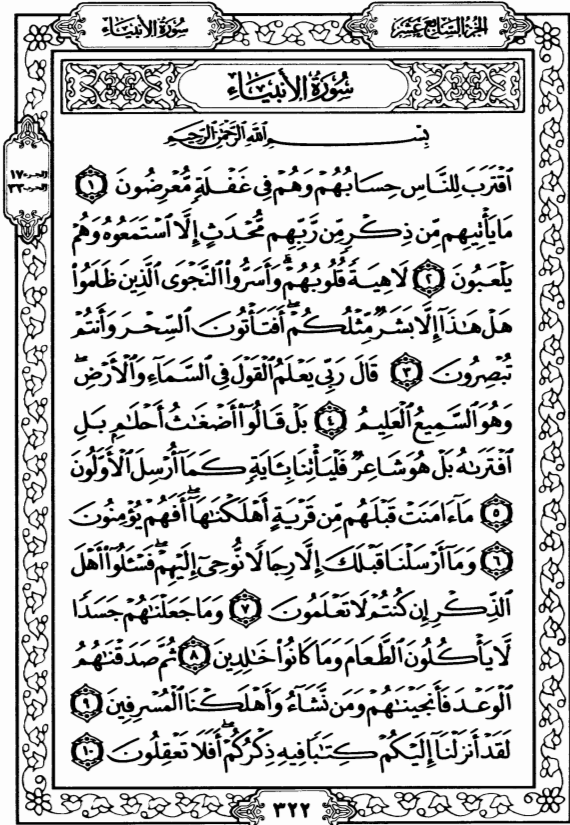

(Алла): "Міне осылай. Өйткені саған аяттарымыз келген еді. Сонда сен оны ұмытқан едің. Сол сияқты бүгін сен де ұмытыларсың" дейді. (126) Ал міне сөйтіп, шектен шыққан, Раббының аяттарына иман келтірмеген кісіні жазаландырамыз. Әрине ахирет азабы әрі қатты әрі тұрақты. (127) Оларды жұрттарында жүріп жүрген өздерінен бұрынғы Біз жоқ еткен нәсілдер (дін үлгісі) жолға салмады ма? Рас мұнда ақыл иелеріне өнеге бар. (128) Егер Раббыңнан бекітілген сөз;

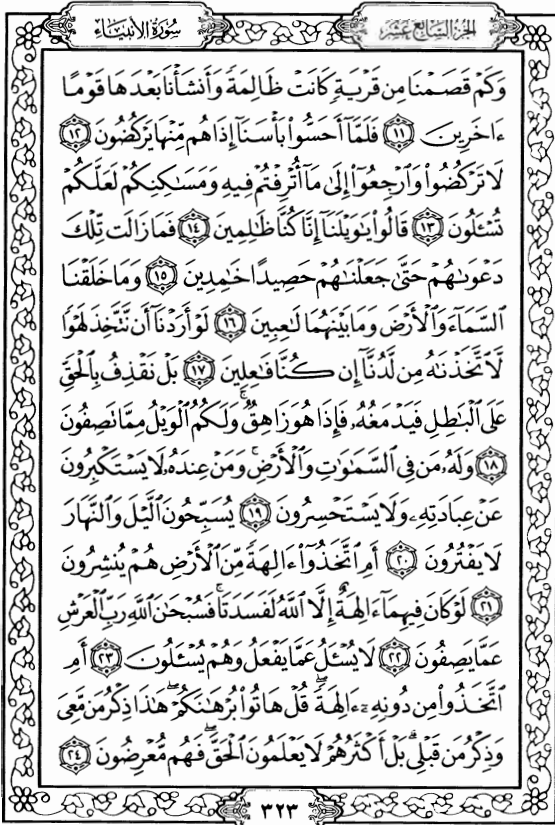
белгіленген бір мерзім болмаса, әрине істері біткен болар еді. (129) (Мұхаммед F.C.) сонда олардың айтқандарына сабыр ет. Күн шығудан бұрын да батудан бұрын да Раббыңды мақтай пәкте. Кеш мезгілдерінде және күндіздің айналасында да пәкте. Мүмкін ризалыққа бөленерсің. (130) Біз олардың кейбіреуіне сынау үшін берген дүние тіршілігінің ғана сәні түріндегі нәрселерге көзіңді сүзбе. Раббыңның несібесі хайырлы да тұрақты. (131) Үй-ішінді намазға бұйыр және өзің де оған көңіл бөл. Біз сенен ризық тілемейміз. Сені біз ризықтандырамыз. Соңғы табыс тақуаға тән. (132) Олар: "Бұл, Раббынан бір мұғжиза неге келтірмейді?", - деді. Оларға, бұрынғы кітаптарда ашық дәлелдер келмеді ме? (Бұрынғы Інжіл, Тәуратты және т.б. кітаптарды қамтыған бұл Құран, осал бір мұғжиза ма? Ж.Б.К.М.Р) (133) Егер бізге бір елші жіберген болсаң, қор және сорлы болудан бұрын аяттарыңа көнер едік" дер еді. (134) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Бәріміз де соңын күтеміз. Ал сендер де күтіндер. Таяуда кімнің тура жолға ие екендігін, кімнің тура жол тапқандығын білесіндер" де. (135)

21-ӘНБИЯ СҮРЕСІ

"Меккеде түскен. Жүз он екі аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді
Алланың атымен бастаймын.
Адам баласының есеп көретін
мезгілі таяды. Алайда, олар кәперсіз
бет бұруда. (1) Олар, Раббыларынан
өздеріне келген әр жаңа ескертуді
мүлде ойыншық етіп қана
тыңдайды. (2) Олардың жүректері
боста. Жасырын кеңескен залымдар:
"Бұл сендер сияқты ғана адам. Көре
тұра сиқырға ересіңдер ме?";- (деп
күңкілдесті.) (3) (Мұхаммед F.C.)
оларға: "Раббым; жер, көктегі
сөйленгенді біледі. Сондай-ақ Ол,
толық естуші, білуші" деді. (4) Олар:
"Олай емес. Бұл шым-шытырық
түстер. Жоқ, өзінің жасандысы. Жоқ,
ол ақын. Әйтпесе, бізге бұрынғы
елшілерше бір белгі келтірсін" деді.
(5) Бұлардан бұрынғы біз жоқ еткен
кент (халқы) иман келтірмеді. Енді
бұлар иман келтіре ме? (6) Сенен

бұрын да өздеріне уахи етіп,
еркектерді ғана жіберген едік. Егер
білмесеңдер Кітап иелерінен
сұраңдар. (7) Ол пайғамбарларды
тамақ жемейтін бір дене қылмадық.
Сондай-ақ олар мәңгі қалушы да
емес. (8) Сонан кейін оларға етілген
үдемізді шынға шығарып, оларды
және қалаған кісілерімізді
құтқардық та шектен
шығушыларды жоқ еттік. (9)
Сендерге ішінде өздеріңе үгіт
болған бір Кітап жібердік. Сонда да
түссінбейсіңдер ме? (10)

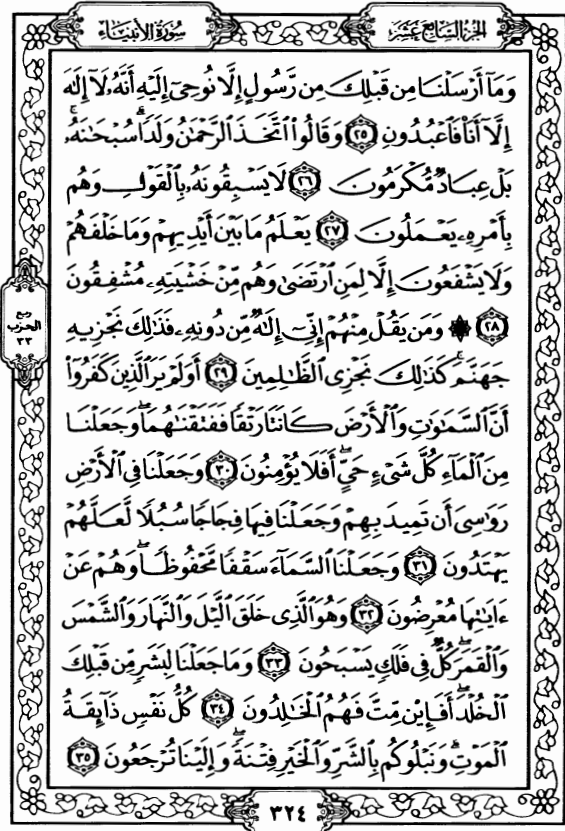

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرِيبٍ كَانَتْ ظِلْمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا
 آخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّا أَحْسَبُوا أَنَّ بَأْسَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾
 لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَىٰ مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكَنِكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تَشْتَلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا إِنَّا لَنَاطِقِينَ لَمَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ
 دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَمِيدِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا
 السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَئِيمِينَ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا
 لَا تَخَذُوهَ مِنْ دُونِ مَا نَحْنُ بِفَاعِلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ
 عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا نَصِفُونَ ﴿١٨﴾
 وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٩﴾
 عَنْ عِبَادَتِهِ ۚ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿٢٠﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
 لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢١﴾ أَمْ اتَّخَذُوا أَوْلِيَاءَ مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢٢﴾
 لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ
 عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٢٣﴾ لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ ﴿٢٤﴾ أَمْ
 اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرٌ مِنْ مَعِي
 وَذِكْرٌ مِنْ قَبْلِي ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٥﴾

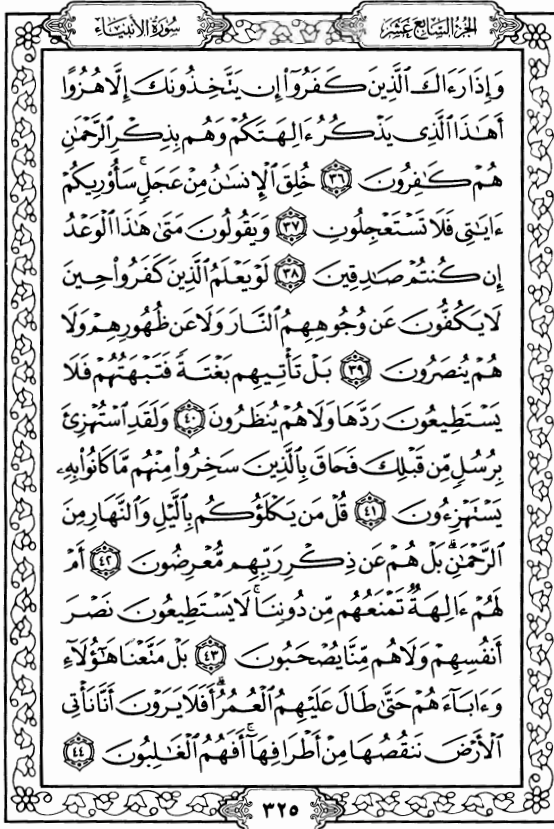
Қаншалаған халқы залым кентті талқандадық та одан кейін басқа ел жараттық. (11) Сонда олар азабымызды сезген сәтте, ол жерден қаша бастады. (12) "Қашпандар! Бақ берілген жерге, үйлеріңе қайтыңдар. Мүмкін сұраласыңдар" (деді). (13) Олар: "Өкінішке орай біз залым екеміз" деді. (14) Осы дауыстары; біз оларды орылған шөп, сөнген отқа айналдырғанға дейін сенбеді. (15) Көк пен жерді және екі арасындағыны ойыншық қып жаратпадық. (16) Егер бір ойыншық

жасағымыз келсе де оны жасайтын болсақ өз қасымыздан-ақ жасап алар едік... (17) Егер өтірікті, шындықпен ұрсақ, миын бырқ еткізер еді де сонда ол жойылып, кетер еді. Жасанды сөздеріңнің салдарынан сендерге нендей өкініш. (18) Көктер мен жердегілер Алланикі. Оның қасындағылар, Оған құлшылық қылудан дандайсымайды да шаршамайды. (19) Олар күндіз-түні Алланы дәріптеуден жалықпайды. (20) Оларың жерден жасап алған тәңірлері; солар, өліктерді тірілте ме? (21) Егер жер-көкте Алладан басқа да тәңірлер болса еді, әлбетте екеуі де бұзылып, кетер еді. Ғаршының Раббы Алла, олардың жасанды сипаттарынан пәк. (22) Ол, істегендерінен сұралмайды да олар сұралады. (23) Немесе олар, Алладан өзге тәңірлер жасап алды ма? (Мұхаммед F.C.): "Дәлелдеріңді келтіріңдер. Міне менімен бірге болғандардың Кітабы және менен бұрынғылардың Кітабы" де. Олай емес, олардың көбі шындықты білмейді. Сондықтан олар жалтарады. (24)

(Мұхаммед F.C.) сенен бұрын бір пайғамбар жіберсек, оған: "Күдіксіз Менен басқа ешбір тәңір жоқ. Онда Маған ғана құлшылық қылыңдар" деп қана уахи етіп, жібердік. (25) Сонда олар: "Алланың баласы бар" деді. Алла одан пәк. Олай емес, періштелер ардақты құлдары. (Олар періште Алланың қыздары дейтін еді.) (26) Олар, Одан оза сөз сөйлемейді. Сондай-ақ олар, Оның әмірін ғана орындайды. (27) Алла олардың өткенін де келешегін де біледі. Олар, Алланың разы болған кісісіне ғана шапағат ете алады. Олар Алладан қорыққаннан тітірейді. (28) Олардан кім: "Алладан өзге мен де тәңірмін!,- десе, оны тозақпен жазаландырамыз. Залымдардың сазайын сөйтіп тарттырамыз. (29) Қарсы болғандар, негізінде көктер менен жер тиіскен еді. Екеуін ажыратқанымызды, әр жанды нәрсені судан жаратқанымызды көрмей ме? Сондай-ақ сенбей ме? (30) Жер оларды тербетпесін деп, асқар тауларды орналастырдық. (16-С. 16-А) Және жөн табулары

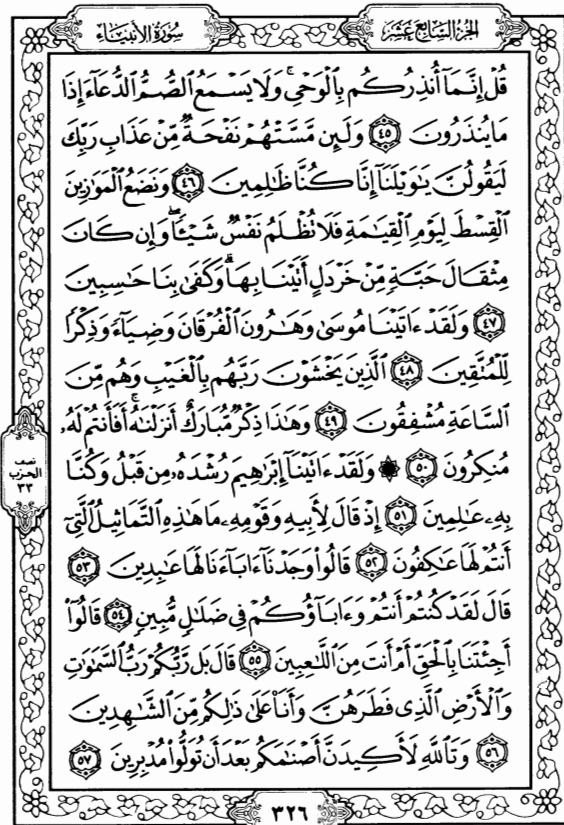

үшін кең жолдар жараттық. (31) Аспанды берік бір төбе қылдық. Олар болса, мұндағы белгілерден бет бұрады. (32) Ол Сондай Алла; түнді, күндізді, күнді және айды жаратты. Әрқайсысы өз айналасында жүзеді. (33) (Мұхаммед F.C.) сенен бұрын да адам балсына мәңгілік (өмір) бермедік. Ал егер сен өлсең сонда олар мәңгі қала ма? (34) Әркім өлімді татады. Сендерді сынап; жаман-жақсы күйге саламыз. Сондай-ақ бізге қайтарыласыңдар. (35)

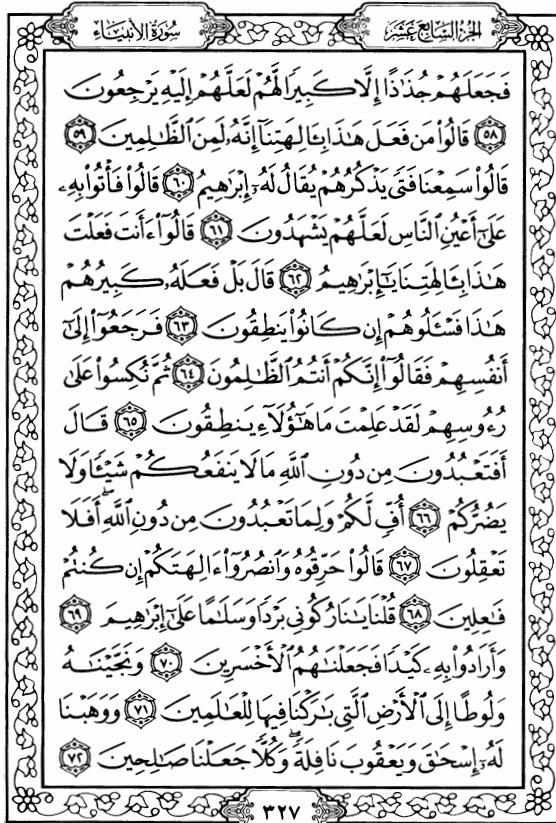
(Мұхаммед F.C.) қарсы болғандар, қашан сені көрсе, өзіңді мүлде тәлкектеп: "Тәңірлеріңді сөз қылып жүрген осыма?",- дейді. Сондай-ақ олар өздері Рахманның зікіріне (Кітабына) қарсы. (36) Адам баласы асыққыш болып жаратылған. Белгілерімді көрсетемін. Менен тез тілемендер. (37) Олар: "Ал егер шын айтсаңдар, осы уәде қашан келеді?",- дейді. (38) Егер қарсы болғандар; оттан беттерін де арқаларын да қорғай алмайтын мезгілді білсе еді. (39) Олай емес!

Бейнет оларға кенеттен келіп, өздерін абыржытады. Сонда олар оны тойтара алмайды да өздеріне мұрса да берілмейді. (40) Расында сенен бұрынғы пайғамбарлар да ажыуаланған. Сонда мазақтағандардың, тәлкектеген нәрселері өз бастарына жеткен. (41) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Сендерді күндіз-түні Алладан кім арашалай алады?",- де. Керісінше олар Раббыларының насихатынан бет бұруда. (42) Немесе бізден өзге өздерін қорғайтын тәңірлері бар ма? Тәңірлері өз бастарына жәрдем ете алмаумен қатар бізден де қолдау таппайды. (43) Әрине, оларды да аталарын да ұзын бір өмірге дейін пайдаландырдық. Ал енді олар, жерді айналасынан (апаттар арқылы) кеміткенімізді көрмей ме? Сонда жеңіске солар ие бола ма? (44)

(Мұхаммед F.C.) оларға: "Шын мәнінде сендерге уахи арқылы ескертемін. Саңырау ескертілсе де дауысты естімейді" де. (45) Рас, егер оларға Раббыңның азабынан азгантай ғана жетсе, олар: "Нендей өкініш! Біз залым екеміз" дейді. (46) Қиямет күні, туралық таразысын қоямыз. Сонда ешкім әділетсіздікке ұшырамайды. Егер бір ұрық түйірінің салмағындай болса да оны әкелеміз. Есеп көруде жеткіліктіміз. (47) Рас Мұса мен Харун (F.C.) ға жақсы-жаманды ажырататын, тақуалар үшін жарық және үгіт түрінде Кітап бердік. (48) Олар Раббыларын көрмей-ақ қорқып әрі олар, қияметтен үрейленеді. (49) Бұл Құран біз түсірген мұбарак бір насихат. Енді соған да қарсы келесіңдер ме? (50) Рас, бұрын Ыбырайым (F.C.) ға да туралық берген едік. (51) Сол уақытта ол; әкесіне, еліне: "Мына сендер шоқынған мүсіндер не?";-

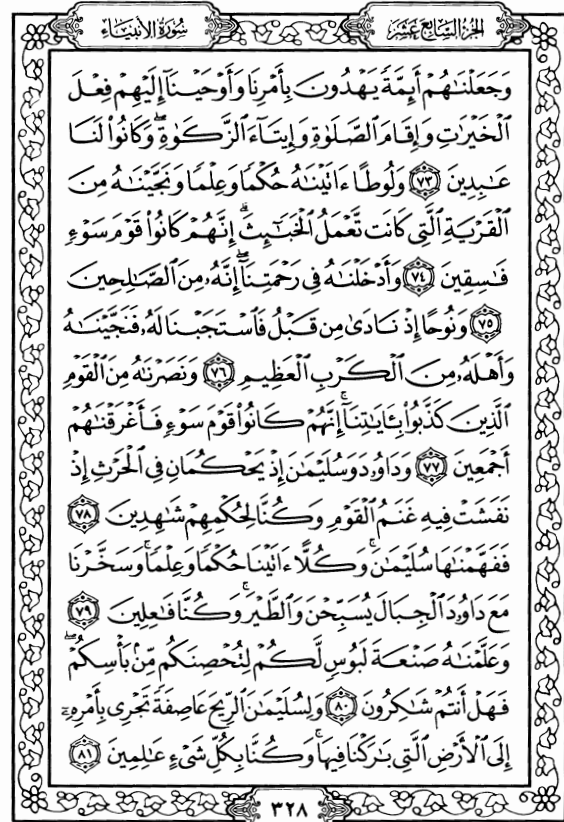
деді. (52) Олар: "Біз аталарымызды осыған табынған түрде таптық.", - деді. (53) (Ыбырайым F.C.): "Рас сендер де аталарын да адасудасыңдар" деді. (54) Олар: "Сен бізге шындықты әкелдің бе? Ойнап, жүрсің бе?"; - деді. (55) "Олай емес. Негізінде сендердің Раббыларың, көктер мен жердің Раббы; соларды Ол жаратты. Сондай-ақ осыларыңа айғақ болушыларданмын" деді. (56) "Аллаға серт етемін! Сендер бұрылып кеткеннен кейін әлбетте бұттарыңа соқтығамын" (деді.) (57)

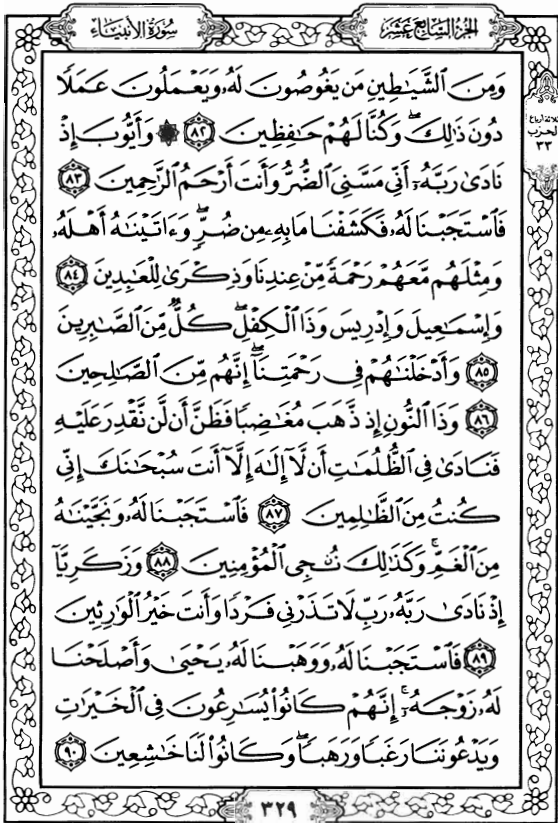
Сонда оларды быт-шыт қылып, бәлкім осыған айналар деп, үлкенін ғана қойды. (58) Олар: "Бұны тәңірлерімізге кім істесе де ол, анық залым екен" десті. (59) "Ыбырайым деген бір жігіттің осыларды сөз қып жүргенін естідік" десті. (60) "Оны, көрулері үшін адамдардың көз алдына алып келіңдер" десті. (61) "Әй Ыбырайым! Осыны тәңірлерімізге сен істедің бе?",- десті. (62) "Бәлкім мына олардың үлкені істеген шығар. Егер сөйлей алатын болса, олардан сұрандар"

деді. (63) Олар өзара: "Шынында сендер залымсыңдар" десті. (64) Сосын олар, мүсеуірей сүлкійіп: "Расында бұлардың сөйлемейтінін білесің ғой" деді. (65) "Онда сендер Алланы қойып, өздеріңе ешбір пайда, зиян келтіре алмайтын нәрсеге табынасыңдар ма?" (66) "Тұь! Сендерге де Алланы қойып, табынғандарыңа да. Енді де түсінбейсіңдер ме?",- деді. (67) Олар: "Егер бір нәрсе істейтін болсаңдар, Ыбырайымды өртеп, тәңірлеріңе көмек етіңдер" десті. (Олар, Ыбырайымның қол-аяғын байлап, "мүнжанық" деген атқы арқылы отқа атарда Жебрейіл (Ғ.С.) келіп: "Бір хажетін бар ма?",- дегенде: "Саған хажетім жоқ" дейді. "Онда Раббыңнан тіле!",- дегенде: "Өзіне халім мәлім. Алла маған жетеді, Ол нендей жақсы ие" деп, нағыз Алла ға ғана сиынады. Б.М.Х.) (68) "Әй от! Ыбырайымға салқын, зиянсыз бол" дедік. (69) Олардың Ыбырайым (Ғ.С.) ға қастық істегілері келді. Бірақ өздерін сәтсіздікке ұшыраттық. (70) Лұт (Ғ.С.) ты құтқарып, әлемдер үшін мұбарак болған жерге жеткіздік. (71) Ыбырайым (Ғ.С.) ға Ысхақты артықша Яғқұпты бердік. Бәрін де түзу кісілер еттік. (72)

Оларды әміріміз бойынша, тура жол көрсететін басшы қылып, оларға жақсылық істеуді, намазды орындауды, зекет беруді уахи қылдық. Олар бізге құлшылық қылушы еді. (73) Лұт (F.C.) қа хикмет, ғылым бердік. Жаман істер істейтін кенттен құқардық. Рас олар, жаман бұзық ел еді. (74) Оны рахметімізге бөледік. Рас ол жақсылардан еді. (75) Бұрын жалбарынған Нұх (F.C.) тың тілегін қабыл етіп, оны әрі үй-ішін зор апаттан құтқарған едік. (76) Оны, аяттарымызды жасынға шығарған елден қорғадық. Өйткені олар, сұмпайы ел еді. Сонда оларды түгел суға батырдық. (77) Дауыт пен Сүлеймен (F.C.) ді есіңе ал. Екеуі бір елдің қойы түнде егінге түсіп, соған билік айтқанда, биліктерін көріп тұрдық. (Дауыт F.C.: "Егін иесі қойды алсын" деп билік қылғанда; баласы, Сүлеймен: "Қой иесі егінді бағып, жетілдіргенге дейін қой егін иесінде тұрсын" дейді. Б.М.Р.) (78) Сонда оны Сүлейменнің көкейіне салдық. Негізінен де әрқайсысына

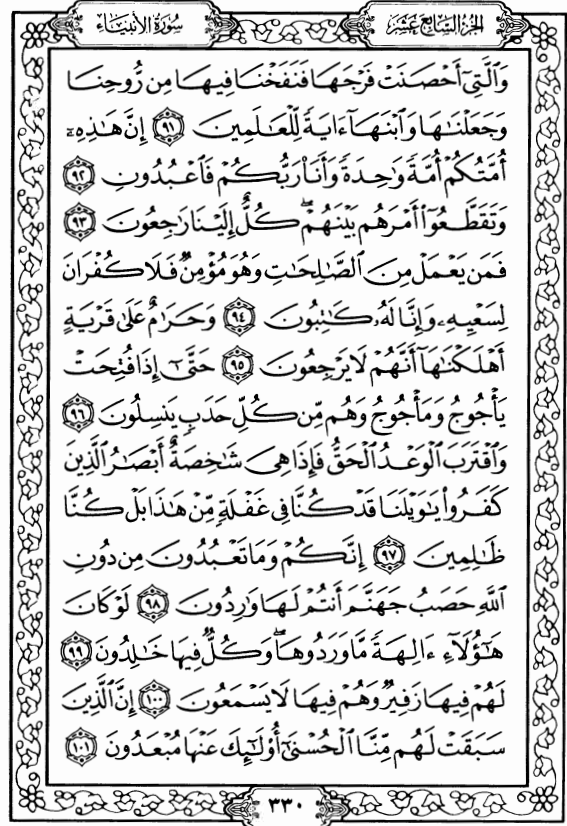

әкемшілік, білім бердік. Және Дауыт (F.C.) пен бірге Алланы дәріптейтін тауларды, құсты бой ұсындырдық. Оны Біз істедік. (79) Дауыт (F.C.) қа сендерді соғыстан қорғау үшін сауыт жасау өнерін үйреткен едік. Сонда сендер шүкір етесіңдер ме? (80) Сүлеймен (F.C.) ге қатты желді бағындырдық. Оның әмірімен, біз мұбарак қылған жерге жүреді. (Сүлеймен (F.C.) нің тағы желмен ұшып; Шамға, Йеменге дейін баратын еді. Б.К.Р.Х.Ж-Қ.) (34-С. 12-А. 38-С. 36-А.) (81)

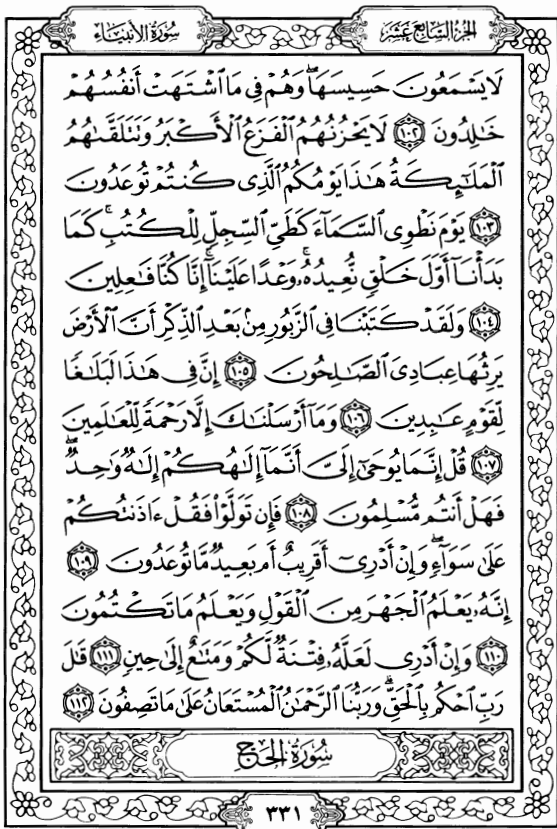
Оған суға сүңгітін, басқа істер де істейтін жындардан да мойынсал қылдық. Сондай-ақ олардың бақылаушысы едік. (34-С.12-А.) (82) Әйүп (Ғ.С.) те Раббына: "Маған бір бәле келді. Сен мәрхамет етушілердің абзалысың" деп, жалбарынды. (83) Сонда тілегін қабыл етіп, өзіндегі науқасты айықтырып, Сондай-ақ құлшылық қылушыларға ғибрат үшін өзіне семьясын және олармен бірге бір есе артық мәрхамет етіп, бердік. (Алла сынамаққа балаларын, мал-мүлкін

алып, құрт ауру берсе де қабақ шытпай сабыр еткендіктен; науқасынан айықтырып, бұрынғыдан екі есе әулет, дәулет береді. Ж.Б.М.К.Р.Х.) (84) Ысмайыл, Ыдрыс, Зүлкәфил (Ғ.С.) дерге де (мәрхамет еткен едік.) Солардың барлығы да сабырлы еді. (85) Сондай-ақ оларды мәрхаметімізге бөледік. Өйткені олар, игілерден еді. (86) Юнысты есіңе ал. Сол уақытта ашуланып, кетіп қалды да біздің еш тарлық қылмауымызды ойлап, сонда қараңғылықтар ішінде (балықтың қарнында): "Сенен басқа ешбір тәңір жоқ. Пәксін. Шын мәнінде мен қателесушілерден болдым" деп, жалбарынды. (37-С. 138-А.) (Айтқанына көнбеген еліне, ашуланып, бет алды кетіп, бір кемеге отырғанда балық жұтады. Б.М.К.Р.Х.) (87) Тілегін қабыл етіп, оны қайғыдан құтқардық. Міне иман келтіргендерді сөйтіп құтқарамыз. (88) Экерияны да есіңе ал. Раббына: "Раббым! Мені жалғыз қойма. Сен ең жақсы мұрагерсің" деп жалбарынды. (89) Сонда тілегін қабыл етіп, оған Яхяны бердік. Әрі жұбайын жасарттық. Өйткені бұлар, жақсылықтарға ұмтылады. Бізден үмітпен қорқу арасында тілейді де бізге бәйек болады. (90)

Сондай абыройын қорғаған (Мәрям) га рұхымыздан үрледік. Сондай-ақ өзін де ұлын да бүкіл әлемге ғибрат қылдық. (91) Осы сендердің үмметтерің бір-ақ үммет. Мен Раббыларың. Сондықтан Маған ғана құлшылық қылыңдар. (Алланы бірлеуші бүкіл пайғамбарлар келтірген дін, Ислам діні. Сондықтан бір-ақ үмметсіңдер. Ж.Б.М.Р.К.) (92) Олар араларында дін істерін бөлшектеді. Негізінде барлығы бізге қайтады. (93) Сонда кім иман келтіріп, жақсылық істесе, оның еңбегі босқа кетпейді. Күдіксіз оған жазамыз. (94) Біз жоқ еткен кент халқының бізге қайтпауы мүмкін емес. (95) Яжүж, Мажүж ағытылып, әрбір төбеден келгенге дейін. (Хадис кітаптарында заман ақырға таяғанда: Яжүж, Мажүж шығатындығы білдірілген. Тәпсір Мадарік.) (96) Ол шын уәде

(қиямет) таяса, сол уақытта қарсы болғандардың көздері шарасынан шығып: "Әттеген-ай! Біз бұдан кәперсіз залым екенміз" дейді. (97) Сендер және Алладан өзге табынған нәрселерің, тозақтың отынысыңдар. Сендер соған кіресіңдер. (98) Егер олар тәңір болса, оған кірмес еді. Барлығы онда мүлде қалады. (99) Олар, тозақта ыңыранып, олар ол жерде еш нәрсе естімейді. (100) Күдіксіз өздеріне Бізден игілік жазылғандар, солар тозақтан аулақ болады. (101)

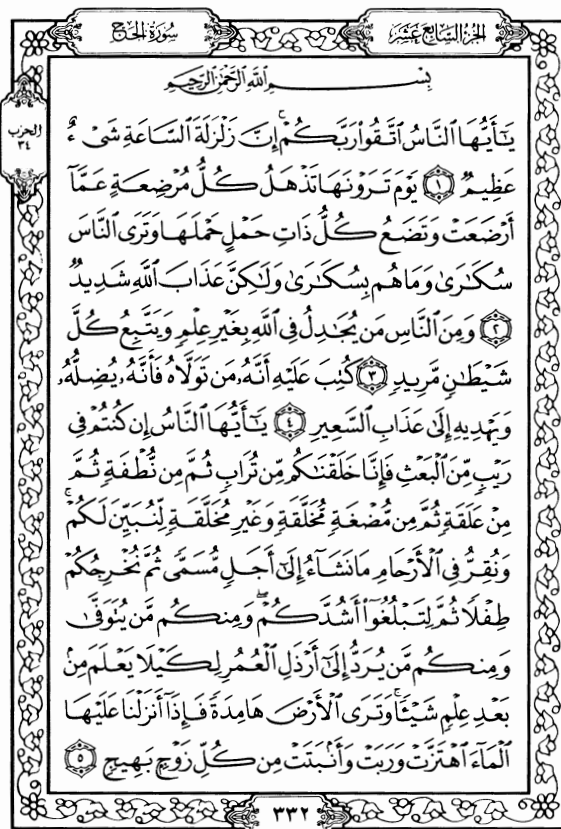

Олар тозақтың сыбдырын да естімейді. Сондай-ақ олар жаннаттағы көңілдері қалаған нәрселерінде мәңгі қалады. (102) Оларды қорқыныштың ең зоры уайымдатпайды да оларды періштелер: "Міне бұл сендерге уәде етілген күн" деп қарсы алады. (103) Ол күнде, көкті, кітаптың бетін бүктегендей бүктейміз де, әуел бастағыдай қайта жаратамыз. Бұл Бізге бір міндет. Шынында Біз орындаймыз. (104) Расында Тәураттан кейінгі Зәбүрде: "Жерге

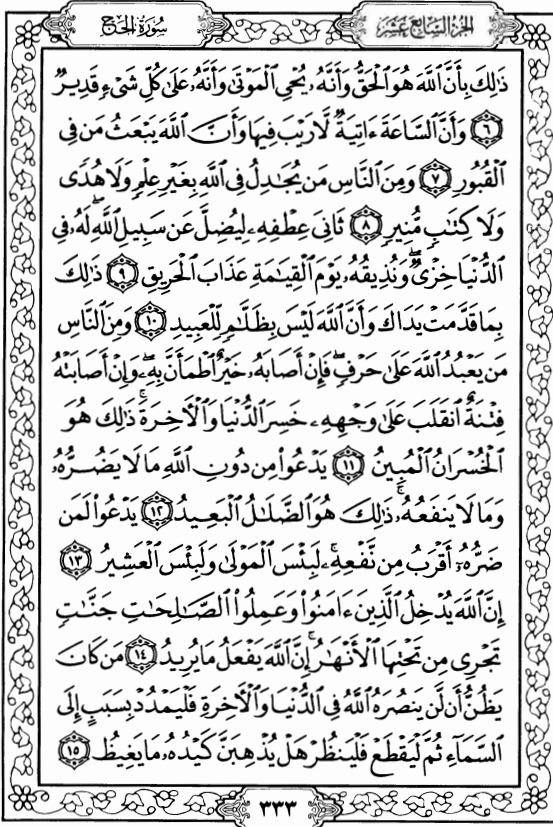
игі құлдарым мұрагер болады" деп жаздық. (24-С.55-А.) (105) Күдіксіз осы Құранда, құлшылық қылған елге, әрине бір ұқтыру бар. (106) (Мұхаммед F.C.) Біз сені бүкіл әлемге рахмет етіп қана жібердік. (107) "Шын мәнінде маған, Тәңірлерің бір-ақ Тәңір деп уахи етілді. Онда Соған бой ұсынасындар ма?",- де. (108) Ал сонда егер олар жүз бұрса: "Сендерді тегіс құлақтандырдым. Сендерге уәде етілген нәрсе алыс па? Жақын ба? Білмеймін" де. (109) "Күдіксіз Алла, сөздің көрнеуін де біледі, жасырғандарыңды да біледі." (110) "Білмеймін. (Бәлкім бұл (мерзім) сендер үшін бір сынау, бір заманға дейін пайдалану шығар." (111) (Мұхаммед F.C.): "Раббым, туралықпен үкім ет. Жасама сүреттеулеріңе, мейірімді Раббымыздан жәрдем тіленеді" деді. (112)

22-ХАЖ СҮРЕСІ

Мединеде түскен, жетпіс сегіз аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді
 Алланың атымен бастаймын.
 Әй адам баласы! Раббыларыңнан
 қорқыңдар. Расында қияметтің
 сілкінісі үлкен нәрсе. (1) Ол күні, әр
 емізушінің емізгенін ұмытқанын
 және әрбір буаз жәндіктің іш
 тастағанын көресің. Адамдарды мас
 түрде көресің. Негізінде олар мас
 емес. Бірақ Алланың азабы қатты.
 (2) Адамдардың кейі, Алла жайында
 білмей таласады да қасарысқан
 шайтанға ілеседі. (3) Негізінде кім
 шайтанды дос көрсе; ол, оны
 адастырып, тозақ отына бастайды
 деп жазылған. (4) Әй адам баласы!
 Егер өлгеннен кейін тірілуден
 күдіктенсеңдер, әрине біз сендерді
 топырақтан сонан соң жыныстық
 тамшыдан, кейін ұйыған қаннан

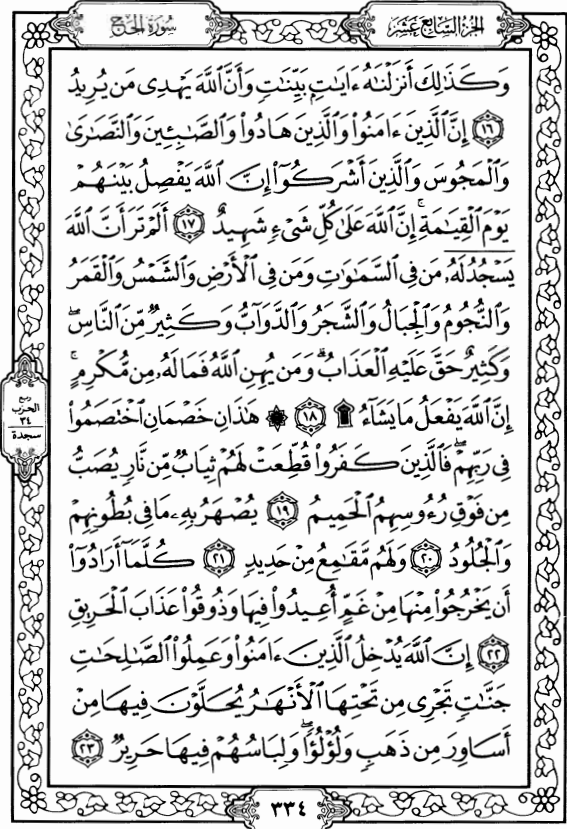
тағы бейнеленген, бейнеленбеген
 кесек еттен өздеріңе тектеріңді
 білдіру үшін жараттық. Сондай-ақ
 жатырларда қалаған мерзімге дейін
 қойып қоямыз. Соңында бөбек
 түрінде шығарамыз. Одан кейін
 ержетесіңдер. Кейбіреулерің қайтыс
 болып, кейбіреулерің әр нәрсені
 білгеннен кейін түк білмейтін
 өмірдің ең нашарына
 қайтарыласыңдар. Қураған жерді
 көресің. Оған жаңбыр жаудырсақ,
 құлпырып, көпсіді де әр түрлі
 көркем өсімдік өндірді. (5)

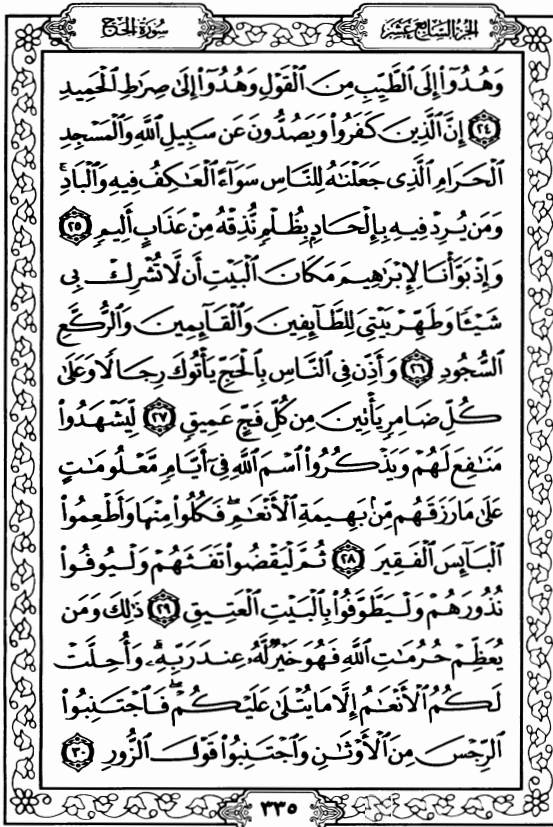
Осы дәлелдер бойынша, шын мәнінде Алла; Ол, хақ. Күдіксіз Ол, өлікті тірілтеді. Өйткені, әр нәрсеге күші жетеді. (6) Әлбетте қиямет келеді. Онда күдік жоқ. Шәксіз Алла, қабырдағыларды тірілтеді. (7) Адамдардың кейі; білімсіз, жолбасшысыз және сәуле беруші кітабы да жоқ. Алла жайында таласады. (8) Алланың жолынан адастыру үшін тоң мойындық істейді. Оған дүниеде қорлық бар. Әрі қиямет күнінде, жандырушы азаптың дәмін таттырамыз. (9) "Бұл

бұрыннан қолекі істегендеріңнің сазайы." Расында Алла құлдарына зұлымдық қылушы емес. (10) Адамдардан Аллаға немқұрайды құлшылық қылатындар бар. Егер оған бір жақсылық келсе, сол себепті көңілдері орнығады да егер оған бір кесір тисе; жалтарып, дүние, ахиретте зиян тартады. Міне бұл ашық зиян. (11) Олар Алладан өзге өздеріне пайда, зиян бере алмайтын нәрселерге сынады. Міне сол ұзақ адасу. (12) Сөйтіп олар, пайдасынан зияны жақын біреулерге сынады. Әрине нендей жаман қожайын! Нендей жаман сыбайлас! (13) Күдіксіз Алла, иман келтіріп, түзу іс істегендерді, астарынан өзендер ағатын бақшаларға кіргізеді. Шынында Алла қалағанын істейді. (14) Кім; Алла, дүние, ахиретте пайғамбарға әсте жәрдем етпейді деп, ойласа, дереу бір жіппен төбеге асылып, сосын соны кессін де көрсін. (Буынып, өліп көрсін.) Оның бұл амалы ызаланған нәрсесін келтіре ала ма? (Ж.Б.М.К.Р.) (15)

Сөйтіп Құранды ашық-ашық аяттар түрінде түсірдік. Рас Алла, қалағанын тура жолға салады. (16) Расында иман келтіргендер, Яһуди болғандар, Сабилар, Христиандар, Мәжүсилер және Аллаға шерік қосқандар, күдіксіз Алла, осылардың арасына билік айтады. Шын мәнінде Алла әр нәрсеге айғақ. (17) (Сәжде аяты бар.) (Мұхаммед F.C.) көрмейсің бе? Аллаға; көктерде, жерде болған әркім; күн, ай, жұлдыздар, таулар, ағаш, хайуандар және адамдардың көбі сәжде қылады. Және де олардың көбіне азап тиісті болған. Алла кімді қорласа, сонда оны, ешбір құрметтеуші болмайды. Күдіксіз Алла, қалағанын істейді. (18) Осы, Рабылары жайында таласқан екі әріптес: Қарсы болғандарға, оттан киім пішілген, төбелерінің үстінен қайнап тұрған

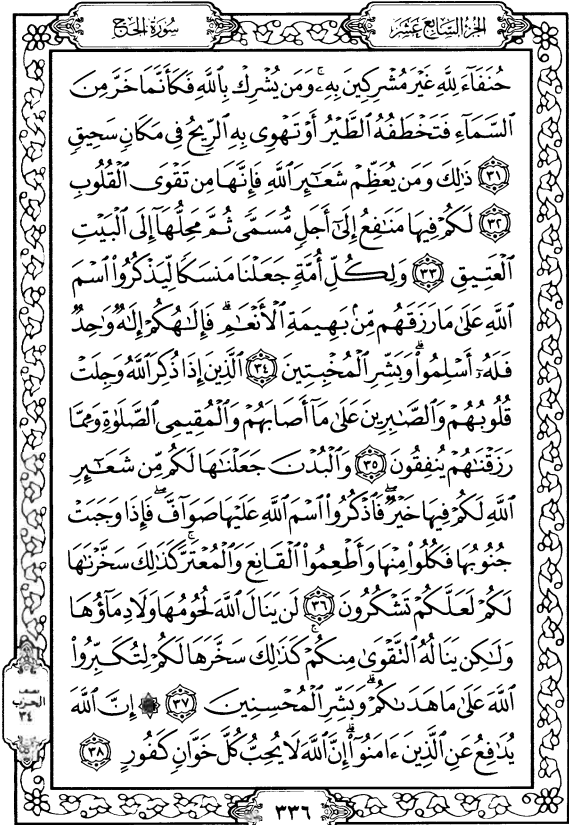
су құйылады. (19) Онымен олардың ішіндегілері және терілері ерітіледі. (20) Олар үшін темірден күрзілер болады. (21) Қашан олар, тозақтың бейнетінен шығуды қаласа, оған қайта итеріледі де: "Жандырушы азаптың дәмін татыңдар!", - (делінеді.) (22) Күдіксіз Алла; иман келтіріп, ізгі іс істегендерді, астарынан өзендер ағатын бақшаларға кіргізеді. Олар онда алтын және інжу білезіктермен безенеді. Ондағы киімдері де жібек болады. (23)

Олар, көркем сөзге көндіріліп, мақтаулы Алланың жолына салынғандар. (Көркем сөз: Алладан басқа ешбір тәңір жоқ. Ж.Б.М.К.Р.) (24) Шынында қарсы болғандарға, Алланың жолынан сондай-ақ Біз; оның тұрғындарымен шеттен келуші адамдарға тең қылған Месжид Харамнан тосқандарға және кім онда зұлымдықпен жолдан шығуды қаласа, оған жан түршігерлік азаптың дәмін таттырамыз. (25) Сол уақытта Ыбырайым (Ғ.С.) ды Қағбаның

орнына: "Маған ешбір нәрсені ортақ қоспа! Тауап етушілерге, тік тұрып, еңкейіп және бас қойып, құлшылық қылушыларға таза ұста" деп, орналастырған едік. (26) Адамдарды хажға шақыр. Олар жаяу және көлік үстінде әрбір алыс жолдардан саған келеді. (27) Олар өздеріне тән пайдаларын көрсін. Сондай-ақ өздеріне берілген малдардан белгілі күндерде Алланың атын алсын. (Құрбан шалсын.) Одан өздерің де жеңдер және жоқ-жітікке де жегізіндер. (28) Сонан соң олар кірлерін кетірсін. (Шаш, тырнағын алып, ыхрамнан шықсын.) Және айтқан нәзірлерін орындап, Қағбаны тауап қылсын. (29) Міне осы, кім Алланың ардақтағандарын жоғары бағаласа; сонда оған Раббыларының қасында хайырлы. Сендерге арамдығы білдірілгеннен басқа малдар, халал қылынды. Ал енді нәжіс бұттардан сақтаныңдар. Сондай-ақ өтірік сөздерден сақтаныңдар. (16-С.116-А.) (30)

Нағыз құл болып, Аллаға ортақ қоспаңдар. Кім Аллаға ортақ қосса; Сонда ол, көктен түсіп, оны құс іліп, әкететін немесе оны, ұзаққа жел ұшырып кеткен нәрсе сияқты. (31) Міне осы. Кім Алланың белгілерін ұлықтаса; күдіксіз ол, жүректің тақуалығынан. (32) Құбандықтан белгілі мерзімге дейін пайдалануларыңа болады. Сосын ол Қағбаның жанындағы орнына апарылады. (Қашан шалынғанға дейін мінуге, артуға, төлінен, сүтінен, жүнінен пайдалануға болады. Ж.Б.М.К.Р.) (33) Біз әрбір үммет үшін, өздеріне берген малдардан, Алланың ғана атын атап, құрбан шалуды бекіттік. Өйткені, Тәңірлерің бір-ақ Тәңір. Сондықтан Соған бой ұсыныңдар. (Мұхаммед!) Ықыластыларды қуандыр. (34) Олар, қашан Алла зікір етілсе, жүректері дүпілдейді. Өздеріне келген ауыршылыққа шыдап, намазды орындай отырып, берген несібемізден тиісті орынға жұмсайды. (35) Түйе, сиырды (Б.М.К.Р.) сендер үшін; Алланың белгілері (құрбандықтары) қылдық. Мұнда сендер үшін хайыр бар. Оларды тұрғызып қойып, оған Алланың атын айтыңдар. Сонда қашан олардың жамбастары жерге тисе (жаны шықса) жеңдер де мұхтажға да мұхтаж емеске де жегізіндер. Өстіп шүкір етулерің үшін; малды еріктеріңе бердік. (36) Ешқашан құрбанның еттері,

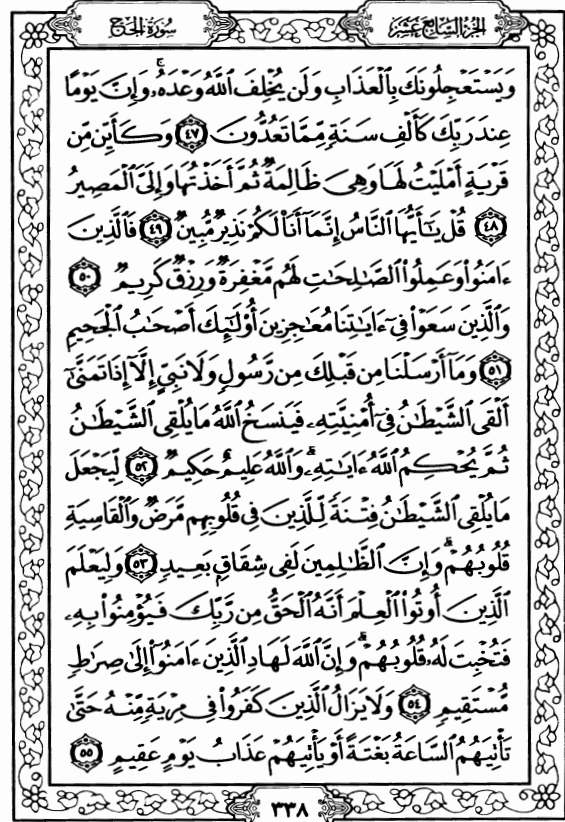

қандары Аллаға үлгірмейді. Бірақ сендердің тақуалықтарың үлгіреді. (Араптар жаһилиет заманында Қағбаның қабырғасына құрбанның еттерін асып, қандарын жағатын. Б.М.К.Р.) Сендерге тура жол көрсеткен Алланы, ұлықтауларың үшін; осылайша малды, еріктеріңе бердік. (Мұхаммед F.C.) жақсылық істеушілерді қуандыр. (37) Күдіксіз Алла, иман келтіргендерді қорғайды. Әрине Алла, бүкіл қианатшыл, қасарысқандарды жақсы көрмейді. (38)

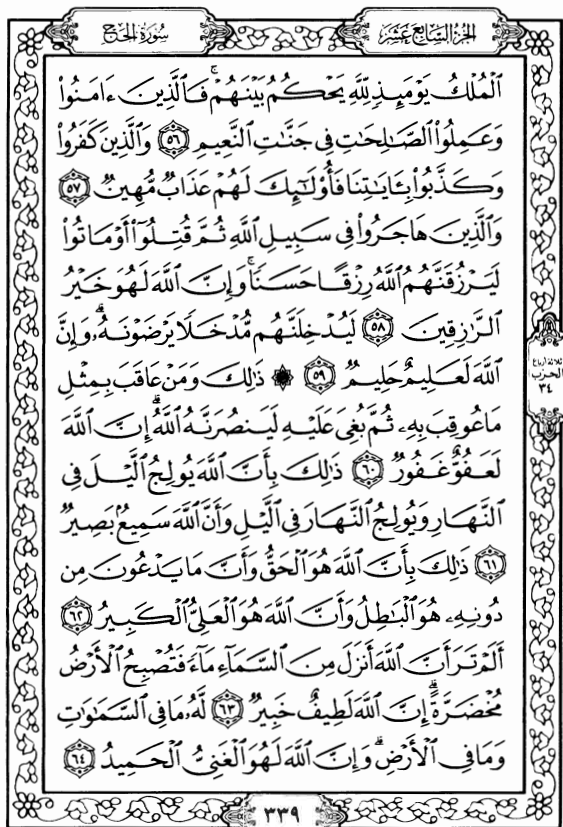
Шынында шабуыл жасалып, зұлымдыққа ұшырағандарға, соғысу үшін рұхсат берілді. Күдіксіз Алланың, оларға жәрдем етуге, күші толық жетеді. (39) Олар, сондай жазықсыз: "Раббымыз Алла" дегендіктерінен ғана жұрттарынан шығарылғандар. Егер Алла; адамдарды, бірін-бірі арқылы қорғамаса, Манастирлар, Чіркеулер, Ябудилердің құлшылық орындары және ішінде Алланың аты көбірек зікір етілетін мешіттер құлатылар еді. Кім Алла жолына жәрдем етсе,

Алла оған жәрдем етеді. Шәксіз Алла, аса көруші, тым үстем. (2-С. 251-А) (40) Егер оларды жер жүзіне орналастырсақ; олар, намазды орындар, зекет берер сондай-ақ дұрысқа қосып, бұрыстан тосар еді. Негізінде істердің соңы Аллаға тән. (41) (Мұхаммед F.C.) егер олар, сені жасынға шығарса, рас олардан бұрын Нұх (F.C.) тың елі және Ғад, Сәмүд елі де жасынға шығарған болатын. (42) Сондай-ақ Ыбырайым (F.C.) елі және Нұх (F.C.) елі де. (43) Сондай-ақ Мәядндықтар да жасынға шығарып, Мұса да жасынға шығарылған еді. Сонда ол кәпірлерге мұрса беріп барып, сосын қолға алдым. Танымау қалай екен? (44) Қаншалаған залым болған кенттерді типыл қылдық. Міне ол, үсті-астына түсіп жатыр. Және иен қалған құдық, ойран болған сарай. (45) Олар жер жүзінде кезіп жүрмеді ме? Сонда олардың түсінер жүректері және естір құлақтары болса еді. Негізінен көздері соқыр емес. Бірақ көкіректеріндегі жүректері соқыр. (46)

(Мұхаммед F.C.) олар сенен азаптың тез келуін тілейді. Алла уәдесінен әсте айнымайды. Негізінде Алланың қасындағы бір күн, сендер санайтын мың жылмен тең. (47) Қаншалаған кенттерге ол залым бола тұра мұрса беріп барып сонан соң қолға алдым. Әрине барар жері де Біз тарап. (48) (Мұхаммед F.C.): "Әй адамдар! Шын мәнінде мен сендерге ашық ескертуші ғанамын" де. (49) Ал иман келтіріп, түзу іс істегендер, оларға жарылқау әрі құрметті несібе бар. (50) Сондай аяттарымызды бұзуға тырысқандар, міне солар тозақтық. (51) (Мұхаммед F.C.) Сенен бұрын да, елші не пайғамбар жіберген болсақ, қашан ол үміттенсе, үмітіне шайтан күдік салды. (Немесе қашан ол оқыса, оқуына шайтан күдік салды. Ж.Б.М.К.Р.) Алла шайтанның салатынын жойып, сосын өз аяттарын бекемдейді. Алла толық білуші, хикмет иесі. (52)

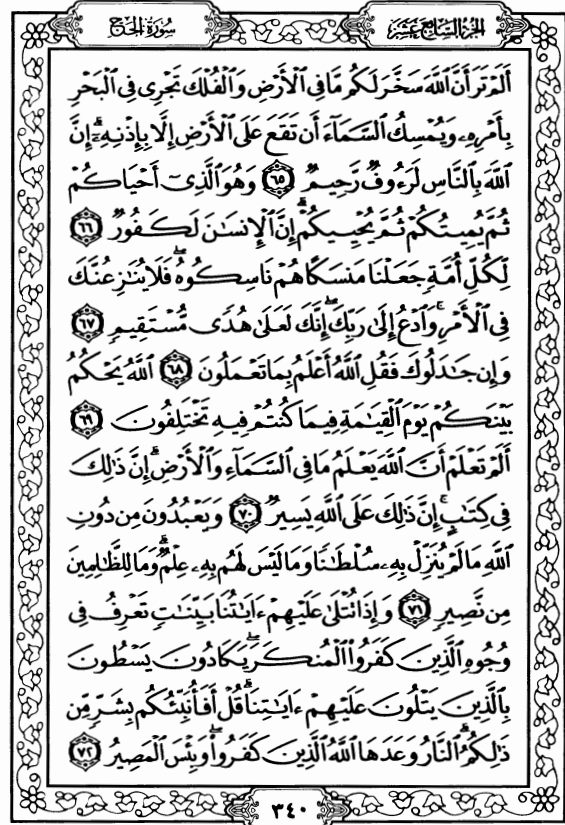
Шайтанның салатынын; жүректері қатайғандарға, сынақ үшін. Залымдар, әрине ұзақ бір қайшылықта. (53) (Мұхаммед F.C.) ғылым берілгендер, Құранның Раббыңнан бір хақиқат екендігін біліп, оған сеніп және оған жүректері берілуі үшін. Күдіксіз Алла, иман келтіргендерді әлбетте тура жолға салды. (54) Сондай қарсы келгендер, өздеріне кенеттен қиямет келгенге немесе сәтсіз бір күннің азабы келгенге дейін үнемі Құраннан күдіктенуде. (55)

кіргізеді. Рас Алла, аса білуші, өте жұмсақ (59) Міне осылай; кім өзіне істелгендей ғана істеген бола тұра; ол, қайта бұған соқтықса, әрине Алла, оған жәрдем етеді. Күдіксіз Алла, аса кешірімді, өте жарылқаушы. (60) Міне шын мәнінде Алла, түнді күндізге қосып, күндізді түнге қосады. Күдіксіз Алла, әр нәрсені естиді, көреді. (61) Міне күдіксіз Алла, Ол хақ. Расында олардың Алладан өзге сиынғандары ол, босқа. Рас Алла, Ол өте жоғары, аса ұлы. (62) Көрмейсің бе? Рас Алла, көктен жаңбыр жаудырып, жерді жасылдыққа айналдырды. Шәксіз Алла, өте мұлайым, толық білуші. (63) Көктердегі әрі жердегі нәрселер Алланікі. Шынында Алла, өте бай, аса мақтаулы. (64)

Сол күні, иелік Аллаға тән. Олардың араларына үкім жүргізеді. Сонда иман келтіргендер, ізгі іс істегендер, бақытты жаннаттарда болады (56) Қарсы келіп, аяттарымызды жасынға айналдырғандар, міне соларға қорлаушы азап бар. (57) Ал Алла жолында босқандар, сосын өлтірілген немесе өлгендер, әлбетте Алла оларға көркем несібе береді. Күдіксіз Алла, әрине Ол, несібе берушілердің жақсысы. (58) Алла оларды разы болатын орынға

Рас Алланың, жердегілерді және өз әмірімен теңізде жүрген кемені сендерге бағынышты қылғанын және де өз бұйрығынсыз көктің жерге түсуін тоқтатқанын көрмейсің бе? Күдіксіз Алла, адам баласына, әлбетте өте есіргеуші, аса мейірімді. (65) Ол сондай Алла, сендерді тірілтті, сосын өлтіреді, сонан кейін және тірілтеді. Расында адам баласы нәсткір. (66) Әр үммет үшін, олар орындайтын бір ереже жасадық. (5-С.48-А.) Ендеше (Мұхаммед F.C.) олар, сенімен бұ іс жайында тартыспасын. Раббың жаққа шақыр. Сен әлбетте тура жол үстіндесің. (67) Егер олар сенімен таласса: "Алла, не істегендеріңді жақсы біледі" де. (68) Алла, қиямет күні, араларыңдағы қайшылыққа түскен нәрселер жайында үкім береді. (69) Алланың жер, көктегі нәрселерді білетінін білмейсің бе? Шәксіз бұлар, Кітапта жазулы. Күдіксіз бұл, Аллаға оңай. (70)

Олар, Алладан өзге, оған ешбір дәлел түсірілмеген және ол жөнде өздеріне де ешбір мәлімет болмаған нәрселерге табынады. Ол залымдар үшін, бір жәрдемші болмайды. (71) Қашан оларға ашық аяттарымыз оқылса, кәпірлердің жүздерінен қарсылық сезесің. Сондай-ақ оларға аяттарымызды оқығандарды бассала жаздайды. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Енді сендерге бұдан да жаманның хабарын берейін бе? Ол, от! Алла оны, қарсы болғандарға уәде еткен нендей жаман орын!",- де. (72)

سُورَةُ الْحَجِّ

الْحَجَّ الْمَشْرُوقِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاستَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ
 تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ
 وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ
 الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ﴿٧٣﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنْ
 اللَّهُ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾ يَعْلَمُ
 مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٦﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَرْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
 رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾
 وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ
 عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ قُلْ ءَأَيْبُكُمْ إِلَهُهُمُ هُوَ سَمَّكُمْ
 الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ
 وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
 وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

سُورَةُ الْحَجِّ الْمَشْرُوقِ

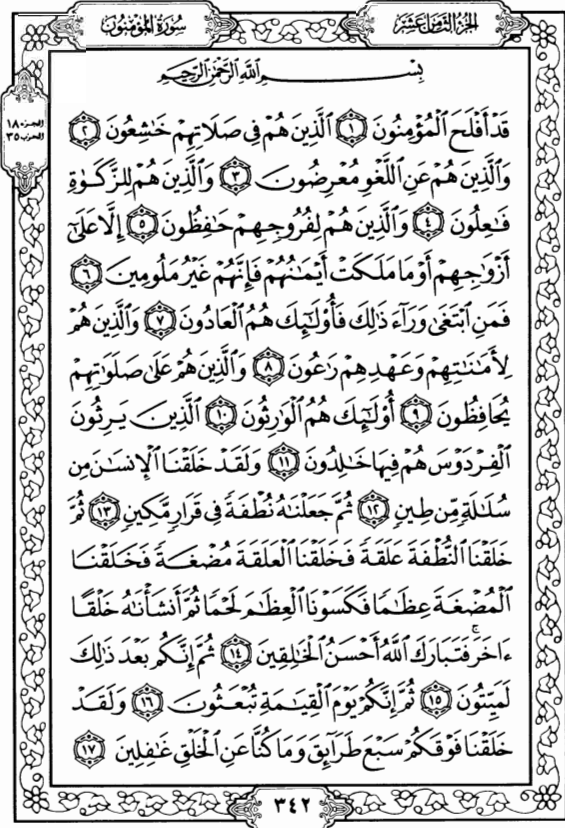
٣٤١

Әй адам баласы! Бір мысал келтірілді. Енді соған құлақ салыңдар: Сендердің Алладан өзге табынғандарың, барлығы жиылса да әсте бір шыбын жарата алмайды. Сондай-ақ егер шыбын олардың бір нәрсесін алып қашса, одан оны құтқара алмайды. Өйткені, іздеуші де ізделген де нашар. (73) Олар Алланың қадырын біліп, шын мәнінде бағалай алмады. Алла аса күшті, өте үстем. (74) Алла, періштелерден де адамдардан да елшілер ғана белгіледі. Шәксіз

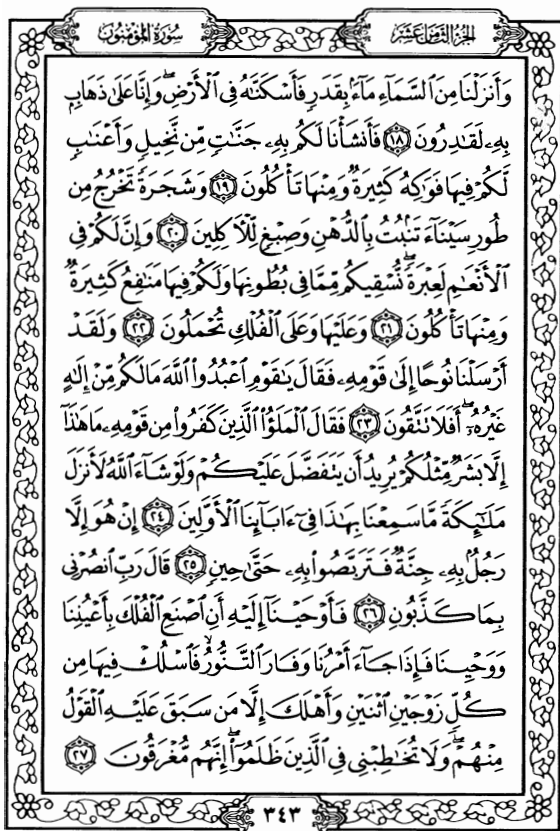
Алла, әр нәрсені аса естуші, тым көруші. (75) Олардың алдарындағыны да арттарындағыны да біледі. Сондай-ақ барлық іс Аллаға қайтады. (76) Әй иман келтіргендер! Рүкүғ, сәжде қылып, Раббыларыңа ғибадат қылыңдар. Және хайыр қылыңдар. Әрине құтыласыңдар. (77) Алла жолында шынайы түрде күресіндер. Сендерді Ол таңдады. Сендерге дінде қиындық қылған емес. Аталарың Ыбырайым (ғ.с.) ның жолы. Алла бұрын да осы Құранда да пайғамбардың сендерге куә болуы, сендердің де адамдарға куә болуларың үшін, "Мұсылман" деп атады. Енді намазды толық орындаңдар, зекет беріңдер де Аллаға жабысыңдар. Иелерің Сол; нендей жақсы ие. Нендей жақсы жәрдемші! (78)

23-МҮМИНҮН СҮРЭСІ

Меккеде түскен. Жүз он сегіз аят.
Аса қамқор, ерекше мейірмді
Алланың атымен бастаймын.
Шынында иман келтіргендер
құтылды. (1) Олар, сондай мүміндер,
намаздарында іштей жалбарынады.
(2) Олар, бос нәрселерден аулақ
болады. (25-С. 72-А.) (3) Олар,
зекеттерін береді. (4) Олар, ұяты
жерлерін сақтайды. (5) Бірақ,
жұбайлары немесе меншіктері
болса, оларға сөгіс жоқ. (6) Онда кім
бұлардан басқаны іздесе, міне солар,
шектен шығушылар. (7) Олар,
аманаттарын, уәделерін қорғаушы.
(8) Олар, намаздарына ұқыпты. (9)
Міне солар, мұрагерлер. (10) Олар
онда мәңгі қалатын фердауыс
жаннатына мұрагер болады. (11)
Расында адамды нағыз балшықтан
жараттық. (12) Сонан кейін оны
жатырда тұратын тамшы қылдық.
(13) Сосын тамшыны ұйыған қан

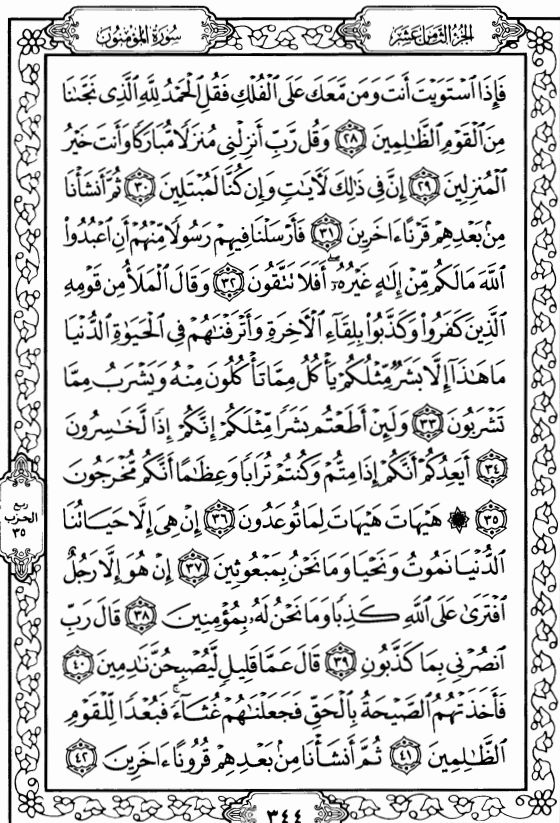
жасадық. Ұйыған қанды кесек ет
жасап, кесек етті сүйек жасадық та
сүйектерге ет қаптадық. Сонан
кейін оны басқа бір жаратылыс
қып, жан салдық. Жаратушылардың
шебері ұлы Алла. (14) Бұдан кейін
әрине сендер өлесіңдер. (15) Сосын
сендер қиямет күні, күдіксіз
тірілтілесіңдер. (16) Рас үстерінде
жеті жол жараттық. Сондай-ақ
жаратқандарымыздан хабарсыз
емеспіз. (Жаратудан да
жаратылғандардан да хабарымыз
бар.) (17)

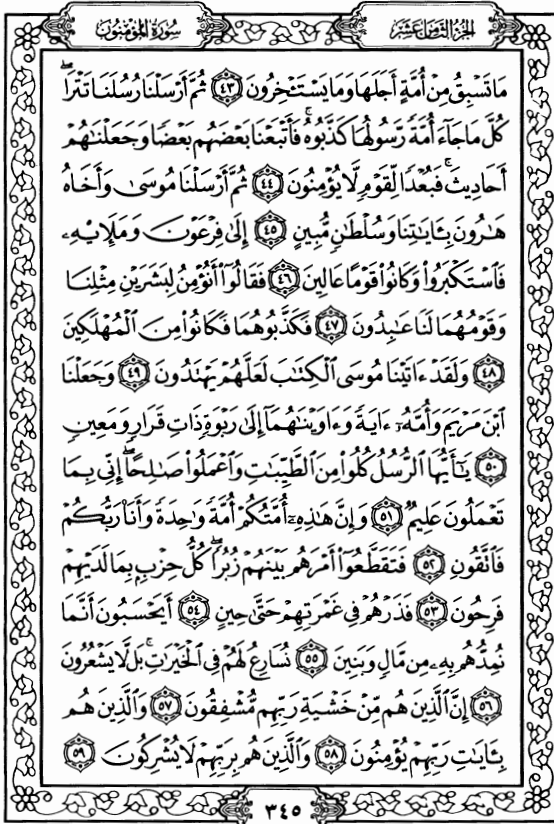
Көктен бір мөлшерде жаңбыр жаудырып, оны жер жүзіне тоқтаттық. Рас оны жоғалтуға да күшіміз жетеді. (18) Міне сонымен сендерге құрма ағаштары, жүзімдер және оның ішінде сендер көректенетін көптеген жемістер бар бақшалар пайда қылдық. (19) Сондай-ақ Түрсинадан жеушілерге қатық түрінде майлы өсетін (зәйтін) ді шығардық. (20) Рас сендер үшін малдарда әлбетте өнеге бар. Сендерге олардың іштеріндегі (сүтін) ішкіземіз. (16-С. 66-А.)

Сондай-ақ малда сендер үшін көптеген пайда бар. Және олардан жейсіңдер. (21) Мал және кеме менен тасымалданасыңдар. (22) Рас Нұх (Ғ.С.) ты еліне жібердік. Сонда ол: "Әй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар. Одан басқа тәңірлерің жоқ. Сонда да қорықпайсыңдар ма?" деді. (23) Онда елінің қарсы болған бастықтары: "Бұл өздерің сияқты ғана адам. Сендерге үстем болғысы келеді. Егер Алла қаласа, періште жіберер еді. Бұны бұрынғы аталарымыздан естімедік" деді. (24) "Ол, жын соққан ғана бір адам. Сондықтан оны бір заманға дейін тосыңдар." (25) (Нұх Ғ.С.): "Раббым! Олардың мені жасынға шығаруларына қарсы маған нұсырат бер!", - деді. (26) Сонда оған: "Көздеуіміз де нұсқауымыз бойынша кеме жаса" деп уахи еттік. Қашан әміріміз келіп, тандыр (дан су) қайнаса, сонда әр жыныстан бір жұп және өздеріне қарсы бұйырық берілгендерден басқа, семьянды алып, кемеге түс. Сондай-ақ залым болғандар жайында маған түк деме. Өйткені олар, суға батуға тиісті" деп уахи еттік. (27)

Сен қашан жолдастарыңмен бірге кемеге орналассаң: "Барлық мақтау бізді залымдардан құтқарған Аллаға тән" де. (28) "Раббым! Мені құтты бір қонысқа қондыр! Сен ең жақсы орналастырушысың" де. (29) Рас бұнда өнегелер бар. Әрине Біз сынаймыз. (30) Бұлардан кейін басқа нәсілдер пайда қылдық. (7-С.69-А.) (31) Оларға өздерінен жіберген елшіміз: "Аллаға құлшылық қылыңдар. Алладан басқа тәңірлерің жоқ. Сонда да қорықпайсыңдар ма?",- (деді.) (32) Елінің қарсы болған, ахиретті жасынға шығарған сондай-ақ Біз, өздеріне дүние тіршілігінде кеңшілік берген бастықтары: "Бұл өздерің құсаған ғана бір адам. Жегендеріңді жеп, ішкендеріңнен ішеді" деді. (33) "Егер өздерің сияқты адамға бой ұсынсаңдар, рас сендер; сол уақытта зиянға ұшырайсыңдар." (34) "Сендерге; өліп, топырақ және сүйек болғанда; шын тіріліп, шығатындарыңды ескерте ме?" (35) "Сендерге бұл ескертілген нәрсе; ұзақ, тым ұзақ!" (36) "Дүниедегі тіршілігіміз ғана тіршілік. Кейіміз өлеміз, кейіміз

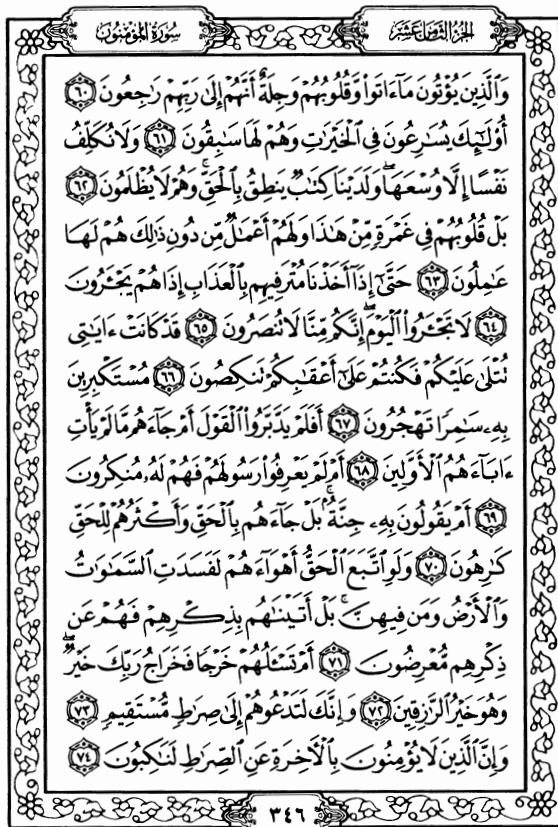
өмір сүреміз де қайта тірілтілмейміз." (37) "Ол (һүд) Аллаға өтірік жала жапсырған адам. Біз оған сенбейміз." (38) (һүд F.C.): "Раббым! Мені жасынға айналдырғандарға қарсы, нұсрат бер!",- деді. (39) (Алла): "Олар аз бір заманда әлбетте өкінішке ұшырайды" деді. (40) Шынайы түрде оларды ащы бір дауыс қолға алып, сыпырындыға айналдырдық. Залым қауым рахметтен ұзақ болсын! (41) Сосын бұлардан кейін басқа нәсіл пайда қылдық. (42)

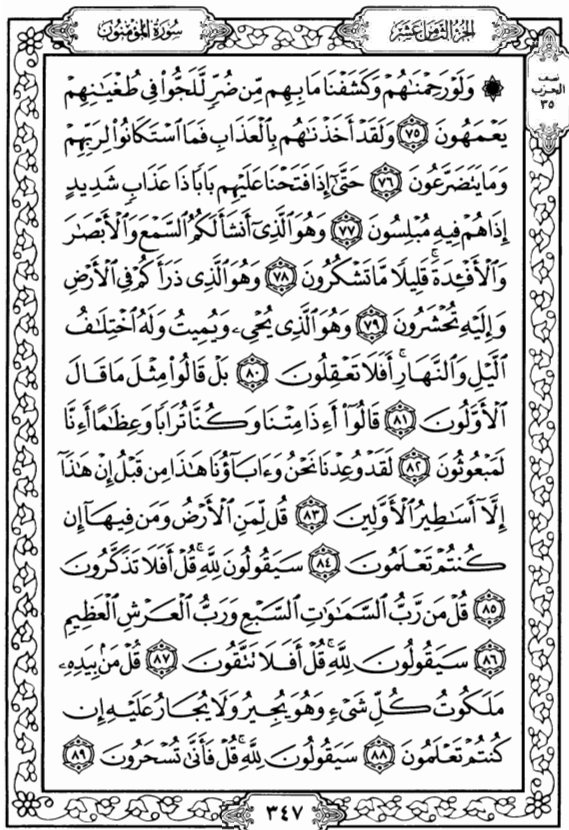
дандайсыған, өр көкірек ел еді. (46) Олар: "Елі, бізге құлдық істеп жүрген, өзіміз секілді екі адамға сене кетейік пе?",- десті. (47) Екеуін жасынға шығарды. Сондықтан жоқ етілді. (48) Рас Мұса (Ғ.С.) ға; елі, тура жол табуы үшін Кітап бердік. (49) Мәріем ұлы мен анасын бір ғибрат қылдық. Екеуін бұлақты, бір көтеріңкі жәйлі жерге орналастырдық (Бұл жер; Бәйтіл Мұқаддас, Дымшық, Мысыр. Ж.Б.М.К.Р.) (50) Әй пайғамбарлар! Таза нәрселерден жендер, игілік істендер. Расында не істегендерінді жақсы білемін. (51) Рас осы топтықтар, бір-ақ топтық. Мен, Раббыларың. Менен ғана қорқыңдар. (2-С. 213-А.) (52) Алайда олар өзара (дін) істерінде бөлшектеніп, әр гүрүппа өз алдарындағысына мәз болды. (53) (Мұхаммед Ғ.С.) оларды бір мерзімге дейін адасқан бойынша тастап қой. (54) Негізінде оларды, мал және балалармен қамдағанымызды: (55) Олардың игіліктеріне ынтық болғандығымыз деп ойлай ма? Олай емес. Олар, түсінбейді. (56) Ал олар Раббыларынан қорқып, үрейленеді. (57) Олар, Раббыларының аяттарына иман келтіреді. (58) Олар, Раббыларына серік қоспайды. (59)

Ешбір қауым ажалын (белгілі мерзімін) ілгерлете, кейіндете алмайды. (43) Сонан кейін елшілерімізді үздік-создық жібере бердік те әр үммет; пайғамбарлары келген сайын оны жасынға шығара берді. Сондықтан оларды, бірінен кейін бірін жойып, аңызға айналдырдық. Иман келтірмеген ел рахметтен ұзақ болсын! (44) Артынан Мұса мен туысы Һарунды белгілеріміз, ашық дәлелдерімізбен жібердік. (45) Перғауын мен шонжарларына. Сонда олар

Расында не берсе де Раббыларына қайтуларынан, жүректері қорқып, бергендер; (60) Міне осылар, жақсылықтар да жарысады да олар, оның озаттары. (61) Кісіге шамасы келетінді ғана міндеттендіреміз. Жанымызда шындықты сөйлейтін бір Кітап бар. (Лаухыл Махфүз не амал дәптері. Ж.Б.) Олар зұлымдық көрмейді. (62) Бірақ олардың жүректері бұл Құраннан хабарсыз және олардың бұдан өзге де істеген істері бар. (63) Олар мәз болған кезде, жазаға тартсақ, сол уақытта олар зар илейді. (64) "Бүгін зарламандар! Расында сендер, Менен жәрдем көре алмайсыңдар." (65) "Сендерге аяттарымыз оқылатын еді де теріс айналатын едіңдер." (66) "Аяттарымызға тәкаппарсынып, мүлде сандырақтаушы едіңдер" (67) Олар сөзді (Құранды) зерттемей ме? Немесе оларға бұрынғы аталарына келмеген нәрсе келді ме? (68) Немесе пайғамбарларын олар танымады да сондықтан оған қасарыса ма? (Негізінен олар: "Мұхаммед Әмин: сенімді Мұхаммед" деп, бала жастан толық сенім артқан, өмірінде еш өтірік айтпаған, биязы мінезді, сондай-ақ ешкімнен оқымаған бола тұра даналықтың ең кемеліне ие екенін жақсы біледі. Ж.Б.К.М.Р.) (69) Немесе: "Онда бір жындылық бар" дей ме? Олай емес. Оларға шындықты әкелді де олардың көбі шындықты

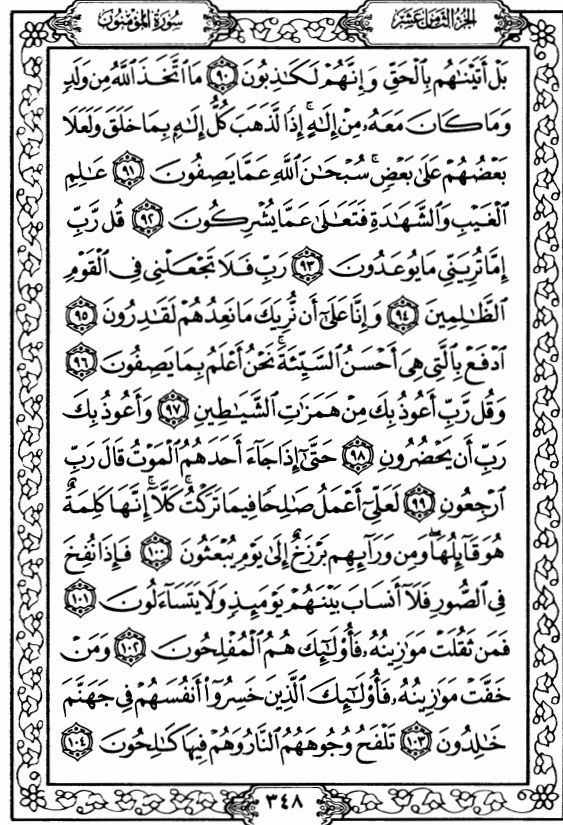
жақтырмайды. (70) Егер шындық олардың көңілдері тартқан жаққа кетсе, әрине көктер мен жер және онда болған әркім бұзылып кетер еді. Олай емес. Оларға үгіт келтірдік. Сонда олар насихаттарынан жалтарды. (71) (Мұхаммед F.C.) олардан жалақы сұрадың ба? Раббыңның сауабы хайырлы. Ол, ризық берушілердің ең хайырлысы. (72) Әрине сен оларды тура жолға шақырасың. (73) Ахиретке сенбегендер, әлбетте жолдан шығушылар. (74)

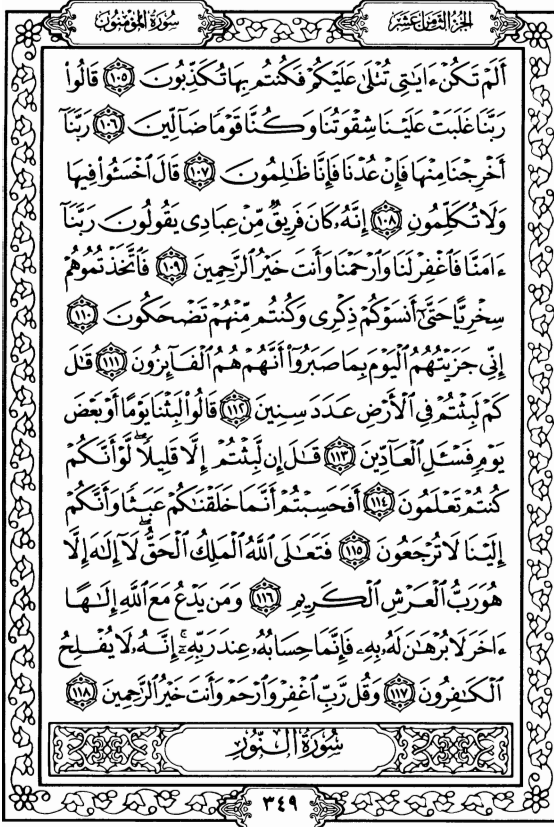
Сендерді тірілтеді, өлтіреді және күндіз, түннің ауысуы Оған тән. Ал ойламайсыңдар ма? (80) Жоқ, олар бұрынғылардың айтқанын айтады. (81) Олар: "Біз өліп, топырақ және сүйектер болсақ та рас қайта тірілтілеміз бе?",- деген (82) "Расында бұл бопса, бізге де бұрынғы аталарымызға да жасалған. Бұл бұрынғылардың ертегілері ғана." (83) (Мұхаммед F.C.): "Егер білсеңдер, жер жүзі және жер жүзінде болғандар кімдікі?",- де. (84) Олар дереу: "Алланікі" дейді. "Ал сонда да зер салмайсыңдар ма?",- де. (85) "Жеті көктің Раббы және ұлы ғаршының Раббы кім?",- де. (86) Дереу: "Алла" дейді. "Сонда да қорықпайсыңдар ма?",- де. (87) "Егер білсеңдер, әр нәрсенің басқаруы қолында, өзі қорғаушы, қорғалмайтын (немесе Оған қарсы біреуді біреу қорғай алмайтын) кім?",- де. (88) Олар дереу: "Алла" дейді. "Ал онда қалайша жадыландыңдар?",- де. (89)

Егер оларға мәрхамет етіп, бейнеттерін айықтырсақ та қасаруларында абыржып кете береді. (75) Рас оларды азапқа алдық. Сонда да Раббыларына мойынсал болмады әрі жалбарынбады. (76) Тіпті оларға бір азаптың есігін ашсақ, сол уақытта олар оның ішінде күдер үзеді. (77) Ол, сендер үшін: Есту, көру және ойлау қабілетін жаратты. Сонда да аз ғана шүкірлік қыласыңдар. (78) Ол, сендерді жер жүзіне таратты. Сондай-ақ Ол Алла тарапына жиналасыңдар. (79)

Жоқ, олай емес. Оларға шындықты әкелдік. Олар мүлде өтірікші. (90) Алла еш бала иемденбеді. Онымен бірге тәңір де жоқ. Ондай болғанда, әрине әр тәңір өз жаратқаның алып кетер еді де бір-біріне үстемдік қылар еді. Алла, олардың сипаттағанынан пәк. (21-С. 22-А. 17-С. 42-А.) (91) Алла көрнеуді де көместі де біледі. Сондай-ақ олардың қосқан ортақтарынан үстем. (92) (Мұхаммед): "Раббым! Оларға уәде етілген азапты әлбетте маған көрсететін болсаң, (мен барда әкелсең,) (93) "Раббым! Мені залым елдің ішінде қылма!", - де. (94) Расында оларға деген апатты әрине саған көрсетіп, әкелуге де шамамыз келеді. (95) Жамандықты жақсылықпен кетір. Олардың баян еткен нәрсесін жақсы білеміз. (96) "Раббым! Шайтандардың түртектерінен саған сиынамын" де. (97) "Раббым! Олардың жаныма келуінен де саған сиынамын..." (98) Ақыр олардың әрбіріне өлім келген сәтте: "Раббым! Мені дүниеге қайтар!" (99) "Мүмкін мен қалдырған дүниеде жақсы ғамал істермін." Әсте олай емес. Рас бұл,

оның бір айтқан бос сөзі. Өйткені, олардың артында қайта тірілетін күнге дейін бөгет бар. (100) Қашан Сүр үрілсе, сол күні; олардың араларында туыстық (байланыс) жоғалып, бір-бірін сұраспайды. (70-С. 10-А.) (101) Ал сол күні, кімнің таразысы ауыр тартса, міне солар құтылушылар. (102) Ал және кімнің таразысы жеңіл тартса, міне олар өздерін зиянға ұшыратқандар. Олар тозақта мүлде қалады. (103) Олардың беттерін от өртеп, олардың онда тістері ақсып қалады. (104)

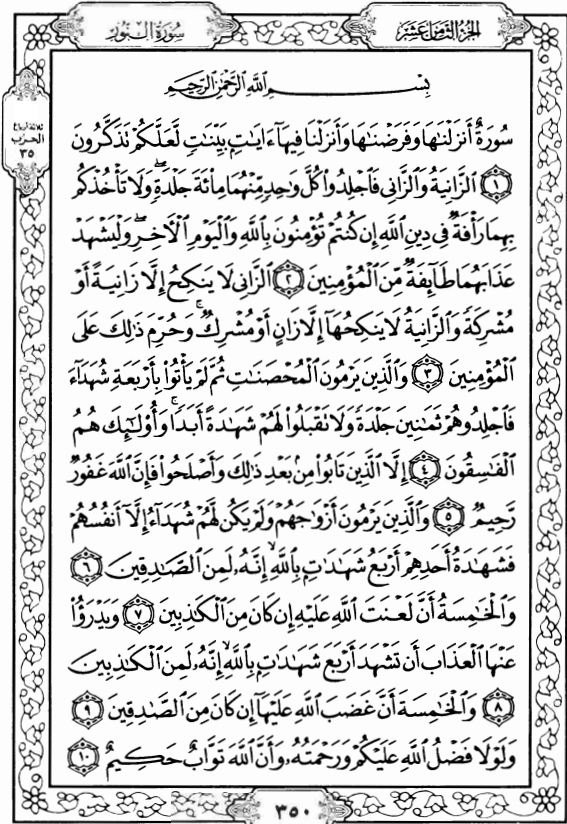

"Өздеріңе аяттарың оқылғанда оны жасыңа шығармадыңдар ма?" (105) Олар: "Раббым! Сорымыз жеңіп, адасқан бір ел екеміз ғой" дейді. (106) "Раббымыз! Бізді бұдан шығар! Сонда егер қайта күнәкар болсақ; Шын залымбыз." (107) Оларға: "Сонда сіңіп, жоғалыңдар! Маған сөйлеспендер" дейді. (108) Құлдарымнан бір бөлім: "Раббымыз! Иман келтірдік, бізді жарылқа! Және бізге мәрхамет ет. Сен мәрхамет етушілердің ең жақсысысың" дейтіндер бар еді. (109) Сонда

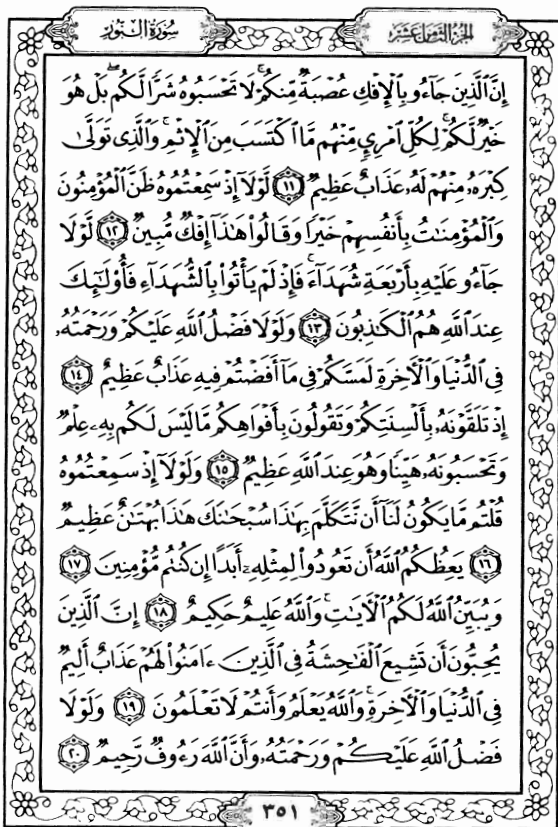
сендер оларды келемежге алып едіңдер. Хатте оларға күлулерің Мені еске алуларыңды мүлде ұмыттырған еді. (110) Рас бүгін Мен оларды сабыр еткендіктері себепті сыйлыққа бөледім. Олар анық мұратқа жеткендер... (111) Алла, оларға: "Сендер жер жүзінде қанша жыл тұрдыңдар?",- дейді. (112) Олар: "Бір күн немесе тағы аз уақыт тұрдық. Санаушылардан сұра" дейді. (30-С. 55-А.) (113) "Егер білген болсаңдар аз ғана-ақ тұрдыңдар" дейді. (114) "Шын Біз, сендерді босқа жараттық та тіпті Бізге қайтарылмаймыз деп, ойлайсыңдар ма?",- дейді. (115) Шынайы патша Алла, өте жоғары. Одан басқа тәңір жоқ. Ол, ардақты ғаршының Раббы. (116) Біреу, Алла мен бірге дәлелсіз басқа бір тәңірге табынса, рас оның есебі Раббының қасында. Өйткені, қарсы болғандар құтылмайды. (117) (Мұхаммед Ғ.С.): "Раббым! Жарылқа, мәрхамет ет! Сен мәрхамет етушілердің ең жақсырағысың" де. (118)

24-НҮР СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Алпыс төрт аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
 Бұл сүрені түсірдік те оның үкімдерін парыз қылдық. Сондай-ақ үгіт алуларың үшін; мұнда ашық аяттар түсірдік. (1) Зинашы әйел мен ердің әрбіріне жүз дүре соғыңдар. Егер Аллаға, ахирет күніне сенсеңдер; оларға жұмсақтықтарың ұстамасын. Әрі екеуінің жазасын мүміндерден бір тобы көріп тұрсын. (2) Зинашы ер; зинашы немесе мүшрік әйелмен үйленуге лайық. Зинашы әйел де; зинашы немесе мүшрік ермен ғана үйленеді. Бұлар мүміндерге арам қылынды. (3) Сондай абыройлы әйелдерге зина жаласын жабсырғандар; кейін төрт айғақ келтіре алмаса, онда оларға сексен дүре соғыңдар. Және олардың куәліктерін мүлде қабыл етпеңдер. Міне солар, бұзықтар. (4) Бірақ содан кейін тәубе етіп, түзелгендерге; Алла, аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (5) Жубайларына зина жаласын жауып, өздерінен басқа ешбір айғақтары болмағандардың әрбірінің куәлігі, шын айтушы екендіктеріне байланысты төрт рет Алланың атымен ант ішулері. (6) Бешінші

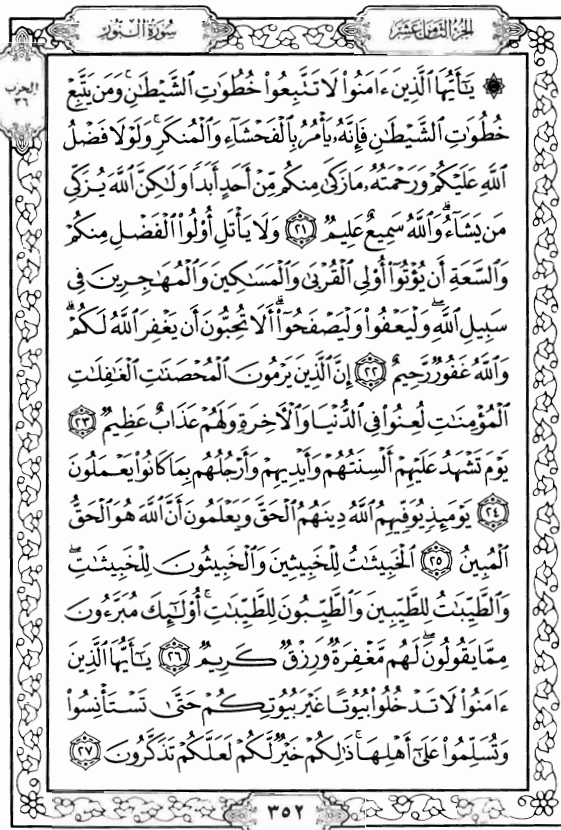
ретте; (ер): "Егер өтірік айтушылардан болсам, Маған Алланың лағынеті болсын!";- (дейді) (7) Ерінің өтірік айтушылардан екендігіне байланысты әйел де төрт рет Алланың атымен ант ішіп, өзінен жазаны кетіре алады. (8) Бешінші рет; (әйел): "Егер оның айтқандары шын болса, маған Алланың қаары тисін!";- (дейді.) (9) Егер сендерге Алланың кеңшілігі, мәрхаметі болмаса, (не болар еді?) Расында Алла, тәубелерді қабылдаушы, аса дана. (10)

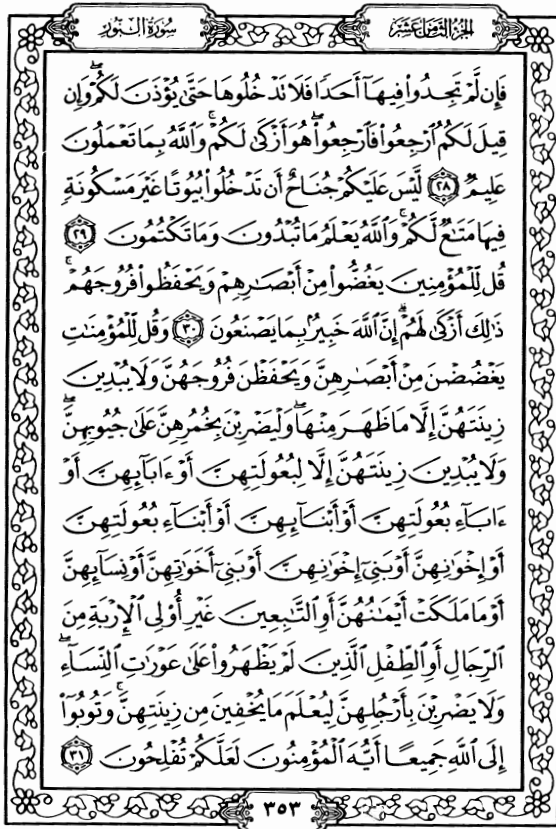
(Пайғамбар F.C. Бану Мұсталық соғысынан қайтқанда түнеп көшкен бір жерде Ғайша P.A. түзге отырып келсе, мойнындағы алқасы жоқ. Соны қарап келгенше, көш жөнеліп кеткендіктен жұртта отырғанда қарауылда жүрген Сапуан Мұғтал ұлы түйесіне мінгізіп, алып келеді. Сондықтан Ғабдолла Ұбай ұлы т.б. лар өсек қылады. Ж.Б.М.Р.) Шынында сендерден өсек айтып келген топтың сөзін жаман деп есептемеңдер. Керісінше ол, сендер үшін хайырлы. Олардың әрбіреуі

күнә тапты. Олардан басшылық еткен үлкеніне зор азап бар. (11) Егер оны естігендеріңде мүмін ер, әйел көңілдерінде хайыр ойлап: "Бұл бір ашық өсек" десе еді? (12) Олар, оған төрт куә келтірсе еді? Сондай-ақ олар куә әкелмеді. Міне солар, Алланың қасында өтірікші. (13) Егер сендерге дүние, ахиретте Алланың кеңшілігі, мәрхаметі болмаса еді, әрине өсек тартқандықтарыңның салдарынан зор азапқа душар болар едіңдер. (14) Сол уақытта өсекті ауызекі жалғастырып, білмеген нәрсені айта отырып, оны жеңілге сайдыңдар. Ол, Алланың қасында зор іс еді. (15) Егер оны естіген сәтте: "Бұны, біздің айтуымызға болмайды. Алла сақтасын. Бұ бір ірі жала" деген болсаңдар еді. (16) Егер мүмін болсаңдар, Алла мұндайды мүлде қайта істемеулеріңді насихаттайды. (17) Алла, сендерге аяттарын ашық баян қылады. Әрі Алла толық білуші, аса дана. (18) Расында сондай мүміндердің ішінде арсыздық жайылуын жақсы көргендерге; дүние, ахиретте күйзелтуші азап бар. Алла біледі. Сендер білмейсіңдер. (19) Егер сендерге Алланың кеңшілігі, мәрхаметі болмаса. Рас Алла өте жұмсақ, ерекше мейірімді. (20)

Әй мүміндер, шайтанның басқан іздерін баспаңдар. Кім шайтанның іздеріне ерсе, күдіксіз ол, ұятсыздықты, жамандықты меңзейді. Егер сендерге Алланың игілігі, мейірімі болмаса еді, ешбіреуің әсте ағармайтын едіңдер. Бірақ Алла қалаған құлын ағартады. Алла әр нәрсені естуші, білуші. (21) Сендерден кеңшілік, молшылыққа ие болғандар; жақындарына, міскіндерге, мұғажірлерге Алла жолында бермеуге ант етпесін. Гапу етіп, кешірсін. Алланың сендерді жарылқауын жақсы көрмейсіңдер ме? Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (22) Расында абыройлы мүмін, ақ ниет әйелдерге жала қойғандар; дүние, ахиретте қарғалды. Әрі олар үшін ірі азап бар. (23) Қиямет күні, оларға тілдері, қол-аяқтары не істегендеріне айғақ болады. (24) Сол күні Алла, оларға лайықты жазасын

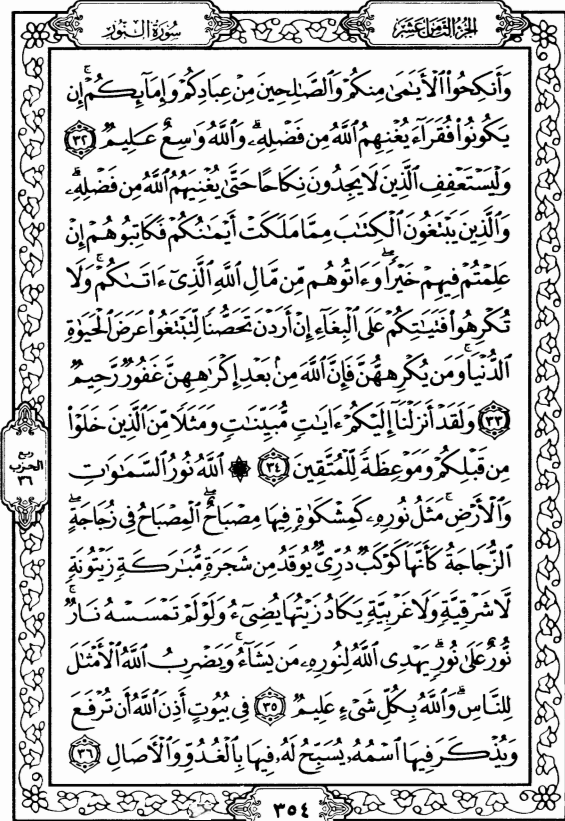
толық береді. Сондай-ақ рас Алланың ашық шындық екенін олар біледі. (25) Сүм әйелдер; сүм ерлерге, сүм ерлер; сүм әйелдерге сондай-ақ игі әйелдер; игі ерлерге, игі ерлер; игі әйелдерге лайық. Бұлар, олардың айтқандарынан ақ. Олар үшін жарылқау әрі көркем несібе бар. (26) Әй мүміндер! Өз үйлеріңнен басқа үйге рұхсат алмайынша әрі үй иесіне сәлем бермейінше кірмеңдер. Бұл сендер үшін хайырлы. Әрине түсінерсіңдер. (27)

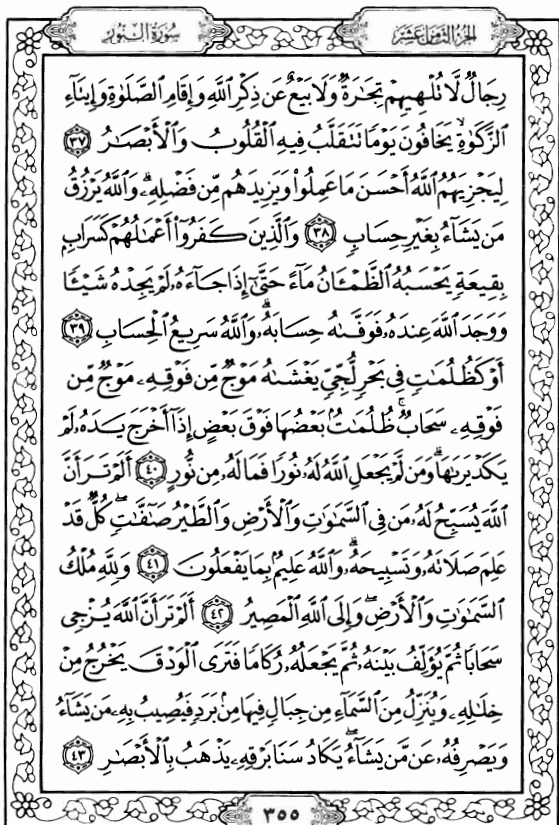
сақтасын. Әрі ұятты жерлерін (зинадан) қорғасын. Бұл олар үшін өте жақсы. Рас Алла, олардың не істегендерінен хабар алушы. (30) Мүмін әйелдерге де айт: "(Бөгде ерлерден) көздерін сақтасын. Әрі ұятты жерлерін (зинадан) қорғасын. Сондай-ақ зейнеттерін көрсетпесін. Бірақ олардың өзіндігінен көрінгендері басқа. (Беті, қол-аяқтары. Ж.Б.М.К.) Және бүркеншіктерін омырауларына түсірсін. Зейнеттерін көрсетпесін. Бірақ: Ерлеріне, әкелеріне, қайын аталарына, өз ұлдарына, үгей ұлдарына, аға-бауырларына, олардың ұлдарына, әпеке-сіңлілерінің ұлдарына, Мұсылман әйелдерге, қолдарындағы күңдеріне, әйел керек қылмайтын қызметшілерге немесе әйелдердің ұятты жерлерін білмейтін балаларға көрсетулеріне болады. Және де көмескі зейнеттерін басқаларға білдіру үшін аяқтарын ұрып жүрмесін. Әй мүміндер, түгел Аллаға тәубе қылыңдар! Әрине құтыларсыңдар. (31)

Егер үйде ешкім таппасаңдар, өздеріңе рұхсат бермейінше кірмеңдер. Егер сендерге: "Қайтыңдар" делінсе, онда қайтыңдар. Бұл сендер үшін жақсырақ. Алла не істегендеріңді жақсы біледі. (28) Ішінде отырылмайтын, нәрселерің бар (қонақ үй сияқты. Ж.Б.М.К.Р.) үйлерге кірулеріңнің оқасы жоқ. Алла көрнеулеріңді де көместеріңді де біледі. (29) (Мұхаммед Ғ.С.) Мүміндерге айт: (Бөгде әйелдерге қараудан) көздерін

Іштеріңдегі бойдақтарды (ер жеткен ұл-қыздарды, тұл ер, әйелдерді. Ж.Б.М.К.Р.) сондай-ақ қолдарыңдағы құл, күндердің дұрыстарын үйлендіріңдер. Егер олар кедей болса да, Алла өз кеңшілігімен оларды байытады. Алла, аса кеңшілік иесі, толық білуші. (32) Үйлене алмағандар, Алла өз кеңшілігімен байытқанға дейін суық жолдан сақтансын. Қолдарыңдағы (құл, күн) лардан хат тілегендерге, егер оларда бір хайыр білсеңдер, хат келісімін жасандар. Әрі оларға Алланың өздеріңе берген малынан да беріңдер. (Құл, күндердің қожайынына ақша төлеп, не бір қызмет атқарып, азаттық алу үшін келісім жасап қолынан хат алу хақысы бар. Ж.Б.М.К.Р.) (Бұларға зекет те беріледі. 9-С. 6-А.) Өздері абыройлы болуды қалаған күндеріңді дүние тіршілігінің пайдасы үшін жамандыққа зорламаңдар. Кім оларды зорласа; онда Алла, ол зорланғаннан кейін аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (Күнәсы зорлаушыға болады.) (33) Рас сендерге ап-ашық аяттарды әрі сендерден бұрынғы өткендерден мысал және тақуалар үшін насихат түсірдік. (34) Алла (Т.) көктер мен жердің нұры. Оның нұрының мысалы: Ішінде жарық бар қуыс (немесе қуыста жанған жарық)

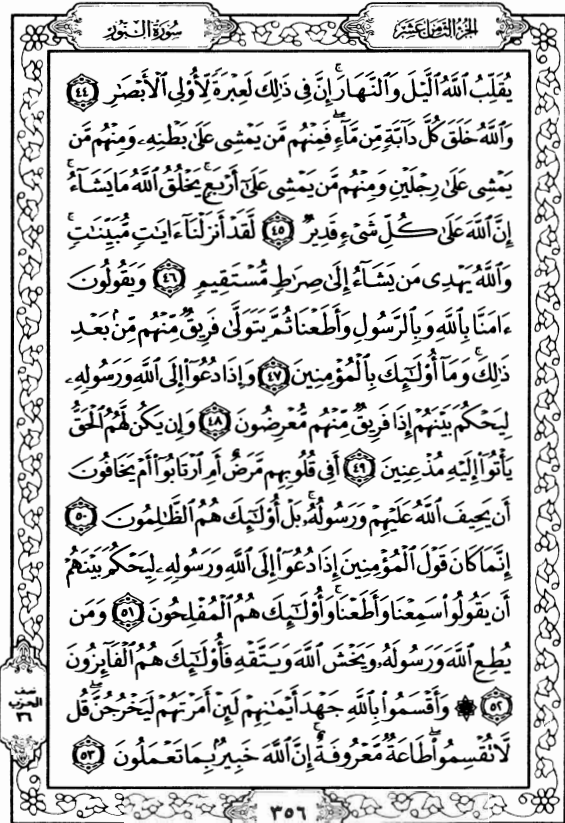
сияқты. Жарық әйнектің ішінде. Ал әйнек; бейне інжудай бір жұлдыз. Шығыста батыста болмаған берекетті зәйтін майымен тамызылады. Тіпті от тимей-ақ оның майы жарық бергелі тұр. Нұр үстіне нұр. Алла қалаған кісісін өз нұрына бөлейді. Алла адамдарға өстіп мысал береді. Алла әр нәрсені толық білуші. (35) (Бұл нұр) Алланың жоғары бағаланып, ішінде өз атының зікір етілуіне бұйырған үйлерде болады. Онда ертелі-кеш Оны дәріптейді. (36)

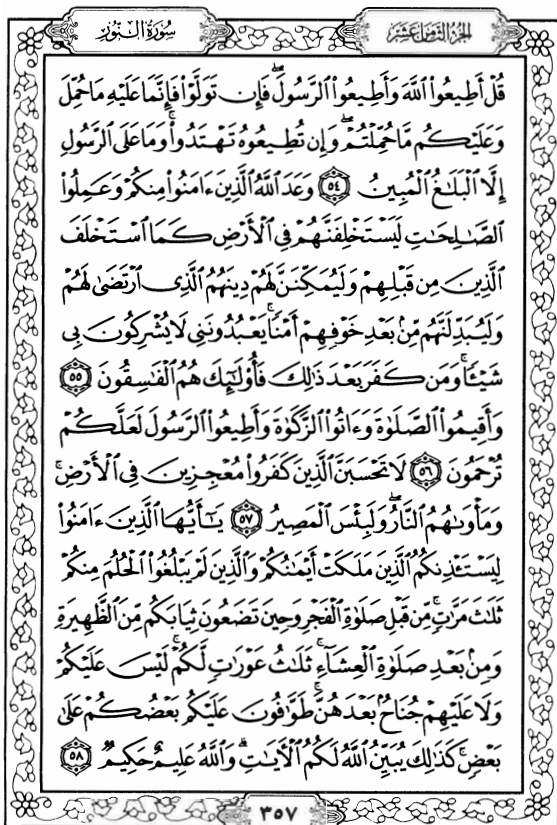
Өздерін сауда-сатық; Алланың зікірінен, намазды орындаудан, зекет беруден тоспайтын адамдар бар. Олар, жүректер мен көздердің қозғалатын күнінен қорқады. (37) Сондықтан Алла, оларға істегендерінің ең көркем сыйлығын тіпті өз қасынан артылтып береді. Алла қалаған құлын есепсіз несібеге бөлейді. (38) Сондай қарсы болғандардың істері, шөлдегі сағым сияқты. Шөлдеген кісі оны су деп, ойлайды. Ақыр оған барған сәтте, еш нәрсе таба алмайды. Жанында

Алланы табады. Ол, оның есебін толық көреді. Алланың есебі, жылдам. (39) Немесе олардың мысалы: Терең теңіздегі қараңғылық тәрізді. Толқын үстіне толқын, оның үстін бұлт қаптаған қараңғылықтар; бір-бірінің үстінде. Кісі қолын шығарса, оны көре алмайды. Алла жарық қылмаған біреудің жарығы болмайды. (40) Көктер мен жердегі әркімнің әрі қатар-қатар ұшқан құстың Алланы дәріптегенін көрмейсің бе? Барлығы өзіне тән намазын, тәсбихын біледі. Алла олардың істегенін толық біледі. (41) Көктер мен жердің меңгеруі Аллаға тән. Және қайтар жер де Алла жақ. (42) Көрмейсің бе? Рас Алла, бұлттарды айдайды. Сосын оның араларын біріктіреді. Сонан соң оны қабат-қабат қылады. Сонда бұлттың араларынан жаңбыр шыққанын көресің. Және аспаннан ішінде бұшағы бар (бұлт) тауларын түсіреді де ол арқылы қалаған пендесіне апат жеткізіп, қалағанынан бұрып, әкетеді. Нажағайдың жарқылы; көздерді әкете жаздайды. (43)

Алла; күндізмен, түнді ауыстырады. Рас бұнда, қырағылар үшін әрине ғибрат бар. (44) Алла әр жандықты судан жаратты. Сонда кейбіреуі баурымен жүреді, кейбіреулері екі аяғымен жүреді және кейбіреуі төрт аяқтап, жүреді. Алла қалағанын жаратады. Рас Алланың әр нәрсеге толық күші жетуші. (45) Расында ашық баян етуші аяттарды түсірдік. Сондай-ақ Алла қалағанын тура жолға салады. (46) Олар: "Аллаға, Пайғамбарға иман келтірдік, бой ұсындық" дейді де, сосын одан кейін олардан бір бөлімі жалтарады. Міне солар иман келтірмегендер. (47) Қашан олар, араларына үкім беру үшін Аллаға, Пайғамбарына шақырылса, сол уақытта олардың бір бөлімі бас тартады. (48) Егер оларға бір тиесі болатын болса, оған бой ұсынған түрде келеді. (49) Олардың жүректерінде дерті бар ма? Немесе күдіктенуде ме? Не өздеріне Алла, Пайғамбары әділетсіздік істейді деп, қорқа ма? Олай емес. Олардың өздері залым. (50) Шын мәнінде мүміндер, араларына үкім

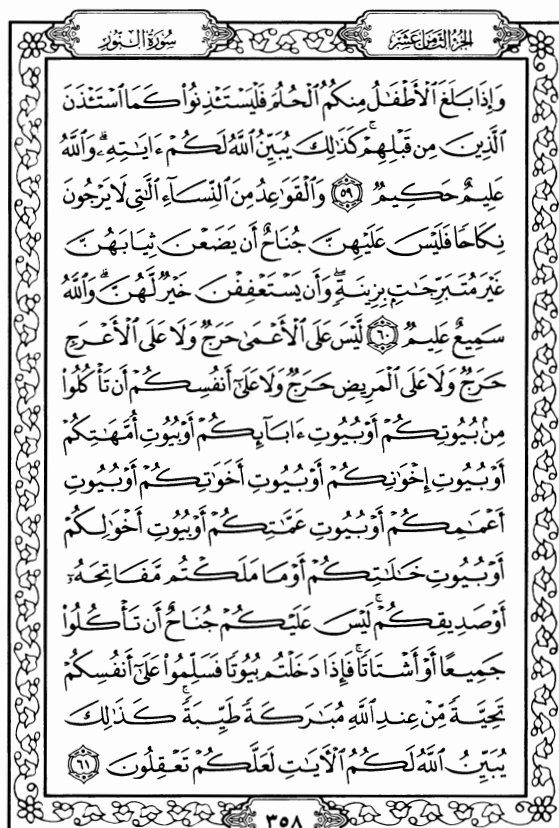
беруге шақырылғанда, олардың сөздері: "Естідік, бой ұсындық" деу болады. Міне бұлар құтылушылар. (51) Кімде-кім Аллаға, Пайғамбарына бағынса, сондай-ақ Алладан қорқып, сақтанса, міне солар, қолы жеткендер. (52) (Мұхаммед Ғ.С.! Мұнафықтар): "Егер әмір етсең (соғысқа) әлбетте шығамыз" деп, Аллаға шынайы ант ішеді. Оларға: "Ант ішпеңдер! Бағынғандарың мәлім. Шәксіз Алла, не істегендеріңді толық біледі" де. (53)

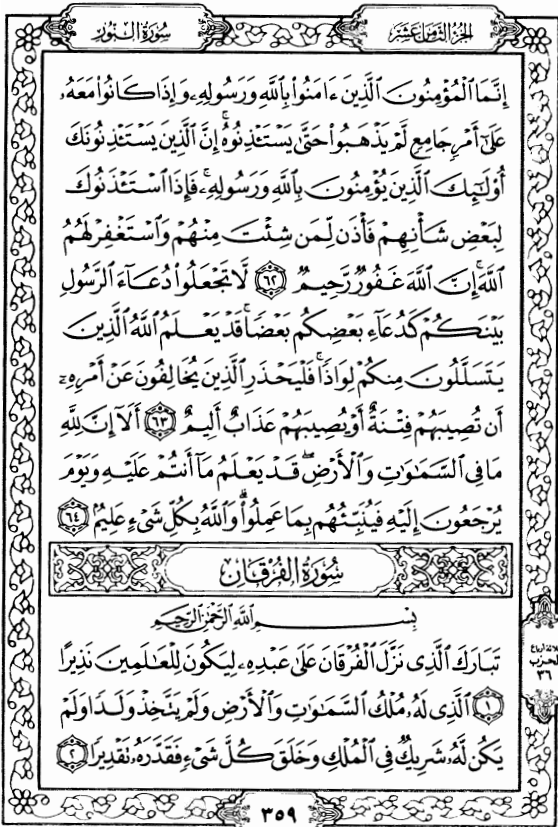
(Мұхаммед F.C.): "Аллаға, Пайғамбарына бағын" де. Егер бағынудан бет бұрсаңдар, шын мәнінде Пайғамбар, өзіне жүктелгенге, сендер, өздеріңе жүктелгенге міндеттісіңдер. Ал егер Пайғамбарға бой ұсынсаңдар, тура жол табасыңдар. Сондай-ақ Пайғамбарға ашық түрде жалғастыру ғана міндет. (54) Алла сендерден иман келтіріп, ізгі іс істегендерге; өздерінен бұрынғы өткендердей жер жүзіне мұрагер қылуды уәде етті. Сондай-ақ олар

үшін өзі разы болған дінін нығайтып, хауіп-қатерден кейін бейбітшілікке айналдырады. Олар, Маған құлшылық қылады. Маған еш нәрсені шерік қоспайды. Кім бұдан кейін қарсы келсе, міне солар, бұзақылар. (55) Намазды толық орындаңдар да зекет беріңдер. Әрі Пайғамбарға бой ұсыныңдар. Әрине мәрхаметке бөленесіңдер. (56) (Мұхаммед F.C.) сондай қарсы келгендер, жер жүзінде бізді әлсіретті деп, ойлама! Олардың орны тозақ, нендей жаман орын! (57) Әй мүміндер! Меншіктеріңдегі құл-күңдер, әлі ержетпеген балаларың, осы үш мезгілде (жандарыңа) рұхсат сұрап кірсін: Таң намазының алдында, түсте киімдеріңді шешкен уақытта және ясту намазынан кейін. Сендер үшін осы үшеуі ұялатын мезгіл. Бұлардан кейін (басқа уақытта) сендерге де оларға да айып емес. Өйткені, сендер бір-біріңе кіріп, шығуларыңа керексіңдер. Осылайша Алла, сендерге аяттарын баян етеді. Алла толық білуші, хикмет иесі. (58)

Ержеткен балаларың, бұрынғылар рұхсат сұрағандай рұхсат сұрап кірсін. Осылайша сендерге Алла аяттарын ашық баян етеді. Алла толық білуші, хикмет иесі. (59) Некеленуден күдер үзіп, үйде отырған кемпірлердің зейнеттерін ашпай сырт киімдерін шешулері айып емес. Егер бұдан да сақтанса, олар үшін тағы жақсы. Алла толық естуші, әр нәрсені білуші. (60) (Бір үйден тамақ жеулерінде) соқырға кінә жоқ, ақсаққа кінә жоқ, ауруға да кінә жоқ. Сондай-ақ сендерге өз үйлеріңнен (әйелдеріңнің, балаларыңның. Ж.М.Р.) не әкелеріңнің үйлерінен, я шешелеріңнің үйлерінен, я аға-інілеріңнің үйлерінен, я әпеке-қарындастарыңның үйлерінен, я әкелеріңмен туысқан көкелеріңнің үйлерінен, я

әкелеріңмен туысқан апайларыңның үйлерінен, я нағашы ағаларыңның үйлерінен, я нағашы апайларыңның үйлерінен, немесе кілттеріне ие болған не достарыңның үйлерінен тамақ жеулеріңде айып жоқ. Сондай-ақ бірлікте не жеке-жеке жеулерің айып емес. Қашан үйлерге кірсендер, өздеріңе (Мұсылмандарға) Алла тарапынан көркем берекет тіршілігін тілеп, сәлем беріңдер! (4-С. 86-А.) Осылайша Алла, сендерге аяттарын ашық баян етеді. Әрине түсінерсіңдер. (61)

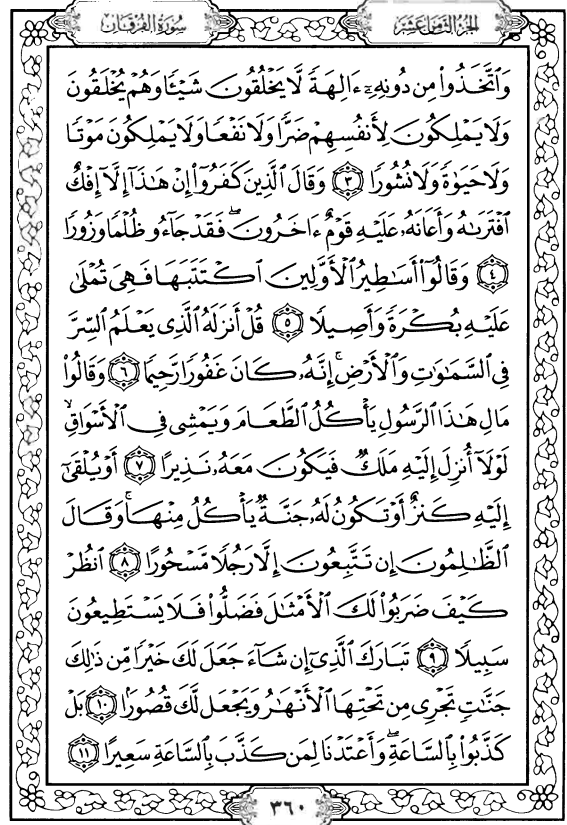

Пайғамбардың шақыруын өзара бір-бірінді шақыруға ұқсатпаңдар! Рас Алла, сендерден ептеп, далдаланып шығып кететіндерді біледі. Сондықтан оның әміріне қарсы келгендер, өздеріне бір апат жетуінен немесе жан түршігерлік азап келуінен сақтансын. (63) Естеріңде болсын! Көктер мен жердегі нәрселер Алланыкі. Расында Ол, сендердің неменеді болғандарыңды біледі. Сондай-ақ олар, өз жағына қайтқан күні, оларға, не істегенін білдіреді. Алла барлық нәрсені толық біледі. (64)

Шын мәнінде мүміндер, сондай Аллаға, Пайғамбарына иман келтіргендер, егер олар Пайғамбар мен бірге топты түрде бір істе болса, Пайғамбардан рұхсат алмайынша кетпейді. (Мұхаммед F.C.) рас сенен рұхсат сұрағандар; міне солар, Аллаға, Пайғамбарға иман келтіргендер. Қашан олар кейбір жұмыстары үшін сенен рұхсат сұраса, олардан қалағаныңа рұхсат бер. Және оларға Алладан жарылқау тіле. Күдіксіз Алла, өте жарылқаушы, аса мейірімді. (62)

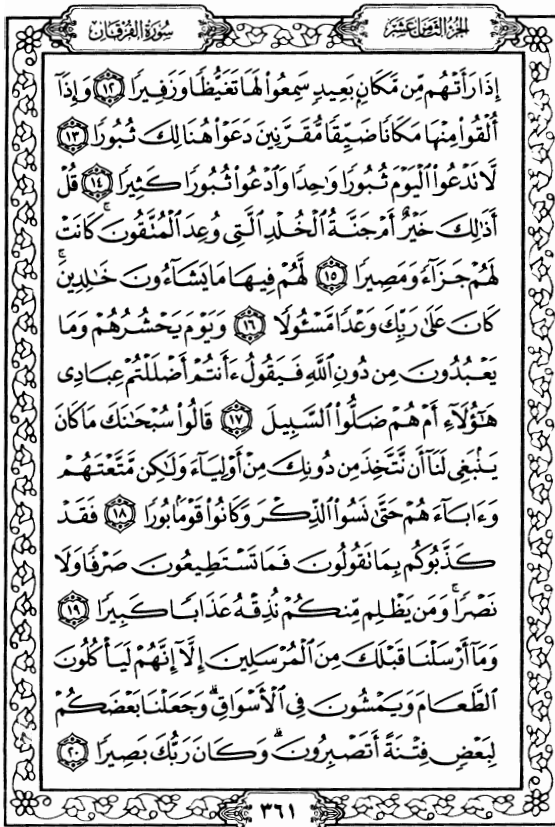
25-ФҮРҚАН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жетпіс жеті аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Бүкіл әлемге бір ескертуші болуы үшін құлына (жақсы-жаманды айыратын) Құранды түсірген Алла өте жоғары. (1) Көктер мен жердің патшалығы Онікі. Ол, ешкімді бала қылып алмады да Оның патшалығында ешбір ортағы жоқ. Сондай-ақ әр нәрсені жаратып, оның өлшеуін белгіледі. (2)

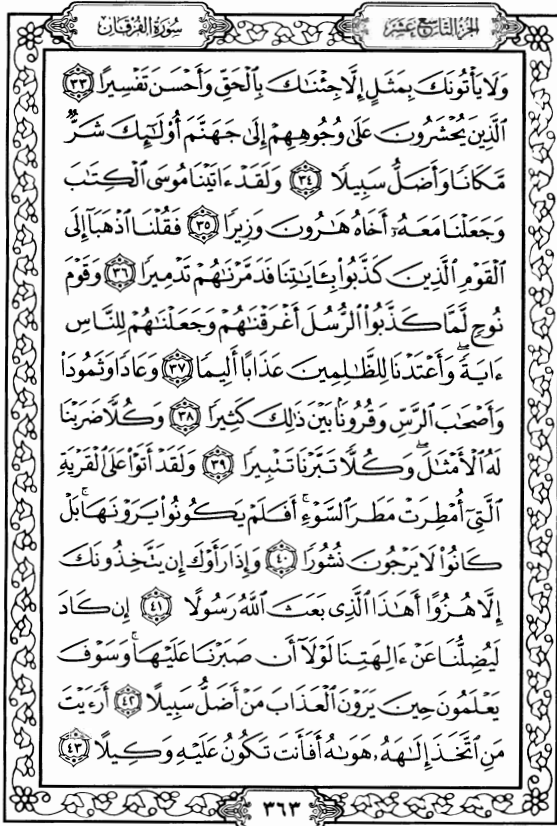
(Сонда да) олар Алладан өзге, бір нәрсені жарата алмайтын, өздері жаратылатын, сондай-ақ өздеріне де пайда, зиян келтіру күшіне және өлтіру, тірілту тағы өлгенді қайта тірілту күшіне ие болмағандарды тәңір жасап алды. (3) Сондай кәпірлер: "Бұл Құран мүлде жасанды. Оны өзі шығарды, оған басқа ел де көмектесті" деп, олар орынсыз жала жапсырды. (4) Және олар: "Ол Құран бұрынғылардың аңызы. Оны, бұл жаздырып алады да, ертелі-кеш өзіне оқылады" деді. (5) (Мұхаммед Ғ.С.): "Құранды көктер мен жердің сырын білетін Алла түсірді. Рас Алла өте жарылқаушы, тым мейірімді" де. (6) Тағы олар: "Бұл қалай Пайғамбар? Тамақ жейді, базарларда жүреді. Неге оған, онымен бірге жүріп, қорқытатын періште түсірмейді?", - десті. (7) "Немесе оған (шаңырактан) бір қазына тасталса не оның бір көректенетін бақшасы болса еді."

Сөйтіп залымдар: "Сендер мүлде жадыланған кісіге ересіндер" деді. (8) (Мұхаммед Ғ.С.) Қара! Сен үшін қалай мысалдар берді. Енді олар жол таба алмайтын түрде адасты. (9) Сондай молшылық иесі Алла қаласа, бұлардан да жақсы, астарынан өзендер ағатын бақшалар бере алады. Тағы сен үшін; сарайлар жасай алады. (10) Бірақ олар қияметті жасынға шығарады. Қияметті жасынға шығарғандар үшін; қайнаған тозақты әзірледік. (11)

бар. Бұл, Раббың міндетті түрде орындайтын бір уәде. (16) Ол; сол күні, оларды және Алладан өзге табынғандарын жинайды. Сонда олардан: "Осы құлдарымды сендер адастырдыңдар ма? Немесе жолдан өздері адасты ма?,"- деп, сұрайды. (17) (Ол табынылғандар): "Сен пәксің. Бізге Сенен өзгені ие қылуымыз лайық емес. Бірақ Сен, оларды да аталарын да қамтамасыз еттің. Тіпті Сені еске алуды ұмытты да жоғалуға лайық бір ел болды" деді. (5-С.116-117-А. 34-С.40-41-А.) (18) (Табынғандарың); рас айтқандарыңды жасынға айналдырады. Сонда оны қайтара алмайсыңдар да бір көмек те таба алмайсыңдар. Сендерден кім зұлымдық қылса, ірі азап таттырамыз. (19) (Мұхаммед F.C.) Сенен бұрын да тамақ жейтін, базарларда жүретін ғана пайғамбарларды жіберген едік. Негізінде біріңді-біріңе сынау қылдық. Сабыр етесіңдер ме? Раббың әр нәрсені көруші. (20)

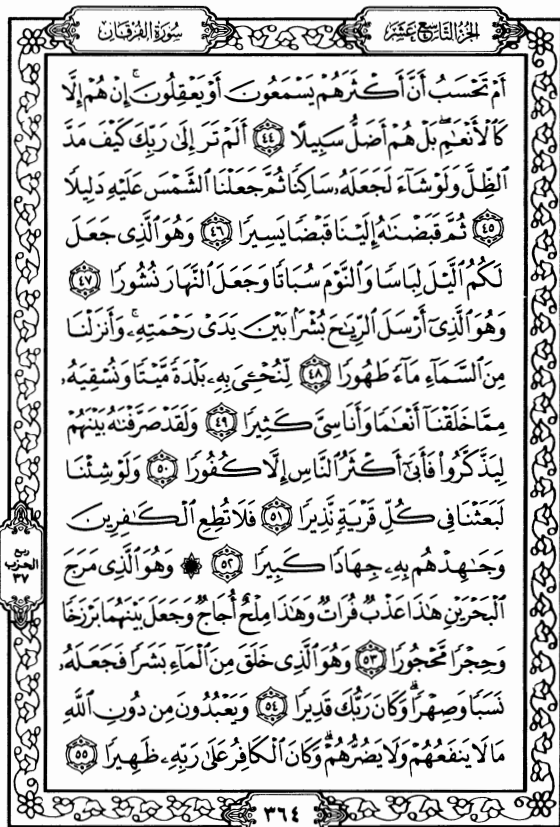
Тозақ, оларды ұзақ бір жерден көрген сәтте, олар оның қайнап, күркірегенін естиді. (12) Олар, тозақтың тар бір жеріне қолдары, мойындарына байлаулы тасталғанда, сол жерде жоқ болуды қалайды. (13) "Бүгін бір-ақ жоқ болуды тілемеңдер! Көптеген жоқ болуды тілеңдер" (делінеді) (14) (Мұхаммед F.C.): "Осы азап жақсы ма? Немесе тақуалар үшін сыйлық әрі барар орын түрінде уәде етілген мәңгілік жаннат жақсы ма?,"- де. (15) Олар мәңгі қалатын жаннатта, не тілесе

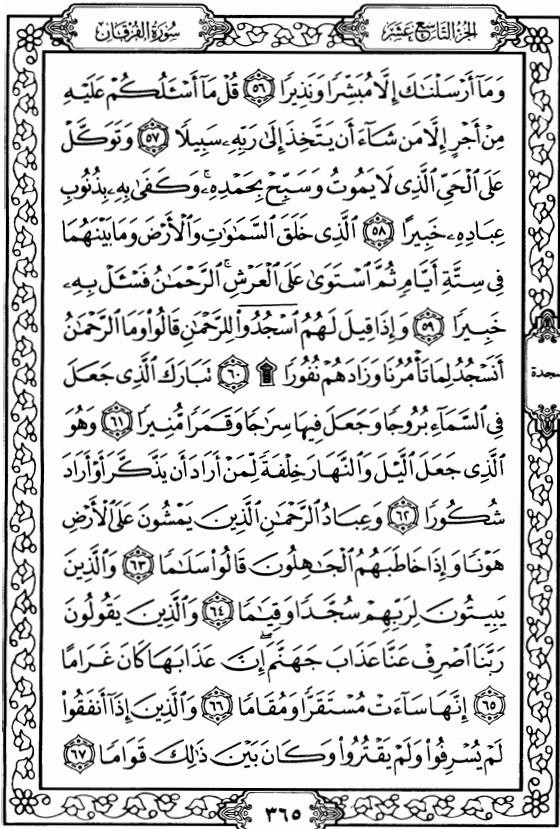
Олар саған бір мысал келтірсе; әрине саған шындықты және көркем түсінікті әкелеміз. (33) Тозаққа бетімен жер бастырылып жиналатындар; міне солар, орындары жаман, жолдары қаңғырыс болатындар. (34) Рас Мұсаға Кітап беріп, Онымен бірге туысы Һарұнды уәзір қылдық. (35) Сонда оларға: "Екеуің аяттарымызды жасынға шығарған елге барыңдар" дедік. Ақыры ол елді мүлде типыл қылдық. (36) Нұх (Ғ.С.)тың елін де пайғамбарларды жасынға шығарған

кезде суға батырып, оларды адам баласы үшін бір ғибрат қылдық. Сондай-ақ залымдар үшін күйзелтуші азап дайындадық. (37) Ғад, Сәмүд және Рес елін; бұлардың арасында көптеген нәсілдерді де... (38) Барлығына да мысалдар берген едік те мүлде жоқ еттік. (39) Расында (Меккеліктер) сондай пәлекет жаңбырға ұшыраған кентке келген еді. Олар оны көрмеді ме? Олай емес. Олар қайта тірілуді де үміт етпейді. (40) (Мұхаммед Ғ.С.) Олар сені көрсе-ақ болды: "Алланың жіберген Елшісі осы ма?",- деп тәлкекке алады. (41) Олар: "Егер оған шыдамасақ, тәңірлерімізден адастыра жаздады" дейді. Олар азапты көрген сәтте, кімнің жолдан адасқанын біледі. (42) (Мұхаммед Ғ.С.) ойын, тәңір жасап алғанды (ойының құлы болғанды) көрдің бе? Сонда сен оларға кепіл боласың ба? (43)

Немесе олардың көбін; тындайды я түсінеді деп, ойлайсың ба? Олар мүлде хайуандар тәрізді. Бәлкім олар жолдан тым адасқан. (44) Раббыңның көлеңкені қалай ұзартқанын көрмедің бе? Егер қаласа, оны тұрақты қылар еді. Сосың күнді көлеңкеге бір дәлел қылдық. (Көлеңке; күннің барлығының дәлелі. Әр нәрсе өзінің терісімен анықталады. Ж.М.Р.) (45) Сосын ұзын көлеңкені өз жағмызға қолай алдық. (46) Ол сондай Алла, сендерге түнді; киім, ұйқыны; тынығу етіп, күндізді; (кәсіпке) тарқау мезгілі қылды. (47) Ол сондай Алла; рахметінің (жаңбырдың) алдында қуандырып, самалдарды жіберді. Аспаннан тап-таза жаңбыр жаудырдық; (48) Ол арқылы өлы жерді жандандырып, біз жаратқан хайуандар менен көптеген адамдарды суару үшін. (49) Расында үгіт алулары үшін; жаңбырды араларына айналдыра жаудырдық. Сонда да адамдардың көбі, бас тартып, мүлде қарсы келді. (50) Егер қаласақ; әр кентке бір ескертуші жіберер едік. (51) (Мұхаммед F.C.)

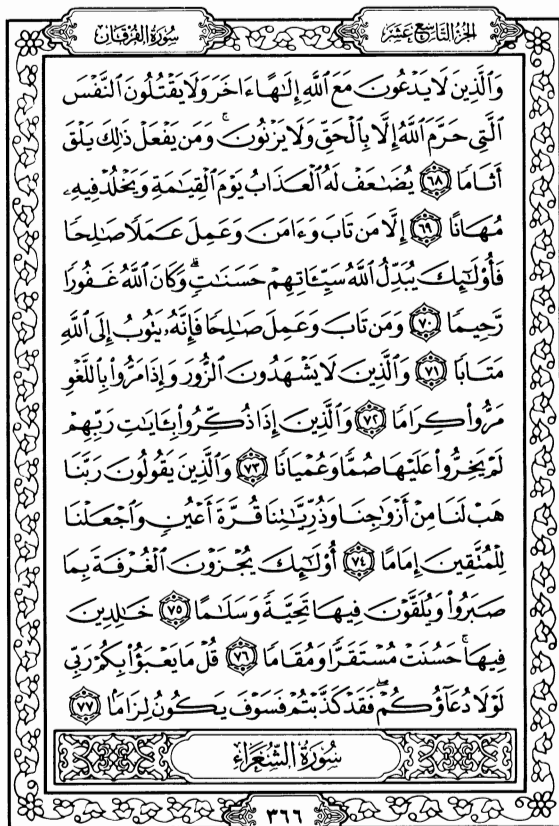

енді кәпірлерге бағынба! Олармен Құран арқылы ұлы күрес жаса! (52) Ол сондай Алла, екі теңізді қоя берді; мынау тәтті сүйкімді және анау тұзды, ащы. Екі арасына (қосылып, араласпайтын) бөгет жасады. (53) Ол сондай Алла, судан адам жаратып, оны ұрпақ және жөгжат қылды. Раббың күшті. (54) Олар, Алладан өзге өздеріне пайда, зиян келтіре алмайтын нәрселерге шоқынады. Сондай-ақ кәпірдер Раббына қарсы шыққанға жәрдем етеді. (55)

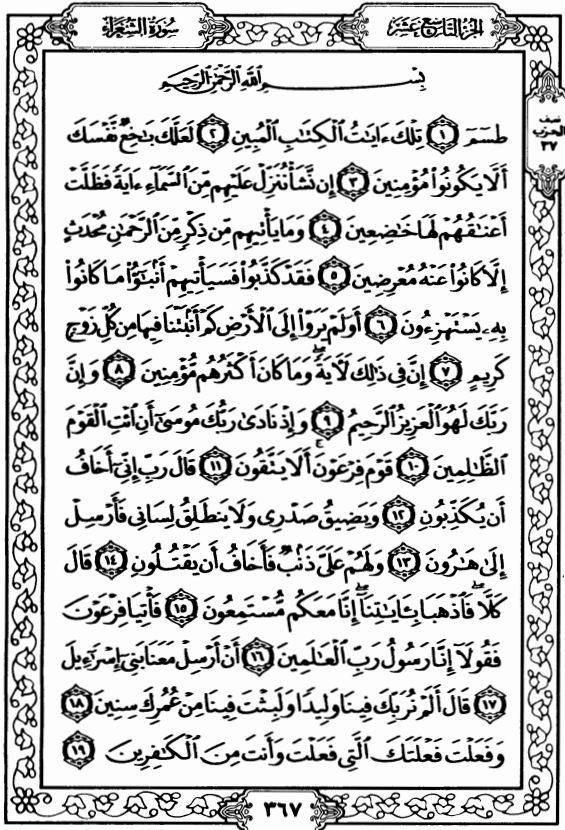
сүра. (59) (Сәжде аяты бар.) Оларға: "Рахманға сәжде қылыңдар" делінсе: "Рахман деген не? Сен әмір еткен нәрсеге сәжде қыла берейік бе?",- десті. Бұл, олардың жиренішін қоздырды. (60) Сондай мол игілік иесі Алла, аспандағы жұлдыздардың орнын жаратып, онда бір жарық (күн) және сәуле беруші айды жаратты. (61) Ол, сондай үгіт алғысы немесе шүкір еткісі келген кісі үшін түн мен күндізді, бірін-біріне ертіп қойды. (62) Рахманың құлдары жерде сыпайы түрде жүріп, оларға білместер тіл тигізсе де: "Сәлеметшілік" деп, дұрыс жауап береді. (63) Олар түнді, Раббыларына сәжде қылу, тіке тұрумен өткізеді. (64) Олар: "Раббымыз! Тозақ азабын аулақ қыл! Рас оның азабы тұрақты" дейді. (65) Шынында ол; орынның да мекеннің де жаманы. (66) Олар мал сарып қылғанда, ысрап та қылмай, сараңдық та істемей, осы орталықта тұрады. (67)

(Мұхаммед F.C.) негізінде сені қуандырушы, қорқытушы, ғана қылып жібердік. (56) Оларға: "Бұған сендерден ақы емес, Раббыларыңның жолын ұстағысы келген кісіні ғана қалаймын" де. (57) Сондай еш өлмейтін тірі Аллаға тәуекел ет. Оны дәріптей мақта. Ол құлдарының күнәларынан хабар алуға жетіп асады. (58) Ол, сондай көктер мен жерді және екі арасындағыларды алты күнде жаратып сосын ғаршыны меңгерді. Ол, тым қамқор, оны білгеннен

Олар Алламен бірге басқа тәңірге жалбарынбайды. Алла өлтірілуін арам еткен кісіні орынсыз өлтірмейді де зина қылмайды. Кімде-кім оларды істесе, күнәға жолығады. (68) Қиямет күні, еселеніп азап болады. Олар онда қор болып, мүлде қалады. (69) Бірақ кімде-кім тәубе қылса, Сондай-ақ кім иман келтіріп, ізгі іс істесе, міне Алла олардың жамандықтарын жақсылықтарға ауыстырады. Алла өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (70) Кімде-кім тәубе қылып, түзу іс істесе, рас ол, Аллаға лайықты түрде қайтқан болады. (71) Олар өтірікке айғақ болмайды да бос (пайдасыз) сөздерге кездесе, маңғазданып өтеді. (72) Қашан оларға Раббыларының аяттары арқылы үгіт берілсе, оған құлақ салмай, көз жұмып, кете бермейді. (73) Олар: "Раббымыз! Бізге

жұбайларымыздан, ұрпақтарымыздан көзайымдық бер. Сондай-ақ бізді тақуалардың алды қыл!", - дейді. (74) Міне бұлар, сабыр еткендіктері себепті жоғарғы сыйлыққа бөленеді. Аман-сәлеммен қарсы алынады. (75) Олар онда мәңгі қалады. Ол нендей көркем тұрақ, жақсы орын! (76) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Егер құлшылықтарың болмаса, Раббым, сендерді неге бағаласын? Рас сендер жасынға айналдырдыңдар. Сондықтан азапқа душар боласындар" де. (77)

26-ШҮҒАРА СҮРЕСІ

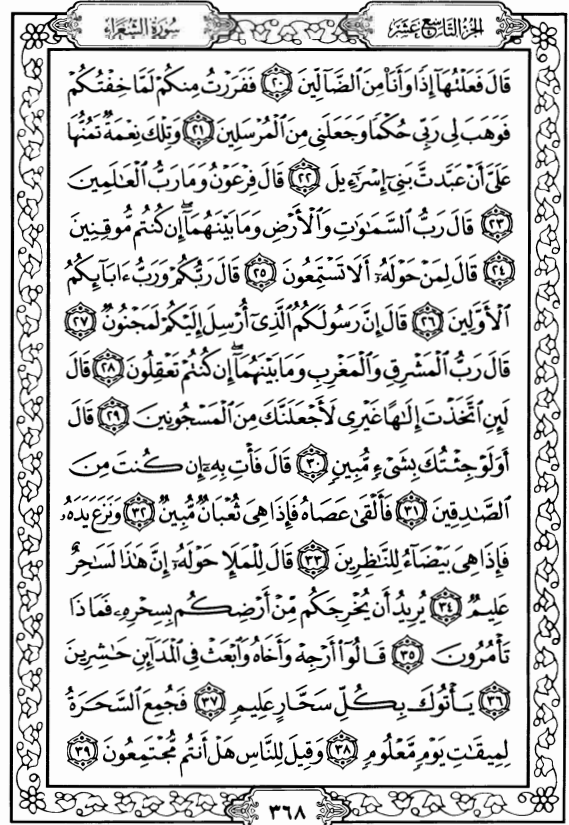
Меккеде түскен. Екі жүз жиырма жеті аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

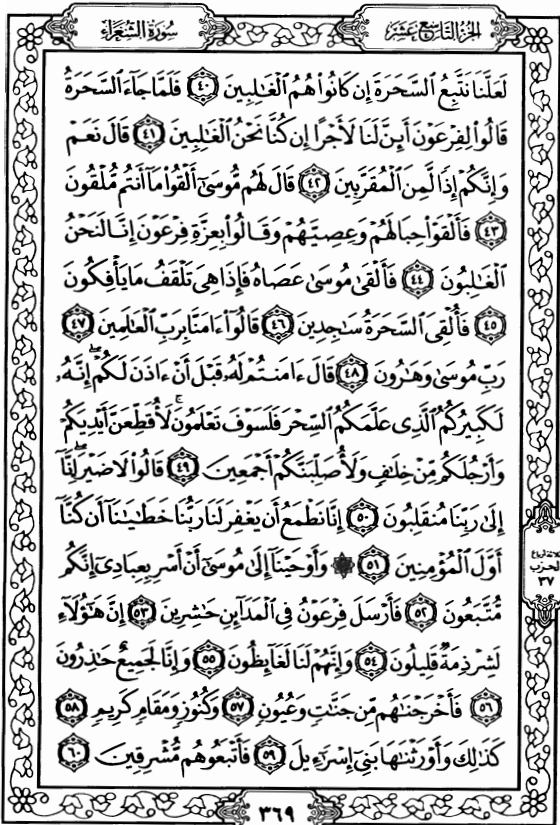
Ұғымын Алла біледі. (1) Бұл айқын Құранның аяттары. (2) (Мұхаммед F.C.) олар иман келтірмеді деп, өзіңді жоя жаздадың. (3) Егер қаласақ, оларға аспаннан бір мүғжиза түсірер едік те, оған бой ұсынушыларға айналар еді. (4) Оларға Рахманнан жаңа бір үгіт

келсе-ақ болды, олар одан бет бұрады. (5) Олардың жасынға шығарып, мазақтаған нәрселерінің түсінігі өздеріне жалғастырылады. (6) Олар жер жүзіне қарамай ма? Онда әр түрлі көркем өсімдіктер өсірдік. (7) Рас бұнда ғибрат бар да, олардың көбі сенуші емес. (8) (Мұхаммед F.C.) Раббың тым үстем, ерекше мейірімді. (9) Сол уақытта Раббың Мұса (F.C.) ға: "Залым елге бар" деп, үндеді: (10) "Перғауын еліне. Олар қорықпай ма?" (11) (Мұса F.C.): "Раббым! Рас мен олардың мені жасынға шығаруынан қорқамын" деді. (12) "Көңлім тарайым, тілім жүрмейді. Сондықтан ыарынға да пайғамбарлық бер!" (13) "Мен оларға күнәкармын. Сондықтан олардың, мені өлтіруінен қорқамын!" (14) (Алла T.): "Әсте олай емес! Екеуің де мүғжизаларымызбен барыңдар. Расында Біз сендермен бірге әр нәрсені естиміз" деді. (15) "Дереу екеуің Перғауынға барып: "Біз бүкіл әлемнің Раббының елшісіміз;" (16) "Израил ұрпақтарын бізбен бірге қоя бер!",- (деңдер-деді.) (17) Перғауын: "Сені бала қып асырамадық па? Өміріңнен неше жыл арамызда болмадың ба?" (18) "Ол қыларыңды қылдың. Сен нәстүкірлерденсің" деді. (19)

(Мұса F.C.): "Мен ол істі істеген кезде, қателескен едім" деді. (20) "Сондықтан сендерден қорқып, өздеріңнен қаштым. Ақыр Раббым, маған хикмет беріп, пайғамбарлардан қылды." (21) "Сен Израил ұрпақтарын құл қылып, маған міндетсіген игілігің осы." (22) (Перғауын): "Әлемдердің Раббы дегенің немене?",- деді. (23) (Мұса F.C.): "Егер анық сенетін болсаңдар, Ол; жер-көктің әрі екі арасындағылардың Раббы" деді. (24) (Перғауын) маңайындағыларға: "Естімей отырсыңдар ма?",- деді. (25) (Мұса F.C.): "Ол, сендердің де Раббыларың, бұрынғы ата-бабаларыңның да Раббы" деді. (26) (Перғауын): "Тақ осы сендерге жіберілген Пайғамбар, мүлде жынды" деді. (27) (Мұса F.C.): "Егер түсінетін болсаңдар, Ол; шығыс, батыстың және екі арасындағылардың Раббы" деді. (28) (Перғауын): "Егер менен басқаны теңір етіп алсаң, әрине сені түрмеге саламын.",- деді. (29) (Мұса F.C.): "Егер саған ашық дәлел келтірсем де ме?",- деді. (30) (Перғауын): "Ал әкел. Егер шын айтушылардан болсаң" деді. (31) Сонда ол, таяғын тастады да сол уақытта көрнеу айдағар болды. (32) Тағы қолын

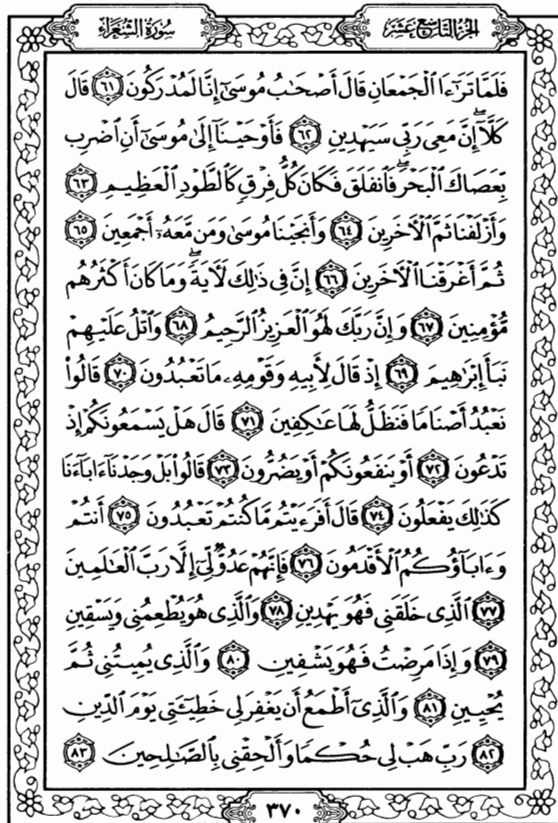
шығарды. Ол, қараушыларға аппақ көрінді. (33) (Перғауын) айналасындағы бастықтарға: "Расмынау, тым білгіш сиқыршы екен" деді. (34) "Сиқырымен жерлеріңнен шығарғысы келеді. Ал бұған не бұйырасыңдар?" (35) Олар: "Бұны да туысын да тоқтата тұрып, қалаларға жинаушыларды жібер" десті. (36) "Бүкіл білгіш сиқыршыларды саған әкелсін!" (37) Сонда белгілі күндегі орынға сиқыршылар жиналды. (38) Адамдарға да: "Сендер жиналдындар ма?",- делінді. (39)

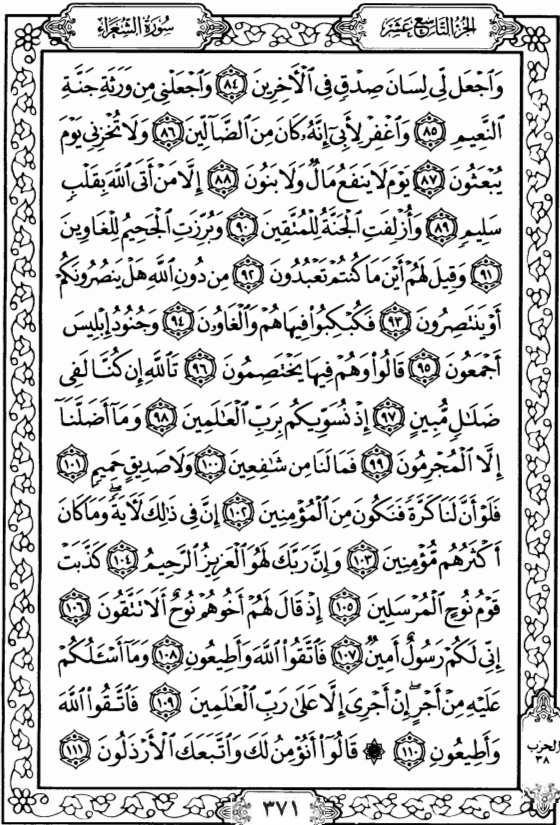
(Ел): "Егер жеңіске ие болса, әрине сиқыршыларға ереміз" (десті.) (40) Сиқыршылар келген сәтте, Перғауынға: "Егер біз жеңсек, әрине бізге сыйлық бар емес пе?", - деді. (41) (Перғауын): "Я, рас сендер онда маған жақындардан боласыңдар" деді. (42) Мұса (F.C.) сиқыршыларға: "Немене тастасандар қане тастандар" деді. (43) Сонда олар арқандарымен таяқтарын тастап: "Перғауынның абыройы үшін біз жеңіске ие боламыз" десті. (44) Сонда Мұса (F.C.) да таяғын тастады. Дереу ол,

олардың жасанды нәрселерін жалмай бастады. (45) Сондықтан сиқыршылар сәждеге жығылды. (46) "Әлемнің Раббына иман келтірдік" десті. (47) "Мұса мен Һарунның Раббына." (48) (Перғауын) оларға: "Мен сендерге рұхсат беруден бұрын оған иман келтірдіңдер ме? Рас ол сендерге сиқыр үйреткен үлкендерің екен. Енді білесіңдер; әлбетте қол-аяқтарыңды шадырлата кесемін, тіпті бәріңді асамын" деді. (49) (Сиқыршылар): "Оқасы жоқ. Раббымызға қайтамыз" деді. (50) "Расында біз сенгендердің алды болғандығымыздан, Раббымыздың қателерімізді жарылқауын үміт етеміз." (51) Мұса (F.C.) ға: "Құлдарымды түн қатырып әкет. Сөз жоқ, қуаланасыңдар" деп уахи еттік. (52) Сонда Перғауын қалаларға жинаушылар жіберді. (53) "Расында бұлар (Израил ұрпақтары) аз топ" (десті.) (54) "Сонда да олар бізді ашуландыруда." (55) "Расында біз сақ бір топпыз." (56) Сөйтіп (Перғауындықтарды) бақшаларынан, бұлақтарынан шығардық. (57) Сондай-ақ қазыналарынан, салтанатты мекендерінен де. (58) Осылайша оларға Израил ұрпақтарын мұрагер қылдық. (59) Сонда олар, Израил ұрпақтарын күн шыға қуды. (60)

Екі топ бірін-бірі көрген сәтте, Мұса (Ғ.С.) ның жолдастары: "Сөз жоқ, қолға түстік" деді. (61) (Мұса Ғ.С.): "Әсте, шынында Раббым бізбен бірге. Маған жол көрсетеді" деді. (62) Мұса (Ғ.С.) ға: "Таяғыңмен теңізді үр!",- деп уахи еттік. Сонда (теңіз) жарылып, әр бөлімі асқар таудай болды. (63) Артқыларды да сол жерге жақындаттық. (64) Мұса (Ғ.С.) ны да онымен бірге болған адамдардың барлығын құтқардық. (65) Сосын басқаларды суға батырдық (66) Әрине бұнда ғибрат бар. Сонда да олардың көбі нанбады. (67) Расында Раббың Ол, аса үстем, тым мейірімді. (68) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға Ыбырайым (Ғ.С.) ның Қиссасын баян ет; (69) Сол уақытта ол әкесіне, еліне: "Неменеге табынасыңдар?",- деді. (70) Олар: "Бұттарға шоқынамыз, оларға мүлде мүлгудеміз" деді. (71) (Ыбырайым Ғ.С.): "Олар шақырғандарыңда ести ме?",- деді. (72) "Немесе олар сендерге пайда, зиян келтіре ала ма?" (73) Олар: "Жоқ, аталарымызды осылай істеген түрде таптық" деді. (74) "Ал енді

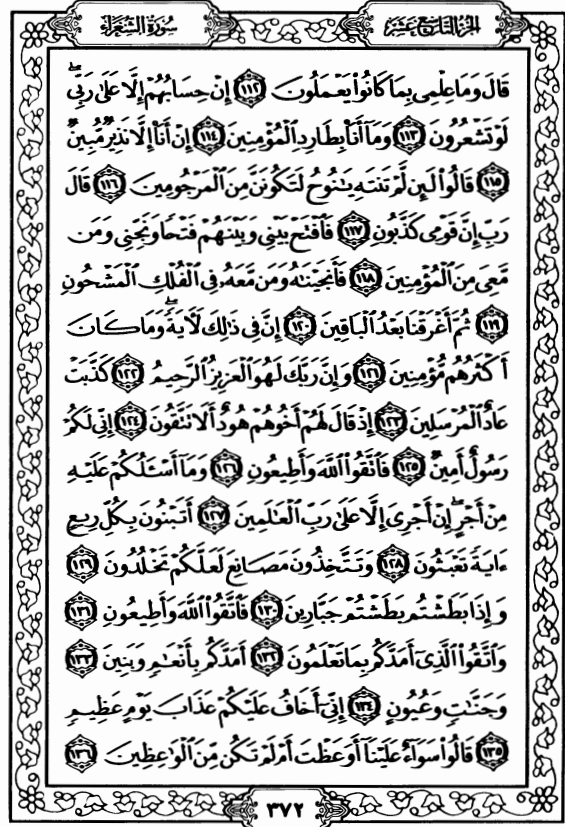
неменеге табынғандарыңды көрдіңдер ме?",- деді. (75) "Сендер де бұрынғы аталарың да." (76) "Әлемдердің Раббынан басқа, олар менің дұшпаным." (77) "Ол, мені жаратқан, маған тура жол көрсетеді." (78) "Ол, маған жегізеді де ішкізеді." (79) "Ол, қашан ауырсам, маған шипа береді." (80) "Ол, мені өлтіреді де сонсоң тірілтеді." (81) "Ол сондай Алла, киямет күні қателерімді жарылқауын үміт етемін." (82) "Раббым маған даналық беріп, мені игілерге қоса көр!" (83)

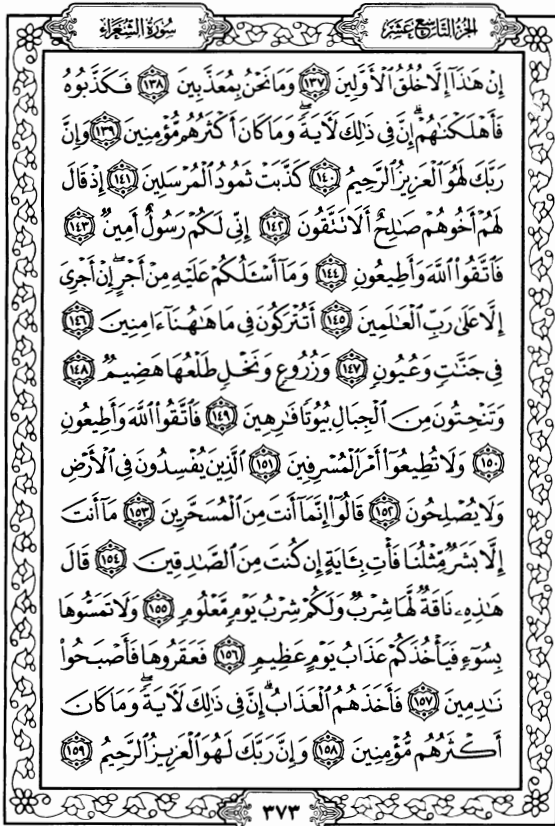
өзгелер, сендерге жәрдем ете ме? Яки өздеріне жәрдем ете ала ма?" (93) Табынылғандар да азғындар да тозаққа етбетінен құлатылады; (94) Ібілістің әскерлері де тұтас. (95) Олар онда былай деп таласады: (96) "Аллаға серт, адасқан-ақ екенміз ғой!" (97) "Сендерді Әлемнің Раббына теңеуші едік." (98) "Бізді күнәкарлар-ақ адастырған екен." (99) "Енді біздің ешбір шапағатшымыз жоқ." (100) "Жан күйер достымыз да жоқ." (101) "Әттең! Қайтарылсақ, иман келтіргендерден болар едік." (102) Рас осы да бір ғибрат бар. Дегенмен олардың көбі иман келтірмеді. (103) (Мұхаммед Ғ.С.) расында Раббың тым үстем, аса мейірімді. (104) Нұх (Ғ.С.) тың елі де пайғамбарларды жасынға айналдырды. (105) Сол уақытта, олардың туысы Нұх (Ғ.С.): "қорықпайсыңдар ма?,- деді. (106) "Рас мен сендер үшін сенімді бір Елшімін." (107) "Енді Алладан қорқып, маған бағыныңдар." (108) "Бұған Сендерден ақы сұрамаймын, менің ақым әлемдердің Раббына тән." (109) "Алладан қорқып, маған бағыныңдар." (110) Олар: "Саған қор кісілер ерді деп, иман келтірейік пе?,- десті. (111)

"Мені кейінгі нәсілдердің тілінде де шынайы үлгі қыла көр!" (84) "Мені, нығметті жаннаттың мұрагерлерінен қыл!" (85) "Әкемді жарылқа! Өйткені ол, адасушылардан." (9-С. 114-А.) (86) "Қабырдан тұратын күні мені мұңайтпа!" (87) "Ол күні, мал да балалар да пайда бермейді." (88) "Бірақ кім Аллаға нағыз жүреппен келсе ғана (пайда береді)." (89) Тақуаларға жаннат жақындатылады. (90) Азғындарға тозақ көрсетіледі. (91) Оларға: "Табынатындарың қайда?,- делінеді. (92) "Алладан

(Нұх F.C.): "Олардың не істегендерін білмеймін" деді. (112) "Егер сөзетін болсаңдар, олардың есебі Раббыма тән." (113) "Иман келтіргендерді қумаймын." (114) "Сондай-ақ мен ашық бір ескертушімін." (115) Олар: "Әй Нұх! Егер тыйылмасаң, әрине таспен атқыланғандардан боласың" деді. (116) "Раббым! Рас мені, елім жасынға шығарды" деді. (117) "Енді менімен олардың арасына нақ үкім бер! Мені де, мені мен бірге мүміндерді де құтқар!" (118) Сонда оны да онымен бірге болғандарды да толы кемеде құтқардық. (119) Сосың, кейін қалғандарды суға батырдық. (120) Рас бұнда анық ғибрат бар. Сонда да олардың көбі сенбейді. (121) Рас Раббың үстем де мейірімді. (122) Ғад елі де елшілерді жасынға шығарды. (123) Сол уақытта оларға туыстары Һуд (F.C.): "Қорықпайсыңдар ма?",- деді. (124) "Рас сендерге сенімді Елшімін." (125) "Алладан қорқып, маған бағыныңдар." (126) "Бұған сендерден ақы сұрамаймын. Ақым әлемдердің Раббына тән." (127) "Әр төбеге әншейін ескерткіш құрылыс жасайсыңдар ма?" (128) "Дүниеде мәңгі қалу үмітімен мықты сарайлар

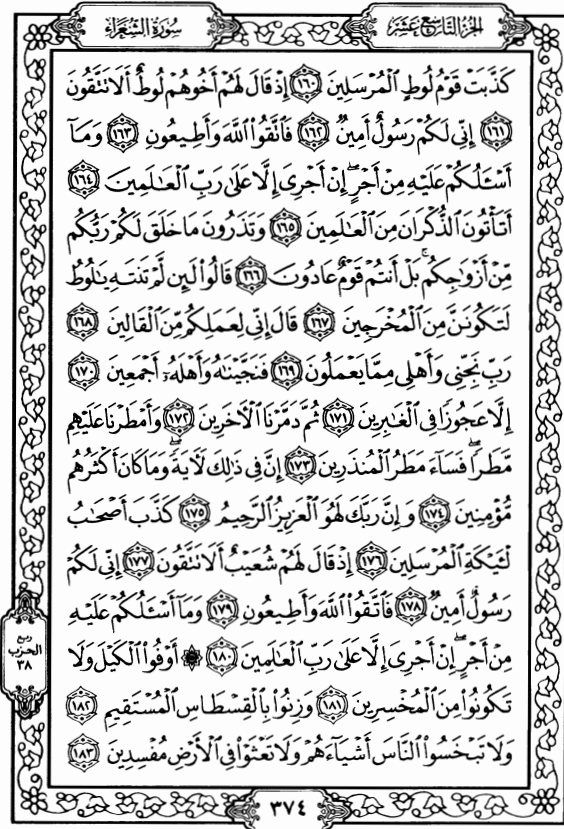
жасайсыңдар ма?" (129) "Қашан ұстасаңдар, қатты зорекерлікпен ұстадыңдар!" (Аямадыңдар!" Ж.Б.М.) (130) "Енді Алладан қорқып, маған бағыныңдар." (131) "Сендерді білген нәрселеріңмен қамтамасыз еткен Алладан қорқыңдар." (132) "Сендерге малдар, балалар берді" (133) "Бақшалар, бұлақтар берген (Алладан қорқыңдар)." (134) "Сендерге болатын ұлы күннің азабынан қорқамын." (135) Олар: "Сен уағыздасаң да уағыздамасаң да бізге бірдей" десті. (136)

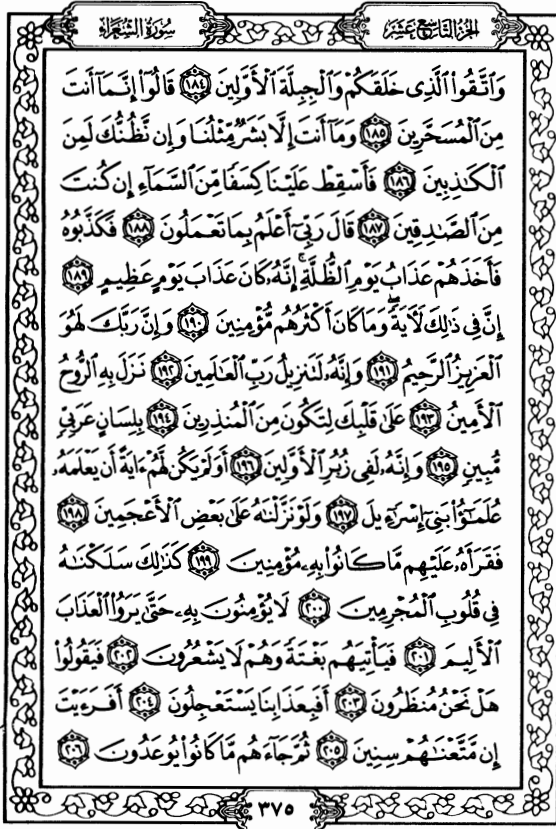
"Бұл бұрынғылардың ғана салты. (Яқи, бұл айтқандарыңды бұрынғылар да айтқан.)" (137) "Біз азапқа душар болмаймыз." (138) Сонда олар оны жасынға айналдырды да оларды жоқ еттік. Расында бұнда бір өнеге бар. Дегенмен олардың көбі сенбеген еді. (139) (Мұхаммед F.C.) Әрине Раббың Ол, тым үстем, ерекше мейірімді. (140) Сәмүд елі де елшілерді жасынға айналдырды. (141) Сол уақытта туыстары Салих (F.C.): "Алладан қорықпайсыңдар ма?",-

деді (142) "Рас мен сендер үшін сенімді бір Елшімін." (143) "Алладан қорқып, маған бағыныңдар." (144) (Бұған сендерден ақы сұрамаймын. Менің ақым әлемдердің Раббына міндетті." (145) "Сендер осы жерде бейбіт қала аласыңдар ма?" (146) "Бақшаларда, бұлақтарда." (147) "Егіндерде, жұмсақ қауашақты құрма ағаштарыңда?" (148) "Сондай-ақ таулардан ойып, шеберлікпен үй жасайсыңдар ма?" (149) "Алладан қорқыңдар да маған бағыныңдар." (150) "Шектен шығушылардың әміріне бағынбаңдар." (151) "Олар жер жүзінде бұзақылық істеп, түзушілік қылмайды." (152) Олар, Салих (F.C.) қа: "Шынында сен жадыланғандардансың" десті. (153) "Сен біз сияқты ғана адамсың. Егер шыншыл болсаң, бір белгі әкел." (154) (Салих F.C.): "Міне, белгі бір аруана. Су кезегі, бір күн оныкі де бір белгілі күн сендердікі" деді. (155) "Оған жаман ниетпен соқтықпаңдар. Онда сендерді ұлы күннің апаты қолға алады" (156) Олар, оны өлтіріп, тастады да өкініште болды. (157) Сонда оларды апат қолға алды. Расында бұнда ғибрат бар. Олардың көбі сенбеген еді. (158) Расында Раббың тым үстем, ерекше мейірімді. (159)

Лүт елі де елшілерді жасынға айналдырды. (160) Сол уақытта туыстары Лүт (F.C.): "Қорықпайсыңдар ма?",- деді. (161) "Мен сендерге сенімді бір Елшімін." (162) "Енді Алладан қорқындар да маған бой ұсыныңдар." (163) "Бұған сендерден ақы сұрамаймын. Менің ақым әлемдердің Раббына міндетті." (164) "Дүниеде (қатындар тұрып,) еркектерге қосыласыңдар ма?" (165) "Раббыларыңның сендер үшін жаратқан әйелдеріңді тастайсыңдар ма? Сендер асқынған елсіңдер." (166) Олар: "Әй Лүт! Егер тыйылмасаң, әлбетте (жұрттан) шығарыласың" десті. (167) Лүт (F.C.): "Әрине мен сендердің қылықтарыңнан жиіркенемін." деді. (168) "Раббым, мені, семьямды бұлардың қылықтарынан құтқар!" (169) Сонда оны да үй-ішін де тұтас құтқардық. (170) Жоқ болатындардың ішіндегі кемпірден басқа. (171) Сосын қалғандарды да жоқ еттік. (172) Оларға жаңбыр жаудырдық. Ескерту берілгендердің жаңбыры нендей жаман! (173) Рас бұнда бір ғибрат бар. (174) (Мұхаммед F.C.) рас Раббың тым үстем, ерекше мейірімді. (175) Әйке елі де елшілерді жасынға айналдырды. (176) Сол уақытта оларға, Шұғайып

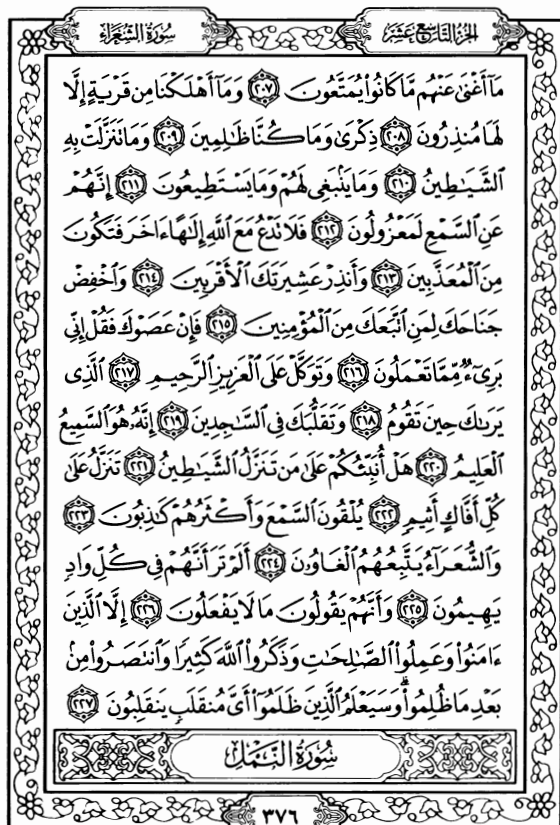
(F.C.): "Қорықпайсыңдар ма?",- деді. (177) "Рас мен сендерге сенімді бір елшімін." (178) "Енді Алладан қорқындар да маған бағыныңдар." (179) "Сендерден бұған ақы сұрамаймын. Менің ақым әлемдердің Раббына міндетті." (180) "Өлшеуді толықтаңдар да кемітушілерден болмаңдар." (181) "Тура таразымен тартыңдар." (182) "Адамдардың нәрселерін кемітпендер" (кісі хақысы жемендер) де жер жүзінде бұзақы болып, жүрмендер." (183)

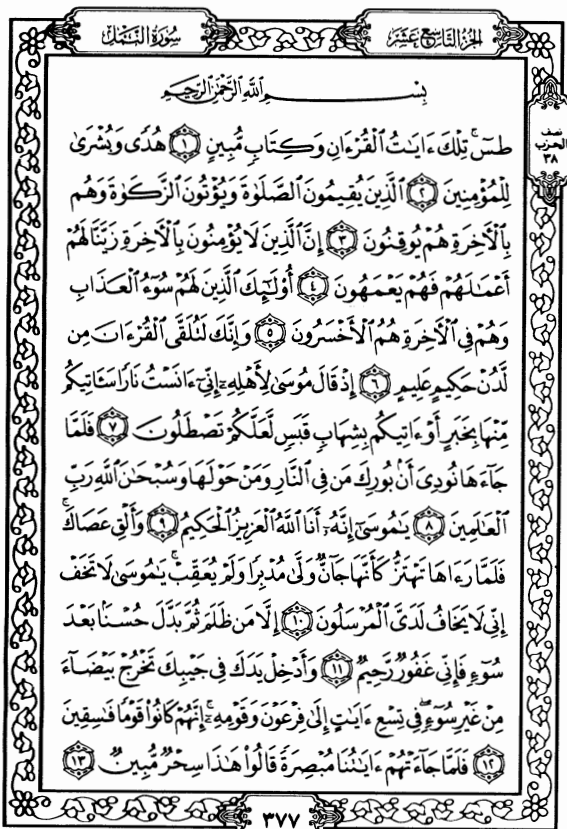
бұнда бір ғибрат бар. Олардың көбі сенбеген еді. (190) (Мұхаммед F.C.) рас Раббың Ол, тым үстем, ерекше мейірімді. (191) Күдіксіз бұл Құран әлбетте әлемдердің Раббының түсіргені. (192) Оны сенімді Рух (Жебрейіл) келтірді. (193) Ескертушілерден болуың үшін жүрегіңе қондырды. (194) Ап-ашық бір арап тілінде. (195) Рас ол, бұрынғылардың кітаптарында да бар еді. (196) Израил ұрпақтарының ғалымдарының бұны білулері, олар үшін бір дәлел болмай ма? (28-С. 52-55-А.) (197) Егер ол Құранды араптан басқа бір бөгдеге түсірсек те; (198) Ол, бұны оларға оқыса да олар оған және сенбес еді. (199) Осылайша Құранды күнәкарлардың жүректеріне қойдық. (Б.Р.) (Немесе күнәкарлардың жүректеріне қарсылық салдық. Ж.М.К.) (200) Күйзелтуші азапты көргенге дейін оған сенбейді. (201) Азап оларға, олар сезбеген түрде кенеттен келеді. (202) Сонда олар: "Бізге бір мұрса берілер ме екен?," - дейді. (203) Ал сонда олар: Азабымыздың тездетілуін тілей ме? (204) (Мұхаммед F.C.): Көрдің бе? Оларды жылдарша қамтамасыз етсек те, (205) Сонсоң оларға уәде етілген апат келсе; (206)

"Сендер және бұрынғы нәсілдерді жаратқан Алладан қорқыңдар." (184) Олар: "Сен анық жадыланғансың." деді. (185) "Сен біз құсаған ғана адамсың. Әрі сені өтірікшілерден деп, ойлаймыз." (186) "Егер шын айтушылардан болсаң, онда үстімізге аспанның бір кесегін түсір." (187) (Шұғайып F.C.): "Раббым не істегендеріңді тағы жақсы біледі." (188) Сонда олар оны жасынға шығарды да оларды түнек күннің апаты қолға алды. Рас ол, ірі бір күннің апаты еді. (189) Рас

Оларды пайдаланған нәрселері қорымайды. (207) Бір кентті жоқ еткен болсақ, әлбетте олар үшін ескертуші болған; (208) Ескерту берілген. Зұлымдық қылушы емеспіз. (209) Бұл Құранды шайтандар түсірмеді. (210) Оларға лайық та емес. Шамалары да келмейді. (17-С. 88-А.) (211) Рас олар тыңдаудан мүлде ұзақтастырылған. (15-С. 17-18-А) (212) (Мұхаммед F.C.) Алламен бірге тәңір шақырма. Онда сен де азапқа ұшыраушылардан боласың. (213) Жақын ағайындарыңа ескерт! (214) Мүміндерден саған ергендерге қанатыңды жай. (215) Сонда егер олар өзіңе қарсы шықса, онда: "Сендердің істегендеріңнен бездім" де. (216) Өте үстем, ерекше мейірімді Аллаға тәуекел ет. (217) Ол, сені тіке тұрған сәтте, көріп тұрады; (218) Сәжде қылушылардың арасында айналып жүргеніңді де. Түңгі (Тәажжүт намазына тұруыңды да басқа да тәажжүт намазына тұрғандарға айналуыңды да немесе жеке не жамағатпен тіке тұрып, рүкүф, сәждеге көшіп, намаз оқуыңды Алла көреді. Ж.Б.М.К.Р.) (219) Рас Ол Алла, әр нәрсені естуші, білуші. (220) Шайтандар кімге түседі, сендерге хабар берейін бе? (221) Олар әрбір өтірікші, күнәкарға түседі. (222) Олар шайтандарға құлақ салады. Олардың көбі өтірікші. (223)

Ақындарға азғындар ереді. (224) Рас олардың ойпаттарда қаңғып, жүргенін көрмедің бе? (225) Рас олар істемеген істерін айтады. (226) Бірақ иман келтіріп, ізгі іс істегендер, Алланы көп зікір еткендер, зұлымдық көргеннен кейін кек алғандар басқа. Ол зұлымдық қылғандар, жақында қалай айналдырылатындарын біледі. (Бұл мүмін ақындар; Ғабдолла Рауаха ұлы, Хасан Сабит ұлы, Кәғап Заыр ұлы, Кәғап Малік ұлы. Б.М.Р.) (227)

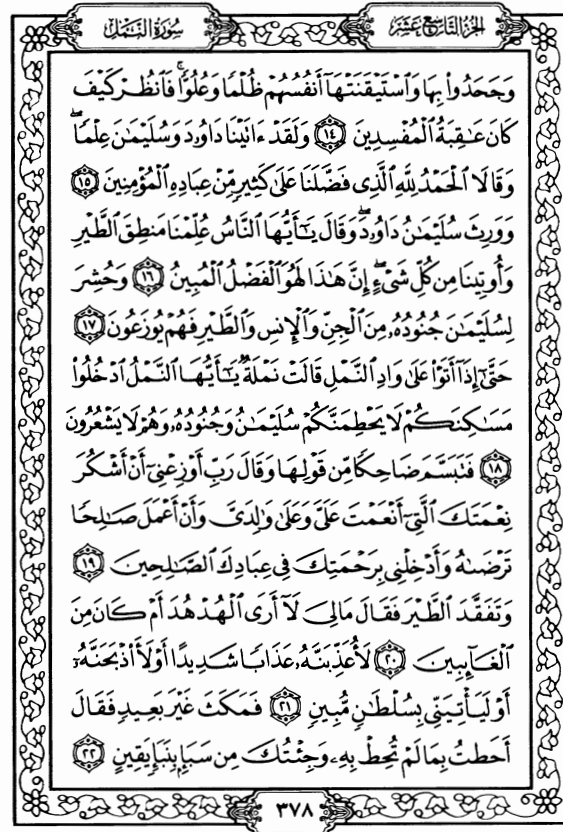

27-НӘМІЛ СҮРЕСІ

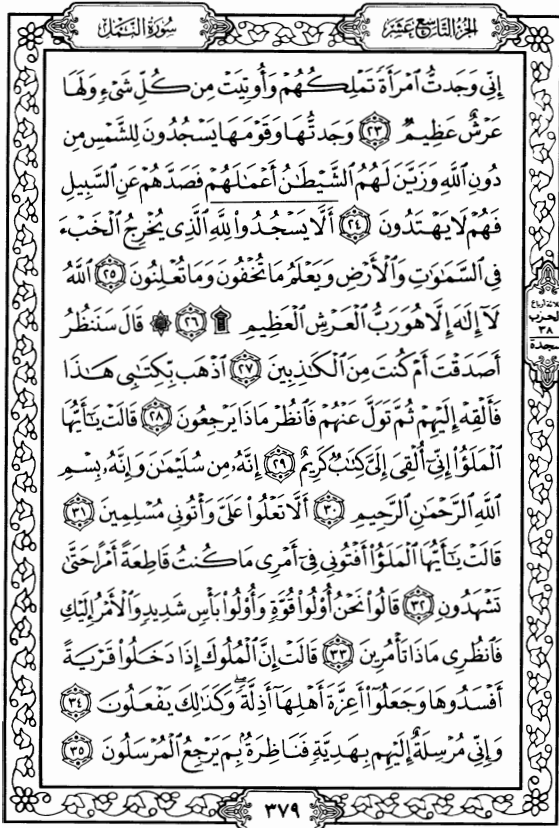
Мөккеде түскен. Тоқсан үш аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. Бұл ап-ашық Кітап; Құранның аяттары. (1) Мүміндер үшін тура жол әрі қуаныш. (2) Олар намазды толық орындайды, зекет береді де олар ахиретке нақ сенеді. (3) Рас ахиретке сенбегендердің өздеріне қылған істерін әдемі көрсеттік те олар сандалып жүреді. (4) Міне

сондайлар, оларға азаптың жаманы бар. Әрі олар, ахиретте де өздері зиянда болады. (5) (Мұхаммед F.C.) рас, сен бұл Құранды хикмет иесі, толық білуші тарапынан алып отырсың. (6) Сол уақытта, Мұса (F.C.) жұбайына: "Рас мен бір от көрдім. Тезінен сендерге бір хабар немесе жылынуларың үшін бір шоқ әкелемін" деді. (7) Ол, сол араға келген сәтте: "Отта әрі оның маңында болған әркімге мұбарак қылынды. Әлемдердің Раббы Алла, пәк" деп дабысталды. (8) "Әй Мұса! Рас Мен тым үстем, хикмет иесі Алламын." (9) "Таяғынды таста!" Оның жыланша ирендегенін көрген сәтте, бұрыла жөнеліп, қайрылып қарамады. "Әй Мұса! Қорықпа! Рас Менмін. Менің алдымда пайғамбарлар қорықпайды." (10) "Бірақ кім кесір істесе де сосын жамандықтан кейін жақсылыққа ауыстырса, онда рас Мен өте жарылқаушы, ерекше мейірімдімін." (11) "Қолыңды қойныңа тық! Зиянсыз аппақ болып шықсын; Перғауынға, оның еліне тоғыз мұғжизаның ішінде көрсетуге. Рас олар бұзақы бір ел." (12) Оларға көпе-көрнеу мұғжизаларымыз келгенде: "Бұл ашық жады" деді. (13)

Олар мұғжизаларға көңілдері сенген бола тұра зұлымдық, менмендікпен қарсы шықты. Бұзақылардың соңының қалай болғанын көр! (14) Рас Дәуітпен Сүлеймен (F.C.) ге ғылым бердік те олар: "Барлық мақтау, бізді мүмін құлдарының көбінен артық қылған Аллаға лайық" деді. (15) Сүлеймен, Дәуіт (F.C.) ке мұрагер болды да: "Әй адамдар! Бізге құс тілі үйретілді. Сондай-ақ бізге әр нәрсе берілді. Рас бұл, әлбетте ашық бір артықшылық." (16) Сүлеймен (F.C.) нің жыннан, адамдардан, құстардан әскерлері жиналды. Сонда олар толық басқарылуда еді. (17) (Ол, бұлармен) ақыр құмырысқаның ойпатына келген сәтте, бір құмырысқа: "Әй құмырысқалар! Ұяларыңа кіріңдер. Сүлеймен, оның әскерлері сендерді білмей жаншып, кетпесін" деді. (18) Сонда (Сүлеймен F.C.) құмырысқаның сөзінен жылмайып күлді де: "Раббым, маған және әке-шешеме мәрхамет еткен игіліктеріңе шүкір етуімді әрі өзін

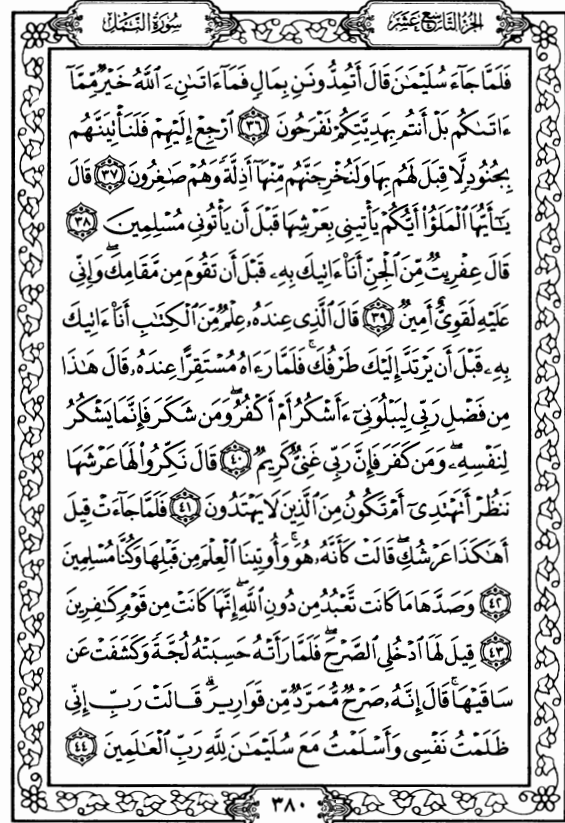
разы болатын іс істеуімді нәсіп ет те өз мәрхаметіңмен ізгі құлдарыңның арасына кіргіз!",- деді. (19) (Сүлеймен F.C.) Құстарды түгендеді де: "Бәбісекті неге көрмеймін, немесе ол, жоғалып кетті ме?",- деді. (20) "Әлбетте оны қатты қинаймын не оны бауыздаймын. Немесе маған бір ашық дәлел келтірсін." (21) Сонда ол, көп кешікпей-ақ келіп: "Сен білмеген нәрсені білдім. Сондай-ақ Сәба мемлекетінен анық хабар келтірдім." деді (Сәба: Йемен мемлекеті. Ж.Б.К.) (22)

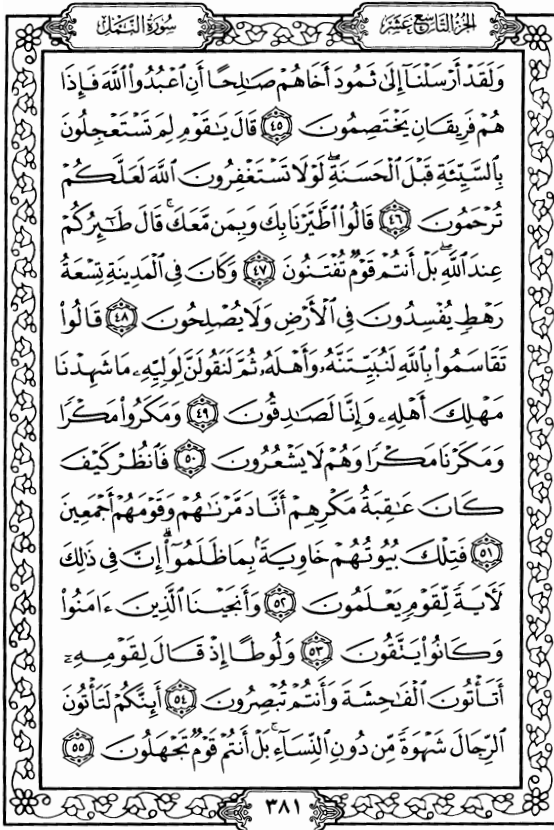
неге сәжде қылмайды?" (25) "Ұлы гаршының Раббы Алла, Одан басқа ешбір тәңір жоқ." (26) (Сүлеймен F.C.): "Шын айттың ба? Немесе өтірікшілерденсің бе? Көреміз" деді. (27) "Мына хатымды алып барып; оны оларға таста да бұрылып тұрып күт. Не жауап қайтарар екен?" (28) (Былқыс): "Әй бастықтар! Маған бір елеулі хат тасталды" деді. (29) "Ол, Сүлейменнен: 'Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен' (бастаймын" дейді.) (30) "Маған ұлықтық қылмаңдар, өзіме бағынған түрде келіңдер!",- (делінген.) (31) "Әй бастықтар! Маған ақыл беріңдер. Сендер болмайынша, бір іске шешім жасамаймын" деді. (32) Олар: "Біз күшті, қатты жауынгерміз. Әмір беру саған тән. Қане не бұйырасың!",- десті. (33) (Патша, оларға): "Сөз жоқ, патшалар қашан бір мемлекетке кірсе, ол жерді бұзып, елінің құрметтілерін қор етеді. Осылайша істейді" деді. (34) "Әрине оларға бір сәлемдеме жіберіп, елшілер арқылы не жауап қайтаратындығын күтемін." (35)

"Расында оларға патша болған бір қатын таптым. Оған әр түрлі нәрсе берілген әрі оның үлкен тақты бар." (Шахыл қызы Былқыс қатын патша еді. Б.М.К.Р.) (23) "Оны да елін де Алладан өзге күнге табынғанын көрдім. Шайтан оларға істеген істерін әдемі көрсетіп, жолдан тосқан. Сондықтан тура жол таба алмайтын көрінеді." (24) (Сәжде аяты бар.) "Көктер мен жердегі көместі көрнеуге шығаратын, өсімдіктерді өсіретін, сондай-ақ олардың көрнеу, көмес істегендерін білетін Аллаға

(Елшілер) Сүлеймен (F.C.) ге келген сәтте: "Сендер маған малмен көмек етпекшісіңдер ме? Алланың өзіме бергені, сендер бергеннен жақсы. Сыйлықтарыңмен өздерің-ақ мәз болыңдар" деді. (36) "Елдеріңе қайт! Әрине олар, қарсы тұра алмайтын ләшкермен барып, ол жерден оларды қорлап шығарамын да олардың соры қайнады." (37) "Әй бастықтар! Олар маған бой ұсынып, келуден бұрын, оның тақтын маған қайсының әкелесіңдер?",- деді. (38) Жындардан бір ғыприт: "Оны орныңнан тұруыңнан бұрын келтіремін. Шын оған күшім жетеді де сенімдімін" деді. (39) Сондай өзі кітап ғылмына ие біреу де (Бархия ұлы Асып, не Хызыр не Сүлейменнің өзі немесе Жебрейіл. Ж.Б.М.К.Р.): "Оны кірпік қағуыңнан бұрын келтіремін" деді. (Сүлеймен F.C.) оның, жанына келтіріліп, қойылғанын көрген сәтте: "Бұл Раббымның кеңшілігі. Шүкірлік қылам ба, нәсүкірлік қылам ба, мені сынау үшін. Кім шүкірлік қылса, әрине өзі үшін қылады. Ал кім нәсүкірлік етсе, Раббым бай да (оның шүкірлігіне мұхтаж емес.) өте жомарт." (40) (Сүлеймен F.C.): "Оның тағын өзгертіңдер. Жолға келер ме екен, немесе жолға келмейтіндерден болар ма (Тағын тани ма, танымай ма) екен? Көрейік" деді. (41) Былқыс келгенде: "Тағың осындай ма еді?",- делінді. Ол: "Осы бейне сол сияқты. Негізінде бізге бұрын мәлімет беріліп, бой ұсынған едік" деді. (42) Оны, Алладан өзге, шоқынған

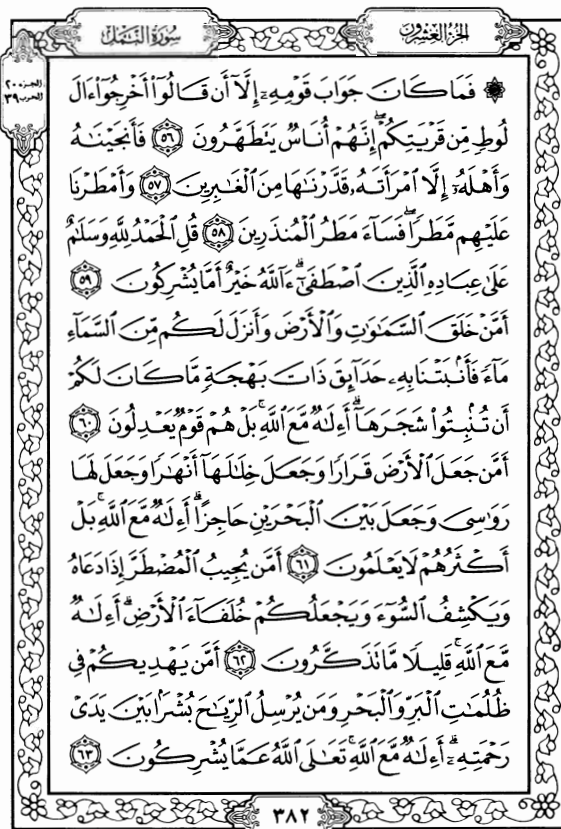
нәрселері тосқан еді. Шынында олар, кәпір елден еді. (43) Оған: "Сарайға кір!" делінді. Оны көргенде, су деп ойлап, балтырын ашты. (Сүлеймен F.C.): "Расында ол, әйнектен жарқыратылып жасалған сарай" деді. (Сарайдың кірісіне әйнек төселіп, астынан су ағызып, қойылғандықтан Былқыс су деп ойлап, балтырын ашады.) (Былқыс): Раббым шынында өзіме кесір еткен екенмін. Сүлейменмен бірге барша әлемнің Раббы, Аллаға бойсұндым." деді. (44)

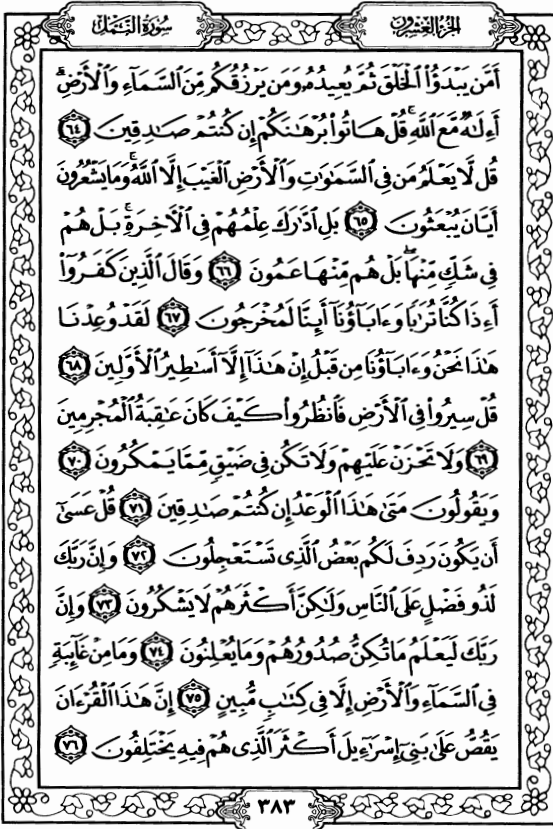
Расында Сәмүд еліне: "Аллаға құлшылық қылыңдар" (десін деп) туыстары Салих (Ғ.С.) ты жібердік. Сол уақытта олар екі тап болып, тартысты. (45) "Әй елім! Жақсылықтан бұрын жамандықты тез тілейсіңдер ме? Егер Алладан жарылқау тілесейсіңдер, әрине мәрхаметке бөленесіңдер" деді. (46) Олар: "Біз, сен және сенімен бірге болғандардың салдарынан сәтсіздікке ұшырадық" деді. (Салих Ғ.С.): "Сәтсіздіктерің Алланың қасында. Негізінде сендер

сыналатын елсіңдер" деді. (47) Қалада жер жүзінде бұзақылық істеп, түзушілік істемейтін тоғыз кісі бар еді. (48) Солар Алланың атымен анттасып: "Салихты семьясымен түнде жоқ етіп, сосын жақындарына: "Үй-іштері өлтірілгенде жоқ едік. Күдіксіз біз анық шын айтамыз дейік.",- десті. (49) Олар сондай айлакерлік жасады. Біз де олар сезбеген жерден шарасын көрдік. (50) Ал олардың айлакерліктерінің соңының не болғандығын бір көр. Оларды да елдерін де тұтас жоқ еттік. (51) Міне олардың зұлымдықтары себепті бұзылған үйлері, білген елге бір ғибрат. (52) Иман келтіріп, сақтанғандарды құтқардық. (53) Лүт (Ғ.С.) ты да жібердік. Сол уақытта еліне: "Сендер көре тұра арсыздық істейсіңдер ме?",- деді. (54) "Сендер әйелдерді қойып, еркектерге қызығып, келесіңдер ме? Әрине сендер надан елсіңдер!" (55)

Сонда елінің жауабы: "Лүттың семьясын кенттен шығарыңдар. Өйткені олар, тазасынған кісілер" деу, ғана болды. (56) Сонда Лүт (Ғ.С.) ты да үй-ішін де жоқ болатындардан болуын ұйғарған қатынынан басқасын құтқардық. (57) Оларға қатты жаңбыр жаудырдық. Ескерту берілгендердің жауыны нендей жаман! (58) (Мұхаммед Ғ.С.): "Барлық мақтау Аллаға лайық. Және сәлем Алланың таңдаулы құлдарына лайық. Алла жақсы ма? Немесе қосқан ортақтары жақсы ма?",- деп сұра! (59) Көктер мен жерді жаратқан, сендер үшін көктер жаңбыр жаудырып, онымен сендер бір ағашын да өсіре алмайтын әдемі бақшаларды өсірген кім? Алламен бірге басқа тәңір бар ма? Жоқ, олар шектен шыққан ел. (60) Немесе жерді тұратын орын қылып, араларынан өзендер ағызып, оған асқар таулар жасаған және екі теңіздің арасына жік жасаған кім? Алла мен бірге басқа тәңір бар ма?

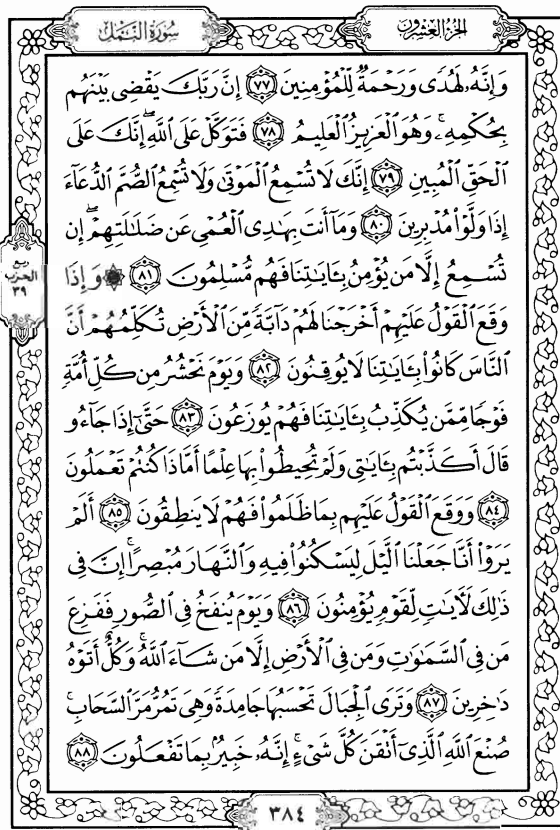
Жоқ, олардың көбі білмейді. (61) Немесе қиналғандар, өзіне жалбарынғанда қабыл етіп, қиыншылықты айықтыратын және сендерді жер жүзіне орынбасар қылатын кім? Алламен бірге басқа тәңір бар ма? Өте аз түсінесіңдер. (62) Немесе құрылықтың, теңіздің қараңғылықтарында жолға салатын кім? Рахметтің (жаңбырының) алдынан қуаныш самалын естіретін кім? Алламен бірге басқа тәңір бар ма? Алла (Т.) олардың қосқан ортақтарынан тым жоғары. (63)

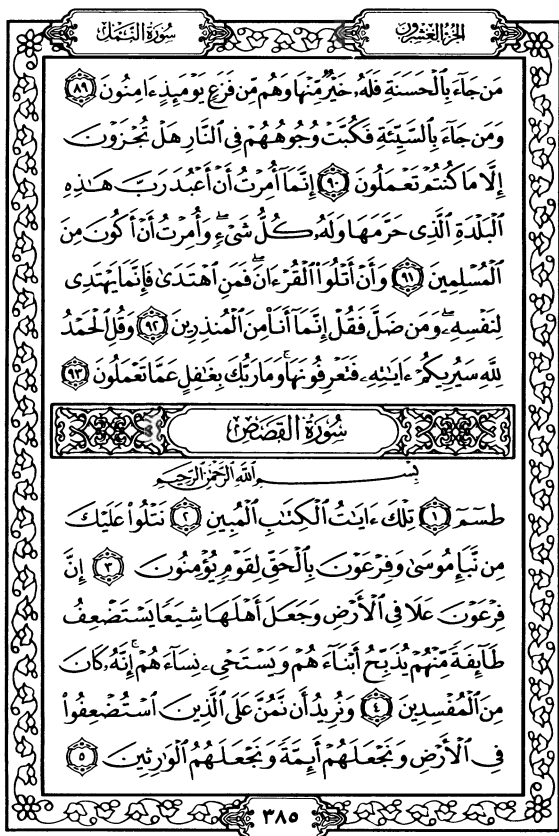
Немесе жаратылысты бастайтын сосын оны қайта тірілтетін кім? Және көк пен жерден көрек беретін кім? Алламен бірге басқа тәңір бар ма? (Мұхаммед Ғ.С.): "Егер шыншыл болсаңдар, дәлелдеріңді келтіріңдер" де. (64) (Мұхаммед Ғ.С.): "Көктер мен жердегі көместі Алладан басқа ешкім білмейді. Олар қашан тірілтілетіндіктерін білмейді" де (65) Олардың ахирет туралы мәліметі жеткілікті ме? Расында олар одан күдікте, тіпті олар оған байланысты мүлде соқыр. (66) Сондай қарсы

келгендер: "Біз де аталарымыз да топырақ болғаннан кейін (қабырдан тіріліп,) шығарыламыз ба?,"- деді. (67) "Расында осы құқай бізге де бұрынғы аталарымызға да жасалды. Негізінде бұл бұрынғылардың аңызынан басқа еш нәрсе емес." (68) (Мұхаммед Ғ.С.): "Жер жүзінде кезіңдер де күнәкарлардың соңы қалай болғанын көріңдер" де. (69) "Оларға күйінбе де олардың айлакерліктеріне тарылма." (70) "Егер шын айтушы болсаңдар, бұл уәде қашан?,"- дейді. (71) Оларға: "Асығып тілеген азаптарыңның кейі сендерді өкшелеп тұрған болуы мүмкін" де. (72) Күдіксіз Раббың, әлбетте адамдарға кеңшілік иесі. Бірақ олардың көбі шүкір қылмайды. (73) Сөз жоқ, Раббың әлбетте олардың көңілдеріндегіні де көрнеуге шығарғандарын да біледі. (74) Жер-көкте ашық Кітапта болмаған ешбір көмес нәрсе жоқ. (75) Расында бұл Құран Израил ұрпақтарына таласқан нәрселерінің көбін баян етеді. (76)

Күдіксіз бұл Құран, мүміндер үшін анық тура жол, әрі игілік. (77) Расында Раббың олардың араларына үкім етеді. Ол өте үстем, тым білуші. (78) (Мұхаммед F.C.) онда Аллаға тәуекел қыл. Өйткені, сен ап-ашық бір шындық үстіндесің. (79) Шынында өліктерге естірте алмайсың. Әрі бұрылып, қашқан саңырауларға да дауыс естірте алмайсың. (80) Және де соқырды адасқан жағынан жолға салушы емессің. Сондай-ақ аяттарымызға иман келтіріп, өздері Мұсылман болған кісілерге ғана естірте аласың. (81) Оларға айтылған (Қиямет) бастарына келген кезде, олар үшін жерден бір хайуан шығарамыз да ол, оларға адамдардың аяттарымызға мүлде сенбегендіктерін айтады... (Бұл хайуанның шығуы қияметтің белгілерінен. Б.М.К.Р.) (82) Ол күні, әр үмметтен аяттарымызды жасынға айналдырғандардан бір топ жинаймыз. Сонда олар тостырылады. (83) Олар түгел келген шақта, (Алла): "Аяттарымды толық білмей, жасынға шығардыңдар ма? Ал енді не қылдыңдар?",- дер. (84) Зұлымдықтары себепті оларға айтылған сөз бастарына келді. Сонда олар сөйлей алмайды (85) Олар, ішінде тынықсын деп, түнді және көрілетін күндізді жаратқанымызды

көрмей ме? Сенетін ел үшін мұнда өнеге бар. (86) Сүр үрілген күні, Алла қалаған біреулерден басқа; көктерде болғандар да жерде болғандар да үрейленеді. Сондай-ақ барлығы Алланың алдына сүмірейіп келеді. (87) тауларды көріп, табжылмай түр деп ойлайсың. Негізінде ол бұлт тәрізді жүреді. (Бұл аят жердің айналатындығын дәлелдейді. Б.А.) Бұл әр нәрсені берік жасаған Алланың шеберлігі. Күдіксіз Ол, жасаған нәрселеріңді толық біледі. (88)

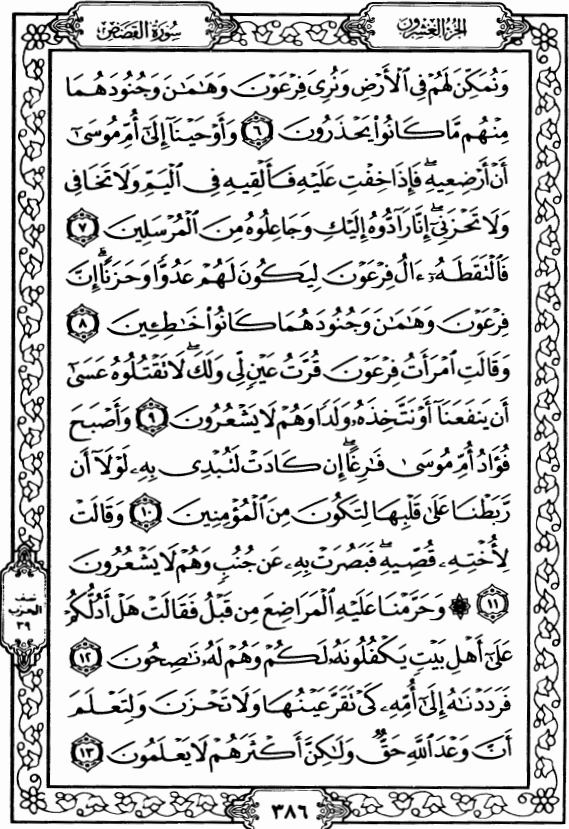
Кім бір жақсылық келтірсе, оған одан жақсы сыйлық бар. Әрі олар қиямет күнінің қорқынышынан аман болады. (89) Ал кім бір жамандық келтірсе, олар тозаққа етбетінен тасталады да: "Жә, сендер істеген істеріңнің ғана сазайын тартасыңдар" (делінеді.) (90) (Мұхаммед Ғ.С.): "Шын мәнінде мен әр нәрсенің иесі, осы құрметті қаланың Раббына құлшылық қылуға сондай-ақ Мұсылмандардан болуға бұйырылдым." (де.) (91) "Және де Құран оқуға бұйырылдым" Енді

кім тура жолда болса, рас ол өзі үшін тура жолда болады. Ал және кім адасса: "Шынында мен ескертушілерден ғанамын" де. (92) "Барлық мақтау Аллаға лайық. Ол, сендерге белгілерін көрсетеді. Сонда оларды таныйсыңдар. Сондай-ақ Раббың істеген істеріңнен хабарсыз емес" де. (93)

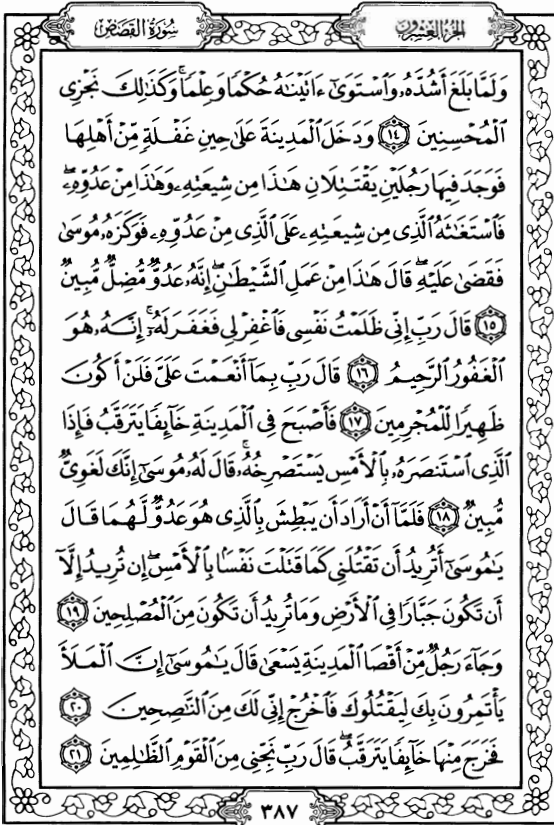
28-ҚАСАС СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Сексен сегіз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (1) Бұл ашық баян етуші Кітаптың аяттары. (2) (Мұхаммед Ғ.С.) саған Мұса (Ғ.С.) мен Перғауынның қиссасын сенетін ел үшін дұрыс оқимыз. (3) Рас Перғауын ол жерде зорекер болып, елін топтарға бөлді. Олардың бір тобын езіп, ұлдарын бауыздап, әйелдерін тірі қоятын еді. Өйткені ол, бұзақылардан еді. (4) Ол жердегі езілгендерге қамқорлық істеуді, оларды бастық жасап, өздерін мұрагер қылуды қалаймыз: (5)

Оларды жерге (Мысырға) орналастыруды; Перғауын, һаман және екеуінің әскерлеріне, бұлардың қорыққан нәрселерін көрсетуді қаладық. (6) Мүсаның анасына: "Оны еміз де оған бір нәрсе болады деп қорықсаң, онда оны дарияға салып жібер. Қорықпа да күйінбе! Расында оны саған қайтарамыз да оны пайғамбарлардан қыламыз" деп, көкейіне салдық. (7) Сонда Перғауынның семьясы өздеріне қастас әрі қайғы болатын баланы тауып алды. Расында Перғауынмен һаман әрі әскерлері қателесті. (8) Перғауынның әйелі: "Менің де сенің де көз қарашығымыз, оны өлтірмеңдер! Бәлкім бізге пайдасы тиер; немесе бала қып аламыз" деді. Өйткені олар, сезбеді. (9) Мүсаның анасы бос ойларға батып, таң атырды. Егер жүрегін сенушілерден болуға бекемдемесек, оны білдіріп ала

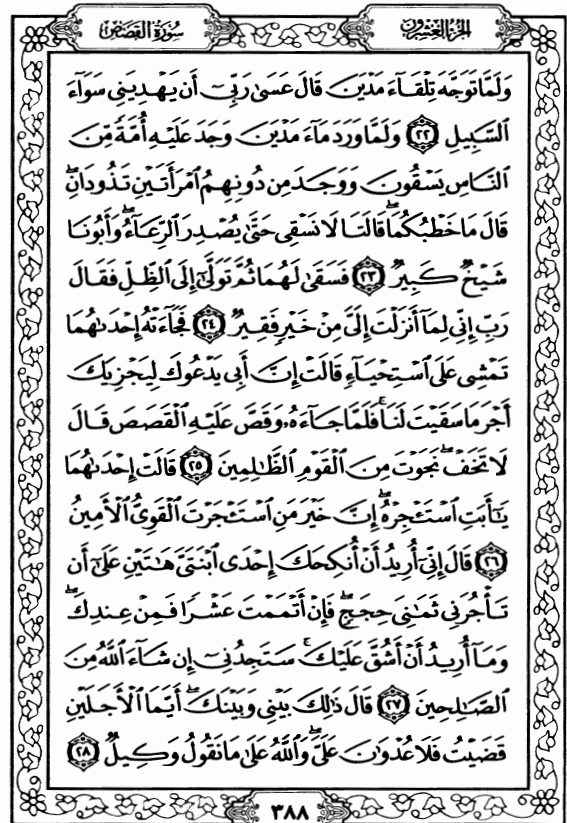

жаздады. (10) Анасы, Мүсаның әпекесіне: "Оның соңына түс" деді. Ол, олар сезбеген жақтан оны көздеді. (11) Бұрын емізушілерді оған арам еттік. (Бала бөтен омырауды ембей қойды.) Сонда оның әпекесі, оларға: "Сендерге, оны сендер үшін бағатын, оған қамқор бір үйдің ішін көрсетейін бе?",- деді. (12) Сөйтіп оны, анасына көзайым болып, күйінбеуі, сондай-ақ Алланың уәдесінің хақ екендігін білу үшін қайтардық. Бірақ олардың көбі білмейді. (13)

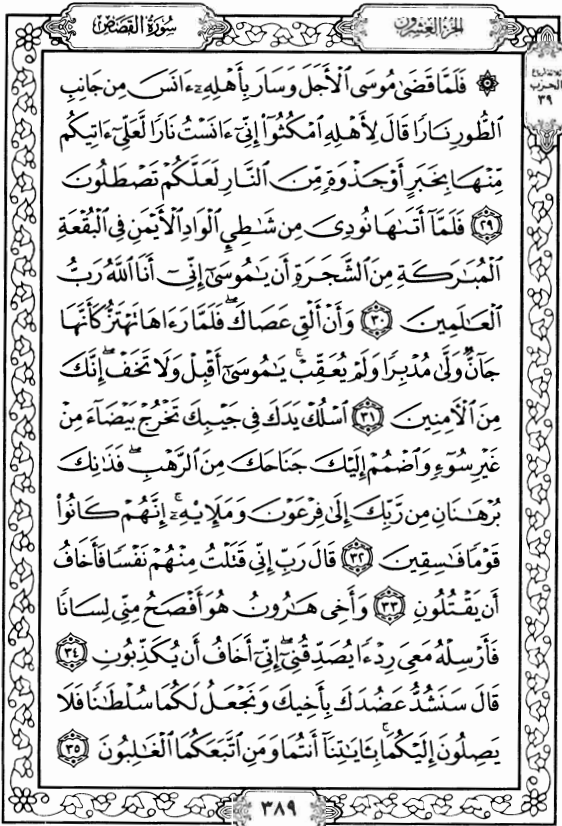
(Мұса F.C.) ержетіп, теңелген кезде, өзіне хикмет, ғылым бердік. Жақсылық істеушілерді өстіп сыйлыққа бөлейміз. (14) (Мұса F.C.) елдің кәперсіз уақтында қалаға кірді де онда төбелесіп жатқан екі адам көрді. Бірі өз тобынан, біреуі дұшпан жақтан еді. Сонда өз тобынан болғаны дұшпанына қарсы Мұсадан көмек тіледі. Сонда Мұса (F.C.) оны жұмырықпен ұрғанда оған қаза жетті. (Мұса F.C.): "Бұл шайтан ісі. Өйткені ол ашық адастырушы дұшпан" деді. (15) "Раббым! рас өзіме

кесір істедім. Мені жарылқа!",- деді. Сондықтан Алла, оны жарылқады. Өйткені Ол, тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (16) "Раббым! Маған берген нығметіңе серт! Енді күнәкарларға жәрдем етпеймін" деді. (17) Қалада қорқып, алаңдықпен таң атырды. Ал және кешегі өзінен көмек тілеген кісі, тағы жалбарынып жатыр. (Тағы төбелесіп жатыр.) Мұса (F.C.) оған: "Сен анық адасқан екенсің" деді. (18) Сонда Мұса (F.C.) екеуінің де дұшпанын ұстағысы келген сәтте: "Әй Мұса! Кеше бір адамды өлтіргеніңдей бүгін мені өлтіресің бе? Сен бұл жерде турашылдардан болмай бір зорекер болуды қалайсың ба?",- деді. (19) Қаланың шетінен бір адам жүгіріп келіп: "Әй Мұса! Бастықтар сені өлтіруге кеңесіп жатыр. Дереву шығып кет! Шынында мен саған қамқорларданмын" деді. (20) Сонда Мұса (F.C.) қорқа байқастап, қаладан шықты да: "Раббым! Мені залым елден құтқар!",- деді. (21)

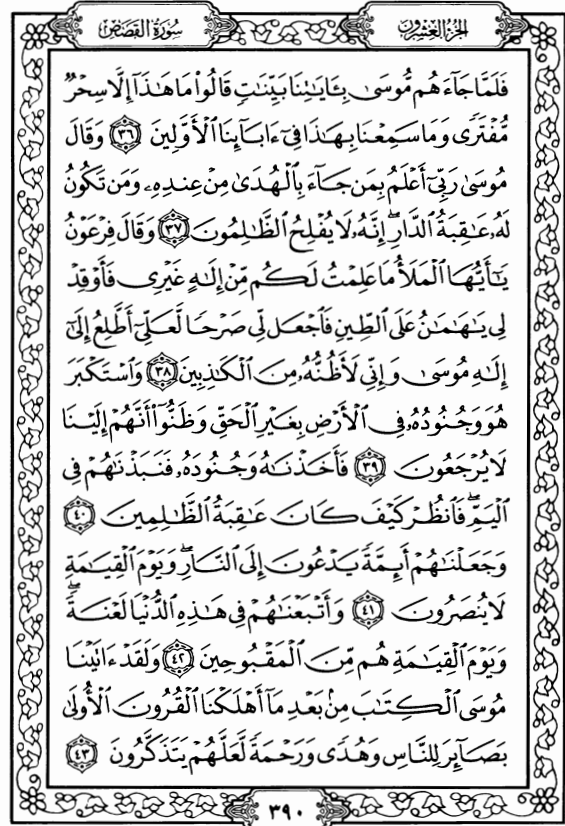
Ол, Мәдяң жаққа жөнелген сәтте: "Раббымның, маған тура жол көрсетуін үміт етемін" деді. (22) Мәдяң суына барған кезде, ол жерде мал суарған бір топ адам көреді. Тағы олардан өзге малдарын судан қайырып тұрған екі әйел көрді де: "Екеуіңнің бұйымтайларың не?!", - деді. Екеуі: "Малшылар малдарын алып кеткенге дейін суара алмаймыз. Әкеміз кәрі шал" деді. (Бұлар Шұғайып (F.C.) тың қыздары еді) (23) Мұса (F.C.) олардың малдарын суарды да сосын көлеңкеге бұрылып: "Раббым! Сен маған хайырдан не жіберсең мұхтажбын" деді. (24) Сонда екі әйелдің бірі, ұялған түрде келіп: "Әкем, бізге мал суарып берген ақыңды беруге сені шақырады" деді. Мұса (F.C.) Шұғайып (F.C.) қа келген сәтте, оған қиссаларын баян қылды. Шұғайып (F.C.): "Қорықпа! Залым елден құтылдың" деді. (25) Екі қыздың бірі: "Әкетайым! Оны жалдап ал! Рас ол, жалдаған

адамдардың хайырлысы да, күшті, сенімдісі" деді. (26) (Қыздардың әкесі Мұса F.C. ға): "Маған сегіз жыл жалға жүруіңе орай мына екі қызымның бірін саған некелендіргім келеді. Егер он жылға толтырсаң, ол сенің өз жаныңнан болады. Саған машақат қылуды қаламаймын. Алла қаласа, мені ізгілерден табарсың" деді. (27) (Мұса F.C.): "Осы, мені мен сенің арамыздағы келісім бойынша, екі мезгілдің қайсысын орындасам да маған қарсылық жоқ. Айтқанымызға Алла кепіл" деді. (28)

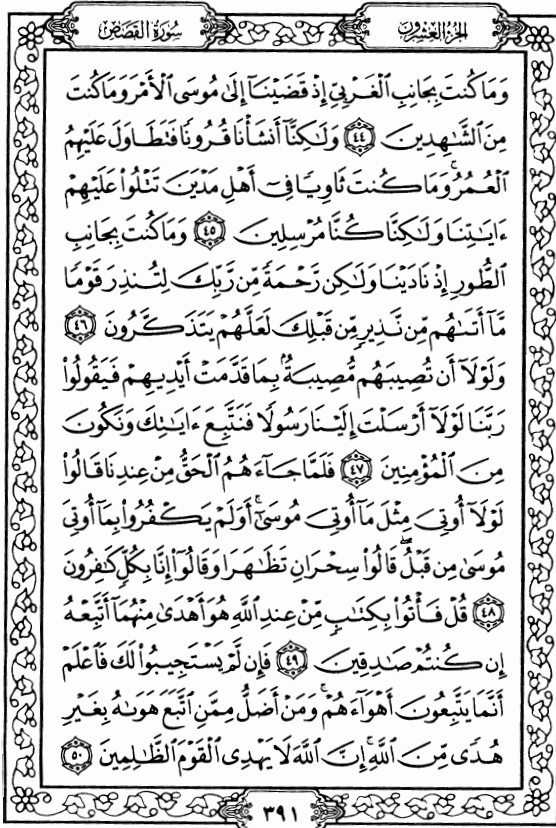
Мұса (F.C.) мерзімді бітіріп, жұбайымен жолға шыққанда, Түр жақтан бір от көріп, жұбайына: "Тұра тұрыңдаршы. Рас бір от көрдім. Бәлкім бір хабар немесе оттан бір шоқ әкелермін. Әрине сендер жылынарыңдар" деді. (29) Ол жерге келген сәтте, мұбарак жердегі ойпаттың оң жағандағы ағаштың жанынан: "Әй Мұса! Рас Мен, әлемдердің Раббы Алламын" деп, дабысталды. (30) "Таяғыңды таста!" Сонда оны ирендеген жылан тәрізді көріп, бұрыла артына

қарамай жөнелді. "Әй Мұса! Бері бұрыл, қорықпа! Шынында сен амандықта болғандардансың!" (31) "Қолыңды қойныңа тық. Кесірсіз аппақ болып, шығады. Қорқудан салбыраған қолыңды жина! (Сүлкиме!) Бұл екеуі, Перғауынға да адамдарына да Раббыңның екі дәлелі. Өйткені олар бұзақы ел..." (32) (Мұса F.C.): "Раббым! Расында олардан кісі өлтірдім. Сондықтан олардың мені өлтіруінен қорқамын" деді. (33) "Туысым Һарун тілде менен жаттығырақ. Сондықтан оны, менімен бірге көмекші етіп жібер де, мені жөптесін. Расында олардың жасынға шығаруынан қорқамын!" (34) (Алла Т.): "Туысың арқылы білегіңді күшейтіп, екеуіңе олар жете алмайтын күш беремін. Аяттарымызбен екеуің де сендерге ергендер де жеңіске ие боласыңдар" деді. (35)

Мұса (Ғ.С.) оларға ашық аяттарымызбен келгенде: "Бұл жасанды бір жады ғана. Бұрынғы аталарымыздан бұны естігеміз жоқ" десті. (36) Мұса (Ғ.С.): "Өзінің қасынан кімнің туралықты әкелгенін және соңғы қоныс (жаннат) кімдікі боларын Раббым жақсы біледі. Шынында залымдар құтылмайды" деді. (37) Перғауын: "Әй бастықтар! Мен сендер үшін менен басқа тәңір барлығын білмеймін. Әй Һаман! Мен үшін балшыққа от жағып, (өрте!) Бір мұнара жаса. Белкім Мұсаның Тәңірін көрермін. Расында оны өтірікші деп ойлаймын" деді. (38) Ол және әскерлері сол жерде орынсыз дандайсыды. Расында олар, Біз жаққа қайтарылмаймыз деп, ойлады. (39) Оны да әскерлерін де

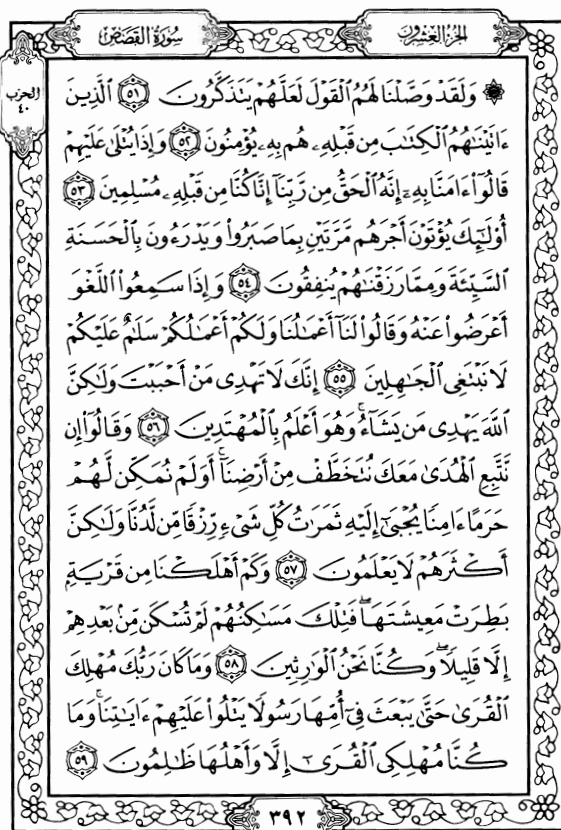
қолға алып, теңізге тастадық. Залымдардың соңының не болғанын көр! (40) Оларды тозаққа шақыратын бастық қылдық. (Оларға ерген тозаққа түседі.) Сондай-ақ олар қиямет күні, жәрдем көрмейді. (41) Олардың соңынан бұл дүние де қарғыс ертіп, қойдық. Әрі қиямет күні сүркейлерден болады. (42) Расында бұрынғы ұрпақтарды жоқ еткеннен кейін Мұса (Ғ.С.) ға адамдардың түсінулері үшін Кітапты көрнеу дәлелдер, туралық және мәрхамет түрінде бердік. (43)

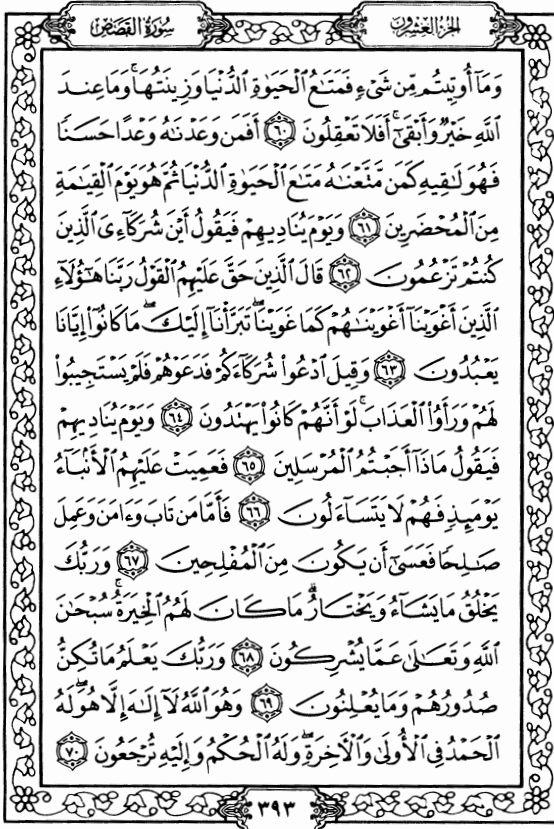
олар түсінер. (46) Егер оларға қолекі істегендерінің салдарынан өздеріне бір бейнет жетсе, сонда олар: "Раббымыз! Бізге бір Пайғамбар неге жібермедің? Онда аяттарыңа бой ұсынып, мүмін болар едік" дейді. (47) Ал оларға өз қасымыздан хақиқат келгенде, олар: "Мұсаға берілген кұсаған неге бұған берілмейді?" десті. Олар бұрын Мұса (F.C.) ға берілгенге қарсы келмеп пе еді? "Бірін-бірі сүйемелдеген екі сиқыр" десті. "(Құран мен Тәурат:) беріне де қарсымыз" десті. (48) (Мұхаммед F.C.): "Егер рас айтушы болсаңдар, Алла тарапынан ол екеуінен туарақ бір кітап әкеліңдер. Мен де соған ілесемін" де. (49) Сонда да саған жауап бермесе, шын мәнінде олардың өз көңілдері тартқан жаққа кеткенін біл. Алладан бір жол-жорықсыз өз көңілдері ауған жаққа ілескеннен әрі адасқан кім бар? Әрине Алла, залым елді тура жолға салмайды. (50)

(Мұхаммед F.C.) Біз Мұса (F.C.) ға әмір бергенде, сен батыс тарапта емес едің. Сондай-ақ көріп тұрғандардан да емес едің. (44) Алайда бірқанша нәрселер жараттық. Оларға ұзын өмірлер өтті. Аяттарымызды оқу үшін Мәдян елінің ішінде болмадың; бірақ ол хабарларды жолдаушы Бізбіз. (45) Біз Мұса (F.C.) ға дабыстаған кезде, Түр жақта емес едің. Бірақ саған мәрхамет түрінде, сенен бұрын өздеріне ескертуші келмеген елге ескертуің үшін жіберілдің. Мүмкін

Расында оларға түсінулері үшін сөзімізді жалғастырдық. (51) Бұрын өздеріне кітап бергендеріміз, Құранға сенеді. (5-С. 83-А.) (52) Оларға Құран оқылғанда: "Біз бұған сендік. Рас ол, Раббымыз тарапынан түсірілген хақ сөз. Негізінде бұрыннан-ақ бой ұсынған едік" деді. (Бұлар Яһуди, Христиандардан Мұсылман болғандар. Б.Ж.М.К.) (53) Міне соларға сабыр еткендіктері себепті сыйлықтары екі есе беріледі. (Екі кітапқа да иман келтіргендіктері үшін. Б.Ж.М.К.Р.) Және олар жамандықты жақсылықпен жойып, өздеріне берген несібемізден тиісті орынға жұмсайды. (54) Қашан олар бос сөз естисе, одан бет бұрып: "Біздің ісіміз өзімізге, сендердің істерің өздеріңе тән. Сендерге сәлем. (Қош енді.) Надандарды қаламаймыз" дейді. (55) (Мұхаммед Ғ.С.) расында жақсы көргеніңді тура жолға сала алмайсың. Бірақ Алла кімді қаласа, оны тура жолға салады. Сондай-ақ Ол, тура жол табатындарды жақсы біледі. (Бұл аят Мұхаммед Ғ.С. ның әкесімен туысқан Әбу Таліпқа байланысты. Ж.М.К.Р.Х.) (56) (Құрайш тобы): "Егер сенмен бірге тура жолға түссек, жерімізден дереу шығарыламыз" деді. Оларды өз жанымыздан, әр нәрсенің өнімдері

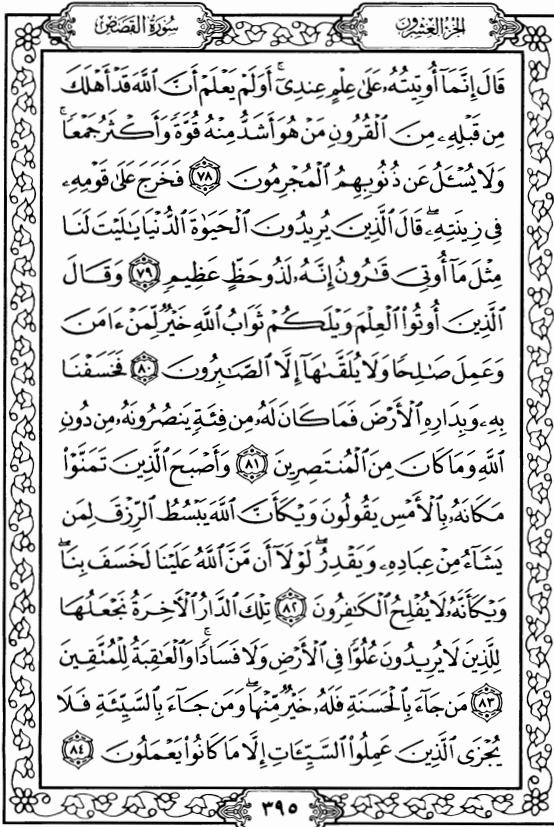

несібе түрінде шоғырланатын, қастерлі де бейбіт бір жерге (Меккеге) орналастырмадық па? Бірақ олардың көбі түсінбейді. (57) Қаншалаған тіршілігіне мас болған кенттерді типыл қылдық. Міне олардан кейін өте аз отырылған қоныстары; Ақыр Біз мұрагер болдық. (58) (Мұхаммед Ғ.С.) Раббың кенттердің орталығына, оларға аяттарымызды оқитын бір елші жібермейінше жоқ етуші емес. Халқы залым болған кентті ғана жоқ етеміз. (59)

Сендерге берілген нәрсе, дүние тіршілігінің бұйымы, зейнеті ғана. Ал Алланың қасындағы нәрсе хайырлы да тұрақты. Енді де ойламайсыңдар ма? (60) Ал енді өзіне жақсы уәде беріп, соған қауышатын біреу; өзін дүние тіршілігінде пайдаландырып, сосын қиямет күні жазаға әзірленетін кісілер тәрізді ме? (61) (Алла Т.) ол күні, оларға: "Сендердің Маған серік деп ұйғарғандарың қайда?",- деп, дабыстайды. (62) Өздеріне сөз келгендер: "Раббымыз! Бұлар, біз

адастырғандар; оларды өзіміз адасқандай адастырдық. Олардан безіп, Саған келдік. Олар негізінен бізге табынбайтын еді" дейді. (63) Ал оларға: "Қосқан ортақтарыңды шақырыңдар" делінеді. Сонда олар шақырады. Олар жауап бермейді. Олар тозақты көреді. (Қап!) Олар тура жолда болған болса еді. (64) (Алла Т.) ол күні, оларға: "Елшілерімізге не жауап бердіңдер?",- деп, дабыстайды. (65) Сол күні оларға хабарлар естілмейді де (өзара да) сұраспайды. (66) Ал енді кім тәубе етіп, иман келтіріп ізгі іс істесе, құтылушылардан болуы үміт етіледі. (67) Раббың қалағанын жаратады да сұрыптайды. Оларда ерік болмайды. Алла (Т.) олардың қосқан серіктерінен пәк, өте жоғары. (68) Раббың олардың көңілдеріндегі жасырған нәрселерін де көрнеу істеген нәрселерін де біледі. (69) Ол сондай Алла, Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Дүние, ахиретте барлық мақтау Оған лайық. Үкім Оған тән. Және Сол жаққа қайтарыласыңдар. (70)

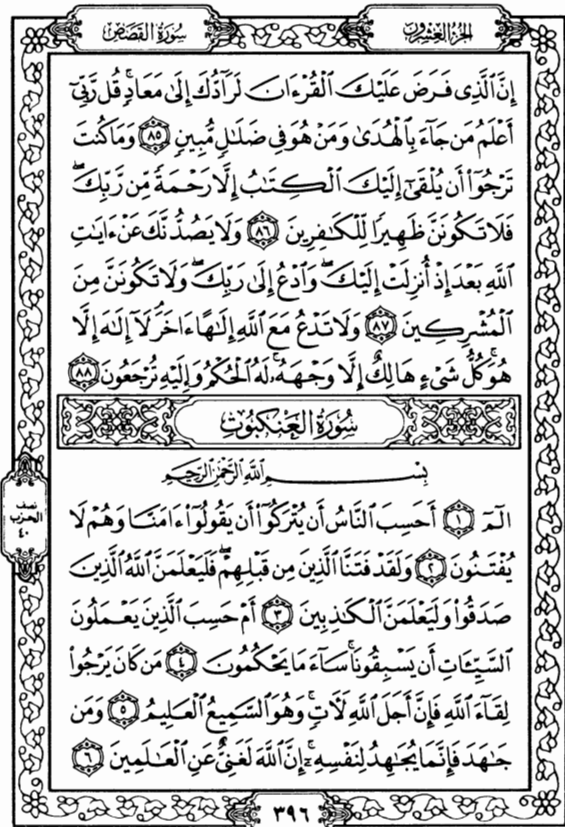
"Алланың сыйлығы; иман келтіріп ізгі іс істегендерге тағы жақсы. Ал оған сабырлылар ғана жетеді" деді. (80) Ақыр оны да үйін де жерге жұтқыздық. Алладан өзге оған жәрдем етер бір топ болмады әрі оған көмек етілмеді. (Бұл атақты Қарун; бай, Мұса (Ғ.С.) ның жақыны, асқан сараң, мың да бір зекет бер десе; бермей, Мұса (Ғ.С.) ны ел алдында қорлау үшін жала жапсырып, көп іренжітеді. Б.М.Р.) (81) Кеше оның орнында болуды көксегендер: "Сірә, Алла құлдарынан кімді қаласа, соның несібесін кеңітіп, таралтады екен. Егер Алла, бізге қамқорлық қылмаса, әрине бізді де жерге жұтқызар еді. Айтқандайын, көпірлер құтылмайды." (82) Міне ахирет жұрты: Оны, жер жүзінде өзін-өзі көтеріп, бүліншілік ізденбегендерге нәсіп етеміз. Негізінде соңғы табыс тақуалар үшін. (83) Кім бір жақсылық келтірсе; оған одан жақсы сыйлық бар. Ал кім бір жамандық келтірсе; ол жамандықты істегендерге, істегендерінің ғана сазайы беріледі. (84)

Қарун: "Шын мәнінде бұл, маған мендегі білімге берілді. (Баюдың жөнін білуші едім)" деді. Негізінде Алланың бұдан бұрын, бұдан да күшті, тобы көп нәсілдерді жоқ еткенін білмеді ме? Күнәкарлар, күнәларынан сұралмайды. (Бәрі жазулы. 82-С. 10-11-А.) (78) Ол, қауымына сән-салтанат ішінде шықты; дүние тіршілігін қалағандар: "Әттең! Бізге де Қарунға берілген тәрізді болса; өйткені ол, зор ырыс иесі" деді. (79) Өздеріне білім берілгендер:

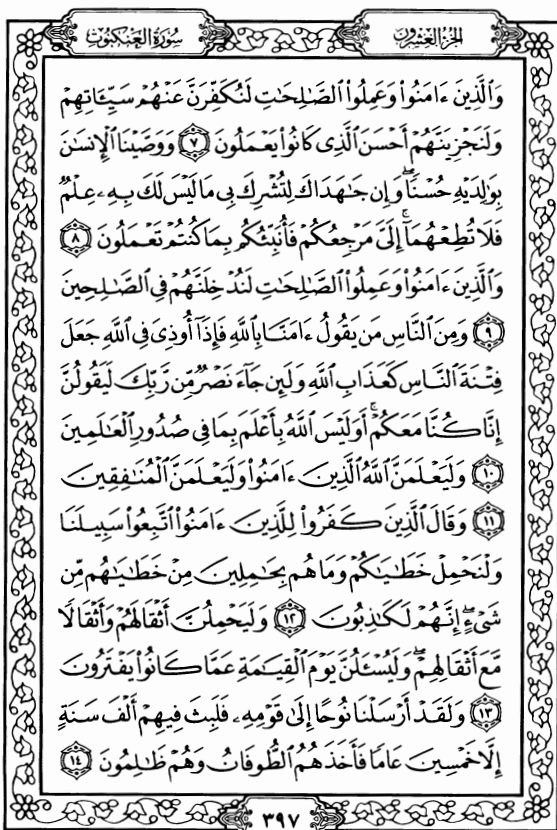
(Мұхаммед F.C.) шәксіз саған Құранды міндетті қылған Алла, әрине сені қайтар жеріңе (Меккеге) қайтарады. "Раббым, Туралық келтірген кісіні де ашық адасудағы кісіні де жақсы біледі" де. (85) Саған Кітап түсірілетінін үміт етпеген едің. Бірақ Раббыңның мәрхаметі. Сондықтан қарсы болғандарды сүйемелдеме! (86) Алланың аяттары саған түсірілгеннен кейін олар сені одан (аяттарға ғамал қылудан) тоспасын. Оларды Раббыңа шақыр да әсте серік қатушылардан болма! (87) Алла мен бірге басқа тәңір шақырма! Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Оның өзінен басқа әр нәрсе жоқ болады. Үкім Оған тән. Сондай-ақ Оған қайтарыласыңдар. (88)

29-ҒАНКӘБҮТ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Алпыс тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланыр атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (1) Адамдар: "Сендік" деумен сыналмай қойып

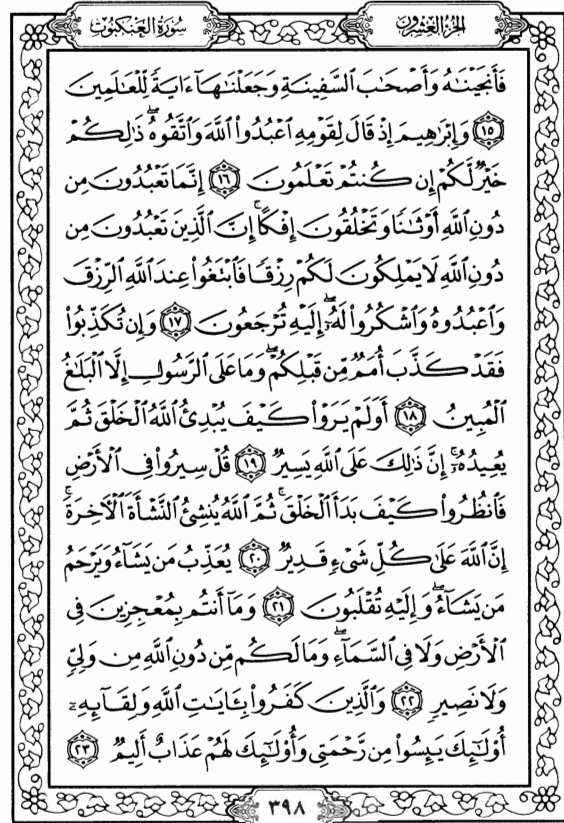

қойылатындықтарын ойлай ма? (2) Рас олардан бұрынғыларды да сынаған едік. Сондай-ақ Алла, әлбетте шыншылдарды да біледі, өтірікшілерді де біледі. (3) Немесе жамандық істегендер, Бізден қашып құтыламыз деп, ойлай ма? Олар нендей жаман үкім береді! (4) Кім Аллаға жолығуды үміттенсе, әрине Алланың белгілі мезгілі келеді. Ол, аса естуші, толық білуші. (5) Біреу игілік үшін күрессе, сөзсіз өзі үшін күреседі. Әрине Алла, әлемнен бай. (6)

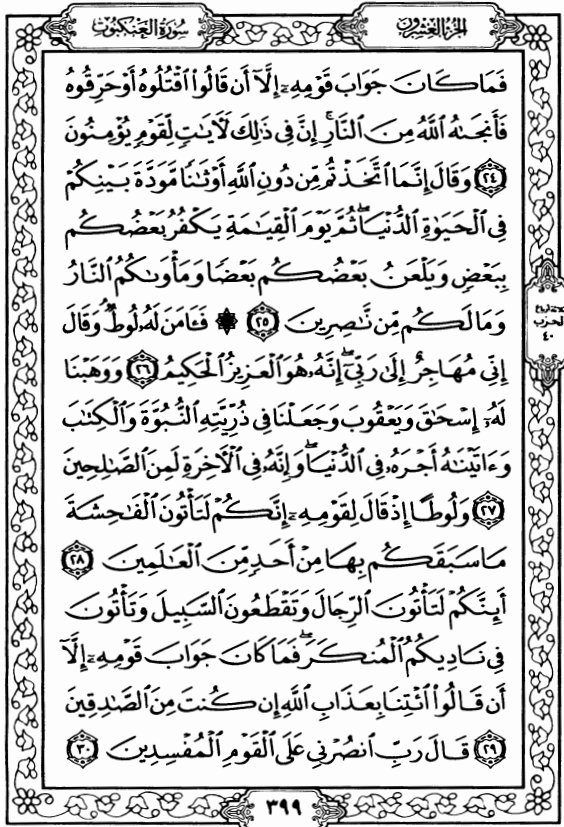
Сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендердің жамандықтарын әлбетте жоямыз да өздерін істегендерінен көрі жақсырақ сыйлыққа бөлейміз. (7) Адам баласына әке-шешесіне жақсылық қылуды нұсқадық. Егер екеуі саған білмеген нәрсеңді Маған ортақ қосуыңа тырысса, онда ол екеуіне бағынба. Қайтар жерің Мен жақ. Сол уақытта сендерге не істегендеріңді түсіндіремін. (8) Ал иман келтіріп, ізгі іс істегендерді игілерге қосамыз. (9) Адамдардың

кейбірі: "Аллаға иман келтірдік" дейді де олар Алла жолында жапа тартса, адамдардың кесірін, Алланың азабындай көреді. Әлбетте Раббыңнан бір нұсырат келетін болса: "Әрине біз сендермен бірге едік" дейді. Алла әлемдегілердің көңілдеріндегіні жақсы біледі емес пе? (10) Әлбетте Алла иман келтіргендерді де біледі. Әрине мұнафықтарды да біледі. (11) Сондай кәпірлер, иман келтіргендерге: "Біздің жолымызға ілесіңдер, қателіктеріңді біз көтерейік" деді. Негізінен олар, бұлардың күнәларынан еш нәрсе көтеруші емес. Расында олар суайт. (12) Әрине олар, өз жүктерін де онымен бірге басқа жүктер де көтереді. Әлбетте олар қиямет күні, жасама істерінен сұраққа тартылады. (13) Рас Нұх (F.C.) ты еліне жібердік. Сонда олардың ішінде тоғыз жүз елу жыл тұрды. Сол уақытта оларды топан басып алды, олар; залым еді. (14)

Оны және кемедегі жолдастарын құтқарып, ол уақиғаны әлемдерге ғибрат қылдық. (15) Ыбырайым (F.C.) ды да. Сол уақытта еліне: "Аллаға құлшылық қылыңдар да Одан қорқыңдар. Егер білсеңдер, оларың сендер үшін хайырлы" деді. (16) "Алладан өзге табынғандарың, сендерге ризық бере алмайды. Онда ризықты Алланың қасынан іздеңдер. Оған құлшылық қылыңдар да Оған шүкір етіңдер. Сол жаққа қайтарыласыңдар." (17) "Егер сендер жасынға шығарсаңдар, расында бұрынғы үмметтер де жасынға айналдырған. Пайғамбардың міндеті ашық жалғастыру ғана." (18) Олар көрмеді ме? Алла жаратуды қалай бастайды, сосын оны қайтарады. Расында бұл Аллаға оңай. (19) (Мұхаммед F.C.): "Жер жүзінде кезіңдер де жаратуды қалай бастап, сосын екінші жасауды

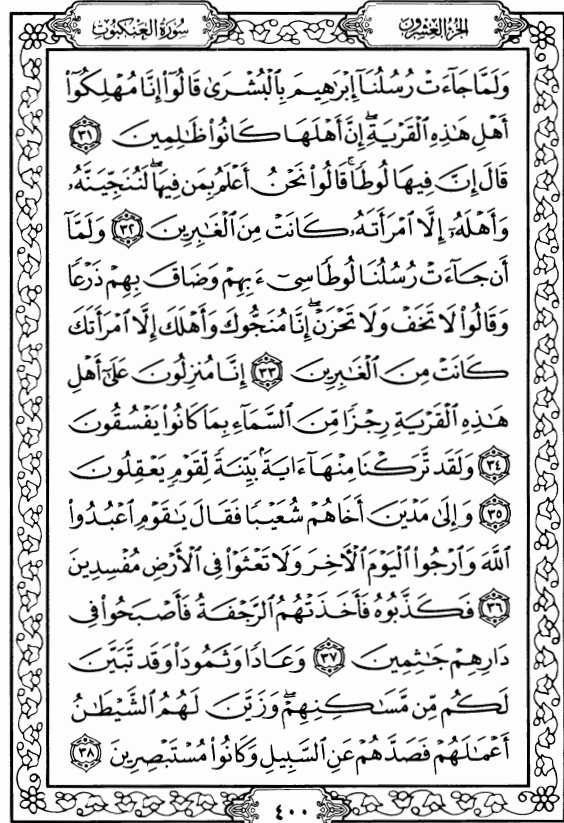
да жасайды. Көріңдер! Расында Алланың әр нәрсеге күші жетеді" де. (20) Кімді қаласа, азап қылады да кімді қаласа, мәрхамет етеді. Сондай – ақ Сол жаққа бұрыласыңдар. (21) Сендер жерде де көкте де Алланы әлсірете алмайсыңдар. Сондай-ақ сендерге Алладан өзге не дос не жәрдемші жоқ. (22) Сондай Алланың аяттарына әрі өзіне қауышуға қарсы келгендер; міне солар, рахметімнен күдер үзді. Сондай-ақ олар үшін күйзелтуші азап бар. (23)

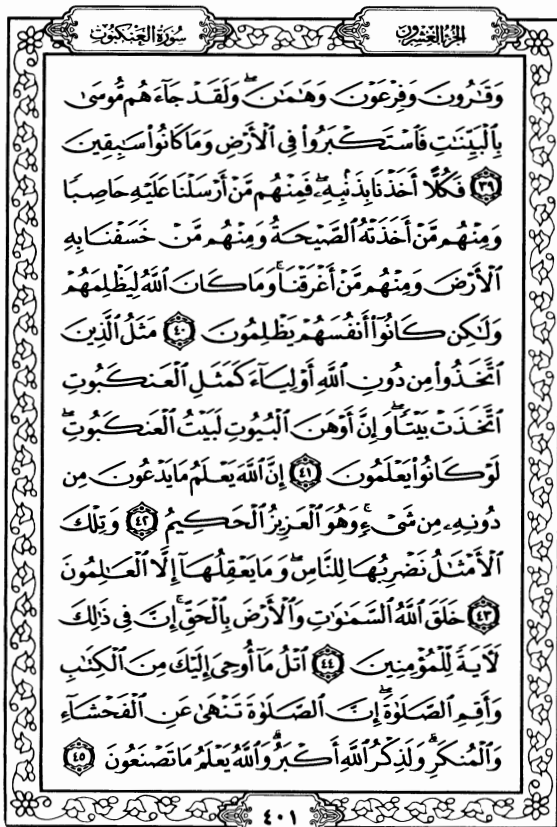
Сонда елінің жауабы: "Ыбырайымды өлтіріңдер немесе оны өрттендер" деу ғана болды. Алла оны оттан құтқарды. Сөз жоқ, бұнда сенген елге ғибраттар бар. (24) (Ыбырайым Ғ.С.): "Шын мәнінде сендер дүние тіршілігінде өзара достық үшін Алладан өзге бұттар жасап алдыңдар. Сосын қиямет күні бір-біріңе қарсы шығып, бір-бірңді қарғайсыңдар да орындарың тозақ болып, сендерге ешбір жәрдемші болмайды" деді. (25) Сонда Лүт (Ғ.С.) оған иман келтірді. (Ыбырайым

Ғ.С.): "Шын мәнінде мен Раббым жаққа жөнелемін. Күдіксіз Ол, үстем, хикмет иесі" деді. (26) Оған Ысхақты, Яғқұпты бердік те оның ұрпақтарына кітап, пайғамбарлық мәрхамет еттік. Әрі өзіне дүние сыйлығын бердік. Әрине ол, ахиретте де ізгілерден. (27) Лүт (Ғ.С.) қа да (Пайғамбарлық бердік.) Сол уақытта еліне: "Рас өздеріңнен бұрын әлемде ешкім істемеген арсыздықты істедіңдер" деді. (28) "Рас сендер еркектерге жақындасасыңдар да жол кесіп, және мәжілістеріңде жамандық істейсіңдер ме?" (27-С. 54-А.) Сонда елінің жауабы: "Егер шыншылдардан болсаң, қане бізге Алланың азабын келтірші" дегеннен басқа болмады. (29) (Лүт Ғ.С.); "Раббым! Бұзақы елге қарсы маған жәрдем бере көр!",- деді. (30)

Елшілеріміз (періштелер), Ыбырайым (Ғ.С.) ға шүйіншімен келген сәтте: "Осы халқы залым болған кентті рас жоқ етеміз" десті. (31) (Ыбырайым Ғ.С.): "Әрине онда Лүт та бар" деді. (Елшілер): "Ол жерде кімнің болғанын жақсы білеміз; кейін қалушылардан болатын қатынынан басқа өзін де үй-ішін де әлбетте құтқарамыз" деді. (32) Елшілеріміз Лүт (Ғ.С.) қа келген сәтте, олардың салдарынан қынжылып, көңлі тарайды. (Періштелер; көркем жас жігіттер суретінде еді. Б.Ж.Р.) Олар: "Қорықпа да кейіме. Сөз жоқ, кейін қалушылардан болатын жұбайыңнан басқа өзіңді де семьяңды да құтқарамыз" деді. (33) "Бұл кент халқына бұзықтықтарының салдарынан көктен пәле жаудырамыз." (34) Расында ойлаған елге; одан ашық өнеге қалдырдық. (35) Мәянға туыстары Шұғайып

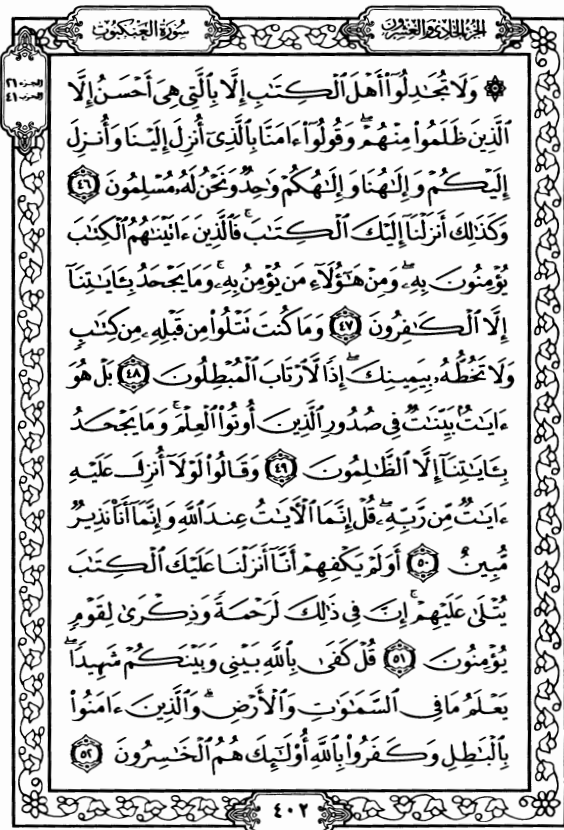
(Ғ.С.) ты жібердік те: "Әй елім! Аллаға құлшылық қылыңдар да ахирет күнінен үміт етіңдер. Жер жүзінде бұзақылық істеп, жүрмеңдер" деді. (36) Сонда елі оны жасынға шығарды. Сондықтан жер қатты сілкініп, жұрттарында типыл болды. (37) Сондай-ақ Ғад, Сәмүд (елі де жоқ болған). Расында сендерге олардың жұрттарынан-ақ байқалады. Шайтан олардың қылықтарын әдемі көрсетіп, оларды жолдан тосты; олар көріп, біліп тұрса да. (38)

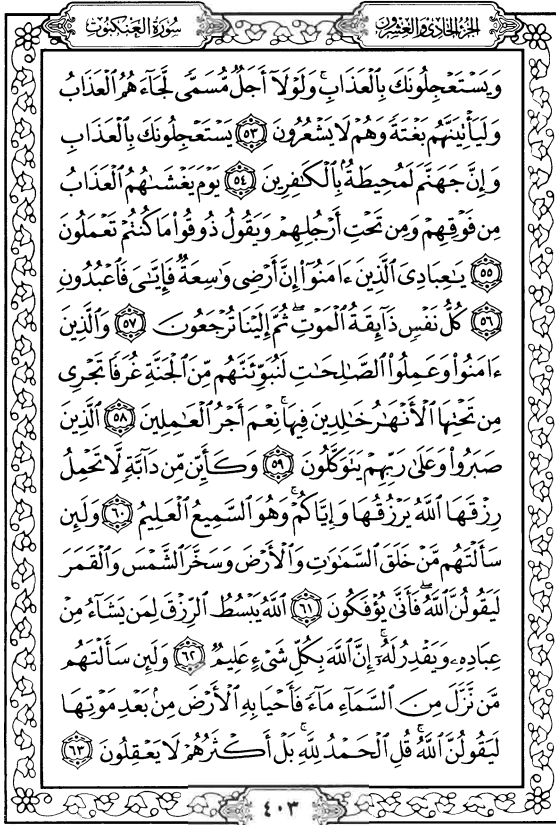
Қарұн, Перғауын және Ғаманды да (жоқ еттік.) Расында Мұса (Ғ.С.) оларға ашық белгілер келтірген еді де олар жер жүзінде дандайсыған еді. Сонда да олар қашып құтыла алмады. (39) Олардың күнәларының салдарынан кейбіреулерін; үстіне тас жаудырып, кейбіреулерін; ащы дауыспен, кейбірлерін; жерге жұттырып және кейбіреулерін де суға батырып, бәрін қолға алдық. Алла оларға зұлымдық етпеді. Бірақ олар өздеріне зұлымдық етті. (40) Алладан өзгені ие етіп алғандар; үя

жасап алған өрмекшінің мысалы сияқты: Шын мәнінде үйлердің ең осалы өрмекшінің үясы. Егер олар білетін болса. (41) Сөз жоқ, Алла (Т.) олардың өзінен өзге кімге жалбарынғанын біледі. Ол, өте үстем, хикмет иесі. (42) Міне осы мысалдарды адамдар үшін келтіреміз. Бірақ оларды білгендер ғана түсінеді. (43) Алла көктер мен жерді хақиқат бойынша жаратты. Расында бұнда иман келтіргендер үшін бір дәлел бар. (44) (Мұхаммед Ғ.С.) Кітаптан саған уахи етілгенді ғана оқы да намазды орында. Күдіксіз намаз; арсыздықтан, жамандықтан тыяды. Әрине Алланы еске алу, аса ірі нәрсе. Сондай-ақ Алла (Т.) не жасағандарыңды біледі. (45)

Іштеріндегі зұлымдық қылғандарынан басқа Кітап иелерімен көркем түрде сөз таластырыңдар. (Сыпайы, дәлелді түрде қанағаттандырыңдар.) Оларға: "Бізге түсірілгенге де сендерге түсірілгенге де иман келтірдік. Және біздің Тәңіріміз де сендердің Тәңірлерің де біреу-ақ. Біз Оған бой ұсынғандармыз" деңдер. (46) (Мұхаммед F.C.) осылайша саған Кітап түсірдік. Сондықтан өздеріне кітап бергендеріміз оған сенеді. Және осылар (араптар) дан да оған сенетіндер бар. Аяттарымызға кәпірлер ғана қарсы келеді. (47) Сен бұдан бұрын бір кітап оқымаған едің де оны қолың мен жазбаған едің. Егер ондай болса еді, әрине бұзықтар; күдіктенер еді. (48) Олай емес. Негізінде Құран, өздеріне ғылым берілгендердің көңілдерінде айқын аяттар. Аяттарымызға залымдар ғана қарсы келеді. (49) Олар: "Оған Раббынан неге мұғжизалар түсірілмейді?",- десті. "Мұғжизалар; Алланың ғана

жанында. Шын мәнінде мен ашық ескертуші ғанамын" де. (50) Әрине оларға оқылып жатқан Кітапты саған түсіргеніміз өздеріне жетіп аспай ма? (Одан артық мұғжиза бола ма?) Сөз жоқ. Құранда, иман келтірген ел үшін әрине игілік және үгіт бар. (51) Алла, мені мен сендердің арамызда куәлікте жеткілікті. Өйткені Ол, көктердегі әрі жердегі нәрселерді біледі. Сондай бос нәрселерге сеніп, Аллаға қарсы келгендер, міне солар; зиянға ұшыраушылар. (52)

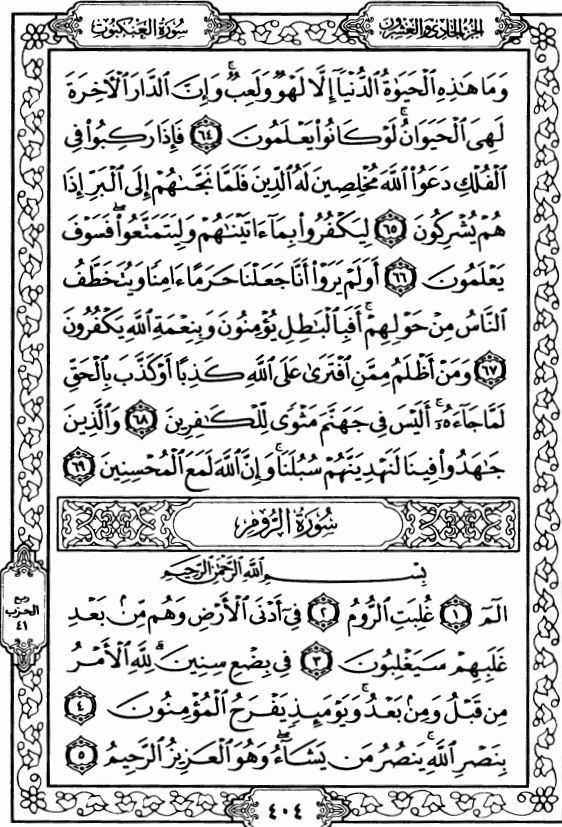
(Мұхаммед F.C.) олар, сенен азапты тездетіп тілейді. Егер мерзім белгіленген болмаса, әлбетте оларға апат келер еді. Әрине, олар сезбеген түрде азап келеді. (53) Олар, өзіңнен апаттың жедел келуін сұрайды. Сөз жоқ! Тозақ кәпірлерді әрине орап алады. (54) Сол күні апат, оларды төбелерінің үстінен де аяқтарының астынан да қоршап алады да: "Қылықтарыңның дәмін татыңдар" дейді. (55) Әй иман келтірген құлдарым! Әрине жерім кең. Сондықтан Маған ғана ғибадат

қылыңдар. (56) Әрбір жан иесі өлімді татады. Сосын Біз жаққа қайтарылады. (57) Иман келтіріп, ізгі іс істегендер, әлбетте оларды жаннаттың астынан өзендер ағатын жоғарғы орындарына орналастырамыз да олар онда мәңгі қалады. Ғамал істеушілердің сыйлығы нендей әйбет. (58) Сондай сабыр етіп, Раббыларына тәуекел етеді. (59) Қаншалаған жан-жаныуар бар; көрегін көтеріп жүрмейді. Алла (Т) оларды да сендерді де көректендіреді. Ол тым естуші, білуші. (60) Егер олардан: "Көктер мен жерді кім жаратты және күн мен айды кім іске қосты?",- деп сұрасаң, әлбетте: "Алла" дейді. Сонда олар қайда лағып барады. (61) Алла құлдарынан кімді қаласа, несібесін кеңітеді де тарылтады. Күдіксіз Алла әр нәрсені толық біледі. (62) Ал егер олардан: "Көкпен жаңбыр жаудырып, онымен жерді өлімнен кейін жандандырған кім?",- деп сұрасаң, әлбетте: "Алла" дейді. (Мұхаммед F.C.): "Барлық мақтау Аллаға лайық" де. Бірақ олардың көбі түсінбейді. (63)

Бұл дүние тіршілігі бір ойыншық, ермек ғана. Күдіксіз ахирет жұрты анық тіршілік. Әттең! Олар білсе. (64) Қашан олар кемеге отырса, дінін Аллаға арнаған түрде жалбарынады да, оларды құтқарып қырға шығарса, сол уақытта олар; Аллаға серік қосады. (65) Өздеріне берген нәрселерімізге қарсы бола тұрсын әрі олар пайдалана тұрсын. Бірақ жедел олар біледі. (66) (Мекке халқы) маңындағы адамдар қағып әкетіліп тұрғанда, Меккені ардақты және бейбіт орын еткенімізді көрмеді ме? Сонда бос нәрсеге сеніп Алланың нығметіне нәсікшілік қыла ма? (67) Аллаға жасанды жала жапқаннан немесе келген шындыққа қарсы болғаннан залым бар ма? Кәпірлердің орны тозақ емес пе? (68) Сондай жолымызда күрескендерді әлбетте тура жолдарымызға саламыз. Рас Алла жақсылық істеушілермен бірге. (69)

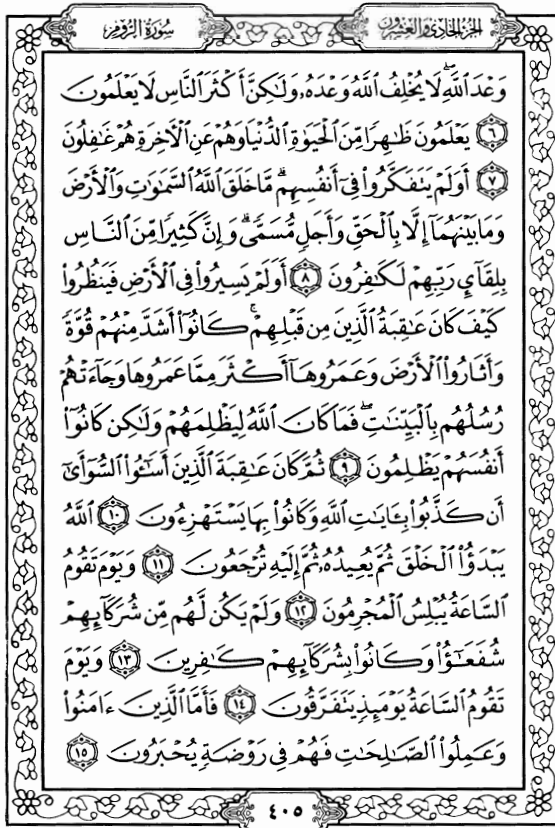
30-РҰМ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Алпыс аят. (Ирандық мәжусилер, Христиан Рұмдарды жеңіліске ұшыратқанда Мекке араптары: "Біздің мәжусилер, Христиандарыңды жеңді" деп, масаттанады. Б.Ж.М.Қ.Р.)

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

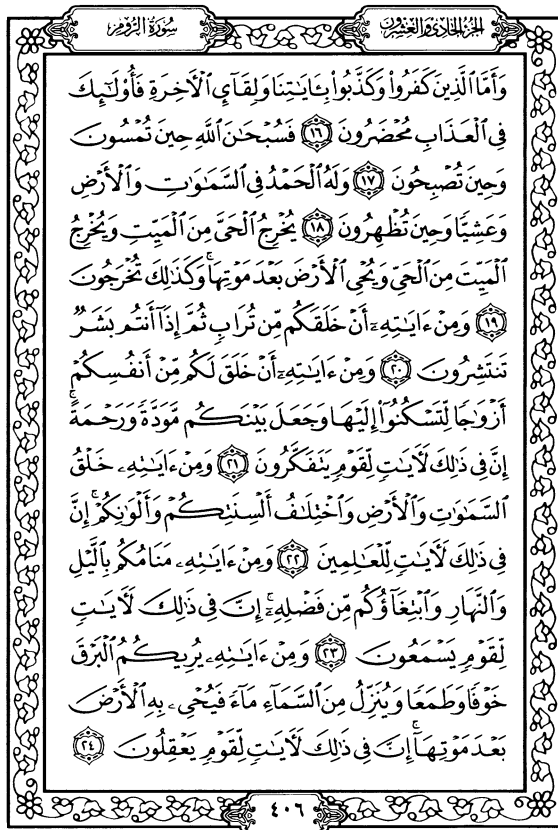
Ұғымын Алла біледі. (1) Рұм жеңілді. (2) Ең жақын жерде олар жеңілгеннен кейін жедел жеңіске ие болады. (3) Бірнеше жылдың ішінде. Іс бұрын да кейін де Алланың еркінде. Сол күні мүміндер де қош болады. (Сол күндерде Мұсылмандар Бәдірде жеңіске ие болады...) (4) Алланың жәрдемімен. Ол, кімді қаласа, жәрдем етеді. Ол аса үстем, ерекше мейірімді. (5)

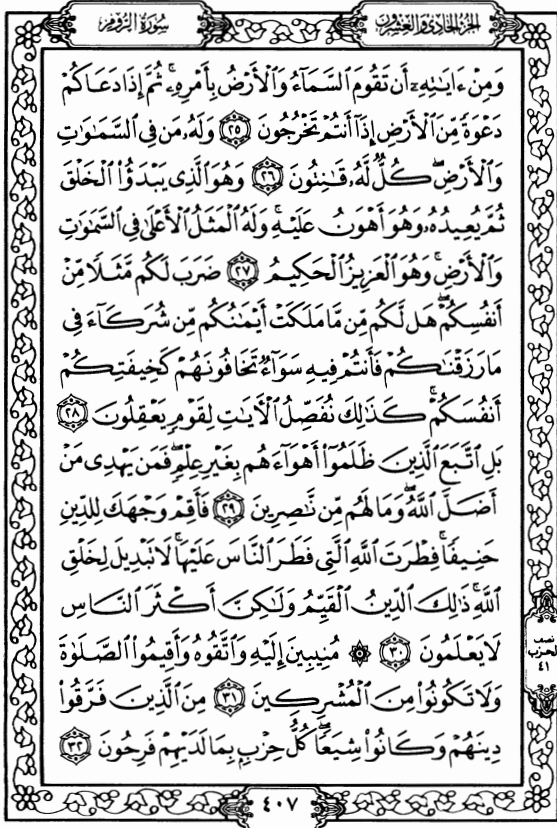
Бұл Алланың уәдесі. Алла уәдесінен айнымайды. Бірақ адамдардың көбі түсінбейді. (6) Олар дүние тіршілігінен көрініп тұрғанын біледі де өздері ахиреттен кәперсіз. (7) Алла (Т.) Көктер мен жерді әрі екі арасындағыларды шындықпен белгілі бір мерзім үшін жаратты. Өздері жайында ойламай ма? Шынында адамдардың көбі Раббыларына жолығуға қарсы келеді. (8) Олар жер жүзінде кезіп, өздеріне бұрынғылардың соңының не болғанын көрмей ме? Негізінен

олар, бұлардан күштірек еді де олар, жерді қопарып, олар оны; бұлардың дамытуынан көрі көбірек дамытқан еді. Оларға ашық дәлелдер мен елшілер де келген еді. Сонда Алла, оларға зұлымдық еткен емес. Бірақ олар өздеріне зұлымдық етті. (9) Сосын жамандық істегендердің соңы; Алланың аяттарын жасынға шығарып, оны мазақ қылғандықтары үшін жаман болды. (10) Алла (Т.) баста жаратады да сосын қайтаратын да өзі. Және Ол жаққа қайтарыласыңдар. (11) Қиямет-қайым болған күні күнәкарлар күдер үзеді. (12) Оларға, Аллаға қосқан ортақтарынан шапағатшы болмайды да өздері ортақтарына қарсы шығады. (13) Қиямет-қайым болған күні, сол күні; (Кәпір, Мұсылман) айрылады. (36-С. 59-А.) (14) Ал енді иман келтіріп, ізгі іс істегендер; бір бақшада сыйланады. (15)

Ал енді сондай қарсы келіп, ахиретте Маған жолығуды жасынға шығарғандар, міне солар; тозаққа әзір түрде қойылады. (16) Ендеше түнеген мезгілде әрі таң атырған уақытта Алланы пәктендер. (Түнгі, таңғы намаз.) (17) Көктер мен жерде, кешке және түскі уақытқа кіргенде, барлық мақтау Аллаға лайық. (Түскі, кешкі намаздар.) (18) Ол, өліден тіріні шығарып, тіріден өліні шығарады да жерді өлгеннен кейін жандандырады. Сол сияқты сендер де (қабырдан) шығарыласындар. (19) Оның белгілерінен бірі; сендерді топырақтан жаратуы. Сосын сендер адам болып, таркаласындар. (Өсіп, өнесіңдер.) (20) Сендерге, оған тұрақтауларың үшін өз жыныстарыңнан жұбайлар жаратып, араларыңа сүйіспеншілік, мейірімділік пайда қылғандығы да Оның белгілерінен. Сөз жоқ, осыларда ойланған елге белгілер бар. (21) Көктер мен жерді жаратуы, тілдеріңнің түстеріңнің,

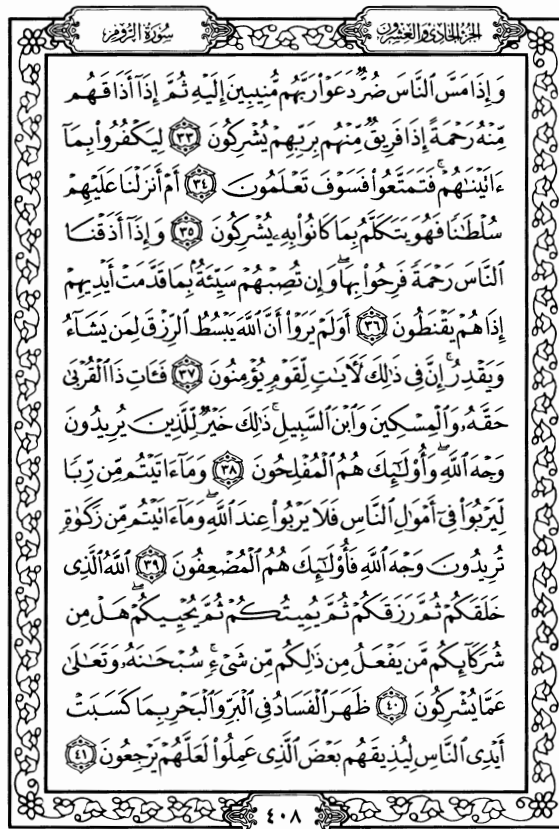
қарама-қарсылығы да Оның белгілерінен. Шәксіз бұларда білгендер үшін белгілер бар. (22) Күндіз-түнде ұйықтауларың, сондай-ақ Алланың кеңшілігін іздеулерін де, Оның белгілерінен. Күдіксіз бұларда тыңдаған қауым үшін белгілер бар. (23) Сендерге үрейлену, дәмету түрінде нажағайды көрсетуі, көктен жаңбыр жаудырып онымен өлгеннен кейін жерді жандандыруы да Оның белгілерінен. Рас бұлар да ақыл жұмсаған халыққа үлгілер бар. (24)

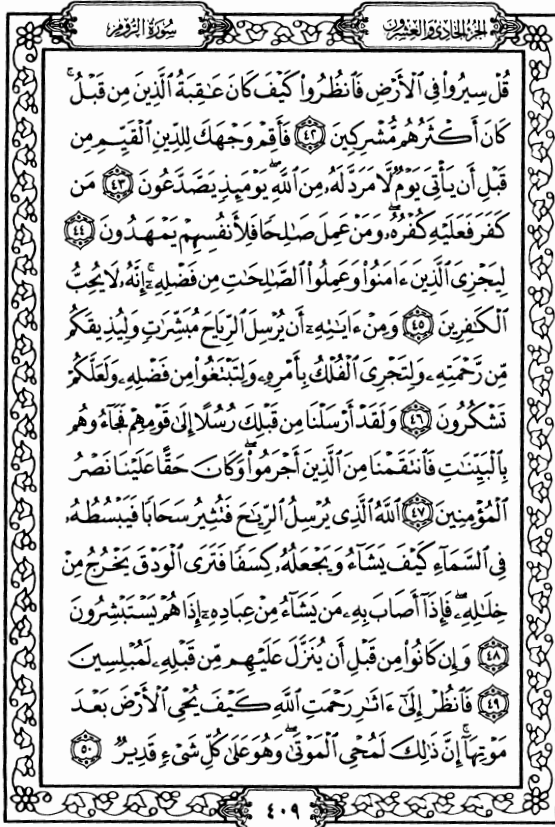
Көк пен жердің Оның әмірінде тұруы да Оның белгілерінен. Сосын сендерді жерден бір шақырумен шақырған сәтте, дереу сендер шыға келесіндер. (25) Көктер мен жердегі әркім Онікі. Тұтас Оған бой ұсынады. (26) Сол, сондай жоқтан бар етіп, сосын қайта жаратады. Бұл Оған оңай. Әрі көктер мен жердегі жоғары сипат Оған тән. Ол өте үстем, хикмет иесі. (27) Ол, сендерге өздеріңнен мысал келтіреді: Сендерге Біз берген несібе де қол астарындағы құлдар да сендер мен

тең ортақ болып, олардан өздеріңнен жасқанғандай жасқанасыңдар ма? Осылайша аяттарымызды ақыл жұмсаған елге егжей-тегжейлі баян етеміз. (28) Әрине залымдар, білмесе де көңілдері тартқан жаққа кеткен. Алла адастырған кісіге кім тура жол көрсетеді. Сондай-ақ оларға ешбір жәрдемші жоқ. (29) (Мұхаммед F.C.) бәрінен бет бұрып, жүзінді Ислам дініне жөнелт. Алла жаратылыста адам баласын соған арнап жаратқан. Алланың жаратуында өзгеріс болмайды. Осы түп-тура дін. Бірақ адамдардың көбі түсінбейді. (15-С. 56-А.) (30) Аллаға бой ұсынған түрде Одан қорқа отырып, намазды орындаңдар. Әрі ортақ қосұшылардан болмаңдар. (31) Сондай олар діндерін бөлшектеп, топтарға бөлініп, әрбірі өз алдындағыларына мез болғандар. (32)

Қашан адам баласына бір бейнет жетсе, олар Раббыларына ықыласпен жалбарынады. Сосын Алла, қашан оған өз тарапынан бір мәрхамет таттырса, сонда олардың кейбіреулері, Раббыларына ортақ қосады. (33) Бұны, оларға берген несібемізге нәсүкірлік ету үшін істейді. Я енді пайдалана тұрындар, таяуда түсінерсіңдер. (34) Немесе оларға, Аллаға ортақ қатуларын айтатын бір дәлел түсірдік пе? (35) Қашан адам баласына бір жақсылық татырсақ; сонда ол, оған мәз болады да егер өздерінің қолекі істегендерінің салдарынан бір жамандық келсе, сонда олар күдер үзеді. (36) Расында Алла қалаған құлына несібесін кеңітіп, тарайтқанын көрмей ме? Күдіксіз бұнда сенген қауымға белгілер бар. (37) Ендеше жақындарға, міскіндерге жолда қалғандарға хақысын бер. Алланың ризалығын көксегендер үшін осы жақсы. Міне солар құтылушылар. (38) Сендердің адамдардың малына берген өсімдерің Алланың қасында өспейді де Алланың ризалығын тілеп

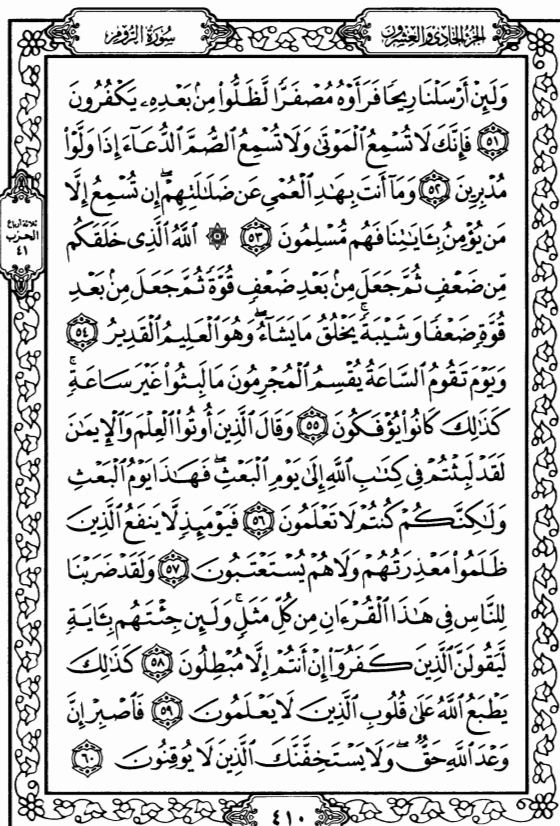
берген зекеттерің өседі. Ал сонда, міне солар; артықша сауапқа бөленушілер. (39) Ол Алла, сендерді жаратып, сосын ризық береді, одан кейін өлтіреді, соңыра тірілтеді. Ал сендердің Аллаға қосқан ортақтарыңнан, осылардан бір нәрсе істейтін кім? Алла олардың қосқан ортақтарынан пәк әрі жоғары. (40) Адамдардың қолекі істегендерінің кейбірінің сазайын татыру үшін құрылықта әрі теңізде бұзықтық шықты. Мүмкін олар, бағыттарынан қайтар. (41)

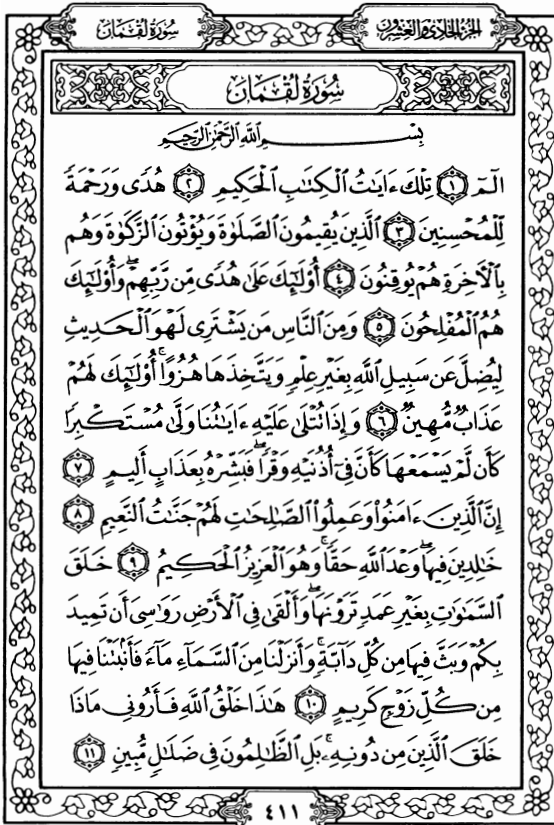
(Мұхаммед F.C.): "Жер жүзінде кезіндер де бұрынғылардың соңы не болды көріңдер" де. Олардың көбі Аллаға серік қосушы еді. (42) Алладан тойтарылмайтын күн келуден бұрын жүзіңді түп-тура дінге жөнелтіп, мықты тұр. Ол күні олар айрылады. (36-С. 59-А.) (43) Кім қарсы болса, қарсылығы өзіне. Ал және кім түзу іс істесе, сонда ол өзі үшін рахат орын әзірлеген болды; (44) Өстіп Алла иман келтіріп, түзу іс істегендерге өз кеңшілігінен сыйлық береді. Рас

Ол, қарсы келгендерді жақсы көрмейді. (45) Сендерге игілік татыру үшін қуантушы самалдар жіберуі, кеңшілігінен несібе іздеулерің үшін өз өмірімен кемеңі жүргізуі Оның белгілерінен. Әрине шүкір етерсіңдер. (46) Әрине сенен бұрын да олардың елдеріне елшілер жібердік; оларға дәлелдер келтірді. Сонда олардың күнәкарларының сазайын тарттырдық. Сондай-ақ мүміндерге жәрдем ету бізге міндет. (47) Ол сондай Алла, желдерді жібереді де бұлттарды жүргізіп, оны қалауы бойынша аспанда жаяды. Және бұлтты бөлшектейді. Сонда оның араларынан жаңбырдың шыққанын көресің. Сонда ол, жаңбырды құлдарынан қалағанына жеткізеді. Сол уақытта олар қуанышқа ие болады. (48) Негінен олар өздеріне жаңбыр келуден бұрын әлде қашан күдер үзген болатын. (49) Алланың рахметінің әсерлеріне қара. Жер жүзі өлгеннен кейін оны қалай жандандырды. Рас Ол, өлілерді тірілтеді, Оның әр нәрсеге күші толық жетеді. (50)

Әлбетте бір жел жіберсек те сонда егіннің сарғайғанын көрсе, әрине олар, одан кейін қарсы шығады. (Апатқа сабыр етпейді.) (51) (Мұхаммед F.C.) рас сен өліктерге естірте алмайсың. Сондай-ақ бет бұрып, кетіп бара жатқан саңырауларға да дауыс естірте алмайсың. (52) Соқырды да адасқан жағынан тура жолға сала алмайсың. Аяттарымызға иман келтіріп өздері бой ұсынған кісілерге ғана естірте аласың. (53) Ол сондай Алла; сендерді әлсіз жаратып, сосын әлсіздіктен кейін күш беріп, сосын күштен кейін нашарлатып, көртейтті. Ол, қалағанын жаратады. Сондай-ақ Ол, аса естуші, тым күшті. (54) Қиямет-қайым болатын күні, күнәкарлар, (өлгеннен қияметке дейін) бір сағаттан басқа тұрмадық деп, ант ішеді. Осылайша олар, (дүниеде де алданып,) адасқан еді. (55) Ал ғылым және иман берілгендер: "Расында Алланың жазуындағы тірілетін күнге дейін тұрдыңдар, тірілетін күн осы. Бірақ

сендер білмейтін едіңдер" дейді. (56) Енді сол күні, зұлымдық қылғандардың сылтаулары пайда бермейді. Олардан бір игілікте күтілмейді. (57) Расында бұл Құранда адам баласы үшін әр түрлі мысал бердік. Оларға бір белгі келтірсең де қарсы келгендер: "Сендер бұзушы ғанасыңдар" дейді. (58) Осылайша Алла, білмегендердің жүректерін бітейді. (59) (Мұхаммед F.C.) енді сабыр ет. Алланың уәдесі хақ. Сенбегендер сені оңай көрмесін. (60)

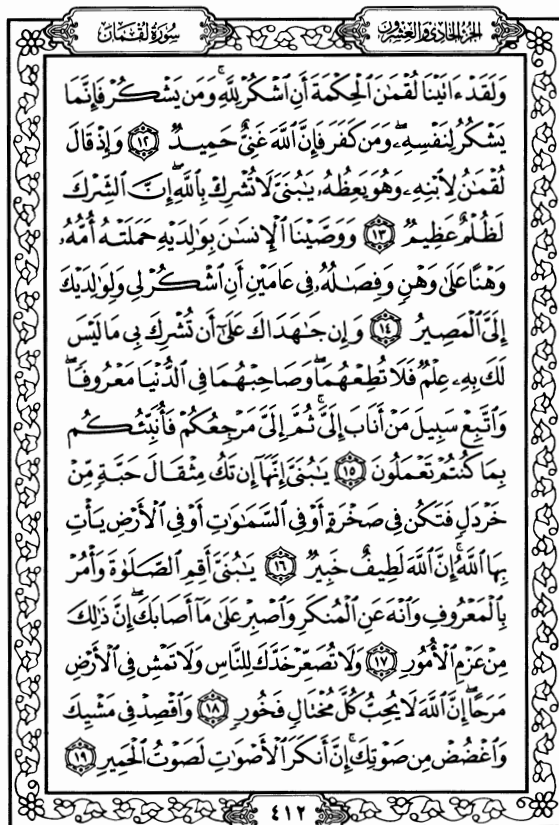

31-ЛУҚМАН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Отыз төрт аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
 Ұғымын Алла біледі. (1) Міне бұл, хикметті Кітаптың аяттары. (2) Тура жол; мәрхамет, жақсылық істеушілер үшін. (3) Сондай олар намазды толық орындап, зекет береді. Сондай-ақ олар ахиретке толық нанады. (4) Міне солар, Раббылары тарапынан тура жолда, сондай-ақ олар қутылушылар. (5) Адамдардың

түк білмесе де Алланың жолынан адастыру және тәлкекке алу үшін ертегіге айырбастап алғандар бар. Міне солар, үшін қорлаушы азап бар. (6) Оған аяттарымыз оқылған сәтте, оны естімегендей тіпті құлақтарында тығын бардай паңсып теріс айналады. Оны күйзелтуші азаппен қуандыр. (7) Күдіксіз иман келтіріп, түзу іс істегендер, олар үшін нығметі түгемейтін бақшалар бар. (8) Онда олар мәңгі қалады. Алланың уәдесі хақ. Ол, өте үстем, хикмет иесі. (9) Сендер, тіреусіз көрген көкті жаратты да сендерді теңселтеді деп, жер бетіне асқар тауларды қойды. Сондай-ақ бүкіл жандықты өргізді де көктен жаңбыр жаудырып, онда әр түрлі көркем парымен өсімдіктерді өсірдік. (10) Бұл Алланың жаратқаны. Ал Алладан өзгенің не жаратқанын Маған көрсетіңдерші! Әрине залымдар ашық адасуда. (11)

Рас Лүқманға шүкірлік етуі үшін даналық бәрдік. Кім шүкір етсе, өзі үшін шүкір етеді. Ал кім нәсукірлік етсе, сонда да Алла мұңсыз, мақтауға лайық. (Лүқман аса дана, табиғ болған кісі. Жалпы көз қарас бойынша, Лүқман пайғамбар емес, дәрігер. Б.Ж.М.Р.) (12) Сол уақытта Лүқман өз ұлына үгіт бөре отырып: "Әй ұлым! Аллаға серік қоспа! Күдіксіз ортақ қосу зор зұлымдық" деді. (13) Адамдарға; ата-анасына қарайласуды бұйырдық. Ананың оған мешеулік үстіне мешеулікпен жүкті болып, екі жылда омыраудан айыруы бар. Маған және әке-шешені шүкір ет. Қайтар орның Мен жақ. (14) Егер екеуі білмеген нәрсенді Маған ортақ қосуға зорласа, оларға бағынба! Олармен дүниеде дұрыс жолдас бол да Маған құштар адамдардың жолына түс. Сосын барар орындарың Мен жақ; сонда істеген істеріңді баян етемін. (15) (Лүқман): "Әй ұлым! Тарының салмағындай болса да бір жар тастың ішінде болса да көктерде не жерде болса да Алла

оны (қиямет күні) келтіреді. Расында Алла өте мұлайым, толық білуші." (16) "Әй ұлым! Намазды толық орында. Дұрыстыққа бұйырып, бұрыстықтан тый. Басыңа келген ауыршылыққа сабыр ет. Рас бұлар маңызды істерден." (17) "Адамдарға паңсып, қырындама да жерде кердеңдеп, жүрме. Расында Алла, бүкіл дандайсыған мақтаншақты жақсы көрмейді." (18) "Жүрісінде орташа бол да даусыңды бәсеңдет. Сөз жоқ, дауыстардың ең жаманы есектің дауысы." (19)

игілік істесе, сонда ол; расында берік тұтқаны ұстаған болады. Бүкіл істердің соңы Аллаға тән. (22) (Мұхаммед F.C.) кім қарсы келсе, сонда оның қарсылығы сені кейітпесін. Олардың қайтар жері Біз. Сонда оларға не істегендерін баян етеміз. Расында Алла, көкіректегілерді толық біледі. (23) Оларды аз пайдаландырып, сосын ауыр азапқа зорлаймыз. (24) (Мұхаммед F.C.) Егер олардан: "Көктер мен жерді жаратқан кім?", - деп, сурасаң, әлбетте: "Алла" дейді. "Барлық мақтау Аллаға тән" де. Әрине олардың көбі түсінбейді. (25) Көктер мен жерде болған нәрселер Алланикі. Рас Алла бай, мақтауға лайық. (26) Рас егер жер жүзіндегі ағаш атаулы; қалам, тәңіз (сия болып), одан кейін оған тағы жеті теңіз көмектесіп, (жазса да) Алланың сөздері таусылмайды. Күдіксіз Алла, өте үстем, хикмет иесі. (27) Сендердің жаратылуларың да тірілтілулерің де бір-ақ кісідей ғана. Расында Алла, аса естуші, тым көруші. (28)

Көрдiңдер ме? Рас Алла (Т.) сендерге көктердегі, жердегі нәрселердi бой ұсындырды. Және сендерге көрнеу, көмес нығметтерiн толықтасырды. Сонда да ешбiр бiлiмi, тура жолы не нұрландырушы кiтабы болмаған кейбiр адамдар, Алла жайында таласады. (20) Қашан оларға: "Алланың түсiрген нәрсесiне iлесiңдер" делiнсе, олар: "Жоқ, аталарымызды тапқан нәрсеге iлесемiз" дейдi. Егер шайтан оларды жалындаған азапқа шақырса да ма? (21) Кiм өзiн Аллаға тапсырып,

Көрмедің бе? Расында Алла, түнді күндізге қосып, күндізді түнге қосады. Сондай-ақ күн мен айды бағындырды. Барлығы белгілі бір мерзімге дейін жүреді. Рас Алла, олардың істегендерін толық білуші. (29) Міне шәксіз Алла Ол, хақ, Сөз жоқ, олардың Алладан өзге жалбарынғандары босқа. Күдіксіз Алла, Ол өте жоғары, аса ұлы. (30) Көрмедің бе? Рас кеме теңізде Алланың ілтипатымен сендерге Оның деректерін көрсету үшін жүреді. Рас осыларда тым сабырлы, өте шүкір етушілердің барлығына белгілер бар. (31) Қашан оларды таулардай толқын орап алса, дінге деген нағыз ықыласпен Алладан тілейді. Ал қашан Алла, оларды құтқарып, қырға шығарса, олардың кейбіреуі орташа болады. Негізінде аяттарымызға біртұтас опасыз қасарысқандар ғана қарсы келеді. (32) Әй адам баласы! Раббыларыңнан қорқыңдар және ешбір әке; баласы тарапынан бодау төлемейтін сондай-ақ ешбір бала

да; әкесі тарапынан түк бермейтін күннен де қорқыңдар. Күдіксіз Алланың уәдесі хақ. Сондықтан сендерді дүние тіршілігі әсте алдамасын. Сондай-ақ өте алдаушы ол, (шайтан да) Алла турасында алдамасын (33) Әрине қиямет мерзімінің мәліметі Алланың қасында. Жаңбырды Ол жаудырады, Ол жатырлардағыны біледі. Ешкім ертең не істейтінін білмейді әрі ешкім қай жерде өлерін де білмейді. Күдіксіз Алла (Т.) толық білуші, хабар алушы. (34)

32-СӘЖДЕ СҮРЕСІ

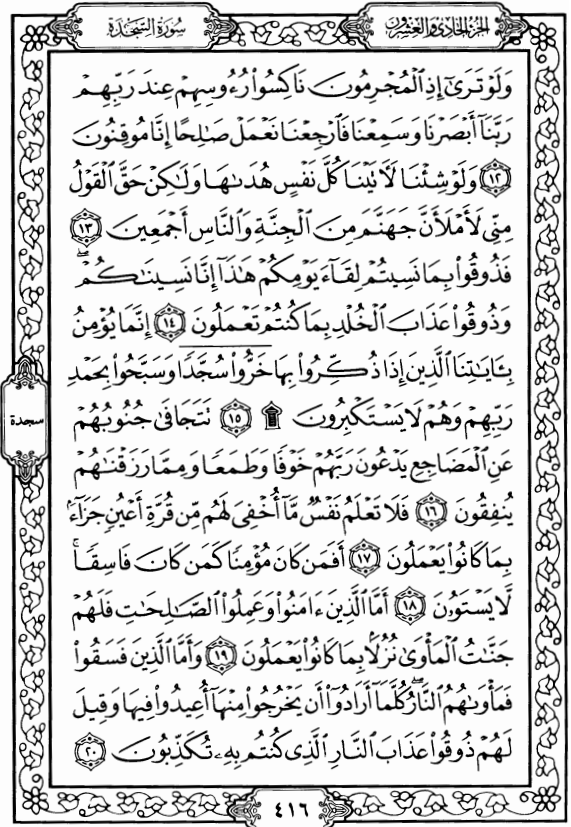
Меккеде түскен. Отыз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

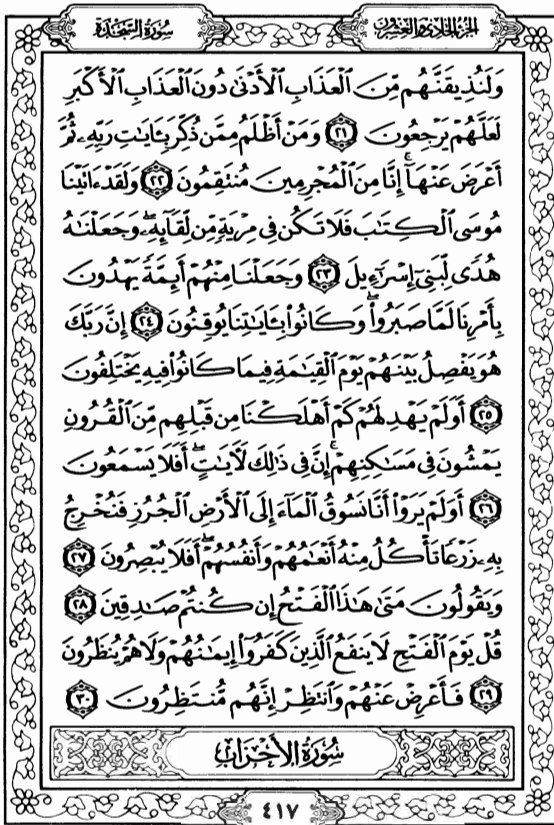
Ұғымын Алла біледі. (1) Бұл Кітап, әлемдердің Раббы тарапынан түсірілген. Мұнда шәк жоқ. (2) Олар: "Оны өзі жасады" дей ме? Олай емес, сенен бұрын ескертуші жіберілмеген елге ескертуің үшін ол, Раббыңнан бір шындық. Әрине олар, тура жол табар. (3) Ол сондай Алла, көктер мен жерді әрі екі

арасындағыларды алты күнде жаратып, сосын ғаршыны меңгерді. Сондықтан сендердің Одан өзге ешбір иелерің де шапағатшыларың да жоқ, ойламайсындар ма? (4) Ол, көктен жерге дейін істі игереді. Сосын сендердің санауларың бойынша, мың жыл шамасындағы бір күнде Оған көтеріледі. (5) Ол көместі де көрнеуді де білуші. Өте үстем, тым мейірімді. (6) Ол сондай Алла, әр нәрсенің жаратылысын көркемдестірді. Адам баласын жаратуды балшықтан бастайды. (7) Сосын оның нәсілін бір жайсыз судың негізінен жаратты. (8) Сосын оны бейнелеп, ішіне өз рухын үрледі. Сондай-ақ сендерге есту, көру және түсіну қабілетін берді. Аз шүкір етесіндер. (9) Олар: "Қашан топыраққа араласып, жоғалсақ, шын-ақ жаңа жаратыламыз ба?",- дейді. Әрине олар, Раббыларына қауышуға қарсы келгендер. (10) (Мұхаммед Ғ.С.): "Сендерге уәкіл етілген өлім періштесі жандарыңды алады. Сосын Раббыларыңа қайтасындар" де. (11)

Күнәкарлардың, Раббыларының жанында бастарын иіп: "Раббымыз! Көрдік, естідік, енді бізді (дүниеге) қайтар, түзу іс қылайық. Рас нандық" дегендерін бір көрсең! (12) Егер қаласақ еді, әркімді тура жолға салар едік. Бірақ Менен: "Тозақты бүтіндей жындар, адамдармен толтырамын" деген сөз болған. (Бұлар, шайтандармен оларға ерген адамдар. 38-С. 84-85-А.) (13) "Бүгінге кездесуді ұмытудың демін татыңдар. Рас біз де сендерді ұмыттық. Істегендеріңнің салдарынан мәңгі азапты татыңдар" (14) (Сәжде аяты бар.) Шын мәнінде аяттарымызға, өздеріне үгіт берілген кезде, сәждеге жығылып; Раббыларын мақтап, пәктейді. Сондай-ақ тәкаппарланбай иман келтіреді. (15) Олардың жамбастары төсектерінен ажырап, (түнде ұйқыдан тұрып,) Раббыларына қорқа-дәмете жалбарынады. Сондай-ақ олар берген несібемізден тиісті орынға жұмсайды. (16) Ешкім

қылмысы жаққандықтан өздеріне көмес сақтаулы қуанышты сыйлықты білмейді. (17) Мүмін болған кісі, бұзық болған кісі сияқты бола ма? Әрине тең болмайды. (18) Өйткені иман келтіріп, ізгі іс істегендер; олардың істеген ғамалдарына жарай қонақ үй түрінде жаннаттар да орын бар. (19) Ал енді бұзақылардың орны тозақ. Әрқашан олар одан шығуды қаласа, оған қайтарылады да: "Өздерің жасынға шығарған оттың азабын татыңдар" делінеді. (20)

жол көрсететін бастықтар қылған едік. (24) (Мұхаммед F.C.) Әрине Раббың қиямет күні, олар қайшылыққа түскен нәрселер жайында араларына шешім жасайды. (25) Бұлардан бұрын, қаншалаған нәсілдерді жоқ еттік. Бұлардың, олардың жұрттарында жүріп жүргендігі бұларға жол көрсетпей ме? Расында мұнда ғибраттар бар. Сонда да тыңдамай ма? (26) Олар көрмей ме? Рас суды, шөл жерге апарамыз да ол арқылы малдары әрі өздері жейтін өнім шығарамыз. Олар сонда да көрмей ме? (27) Олар: "Егер шыншыл болсаңдар, бұл шешім қашан болады?",- дейді. (28) "Шешім күні, кәпірлерге имандары пайда бермейді әрі оларға мұрса да берілмейді" де. (29) Енді олардан бет бұр да күт! Расында олар да тосуда. (30)

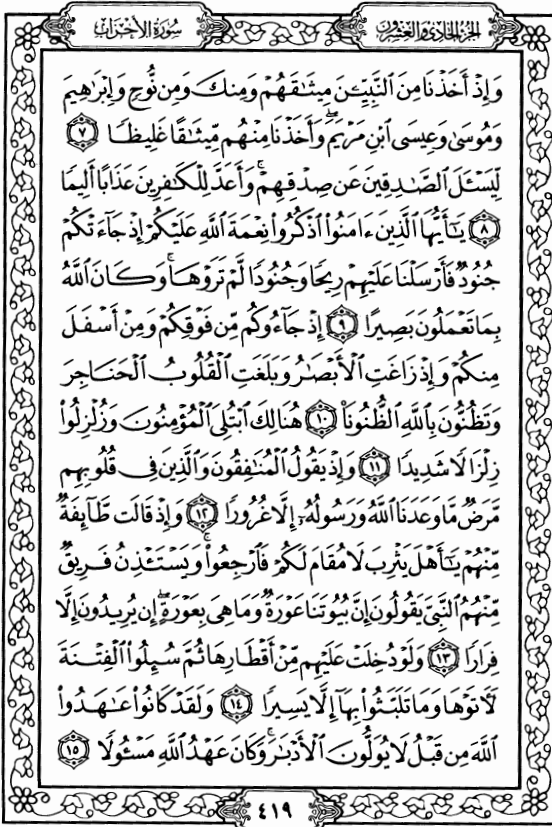
Әрине оларға зор азаптан бері дүниенің азабын татырамыз. Мүмкін олар райдан қайтар. (21) Раббыңның аяттары арқылы үгіт берілгеннен кейін олардан бет бұрғаннан кім залымырақ? Әрине күнәкарлардың лайықты жазасын береміз. (22) (Мұхаммед F.C.) әрине Мұса (F.C.) ға Кітап берген едік. Енді сен де оған қауышудан күдіктенбе... Оны Израил ұрпақтарына тура жол қылдық. (23) Әрі олар сабыр етіп, аяттарымызға нақ сенген кезде, араларынан бұйрығымызбен тура

33-АХЗАП СҮРЕСІ

Мединеде тұскен. Жетпіс үш аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
 Әй нәби! Аллаға тақуалық істе де кәпірлермен мұнафықтарға бағынба.
 Рас Алла тым білуші, аса дана. (1) Раббыңнан өзіңе уахи етілгенге ілес. Әрине Алла не істегендеріңді толық білуші. (2) Аллаға тәуекел ет. Ол, уәкіллікте жеткілікті. (3) Алла (Т.) ешбір адамның кеудесінде екі жүрек жасаған емес. (Анамның арқасындайсың деп,) серт қылған жұбайларың, аналарың болмайды. (Араптар; әйелін анасының бір мүшесіне ұқсатып, серт қылса; анам боп қалды деп, ажырасатын болған. Ислам дінінде садақа төленеді. Бұны "Зіһар" деп, атайды.) Және асырандыларың; бел балаларың бола алмайды. Бұларың ауызша сөздерің ғана. Алла шындықты айтады да Ол тура жол көрсетеді. (4) Оларды әкелерімен шақырыңдар. Сол Алланың қасында тұраар. Егер әкелерін білмесеңдер, сонда олар;

дінде туыстарың, достарың. Ол жөнде қателессендер, сендерге кінә емес. Бірақ әтейге жүректеріңмен болса, (болмайды.) Алла өте жарылқаушы, тым мейірімді. (5) Пайғамбар, мүміндерге өздерінен артық. Оның жұбайлары олардың аналары. Алланың Кітабында; туысқандар бір-біріне мүміндерден де мұажірлерден де (мираста) жақын. Бірақ достарыңа (мүміндерге) қамқорлық жасауларыңа болады. Осылар Кітапта жазылған болатын. (6)

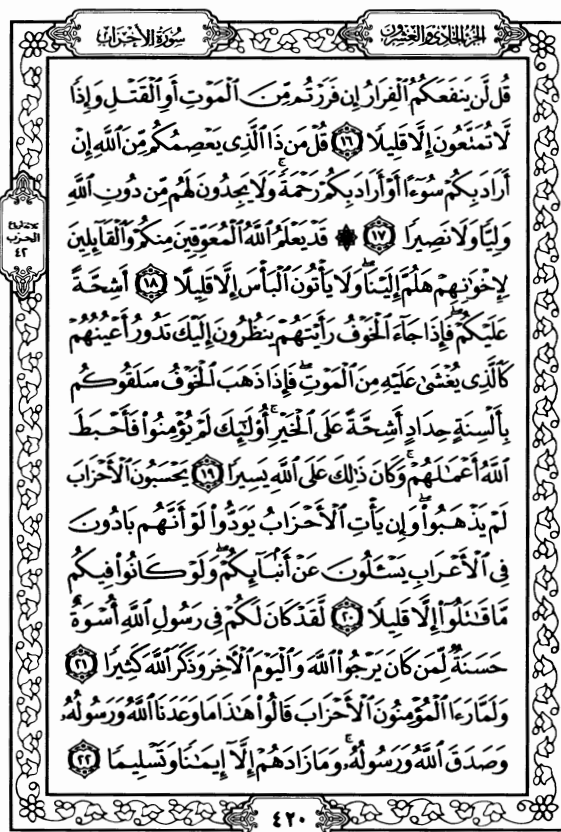

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
 وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾
 لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا يَشَاءُ الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا وَعَدُوا وَلَا يَسْتَأْذِنُوا
 بَلَىٰ لَكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَذَابٍ مُّهِينٍ ﴿٨﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَدِّبُوا الَّذِينَ آمَنُوا لَكُمْ لِيَتَّقُوا اللَّهَ
 وَلْيَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَدْفَعُوا الزَّكَاةَ وَهُمْ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ هَٰؤُلَاءِ سَوَاءٌ أَدَّبْتُمُوهُمْ وَلَا تَدَّبُّوهُمْ سَاءٌ لِّمَن كَفَرَ
 بَعْدَ إِيمَانِهِ سَاءُ مَا يَدْرَأُونَ ﴿٩﴾ سَوَاءٌ لَّكَ مِنَ الْأُمَمِ
 الَّذِينَ يَدْعُونَكَ لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَدْفَعُوا الزَّكَاةَ وَهُمْ يُؤْمِنُونَ
 بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ هَٰؤُلَاءِ سَوَاءٌ أَدَّبْتُمُوهُمْ وَلَا تَدَّبُّوهُمْ
 سَاءٌ لِّمَن كَفَرَ بَعْدَ إِيمَانِهِ سَاءُ مَا يَدْرَأُونَ ﴿١٠﴾ سَوَاءٌ
 لَّكَ مِنَ الْأُمَمِ الَّذِينَ يَدْعُونَكَ لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَدْفَعُوا
 الزَّكَاةَ وَهُمْ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ هَٰؤُلَاءِ سَوَاءٌ
 أَدَّبْتُمُوهُمْ وَلَا تَدَّبُّوهُمْ سَاءٌ لِّمَن كَفَرَ بَعْدَ إِيمَانِهِ سَاءُ مَا
 يَدْرَأُونَ ﴿١١﴾ سَوَاءٌ لَّكَ مِنَ الْأُمَمِ الَّذِينَ يَدْعُونَكَ لِيُقِيمُوا
 الصَّلَاةَ وَيَدْفَعُوا الزَّكَاةَ وَهُمْ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ هَٰؤُلَاءِ سَوَاءٌ أَدَّبْتُمُوهُمْ وَلَا تَدَّبُّوهُمْ سَاءٌ لِّمَن
 كَفَرَ بَعْدَ إِيمَانِهِ سَاءُ مَا يَدْرَأُونَ ﴿١٢﴾ سَوَاءٌ لَّكَ مِنَ
 الْأُمَمِ الَّذِينَ يَدْعُونَكَ لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَدْفَعُوا
 الزَّكَاةَ وَهُمْ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ هَٰؤُلَاءِ سَوَاءٌ
 أَدَّبْتُمُوهُمْ وَلَا تَدَّبُّوهُمْ سَاءٌ لِّمَن كَفَرَ بَعْدَ إِيمَانِهِ سَاءُ مَا
 يَدْرَأُونَ ﴿١٣﴾ سَوَاءٌ لَّكَ مِنَ الْأُمَمِ الَّذِينَ يَدْعُونَكَ لِيُقِيمُوا
 الصَّلَاةَ وَيَدْفَعُوا الزَّكَاةَ وَهُمْ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ هَٰؤُلَاءِ سَوَاءٌ أَدَّبْتُمُوهُمْ وَلَا تَدَّبُّوهُمْ سَاءٌ لِّمَن
 كَفَرَ بَعْدَ إِيمَانِهِ سَاءُ مَا يَدْرَأُونَ ﴿١٤﴾ سَوَاءٌ لَّكَ مِنَ
 الْأُمَمِ الَّذِينَ يَدْعُونَكَ لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَدْفَعُوا
 الزَّكَاةَ وَهُمْ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ هَٰؤُلَاءِ سَوَاءٌ
 أَدَّبْتُمُوهُمْ وَلَا تَدَّبُّوهُمْ سَاءٌ لِّمَن كَفَرَ بَعْدَ إِيمَانِهِ سَاءُ مَا
 يَدْرَأُونَ ﴿١٥﴾

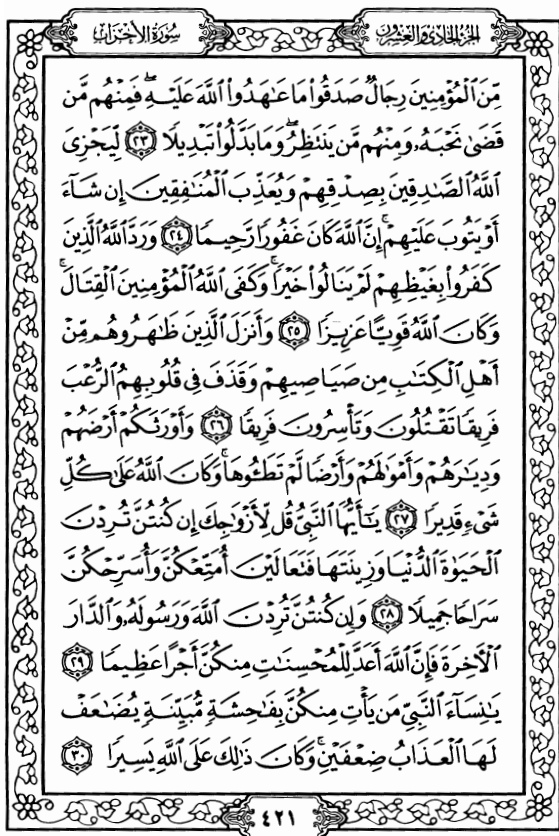
(Мұхаммед F.C.) сол уақытта, пайғамбарлардан уәде алған едік. Сенен, Нұх, Ыбырайым, Мұса және Мәрийем ұлы Гиса (F.C.) лардан, солардан берік уәде алған едік. (7) Алла шыншылдардың шындығынан сұрау үшін еді. Кәпірлерге қинаушы азап әзірледі. (8) Әй мүміндер! Алланың сендерге болған нығметін еске алыңдар. Сендерге ләшкерлер келген еді. Сонда оларға боран және сендер көрмеген ләшкерлер жіберген едік. Алла не істегендеріңді толық көруші.

(Үлгіреттің бешінші жылы көптеген рулардан құралған он екі мың кісілік қалың қол, Мединеге шабуыл жасайды. Мұхаммед (F.C.) үш мың кісімен ор қазып, қорғаныс соғысын жасайды. Бір айға жақын болған соғыста, Мұсылмандар тым күйзелгендіктен, Құдыретше қатты боран шығып, жау абыржып, қашады. Б.Ж.Р.М.К.) (9) Сол уақытта олар сендердің жоғарғы жақтарыңнан да төменгі жақтарыңнан да келген еді. Көздерің алайып, жүректерің ауызға келген еді. Сондай-ақ Аллаға байланысты әр түрлі ойлар ойланған еді. (10) Міне сол арада мүміндер сыналып, қатты теңселген еді. (11) Сол уақытта Мұнафықтармен жүректерінде дерті болғандар: "Бізге Алла да Елшісі де алдап қана уәде берген екен" деді. (12) Сол уақытта олардан бір бөлімі: "Әй Мединеліктер! Енді сендерге тұруға болмайды. Дереу қайтыңдар" десе, олардың тағы бір бөлімі, Пайғамбардан: "Үйлеріміз иен еді" деп, рұхсат сұрайды. Негізінде олар (үйлері) иен емес, олар қашуды ғана ойлайды. (13) Егер оларға әр тараптан кіріліп, сосын өздерінен пітіне талап етілсе, әрине кешіктірмей-ақ белсене кірісер еді. (14) Негізінде бұрыннан қайта қашпауға Аллаға уәде берген. Аллаға берген уәдесіне жауапкер. (15)

(Мұхаммед F.C.) оларға: "Егер өлімнен немесе өлтіруден қашсаңдар, сендерге еш пайда бермейді. Қашқан уақытта да аз-ақ пайдаланасыңдар" де. (16) "Егер Алла сендерге бір жамандық қаласа немесе жақсылық қаласа, сендерді Алладан қорғайтын кім?", - де. Негізінде олар, өздеріне Алладан өзге бір дос не бір көмекші таба алмайды. (17) Әрине Алла, сендерден (соғысқа шығуға) кедергі болғандарды да туыстарына: "Бізге келіңдер" деушілерді де біледі. Олардың өте азы ғана соғысқа қатынасады. (18) Сендерге(келсе де) тым сараң. Ал қашан бір хауіп төнсе, олардың саған, өздерін өлім есірігі басып бара жатқандай көздері төңкеріліп қарағаның көресің. Сонда хауіп-қатер кетсе, қылған хайырларына іштері ашып, сендерге өткір тілдерін тигізеді.. (100-С. 8-А.) Міне осылар иман келтірмегендер. Сондықтан Алла, олардың ғамалдарын жойды. Бұл Аллаға оңай. (19) Олар руларды (жауларды) кетпеді деп, ойлады. Егер ол рулар келсе, өздері сахарадағы бәдеуилердің ішінде

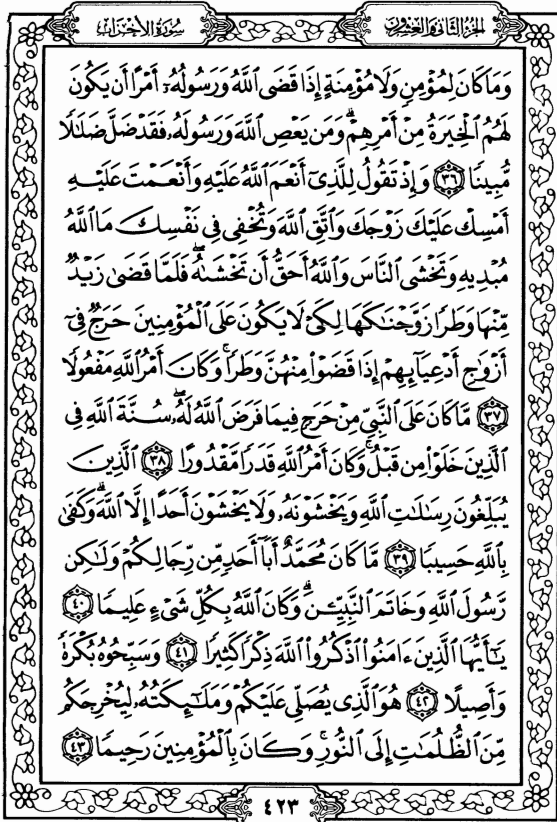

болып, сендердің хабарларыңды сұрап тұруды көксейді. Егер олар іштерінде болса да өте аз соғысады. (20) Расында сендер үшін, Алланы да ахирет күнін де үміт еткендер және Алланы көп еске алған кісілер үшін; Алланың Елшісінде көркем өнегелер бар. (21) Мүміндер жау топтарын көрген сәтте: "Міне бізге Алланың да Елшісінің де уәде еткен нәрсесі. Алла да Елшісі де рас айтқан" десті. Сондай-ақ олардың сенімдерін, бой ұсынуларын одан ары арттыра түсті. (22)

Мүміндерден, Аллаға деген уәделерін шындыққа шығарған ерлер бар: Олардан кейбіреуі жанын құрбан қылды. Және кейбіреуі күтуде. Олар серттерін есте ауыстырмады. (23) Алла шыншылдықтарыменен сыйлар. Ал мунафиқтарды қаласа, азаптайды да немесе оларға тәубе нәсіп етеді. Күдіксіз Алла, өте жарылқаушы, тым мейірімді. (24) Алла ол кәпірлерді долданған бойларынша қайтарады. Олар игілікке жете

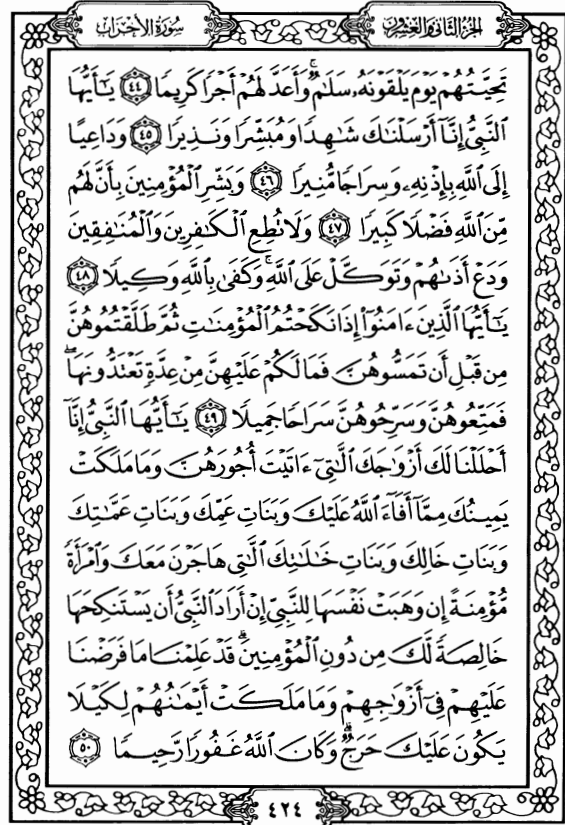
алмады. Алла соғыста мүміндерге жетіп асады. Алла аса күшті, тым үстем. (Бұрынғы тоқтамды бұзып, бұл соғыста жауға болысқан Яьуди Құрайза тайпасының бекіністері қоршалып, кейі өлтіріліп, кейі тұтқынға алынады. Б.Ж.М.К.) (25) Алла (Т.) кітап иелерінен жауға болысқандарды бекіністерінен түсірді. Сондай-ақ олардың жүректеріне үрей салды. Бір бөлімін өлтіріп, бір бөлімін тұтқынға алып жаттыңдар. (26) Олардың жерлеріне, үйлеріне, малдарына және сендер аяқ баспаған жерге сендерді мұрагер қылды. Әр нәрсеге Алланың толық күші жетеді. (Бұл аяқ баспаған жерден мақсат; Иран, Рұм т.б. қияметке дейін алынатын мемлекеттер. Б.Ж.М.Р.Х.) (27) Әй Пайғамбар! Жұбайларыңа: "Дүние тіршілігін оның сәнін көксесендер, дереу келіңдер, сендерге бір нәрселер беріп, көркем түрде ажыратайын" де. (28) "Егер Алланы, Елшісін және ахирет жұртын қаласандар, әрине Алла сендерден жақсылық істегендерге зор сыйлық дайындайды." (29) Әй Пайғамбардың әйелдері! Сендерден біреу ашық бір ұятсыздық істесе, оның азабы екі есе арттырылады. Бұл Аллаға оңай. (30)

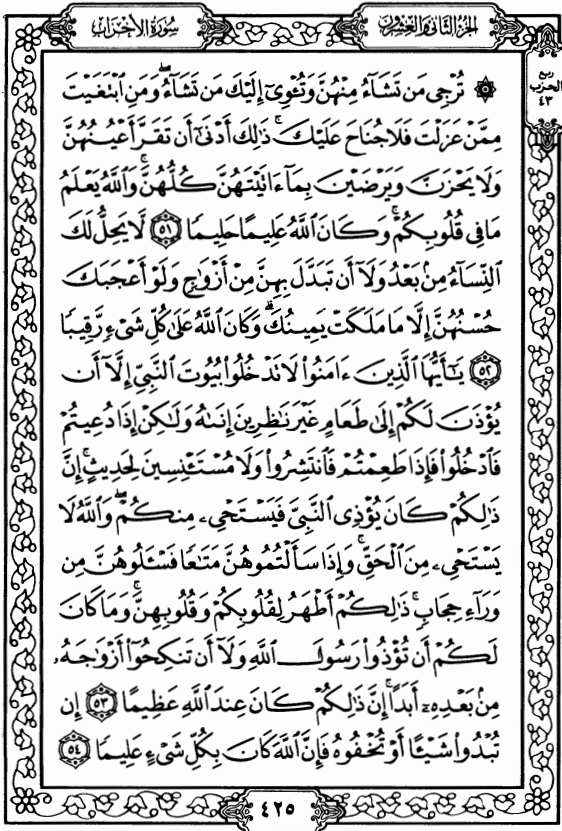
Алла (Т.) және Елшісі, қашан бір іске үкім берсе, мүмін ер және мүмін әйел үшін олардың істерінде ерікті болуларына болмайды. Сондай-ақ кім Аллаға, Елшісіне қарсы келсе, сонда рас ашық адасқан болады. (Жахыш қызы Зейнеп Мұхаммед F.C. ның әкесімен туысқан апайының қызы еді. Ал Харис ұлы Зейіт құлдықтан азат еткен асыранды ұлы еді. Пайғамбар F.C. Зейнепті Зейітпен үйлендіргенде, Зейнеп те жақындары да қаламаған еді.

Аралары жараса алмай Зейіт Пайғамбар F.C. ға келіп, айрылатындығын айтады. К.Х.А.Ж.Қ.Т-Қ.) (36) (Мұхаммед F.C.) сол уақытта өзіне Алла да бақ берген, сен де бақ берген Зейітке: "Жұбайыңды ажыратпа, Алладан қорық!", - деуде едін; Алланың жариялайтын нәрсесін көңліңде жасыруда едің. Адамдардан қорқасың. Негізінде қорқуға Алла лайық. Сонда одан Зейіттің жұмысы біткен (ажыраған) кезде оны саған некелендірдік; мүміндерге, асырандыларынан босаған әйелдерді алуда бір кінә болмауы үшін. Алланың өмірі орындалады. (37) Пайғамбарға Алланың оған парыз еткен нәрсесінде оған айып жоқ. Бұрынғы өткендерге де Алланың жолы осы еді. Алланың өмірі тұжырымды бір үкім. (38) Сондай пайғамбарлар, Алланың нұсқауларын жалғастырып, Одан қорқады да Алладан басқа ешбіреуден қорықпайды. Алла есеп көруде жетіп асады. (39) Мұхаммед (F.C.) сендерден ешбір еркектің әкесі емес. Бірақ Алланың Елшісі және пайғамбарлардың соңы. Алла әр нәрсені толық білуші. (40) Әй мүміндер! Алланы өте көп зікір етіңдер. (41) Оны ертелі-кеш пәктеңдер. (42) Ол сондай Алла, сендерді қараңғылықтардан жарыққа шығу үшін өзі рахмет қылып, періштелері дұға қылады. Сондай-ақ мүміндерге ерекше мейірімді. (43)

Олар Аллаға жолыққан күні амандары, "сәлем" болады. Және оларға қымбатты сыйлық әзірледі. (44) Әй Пайғамбар! Сөз жоқ, сені бір куә әрі қуантушы, ескертуші етіп, жібердік. (45) Алла жаққа, Оның нұсқауымен шақырушы бір нұрлы шырақ түрінде жібердік. (46) (Мұхаммед F.C.) мүміндерді рас оларға Алладан, ірі игілік барлығын шүйіншіле. (47) Кәпірлер мен мұнафиқтарға бой ұсынба. Олардың жәбір-жапаларын елеме. Аллаға тәуекел ет. Алла кепілдікте жетеді. (48) Әй мүміндер! Егер мүмін әйелдерді; некеленіп, оларға қосылмай тұрып ажыратсаңдар, сонда оларға сендердің санайтын бір мерзімдерің болмайды. (Ғиддат күтпей-ақ үйлене беруіне болады.) Онда олардың мәер хақтарын беріп, көркем түрде ажыратыңдар. (Егер мәер белгіленген болса, жартысы, болмаса азды-көпті бір нәрсе беріледі. 2-С. 236-237-А.) (49) Әй Пайғамбар! Расында саған мәерлерін берген жұбайларыңды, Алла саған нәсіп етіп, иелігінде болған күндерді, сенімен бірге көшіп келген әкеңмен туысқан

ерлердің, әкеңмен туысқан әйелдердің, шешеңмен туысқан ерлердің әрі шешеңмен туысқан әйелдердің қыздарын халал қылдық. Сондай-ақ егер мүмін бір әйел өзін Пайғамбарға бағыштаса; Пайғамбар оны некеленгісі келсе, бұны; өзге мүміндерден ерекше саған халал еттік. Мұсылмандарға жұбайлары, қол астарындағы күндері хаққында нені парыз еткенімізді білдік; Саған тарлық болмауы үшін. Алла, аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (50)

(Мұхаммед F.C.) жұбайларыңнан кімді кейін қалдырып, қалағаныңды жаныңа аласың. Бөлек қойғандарыңнан біреуін қаласаң да саған бір кінә жоқ. Бұл олардың көзайым болып, кейімеулеріне және оларға берген нәрсеңде түгел разы болуларына тағы жақын. Алла жүректеріңдегіні біледі. Алла (Т.) толық білуші, тым жұмсақ. (51) Саған бұдан кейін әйелдер халал емес, сұлулықтары қызықтырса да. Жұбайларыңнан ауыстыруыңа; (бұлардан бірін ажыратып, орнына

басқа әйел алуыңа) болмайды. Бірақ қол астындағы күндер бір сәрі. Алла барлық нәрсені бақылаушы. (52) Әй мүміндер! Пайғамбардың үйлеріне сендерге рұхсат берілмейінше кірмеңдер де тамақтың пысуын күтпөңдер. Бірақ қашан шақырылсаңдар; кіріңдер де тамақ жеген кезде, дереу тарқандар, сөзге айналмаңдар. Расында бұларың Пайғамбарды қынжылтады әрі сендерден ұялады. Бірақ Алла (Т.) шындықтан ұялмайды. егер Пайғамбар (F.C.) дың жұбайларынан бір нәрсе сұрасаңдар, далданың артынан сұраңдар; бұларың, сендердің де олардың да жүректерінің тазалығы. Сондай-ақ сендердің Алланың Елшісін қынжылтуларыңа және одан кейін жұбайларымен есте некеленулеріңе болмайды. Сондай істеулерің Алла қасында зор күнә. (53) Бір нәрсені әшкерелесеңдер де жасырсаңдар да әрине Алла (Т.) әр нәрсені толық біледі. (54)

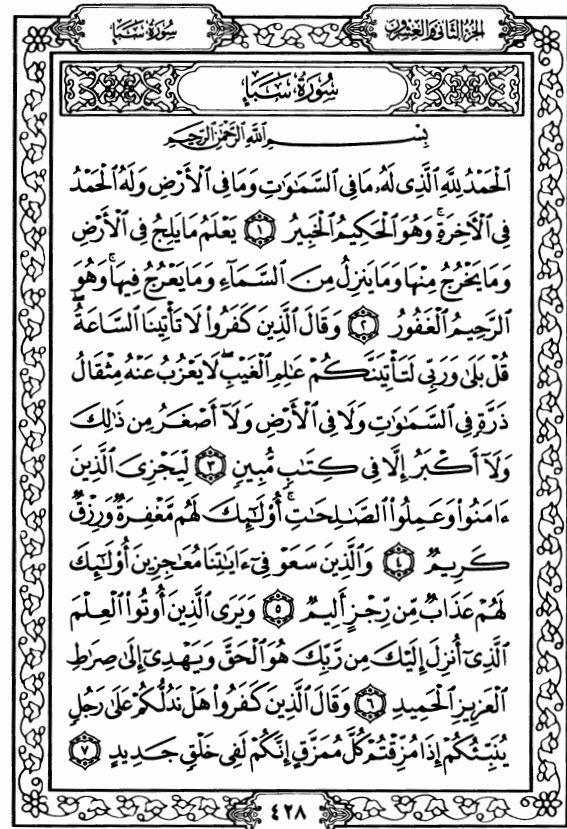

үлкендерімізге бой ұсындық та бізді солар адастырды" дейді. (67) "Раббымыз! Оларға азаптан екі есе бер. Және оларды рахметіңнен мүлде аулақ қыл." (68) Әй мүміндер! Сендер де Мұса (Ғ.С.) ны ренжіткендер сияқты болмаңдар. Бірақ оны Алла, олардың айтқандарынан ақтады. Ол, Алланың қасында беделді еді. (69) Әй мүміндер! Алладан қорқыңдар да дұрыс сөз сөйлеңдер. (70) Алла істеріңді оңалтып, күнәларыңды жарылқайды. Сондай-ақ кім Аллаға, Елшісіне бой ұсынса, әрине ол; ұлы табысқа ие болады. (71) Рас аманатты, (дінді. Ж-Қ.Ж.М.К.Р.Х.) көктер мен жерге және тауларға ұсындық; сонда олар оны жүктелуден бас тартып, одан қорықты. Оны адам баласы жүктелді. Өйткені ол, өте залым, тым білімсіз... (72) Нәтижеде Алла мұнафық ерлер мен әйелдерді және мүшрік ерлермен әйелдерді азапқа салады да мүмін ерлер мен әйелдердің тәубесін қабыл етеді. Алла (Т.) аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (73)

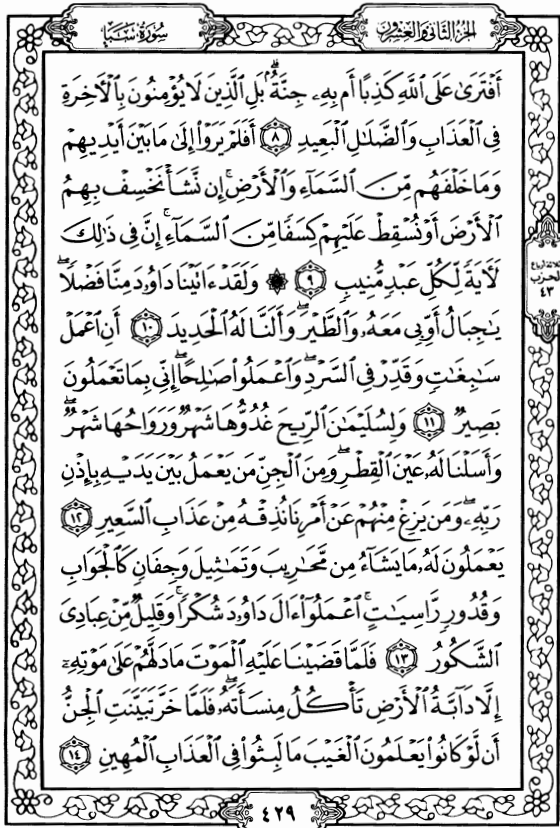
(Мұхаммед Ғ.С.) адамдар сенен қиямет мерзімінен сұрайды. Оларға: "Оның білімі Алланың қасында; қайдан білесің, мүмкін мерзімі жақын шығар" де. (63) Расында Алла көпірлерге лағынет етті. Және оларға жалындаған тозақты әзірледі. (64) Олар онда мәңгі қалады. Не дос не көмекші таба алмайды. (65) Олардың беттері от ішінде аударылатын күні: "Әттең! Бізге не болды? Аллаға бой ұсынып, Елшісіне көнген болсақ еді" дейді. (66) "Раббымыз! Басшыларымызға,

34-СӘБӘ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Елу төрт аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Көктер мен жерде болған нәрселер; өзіне тән болған Аллаға, барлық мақтау лайық. Әрі ахиреттегі мақтау да Оған лайық. Ол, хикмет иесі, толық хабар алушы. (1) Ол, жерге кіргенді, одан шыққанды әрі көкге шыққанды, одан түскенді біледі. Ол, тым мейірімді, аса жарылқаушы. (2) Қарсы болғандар: "Бізге қиямет келмейді" деді. (Мұхаммед Ғ.С.): "Олай емес, көместі білетін Раббыма ант етемін! Әлбетте сендерге ол мезгіл келеді. Көктердегі, жердегі тозаңның түйірінің салмағындай нәрсе Одан тасаланбайды. Сондай-ақ одан үлкені де кішкенесі де белгілі бір Кітапта жазулы" де (3) (Ол күні) иман келтіріп, ізгі іс істегендерге сыйлық берілуі үшін. Міне солар үшін; жарылқау, көркем несібе бар.

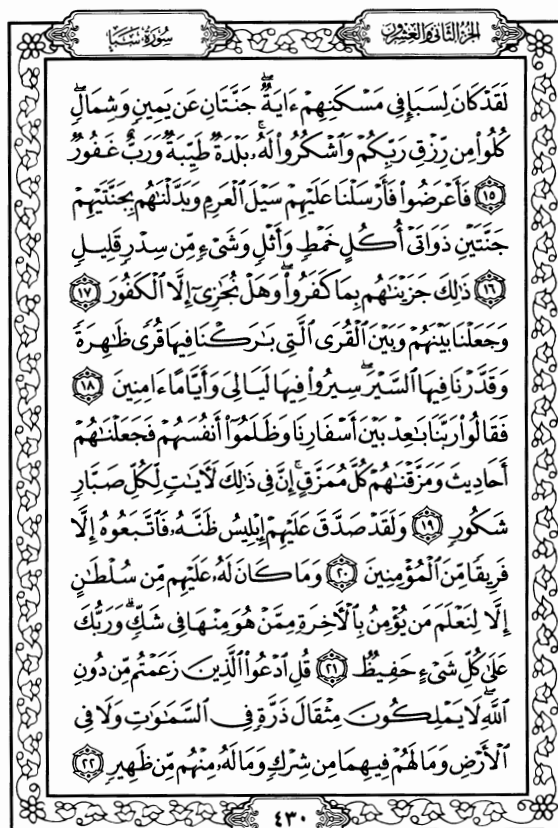
(4) Ал аяттарымыз жайында оны күшінен қалдыруға тырысқандар, міне соларға жаман бейнетті азап бар. (5) Өздеріне білім берілгендердің, саған Раббыңнан түсірілгеннің хақ екендігіне және мақтаулы, үстем Алланың жолына салатындығына көздері жетеді. (6) Сондай қарсы болғандар, (өзара): "Қашан сендер бөлшектеліп, тозаңға айналғаннан кейін, шын жаңадан жаратылатындарыңнан сендерге хабар беретін адамды көрсетейік бе?,"- деседі. (7)

"Ол, Аллаға байланысты өтірік жала қоя ма? Немесе оның жындылығы бар ма?" Жоқ олай емес. Ахиретке сенбегендер, азапта және ұзақ адасуда. (8) Олар, көктен және жерден алды-артындағы нәрселерді көрмей ме? Егер қаласақ, оларды жерге жүтқызамыз не үстеріне көктен кесектер түсіреміз. Рас мұнда Аллаға берілген әр құл үшін ғибрат бар. (9) Расында Дәуіт (Ғ.С.) ке өз жанымыздан ізгілік бердік: "Әй таулар, құстар! Онымен бірге үн қосыңдар" (дедік.) Және оған темірді

жұмсаптық: (21-С. 79-А.) (Дәуіт Ғ.С. ның мұғжизалары; ол тәсбиһ айтқанда, таулар, құстар ән қосып, қолында; қара темір жұмсап, одан аспаптар жасайды. Б.Ж.К.М.Р.) (10) "Кең сауыттар жаса, оны тоқығанда мөлшерле. Оң істендер. Әрине не істегендеріңді толық көрушімін." (11) Сүлеймен (Ғ.С.) ге де ерте кетуі бір айлық, кешке қайтуы бір айлық (жол алатын) желдерді бағындырдық. Ол үшін еріген мыстан бұлақ ағыздық. Я, Раббының бұйрығымен оның алдында жұмыс істейтін жындарды да бағындырдық. Олардан кім әмірімізден тайса, оған жалындаған азаптан таттырамыз. (12) Олар, Сүлеймен (Ғ.С.) нін қалауынша, құрылыстар, мүсіндер, көлдей ыдыстар және орнатылған қазандар жасайтын еді. "Ей Дәуіт (Ғ.С.) тің үй-іші! Шүкірлік етіндер!" Құлдарымнан шүкір етуші аз. (13) Біз оның (Сүлеймен Ғ.С. нің) өліміне үкім берген заманда, жындарға оның өлімін; оның таяғын жеген бір жердің құрты ғана көрсетті. Сонда ол жығылған сәтте, жындарға аян болды. Егер жындар, көместі білген болса еді, олар, ауыр машақатта қалмас еді. (Сүлеймен Ғ.С. Месжид Ақсаны жындарға салғызып жатқанда; өлсе де таяғына сүйеніп тұрғандықтан жындар, білмей істей беріп; таяғын құрт жеп жығылғанда бір-ақ біледі. Б.Ж.М.К.) (14)

Расында Сәбә елдерінің қоныстарында бір ғибрат бар. Оңнан, солдан екі бақша (бар еді. Оларға): "Рабыларыңның несібесін жеңдер де Оған шүкір етіндер. Бір көркем қала, Рабыларың да аса жарылқаушы" (делінді.) (27-С. 22-А.) (15) Олар бас тартты. Сондықтан оларға күшті сел жібердік те ол бақшаларын ащы мәуелі, жыңғылды бір азғантай жеміс ағашы бар; екі бақшаға айналдырдық. (16) Өстіп оларды нәсүкірліктері себепті жазаландырдық. Қарсы келгендерді ғана жазаландырамыз. (17) Оларменен сондай біз берекет берген кенттер арасында көрініп тұрған ауылдар бар. Онда кезілетін жер белгіледік: Ол жерде күндіз-түні аман-есен кезіңдер." (Бұлар, Шам мен Йеменнің арасындағы ауылдар. Бірақ олар бұған қанағат қылмады.) (Б.Ж.М.) (18) Сонда олар: "Рабымыз! Сапарларымыздың араларын ұзақтастыр!", - деп, өздеріне кесірлері тиді. Сонда оларды аңызға айналдырып, быт-шыт қылып, мүлде тозғындыққа ұшыраттық. Сөз жоқ, бұнда әр сабыр етуші, шүкір етушілерге үлгі бар. (19) Расында оларға деген Ібілістің ойы шынға

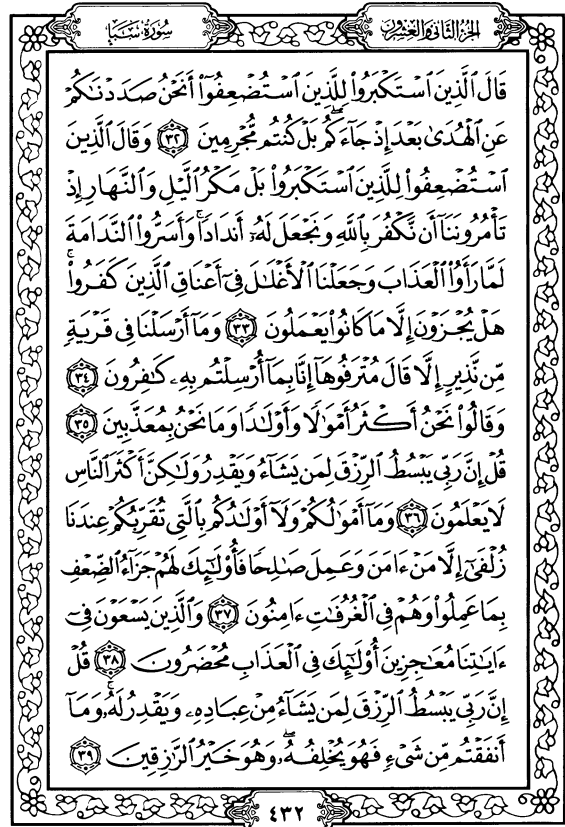

шығып, бір-ақ топ мүміндерден баскасы саған ілесті. (20) Негізінде Ібілістің оларға ешбір ықпалы жоқ еді. Бірақ ақиретке сенген кісімен, одан күдікте болғанды ажырату үшін ғана. Рабың әр нәрсені қорғаушы. (21) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Алладан өзге, көктерде де жерде де тозаңның салмағындай түкке ие бола алмайтын, екеуінде де бір ортақтығы жоқ. Сондай-ақ Аллаға олардың ешбіреуі көмекші де емес. Тәңір деп ойлағандарыңды шақырындар" де. (22)

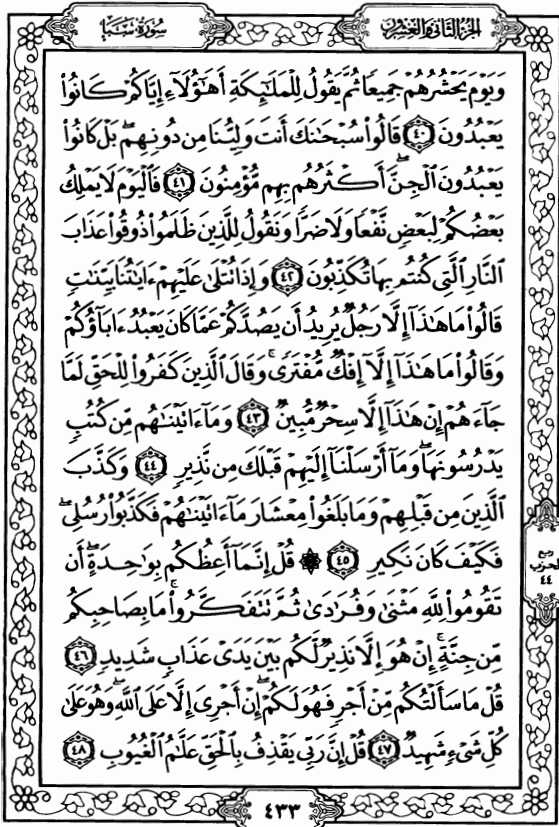
Алланың қасында, рұхсат берілген біреуден басқаның шапағаты пайда бермейді. Ақыр жүректерінен шошыну кеткен кезде, өзара: "Раббың не айтты?",- десе: "Хақты айтты" деседі. Ол Алла, аса жоғары, тым үлкен. (23) (Мұхаммед F.C.) олардан: "Сендерге көктерден және жерден кім несібе береді?",- деп сұра да: "Алла" де. Негізінде біз немесе сендер әлбетте тура жолда не ашық адасудамыз. (24) Оларға: "Біздің кесірімізден сендер сұралмайсыңдар да сендердің

істегендеріңнен біз сұралмаймыз" де. (25) Оларға: "Раббымыз арамызды қосып, сосын арамызға шындықпен үкім етеді. Ол, қара қылды қақ жарған, аса білгіш" де. (26) "Оған ортақтар етіп, қосқандарыңды маған көрсетіңдерші. Әсте мүмкін емес. Әрине Ол Алла, өте үстем, аса дана" де. (27) Сені біртұтас адам баласына қуандырушы, қорқытушы етіп қана жібердік. Бірақ адамдардың көбі түсінбейді. (28) Олар: "Егер шыншыл болсаңдар, осы құқайлаған уәделерің қашан?",- дейді. (29) (Мұхаммед F.C.): "Сендерге уәде етілген бір күн бар. Одан бір сәтке кейін қалмайсыңдар да ілгері кете алмайсыңдар" де. (30) Сондай қарсы келгендер: "Біз әсте бұл Құранға сенбейміз әрі бұның алдындағы (кітап) ларға да сенбейміз" деді. Ол залымдарды, Раббыларының хұзырында тұрғызылып, бір-бірлеріне сөз қайтарып тұрғанда бір көрсең: Езілгендер; өздерін ірі санағандарға: "Сендер болмасаңдар, иман келтіретін едік" дейді. (31)

Өздерін ірі санағандар, езілгендерге: "Сендерге тура жол келгеннен кейін, сендерге біз бөгет болдық па? Керісінше өздерің күнәкар едіңдер" дер. (32) Езілгендер, өздерін ірі санағандарға: "Күндіз-түні қулықпен, Аллаға қарсы келуімізді, Оған теңеулер жасауымызды әмір етуші едіңдер" дер. Сондай-ақ азапты көрген кезде, ішінен өкінеді; қарсы келгендердің мойындарына боғаулар жасадық. Оларға істегендерінің ғана жазасы беріледі. (33) Бір кентке ескертуші жіберген болсақ, әсіресе олардың байлары: "Рас сендер арқылы жіберілген нәрселерге қарсымыз" деді. (34) Сондай-ақ олар: "Біздер, көп малдар, балаларға иеміз. Сондықтан да азапқа душар болмаймыз" деді. (35) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Сөз жоқ, Раббым әлде кімге тілесе, несібесін кеңітіп, тарайтады; бірақ адамдардың көбі түсінбейді" де. (36) Малдарың да балаларың да сендерді жанымызға жақындастырмайды. Бірақ кім иман келтіріп, оң іс

істесе, міне соларға істегендерінің салдарынан неше есе сыйлық бар. Сондай-ақ олар аман-есен жоғары орындарда болады. (37) Сондай-ақ аяттарымызды күшінен қалдыруға тырысқандарға келсек, міне солар; азапқа душар болатындар. (38) (Мұхаммед F.C.): "Рас Раббым, несібені құлдарынан кімге қаласа; кеңітеді де оған өлшеп-тамап та береді. Тиісті орынға бір нәрсе жұмсаңдар, сонда Алла, тағы есесін береді. Ол, ризық берушілердің ең жақсысы" де. (39)

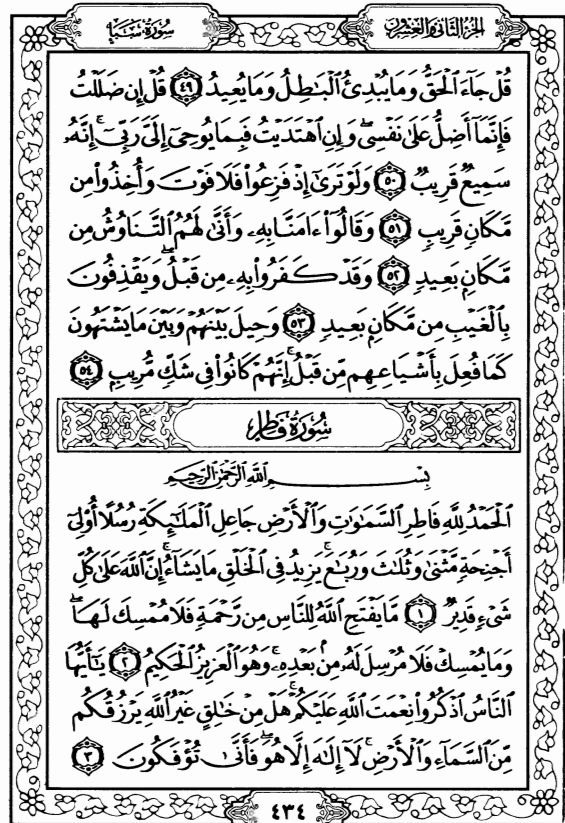
Ол күні, Алла оларды тұтас жинайды. Сосын періштелерге: "Осылар, сендерге табынушы ма еді?",- деп сұрайды. (25-С. 17-А.) (40) (Періштелер): "Сен пәксің! Біздің иеміз олар емес, Сенсің. Бәлкім олар жынға табынатын еді. Олардың көбі соларға сенуші еді" дейді. (41) Бүгін бір-бірлеріңе пайда, зиян тигізу күшіне ие емессіңдер. Залымдарға: "Жасынға айналдырған тозақтың азабын татыңдар" дейміз. (42) Оларға түсінікті аяттарымыз оқылған кезде,

олар: "Бұл адам, сендерді аталарың табынған нәрселерден тыюды ғана қалайды" деді. Және: "Бұл Құран, жасанды бір өтіріктен басқа дәнеңе емес" деді. Сондай-ақ өздеріне келген шындыққа қарсы болғандар: "Бұл ашық бір жады ғана" деді. (43) Оларға оқитын бір кітап бермедік те өздеріне сенен бұрын бір ескертуші жібермедік. (Олар дәлелсіз қасары суда.) (44) Олардан бұрынғылар да жасынға шығарған еді. Бұлар, оларға бергеніміздің оннан біріне де жеткен жоқ. Сонда да олар, елшілерімді жасынға шығарды. Менің соққым қалай екен? (45) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Шын мәнінде сендерге бір үгіт беремін; Алла үшін екі-екіден, бір-бірден тұрыңдар да сосын ойланыңдар. Жолдастарыңда бір жындылық жоқ. Ол, сендер үшін келетін қатты азапты алдын ала ескертуші ғана" де. (46) Оларға: "Сендерден ақы тілемедім. Ол сендердікі болсын. Менің ақым Аллаға ғана тән. Ол әр нәрсеге куә" де. (47) Оларға: "Негізінде шындықты Раббым ортаға атады. Ол, көместерді толық білуші" де. (48)

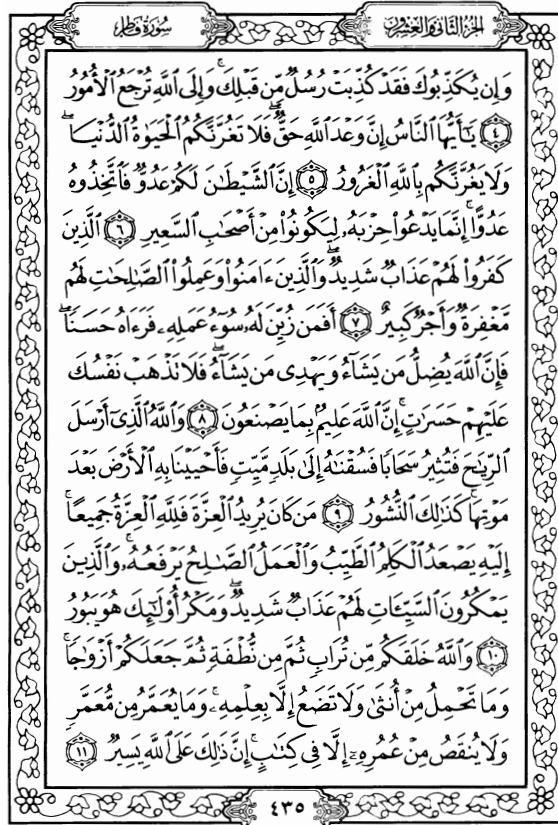
(Мұхаммед F.C.) оларға: "Шындық келді. Енді бұзықтық бастамайды да қайтып келмейді" де. (49) "Егер адассам, шын мәнінде адасуым өз зияныма болады. Ал егер тура жолда болсам, сонда ол, Раббымның уахи еткенімен болады. Күдіксіз Ол, толық естуші, аса жақын" де. (50) Олардың үрейленіп қашар жер жоқ, жақын жерден ұсталғанын бір көрсең. (51) "Оған иман келтірдік" дейді, олар; бірақ ұзақ жерден олардың қолдарына қалайша келеді? (52) Расында олар, оған бұрын қарсы келген еді. Олар ұзақ жерден көрмей сілтейді. (53) Олармен олардың қалаған нәрселерінің арасына кедергі түседі. Бұрын ұқсастарына да сөйтілген еді. Сөз жоқ, олар шәк ішінде күдіктенуші.(54)

35-ФАТЫР СҮРЕСІ

"Меккеде түскен. Қырқ бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Көктерді және жерді жасаған сондай-ақ екі, үш және төрт қанатты періштелерді елші қылған

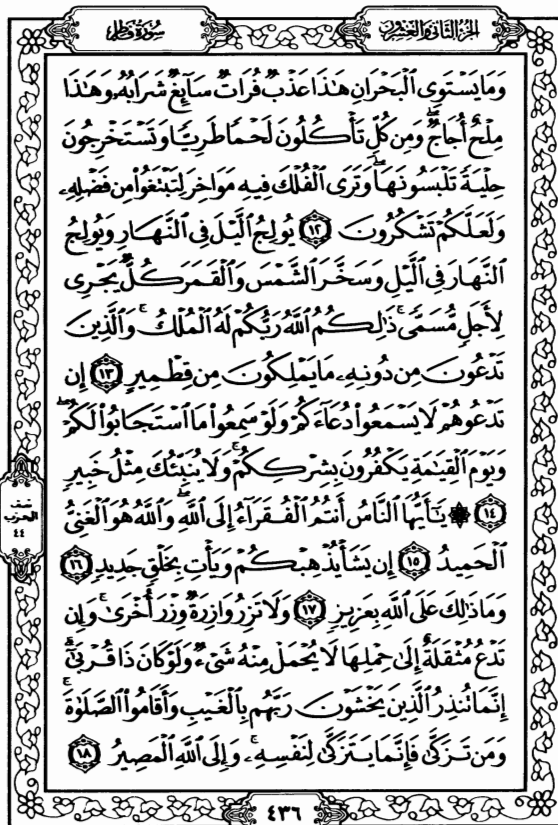
Алла (Т.) ға барлық мақтау лайық. Ол, жаратуда қалағанын арттырады. Күдіксіз Алланың әр нәрсеге толық күші жетуші. (1) Алла (Т.) ның адам баласына берген мәрхаметін тосушы жоқ. Алланың тосқан нәрсесін артынан жіберуші жоқ. Ол аса үстем, тым хикмет иесі. (2) Әй адам баласы! Алла сендерге берген ырысын еске алыңдар: Сендерге көктен, жерден несібе беретін бір жаратушы бар ма? Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Сонда қалай тентіреп, бара жатырсыңдар? (3)

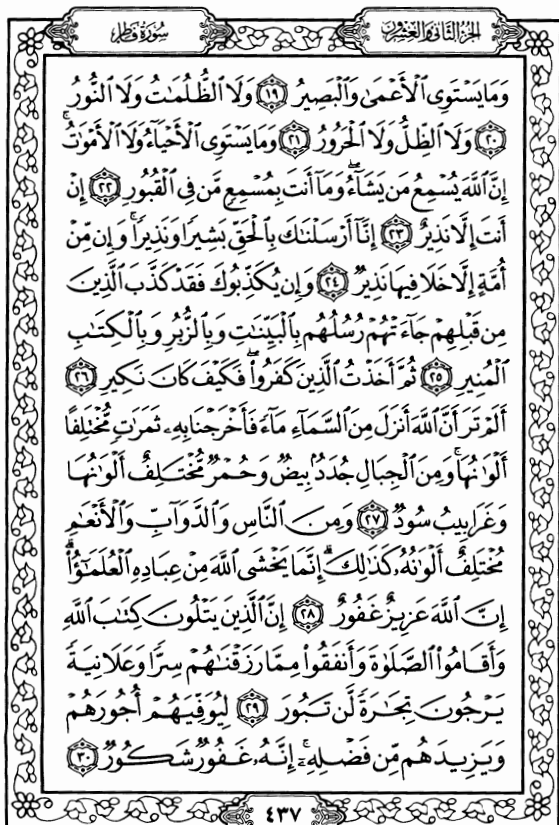
болғандар, оларға қатты азап бар. Ал иман келтіріп, оң іс істегендер, олар үшін жарылқау әрі ірі сыйлық бар. (7) Сондай жаман ісі өзіне әдемі көрсетіліп, оны жақсы көрген біреу (жақсымен тең бе?) Алла қалағанын адастырып, қалағанын тура жолға салады. Ендеше (Мұхаммед F.C.) оларға қайғырып, өзіңді жойма. Әрине Алла, олардың қылған істерін толық біледі. (8) Ол сондай Алла, желдерді жіберіп, сонда ол; бұлтты қозғап, оны өлі бір жерге айдаймыз. Және жаңбыр арқылы жансыз қалған жерді қайта жандандырамыз. Өліктің тірілуі де осы сияқты. (9) Кім құрмет көксесе, негізінде бүкіл кәдір-құрмет Аллаға тән. Көркем сөз Алла жаққа шығады. Сондай-ақ жақсы ғамал оны көтереді. (Көркем сөз: Иман, сенім. Жақсы ғамал: Сенім бойынша істеген құлшылық. Екеуі бір-бірін көтереді. Бірінсіз-бірі қабылданбайды. Б.М.К.Р.Х.) Ал сондай жамандықтың тәсілін істегендер, олар үшін қатты азап бар. Олардың тәсілдері ол, өзінен-өзі жоқ болады. (10) Алла (Т.) сендерді топырақтан сосын мәниден жаратып, кейін сендерді жұп-жұп қылды. Ешбір ұрғашы Алланың білімінен тыс жүкті болмайды да тумайды. Алланың Кітабында жазылған өмір ұзартылмайды да қысқартылмайды. Әрине бұл Аллаға оңай. (11)

(Мұхаммед F.C.) олар сені жасынға шығарса, расында сенен бұрынғы елшілер де жасынға шығарылған еді. Барлық іс Аллаға қайтады. (4) Әй адам баласы! Сөз жоқ, Алланың уәдесі хақ. Ендеше дүние тіршілігі сендерді есте алдамасын. Сондай-ақ аса алдағыш та сендерді Алла туралы алдамасын. (5) Шәксіз сендерге шайтан дұшпан. Сондықтан сендер де оны дұшпан тұтыңдар. Шын мәнінде шайтан өз тобын тозақтықтардан болуға шақырады. (6) Сондай қарсы

Екі теңіз тең емес: Бұл тәтті шөл қандырады; ішілуі сүйкімді. Ол, тұзды ащы. Әрбірінен жас ет (балық) жейсіңдер әрі тағатын сәндік-бұйымдар (інжу-маржан) шығарасындар. Сондай-ақ Алланың кеңшілігінен несібе іздеу үшін; кеменің теңізде суды жарып бара жатқанын көресің. Әрине шүкір етерсіңдер. (12) Ол Алла, түнді күндізге кигізіп, күндізді де түнге кигізеді. Сондай-ақ ай мен күнді игерді. Бәрі де белгілі бір мерзімге дейін жүріп тұрады. Біртұтас осылар, Раббыларың Алланикі. Иелік Соған тән. Одан өзге табынғандарың бір ұрық қабығына да ие емес. (13) Егер оларға жалбарынсаңдар, дауыстарыңды естімейді. Мұбада олар естісе де сендерге жауап қайтара алмайды. Сондай-ақ қиямет күні олар сендердің ортақ қосқандықтарыңнан танады. Толық хабар беруші Алладай саған ешкім түсіндірмейді. (14) Әй адам баласы! Аллаға мұхтажсындар. Алла (Т.) Ол, әр нәрседен мұңсыз, өте мақтаулы.

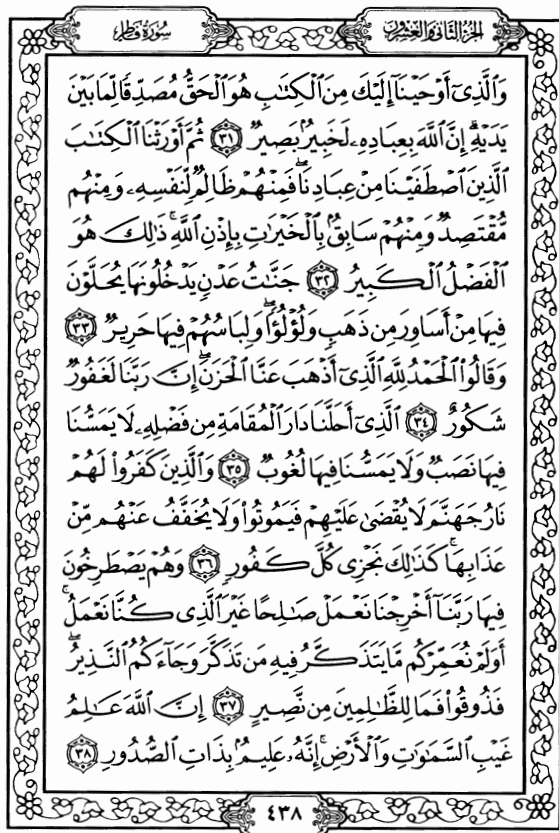
(15) Қаласа сендерді жоқ етеді де жаңа ел әкеле алады. (16) Я, бұл Аллаға қиын емес. (17) Ешбір күнәкар, басқаның күнәсын көтермейді. Күнәсы ауыр болған біреу көтеруге шақырса, егер жақыны болса да олан еш нәрсе жүктелмейді. (Мұхаммед F.C.) шын мәнінде Раббыларынан көрмей-ақ қорыққандарды, намазды орындағандарды ғана үгіттей аласың. Ал кім күнәдан тазарса, өзі үшін тазарады. Және барар жері Алла жақ. (18)

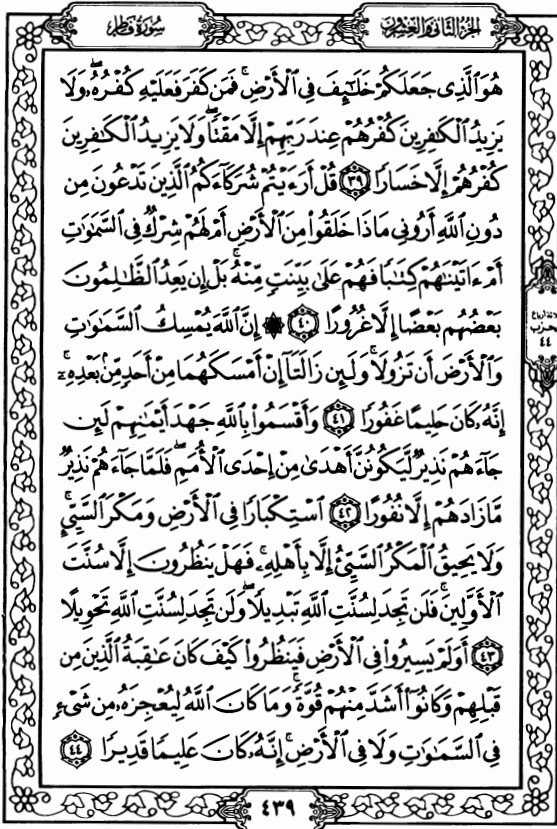
сені шындықпен қуантушы, қорқытушы етіп жібердік. Негізінде бір ескертуші болмаған бір үммет жоқ. (24) Егер сені жасынға шығарса, расында бұлардан бұрын мұғжизалар, нұсқаулар және нұрландырушы Кітап келтірген пайғамбарларды да жасынға шығарған. (25) Сосын қарсы келгендерді қолға алдым. Сонда соққым қалай екен! (26) Шын Алланың көктен жаңбыр жаудырғанын көрмейсің бе? Сонда онымен түрлі-түсті жемістер шығардық. Сондай-ақ таулардан да ақ, қызыл әрі қап-қара түрлі-түсті жолақтарды көрмейсің бе? (27) Адамдардан, құрт-құмырсқа және ірі жәндіктерден түрлі-түстегілер осындай. Шын мәнінде құлдарынан ғалымдары; Алладан қорқады. Рас Алла өте үстем, аса жарылқаушы (28) Әрине Алланың Кітабын оқып, намазды толық орындағандар және өздеріне берген несібемізден көрнеу, көмес түрде тиісті орынға жұмсағандар, еш түгемейтін бір сауда (сауап) үміт ете алады. (29) Өйткені Алла, олардың сыйлықтарын толық беріп, әрі өз кеңшілігінен артылтып береді. Әрине Ол, өте жарылқаушы, аса қадыр білуші. (30)

Соқыр мен көруші тең емес. (Кәпір мен Мұсылман, надан мен ғалым. Ж.М.) (19) Қараңғылық пен жарық тең емес. (Шындық пен өтірік. Б.) (20) Көлеңке мен ыстық тең емес. (Жаннатпен тозақ. Ж.М.) (21) Тірілер мен өліктер тең емес. Рас Алла (Т.) әлде кімді қаласа, естіртеді. (Мұхаммед Ғ.С.) сен, қабырлардағы біреулерге естірте алмайсың. (Қарсылықта қасарысқандар, қабырлардағы өліктерге теңеліп отыр. Б.Ж.М.Р.) (22) Сен, бір ескертуші ғанасың. (23) Сөз жоқ,

(Мұхаммед F.C.) сондай саған біз уахи еткен Құран, ол хақ. Алдыңғыны растаушы. Әрине Алла, құлдарынан анық хабар алушы, тым қырағы. (31) Сосын ол Кітапты құлдарымыздан таңдағанымызға мұра қылдық. (Бұлар; сахабалар, оған ергендер, тіпті қияметке дейінгі ғалымдар. Б.М.К.Р.) Және олардан әлде кім өзіне кесір тигізеді де кейі ортада болады. Ал тағы біреулері, Алланың бұйырығынша жақсылықтарға ілгерлеуші болады. Міне осы, ұлы мәрхамет. (32) Олар, гадын жаннаттарына кіреді. Онда алтын және інжу білезіктермен безенеді де олардың онда киімдері жібектен болады. (33) Олар: "Барлық мақтау бізден қайғыны жойған Алла (Т.) ға лайық. Әрине Раббымыз аса жарылқаушы, қадыр білуші" дейді. (34) "Ол өз кеңшілігінен бізді тұрақты орынға орналастырды. Бізге бұл жерде шаршау да жалығу да болмайды" (деп бата қылады.) (35) Ал енді қарсы келушілер үшін тозақ оты бар. Оларға өлім үкімі берілмейді.

Олардан азап жеңітіпмейді. Әрбір қарсы келушілерді естіп жазалаймыз. (36) Олар тозақта: "Бізді тозақтан шығар! Істеген ғамалдарымыздан басқа жақсы ғамал істейік" деп шыңғырады. "Сендерге; үгіт алғысы келген кісі, үгіт алатын өмір бермедік пе? Әрі сендерге ескертуші де келген еді. Енді татыңдар Залымдар үшін ешбір көмекші жоқ" (делінеді.) (37) Әрине Алла (Т.) көктер мен жердің көмесін біледі. Шәксіз Ол, көңілдердегіні де біледі. (38)

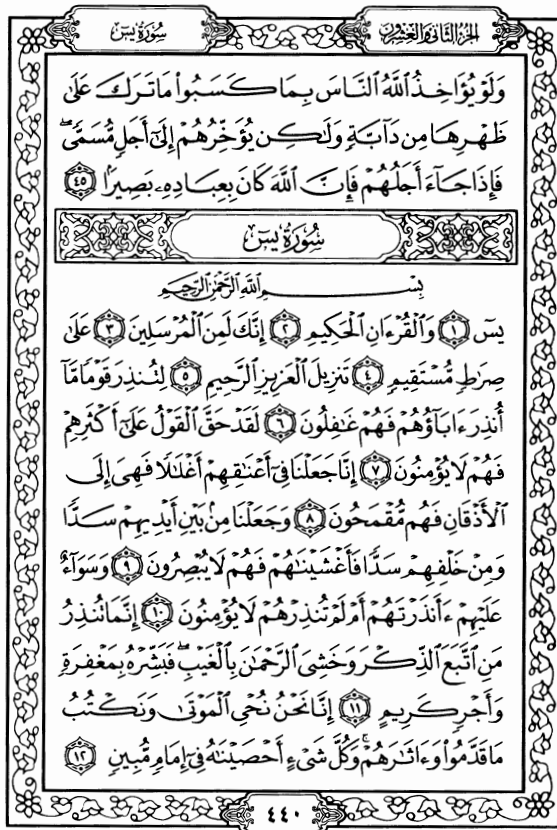
Ол сондай Алла сендерді жер жүзінде орынбасар қылды. Сонда кім қарсы келсе, қарсылығының обалы өзіне. Қарсы болушылардың қарсылығы Раббыларының ызасынан басқаны арттырмайды әрі қарсы болушылардың қарсылы зиянды ғана арттырады. (39) (Мұхаммед F.C.): "Алладан басқа табынған ортақтарыңды көрдіндер ме? Маған көрсетіндерші. Олар, жер жүзінде не жаратты? Немесе олардың көктерде бір одақтығы бар ма? Не Біз оларға кітап беріп, олар бір дәлел үстінде

ме? Жоқ олай емес. Залымдар бірін-бірі алдауды ғана уәде етеді" де. (40) Рас Алла (Т.) көктер мен жерді бұулжытпай ұстайды. Мубада екеуіне бір зауал болса, Одан кейін оны ешкім ұстап тұра алмайды. Шәксіз Ол, тым жұмсақ, аса жарылқаушы (41) Олар, өздеріне ескертуші келсе, әлде бір үмметтен көрі тағы туралықта болатындықтарына Аллаға шынымен ант қылған. Бірақ, оларға ескертуші келген заман, олардың жиренулерін ғана қоздырды. (6-С. 26-А.) (42) Олар жер жүзінде паңсып жаман тәсіл жасады. Негізінде айлакерліктің кесірі иесіне ғана болады. Олар, бұрынғылардың жолынан басқаны күте ме? (Олардың басына келгенді ғана күтеді.) Алланың жолынан әсте бір өзгеріс таба алмайсың да Алланың жолынан бір бұрылыс көре алмайсың. (43) Олар, жер жүзінде кезбей ме? Сонда олар, өздерінен бұрынғылардың соңының не болғанын көрер еді. Тіпті олардың күші, бұлардан артық еді. Көктердегі және жердегі нәрселер Алланы осалдата алмайды. Шексіз Ол, толық білуші, аса күшті. (44)

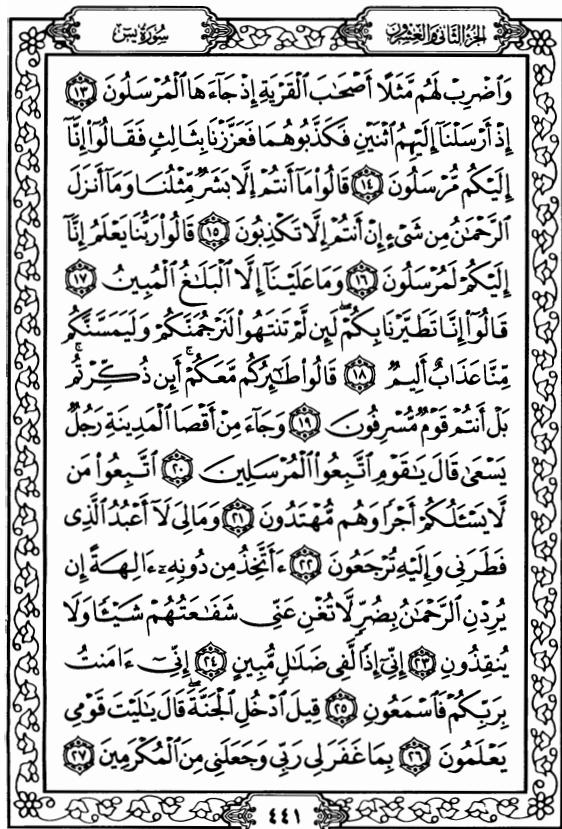
Егер Алла (Т.) адам баласын қылықтары себепті қолға алатын болса, жер жүзінде ешбір жәндік қалдырмас еді. Бірақ оларды белгілі бір мерзімге дейін кешіктірді. Қашан олардың мезгілі жетсе, сонда Алла құлдарын толық көреді. (45)

36-ЯСІН СҮРЕСІ

Меккеде түскен, сексен үш аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (1) Терең сырлы Құранға серт. (2) (Мұхаммед F.C.) шәксіз сен анық елшілерденсің. (3) Тура жолдасың. (4) Өте үстем, ерекше мейірімді Алла түсірген (Құран жолы.) (5) Аталары ескертілмей өздері кәперсіз қалған елге ескертуің үшін. (6) Расында олардың көбі зиянына берілген қаулыға лайық болды. Сондықтан олар иман келтірмейді. (2-С. 7-А.) (7) Рас олардың мойындарына боғаулар салдық. Сонда ол. иектеріне дейін; сондықтан олардың бастары кекжиіп қалған. (Бұл бір мысал: Қасарысып, шындыққа бас иемейді. Ж.) (8) Олардың арттарынан да бөгет алдарынан да бөгет жасап, көздерін қаптадық. Олар көрмейді. (9) (Мұхаммед F.C.) Оларға ескертсең де ескертпесең де бәрі бір. Олар иман келтірмейді. (10) Шын мәнінде сен, үгітге еріп, Рахманды көрмей-ақ

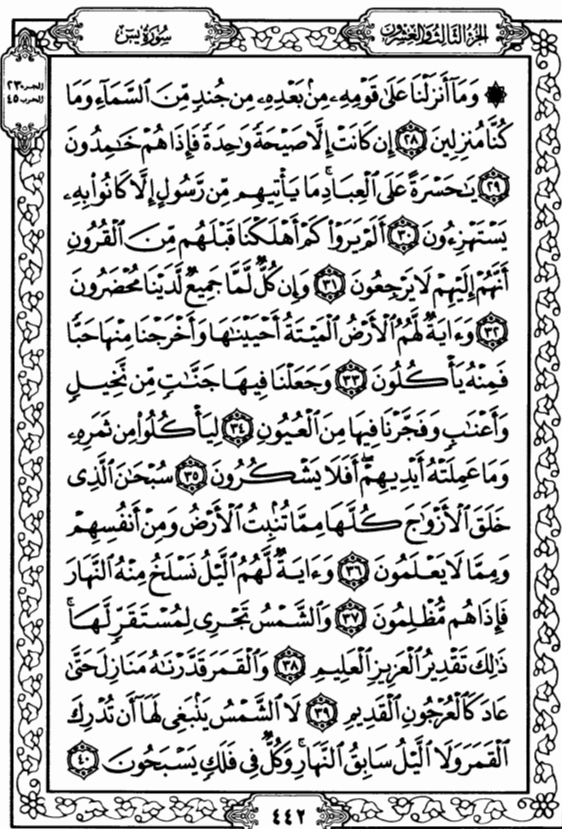
қорыққан кісілерге ескерте аласың. Ал оларды жарылқау және құрметті сыйлықпен қуант! (11) Рас Біз өліктерді тірілтеміз. Сондай-ақ олардың ілгері жіберген, кейін қалдырған нәрселерін жазамыз. Әр нәрсені ашық бір Кітапта түгендеп қойдық. (Адамның; үйретілген ғылым, жаряланған кітап және жасалған хайыр құрылыстарының сауабы немесе қалдырған жаман өнегелерінің күнәсы; өлгеннен кейін де ғамал дәптеріне жазылып, отырады. Б.М.К.Р.) (12)

(Мұхаммед F.C.) оларға, елшілер келген кент халқын мысал көрсет: (Антақа кенті. Гиса F.C. ның елшілері. Б.Ж.М.) (13) Оларға екі елші жібердік. Сонда олар екеуін жасынға шығарды. Үшінші елшімен қуаттадық. Сонда елшілер: "Рас сендерге елшіміз" деді. (14) (Кент халқы): "Сендер біз сияқты ғана адамсыңдар. Сендерге Рахман, еш нәрсе жіберген жоқ. Сендер мүлде өтірік айтасыңдар" деді. (15) (Елшілер): "Раббымыз біледі. Расында сендерге елшіміз." (16)

"Бізге ашық түрде жалғастыру ғана міндет" деді. (17) Олар: "Расында сендер себепті сәтсіздікке ұшырадық. Егер айтқандарыңнан қайтпасаңдар, әлбетте сендерді таспен атқылаймыз. Сондай-ақ сөзсіз сендер бізден жан түршігерлік қинау көресіңдер" деді. (18) (Елшілер): "Сәтсіздіктерің өздеріңмен бірге. (Өз қылықтарыңнан.) Берілген үгітті ырым қыласыңдар ма? Олай емес. Сендер шектен шыққан елсіңдер" деді. (19) Қаланың шетінен біреу жүгіріп келіп: "Әй қауым! Елшілерге ілесіңдер" деді. (20) "Сендерден ақы сұрамайтын кісілерге еріндер. Олар тура жолда." (21) "Өзімді жаратқанға неге құлшылық қылмаймын? Және сендер де Соған қайтарыласыңдар." (22) "Одан өзге тәңірлер етіп алайын ба? Мұбада Алла маған зиян келтіргісі келсе, Олардың қолдаулары маған ешбір пайда бермейді де олар мені құтқара алмайды." (23) "Сөз жоқ, онда мен ашық адасуда боламын." (24) "Күдіксіз Раббыларыңа иман келтірдім. Енді маған құлақ салыңдар" (дегендігі үшін елі таспен атып өлтіреді. Б.Ж.К.М.Р.) (25) "Жаннатқа кір" делінді де ол: "Әттең! Елім білген болса еді;" (26) "Раббымның мені жарылқап, ардақтылардан еткенін" деді. (27)

Одан кейін оның еліне, көктен бір әскер түсірмедік әрі түсіруші де емеспіз. (28) Ол бір ғана дауыс еді. Сонда олар сөніп, жоқ болды. (29) Өздеріне келген елшіні ұдайы мазақ қылған құлдарға нендей өкініш! (30) Олардан бұрын қаншалаған нәсілдерді жоқ еткенімізді; олардың бұларға қайтып келмейтінін көрмей ме? (31) Біртұтас барлығы алдымызға жиналады. (32) Оларға өлі жер; бір белгі. Оны жандандырып, одан дән шығарамыз да сонда олар одан жейді. (33) Сондай-ақ онда құрмалардан, жүзімдерден бақшалар қылып, онда бастаулар ағыздық. (34) Оның жаратқан өнімінен әрі өздері қолөкі істеген нәрселерінен жесін. Сонда да шүкір қылмай ма? (35) Сондай пәк Алла, барлық нәрсені жүй-жүйімен жаратты. Мейлі ол жердің өсірген нәрселерінен болсын, мейлі өздері өндірген және тағы

білмегендерінен болсын. (36) Оларға түн бір белгі. Одан күндізді ажыратамыз. Сонда олар, қараңғылықта қалады. (37) Сондай-ақ күн белгіленген көлемінде жүреді. Міне осы аса үстем, әр нәрсені білуші Алланың өлшеуі. (38) Тағы айдың орындарында өлшеп қойдық. Ескі құрманың құраған бұтағындай болғанға дейін. (39) Күннің айға жетуі мүмкін емес. Және түнде күндізден ілгерлемейді. Әрбірі көкте жүзеді (40)

سُورَةُ

الْحَاقَّةِ

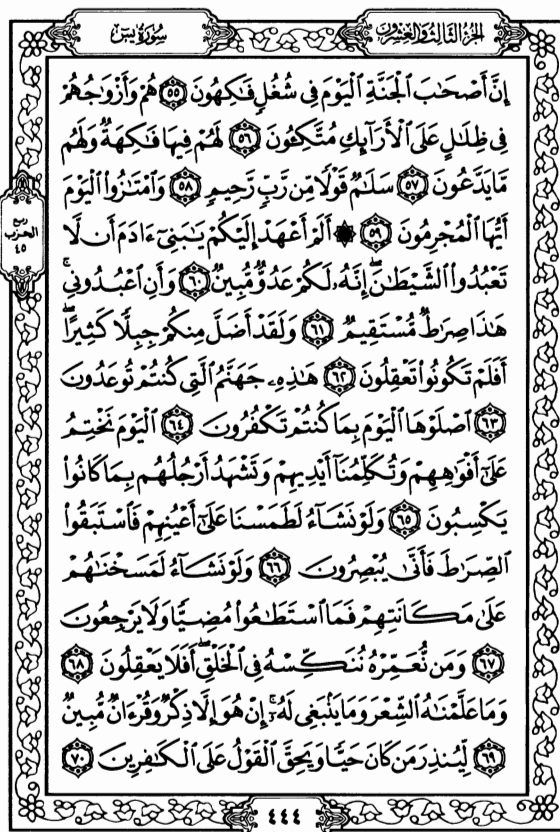
وَأَيُّهُمُ أَتَّخِذُنَا دُرِيَّةً لَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾ وَخَلَقْنَا
لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِنْ شَأْنُنَا نَعْرِفُهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ
وَلَا هُمْ يُنْقَدُونَ ﴿٤٣﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا
قِيلَ لَهُمْ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٥﴾
وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾
وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّقُوا مَا رَزَقْنَاكُمْ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لِلَّذِينَ آمَنُوا أَتُنذِرُونَنَا مَنْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ أَطَعْنَاهُ إِنْ أَنشَأَ إِلَّا فِي
ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾
مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا الصَّحِيحَةَ وَحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾
وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾
قَالُوا إِنَّا بِنِعْمَةِ رَبِّنَا وَمَنْ عِندَهُ مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ
الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِنْ كُنْتُمْ إِلَّا صَحِيحَةً وَحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدُنَّا مُخْضَرُونَ ﴿٥٣﴾
فَالْيَوْمَ لَا تَنْظُمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تَحْزَنُ وَلَا أَلَمًا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

سورة
الحاقة
عز وجل

٤٤٣

Олардың нәсілдерін толы кемеді (Нух кемесінде) тасуымыз, олар үшін бір белгі (Б.Ж.К.М.) (41) Әрі олар үшін сол сияқтыдан мінетін көліктер жаратуымыз (да бір белгі.) (42) Қаласақ, оларды суға батырамыз. Сонда оларға болысушы да жоқ, олар құтқарылмайды да. (43) Бірақ Біздің тарапымыздан бір мәрхамет және бір мерзімге дейін пайдалану болады. (44) Қашан оларға: "Алдарыңдағы және арттарыңдағы жағдайлардан сақтаныңдар. Әрине мәрхаметке

беленесіңдер" делінсе; (45) Сондай-ақ оларға Раббыларының белгілерінен бір белгі келсе-ақ олар одан жалтарады. (46) Қашан оларға: "Алланың сендерге берген несібесінен тиісті орынға жұмсаңдар" делінсе, сондай қарсы болғандар: "Алла қаласа, тамақтандыратын біреулерді біз тамақтандырамыз ба? Сендер мүлде адасқансыңдар" деді. (47) Олар: "Егер шын айтсаңдар, бұл құқайларың қашан?" дейді. (48) Олар таласып тұрғанда, оларды қолға алатын бір-ақ ащы дауыс күтіп тұрады. (49) Сонда олар өсиет айталмайды да үйлеріне де қайта алмайды. (50) Сүр үрілсе, сонда олар қабырларынан Раббыларына жүгіреді: (51) "Әттең-ай, бізді жатқан жерімізден кім тұрғызды?,- дейді. "Міне мейірімді Алланың уәдесі.Пайғамбар да шын айтқан" (делінеді.) (52) Бір ғана айғай болады да сонда тұтас алдымызға әзір болады. (53) Ал енді бүгін ешкімге зұлымдық етілмейді. Сондай-ақ істегендеріңнің ғана бодауын көресіңдер. (54)

Расында жаннаттықтар, ол күні зауықты шұғылдануда болады. (55) Олар да жұбайлары да көлеңкелердегі дивандарға жастанған түрде болады. (56) Олар үшін онда жемістер және өздеріне не тілегендері бар. (57) Ерекше мейірімді Раббыларынан оларға: "Сәлем" сөзі болады. (58) "Әй күнәкарлар! Бүгін араны ашыңдар!" (59) Әй адам баласы! Сендерге: "Шайтанға табынбаңдар. Әрине ол, өздеріңе ашық дұшпан" деп, серт бермедім бе? (60) "Маған құлшылық қылыңдар. Тура жол осы!" (61) Расында ол, сендерден көптеген топты адастырды. Сонда да түсінбейсіңдер ме? (62) Сендерге уәде етілген тозақ осы. (63) Қарсы келулерің себепті бүгін оған кіріңдер. (64) (Олар қылмыстарынан танғандықтан. Б.Ж.М.К.Р) Ол күні олардың ауыздарын мөрлейміз. Бізге олардың қолдары сөйлеп, не істегендеріне аяқтары айғақ болады. (24-С. 24-А. 41-С. 20-А) (65) Мүбада қаласақ, олардың көздерін мүлде соқыр қылар едік те сонда олар жол

іздесе, қайтып көрер еді? (66) Егер қаласақ, олардың мекендерінде әлбетте бейнелерін өзгертер едік. Сонда олар ілгері де кейін де кете алмас еді. (67) Әлде кімге өмір берсек, жаратылыста оны қайта бастырамыз. Олар түсінбей ме? (16-С. 70-А. 30-С. 54-А.) (68) (Мұхаммед F.C. ға) өлең үйретпедік әрі оған ол, лайық емес. Ол, бір үгіт және ашық Құран ғана: (26-С. 224-А.) (69) Тірі кісілерге ескерту, қарсы болғандарға байланысты сөз шынға шығу үшін. (70)

سُورَةُ الْاِنشَاءِ

الْاِنشَاءِ

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ اَيْدِيَنَا اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا
 مَالِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾
 وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِنْهَا يَكْتَسِبُونَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوا
 مِنْ دُونِ اللَّهِ اِلَهَةً لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ
 نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُنْحَضُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَخْرُجُكَ قَوْلُهُمْ
 اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُبْسِرُونَ وَمَا يَأْتِيهِمْ اَوْ لَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا
 خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ حَصِيصٌ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾ وَضَرَبْنَا
 مَثَلًا وَبَسِي خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُعْجِبُ الْعَظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾
 قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي اَنْشَأَهَا اَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾
 الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَا اَنْشَرْتُمْ
 مِنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ اَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضَ
 بِقَدِيرٍ عَلٰٓى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلٰى وَهُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾
 اِنَّمَا اَمْرُهُ اِذَا اَرَادَ شَيْئًا اَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٨٢﴾
 فَسُبْحٰنَ الَّذِي يَبْدِءُ مَلَكُوْتِ كُلِّ شَيْءٍ وَّالَّذِي يُرْجِعُوْنَ ﴿٨٣﴾

سُورَةُ الصّٰفٰتِ

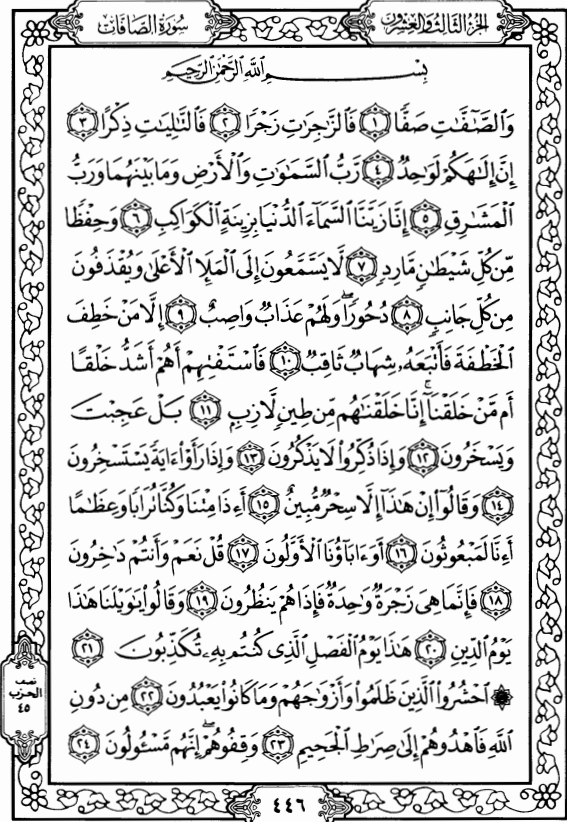
۴۴۰

Олар үшін рас құдыретімізпен хайуандарды жаратқанымызды көрмей ме? Сондай-ақ өздері оларға иелік етеді. (71) Малды, оларға бойсұндырдық. Олар кейіне мінеді, кейінің етін жейді. (72) Олар үшін малдарда түрлі пайдалар, сусындар бар. Сонда олар шүкірлік қылмай ма? (16-С. 80-А) (73) Олар Алладан өзге тәңірлер жасап алып, олардан көмек көретіндіктерін үміт етеді. (74) Олар (бұттар), оларға көмек ете алмайды. Олардың өздері ол бұттарды қорғау үшін әзір әскер.

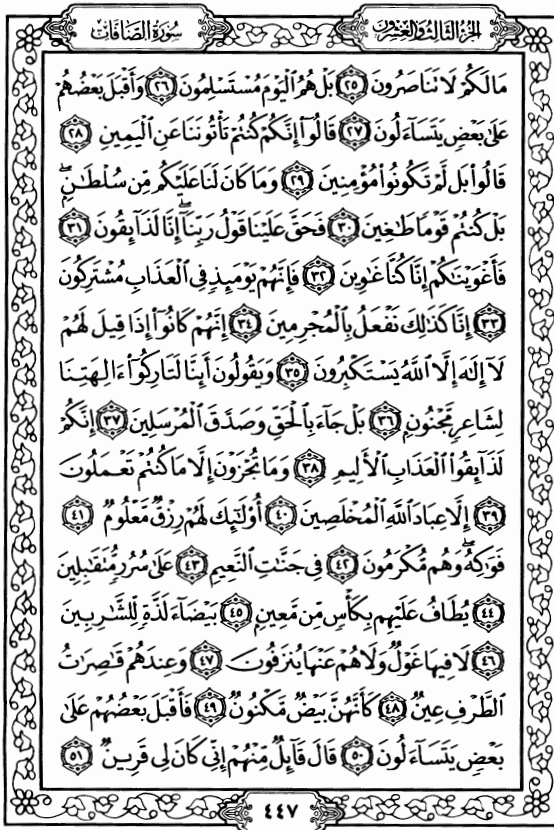
(75) (Мұхаммед F.C.) олардың сөздері сені кейітпесін. Әрине Біз олардың көрнеулерін де көместерін де білеміз. (76) Адам баласы өздерін бір тамшы судан жаратқанымызды көрмей ме? Сонда да ашық қиқарлық істейді. (77) Олар өз жаратылысын ұмытып, Бізге мысал берді: "Міне шіріген сүйектерді кім тірілтеді?",- деді. (78) (Мұхаммед F.C.): "Оны, сондай алғаш жаратқан тірілтеді. Ол, барлық жаратылысты біледі" де. (79) Ол сондай Алла, сендерге жасыл ағаштан от жаратты. Сол уақытта сендер оны жағасындар. (Марых, Гафар деп аталатын екі жасыл ағаш. Бір-біріне үйкелсе жанады. Б.Ж.М.К.Р.) (80) Сондай көктер мен жерді жаратқан Алла, олар сияқтыны жаратуға күші жетпей ме? Әлбетте күші жетеді. Ол, әр нәрсені жаратушы, толық білуші. (81) Шын мәнінде Ол, бір істің болуын қаласа, Оның бұйырығы оған "бол" деу, сонда ол бола қалады. (82) Барлық нәрсенің билігі қолында болған әрі сендер Соған қайтарылатын Алла; кемшіліктен пәк. (83)

37-САФФАТ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жүз сексен екі аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Сап-сап тұрушы (періштелерге) серт, (1) Айдаған сайын айдаушы (періштелерге) серт, (2) Үгіт оқушы (періштелерге) серт. (Алладан басқамен ант ету дұрыс емес. Бірақ, Алла тарапынан басқаға ант етілуі; ант еткен нәрселерде; ант етілген нәрселерге куәлік бар деген ұғымды береді. Т-К) (3) Тәңірлерің біреу. (4) Көктер мен жердің әрі араларындағылардың және шығыс жақтардың Раббы. (70-С. 40-А.) (5) Рас дүние көгін жұлдыздармен безедік. (6) Бүкіл шектен шыққан шайтаннан қорғадық. (7) Олар, жоғарғы әлемді тыңдай алмайды. Олар, әр тараптан атылады. (8) Қуылған түрде олар үшін ұдайы азап бар. (9) Алайда әлде біреу бір сөз үрлайтын болса, оны өткір бір жалын қуалайды. (10) Енді олардан сұра: "Оларды жарату қиын ба? Басқа жаратқандарымыз қиын ба? Шын мәнінде оларды (адам баласын) бір жабысқақ балшықтан жараттық. (11) (Мұхаммед F.C.) Әрине (Бұл жаратылысқа) таңырқадың, олар мазақтайды. (12) Қашан оларға ескертілсе де олар ескермейді. (13) Бір мұғжиза көрсе, олар тәлкек қылады. (14) "Бұл мүлде ашық жады" деседі. (15) "Біз өліп топырақ және сүйектер болған кезде, рас тірілтілеміз бе?" (16) "Әуелгі

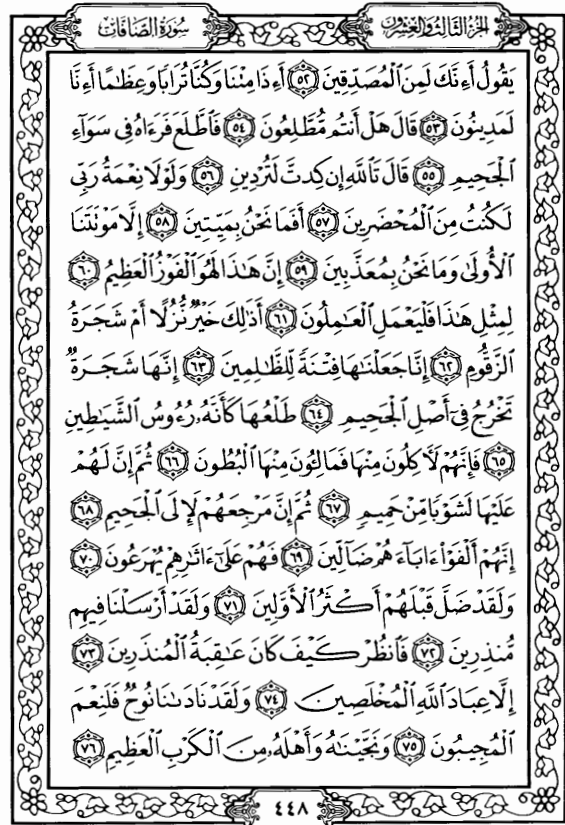
аталарымыз да ма?",- дер. (17) "Әрине сендер қор боп тірілесіңдер" де. (18) Шын мәнінде ол бір үрейлі дауыс. Сонда олар қарап қалады. (19) "Әттеген-ай! Бұл есеп күні екен ғой!",- деседі. (20) "Бұл сендер жасыңға шығарған билік күні!" (21) "Жинаңдар! Ол залымдарды да сыбайластарын да олардың табынғандарын да:" (22) "Алладан өзге. Оларға тозақтың жолын көрсетіңдер;" (23) "Оларды тоқтатыңдар. Өйткені олар сураққа тартылады" (делінеді.) (24)

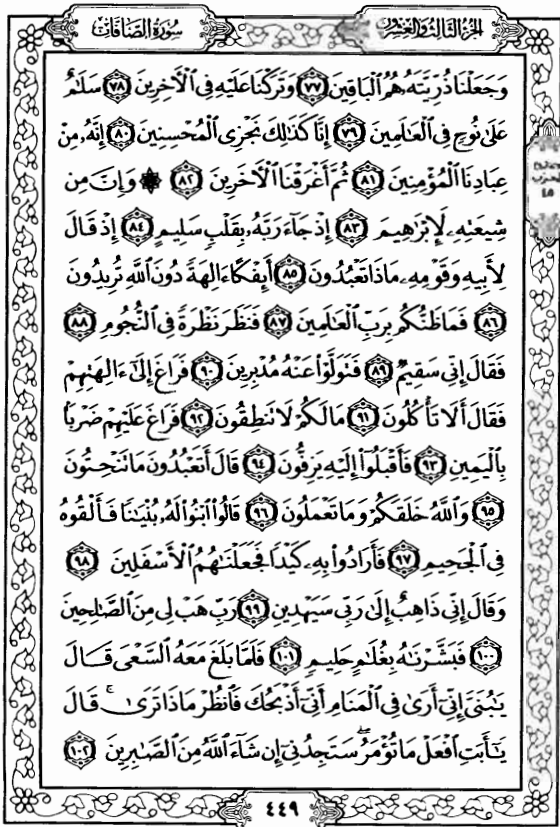
Оларға: "Бір-бірлеріңе неге болыспайсыңдар?",- (делінеді.) (25) Әрине бүгін олар еріксіз бой ұсынғандар. (26) Олар бір-біріне қарсы сұрақ қойысады. (27) (Олар бастықтарына): "Сендер бізге оң жақтан келуші едіңдер" дейді (28) Олар: "Олай емес, өздерің сенбеуші едіңдер" дейді. (29) "Өйткені, сендерге бір өктемдігіміз жоқ еді. Әрине өздерің азғын ел едіңдер." (30) "Рабымыздың бізге деген сөзі шынға шықты. Біз расында дәмін татамыз." (31) "Сонда сендерді

аздырған едік. Рас өзіміз де азғын едік." (32) Ал рас сол күні, олар азапқа ортақ болады. (33) Сөз жоқ, күнәкарларға солайша істейміз. (34) Расында оларға: "Алладан басқа ешбір тәңір жоқ" делінген кезде, менменсіген еді. (35) Олар: "Жынды бір ақын үшін рас тәңірлерімізді тастайық па?",- десті. (36) Әрине ол, шындықты әкелген әрі елшілерді мойындаған еді. (37) Сөз жоқ, сендер күйзелтуші азапты татасыңдар. (38) Сендер істегендеріңнің ғана сазайын тартасыңдар. (39) Бірақ Алланың ықыласты құлдары бір сәрі. (40) Міне бұлар үшін белгілі бір несібе бар. (41) (Түрлі) жемістер де. Олар құрметке бөленеді: (42) Нығмет бақшаларында, (43) Дивандардың үстінде ерсілі-қарсылы болады. (44) Оларға қайнаған көзден кәселер айналдырыла ұсынылады. (45) Ішушілер үшін аппақ, тәтті. (46) Ол бас ауыртпайды да әрі мас қылмайды. (47) Олардың қасында телмірген ботакөздер бар. (48) Рас олар жарылмаған жұмыртқадай. (49) Олар қарама-қарсы отырып, сұрасады. (50) Олардан бір айтушы: "Расында бір ағайыным бар еді" дейді. (51)

(О л , маған): "Шын - ақ растаушылардансың ба?",- дейді. (52) "Өліп, топырақ және сүйек болсақта жазаландырыламыз ба?" (53) (деп қасындағыларға): "Оны көргілерің келе ме?",- дейді. (54) Сонда өзі қарап оны тозақтың ортасында көреді де: (55) "Аллаға ант етемін! Мені де жоқ ете жаздадың" дейді. (56) "Егер Раббымның игілігі болмаса еді, әрине мен де тозаққа келтірілгендерден болар едім." (57) "Біз өлмейміз бе?" (58) "Алғашқы өліміміз ғана. Біз азапқа да душар болмайыз." (59) Сөз жоқ, бұл (жаннат) ірі қол жетушілік. (Бұл сөздерді жаннаттықтар айтады. Ж.Б.М.К.) (60) Ғамал қылуға тиісті. (61) Осы қонақ асы жақсы ма? Не заққұм ағашы жақсы ма? (Заққұм; тозақтықтарға берілетін улы, сасық бір ағаш түрі. Сөздік Әлмауарит.) (62) Рас заққұм ағашын залымдарға сұмдық қылдық. (63) Рас ол, тозақтың түбінде шығатын бір ағаш. (64) Оның қауашақтары, шайтандардың бастары сияқты. (Өте жаман бейнеде деген ұғымда. Б.Ж.М.К.Р.) (65) Сондай-ақ олардан жеп, қарындарын толтырады. (66) Сосын оларға қайнап тұрған судан сусын беріледі. (67) Сосын олардың қайтар жерлері әлбетте тозақ болады. (68) Рас олар, аталарын

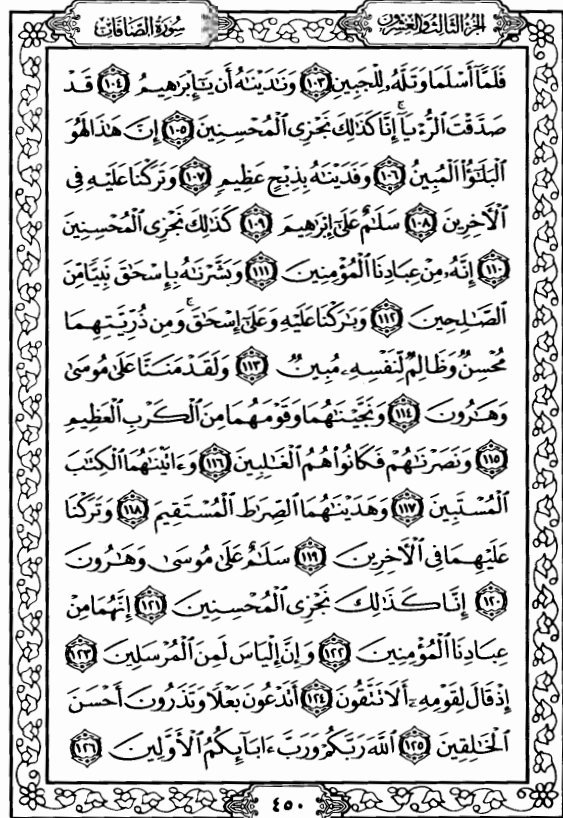
адасқан түрде тапқан болатын. (69) Сонда олар, аталарының ізінше жүгіре берді. (70) Олардан бұрын, алғашқылардың көбі адасқан еді. (71) Расында олардың ішіне де ескертуші жіберген едік. (72) Ескертілгендердің соңының не болғанын бір көр! (73) Бірақ Алланың ықыласты құлдары басқа. (74) Расында Нұх (F.C.) Бізге жалбарынды. Біз нендей жақсы қабылдаушымыз! (75) Оны да семьясын да зор қиыншылықтан құтқардық. (76)

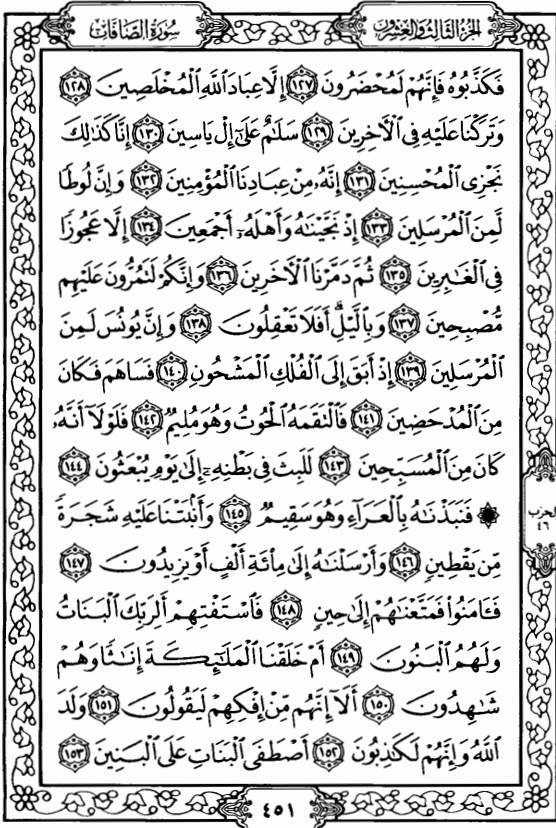
Нұх (F.C.) тың ұрпақтарын қалдырдық. (Жалғасты түрде өрбіттік.) (77) Оны кейінгілерге дәріптеттік. (78) Нұх (F.C.) қа бүкіл әлемнен сәлем болсын. (79) Рас Біз, ізгі іс істеушілерді өстіп сыйлыққа бөлейміз. (80) Өйткені ол, сенуші құлдарымыздан. (81) Сосын басқаларын суға батырдық. (82) Күдіксіз Ыбырайым (F.C.) де Нұх (F.C.) тың даңғыл жолында. (83) Өйткені, Ыбырайым (F.C.) Раббына, ынталы жүрекпен келген еді. (84) Сол уақытта әкесіне де еліне де:

"Нелерге табынасындар?",- деді. (85) "Алладан өзге өтірік тәңірлер қалайсындар ма?" (86) "Әлемнің Раббына байланысты не ойларың бар?" (87) Сонда Ыбырайым (F.C.) жұлдыз жаққа назар аударып: (88) "Мен науқаспын" деді. (89) Сонда ел одан бұрылған бойда кете берді. (90) (Ыбырайым F.C.) олардың тәңірлерінің жанына оңаша барып: "Жемейсіңдер ме?",- деді. (91) "Неге сөйлемейсіңдер?" (92) Сонда аңдып барып, оң қолымен ұрды. (93) Олар, оған жүгірісіп келді. (94) "(Қолмен) жонып, алғандарыңа шоқынасындар ма?",- деді. (95) "Алла сендерді де жасаған нәрселеріңді де жаратты." (96) Олар: "Ол үшін бір бина жасап, оны отқа тастап жіберіңдер" десті. (97) Сонда олар оған бір айлакерлік жасауды ойлады да оларды төмендетіп жібердік. (98) (Ыбырайым F.C.): "Раббым жаққа кетемін. Ол, маған жол көрсетеді" деді. (99) "Раббым, маған жақсысынан бір үл бер!" (100) Оны өте мұлайым бір үлмен қуанттық. (101) Ұлы (Ысмайыл) өзімен бірге жүруге жеткен кезде: "Балақайым! Сені түсімде бауыздағанымды көремін; назар аудар, көзқарасың не?",- деді. Ол: "Әй әкетайым! Өзіңе не әмір етілсе, оны орында. Алла қаласа, мені сабырлылардан табарсың" деді. (102)

(Ыбырайым F.C. құрбан айының 8-ші күні; баласын құрбан шалатын бір түс көріп, күдіктенгендіктен: "Таруя"; күдікті күн деп, 9-шы күні; және қайта көріп, рас деп танығандықтан: "Ғарифа"; тану күні деп, 10-шы күні және көріп, құрбан шалғандықтан: "Нахыр" деп аталады. Б.М.) Сөйтіп екеуі де ұнап, әкесі оны маңдайының үстіне жатқызады. (Құдыретше бауыздаған бышақ кеспеді. Ж.М.) (103) Біз, оған: "Әй Ыбырайым!,- деп, дабыстадық; (104) "Рас түсінді шынға шығардың. Күдіксіз ізгі іс істегендерді осылайша сынаймыз" (дедік.) (105) Шын мәнінде бұл бір ашық сынау еді. (106) Оны ірі бір құрбандыққа ауыстырдық. (Құдыретше бір құрбандық қошқар беріледі. Б.Ж.М.К.) (107) Кейінгі нәсілдерде, оған (жақсы даңқ) қалдырдық. (108) Ыбырайым (F.C.) ға сәлем. (109) Рас, ізгі істер істеушілерді осылайша сыйлыққа бөлейміз. (110) Өйткені ол, сенген құлдарымыздан еді. (111) Оны пайғамбарлардың ізгілерінен; Ысхақпен шүйіншіледік. (112) Өзіне де Ысхақ (F.C.) қа да береке бердік. Сондай-ақ екеуінің ұрпақтарынан жақсы болғандар да өздеріне ашық зұлымдық еткендер де бар. (113) Расында Мұса, Һарун (F.C.) ға да игілік бердік. (114) Екеуін әрі елін зор апаттан құтқардық. (115) Оларға жәрдем еттік те сонда олар, жеңіске ие болды. (116) Екеуіне түсінікті кітап бердік. (117) Екеуіне тура жол көрсеттік. (118) Екеуіне, кейінгі

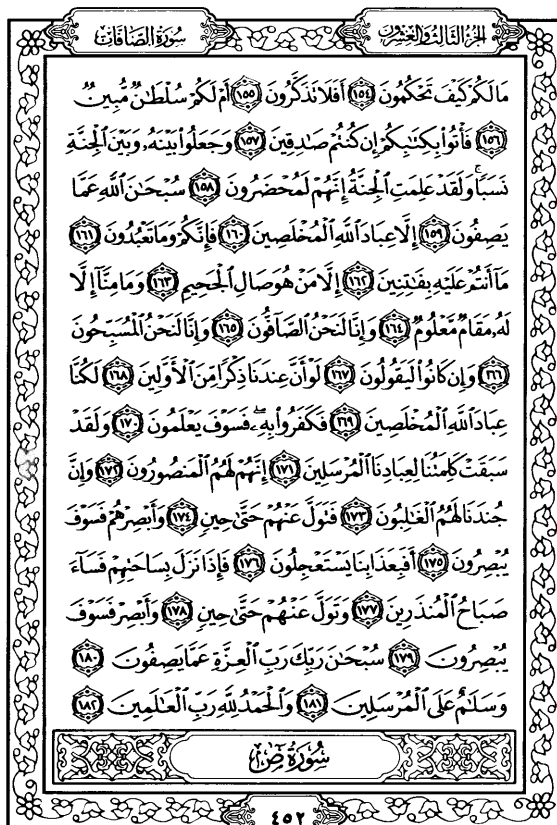
нәсілдерде (жақсы даңқ) қалдырдық. (119) Мұса және Һарун (F.C.) ға сәлем. (120) Рас ізгі іс істегендерді өстіп сыйлыққа бөлейміз. (121) Өйткені, екеуі де сенген құлдарымыздан еді. (122) Әрине Іяс (F.C.) елшілерімізден еді. (123) Сол уақытта еліне: "Алладан қорықпайсыңдар ма?,- деді. (124) "Ерекше жаратушыны қойып, "Бағыл" атты бұтқа жалбарынасыңдар ма?" (125) "Алла, сендердің де бұрынғы аталарыңның да Раббы!" (126)

Сонда елі оны жасынға шығарды. Рас олар, жазаға келтіріледі. (127) Бірақ Алланың ықыласты құлдары басқа. (128) Кейінгі нәсілдерге оған (жақсы даңқ) қалдырдық: (129) "Ляс (F.C.) қа сәлем." (130) Рас Біз, ізгі іс істегендерді осылайша сыйлыққа бөлейміз. (131) Өйткені, ол сенімді құлдарымыздан еді. (132) Күдіксіз Лүт (F.C.) елшілерден еді. (133) Сол уақытта оны да семьясын да түгел құтқардық: (134) Бірақ қалғандардың ішіндегі бір кемпірден басқа. (135) Сосын

өзгелерін жоқ еттік. (136) Әрине тәңертең, олардан өтіп жүресіңдер. (137) Әрі түнде де. Сонда да түсінбейсіңдер ме? (138) Күдіксіз Юнос (F.C.) елшілерден еді. (139) Сол уақытта ол, толы кемеге қашқан еді. (Еліне кейіп, кемеге барып түскенде; кеме ауырлап, жүре алмай, шар салғанда соған шығады. Б.Ж.М.) (140) Шар салғанда ол, жеңіліске ұшырады. (Қарғып теңізге түсті.) (141) Сонда оны балық жұтты. Ол, айыпталған еді. (142) Егер ол, Алланы рас дәріптеушілерден болмаса еді: (143) Әрине қайта тірілетін күнге дейін балықтың қарнында қалған болар еді. (144) Сонда оны қырға шығарып, тастадық. Ол науқас еді. (145) Оның үстіне жапырақты бір ағаш өсірдік. (146) Оны жүз мың не тағы артығырақ елге жіберген едік. (147) Сонда олар иман келтірді де бір мерзімге дейін пайдаландырдық. (148) Енді олардан сұра: "Қыздар Раббыларыңкі де, ұлдар олардікі ме? (149) Немесе періштелерді ұрғашы жаратқанымызға олар куә ме? (150) Сақ болыңдар! Олар жалғандарын айта береді: (151) "Алланың баласы бар" деп, олар мүлде өтірік айтады. (152) Алла ұлдардан көрі қыздарды артық көре ме? (153)

Сендерге не болды? Қалай шешім етесіндер? (154) Түсінбейсіңдер ме? (155) Немесе сендердің ашық бір дәлелдерің бар ма? (156) Шыншыл болсаңдар кітаптарыңды әкеліндер. (157) Олар Алла мен періштелер (Б.Ж.М.К.Р.) арасында ұрпақтық байланыс ұйғарды. Расында періштелер; олардың Алланың алдына келтірілетінін біледі. (Немесе Алла мен жын арасында жег-жаттық ұйғарды.) (158) Алла (Т.) олардың сипаттауларынан пәк. (159) Бірақ Алланың нағыз құлдары өйтіп сипаттамайды. (160) Сонда сендер де табынған нәрселерің де, (бірлесіп;) (161) Сендер Аллаға қарсы бұзақылық шығара алмайсыңдар. (162) Бірақ кім тозаққа түсетін болса, ол басқа. (163) (Періштелер, былай дейді. Б.Ж.): "Бізден орны белгіленбеген ешкім жоқ." (164) "Шын мәнінде біздер қатарланып тұрушыларданбыз." (165) "Әрине Алланы дәріптеушілерденбіз." (166) Олар былай дейтін еді: (167) "Егер бізде бұрынғыларға түсірілген үгіт болса еді," (168) "Әлбетте Алланың ықыласты құлдарынан болар едік." (169) Сонда олар, келген Кітапқа дереу қарсы шықты. Жақында (нәтижені) біледі. (170) Расында елші құлдарымызға сөзіміз бұрын бекіген болатын: (171) "Сөз жоқ, оларға жәрдем болады." (172) "Сөзсіз жеңіске ие болатын біздің әскер." (173) (Мұхаммед F.C.) сонда олардан

бір мезгілге дейін бет бұра тұр. (174) Оларды көре тұр, олар да жақында көреді. (175) Олар азабымыздың жедел келуін қалай ма? (176) Қораларына (азап) түскен кезде, ескерту берілгендердің таңы нендей жаман. (177) Сонда олардан бір уаққа дейін аулақ бол. (178) Тағы оларды байқай тұр. Жақында олар көреді. (179) Қастерлі Раббың олардың сипаттағандарынан пәк. (180) Елшілерге сәлем! (181) Барлық мақтау бүкіл әлемнің Раббы, Алла (Т.) ға лайық. (182)

سُورَةُ

الْحٰكِمِ الْمُرْتَدِّ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

صَّ وَالْفُرَّاءِ اِنَّ ذِي الذِّكْرِ ۝۱۰۰ بَلِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِي عِزَّةٍ وَّشِقَاقٍ ۝۱۰۱
 كَرَاهِلْ كَمَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَمَادُوا وَاَوْلَاتٍ حِيْنَ مَنَاصٍ ۝۱۰۲ وَعَجِبُوْا
 اَنْ جَاءَهُمْ مُّنذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا سِحْرٌ كَذٰبٌ ۝۱۰۳
 اَجْعَلِ الْاِلٰهَةَ الْاِنْهٰا وَجِدًا اِنَّ هٰذَا الشَّيْءُ حُبَابٌ ۝۱۰۴ وَاَنْطَلَقُوا لَمَلًا
 مِنْهُمْ اَنْ اَمْشُوا وَاَصْبُوْا وَاَعْلَى الْهَيْكَلِ اِنَّ هٰذَا الشَّيْءُ يَرٰدُ ۝۱۰۵
 مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِي الْمَلَةِ الْاٰخِرَةِ اِنْ هٰذَا اِلَّا اَخْبَلٌ ۝۱۰۶ اَنْزِلْ
 عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ ذِكْرِيْ بَلْ لَمَّا يَدُوْا عَذَابٍ
 ۝۱۰۷ اَمْرٌ عِنْدَ هَرْمُخَرٰنٍ رَّحْمَةً رَّبِّكَ الْعَزِيْزِ الْوَهَّابِ ۝۱۰۸ اَمْ لَهُمْ
 مَّلِكٌ السَّمَوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْاَسْبَابِ ۝۱۰۹
 جُنْدٌ مَا هٰنَا لِكَ مَهْرُومٌ مِنَ الْاَحْزَابِ ۝۱۱۰ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ
 نُّوحٌ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْاَوْنَادِ ۝۱۱۱ وَثَمُوْدُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَاَصْحٰبُ
 لَيْكَةِ اُولٰٓئِكَ الْاَحْزَابِ ۝۱۱۲ اِنْ كُلِّ الْاَكْذٰبِ الرَّسُلُ
 فَحَقَّ عِقَابٌ ۝۱۱۳ وَمَا يَنْظُرُ هُنُوْلًا اِلَّا صٰحِحَةً وَرِجْدَةً مَا لَهَا
 مِنْ فَوَاقٍ ۝۱۱۴ وَقَالُوْا رَبَّنَا جَعَلْ لَنَا قِيٰمًا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ۝۱۱۵

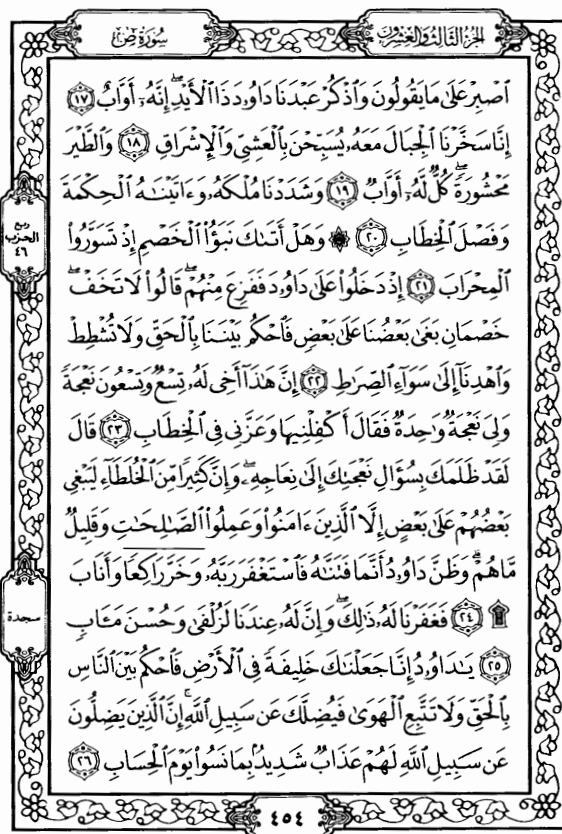
۴۵۳

38-САД СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Сексен сегіз аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді
 Алланың атымен бастаймын.
 Ұғымын Алла біледі. Үгіт толы
 Құранға серт. (1) Әрине қарсы
 болғандар, дандайсып, тартысуда. (2)
 Олардан бұрын қаншалаған нәсілді
 жоқ еттік. Сонда олар ойбайлады да;
 бірақ құтылар заман емес еді. (3)
 Олар өздерінен бір ескертуші
 келгеніне таңырқады да қарсы
 болғандар: "Бұл бір сиқыршы,

барып тұрған суайт" деді. (4)
 "Тәңірлерді бір-ақ тәңір қыла ма?
 Әрине бұл тым таңғажайып нәрсе."
 Олардың бастықтары келіп:
 "Жүріндер, өз тәңірлерінде сабыр ете
 тұрыңдар. Сөз жоқ, бұл бір
 мақсатты нәрсе." (6) "Тіпті бұны біз
 өзге дінде естіген емеспіз. Бұл
 мүлде бір жасанды жол." (7)
 "Арамыздан осыға ғана үгіт түсірілді
 ме?,- (десті) Олай емес, олар Менің
 үгітімнен күдіктенуде. Әрине олар
 азабымды татқан жоқ. (8) (Мұхаммед
 F.C.) немесе өте үстем, аса жомарт
 Раббыңның мәрхаметінің қазынасы
 олардың қасында ма? (9) Не көктер
 мен жердің әрі арасындағылардың
 иелігі олардікі ме? Ендеше,
 ыңғайын тауып, көтеріліп көрсін.
 (10) (Олар) мұнда соққы жеген
 рулардан бір қол. (11) Олардан
 бұрын Нұх, Ғад елі және салтанат
 иесі Перғауын да жасынға шығарған
 еді. (12) Сондай-ақ Сәмуд, Лүт және
 Әйке халқы да. Міне осы топтар:
 (13) Барлығы да елшілерді жасынға
 шығарғандықтарынан, азап лайық
 болды. (14) Ал енді бұлар да
 тоқтаусыз бір ғана ащы дауысты
 күтеді. (15) Олар: "Раббымыз, есеп
 күнінен бұрын көресімізді тез
 көрсет" десті. (16)

(Мұхаммед F.C.) олардың айтқандарына сабыр ет. Мықты құлымыз Дәуіт (F.C.) ті есіңе ал! Өйткені ол, өте бой ұсынушы. (17) Рас оған тауларды бағындырдық. Олар онымен бірге іңірде әрі сәскеде Алланы дәріптейтін еді. (21-С. 79-А.) (18) Оған құсты тобымен бағындырдық. Барлығы Алланы дәріптуші еді. (19) Оның патшалығын күшейтіп, оған даналық, сондай-ақ дауға билік айту қабілетін бердік. (20) Саған даушының хабары келді ме? Сол уақытта дуардан асып бөлмеге кіріп келген еді. (21) Олар Дәуіт (F.C.) ке кірген сәтте, сонда олардан абыржып қалды. Олар: "Қорықпа, бір-біріне өктемдік еткен екі даушымыз. Арамызға туралықпен билік қыл. Шатаспа да бізді тура жолға сал" деді. (22) "Рас мына туысымның тоқсан тоғыз саулығы бар еді де менің бір саулығым бар еді. Сонда да ол, "Оны маған тапсыр" деп, сөз бойынша өзіме өктемдік істеді." (23) Дәуіт (F.C.): "Шынында сенің саулығыңды өз саулықтарыңның үстіне сұраумен саған зұлымдық еткен екен. Расында қарым-қатынаста болғандардың көбі, әрине бір-біріне қаралық істейді. Бірақ иман келтіріп, турашылдық істегендер басқа. Олар азғантай" деді. Дәуіт (F.C.) шын мәнінде өзін сынағанымызды сезді. Сондықтан Раббынан жарылқау тілеп, сәждеге

жығылып, бой ұсынды. (24) Сонда оны жарылқадық. Шәксіз оның Біздің қасымызда әлбетте жақындығы, көркем келешегі бар. (Бұл дауа мәселесі, мысал үшін келтірілген. Б.М.К.Х.) (25) Әй Дәуіт! Сені жер жүзінде меңгеруші қылдық. Сондықтан адамдардың арасына хақиқатпен үкім ет, ойға ерме. Онда сені Алланың жолынан адастырады. Шәксіз Алланың жолынан адасқандар, есеп күнін ұмытулары себепті оларға қатты азап бар. (26)

سُورَةُ

الْمَائِدَةِ

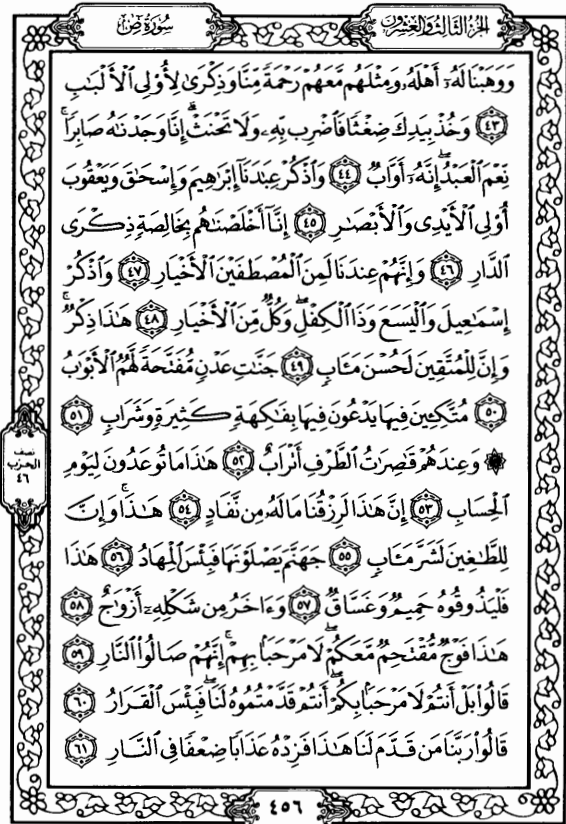
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًا ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ النَّارِ ﴿٣١﴾ أَمْ يَجْعَلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ
﴿٣٢﴾ كَتَبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكًا لِيَدَّبَّرُوا فِيهِ وَتَلَدُّ الْأُولَى
الْآخِرَةَ ﴿٣٣﴾ وَهَبْنَا لِذَاوُدَ سُلَيْمَانَ نَعَمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ ءَوَّابٌ
﴿٣٤﴾ إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَظِيِّ الصِّفَانَتِ الْجِيَادِ ﴿٣٥﴾ فَقَالَ إِنِّي
أَحْبَبْتُ حَبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٦﴾
رُدُّوهُمَا عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا
سُلَيْمَانَ وَالْقَيْنَانَ عَلَى كَرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ آفِزْ
لِي وَهَبْ لِي مَلِكًا لَا يَنْفِي لِحَدِيثِي أُعِدِّي لِي أَتَى أَنْتَ لَوْهَابٌ ﴿٣٩﴾
فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ يَمْجُرِي بِأَمْرِهِ رُحَةً حَيْثُ أَصَابَ ﴿٤٠﴾ وَالشَّيْطَانَ
كُلَّ بَنَاءٍ وَعَوَاصٍ ﴿٤١﴾ وَءَاخِرِينَ مَقْرَبِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٢﴾ هٰذَا
عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٣﴾ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحَسَنَ
مَنَآبٍ ﴿٤٤﴾ وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ
بُئْسَ وَعْدًا بِئْسَ وَعْدًا ﴿٤٥﴾ ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٦﴾

٤٥٥

Көк пен жерді әрі екі арасындағыларды босқа жартпадық. Ол қарсы келгендердің ойы. Сондықтан оттан азап болатын қарсы келгендерге не өкініш! (27) Немесе иман келтіріп, ізгі іс істегендерді, жер жүзіндегі бұзақылардай қыламыз ба? (28) (Мұхаммед F.C.) саған бір мұбарак Кітап түсірдік; аяттарын түсінсін әрі ақыл иелері үгіт алсын. (29) Дәуіт (F.C.) ке Сүлеймен (F.C.) ді бердік. Ол не деген жақсы құл еді. Рас ол өте бағынышты. (30) Сол уақытта

бір кеште Сүлеймен (F.C.) ге сәйгүлік жүйріктер келтірілді (31) "Сөз жоқ, мен Раббымды еске алу үшін атты өте жақсы көремін" деді. Ақыр тұлпарлар көзден ғайып болған сәтте: (32) "Оны маған қайтарып әкеліңдер" (деп,) сонда аяқтарын, мойындарын сипай бастады. (Құран Кәрім түрікше ұғымы, Диянат істері Түркия Құран ұғымы. Т-Қ.Пәкістан.) (33) Расында Сүлеймен (F.C.) ді сынап тағының үстіне бір дене қойдық. (Б.Ж.М.А.) Сосын ол, тәубе қылды. (34) "Раббым! Мені жарылқа. Маған, менен кейін ешкімге нәсіп болмайтын патшалық бер. Әрине Сен өте жомартсың" деді. (35) Сондықтан қалаған жерге жетуге, бұйрығымен оңай жүретін желді бағындырдық. (36) Әр түрлі құрылыс жасаушы және сүңгігіш шайтандарды бағындырдық. (21-С. 82-А.) (37) Ал басқа біреулері шынжырларда матаулы еді. (38) "Бұл Біздің бергеніміз. Ал енді қалағаныңа бер. Немесе бермей ұстап тұр, есеп емес. (Ерк өзінде).", - (дедік.) (39) Күдіксіз ол үшін қасымызда жақындық әрі көркем келешегі бар. (40) (Мұхаммед F.C.) құлымыз Әйүп (F.C.) ті есіңе ал. сол уақытта Раббына: "Рас мені шайтан бейнет және қинауға ұшыратты" деп жалбарынды. (41) Оған: "Аяғыңмен жерді теп. Міне саған шомылатын әрі ішетін суық су" (дедік.) (42)

(Әйүп Ғ.С. қолынан бала-шаға, мал-мүлкі кетіп, құрт ауруға ұшыраса да қабақ шытпай сабырмен құлшылық қыла бергендіктен, Алланың мәрхаметімен сақайып бұрынғыдан да артық халге келеді. Б.М.К.Р.) Бізден бір мәрхамет сондай-ақ ақыл иелеріне бір үгіт түрінде оған семьясын; олармен бірге бір есе артығымен бердік. (Әйүп Ғ.С. әйеліне кейіп, жазылсам, жүз дүре соғамын деп ант етеді. Б.Ж.М.Р.) (43) "Қолыңа бір топ ши алып, сонымен бір үр. Сертіңнен қайтпа!" Шынында оны сабырлы көрдік. Ол недеген жақсы құл. Өйткені ол, өте бойсұнушы. (44) (Мұхаммед Ғ.С.) құлымыз Ыбырайым, Ысхақ және Яғқұп (Ғ.С.) ты есіңе ал. Олар мықты да қырағы еді. (45) Расында Біз оларды нағыз ахиретті еске алуға арнадық. (46) Сөз жоқ, олар, қ а с ы м ы з д а т а ң д а у л ы игі-жақсылардан. (47) (Мұхаммед Ғ.С.) Ысмайыл, Іляс және Зүлкәфіл (Ғ.С.) ді де есіңе ал. Барлығы жақсылардан еді. (48) Бұл бір насихат. Күдіксіз тақуалар үшін тым көркем келешек бар. (49) Олар үшін есіктері ашық Ғадын жаннаттары бар (50) Олар онда жастанып отырады. Ол жерде мол жемістер, сусындар тілейді. (51) Олардың қасында телмірген жасыт қор қыздары бар. (52) Есеп күні үшін сендерге уәде етілгендер осы. (53) Сөзсіз, таусылмас берген несібеміз осы; (54) Я, осы! Ал расында азғындар үшін жаман орын

бар: (55) Олардың кірер жерлері тозақ. Сонда нендей жаман орын; (56) Я, осы! Енді олар, қайнар су, ірің татсын! (57) Тағы басқа осы сияқтылардың неше түрлісі бар. (58) (Қылмыстылардың бастықтарына): "Мына топ, сендермен бірге тозаққа кірушілер" (делінеді. Олар): "Оларға жақсылық жоқ. Олар тозаққа кіреді" (дейді.) (59) Олар: "Олай емес, сендерге жақсылық болмасын! Бұны бізге сендер келтірдіңдер. Нендей жаман орын" (дер.) (60) Олар: "Раббымыз! Бізге бұны кім келтірген болса, оның тозақтағы азабын неше есе арттыра түс!",- дейді. (61)

سُورَةُ

الْمَائِدَةِ

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كَمَا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٦﴾ أَخَذَتْهُمْ
 سَخِرْيَاتٌ مِنْ رَاحَتِ عَنَمِهِمْ أَنْ يَبْصُرُوا ﴿٦٧﴾ إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ
 النَّارِ ﴿٦٨﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنَ إِلَهِ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٩﴾
 رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٧٠﴾ قُلْ هُوَ تَبَوَّأُ
 عِزِّيُمْ ﴿٧١﴾ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٧٢﴾ مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَائِكَةِ إِذْ
 انْحَضُوا ﴿٧٣﴾ إِنْ يُوْحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنْتَ أَتَانِي بِالْحَقِّ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ
 لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَلِقُ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ﴿٧٤﴾ فَادْأَسْوِئْتَهُ، وَنَفَخْتُ فِيهِ
 مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ، سَجِدِينَ ﴿٧٥﴾ فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ
 أَسْجُودًا ﴿٧٦﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٧﴾ قَالَ
 يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي اسْتَكْبَرْتَ أَتَمَّ كُنْتَ
 مِنَ الْعَالِينَ ﴿٧٨﴾ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ
 ﴿٧٩﴾ قَالَ فَامْخُرْ مِنْهَا فَاؤُكَ رَجِيمٌ ﴿٨٠﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ
 الدِّينِ ﴿٨١﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٨٢﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ
 الْمُنظَرِينَ ﴿٨٣﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨٤﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ
 لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٦﴾

٤٥٧

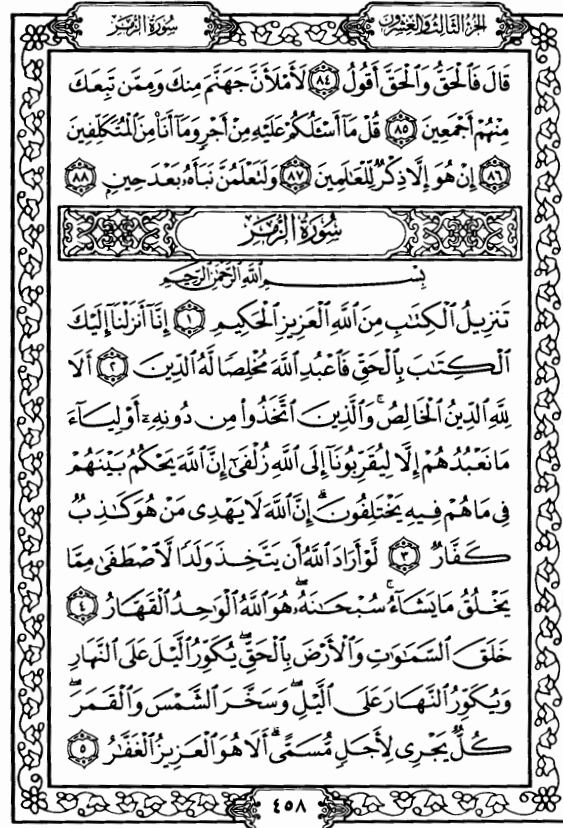
хабар" де: (67) "Сендер Одан бет бұрсаңдар." (68) "Жоғары әлемдегілердің тартыспаларынан мәліметім жоқ еді." (69) "Шын мәнінде ашық бір ескертуші болғандығынан ғана маған уахи етілуде" (де.) (70) Сол уақытта Раббың, періштелерге: "Мен балшықтан бір адам жаратамын" деген. (71) "Қашан оны жасап, оған рұхымнан үрлеген сәтте, оған сәждеге жығылыңдар" (делінді.) (72) Сонда періштелердің бәрі түгел сәжде қылды. (73) Бірақ Ібіліс сәжде етпей тәкаппарланып, қарсылардан болды. (74) (Алла Т.): "Әй Ібіліс! Құдырет қолыммен жаратқаным сәжде етуден сені не тосты? Тәкаппарландың ба?",- деді. (75) Ол: "Мен одан артықпын. Өйткені, мені оттан жараттың да оны топырақтан жараттың" деді. (76) (Алла Т.): "Дереу ол жерден шық. Шын мәнінде сен рахметімнен қуылдың" деді. (77) "Шынында қиямет күніне дейін лағынетім саған болсын." (78) Ол: "Раббым, онда қайта тірілетін күнге дейін маған мұрса бер" деді. (79) (Алла Т.): "Рас сән мұрса берілгендерденсің!" (80) "Белгілі бір күнге дейін." (81) Ол: "Үстемдігіңе серт! Әлбетте олардың барлығын аздырамын" деді. (82) "Бірақ олардан ықыласты құлдарың ғана қалады." (83)

Олар: "Бізге не болды? Өздерін жамандардан санаған адамдарды көрмейміз ғой" деседі. (62) "Оларды сықаққа алушы едік. Немесе олар көздерімізге түспей ме?" (63) Күдіксіз, міне осы; тозақтықтардың тартысулары бір шындық. (64) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Шын мәнінде мен бір ескертуші ғанамын. Өте өктем бір Алладан басқа ешбір тәңір жоқ" де. (65) "Ол, көктер мен жердің әрі екі арасындағылардың Раббы. Тым үстем, аса жарылқаушы..." (66) "Бұл бір ірі

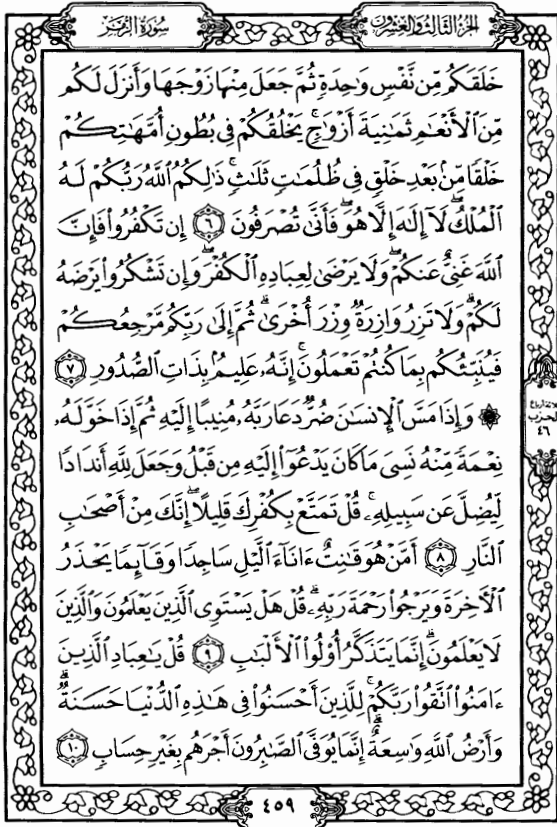
(Алла Т.): "Хақиқат осы. Мен хақиқатты айтамын." (84) "Әлбетте тозақты сеніменен және саған ілескендермен, солардың барлығымен толтырамын." (85) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Сендерден оған ақы сұрамаймын. Өз ойымнан шығарушылардан емеспін" де. (86) "Бұл Құран бүкіл әлем үшін бір насихат!" (87) "Әлбетте оның хабарын бір заманнан кейін түсінесіңдер." (88)

39-ЗҮМӘР СҮРСІ

Меккеде түскен. Жетпіс бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Бұл Қітаптың түсірілуі, тым үстем, аса дана Алла (Т.) дан. (1) (Мұхаммед F.C.) расында саған бұл Қітапты бір шындықпен түсірдік. Сонда Аллаға дінді нағыз арнап, құлшылық қыл. (2) Көңіл бөліңдер! Дін нағыз Аллаға тән. Сондай Алладан өзгені дос тұтқандар: "Біз бұларға, Аллаға жақындастырсын деп қана табынамыз" (дейді.) Күдіксіз олардың араларындағы таласқан нәрселеріне Алла (Т.) үкім

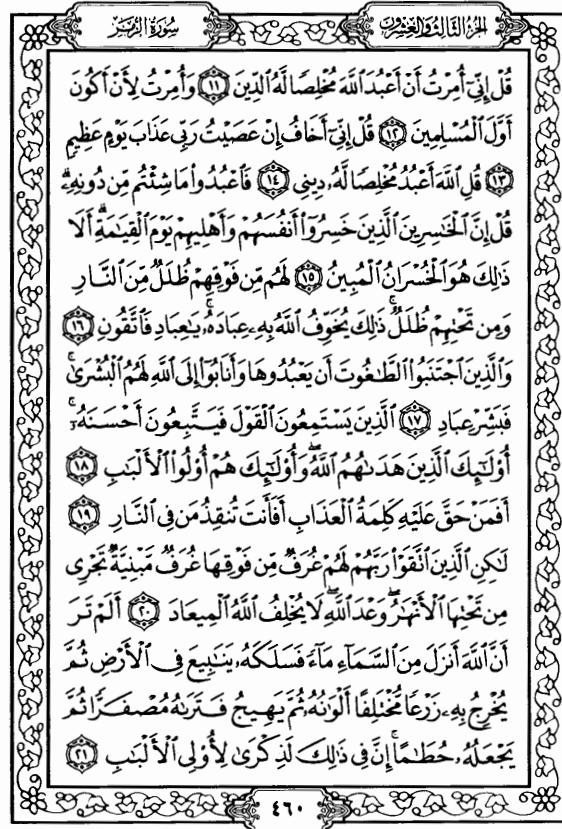
береді. Расында Алла, кім өтірікші, өте қарсы болса, оны тура жолға салмайды. (3) Егер Алла бала иемденуді қаласа еді, жаратқанынан тілегенін таңдар еді. Ол одан пәк. Ол Алла жалғыз, өте үстем. (4) Көктерді, жерді шындық бойынша жаратты. Түнді күндізге айналдырады, күндізді түнге айналдырады және күн мен айды меңгереді. Әрбірі белгілі бір мерзімге дейін жүріп тұрады. Абайлаңдар! Ол тым үстем, аса жарылқаушы. (5)

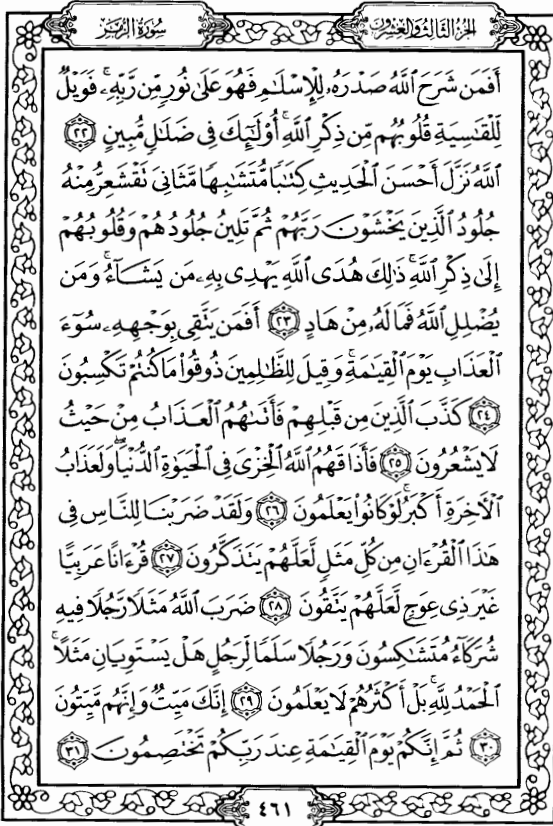
Алла (Т.) сендерді бір кісіден жаратты. Сосын одан жұбайын жаратты. Тағы сендер үшін малдардан (түйе, сиыр, қой, ешкі.6-С. 143-А.) сегіз түр пайда қылды. Және сендерді аналарыңның ішіндегі (құрсақ, жатыр, қағанақ) үш қараңғылықта бір жаратылыстан кейін бір жаратылыспен жаратты. (22-С. 5-А. 23-С. 14-А.) Міне осы Раббыларың Алла (Т.) Патшалық Оған тән. Одан басқа еш тәңір жоқ. Қайтып бұрылып барасыңдар? (6) Егер қарсы келсеңдер, сонда Алла

сендерден мүңсыз. Құлдарының қарсылығын ұнатпайды. Егер шүкірлік етсеңдер, сендерге разы болады. Ешбір күнәкар, басқаның күнәсын көтермейді. Сосын қайтар жерлері Раббылары жақ. Сонда сендерге істеген істеріңді түсіндіреді. Өйткені, Алла көкіректегілерді толық біледі. (7) Қашан адам баласына бір таршылық келсе, Раббына жалбарып, Оған бейім ынта байқатады. Сосын қашан Алла оған бір игілік берсе, бұрынғы Оған жалбарғанын ұмытады да жолынан адастыру үшін Аллаға теңдес жасайды. (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Қарсылығыңмен біраз мәз бола түр. Сөз жоқ сен тозақтықсың" де. (8) (Ал осылар,) бой ұсынып, түн ішінде сәжде етіп, тіке тұрып, сондай-ақ ақиреттен қорқып Алланың рахметінен үміт еткен кісі сияқты ма? (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Білгендер мен білмегендер тең бола ма?,- де. Шын мәнінде ақыл иелері ғана үгіт ала алады. (9) (Мұхаммед Ғ.С.): "Әй иман келтірген құлдарым! Раббыларыңнан қорқыңдар! Бұл дүниеде жақсылық істегендерге жақсылық бар. Алланың жері кең. Шын мәнінде сабыр етушілерге сыйлықтары есепсіз орындалады" деп айт. (10)

(Мұхаммед F.C.): "Шәксіз мен дінді нағыз Аллаға арнап, құлшылық қылуға бұйрылдым." де. (11) "Сондай-ақ бой ұсынушылардың алды болуға бұйрылдым" (12) "Шынында мен Раббыма қарсы келсем, ұлы күннің азабынан қорқамын" де. (13) "Дінімді нағыз Аллаға арнап құлшылық қыламын" де. (14) "Сендер Алладан өзге қалағандарыңа табыныңдар. Расында, зиянға ұшырағандар, қиямет күні өздерін де үй-іштерін де зиянға ұшыратқандар болады. Сақ болыңдар! Міне осы анық зиянға ұшырағандық" де. (15) Олардың үстерінде де оттан түнектер; астарынан да түнектер болады. Міне Алла құлдарын осы арқылы қорқытады. Әй құлдарым! Менен қорқыңдар. (16) Сондай бұттан, оларға табынудан аулақ болғандар, сондай-ақ Аллаға ынтамен бой ұсынғандар, олар үшін қуаныш бар. сонда құлдарымды шүйіншіле. (17) Сондай сөзге құлақ салып, сонда оның ең көркеміне ілесетіндер, міне солар, Алла өздерін тура жолға салғандар. Ал міне солар, ақыл иесі. (18) (Мұхаммед F.C.) өзіне азап лайық болу сөзі

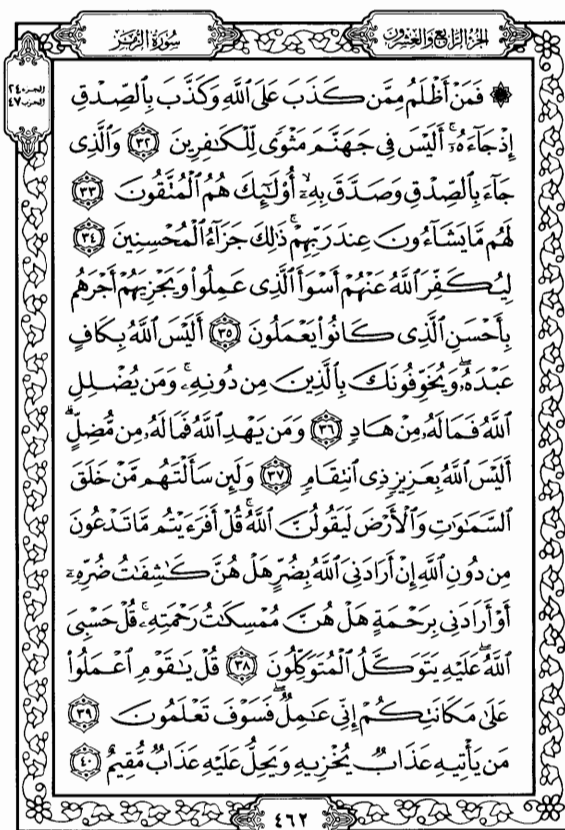
бекіген біреуді және тозақтағы біреуді сен құтқарасың ба? (19) Раббыларынан қорыққандар үшін астарынан өзендер ағатын қабат-қабат салынған сарайлар бар. Бұл Алланың уәдесі, Алла (Т.) уәдесінен таймайды. (20) Көрмейсің бе? Алла көктен жаңбыр жаудырып, оны жер жүзіндегі қайнарларға салды. Сосын ол арқылы түрлі-түсті егіндер шығарды. Сосын құқыл тартып, оның сарғайғанын көресің. Сосын оны қоқымға айналдырады. Бұнда ақыл иелеріне үгіт бар. (21)

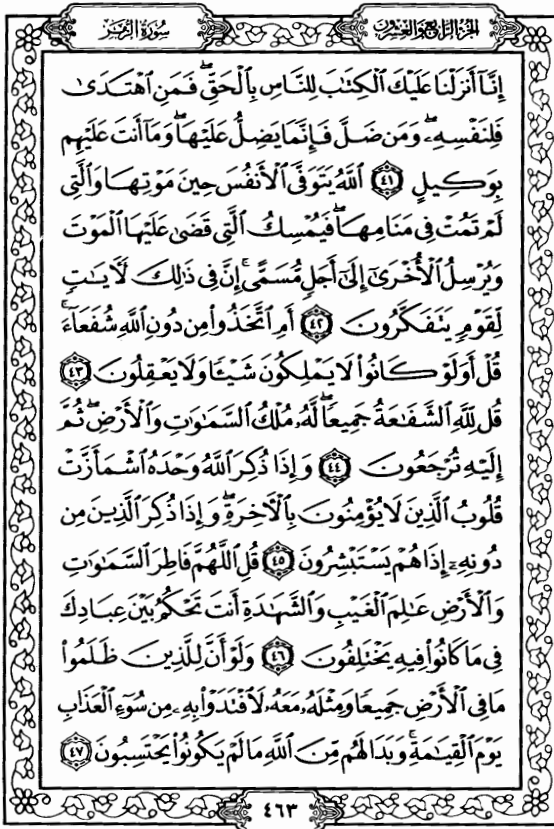
Алла (Т.) әлде кімнің көкірегін Ислам үшін ашса, сонда ол, Раббы тарапынан нұр үстінде емес пе? Жүректері Алланы еске алудан қатайғандар құрысын! Міне олар, ашық адасуда. (22) Алла (Т.); аяттары бір-біріне ұқсас қайталанып отыратын, сөздің ең көркемін Кітап түрінде түсірді. Одан Алладан қорыққандардың түктері үрпиеді. Сосын олардың терілері, жүректері Алланың зікіріне жұмсайды. Бұл (Құран) Алланың тура жолы. Онымен кімді қаласа,

тура жолға салады. Алла әлде кімді адастырса, сонда оған тура жол көрсетуші болмайды. (23) Қиямет күні, жүзін жаман азаптан қоруға тырысқан кісі қандай?... Залымдарға: "Істегендеріңнің жазасын татыңдар" делінеді (24) Олардан бұрынғылар да жасынға шығарған. Сонда оларға күтпеген жерден апат келген. (25) Егер олар білген болса, Алла оларға дүние тіршілігінің қорлығын тарттырған. Әрине ахирет азабы тағы зор. (26) Расында Біз бұл Құранды адам баласына әр түрлі мысалды, олар үгіт алу үшін келтірдік. (27) Бұл мүлтіксіз бір арапша Құран. Әрине олар сақсынар. (28) Алла бір мысал берді: Өзара шығыса алмаған ортақтардың меншігіндегі біреумен бір адамның меншігіндегі біреу; мысалда, екеуі тең бе? Барлық мақтау Аллаға лайық. Бірақ олардың көбі түсінбейді. (29) (Мұхаммед Ғ.С.) шынында сен де өлесің. Олар да өледі. (30) Сосын сендер, қиямет күнінде Раббыларыңның хұзырында дауласасындар. (31)

Ал енді Аллаға өтірік айтқан, сондай-ақ өзіне шындық келген кезде, оны жасынға шығарған біреуден залымырақ кім бар? Қарсы келушілерге тозақта орын бар емес пе? (32) Сондай шындықты әкелген және оны мойындаған міне солар; тақуалар. (33) Оларға Раббыларының қасында қалағандары бар. Жақсылық істеушілердің сыйлықтары осы. (34) Өйткені Алла (Т.) олардың істеген істерінің жаманын жояды да оларды істеген істерінің ең жақсысымен сыйлайды. (35) Алла құлына жеткілікті емес пе? (Мұхаммед F.C.) олар сені Алладан өзгелермен қорқытады. Кімді Алла адастырса, оған тура жол көрсетуші жоқ. (36) Ал кімді Алла тура жолға салса, сонда оны адастырушы жоқ. Алла (Т.) өте үстем, өш алу күшіне ие емес пе? (37) (Мұхаммед F.C.) расында олардан: "Көктерді жерді кім жаратты" деп сұрасаң, әрине олар: "Алла" дейді. "Көрдіндер ме? Егер

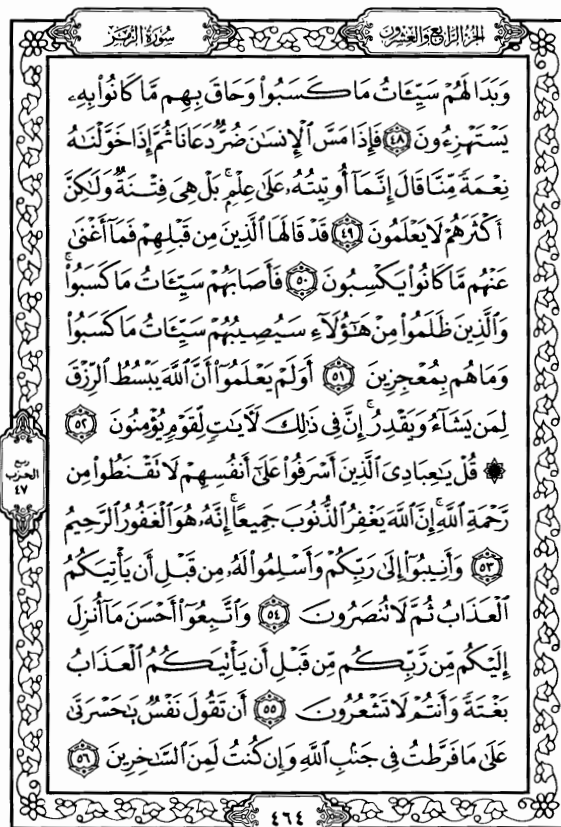

Алла маған бір зиян беруді қаласа, Алладан өзге шоқынғандарың Оның апатын айықтыра ала ма? Немесе Алла маған бір игілік қаласа, олар Оның игілігін тоса ала ма?",- де. "Алла маған жетеді. Тәуекел етушілер Оған тәуекел етсін" де. (38) (Мұхаммед F.C.): "Әй елім! Өз орындарыңда істей беріндер. Әрине мен де істеймін. Жақында білесіндер" де. (39) "Қорлаушы азап кімге келеді? Үстіне тұрақты азап түсетін кім? (Жақында білесіндер" де.) (40)

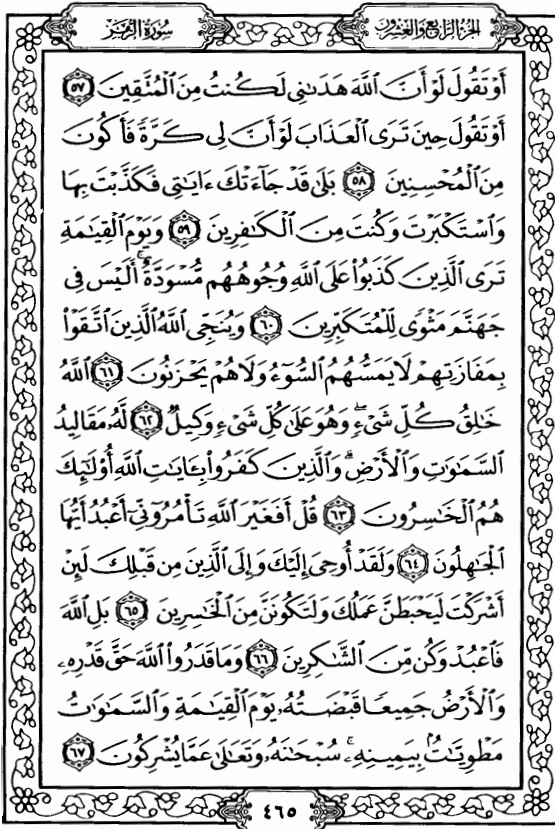
(Мұхаммед F.C.) расында саған Құранды адам баласы үшін шындық бойынша түсірдік. Сонда кім тура жолға түссе, өзі үшін. Ал кім адасса, ол өз зиянына. Сен оларға кепіл емессің. (41) Өлер уақытта жанды Алла алады. Сондай – ақ өлмегендердің жанын ұйқыда алады. (Сезім қабілеттері тоқтайды.) Сосын өлуіне үкім берілгендердікін тоқтатады да басқалардікін белгілі бір мерзімге дейін жібереді. Сөз жоқ, мұнда түсінетін елге ғибраттар бар. (42) Немесе олар Алладан өзгені

шапағатшы етіп алды ма? (Мұхаммед F.C.): "Егер олар еш нәрсеге ие болмаса да әрі еш нәрсені түсінбесе де ме?," – де. (43) (Мұхаммед F.C.): "Барлық шапағат Алла үшін. Көктер мен жердің иелігі Онікі. Сонсоң Ол жаққа қайтарыласыңдар" де. (44) Бір Алла зікір етілсе, ахиретке сенбегендердің жүректері жиренеді. Ал қашан Алладан өзгелер зікір етілсе, олар қуанады. (45) (Мұхаммед F.C.): "Әй көктерді және жерді жаратушы, көрнеу, көместі білуші Алла! Қайшылыққа түскен нәрселерде құлдарыңның арасына Сен төрелік етесің" де. (46) Егер біртұтас жер жүзінде болған нәрселер және онымен бірге сондай тағы залымдардікі болса еді, қиямет күнінің қатты азабынан (құтылу үшін) оны төлеуге берер еді. Олар, Алла тарапынан еш күтпеген нәрселерді көреді. (47)

Оларға істеген жамандықтары мәлім болады. Әрі олардың ажыуалаған нәрселері өздерін баурап алады. (48) Адам баласына бір қиыншылық душар болса, Бізге жалбарады. Сосын оған жанымыздан бір игілік берген сәтте: "Бұл маған білгіштігіме ғана берілді" дейді. Жоқ олай емес, ол бір сынақ. Бірақ олардың көбі түсінбейді. (49) Расында олардан бұрынғылар да соны айтқан болатын. Бірақ олардың істегендері кәдеге жарамады. (50) Сонықтан олардың кесірлері өздеріне тиеді. Сондай-ақ олардан залым болғандардың сұмдығы жедел өз бастарына жетеді. Олар Алланы осалдата алмайды. (51) Олар білмей ме? Расында Алла (Т.) кімді қаласа, оның несібесін көңітеді де тарайтады. Сөз жоқ, осыларда сенген ел үшін өнегелер бар. (52) (Мұхаммед Ғ.С.): "Әй өздеріне зиян қылған құлдарым! Алланың рахметінен күдер

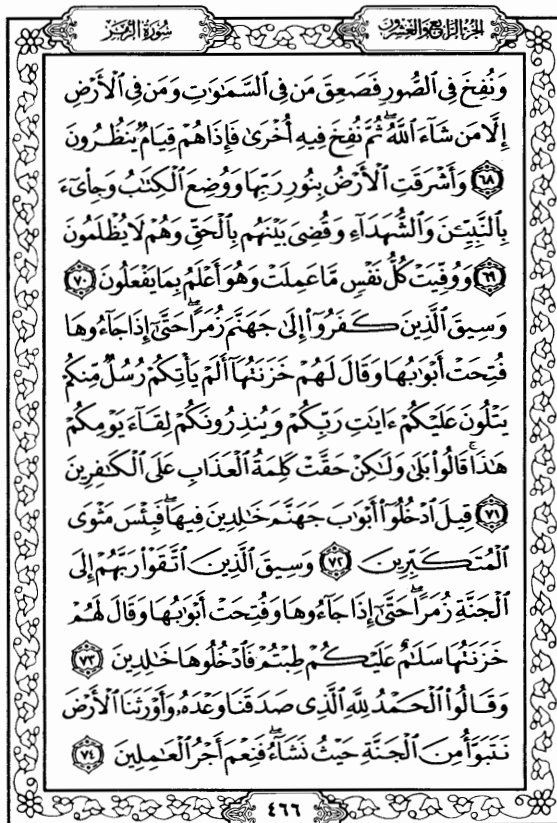
үзбендер. Алла біртұтас күнеларды жарылқайды. Өйткені Ол тым жарылқаушы, төтенше мейірімді" де. (53) "Өздеріңе апат келуден бұрын Раббыларыңа қайтыңдар, Оған бой ұсыныңдар. Кейін жәрдем көре алмайсыңдар." (54) "Сендерге кенеттен, хабарсыз азап келуден бұрын өздеріңе түсірілген жақсы нәрсеге еріңдер!" (55) Біреудің: "Алла туралы кемшілік еткендігіме және мазақтаушылардан болғандығыма маған нендей өкініш" дейтін (күнді еске алыңдар.) (56)

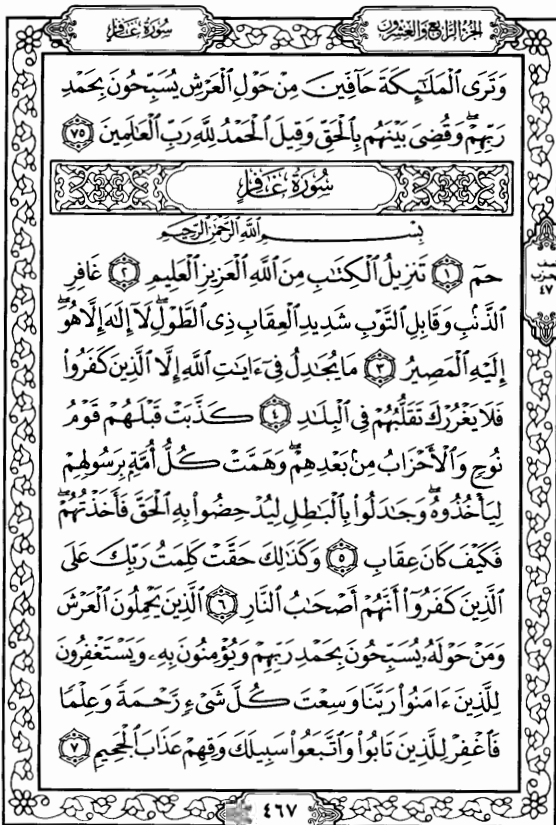
Немесә: "Егер Алла, мені тура жолға салса еді, әрине мен тақуалардан болар едім" (дейтұғын.) (57) Не олар азапты көрген сәтте: "Әттеген-ай! Маған қайта қайту болса еді, сонда жақсылық істеушілерден болар едім" (дейтұғын күннен сақтаныңдар.) (58) "Олай емес, расында саған аяттарымыз келді де оны жасыңға шығардың. Сондай-ақ менменсіп, қарсы келгендерден болдың" (делінеді.) (59) (Мұхаммед F.C.) қиямет күні Аллаға өтірік айтқандардың беттері қап-қара

болғанын көресің. Менменсігендердің орны тозақ емес пе? (60) Алла (Т.) тақуаларды табысты болғандықтары себепті құтқарады. Оларға жамандық тиіспейді де олар күйзелмейді. (61) Алла (Т.) әр нәрсеге кепіл. (62) Көктер мен жердің кілттері Оның иелігінде. Алланың аяттарына қарсы келгендер, міне солар; зиянға ұшыраушылар. (63) (Мұхаммед): "Маған Алладан басқаға құлшылық қылуды бұйырасыңдар ма? Әй надандар!",- де. (64) Расында саған да сенен бұрынғыларға да: "Егер Аллаға ортақ қоссаң әлбетте ғамалың жойылып кетеді де анық зиянға ұшыраушылардан боласың" деп уахи етілді. (65) Жоқ олай емес, Аллаға ғана құлшылық қыл. Және шүкірлік етушілерден бол. (66) Олар Алланы шын мәнінде қадырлай алмады. Негізінде қиямет күні жер бүтіндей Оның уысында. Және көктерде оң қолымен бүктеледі. (Алланың құдыреті бойынша ашса; алақанында, жұмса; уысында. Б.Ж.М.) Ол олардың қосқан ортақтарынан пәк. Әрі жоғары. (67)

Сүр үрілгенде Алланың қалағанынан басқа көктердегі жан иелері, жердегі жан иелері жығылып өледі. Бірақ Алланың қалағандары қалады. (Б.Ж.М.) Сосын екінші рет сүр үріледі де сонда олар тұрған бойда қарап қалады. (Немесе не істелетіндігін күтеді. Ж.) (68) Жер жүзі Раббының нұрымен жарық болады. Кітап (ғамал дәптер ортаға) қойылады. Пайғамбарлар, куәлер келтіріледі. Олардың араларына хақиқат бойынша үкім етіледі. Олар әділітсіздікке ұшырамайды. (69) Әркімге не істегені толық төленеді. Алла олардың не істегендерін жақсы біледі. (70) Қарсы келгендер топ-топ тозаққа айдалады. Сондай-ақ оған барғандарында оның есіктері ашылады. Оларға оның күзетшілері: "Сендерге іштеріңнен, өздеріңе Раббыларыңның аяттарын оқитын және бұл күнге жолығатындықтарыңды ескертетін елшілер келмеді ме?,"- дейді. Олар: "Әрине келді. Бірақ азап үкімі қарсы болушыларға шындыққа айналды" дейді. (71) Оларға: "Ішінде Мәңгі қалатын тозақтың есіктерінен кіріңдер" делінеді. Тәкаппарлардың орны нендей жаман. (72) Ал

Раббыларына қарсы келуден сақсыңдар, топ-топ жаннатқа жолданады. Сондай-ақ олар оған барғанда оның есіктері ашылады. Оларға оның сақшылары: "Сендерге сәлем. Қош келдіңдер, жаннатқа мәңгі қалатын түрде кіріңдер" дейді. (73) Олар: "Бізге берген уәдесін шынға шығарған және бізді жаннаттың жеріне мұрагер еткен Аллаға барлық мақтау лайық. Жаннаттан қалағанымызша орын аламыз. Ғамал қылушылардың сыйлығы қандай жақсы" дейді. (74)

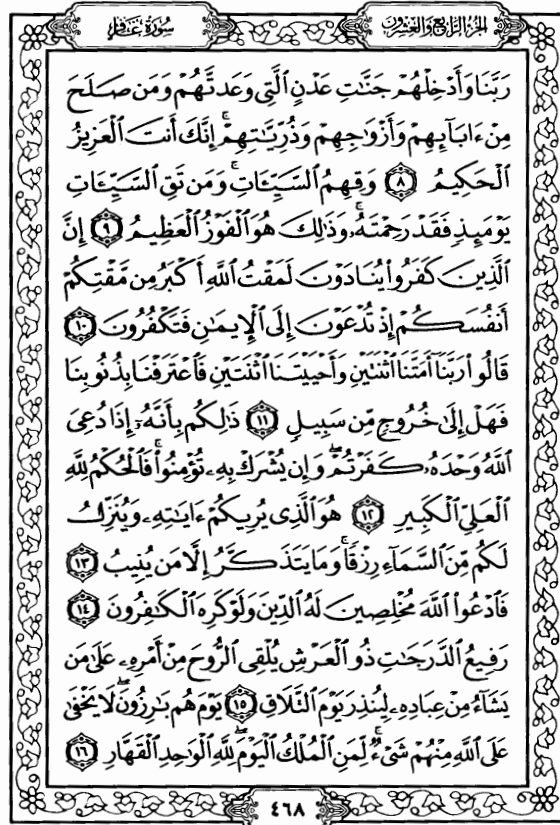
(Мұхаммед F.C.) періштелерді ғаршының айналасында Раббыларын дәріптеген түрде көресің. Олардың арасында хақиқат бойынша үкім етіледі. Барлық мақтау бүкіл әлемнің Раббына лайық делінеді. (75)

40-ҒАҒЫР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Сексен бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла (Т.) біледі. (1) Кітаптың түсірілуі, өте үстем, аса

білуші Алла тарапынан. (2) Күнәны жарылқаушы, тәубені қабыл етуші, азабы да қатты және кеңшілік иесі. Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Әрі қайтар орын Сол жақ. (3) Алланың аяттары турасында қарсы болғандар ғана тартысады. (Мұхаммед F.C.) сені, олардың мемлекеттерде кезіп жүрулері алдамасын. (3–С. 196–А.) (4) Олардан бұрында Нұх (F.C.) тың елі әрі одан кейінгі топтар да жасынға шығарған болатын. Әр үммет өз елшілерін қолға алуға бел байлады. Сондай-ақ хақиқатты бос нәрселер арқылы құлатуға тырысты. Сондықтан оларды қолға алдым. Жазаландыруым қалай екен? (5) Осылайша қарсы болушыларға байланысты Раббыңның сөзі шындыққа айналды. Сөз жоқ, олар тозақтық. (6) Сондай ғаршыны көтерген және оның маңындағы періштелер, Раббыларын мақтаумен дәріптейді, Оған сенеді. Сондай-ақ иман келтіргендер үшін: "Раббымыз! Мәрхаметің, білімің әр нәрсені сидырып, ішіне алған. Сондықтан тәубе етіп, жолыңа түскендерді жарылқа! Әрі оларды тозақтан сақтай көр!", – (деп тілейді.) (Ғаршыны көтеруден мақсат; қорғау, басқаруға міндеттендірілген періштелер: Олар сап-сап болып, Алланың бірлігін, ұлықтығын баян етіп, дәріптей құлшылық қыла отырып Мұсылмандар үшін де хайыр дұға етеді. Б.Ж.М.К.Р.) (7)

"Раббымыз! Оларды әрі аталарынан, жұбайларынан және ұрпақтарынан кім түзу болса, оларды өзің уәде еткен Ғадын жаннаттарына кіргізе көр. Күдіксіз Сен өзің тым үстем, аса данасың..." (8) "Оларды жамандықтардан қорға. Ол күні кімді жамандықтан қорғасаң, сөз жоқ, оны мәрхаметіңе бөлеген боласың. Міне сол, зор қолы жеткендік." (9) Расында сондай қарсы болғандарға (қиямет күні): "Алланың ашум, сендердің өз ашуларыңнан зорырақ. Өйткені, сендер иманға шақырылған кезде, қарсы болдыңдар" деп дабысталады. (10) Олар: "Раббымыз! Бізді екі рет тірілтіп екі рет өлтірдің. Енді күнеларымызға мойындадық. Ал енді бізге шығар жол бар ма?",- дейді. (2-С. 28-А.) (11) Оларға: "Бір ғана Аллаға шақырылғанда қарсы шықтыңдар да ал Оған ортақ қосылса, сенетін едіңдер. Ал енді үкім өте жоғары, аса ұлы Аллаға тән" (делінеді) (12) Ол сондай Алла, сендерге дәлелдерін көрсетті. Тағы сендерге көктен несібе түсірді.

Бірақ бой ұсынған кісі ғана үгіт алады. (13) Егер қарсы болғандар, жек көрсе де дінді өзіне ғана арнап, нағыз Аллаға жалбарыңдар. (14) Ол, дәрежелерді көтеруші, ғаршының иесі. Жолығатын күнді ескерту үшін құлдарынан кімді қаласа, өз бұйрығымен уахи түсіреді. (Бұл жердегі "Pūh"; уахи мағнасында. Б.Ж.М.) (15) Ол күні; олар, көрнеуге шығарылады. Олардан ешбір нәрсе Аллаға жасырын болмайды. "Бүгін патшалық кімдікі? Тек қана жалғыз, тым өктем Алланикі" (делінеді.) (16)

سُورَةُ غَاثِرٍ

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ

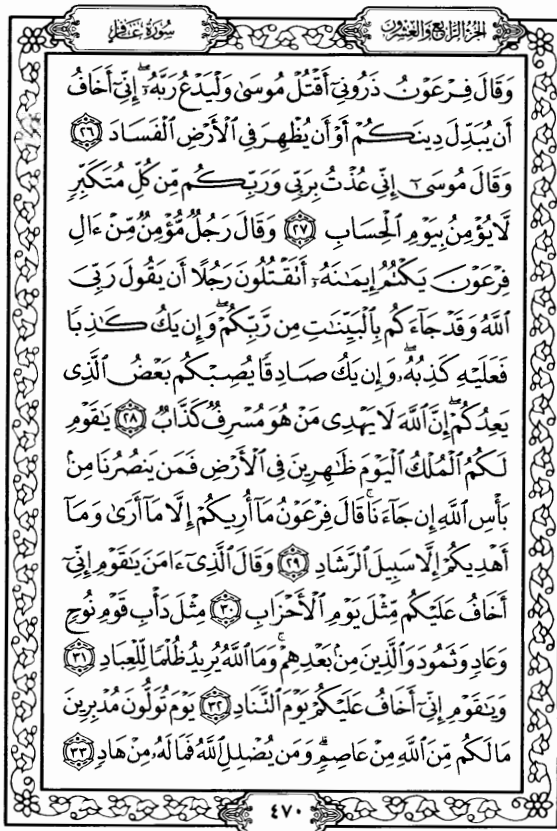
الْيَوْمَ تُحْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ
 اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾ وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَزْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ
 لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظِيمِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ
 يُطَاعُ ﴿١٨﴾ يَعْلَمُ خَائِبَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿١٩﴾
 وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ
 شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي
 الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ
 كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَانَارُوا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
 بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
 كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ
 قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا
 وَسُلْطَنِ مُبِينٍ ﴿٢٣﴾ إِلَيْنِ فِرْعَوْنَ وَهَمْعَانَ وَقَارُونَ
 فَقَالُوا سِحْرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ
 عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا
 نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلٰلٍ ﴿٢٥﴾

٤٦٩

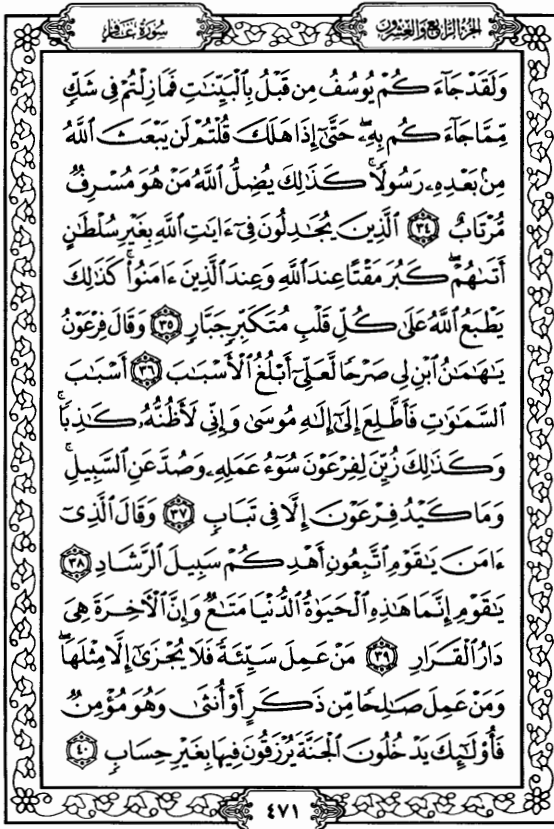
Бүгін әркім істегені бойынша жазалаңады. Бүгін зұлымдық болмайды. Күдіксіз Алла (Т.) тез есеп көруші. (17) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға жақындаған қиямет күнін ескерт. Сол уақытта, жүректер жұтқыншаққа келіп, қылғынып, лоқсушылар болады. Залымдар үшін бір дос та ықбалды болушы да болмайды. (18) Алла көздердің қиянатын және көкіректердегі құпияны біледі. (19) Алла (Т.) туралық бойынша үкім береді. Олардың Алладан өзге

жалбарынғандары, еш нәрсеге үкім бере алмайды. Күдіксіз Алла (Т.) толық естуші, тым қырағы. (20) Олар жер жүзінде кезіп, өздерінен бұрынғы, тағы күшті әрі жер жүзінде көп деректер қалдырғандардың соңдарының қалай болғанын көрмей ме? Сонда Алла, оларды күнәлары себепті қолға алған. Сондай-ақ оларды Алладан қорғаушы жоқ. (21) Осылар, расында өздеріне ашық белгілермен келген елшілеріне қарсы келулерінің салдарынан; Алла, оларды қолға алды. Өйткені Ол, тым күшті, азабы өте қатты. (22) Расында Мұса (Ғ.С.) ны мұғжизаларымыз әрі ашық дәлелмен жібердік. (23) Перғауын, Һаман және Қарунға жібердік. Олар: "Өтірікші жадыгер" деді. (24) (Мұса Ғ.С.) оларға жанымыздан шындық келтірген кезде: "Онымен бірге иман келтіргендердің ұлдарын өлтіріңдер, әйелдерін тірі қойыңдар" деді. Бірақ кәпірлердің әдістері мүлде зая болар. (25)

Перғауын: "Мені қоя беріңдер, Мұсаны өлтірейін. Ол, Раббына жалбарынсын. Расында мен оның, діндеріңді өзгертуінен немесе жер жүзінде бір бұзақылық шығаруынан қорқамын" деді. (26) Мұса (F.C.): "Мен, есеп күніне сенбеген әр текаппардан, менің де Раббым, сендердің де Раббыларыңа сиындым" деді. (27) Перғауын семьясынан иманын жасырған бір мүмін: "Раббым Алла, деген кісіні өлтірмеңдер. Расында ол, сендерге Раббыларыңнан мұғжизалармен келді. Егер өтірікші болса, өтірігі өзіне, ал егер шыншыл болса, сендерді қорқытқан апаттың кейі бастарыңа келер. Расында Алла, шектен шыққан суайт біреуді тура жолға салмайды" деді. (28) "Әй елім! Бүгін патшалық сендердікі. Бұл жерде өктемсіңдер. Ал егер (Алланың ашуы) бізге келсе, сонда бізді Алланың апатынан кім қорғайы?",- деді. Перғауын: "Мен сендерге өз көзқарасымды ғана айтамын. Сондай-ақ сендерді тура жолға ғана саламын" деді. (29) Иман келтірген кісі: "Әй елім! Расында

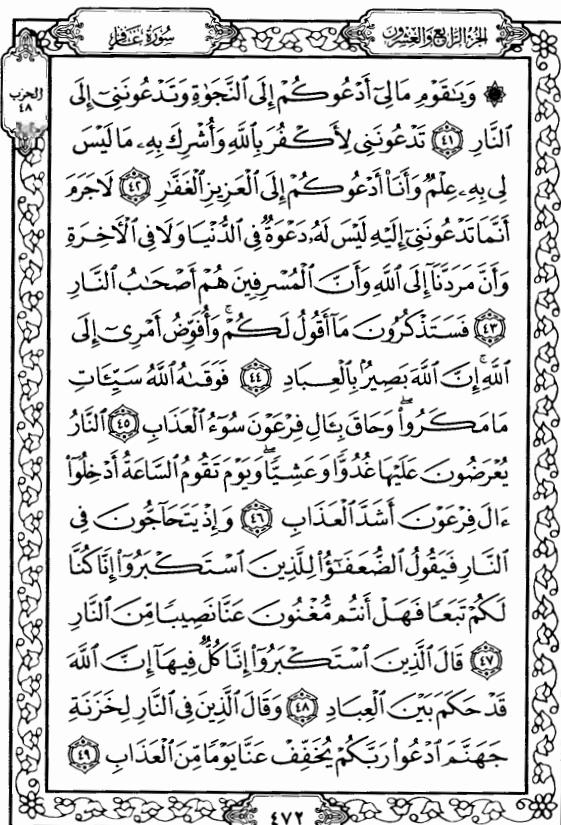
мен сендерге (өткен) топтардың күні сияқты күн (келуі) нен қорқамын" деді. (30) "Айталық: Нұх (F.C.) елінің, Ғад, Сәмүд және олардан кейінгілердің әдеттері тәрізді. Алла (Т.) құлдарына зұлымдық қаламайды!" (31) "Әй елім! Расында мен, сендерге келетін ойбайласу күнінен қорқамын!" (32) "Сол күні арттарыңа бұрылып қашасыңдар. Сендерді Алладан қорғаушы болмайды. Алла кімді адастырса, оған тура жол көрсетуші болмайды." (33)

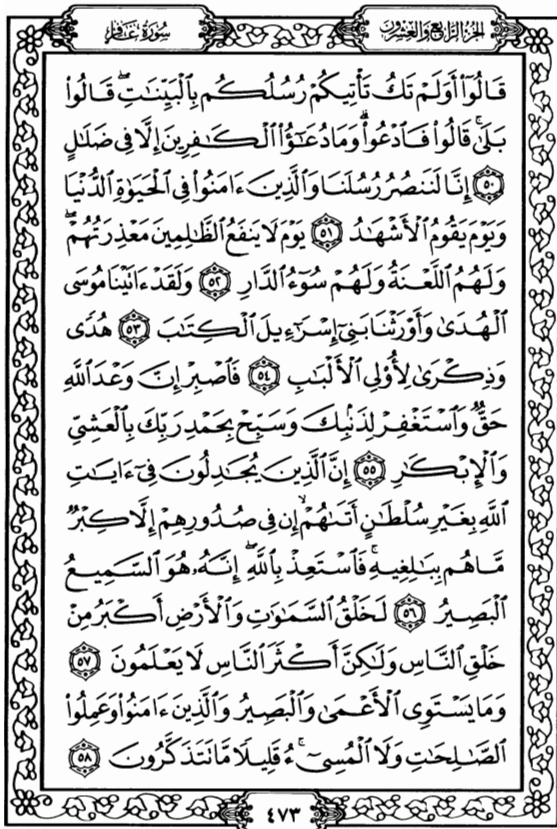
төкаппар, зорлықшылдардың жүрегіне мөр басады. (Бітейді.)" (35) Перғауын: "Әй һаман! Маған бір мұнара жаса. Бәлкім жолдарға жетермін" дейді. (36) "Көктердің жолдарына жетіп, Мұсаның Тәңірін байқаймын. Расында мен оны өтірікші деп ойлаймын." Осылайша Перғауынға жаман істері көркем көрсетіліп, жолдан тосылды. Перғауынның тәсілдері, мүлде жойылуда. (37) Иман келтірген кісі: "Әй елім! Маған ілесіңдер. Сендерді тура жолға саламын" деді. (38) "Әй елім! Шын мәнінде бұл дүние тіршілігі, уақытша пайдалану. Сөзсіз ахирет, ол; тұрақты жұрт." (39) "Әлде кім бір жамандық істесе, сонда ол, соның өзіндей ғана жаза көреді. Ал және ер, әйел кімде-кім сенген түрде ізгі іс істесе, ал міне солар; жаннатқа кіреді. Сондай-ақ олар онда есепсіз ризыққа бөленеді." (40)

"Расында Мұса (F.C.) дан бұрын Юсып (F.C.) сендерге дәлелдермен келген еді. Алайда сендерге келтірген нәрседен үнемі күдікте едіңдер. Ақыр Юсып (F.C.) қайтыс болғанда: "Алла одан кейін ешбір елші жібермейді" деген едіңдер. Осылайша Алла, шектен шығушы, күдіктенуші кісіні адастырады." (34) "Олар, өздеріне келген ешбір дәлел болмаса да, Алланың аяттары жайында тартысады. Бұл Алланың қасында да мүміндердің қасында да зор кейіс. Өстіп Алла, әрбір

"Әй елім! Маған не болды? Мен сендерді құтылуға шақырамын. Сендер мені тозаққа шақырасыңдар." (41) "Әрі сендер мені Аллаға қарсы болуға сондай-ақ білмеген нәрсені Оған ортақ қосуға да шақырасыңдар. Мен, сендерді өте үстем, аса жарылқаушы Аллаға шақырамын..." (42) "Күдік жоқ, шын мәнінде сендердің мені шақырған нәрселерің, дүниеде де ахиретте де шақыруға лайық емес. (Немесе олар шақыру күшіне ие емес.) Сөзсіз бәріміздің қайтар жеріміз Алла жақ. Расында шектен шығушылар, олар тозақтық." (43) "Таяуда менің айтқанымды түсінесіңдер. Мен ісімді Аллаға тапсырамын. Күдіксіз Алла, құлдарын толық көруші" деді. (44) Енді Алла, оны, олар жасаған сұмдықтарынан қорғады. Перғауындықтарды сүркей азап баурап алды. (Дүниеде суға батты. Ахиретте тозаққа кіреді. Ж.) (45) Олар ертелі-кеш отқа ұсынылады. Қиямет-қайым болған күні: "Перғауындықтарды азаптың ең

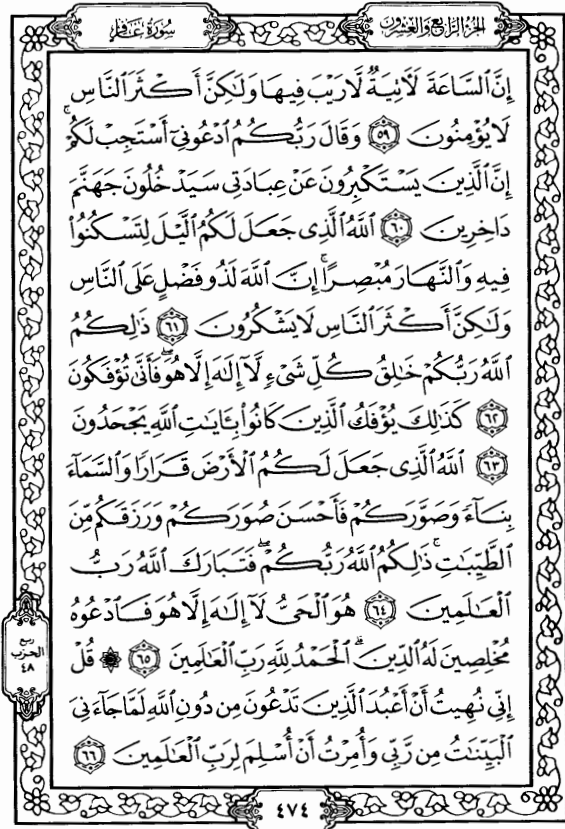

қаттысына кіргізіндер." (46) Сол уақытта олар тозақта керкілдеседі. Нашарлары, паңсығандарына: "Расында біз сендерге ерген едік. Ал енді сендер, бізден оттың бір бөлімін кетіре аласыңдар ма?",- дейді. (47) Паңсығандары: "Расында бәріміз тозақтамыз. Күдіксіз Алла, құлдарының арасына үкім беріп қойған" дейді. (48) Оттағылар, тозақтың сақшысына: "Раббыларыңнан тілеңдер. Азабымыздан бір күн жеңілтісін" дейді. (49)

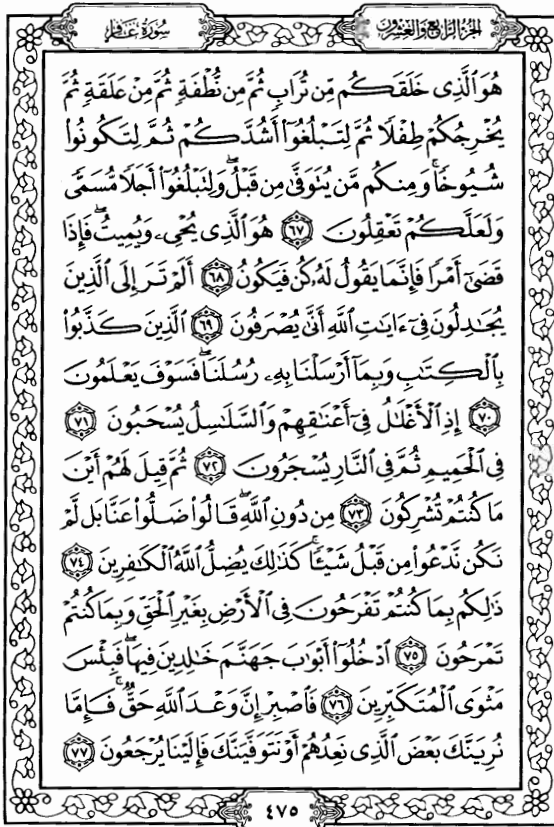
(Тозақ сақшылары): "Сендерге елшілерің мүғжизалармен келмеді ме?,- дейді. Олар: "Әрине!",- дейді. (Сақшылар): "Ендеше жалбарыныңдар, көпірлердің тілегі мүлде зая кетуде" дейді. (50) Расында елшілерімізге иман келтіргендерге дүние тіршілігінде де куәлікке тұратын (қиямет) күні де әлбетте жәрдем етеміз. (51) Ол күні залымдардың желеулері кәдеге аспайды. Оларға қарғыс болады. Және жұрттың жаманы да солардікі. (52) Расында Мұса (Ғ.С.) ға тура жол

беріп, Израил ұрпақтарын Тәуратқа мұрагер қылдық. (53) Ақыл иелеріне тура жол әрі үгіт. (54) (Мұхаммед Ғ.С.) ендеше сабыр ет. Шын мәнінде Алланың уәдесі хақ. Ертелі-кеш күнәңның жарылқануын тіле. Раббыңды дәріптеп, макта. (48-С. 2-А.) (55) Алланың аяттарына байланысты өздеріне бір дәлел келмесе де тартысқандардың көкіректерінде өздері есте жете алмайтын бір менмендік бар. Енді Аллаға сиын. Күдіксіз Ол, толық естуші, аса қырағы. (56) Әлбетте көктер мен жерді жарату, адамдарды жаратудан зор. Бірақ адамдардың көбі түсінбейді. (57) Соқыр мен көруші тең емес. Сондай-ақ иман келтіріп, ізгі іс істегендер мен жамандық істеушілер де тең емес. Аз ғана түсінесіңдер. (58)

Расында қиямет сағаты келеді. Онда шәк жоқ. Бірақ адамдардың көбі сенбейді. (59) Раббыларың: "Маған жалбарыңдар! Тілектеріңді қабылдаймын. Расында Маған құлшылық қылудан паңсығандар, олар қор болып, тозаққа кіреді" дейді. (60) Ол сондай Алла, сендерге түнді тынығу, күндізді көру үшін жаратты. Күдіксіз Алла, тым кеңшілік иесі. Бірақ адамдардың көбі шүкірлік қылмайды. (61) Міне осы Алла Раббыларың. Әр нәрсені жаратушы; Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Қайтып адастырыласыңдар? (62) Осылайша Алланың аяттарына қарсы келгендер адастырылады. (63) Ол Алла сендерге жерді тұрақ, көкті күмбез қылды. Сондай-ақ сендерді бейнелегенде көркем бейнеледі. Және де таза нәрселерден көрек

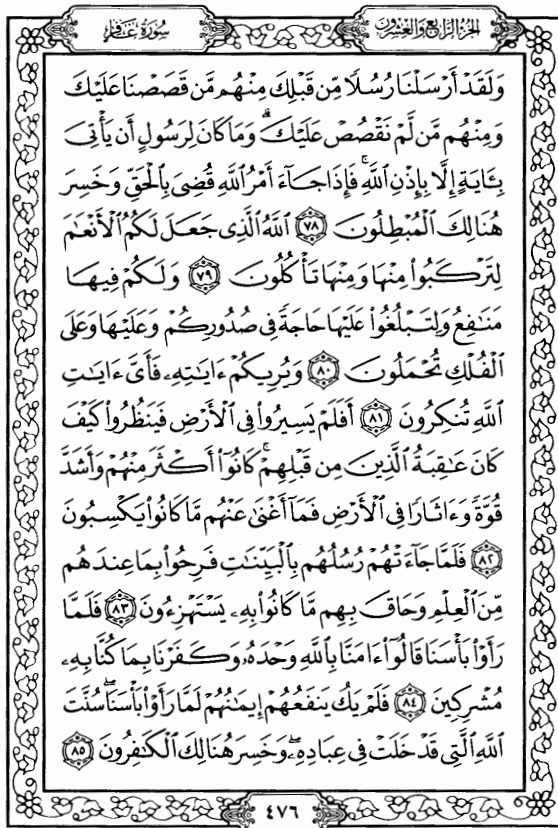
берді. Міне осы Алла, Раббыларың. Төтенше ұлы Алла, бүкіл әлемнің Раббы. (64) Ол тірі Алладан басқа ешбір тәңір жоқ. Ендеше дінді Оған арнап, нағыз ынтамен өзіне жалбарыныңдар. Барлық мақтау бүкіл әлемнің Раббына лайық. (65) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Маған Раббымнан ашық дәлелдер келген заман; сендердің Алладан өзге жалбарынғандарыңа құлшылық қылуыма тыйым салындым. Сондай-ақ әлемдердің Раббына бой ұсынуға бұйрылдым" де. (66)

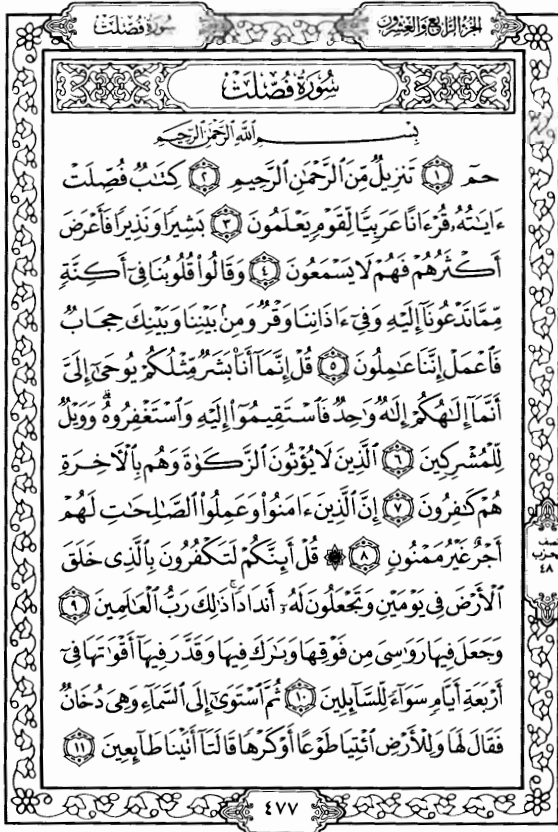
Сондай Алла сендерді топырақтан, сосын мәниден, сосын ұйыған қаннан жаратып, кейін бөбек қып шығарып, соңыра ержеткізіп, көртейтеді. Кейбіреулеріңді (ержетуден) бұрын өлтіреді. Кейбірің белгілі мерзімге жетесіңдер. Әрине ойланарсыңдар. (67) Ол сондай Алла, тірілтеді әрі өлтіреді. Қашан бір істі бұйырғысы келсе, шын мәнінде оған: "Бол" дейді. Сонда ол бола қалады. (68) (Мұхаммед Ғ.С.) Алланың аяттары турасында тартысқандарды

көрмейсің бе? Қалайша айналдырылады? (69) Сондай осы Кітапты, елшілерімізге жібергендерімізді жасынға шығарғандар, олар жедел біледі. (70) Сол уақытта олардың мойындарында ажырғылар, боғаулар болған түрде сүйреледі. (71) Қайнап тұрған суда болып, сосын отқа жағылады. (72) Сосын оларға: "Алладан өзге ортақ қосқан нәрселерің қайда?", - делінеді. (73) олар: "(Өзгелер) бізден ғайып болды. Бәлкім біз бұрын еш нәрсеге шоқынбаушы едік" дейді. Алла көпірлерді өстіп тентіретеді. (74) "Бұл сендердің жер жүзінде орынсыз мез болып, масайрауларыңның салдарынан." (75) Оларға: "Ішінде мәңгі қалатын тозақтың есігінен кіріңдер. тәкаппарлардың орны нендей жаман!" (76) (Мұхаммед Ғ.С.) енді сабыр ет. Алланың уәдесі хақ. Ал енді мейлі оларға еткен уәдеміздің кейбірін саған көрсетсек те (көзің тірісінде болса да) немесе саған өлім берсек те (бұрын қайтыс болсаң да) олар Біз жаққа қайтарылады. (77)

Расында сенен бұрында елшілер жібердік. Олардың кейбірін саған баян еттік те кейбірін баян етпедік. Ешбір елші Алланың рұхсаты болмайынша бір мұғжиза келтіре алмайды. Қашан Алланың әмірі келсе, хақиқат бойынша үкім етіледі. Бұл жерде бұзақылар зиянға ұшырайды. (78) Ол сондай Алла, Сендер үшін малдарды жаратты. Кейбірін мінесіңдер де кейбірін жейсіңдер. (79) Оларда сендерге түрлі пайдалар бар. Олардың үстінде көңілдеріндегі хажетті жерге жетулерің үшін; оларға мініп және кемеде тасымалданасыңдар. (80) Алла сендерге белгілерін көрсетеді. Ал сонда Алланың қайсы белгілеріне қарсы келесіңдер? (81) Олар жер жүзінде кезбеді ме? Сонда өздерінен бұрынғылардың соңының не болғанын көрер еді. Олар, бұлардан көп және күшті әрі жер жүзінде қалдырған деректері мықты еді. Сонда да табыстары олардың

істеріне жарамады. (82) Өйткені оларға, елшілері, мұғжизалармен келгенде, өз қастарындағы білімге мардамсыды да ажыуалаған нәрселері бастарына жетті. (83) Ал енді азабымызды көргенде: "Жалғыз ғана Аллаға сендік. Сондай-ақ Оған ортақ қосқан нәрселерімізге қарсы келдік" дейді. (84) Бірақ, азабымызды көргендегі сенімдері оларға пайда бермейді. Өйткені, Алланың құлдарына байланысты болып, келе жатқан жолы осы. Бұл жерде кәпірлер зиян көреді. (85)

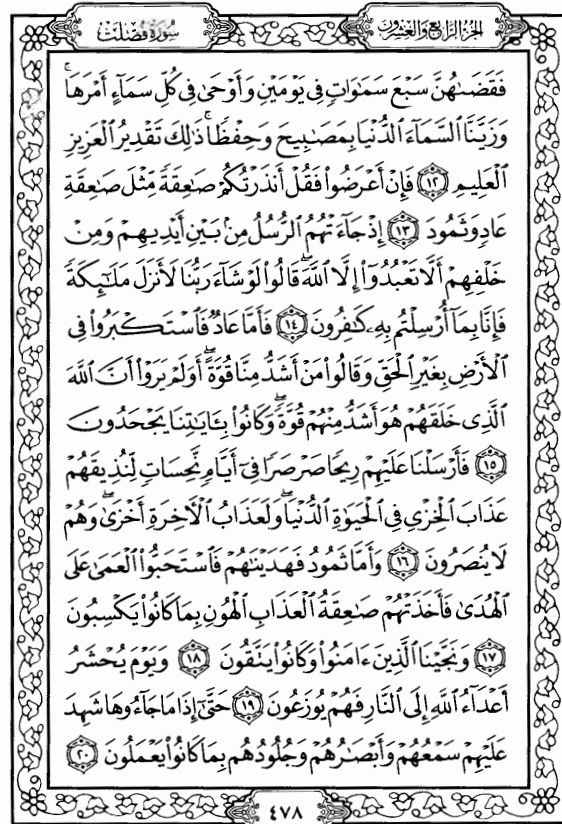

41-ФҰССИЛАТ СҮРЕСІ

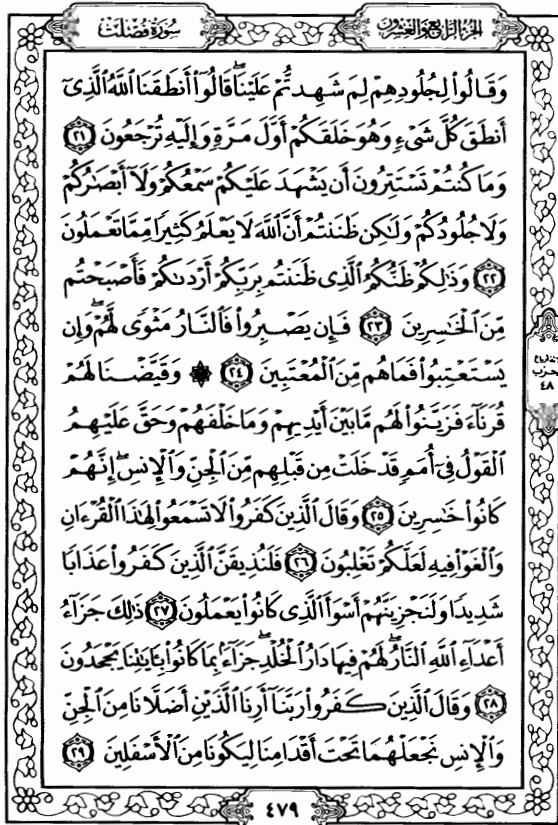
Меккеде түскен. Елу төрт аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла біледі. (1) Аса қамқор, ерекше мейірімді Алла тарапынан түскен. (2) Бұл Кітап, білген ел үшін аяттары ашық-ашық баян етілген арапша Құран. (3) Қуандырушы, қорқытушы. Алайда олардың көбі жалтарады. Сондықтан олар құлақ салмайды. (4) (Мұхаммед F.C.) олар: "Сен бізді шақырған

нәрсеге жүрегімізде бір перде, құлақтарымызда бір керендік бар. Сондай-ақ біз бен сенің арамызда далда бар. Сондықтан сен өзіңше істе де біз өзімізше істейік" деді. (5) (Мұхаммед F.C.): "Мен де сендер сияқты ғана адаммын. Маған: Тәңірлерің бір-ақ Тәңір екендігі уахи етілуде. Сондықтан сол бағытқа жөнеліңдер әрі Одан жарылқау тілеңдер. Аллаға серік қосқандарға нендей өкініш" де. (6) Сондай зекеттерін өтемегендер, солар; өздері ахиретке де қарсы. (7) Расында иман келтіріп, ізгі іс істегендер, олар үшін; таусылмайтын сыйлық бар. (8) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Сендер жерді екі күнде жаратқанға қарсы келесіңдер ме? Сондай-ақ Оған теңеулер жасайсыңдар ма? Бұл бүкіл әлемнің Раббы" де. (9) Жерге үстінен асқар таулар жаратты да құт-береке қойып, жер жүзіндегілердің ризықтарын төрт күнде шамалады. Бұл сураушылар үшін тура жауап. (10) Сосын көкке жөнелді. Ол, бір түтін еді. Сонда оған әрі жерге: "Екеуіңде ерікті немесе еріксіз түрде келіңдер" деді. Екеуі де: "Бой ұсынған түрде келдік" деді. (30-С. 31-А.) (11)

Оларды жеті көк етіп, екі күнде жасады. Сондай-ақ әр көктің міндетін өзіне білдірді. Жақын көкті жұлдыздармен әшекейледік әрі қорғауға алдық. Осы тым үстем, толық білуші Алланың тақдыры. (Басқа: 7-С. 54-А. 10-С. 3-А. 11-С. 7-А. 25-С. 59-А. 32-С. 4-А. 50-С. 38-А. 57-С. 4-А. болып, жеті жерде жер, көк бүкіл әлемнің алты күнде жаратылғандығы баян етіледі. Бірақ Алланың қасында бір күн елу мың жыл.70-С. 4-А.) (12) (Мұхаммед Ғ.С.) олар бет бұрса: "Сендерге Ғад, Сәмүд елінің басына келген нажағай сияқты апатты ескертемін" де. (13) Сол уақытта оларға ілгері кейін елшілер келіп: "Аллаға ғана құлшылық қылыңдар" дегенде, олар: "Егер Раббымыз қаласа, әлбетте періштелер түсірер еді. Расында біз сендер арқылы жіберілген нәрсеге қарсымыз" деді. (14) Сонда Ғад елі жер жүзінде орынсыз өздерін жоғары санап: "Бізден артық күшті кім бар?", - деген еді. Олар өздерін жаратқан Алланың олардан көрі күштірек екендігін білмеді ме? Олар, аяттарымызға қарсы келді. (15) Оларға дүниеде қорлық азабын таттыруымыз үшін өздеріне сәтсіз күндерде суық дауыл жібердік. Әрине ахирет азабы одан да қорлаушы. Оларға көмек етілмейді. (16) Ал енді Сәмүд еліне келсек,

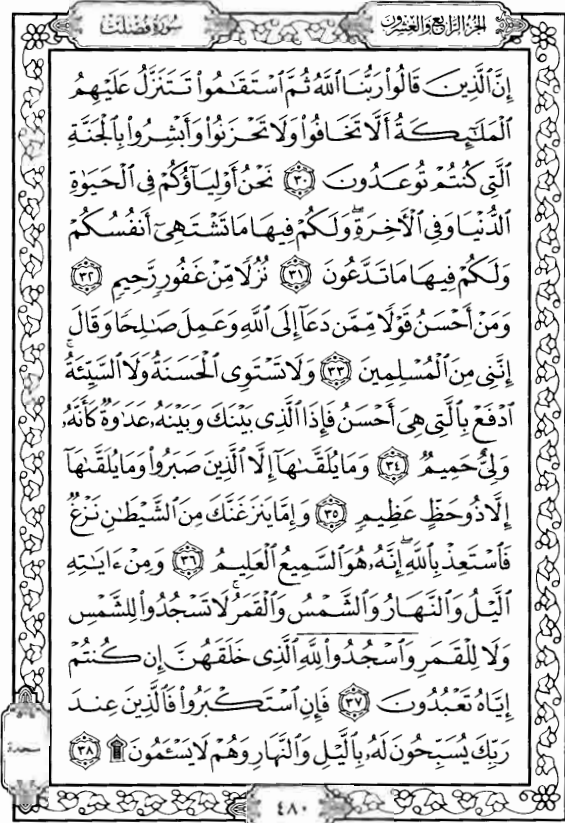
оларға тура жол көрсеттік; бірақ олар туралықтан көрі көзсіздікті жақсы көрді. Сондықтан оларды қылықтарының салдарынан қорлық азабының нажағайы қолға алды. (17) Сондай иман келтіріп, сақсынғандарды құтқардық. (18) Сол күні Алланың дұшпандары тозаққа айдалуға жиналып, сонда олар алды-артын тосады. (19) Ақыр олар оған барған кезде; оларға құлақтары, көздері және терілері олардың не істегендеріне айғақ болады. (36-С. 25-А.) (20)

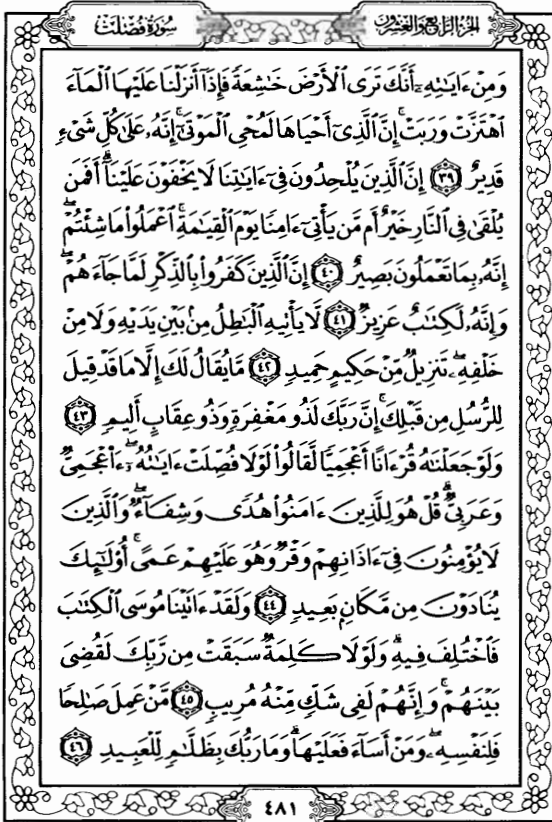
болдыңдар (23) Егер олар, енді шыдайтын болса, олардың орны от. Олар, кешірім тілесе де қабыл етілмейді. (24) Оларға сыбайластар қостық. (Шайтандарды ерікті қылдық. Б.М.) Сонда оларға алды-артындағы нәрселерді әдемі көрсетті. Сондықтан бұлардан бұрын өткен, жын және адам баласынан болған елдерге берілген азап әмірі бұлардың басына да келді. Өйткені олар, зиянға ұшыраушылардан еді. (25) Және қарсы келушілер: "Бұл Құранды тыңдамаңдар, оқылғанда шуылдаңдар. Бәлкім жеңіске ие боларсыңдар" десті. (26) Әрине қарсы қелгендерге қатты азап таттырамыз. Сондай-ақ істеген жамандықтарының сазайын береміз. (27) Міне осы Алланың дұшпандарының сазайы от. Олар үшін онда мәңгілік орын бар. Аяттарымызға қарсы келгендердің жазасы (осы). (28) Қарсы болғандар: "Рабымыз! Жыннан да адамдардан да бізді адастырғандарды көрсет! Оларды табандарымыздың астына салайық. Ең төмендегілерден болсын" дейді. (29)

Олар терілеріне: "Не үшін бізге куә болдыңдар?", – дейді. (Терілері): "Бізді әр нәрсені сөйлеткен Алла сөйлетті; сендерді алғаш рет жаратқан және Сол жаққа қайтарыласыңдар" деп жауап береді. (21) Сендер өздеріңе құлақтарың, көздерің және терілерің айғақ болады деп жасырынбаушы едіңдер. Тіпті Алла, істегендеріңнің көбін білмейді деп ойлаушы едіңдер. (22) Міне осы Рабыларың туралы ойлаған ойларың, өздеріңді жойды да сонда зиянға ұшыраушылардан

Расында: "Рабымыз Алла" деп, сосын мықты тұрғандар, оларға періштелер түседі де: "Қорықпаңдар, кейімендер! Сендерге уәде етілген жаннат арқылы қуанышқа бөленіңдер" дейді. (30) "Біз, дүние тіршілігінде де ақиретте де достарыңбыз. Сендерге ол жаннатта көңілдерің көксеген нәрселер бар. Сондай-ақ сендерге не тілесендер бар." (31) Бұл аса жарылқаушы, тым мейірімді Алла тарапынан бір сыйлық. (32) "Шын! Мән Мұсылмандарданмын." деп, Аллаға шақыра отырып ізгі іс істеген кісіден сөз тұрғысынан жақсы кім бола алады? (33) Жақсылық пен жамандық тең емес. Жамандықты ең көркем түрде жолға сал. (Жамандыққа қарсы жақсылық қыл.) Сол уақытта сені мен екеуің араңда дұшпандық болған біреу, өте жақын достай болып кетеді. (34) Бұл қасиет; сабыр еткендерге ғана нәсіп болады. Сондай-ақ бұл сипатқа зор несібелілер ғана ие бола алады. (35)

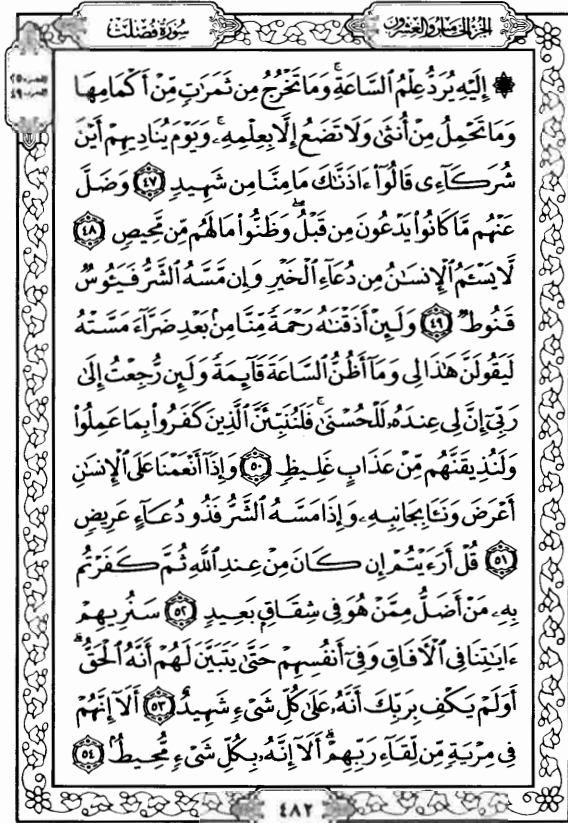
Ал енді сені шайтаннан бір түлен түртсе, сонда Аллаға сиын. Өйткені, Ол әр нәрсені толық естуші, білуші. (36) (Сәжде бар.) Түн мен күндіз және күн мен ай Алланың дәлелдерінен. Күнге де айға да сәжде қылмандар. Оларды жаратқан Аллаға сәжде қылыңдар; егер Оған құлшылық қылатын болсаңдар. (37) (Мұхаммед F.C.) егер олар тәкаппарланса, Рабыңның қасындағылар, (періштелер) Оны, күндіз-түні дәріптеуден жалықпайды. (38)

(Мұхаммед F.C.) расында жердің құрғап қалғанын көресің. Сонда Біз оған жаңбыр жаудырған мезгілде құлпырып көпсуі Алланың дәлелдерінен. Күдіксіз оны тірілткен Алла, өліктерді де тірілтеді. Өйткені Оның әр нәрсеге толық күші жетуші. (39) Шын мәнінде сондай аяттарымызда бұрмалаушылық жасағандар, Бізге жасырын емес. Ендеше отқа тасталған біреу жақсы ма? Немесе қиямет күні аман-есен келген біреу жақсы ма? Қалағандарыңды

істендер. Сөзсіз Алла, не істегендеріңді толық көруші. (40) Расында өздеріне Құран келген кезде, қарсы болғандар бар. Шын мәнінде ол, ардақты бір Кітап.(41) Оның алдынан да артынан да бос сөз келмейді. (араласпайды.) Аса дана, өте мақтаулы Алла тарапынан түсірілген. (42) (Мұхаммед F.C.) саған сенен бұрынғы елшілерге айтылған ғана айтылды. Күдіксіз Раббың жарылқау әрі күйзелтуші азап иесі. (43) Мұбада оны бөгде тілде бір Құран қылсақ, әлбетте олар: "Аяттары неге ашық баян етілмеген? Арапқа бөгде тілде айтыла ма?,"- дер еді. "Ол Құран иман келтіргендерге бір тура жол және шипа" де. Ал иман келтірмегендердің құлақтарында кереметтік бар. Сондай-ақ Құран оларға бір соқырлық. (Қараңғылық.) Олар ұзақ бір жерден шақырылғандай. (44) Расында Мұса (F.C.) ға кітап бердік. Сонда ол туралы да таласылды. Раббыңнан алдын ала бір үкім болмаса еді, әріне араларында іс біткен болар еді. Анығында олар, шәк ішінде одан күдіктенуде. (45) Кім ізгі іс істесе, сонда өзі үшін. Ал кім жамандық істесе де өзіне тән. Раббың құлдарына зұлымдық істеуші емес. (46)

Қиямет мезгілінің мәліметі Аллаға тән. Оның білуінен тыс, жемістердің ешбірі қауашағынан шықпайды. Және ешбір ұрғашы жүкті болмайды да тумайды. Оларға: "Менің ортақтарым қайда?",- деп сұралған күні, олар: "Саған ұсындық; бізден оған куә болушы жоқ" дейді. (47) Бұрынғы шоқынғандары олардан ғайып болды. Өздерінің қашар жерлері болмағанын түсінді. (48) Адам баласы жақсылық тілеуден жалықпайды да егер оған бір жамандық душар болса, сонда мүлде күдер үзіп, үмітсізденеді. (49) Ал егер оған шалдыққан бейнеттен кейін өзіне жанымыздан мәрхамет етсек: "Бұл менің ақым; тіпті қиямет-қайым боларын да ойламаймын" дейді. Мүбада Раббыма қайтарылсам да сөзсіз мен үшін Оның жанында тағы жақсырағы бар" дейді. Әлбетте осындай қарсы болғандардың не істегендерін түсіндіреміз. Сондай-ақ оларға азаптың ауырын таттырамыз. (50) Қашан адам баласына бір нығмет берсек, бет бұрады да өз жағына қыңыраяды. Қашан оған бір сұмдық душар болса, сонда ол, көлемді түрде жалбарынады. (51) (Мұхаммед Ғ.С.): "Көрдіндер ме? Я, осы Құран

Алланың қасынан келген болып, сосын оған қарсы келсеңдер, ол ұзақ қайшылыққа түскен біреуден артық адасқан кім бола алады?" (52) Құранның мүлде шын екендігі айқындалғанға дейін әлемдегі және өздеріндегі белгілерімізді жедел көрсетеміз. Расында Раббыңның әр нәрсеге куә екендігі саған жеткілікті емес пе? (53) Абайландар! Расында олар Раббыларына жолығудан күдіктенуде. Көңіл бөліңдер. Әрине Алла әр нәрсені толық меңгеруші. (54)

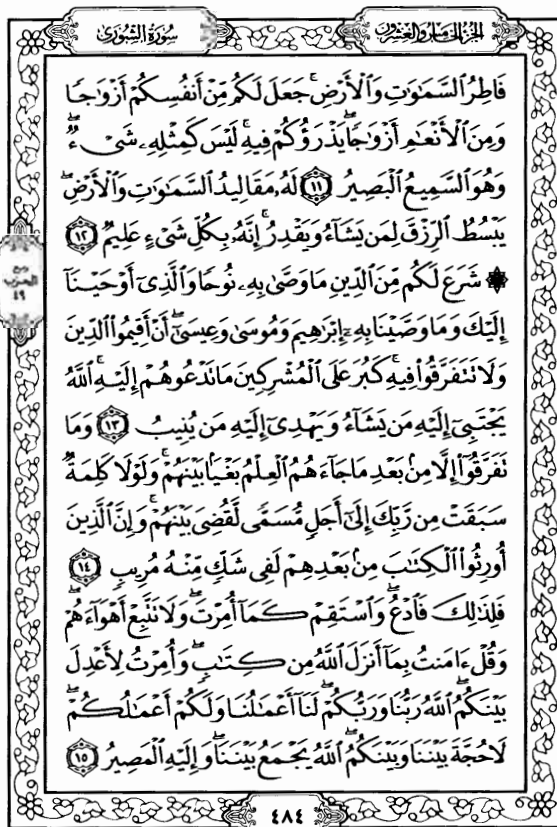

42-ШУРА СҮРЕСІ

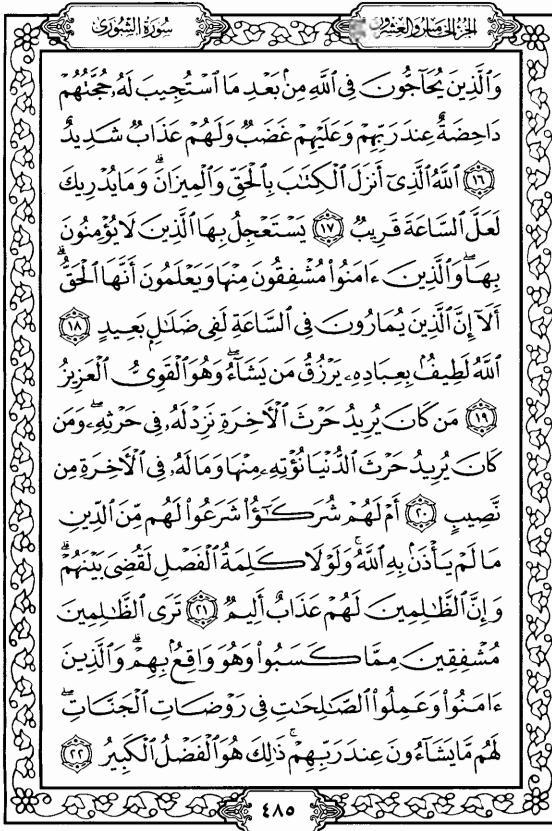
Меккеде түскен. Елу үш аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла (Т.) біледі. (1-2) (Мұхаммед Ғ.С.) тым үстем, аса дана Алла (Т.) саған да сенен бұрынғыларға да осылайша уахи етті. (3) Көктердегі, жердегі барлық нәрсе Онікі. Ол тым жоғары, өте зор. (4) (Алладан қорқып) көктер үстінен жарыла жаздайды. Періштелер Раббыларын дәріптей мақтап,

жердегілерге жарылқау тілейді. Көңіл бөліңдер. Күдіксіз Алла, тым жарылқаушы, төтенше мейірімді. (40-С. 7-А.) (5) Сондай Алладан өзге ие жасап алғандарды; Алла бақылайды. (Мұхаммед Ғ.С.) Сен оларға кепіл емессің. (6) Осылайша қалалардың орталығы (Мекке халқын) әрі маңындағыларды қорқытуың және де болуында шәк жоқ күні, жиналуды ескертуің үшін; саған арапша Бір Құран уахи еттік. Ол күні; бір топ жаннатта, бір топ тозақта. (7) Мүбада Алла қаласа оларды бір-ақ үммет қылар еді. Алайда Алла, кімді қаласа, мәрхаметіне бөлейді. Залымдарға дос та көмекші де жоқ. (8) Я, олар Алладан өзге ие жасап алды ма? Негізінде Алла, өзі ие; Ол өліні тірілтеді. Және Оның әр нәрсеге толық күші жетуші. (9) Сендер тартысқан нәрсе турасында шешім жасау Аллаға тән. Міне осы Алла, менің Раббым. Оған тәуекел еттім әрі Оған мойынсал болдым. (10)

Көктер мен жердің жаратушысы; сендер үшін өз жыныстарыңнан жұбайлар жаратып, хайуандар үшін де жұптер жаратушы. Өстіп сендерді өсірді. Еш нәрсе Ол сияқты емес. Ол Алла, әр нәрсені естуші, толық көруші. (11) Көктер мен жердің (қазыналарының) кілті Оған тән. Кімді қаласа, несібесін кеңітеді де шамалайды. Өйткені Ол, әр нәрсені толық білуші. (12) (Мұхаммед F.C.) Алла Нұх (F.C.) қа нұсқау берген нәрселерді және саған уахи еткенімізді сондай-ақ Ыбырайым, Мұса және Гиса (F.C.) ға нұсқау берген нәрселерімізді сендерге діни жол қылды: Дінді мықты орындаңдар да дінде бөлінбеңдер. Сенің шақырған нәрсең мүшріктерге ауыр келді. Алла оған (сен шақырған дінге) кімді қаласа, оны сайлайды. Кім Оған бейімдесе оны тура жолға салады. (13) Олар өздеріне білім келгеннен кейін араларындағы көре алмастықтың салдарынан ғана бөлінді. Егер Раббың тарапынан, белгілі бір мерзімге дейін сөз бекіген болмаса еді, әлбетте араларында іс біткен болар еді. Расында олардан кейін Кітапқа мұрагер етілгендер де

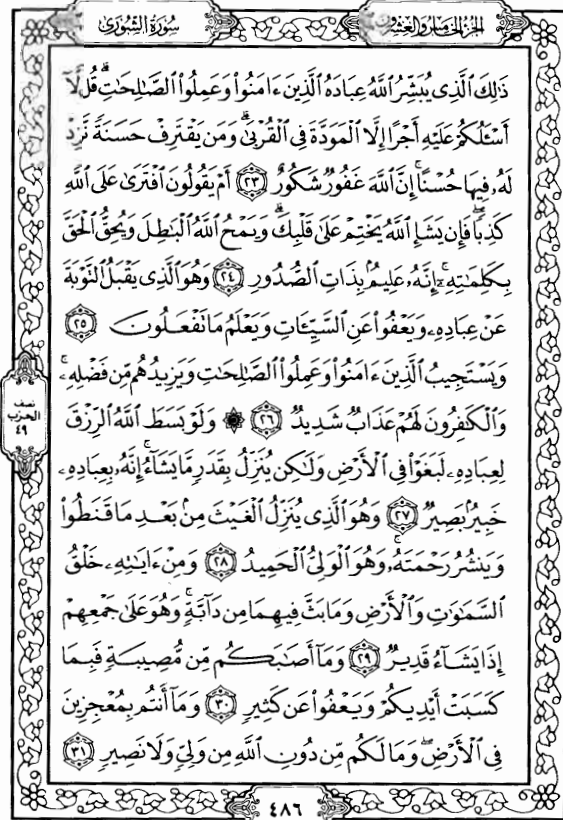
әлбетте одан шәк ішінде күдүктенуші. (14) (Мұхаммед F.C.) міне сол үшін хақиқатқа шақыр да бұйрылғаныңдай мықты тұр. Олардың ойларына ілеспе және оларға: "Алла түсірген Кітапқа иман келтірдім. Сондай-ақ араларыңда әділдік қылуға бұйрылдым. Алла, біздің де Раббымыз, сендердің де Раббыларың. Біздің ісіміз бізге, сендердің істерің сендерге тән. Сендер мен біздің арамызда тартыс жоқ. Алла арамызды қосады. Және қайтар орын сол жақ" де. (15)

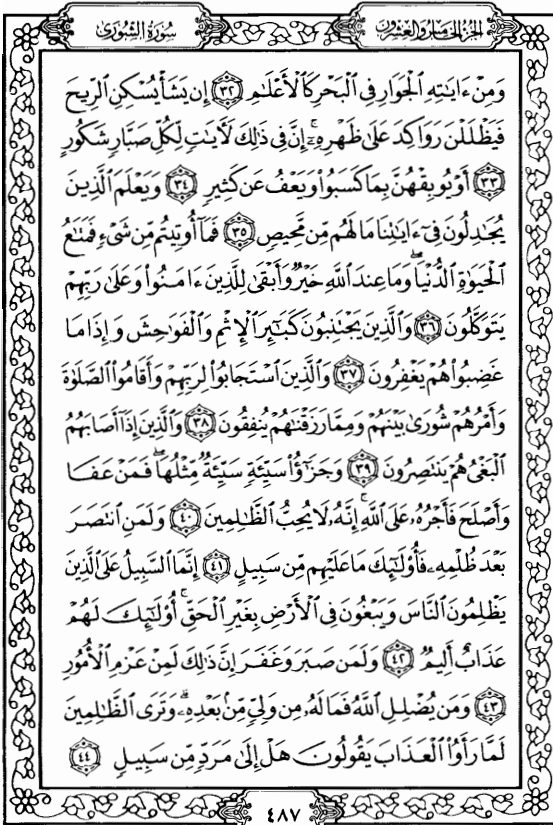
күшті, тым үстем. (19) Кім ахирет пайдасын қаласа, оған оның пайдасын арттыра түсеміз. Ал және кім дүниенің пайдасын іздесе, оған одан береміз. Оған ахиретте несібе жоқ. (20) Немесе дін тұрғасынан Алла бұйырмаған нәрсені оларға шаригат қылатын ортақтары бар ма? Егер Алланың шешімі бекіген болмаса еді, әрине араларында іс бітер еді. Күдіксіз залымдар үшін күйзелтуші азап бар. (21) (Мұхаммед Ғ.С.) залымдарды, қылмыстарының жазасы келуінен шошығандарын көресің. Ал сондай иман келтіріп, түзу іс істегендер, жаннат бақшаларында болады. Олар үшін Раббыларының қасында не тілесе бар. Міне сол, ұлы кеңшілік. (22)

Дін қабылданғаннан кейін Алла турасында дауласқандардың даулары Раббыларының қасында босқа. Оларға ашу және қатты азап бар. (16) Ол сондай Алла, Кітапты және өлшеуді шындықпен түсірді. Қайдан білесің? Қиямет жақын шығар. (17) Оған сенбегендер, асығыс тілейді. Сенгендер, одан үрейленіп, оның хақ екенін біледі. Сақ болыңар! Ол мезгіл жайында тартысатындар, әлбетте ұзақ адасуда. (18) Алла (Т.) құлдарын өте аяушы. Кімді қаласа, несібе береді. Ол өте

Міне Алла, иман келтіріп, түзу іс істеген құлдарын қуанышқа бөлейді. (Мұхаммед Ғ.С.): "Сендерден бұған жақындық махаббаттан басқа ешбір ақы тілемеймін" де. Кім бір жақсы табысқа ие болса, оның бұндағы жақсылығын арттыра түсеміз. Күдіксіз Алла, тым жарылқаушы, шүкірлікті бағалаушы. (Бұл аяттағы, жақын сүйіспеншілік: "Құлшылық арқылы Аллаға жақындау. Немесе Құрайштан болғандығым үшін жақындық көрсетіп жапа бермеулеріңді қалаймын" деген ұғымдарда. Б.Ж.М.К.Р.) (23) (Мұхаммед Ғ.С. олар сені): "Аллаға өтірік жала қойды" дей ме? Алла қаласа, сенің жүрегіңді де бітер еді. Алла, өтірікті жойып, өз сөздерімен шындықты шынға шығарады. Өйткені Ол, жүректегілерді толық біледі. (24) Ол, құлдарының тәубесін қабыл етеді де күнәларын кешіреді. Әрі не істегендеріңді біледі. (25) Сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендердің тілегін қабыл етіп, кеңшілігімен арттыра түседі. Ал қарсы болғандар үшін қатты азап бар. (26) Егер Алла құлдарына несібені кеңітіп жіберсе, әлбетте жер жүзінде бүліншілік шығарады. Бірақ қалаған мөлшерде несібе береді. (43-С. 32-А.) Өйткені Ол, құлдарынан толық хабар алушы, көруші. (27) Ол сондай Алла, олар күдер үзгеннен кейін

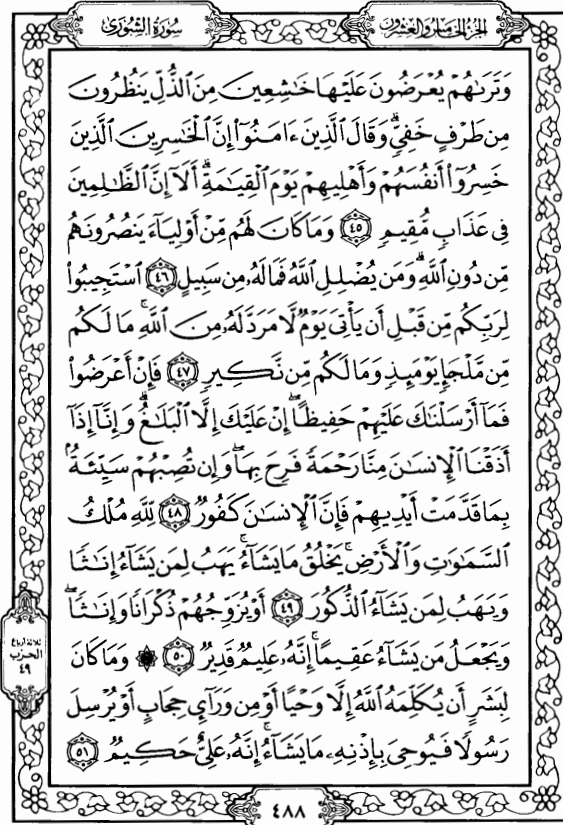
жаңбыр жаудырып, рахметін шашады. Ол мақтаулы ие. (28) Көктер мен жердің жаратылуы және ондағы жәндіктердің таралуы Оның белгілерінен. Ол, оларды қашан қаласа да жинауға күші толық жетеді. (29) Бастарыңа келген бір ауыршылық, қолекі істегендеріңнің салдарынан болады. Және де Алла көбін кешіп жібереді. (30) Сендер Оны жер жүзінде осалдата алмайсыңдар. Сондай-ақ сендерге Алладан өзге ие де жәрдемші де жоқ. (31)

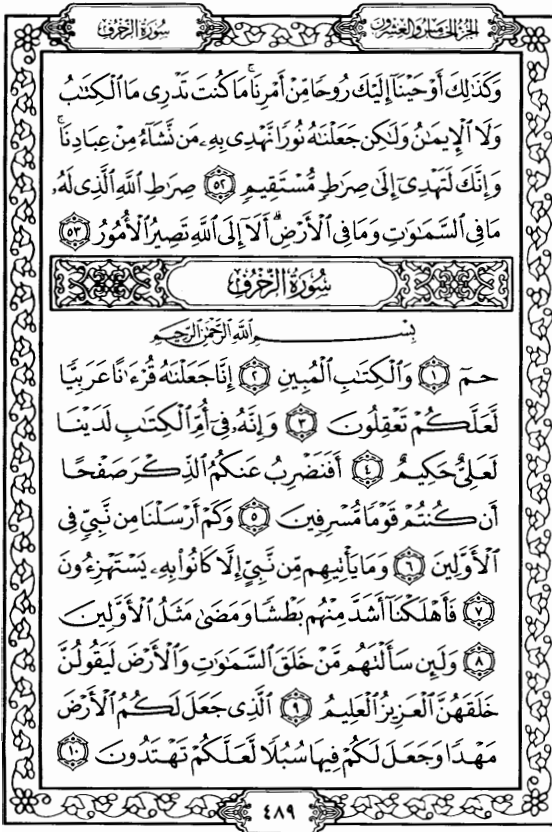
Теңізде таулардай кемелердің жүруі де Алланың белгілерінен. (32) Егер Ол қаласа, желді тоқтатар еді де кемелер су үстінде тұрып қалар еді. Даусыз бұнда өте сабырлы, толық шүкір етушілерге өнегелер бар. (33) Немесе оларды қылмыстарының салдарынан жоқ етеді; көбін кешірім етеді. (34) Аяттарымыз турасында тартысқандар, өздеріне бір қашатын жер болмағанын білсін. (35) Ал енді сендерге берілген нәрсе, дүние тіршілігінің ғана пайдасы. Алланың қасындағы нәрселер иман келтіріп,

Раббыларына тәуекел етушілер үшін хайырлы да тұрақты. (36) Сондай зор күнәлардан, арсыздықтардан сақтанған сондай-ақ ашу кернеген кезде өздері кешірім еткендер; (37) Ал және сондай Раббыларына мақұл дегендер, намазды толық орындағандар сондай-ақ өзара істерін кеңеспен жүргізгендер және өздеріне берген несібемізді тиісті орындарға жұмсағандар. (3-С. 159-А.) (Т-Қ.) (Өзара ақылдасып, іс жүргізу Мұсылманшылықтың елеулі бір сипаты боп, саналады.) (38) Және де егер оларға бір зұлымдық болса, олар жәрдемдеседі. (39) Бір жамандықтың жазасы өзіндей ғана жамандық. Сонда кім кешірім етіп, жарасса; онда оның сыйлығы Аллаға тән. Күдіксіз Ол, залымдарды жақсы көрмейді. (40) Әлбетте біреу зұлымдық көргеннен кейін өшін алса, сонда оларға сын жоқ. (41) Шынында сөгіс, адамдарға зұлымдық қылып, жер жүзінде орынсыз шектен шыққандарға лайық. Міне солар үшін жан түршігерлік азап бар. (42) Әрине кім сабыр етіп, кешірімді болса, дау жоқ, істердің ең маңыздысы осы. (43) Әлде кімді Алла адастырса, сонда одан кейін оның ешбір жәрдемшісі болмайды. Залымдар азапты көрген сәтте: "Қайтатын бір жол бар ма?"; - дегенін көресің. (44)

Олар тозаққа төндірілгенде, корлықтан сүмірейіп, жасырын көз құйрығымен қарағанын көресің; иман келтіргендер оларды: "Зиянда болғандар, қиямет күні; өздерін де семьяларын да зиянға ұшыратқандар" дейді. Байқандар! Дау жоқ, залымдар тұрақты азапта болады. (45) Олардың өздеріне Алладан басқа жәрдем ететін достары жоқ. Әлде кімді Алла адастырса, сонда оған ешбір жол жоқ. (46) Алла тарапынан, кейін қайтарылмайтын бір күн келуден бұрын Раббыларыңа мақұл дендер. Ол күні сендерге паналар жер жоқ әрі тана алмайсыңдар! (47) (Мұхаммед F.C.) енді егер олар бет бұрса, сені оларға күзетші етіп, жібермедік. Саған жалғастыру ғана міндет. Расында қашан адам баласына өз мәрхаметімізден таттырсақ, сонда оған мәз болады. Ал егер қолекі істеген кесірлерінің салдарынан бастарына бір жамандық келсе, сонда сөз жоқ, адам баласы мүлде қарсы келеді. (48) Көктер мен жердің иелігі Аллаға тән. Қалағанын жаратады. Кімге қаласа, қыздар, кімге қаласа ұлдар береді. (49) Немесе ұлдармен қыздарды жүп-жүбімен береді. Сондай-ақ қалағанын бедеу қылады. Күдіксіз

Ол, толық білуші, аса күшті. (50) Алла (Т.) бір адам баласымен көкейіне салу түрінде немесе перде артынан ғана сөйлеседі: Не бір елші жіберіп, өз бұйрығымен қалағанын уахи етеді. Күдіксіз Ол, өте жоғары, хикмет иесі. (Мысалы: Ыбырайым F.C. ға баласын құрбан шалу түсінде аян берілген.27-С. 12-А. Алла (Т.) Мұса F.C. ға көрінбей, сөзі естілген түрде сөйлескен. 7-С. 143-А. Көбінесе пайғамбарларға уахи арқылы нұсқау берілген.4-С. 163-А.) (51)

(Мұхаммед F.C.) саған осылайша әмірімізден бір "Рұх" (Құран. Ж.М.Р.) уахи еттік. Сен, Кітап не? Иман не? Білмейтін едің. Бірақ Құранды нұр қылып, онымен құлдарымыздан кімді қаласақ, тура жолға саламыз. Расында сен тура жолға бастайсың. (52) Ол, көктер мен жердегі нәрселер өзіне тән Алланың жолы. Сақ болыңдар! Істер Аллаға қайтады. (53)

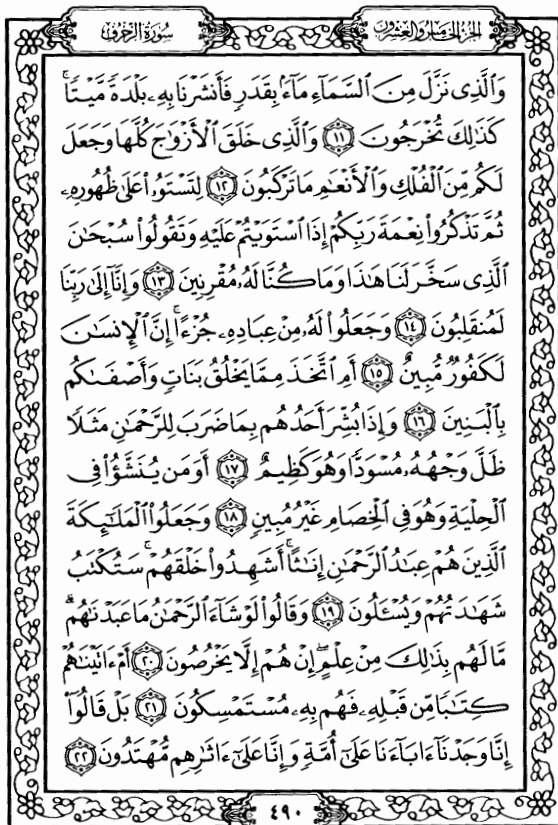
43-ЗҮХРҮФ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Сексен тоғыз аят.

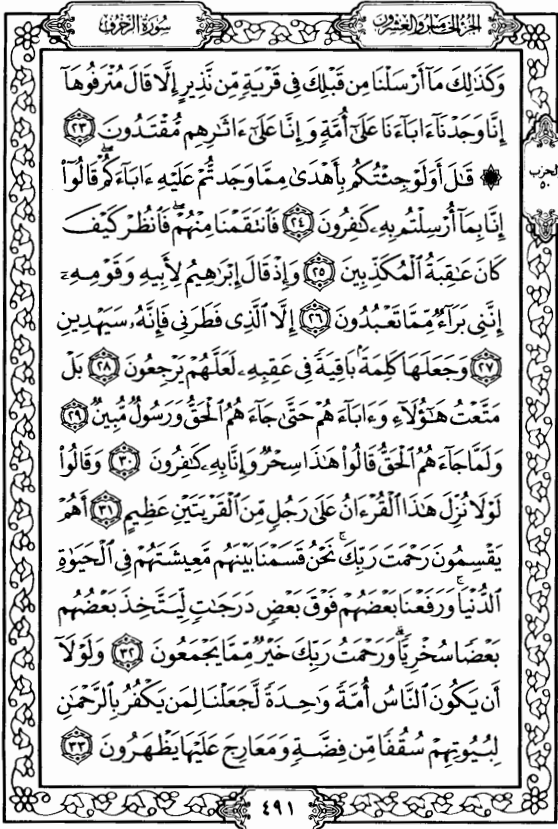
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Ұғымын Алла біледі. (1) Ашық Кітапқа серт. (2) Расында түсінулерің үшін оны Арапша Құран қылдық. (3) Күдіксіз ол қасымыздағы негізгі Кітапта өте жоғары, терең сырлы. (4) Сендер шектен шыққан ел екен деп, үгіт баян етуден айнып кетейік пе? (5) Бұрынғыларға қаншалаған пайғамбар жібергеніміз. (6) Олар өздеріне келген пайғамбарды ұдайы мазақ қылды. (7) Сондықтан олардан күштіректерді типыл қылдық. Бұрынғылардың мысалы өтті. (8) (Мұхаммед F.C.) егер олардан: "Көктер мен жерді кім жаратты?",- деп сұрасаң, әрине: "Оларды өте үстем, аса білуші Алла жаратты" дейді. (9) Сондай Алла, сендерге жерді бесік қылды да онда тура жүрулерің үшін жолдар жаратты. (10)

Ол сондай Алла, көктен мөлшермен жаңбыр жаудыруда. Сонда онымен өлі бір жерді құлпырттық. Сол сияқты тіріліліп, шығарыласындар. (11) Ол сондай Алла, барлық жұптерді жаратты. Сондай-ақ сендерге кемеден және хайуандардан мінетін көлік жаратты. (12) Олардың үстіне мінсеңдер, сосын Раббыларыңның нығметін еске алып: "Бұны бізге бағындырған Алла пәк. Өйткені біз бұған жақындаса алмайтын едік" дейсіңдер (13) "Күдіксіз Раббымызға қайтарыламыз." (14) (Мұхаммед F.C.) олар Аллаға құлдарының бір бөлімін арнады. (Періштелерді Алланың қыздары дейді.) Расында адам баласы ашық нәсік. (15) Немесе Ол, жаратқандарынан қыздарды өзі алып, ұлдарды сендерге арнады ма? (16) Олардың біреуіне Аллаға арнағанының ұқсасы шүйіншіленсе, (қатының қыз тапты делінсе,) беттері қарайып, оны ашу кернейді. (17) Моншақ ішінде тәрбиеленіп, өз дауында баян ете алмайтын біреу ме? (Осындай нәзік жаралған қыздар Алланикі бола ма?) (18) Олар, Алланың құлдары періштелерді өздерінше әйелдерге балайды. Олар,

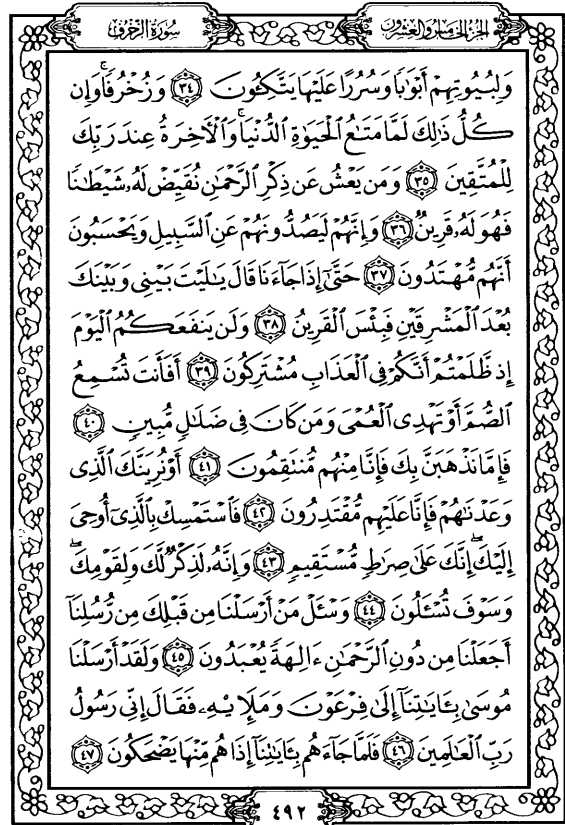
олардың жаратылуын көріп пе еді? Олардың бұл куеліктері жазылып жене сұралады. (19) Тағы олар: "Мейірімді Алла, қаласа еді, біз періштелерге табынбас едік" деді. Олардың оған байланысты мәліметтері жоқ. Олардікі мүлде межелеу ғана. (20) Немесе оларға бұдан бұрын бір кітап бердік те соған жабысуда ма? (21) Керісінше, олар: "Аталарымызды бір жол үстінде таптық. Расында біз де олардың іздеріне түсіп, тура жол табамыз" дейді. (22)

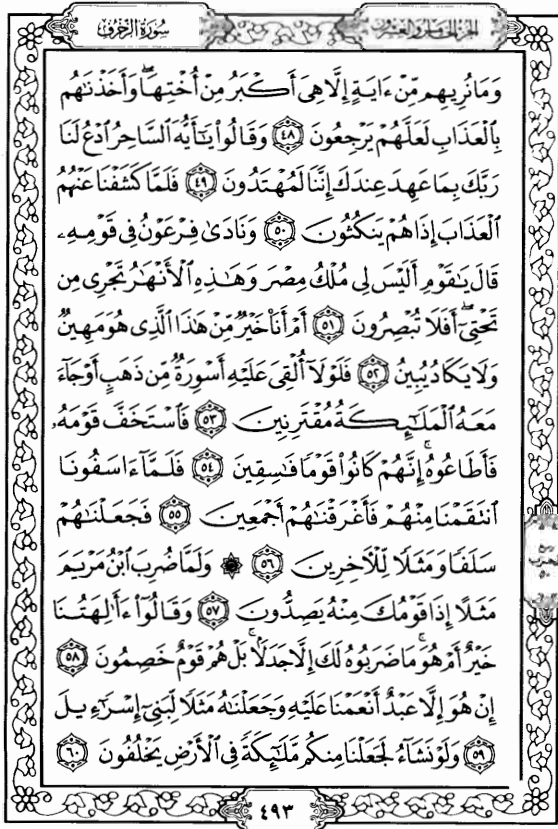
Осылайша (Мұхаммед F.C.) сенен бұрын бір мемлекетке пайғамбар жіберген болсақ, олардың беделділері: "Расында біз аталарымызды бір жол үстінде таптық. Біз де солардың ізіне түсеміз" деді. (23) (Әр пайғамбар): "Егер сендер аталарыңды тапқан жолдан турарағын әкелсем де ме?", - деді. Олар: "Расында сендер арқылы жіберілген нәрселерге қарсымыз" деді. (24) Сонда Біз де олардың тиісті жазасын бердік. Енді қара, жасынға шығарушылардың соңы

қалай болды? (25) Сол уақытта Ыбырайым (F.C.) әкесіне әрі еліне: "Шын мәнінде мен сендердің табынған нәрселеріңнен бездім" деді. (26) "Бірақ мені жаратқан Алла басқа. Өйткені Ол, мені тура жолға салады..." (27) Ыбырайым (F.C.) бұл (Алланы бірлеу) сөзін кейінгі ұрпақтарына мұра етіп, қалдырды. Әрине олар осыған қайта оралар. (28) Сонда да оларды әрі аталарын Құран және ашық баян етуші Елші келгенге дейін қамтамасыз еттім. (29) Оларға Құран келген сәтте, олар: "Бұл бір сиқыр. Шынында бұған қарсымыз" деді. (30) Олар: "Бұл Құран (Мекке, Тайып) екі қаладан ірі бір адамға түсірілсе еді" деді. (31) (Мұхаммед F.C.) Раббыңның мәрхаметін олар бөліп бере ме? Олардың дүние тіршілігіндегі несібесін араларына Біз үлестірдік. Сондай-ақ бір-біріне бағынсын деп, бірін-бірінен дәрежеде көтердік. Раббыңның мәрхаметі олардың жиган-тергендерінен артық. (32) Егер бүкіл адам баласы біріндей болып, азбайтын болса еді, әрине Аллаға қарсы болғандардың үйлерінің төбесін әрі жоғары шығатын баспалдақтарын күмістен жасар едік. (33)

Үйлерінің есіктерін және сүйеніп үстеріне отыратын дивандарын да күмістен жасар едік. (34) Сондай-ақ алтынға бөлер едік. Бұлардың барлығы дүние тіршілігінің ғана пайдасы. Раббыңның қасындағы ахирет, тақуалар үшін. (35) Әлде кім Рахманды еске алудан көз жұмса, оған шайтанды ерікті қыламыз да сонда ол, оның жолдасы болады. (36) Күдіксіз шайтандар оларды жолдан тосады. Олар өздерін тура жолға түсірілдік деп ойлайды. (37) Ақыр (қиямет күні) бізге келгенде (шайтанға): "Әттең! Менімен сенің араң батыс, шығыстың ұзақтығы болсапы! Нендей жаман жолдассың" деді. (38) Әрине сендерге бүгінгі өкініш пайда бермейді. Сол уақытта зұлымдық істегенсіңдер. Сондықтан азапқа да ортақсыңдар. (39) (Мұхаммед F.C.) саңырауларға сен естіретің бе? Немесе соқырды және ашық адасқан біреуді тура жолға саласың ба? (40) Ал, мұбада сені алып, кетсек (қайтыс болсаң) те оларға лайықты жазаларын береміз. (41) Немесе оларға уәде етілген азапты (көзің тірісінде келтіріп,) әрине саған да көрсетеміз. Күдіксіз оларға күшіміз жетеді. (42) (Мұхаммед F.C.) сен сондай өзіңе уахи етілген Құранға жабыс. Сен шын мәнінде тура жолдасың. (43) Күдіксіз Құран, сен үшін әрі елің үшін бір үгіт. Келешекте

сұраласыңдар. (Оны бағалау, ардақтау және оның шүкірлігін орындауға жауапкерсіңдер. Б.Ж.М.) (44) Сенен бұрын жіберген елшілерімізден сұра: Алладан өзге құлшылық қылатын тәңірлер жасадық па? (45) Күдіксіз Мұса (F.C.) ны да мұғжизаларымызбен Перғауынға сыбайластарына жібердік. Сонда ол, оларға: "Шын мәнінде мен әлемдердің Раббының Елшісімін" деді. (46) Оларға мұғжизаларымызды келтірген сәтте, олар, оған күлген еді. (47)

Оларға көрсеткен мұғжизалар, бір-бірінен үлкен еді. Бәлкім райдан қайтар деп азапқа ұшыраттық. (48) (Олар Мұса Ғ.С.ға): "Әй сиқыршы! Раббыңа өзіңе берген уәде бойынша жалбарын. Біз шын мәнінде тура жолға келейік" десті. (49) Сонда олардан азапты Біз айықтырған кезде олар дереу сөздерінен айниды. (50) Перғауын, елінің ішінде: "Әй қаумым! Мысырдың патшалығы және астымнан ағатын міне өзендер менікі емес пе? Көрмейсіңдер ме?,"-

деп, даурықты. (51) "Немесе мен осы өзі қор, сөзін түсіндіре алмайтын Мұсадан жақсы емеспін бе?" (52) "Оған алтыннан білезіктер неге салынбаған немесе онымен бірге періштелер неге жолдас болып келмеген?" (53) Сөйтіп (Перғауын) елін менсінбеді. Сонда да олар оған бағынды. Расында олар, бұзық ел еді. (54) Сөйтіп олар Бізді кейткен кезде, олардың тиісті жазасын беріп, суға батырдық. (55) Оларды кейінгілер үшін бір өтіп кеткен үлгі қылдық. (56) (Мұхаммед Ғ.С.) Мәрийем ұлын мысал келтіргенде, оған, елің қарқылдап күлді. (57) Олар: "Біздің тәңірлеріміз жақсы ма? Не Ғиса жақсы ма?,"- деді. Олардың саған бұны айтулары, жанжал үшін ғана. Өйткені олар, қиқар ел. (58) Ол Ғиса (Ғ.С.) Біз өзіне игілік берген сондай-ақ Израил ұрпақтарына бір мысал қылған құл ғана. (59) Егер қаласақ, сендерден періште жаратар едік те олар орындарынды басар еді. (60)

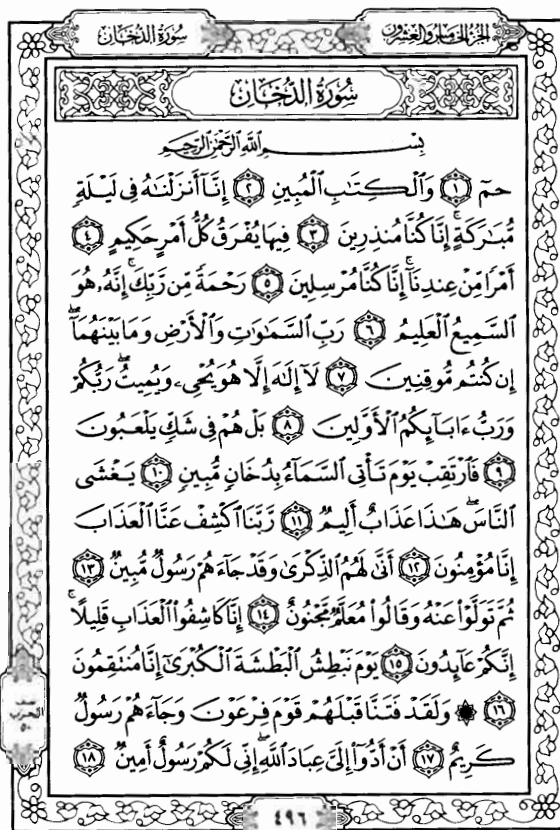

Күдіксіз (Ғиса F.C.) қиямет мезгілінің белгісі. Сондықтан оған күдіктенбей Маған еріңдер. Міне осы тура жол. (61) Сендерді шайтан тура жолдан тоспасын. Өйткені ол, сендер үшін ашық дұшпан. (62) Ғиса (F.C.) мұғжизалармен келген заман, оларға: "Мен сендерге хикметті келтірдім. Алладан қорқыңдар, Маған бой ұсыныңдар" деді. (63) "Дау жоқ, Алла, менің де сендердің де Раббыларың. Сондықтан Оған құлшылық қылыңдар. Осы тура жол!" (64) Дегенмен топтар өзара қайшылыққа түсті. Жан түршігерлік күннің азабынан сондай залымдарға нендей өкініш! (65) Олар, өздеріне қиямет мезгілінің кенеттен өздері аңғармаған түрде, келуін ғана күте ме? (66) Сол күні тақуалардан басқа достар, бір-біріне дұшпан болады. (67) (Алла, тақуаларға): "Әй құлдарым! Бүгін сендерге

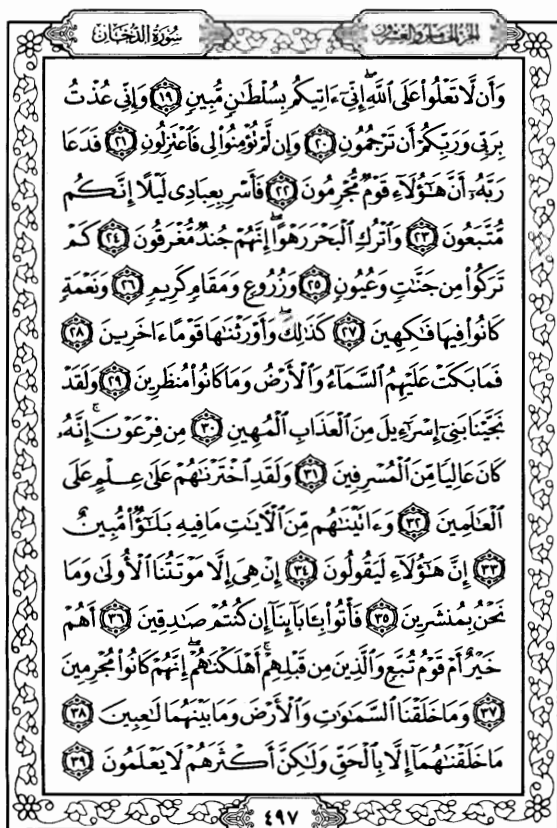
хауіп - қатер жоқ әрі қайғырмайсыңдар" (дейді) (68) Олар сондай иман келтіріп, бой ұсынушылар. (69) "Жаннатқа кіріңдер. Сендер де жұбайларың да шаттыққа бөленесіңдер!" (70) Оларға алтыннан табақтар, кәселер ұсынылады. Сондай-ақ онда көңілдері қызығатын, көздері қуанатын нәрселер бар. Сендер онда мәңгі қаласыңдар. (71) Міне осы сендердің ғамалдарыңменен мұрагер болған жаннат. (72) Онда сендерге жемістер көп, одан жейсіңдер. (73)

44-ДУХАН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Елу тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла (Т.) біледі. (1) Ашық баян етуші Құранға серт. (2) Шын мәнінде оны құтты бір кеште түсірдік. Расында Біз ескертушіміз. (97-С. 1-А.) (3) Ол кеште барлық хикметті істер айрылады. (4) Бұл өз қасымыздан бір бұйрық. Расында елшілерді жіберушіміз. (5) (Мұхаммед Ғ.С.) Раббыңның игілігі. Күдіксіз Ол, әр нәрсені естуші, толық білуші. (6) Егер анық сенетін болсаңдар, көктер мен жердің әрі екі арасындағылардың Раббы. (7) Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Тірілтеді, өлтіреді. Сендердің де Раббыларың, бұрынғы аталарыңның да Раббы. (8) Бірақ олар, бір күдік ішінде ойнауда. (9) (Мұхаммед Ғ.С.) ендеше аспанның бір ашық түтін келтіретін күнін күт. (Қуаншылықтан аш қалған елдің көздері бұлдырап, жер, көктің бұлыңғыр көрінетін күні. Немесе қиямет белгілері түрінде қаптайтын қара түнек. Б.Ж.М.К.Р.) (10) Адамдарды қаптап алады; Бұл жан түршігерлік азап. (11) Олар: "Раббымыз! Бізден бұл азапты айықтыр. Шынында иман келтіргенміз." (12) Оларға үгіт алу қайда? Расында оларға ашық

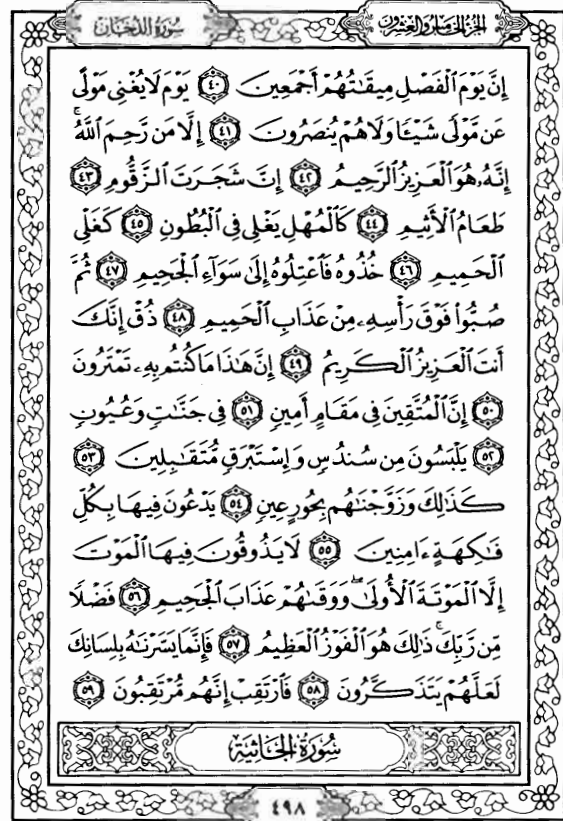

түсіндіруші бір Пайғамбар келген. (13) Сосын олар одан бұрылды да: "Үйретілген бір жынды" деді. (14) Расында бейнетті біраз айықтырамыз. Дау жоқ! Сендер қайталайсыңдар. (15) Өте қатты ұстаумен ұстаған күні, әрине тиісті жазасын береміз. (16) Расында бұлардан бұрын Перғауын елін де сынаған едік. Оларға ардақты пайғамбар келген. (17) "Алланың құлдарын маған тапсырыңдар. Өйткені мен сендерге сенімді бір пайғамбармын" деді. (18)

"Аллаға астамшылық қылмаңдар. Шын мәнінде сендерге ашық дәлелмен келдім." (19) "Күдіксіз мән сендердің таспен атуларыңнан Раббыма және сендердің де Раббыларың (Аллаға) сиыңдым." (20) "Егер маған иланбасаңдар, менен аулақ болыңдар." (21) Сонда (Мұса F.C.): "Бұлар қылмысты ел" деп, Раббына жалбарынды. (22) (Алла Т.): "Құлдарымды түнде алып кет. Сөз жоқ, арттарыңа қуғыншы түседі." (23) "(Теңізден өгіп алғаннан кейін) теңізді ашық қойып қой. Өйткені

олар суға бататын ләшкер! (24) Олар қаншалаған бақшалар, бұлақтар қалдырды; (25) Қаншалаған егіндер, көркем мекендерді де. (26) Сондай-ақ ішінде қарқ болып кенелген дәулеттерді де. (27) Осылайша оларға басқа бір елді мұрагер қылдық. (28) Сонда оларға көк те жер де жыламады. Әрі олар тостырылмады. (Оларға қайғырған да болмады және мұрса да берілмеді.Б.) (29) Расында Израил ұрпақтарын қорлаушы бейнеттен құтқардық; (30) Перғауыннан. Өйткені ол, тым шектен шығушылардан еді. (31) Расында Израил ұрпақтарын біле тұра әлемге ықпалды қылдық. (32) Сондай-ақ оларға мұғжизалар бердік. Онда ашық сынау бар еді. (33) Күдіксіз олар, бүйдейді: (34) "Бізге осы алғашқы өлімнен басқа түк жоқ. Сондай-ақ біз қайта тірілмейміз;" (35) "Мұбада рас айтушы болсаңдар, аталарымызды алып келіңдерші;" (36) (Мұхаммед F.C.) олар артық па? Немесе Тұббағ елі ме? Олардан бұрынғы елдер ме? Оларды да жоқ еттік. Өйткені олар қылмысты еді. (37) Көктерді де жерді де әрі екі арасындағы нәрселерді де ойыншық қып жаратпадық. (38) Екеуін хақиқат бойынша жараттық. Бірақ олардың көбі білмейді. (39)

Расында олардың бір араға жиналатын билік күні. (40) Ол күні достың досқа еш пайдасы болмайды әрі оларға жәрдем етілмейді. (41) Бірақ Алла мәрхамет еткен кісі ғана пайдалана алады. Күдіксіз Ол Алла, тым үстем, ерекше мейірімді. (42) Шынында заққұм ағашы; (23-С. 62-А.) (43) Күнәкарлардың тамағы. (44) Балқыған кен сияқты қарындарында қайнайды. (45) Қайнаған су құсаған." (46) "Оны ұстаңдар да сүйретіп, тозақтың ортасына тастаңдар." (47) "Сосын басының үстіне азап ретінде қайнар су қойыңдар." (48) "(Азапты) тат. Расында сен өзіңше үстем, құрметті едің." (49) "Шынында күдіктенген нәрселерің осы." (50) Шын мәнінде тақуалар аман бір орында болады; (51) Бақшаларда бұлақтарда, (52) Жұқа қалың жібектер киіп,

ерсілі-қарсылы отырады. (53) Осы сияқты, сондай-ақ оларды бота көз хұрлармен үйлендіреміз. (54) Ол жерде бейбіт түрде әр түрлі жемісті сұрай алады. (55) Ол жерде дүниедегі алғашқы өлімнен басқа ешбір өлім татпайды. Алла оларды тозақтың азабынан сақтаған. (56) Раббыңнан кеңшілік, міне осы зор қол жеткендік. (57) (Мұхаммед F.C.) шын мәнінде олардың үгіт алулары үшін Құранды сенің тіліңнен ғана оңайластырдық. (58) Нәтижені сен де күт. Расында олар да күтуде. (59)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم ﴿١﴾ نَزَّلَ الْكِتَابَ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ
لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ وَأَخْلَفَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ
مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَنَصْرَفَ الرِّيحَ ؕ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ
اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ وَيَلِكُلُ أَفَّاكَ أَتَيْتُمُ ﴿٧﴾ يَسْمَعُ ؕ آيَاتِ
اللَّهِ تَتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِيرَةٌ لِّعَذَابِ أَلِيمٍ
﴿٨﴾ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا سُوءًا أَخَذَهَا هَرَبًا وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿٩﴾ مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا
وَلَا مَا أَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾ هَذَا
هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْحِ أَلِيمٍ ﴿١١﴾
اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِيُنْفِقُوا مِنْ
فَضْلِهِ ۚ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّمَّا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

۴۹۹

45-ЖАСИЯ СҮРЕСІ

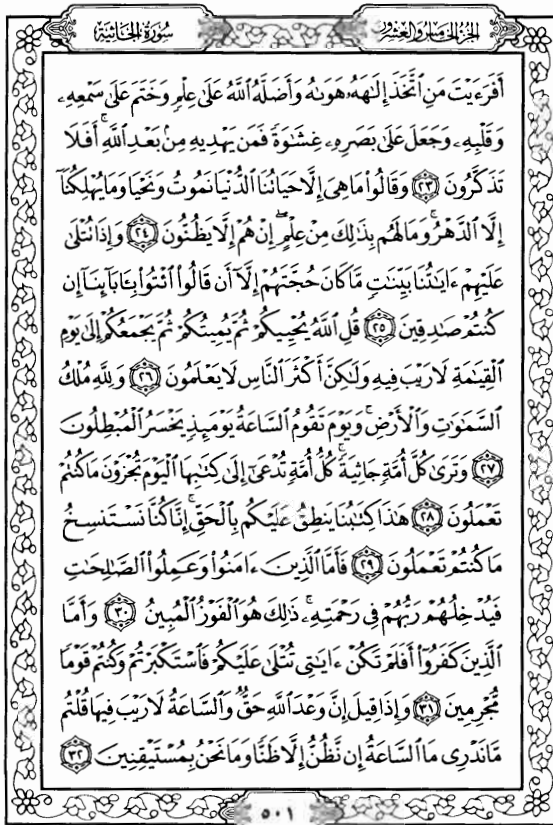
Меккеде түскен. Отыз жеті аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла (Т.) біледі. (1) Бұл Кітап тым үстем, хикмет иесі Алла тарапынан түсірілді. (2) Күдіксіз көктерде де жерде де белгілер бар. (3) Сендердің жаратылуларыңда сондай-ақ жәндіктердің өрбіп таралуында нақ сенген ел үшін белгілер бар. (4) Түн мен күндіздің ауысуында сондай-ақ Алланың

көктен жаңбыр жаудырып, өлгеннен кейін жерге сонымен жан беруінде және желдерді игеруінде түсінген елге гибрат бар. (5) (Мұхаммед F.C.) осылар Алланың аяттары. Саған бұларды хақиқат бойынша оқимыз. Енді олар Алланың аяттарынан кейін қай сөзге сенеді? (6) Барлық өтірікші, күнәкар құрысын! (7) Оларға оқылған Алланың аяттарын тыңдайды да сосын қасарысып, тәкаппарланған бойда естімегендей болады. Енді оны күйзелтуші азаппен қуандыр. (8) Мүбада ол, аяттарымыздан бір нәрсе білсе, оны келемежге алады. Міне соларға қорлаушы азап бар. (9) Артынан тозақ дайын. Олардың істері де Алладан өзге жасап алған достары да ешбір пайда бермейді. Сондай-ақ оларға зор қинау бар. (10) Бұл Құран бір жетекші. Сондай Раббыларының аяттарына қарсы болғандар үшін күйзелтуші азаптың ең қоры бар. (11) Ол сондай Алла, теңізді еріктеріңе берді. Оның бұйрығымен теңізде кемелерді жүргізіп, Оның кеңшілігінен несібе іздейсіңдер. Әрине шүкірлік етерсіңдер. (12) Және де Ол, өз тарапынан сендер үшін көктердегі әрі жердегі барлық нәрсені іске қосты. Шын мәнінде осыларда түсінген ел үшін белгілер бар. (13)

(Мұхаммед F.C.) иман келтіргендерге айт: "Алланың ауыр күнін үміт етпегендерді кешірім етсін. Өйткені Алла, бір елдің қылықтарының жазасын береді. (14) Әлде кім ізгі іс істесе, сонда өзі үшін. Ал кім жамандық істесе, о да өзіне. Сосын Раббыларыңа қайтарыласыңдар. (15) Расында Израил ұрпақтарына кітап, патшалық, пайғамбарлық және өздеріне таза ризық беріп сондай-ақ әлемдерге үстем қылған едік. (16) Және де дін істерінде оларға ашық түсініктер бердік. Дегенмен өздеріне мәлімет келгеннен кейін өзара күншілік қылып, мүлде талас-тартысқа түсті. Шын мәнінде Раббың қиямет күні араларындағы қайшылыққа түскен нәрселері турасында үкім береді. (17) Сосын (Мұхаммед F.C.) сені шаригат ісіне қойдық. Енді сонымен жүр. Білмегендердің ойларына ілеспе. (18) Өйткені олар сені Алладан еш қорғай алмайды. Шынында залымдар бір-бірінің досы. Сондай-ақ Алла тақуалардың досы.

(19) Бұл Құран адамдар үшін көрнеу дәлелдер және нақ сенген елге жетекші әрі рахмет. (20) Немесе жамандықтарды істегендер, өздерін; иман келтіріп, ізгі іс істегендер сияқты қылатындығымызды, тіршіліктерінде, өлімдерінде тең боларын ойлай ма? Олардың берген үкімі нендей жаман. (21) Негізінде Алла (Т.) көктерді әрі жерді шындық бойынша жаратты. Әркімге қылығының бодауы беріледі. Сондай-ақ олар әділетсіздікке ұшырамайды. (22)

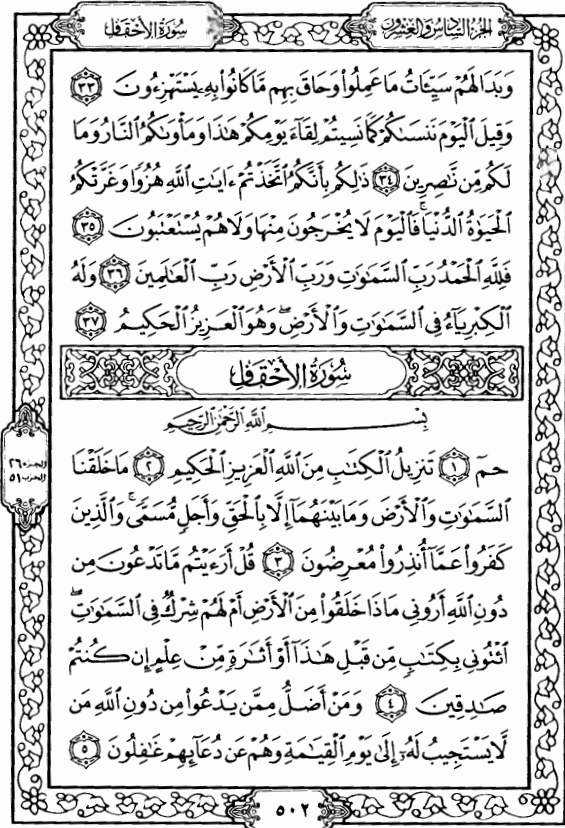
(Мұхаммед F.C.) көңлі тартқанын тәңір жасап алған, сондай-ақ Алла, өзін біліп адастырған және құлағын, жүрегін бітеп, көзіне қалтқы жасаған біреулерді көрдің ме? Енді Алладан кейін оны тура жолға кім салады? Түсінбейсіңдер ме? (23) Олар: "Тіршілігіміз дүниедегі ғана. Өлеміз, өмір сүреміз. Бізді заман ғана өлтіреді" дейді. Негізінде олардың бұған байланысты мәліметі жоқ. Олардікі межелеу ғана. (Құбылыстар; заманның айналуынан ғана болады дейді. М.Р.К.) (24)

Оларға аяттарымыз ашықша оқылған кезде: "Егер сөздерің шын болса, аталарымызды тірілтіп, келтіріңдер" деулерінен басқа дәлелдері болмады. (25) (Мұхаммед F.C.): "Сендерді Алла тірілтеді сосын өлтіреді. Сосын сендерді болуы шәксіз қиямет күнінде жинайды. Бірақ адамдардың көбі түсінбейді" де. (26) Көктер мен жердің иелігі Аллаға тән. Қиямет-қайым болған күні, я сол күні; бұзық құмарлар зиянға ұшырайды. (27) (Мұхаммед F.C.) барлық үметті жүгінген түрде көресің. Әр үмет ғамал дәптеріне шақырылады да: "Бүгін қылмыстарыңның бодауы беріледі." (28) "Бұл Кітабымыз сендерге шындықты сөйлейді. Өйткені, сендердің істегендеріңді жаздырушы едік." (29) Ал енді иман келтіріп, ізгі іс істегендер, сонда оларды Раббылары мәрхаметіне бөлейді. Міне сол айқын қол жеткендік. (30) Қарсы болғандарға: "Сендерге аяттарым оқылмап па еді? Сонда тәқаппарландыңдар. Сондай-ақ қылмысты ел, сендер едіңдер." (31) "Расында Алланың уәдесі хақиқат әрі қияметтің келуінде шәк жоқ" делінген уақытта: "Қияметтің не екенін білмейміз. Бір ой жору ғана деп ойлаймыз. Сондай-ақ біз анық нанушы емеспіз" (дер едіңдер.) (32)

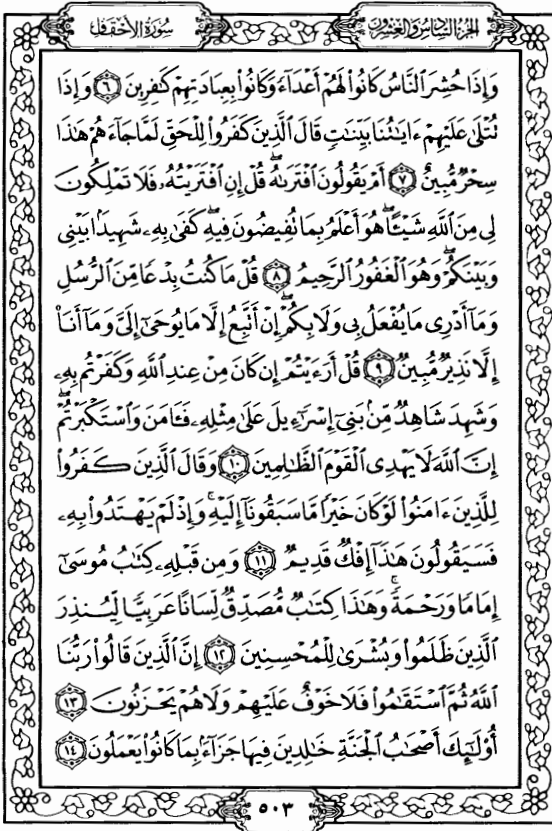
(Дегенше) істеген істерінің жамандықтары әшкереленіп, олардың мазақтаған нәрселері бастарына жетті. (33) Оларға: "Сендер осы күнге жолығуды ұмытқандай сендерді Біз де ұмытамыз. Орындарың от. Сондай-ақ сендер үшін бір жәрдемші болмайды" делінеді. (34) Бұларың, Алланың аяттарын мазақтағандықтарыңның салдарынан. Әрі сендерді дүние тіршілігі алдады. Сондықтан олар тозактан шығарылмайды да ғұзырлары қабыл етілмейді. (35) Барлық мақтау, көктер мен жердің және әлемдердің Раббы Аллаға тән. (36) Сондай-ақ Көктерде, жерде ұлықтық Онікі. Ол тым үстем, аса дана. (37)

46-АХҚАФ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Отыз бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Ұғымын Алла (Т.) біледі. (1) Бұл Кітап тым үстем, хикмет иесі Алла тарапынан түсірілді. (2) Көктер мен жерді ері екі арасындағыларды шындық бойынша, бір мерзім белгілеп қана жараттық. Ал сондай қарсы болғандар, ескертілген

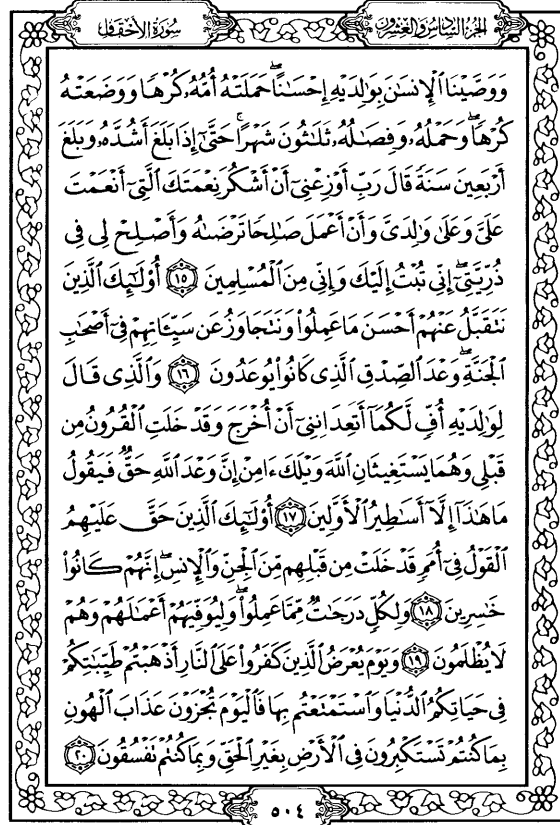
нәрседен жалтаруда. (3) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Алладан өзге шоқынған нәрселеріңді көрдіңдер ме? Олар жер жүзінде не жаратты, маған көрсетіңдерші. Немесе олардың көктерде ортақтығы бар ма? Егер шыншыл болсаңдар, маған бұдан бұрынғы бір кітап яки ғылыми деректер келтіріңдер" де. (4) Алладан өзге қияметке дейін өзіне жауап бере алмайтын біреуге табынғаннан кім залымырақ? Әрине табынғандары олардың жалбаруларынан хабарсыз. (5)

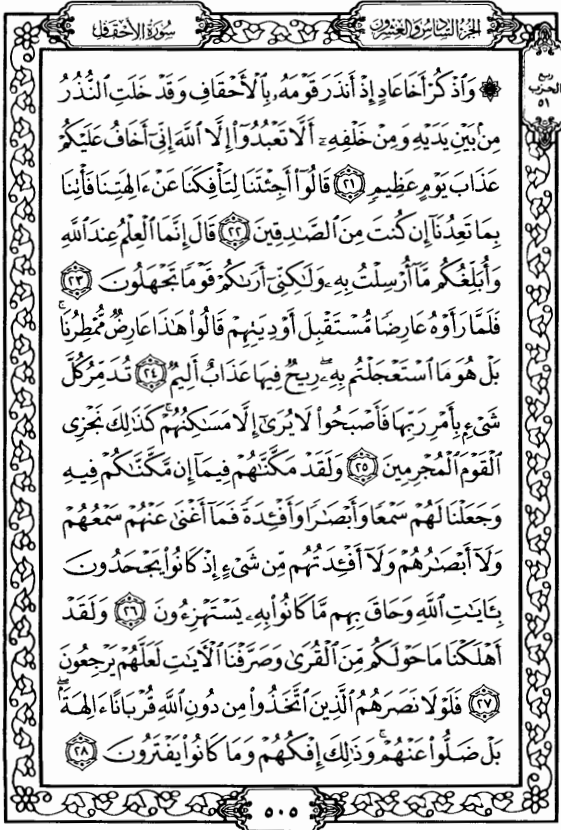
Адамдар жиналган кезде, оларға табынғандары дұшпан болып, олардың өздеріне құлшылық қылғандықтарына қарсы шығады. (19-С. 80-81-А.) (6) Оларға ап-ашық аяттарымыз оқылған кезде, сондай өздеріне келген шындыққа қарсы болғандар: "Мынау ашық бір сиқыр" дейді. (7) Немесе олар: "Оны өзі жасады" дей ме? (Мұхаммед F.C.): "Мүбада өзім жасаған болсам, сонда мені Алладан еш қорғай алмайсыңдар. Алла, ол жөнде не көкігендеріңді жақсы біледі.

Сондай-ақ Ол, мені мен сендердің арамызға куәлікте жетіп асады. Және Ол, тым жарылқаушы, ерекше мейірімді" де. (8) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Мен елшілердің тұңғышы емеспін. Сондай-ақ маған әрі сендерге не істелетінін де білмеймін. Өзіме уахи етілгенге ғана ілесемін. Және ашық бір ескертуші ғанамын" де. (9) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Көрдіндер ме? Егер де Құран Алланың қасынан болып, сендер оған қарсы болсаңдар; сондай-ақ Израил ұрпақтарынан бір куә, осы сияқты (Тәурат) ға куә болып, кейін иман келтірсе де сендер менмесісеңдер, күдіксіз Алла залым елді тура жолға салмайды." (10) Сондай қарсы келгендер, иман келтіргендер үшін: "Егер (бұл дінде) игілік болса еді, олар бізден озбас еді. (Алдымен біз Мұсылман болар едік.)" деді. Оны мен де тура жол таппағандықтан: "Бұл көне бір өтірік" деседі. (11) Құраннан бұрын жолбасшы әрі игілік түрінде Мұса (F.C.) ның кітабы бар еді. Міне осы Құран зұлымдық қылғандарға ескерту, жақсылық істеушілерді қуанту үшін арап тіліндегі растаушы бір Кітап. (12) Күдіксіз сондай: "Рабымыз Алла" деп, сосын түп-тура кеткендер, оларға; хауіп-қатер жоқ. Әрі олар күйінбейді. (13) Міне осылар жаннаттық. Ғамалдарының бодауы түрінде онда мәңгі қалады. (14)

Адам баласына, әке-шешесіне жақсылық істеуді нұсқадық. Өйткені шешесі оны зорға көтеріп, әрең босанады. Сондай-ақ оған жүкті болу, (сүттен) айыру отыз ай. Ақыр ол, ержетіп, қырық жасқа ұласқан кезде: "Раббым! Өзіме әке-шешеме берген нығметтеріңе шүкірлік етуімді, өзің разы болатын тәзу ғамал істеуімді маған нәсіп ете көр! Менің ұрпақтарымды да түзелт. Шын мәнінде, мен тәубе қылдым. Әрине мен бой ұсынушыларданмын" деді. (15) Міне бұлар, Біз жақсы ғамалдарын қабыл етіп, жамандықтарын кешіретін жаннаттықтардың ішінде болады. Бұл, оларға етілген шынайы уәде. (16) Ал енді әлде кім, әке-шешесіне: "Тұь! Екеуін де мені қайта тірілтіп, шығумен қорқытасыңдар ма? Расында менен бұрын қаншалаған нәсілдер өтіп кетті. (Олар тірілмеді)" деді. Әке-шешесі Аллаға жалбарынып: "Саған нендей өкініш! Иман келтір. Күдіксіз Алланың уәдесі хақ" дегенде, ол: "Бұл, бұрынғылардың ғана ертегісі" деді. (17) Міне осылар, бұрынғы өтіп кеткен, өздеріне делінген сөз бойынша азапқа душар болған

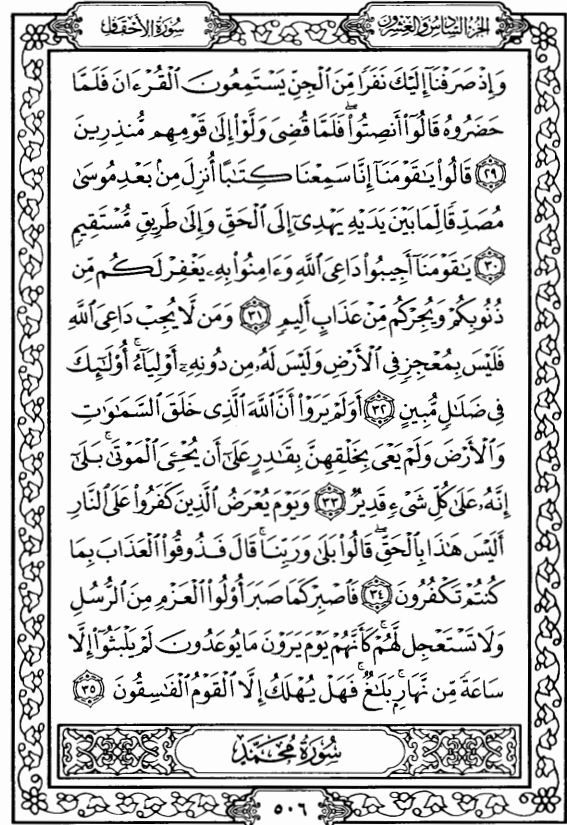
жындар мен адамдар тобынан болады. (18) Әркімнің ғамалы бойынша дәрежелері бар. Сондай-ақ өздеріне ғамалдарының бодауы толық беріледі де оларға әділетсіздік етілмейді. (19) Сондай қарсы болғандар, отқа төндірілген күні: "Дүние тіршілігінің қызығын көріп, одан пайдаландыңдар. Ал енді бүгін жер жүзінде орынсыз мен менсіп, бұзақылық қылғандықтарың себепті қорлаушы азаппен жазаланасыңдар" (делінеді.) (20)

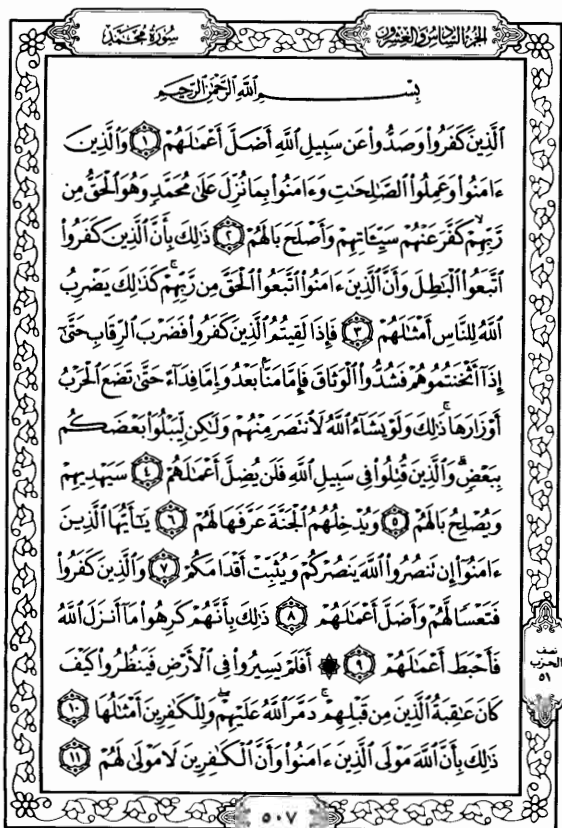
(Мұхаммед F.C.) Ғад елінің туысын (Һуд F.C. ды) есіңе ал; сол уақытта Ахқафтағы еліне ескерткен еді. Расында одан бұрын да кейін де ескертушілер өткен еді. Ол, еліне: "Алладан басқаға құлшылық қылмаңдар. Шын мәнінде мен сендерге (келетін) зор күннің азабынан қорқамын" (деді.) (21) Олар: "Сен, бізді тәңірлерімізден айныту үшін келдің бе? Мүбада шын айтушылардан болсаң, дереу бізге, бопсалаған нәрсеңді келтір" деді. (22) "Шын мәнінде мәлімет

Алланың қасында. Мен сендерге менімен жіберілген нәрсені жалғастырып, отырмын. Дегенмен сендерді надан ел көремін" деді. (23) Сонда олар, апатты, ойпаттарына қарай жайылып, келе жатқан бұлт түрінде көрген сәтте: "Бұл бізге жаңбыр жаудыратын бұлт" деді. (Һуд F.C.): "Жоқ, ол, сендердің асыға тілегендерің; ішінде жан түршігерлік азабы бар бір боран" (деді.) (24) Раббыңның әмірімен әр нәрсені тас-талқан қылады. Сонда олардың жұрттарынан басқа еш нәрсе көрінбей қалады. Қылмысты елге осылай жаза береміз. (25) Расында оларға, сендерге берген мүмкіншілікті берген едік. Сондай-ақ оларға есту, көру және ойлау қабілетін берген едік. Бірақ олардың құлақтары, көздері және жүректері ешбір пайда бермеді. Өйткені олар, Алланың аяттарына қарсы келетін еді. Олардың мазақтаған нәрселері бастарына жетті. (26) Расында маңдарыңдағы кенттерді жоқ еттік. Райдан қайтуларың үшін аяттарды егжей-тегжейлі түсіндірдік. (27) Сонда Алладан өзге, Оған жақындық үшін жасап алған тәңірлері өздеріне неге болыспады. Керісінше олардан ғайып болып кетті. Осы, олардың өтіріктері және жасандылары. (28)

(Мұхаммед Ғ.С.) Сол уақытта саған жындардан Құран тыңдайтын бір топты келтірген едік. (Мұхаммед Ғ.С. Тайып пен Меккенің арасындағы "Нахла" ойпатында таң намазында Құран тыңдауға жындар келген. Б.Ж.М.Р.К.) Олар жетіп келген сәтте: "Үндемеңдер" десті. Сонда оқылуы біткен кезде, елдеріне ескертуші болып қайтты. (29) Олар: "Әй еліміз! Шын мәнінде біз Мұса (Ғ.С.) дан кейін түсірілген алдыңғыны растаушы, сондай-ақ шындыққа және тура жолға салатын бір Кітап тыңдатық" деді. (30) "Әй халқымыз! Алланың шақырушысын (Мұхаммед Ғ.С. ды) қабылдаңдар. Және Аллаға иман келтіріңдер. Күнәларыңды жарылқап, күйзелтуші азаптан қорғайды..." (31) Әлде кім Алланың шақырушысын қабылдамаса да жер жүзінде Алланы осалдата алмайды. Әрі оған, Одан өзге болысушы да болмайды. Міне осылар ашық адасуда. (32) Олар көрмей ме? Шәксіз Ол сондай Алла, көктер мен жерді жаратты. Сондай-ақ оларды жаратқанда болдырмаған Алланың өліктерді тірілтуге шамасы келеді. Әрине Оның әр нәрсеге күші толық

жетуші. (33) Сондай кәпірлер, отқа әкелінетін күні, оларға: "Осы шындық емес пе екен?,- (делінеді) Олар: "Әрине Раббымызға серт" дейді. Сонда оларға: "Қарсы келгендіктерің себепті азапты татыңдар" делінеді. (34) (Мұхаммед Ғ.С.) пайғамбарлардан майталмандар, сабыр еткендей сабыр ет. Олар үшін асықпа; олар өздеріне уәде етілгенді, көрген күні, дүниеде күндізден бір дем ғана тұрғандай білінеді. Бұл бір ұқтыру. Бұзақы ел ғана жоқ егіледі. (35)

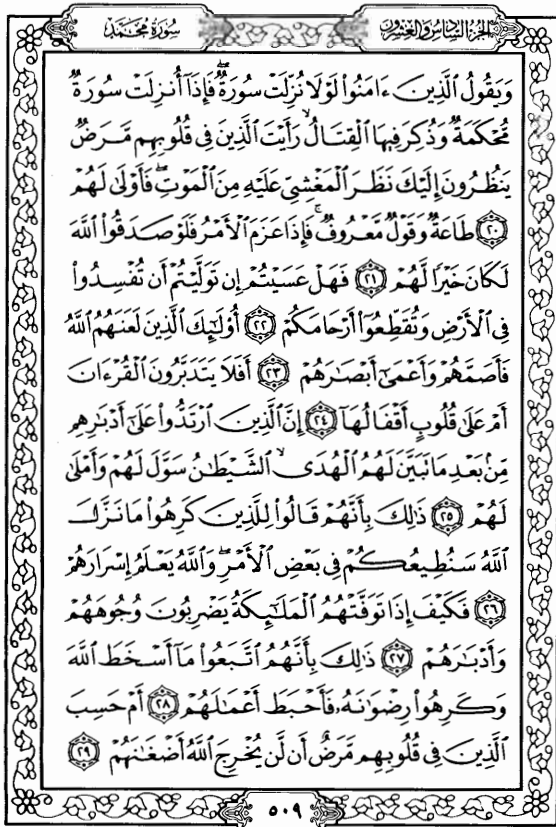
47-МҰХАММЕД СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Отыз сегіз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Сондай қарсы болып, Алланың жолынан тосқандардың, Алла ғамалдарын босқа жібереді. (1) Ал иман келтіріп, ізгі іс істегендердің сондай-ақ Мұхаммед (Ғ.С.) ке Раббы тарапынан ол шындықпен түсірілгенге иман келтіргендердің Алла, жамандықтарын жойып, жағдайларын түзелтті. (2) Бұның себебі: Шынайы қарсы

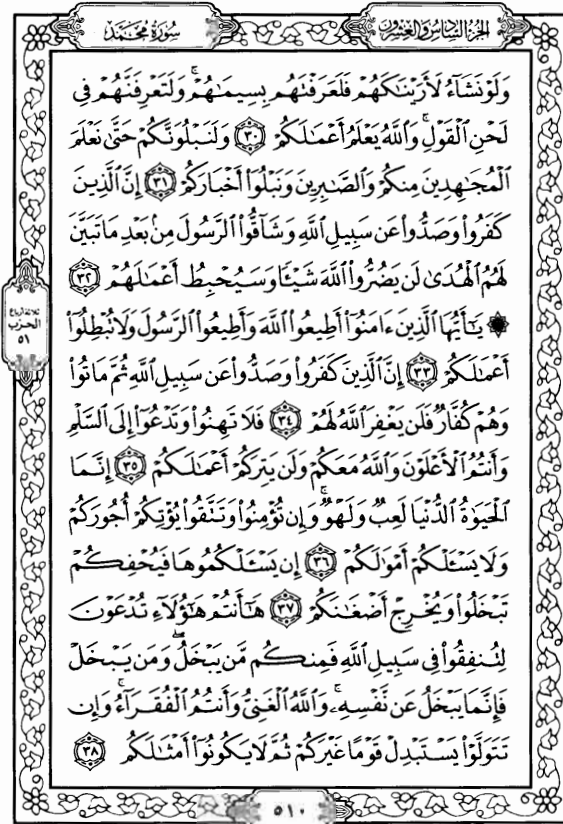
болғандардың бос нәрсеге ілесіп анық иман келтіргендердің Раббыларынан келген хақиқатқа ілескендіктері. Осылайша Алла адам баласына өз мысалдарын келтіреді. (3) Соғыста кәпірлермен кездессеңдер, мойындарына шабындар; оларды жаныштағанға дейін. Сонда берік байлаңдар (түтқынға алыңдар) да сосын қамқорлық қылып (қоя беріңдер.) Немесе бодау алыңдар; Соғыс құралдарын қойғанға дейін (сөйтіндер.) (2-С. 193-А.) Егер Алла қаласа, олардан өш алар еді. Бірақ біріңді-бірің арқылы сынау үшін. Сондай Алла жолында өлтірілгендер болса, Алла олардың ғамалдарын есте зая қылмайды. (4) Оларды тура жолға салып жағдайларын түзелтеді. (5) Оларды өздеріне таныстырылған жаннатқа кіргізеді. (6) Әй мүміндер! Егер Аллаға (дініне) жәрдем етсеңдер, Ол сендерге жәрдем етіп, табандарыңды бекітеді. (7) Сондай қарсы келгендерге келсек, олар жанышталсын. Алла олардың ғамалдарын зая қылды. (8) Бұның себебі: Шынында олар Алланың түсірген нәрсесін жек көрді. Сондықтан Алла олардың ғамалдарын жойды. (9) Олар жер жүзінде кезіп, өздерінен бұрынғылардың сондарының қалай болғаның көрмей ме? Алла оларды талқандаған. Кәпірлер үшін сол тәрізді болады. (10) Өйткені Алла, иман келтіргендердің иесі. Шынында кәпірлердің иесі жоқ. (11)

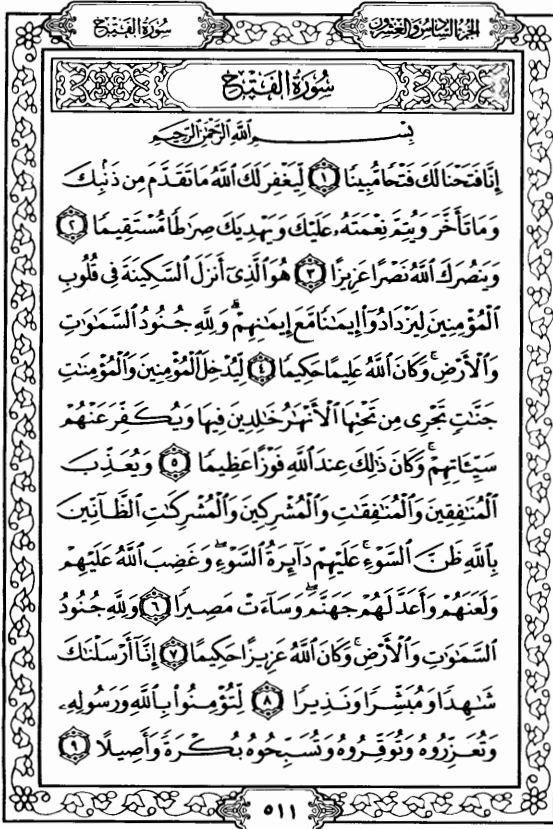
жақындық байланысын үзу ғана үміт етілмей ме? (Екі жүзді мунафықтар іс басына келсе де бет бұрса да хайыр келмейді...) (22) Олар, Алла, лағынет етіп, саңырау және көздерін соқыр қылғандар. (23) Әйтпесе олар, Құранды түсінбей ме? Немесе олардың жүректері құлыптаулы ма? (24) Шынында өздеріне туралық айқындалғаннан кейін арттарына қайтқандардікін шайтан жақсы көрсетіп, оларға үміт берді. (25) Өйткені олар, Алланың түсіргенін жек көргендерге: "Сендерге кейбір істе бағынамыз" деді. Алла олардың сырларын біледі. (26) Періштелер, олардың беттеріне, арқаларына ұрып, жандарын алғанда қалай болар еді?! (27) Бұл шынында олар Алланы ашуландыратын нәрселерге еріп, Оның раздығын жек көргендіктен Алла, олардың ғамалдарын жойды. (28) Немесе Жүректерінде дерті болғандар, Алла олардың кектерін әсте ашыққа шығармайды деп ойлады ма? (29)

Иман келтіргендер: "Бір сүре неге түсірілмейді?",- дейді. Ішінде соғыс баян етілген, ашық түсінікті бір сүре түсірілген кезде, (Мұхаммед F.C.) жүректерінде дерті барлардың, саған; өзін өлім есірігі басқанның қарауынша қарағанын көресің. Оларға өлім артық. (20) Бой ұсыну және дұрыс сөз керек еді. Іс бекіген сәтте, егер Аллаға опа қылса, әрине олар үшін хайырлы болар еді. (21) Егер іс басына келетін болсаңдар, (немесе бет бұрсаңдар,) сендерден жер жүзінде бұзақылық істеу,

(Мұхаммед F.C.) егер қаласақ, мұнафиқтарды саған көрсетер едік те оларды бет бейнелерінен таныр едің. Әрине оларды сөз аңғарынан таныйсың. Алла істегендеріңді біледі. (30) Әлбетте сендерден жауынгерлермен сабырлыларды анықтағанымызға дейін сынаймыз. Сондай-ақ хабарларыңды да байқаймыз. (31) Шынында қарсы болып, Алланың жолынан тосқандар әрі өздеріне туралық әшкереленгеннен кейін Пайғамбармен таласқандар, Аллаға ешбір зиян келтіре алмайды. Алла олардың ғамалдарын жояды. (32) Әй иман келтіргендер! Аллаға бой ұсыныңдар әрі Пайғамбарға бағыныңдар. Сондай-ақ ғамалдарыңды бүзбаңдар. (33) Расында қарсы болып, Алланың жолынан тосқандар, сосын кәпір күйінде өлгендер, оларды Алла, есте жарылқамайды. (34) Сондықтан босамандар, келісімге шақырмандар, сендер үстемсіңдер. Алла сендермен бірге. Есте ғамалдарыңды зая қылмайды. (Бұл аяттағы мақсат, күшке ие бола тұрып, келісім жасау.8-С. 61-А) (35) Дүние тіршілігі бір ойын, ермек қана. Егер иман келтіріп, сақсынсаңдар, Алла сыйлықтарыңды береді. Сендердің малдарыңды сұрамайды. (17-С. 29-А.) (36) Егер сендерден оны

(тұтас жұмсауларыңды) сұраса еді, онда сендерге ауыр тиіп, сараңдық қыларсыңдар да өштіктерің ортаға шығар еді. (37) Негізінде сендер сол Алла жолында мал жұмсауға шақырылудасыңдар. Алайда кейбіреулерің сараңдық қылады. Кім сараңдық қылса, өзіне ғана сараңдық қылады. Өйткені Алла бай, сендер кедейсіңдер. Егер Алладан бет бұрсаңдар, орындарыңа сендерден басқа халықты ауыстырады. Сосын олар сендер сияқты болмайды. (38)

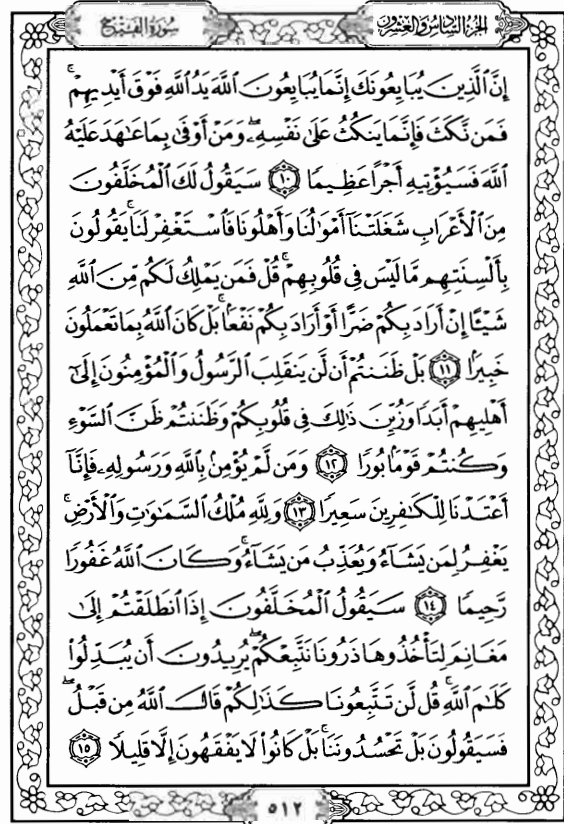

48-ФАТХ СҮРЕСІ

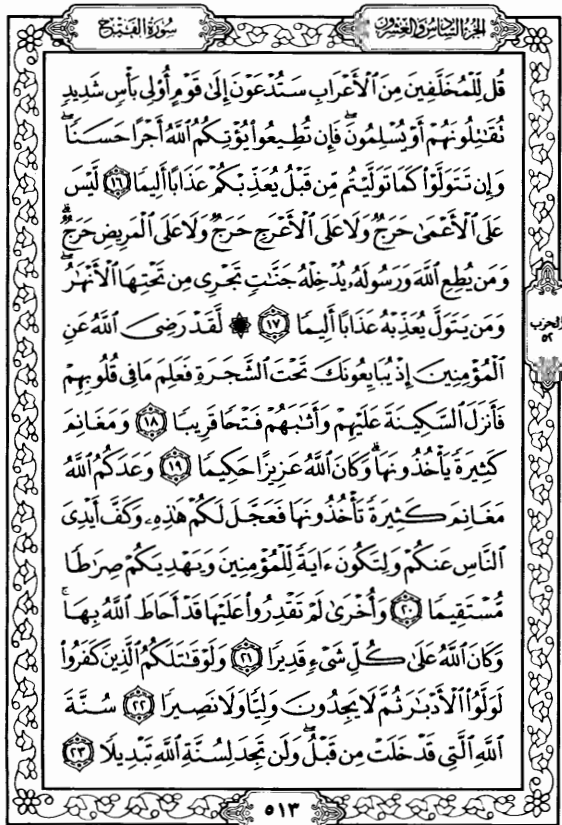
Мединеде түскен. Жиырма тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (Мұхаммед F.C.) сөзсіз сені ашық жеңіске ие қылдық. (1) Алла, өткен әрі келешектегі күнәңды жарылқау, саған деген нығметін тамамдау және саған тура жол көрсету үшін. (2) Тағы саған үстем бір нұсрат береді. (3) Ол сондай Алла, мүміндердің иманын арттыра түсу үшін олардың жүректеріне тоқтау салды.

Көктердегі және жердегі ләшкерлер Алланікі. Сондай-ақ Алла толық білуші, зор хикмет иесі. (4) Мүмін ерлер мен әйелдерді астарынан өзендер ағатын жаннаттарға мәңгі қалатын түрде кіргізу үшін жамандықтарын жояды. Міне осы, Алланың қасында зор табыс. (5) Аллаға байланысты жаман ой ойлаған мұнафық ерлер мен мұнафық әйелдерді, мүшрік ерлер мен мүшрік әйелдерді азапқа ұшыратады. Жамандық өздеріне болсын. Алла оларға ашуланды, оларды лағынеттеді де оларға тозақ дайындады. Нендей жаман барар жер. (6) Көктер мен жердің әскерлері Алланікі. Әрине Алла, тым үстем, зор хикмет иесі (7) (Мұхаммед F.C.) шын мәнінде сені куә, қуантушы және ескертуші етіп жібердік. (8) Аллаға, Елшісіне иман келтіресіңдер. Оны қуаттайсыңдар, Оны ұлықтайсыңдар және ертелі-кеш Оны дәріптейсіңдер. (9)

(Мұхаммед F.C.) саған биғат қылғандар, (қол бергендер,) әрине Аллаға қол берген болады. Алланың құдырет қолы олардың қолдарының үстінде. Сондықтан кім сертін бұзса, сонда өз зиянына ғана. Ал және кім Аллаға берген сертін орындаса, оған зор сыйлық береді. (10) Бәдеуилерден соғыстан қалып қалғандар, саған: "Бізді малдарымыз, семьяларымыз айналдырды. Сондықтан біз үшін жарылқау тіле" дейді. Олар, жүректерінде болмаған нәрсені тілдерімен айта береді. Оларға: "Егер Алла, сендерге бір зиян қаласа немесе бір пайда қаласа, сонда сендер үшін Аллаға біреу не істей алады? Олай емес. Алла сендердің не істегендеріңді толық біледі" де. (11) Бәлкім сендер, Пайғамбарды, мүміндерді семьяларына мүлде қайта алмайды деп ойладыңдар. Бұл жүректерінде әдемі көрсетілді. Сондай-ақ жаман ой ойладыңдар да жоғалуға лайық ел болдыңдар. (12) Ал әлде кім Аллаға, елшісіне иман келтірмесе, сонда қарсы болғандарға жалындаған тозақ дайындадық. (13) Көктер мен жердің иелігі Аллаға

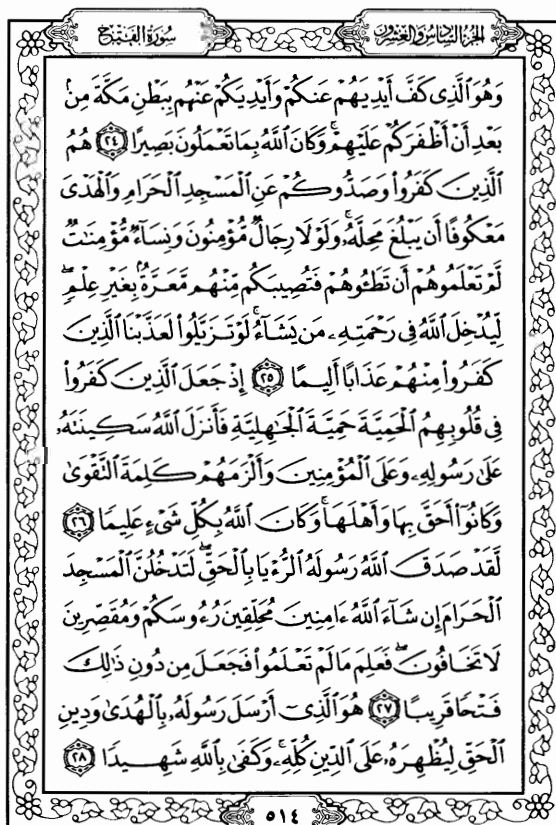
тән. Кімді қаласа, жарылқайды да кімді қаласа, қинайды. Сондай-ақ Алла, аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (14) Ол соғыстан қалып қалғандар, сендер олжа алу үшін кеткен кезде: "Бізді қоя беріңдер, сендерге ерейік" дейді. Олар Алланың сөзін ауыстыруды қалайды. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Әсте бізге ермейсіңдер. Сендер үшін Алла, бұрыннан осылай айтқан" де. Сонда олар: "Олай емес. Сендер бізді көре алмайсыңдар" дейді. Олар өте аз түсінеді. (15)

Аллаға, Елшісіне бағынса, ол, астарынан өзендер ағатын ұрмаққа кіргізіледі. Ал кім жалтарса, ол, жан түршігерлік қинаумен қиналады. (Хұдайбия келісімі қарсаңында Меккеге жіберілген хазіреті Ғұсман өлтірілді деген хабар бойынша Мұхаммед Ғ.С. ға мың үш жүзден артық сахаба бір ағаштың түбінде: "Соғысқа әзірміз" деп, биғат қылды. Б.Ж.М.К.) (17) Расында Алла, мүміндерден ағаштың астында саған серт берген сәтте, разы болды да олардың жүректеріндегіні біліп, оларға тоқтау салды. Сондай-ақ оларға таяуда бір жеңіс нәсіп етті. (18) Және оларға көптеген алатын олжаларды нәсіп етті. Алла тым үстем, хикмет иесі. (19) Алла сендерге көптеген алатын олжаларды уәде етті. Мүміндерге бір белгі болуы және сендерді тура жолға салуы үшін осы жеңісті тезінен беріп, сендерден адамдардың (суық) қолын тосты. (20) Одан басқа да әлі күштерің жетпеген, бірақ Алла, оларды толық игеруіне алған жеңістер де бар. Өйткені, Алланың әр нәрсеге толық күші жетеді. (21) Егер кәпірлер сендермен соғысса, әрине арттарына бұрылып қашар еді. Содан кейін олар; бір дос не жәрдемші таба алмайды. (22) Алланың бұрыннан келе жатқан жолы осы. Алланың жолында ешбір өзгеріс таба алмайсың. (23)

(Мұхаммед Ғ.С.) соғысқа бармай қалған бәдеуилерге: "Сендер жақында аса күшті бір елге шақырыласыңдар да олармен соғысасыңдар. Немесе олар Мұсылман болады. Егер бұл әмірге бағынсаңдар, Алла, сендерге жақсы сыйлық береді. Ал егер бұрын бет бұрғандай бет бұрсаңдар, Алла, сендерді күйзелтуші азаппен қинайды" де. (16) (Соғысқа қатынаспауда) соқырға бір оқасы жоқ. Ақсаққа да ештеңе жоқ. Және ауруға да кінә болмайды. Кім

Ол сондай Алла, сендерді оларға өктем еткеннен кейін Мекке ойпатында олардың қолдарын сендерден тыйып, сендердің қолдарыңды олардан тыйды. Алла (Т.) не істегендеріңді толық көруші. (24) Олар сондай кәпірлер, сендерді Месжіт Харамнан және тостырылған құрбандықты орнына барудан тыйды. Бірақ егер Меккедегі сендер білмеген, мүмін ерлер мен мүмін әйелдерді сендер жаныштап, білместіктен обалына қалмайтын болсаңдар еді. (Соғысқа жол қойылар еді.) Алла кімді қаласа, мәрхаметіне бөлеу үшін (осылай істеді.) Мұбада мүміндер бөлінген болса еді, олардан қарсы келгендерді күйзелтуші азаппен қинар едік. (25) Кәпірлер, жүректеріндегі надандық қасарысуымен сірескен кезде, Алла, Елшісіне әрі мүміндерге тоқтау салды да оларға тақуа сөзін жүктеді. Олар бұған лайығырақ және қабілетті еді. Алла әр нәрсені толық

білуші. (26) Расында Алла, Пайғамбарының түсін хақиқат бойынша тура шығарды. Алла қаласа, аман-есен әлбетте Месжіт Харамға шаштарыңды алдырып, не қысқартып бейбіт кіресіндер. Алла сендердің білмеген нәрселеріңді білген еді. Сондықтан бұдан өзге бір жақын жеңіс нәсіп етті. (27) Ол сондай Алла, дінін бүкіл діндерден үстем қылу үшін Пайғамбарын туралық әрі хақ дінмен жіберді. Куәлік тұрғысынан Алла жетіп асады. (28)

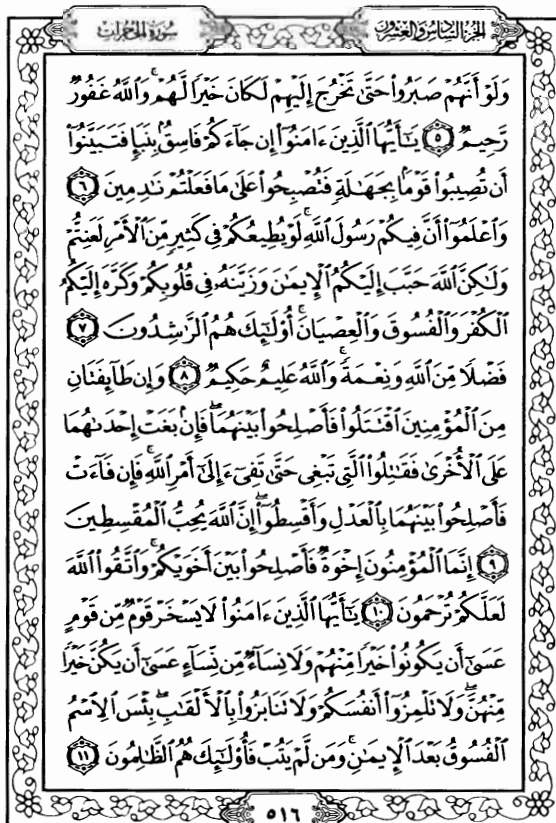
иман келтіріп, ізгі іс істегендерге жарылқау, зор сыйлық уәде етті. (29)

49-ХҲЖРАТ СУРЕСИ

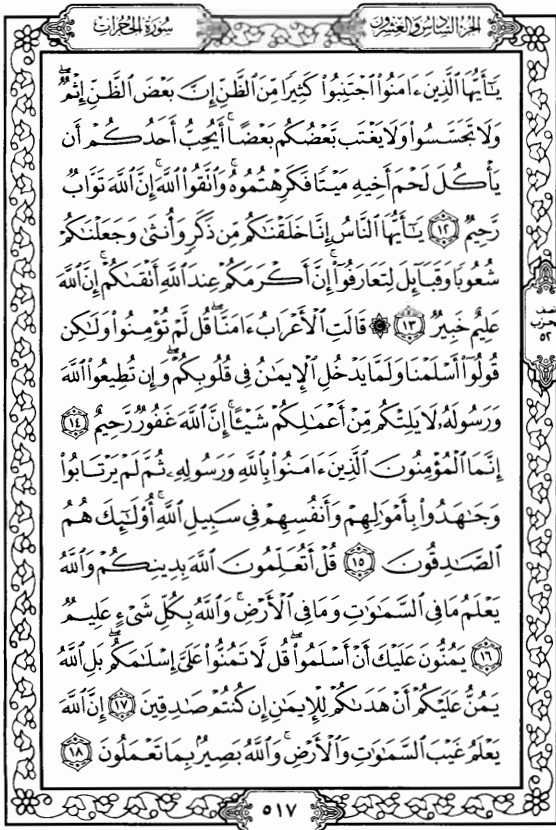
Мединеде түскен. Он сегіз аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
 Әй мүміндер! Алладан әрі Елшісінен ілгері кетпеңдер. Және Алладан қорқындар. Шүбәсыз Алла, аса естуші, толық білуші. (1) Әй мүміндер! Дауыстарыңды Пайғамбардың дауысының үстіне көтермеңдер. Өзара бір – біріңе дауыстағандай Пайғамбарға дабырлап сөйлеспеңдер. Ғамалдарың жойылып, аңғармай қаласындар. (2) Шынында Пайғамбардың жанында дауыстарын бәсеңдеткендер, міне солар, Алла жүректерін тақуалық үшін сынағандар. Оларға жарылқау әрі зор сыйлық бар. (3) (Мұхаммед Ғ.С.) расында саған хұжыралардың арт жағынан айғайлағандардың көбі түсінбегендер. (4)

Мұхаммед (Ғ.С.) Алланың Елшісі. Онымен бірге болғандар, кәпірлерге қатаңырақ, өзара тым мейірімді. Оларды рүкүғда, сәждеде көресің. Олар Алладан мәрхамет әрі ризалық тілейді. Олардың жүздерінде сәжделердің ізінің дерегі бар. Олардың Тәуратта да сипаттары, Інжілде де сипаттары бар; бұл бас жарып, сосын қуаттанып, жуандап, өз сабағында тік тұрған егін сияқты. Бұл (мысал) егіншілерді таңырқатып, онымен кәпірлерді ызаландыру үшін. Алла, олардан

(Мұхаммед F.C.) егер сен оларға шыққанға дейін олар сабыр етсе, әрине өздеріне жақсы болар еді. Алла аса жарылқаушы, ерекше мейірімді. (5) Әй мүміндер! Бұзық біреу хабар келтірсе, оны анықтаңдар. Әйтпесе білмей бір елге кесірлерің тиіп, істегендеріңе өкінесіңдер. (6) Араларыңда Алланың Елшісі барлығын біліңдер. Егер ол, істің көбінде сендерге бағынса еді, әрине қиыншылыққа ұшырар едіңдер. Бірақ Алла, сендерге иманды жақсы көрсетіп, оны жүректеріңде зейнеттеді. Сондай-ақ сендерге; қарсылықты, бұзақылықты және бас тартуды жек көрсетті. Міне солар тура жолдағылар. (7) Бұл Алладан көңшілік, және нығмет. Алла толық білуші, хикмет иесі. (8) Егер мүміндерден екі топ соғысса, дереу араларын жарастырыңдар; мұбада екі жақтың бірі, екіншісіне өктемдік жасаса, бас тартқан жақпен Алланың әміріне қайтқандарына дейін соғысыңдар. Егер қайтса, араларын әділдікпен жарастырыңдар, туралық істеңдер. Расында Алла туралық істеушілерді жақсы көреді. (9) Шын мәнінде

мүміндер туыс қой. Сондықтан екі туыстарыңның арасын жарастырыңдар. Және Алладан қорқыңдар. Мүмкін игілікке бөленерсіңдер. (10) Әй мүміндер! Бір ел, бір елді тәлкек қылмасын. Бәлкім олар өздерінен жақсы шығар. Сондай-ақ әйелдер, әйелдерді келемеждемесін. Бәлкім олар өздерінен жақсы шығар. Бір-бірінді міндемендер; жаман ат тағыспаңдар. Иман келтіргеннен кейін сүркей ат нендей жаман. Ал кім тәубе қылмаса, міне солар залымдар. (11)

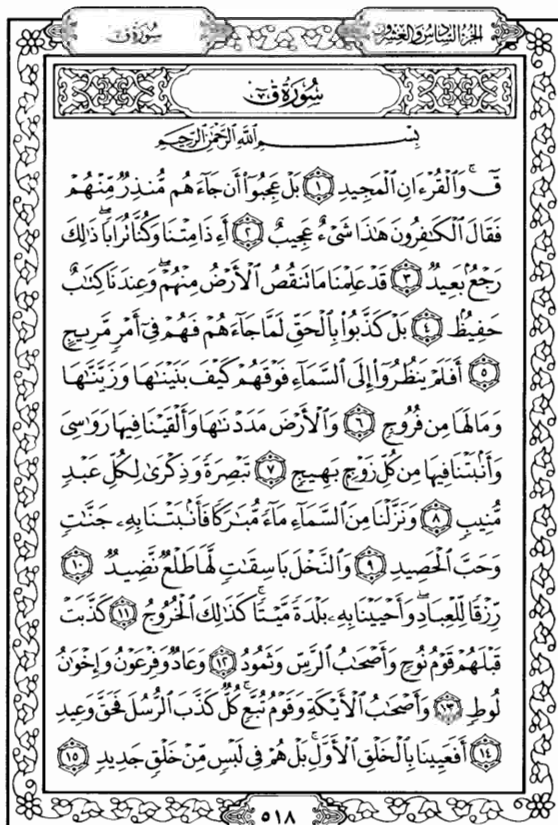

қасында ең ардақтыларын тақуаларың. Шәксіз Алла толық білуші, әр нәрседен хабар алушы. (13) Бәдеуилер: "Иман келтірдік" деді. (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Сендер иман келтірмедіңдер. Алайда: "Мұсылман болдық" деңдер. Өйткені, иман жүректеріңе кірмеді. Егер Аллаға, Пайғамбарға бағынсаңдар, ғамалдарыңнан еш нәрсе кемітпейді. Шүбәсыз Алла, аса жарылқаушы, тым мейірімді" де. (14) Шын мәнінде сондай Аллаға, Елшісіне иман келтірген мүміндер, сосын күдіктенбей; Алла жолына малдары әрі жандарымен соғысты. Міне солар, шыншылдар. (15) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Аллаға діндеріңді үйретесіңдер ме? Негізінде Алла, көктердегі әрі жердегі нәрселерді біледі. Сондай-ақ Алла әр нәрсені толық білуші" де. (16) (Мұхаммед Ғ.С.) олар саған Мұсылман болғандықтарына бұлданады. Оларға: "Мұсылман болғандарыңа маған міндетсімендер. Керісінше, егер шыншыл болсаңдар, сендерді иманға көндіктіргендігі үшін сендерге Алла, міндетсиді" де. (17) Расында Алла, көктер мен жердегі құпияны біледі. Сондай-ақ істегендеріңді толық көруші. (18)

Әй мүміндер! Күмәннің көбінен сақтаныңдар. Өйткені, күмәннің кейбірі күнә. Сыр тексермеңдер, біреуді-біреу ғайбаттамасын. Біреулерің өлген туысының етін жеуді жақсы көре ме? Әрине оны жек көресіңдер. Расында Алла тәубені тым қабыл етуші, ерекше мейірімді. (12) Әй адам баласы! Шүбәсыз сендерді бір ер, бір әйелден (Адам, Хауадан) жараттық. Сондай-ақ бір-бірінді тануларың үшін сендерді ұлттар, рулар қылдық. Шынында Алланың

50-ҚАФ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Қырық бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Қаф және биік дәрежелі Құранға серт. (1) Керісінше кәпірлер өздеріне араларынан бір ескертуші келуін: "Бұл бір ғажайып нәрсе" десті. (2) (Және былай десті): "Біз өліп топырақ болған кезде, (қайта тірілеміз бе?) Бұл қайту ақылдан ұзақ." (3) Расында жердің олардан нені кеміткенін білеміз. Жанымызда әр нәрсені сақтаушы бір Кітап бар. (Лаухы Махфүз Б.М.) (4) Әрине олар, хақиқат келген сәтте, жасынға шығарды. Сондықтан олар, бір дағдарыста. (5) Олар үстеріндегі аспанға қарамай ма? Оны қалай жасап, безедік. Оның ешбір сызаты жоқ. (6) Жерді төсеп, онда әр түрлі көркем нәрселерді өсірдік. (7) Әрбір бейім құл үшін; бір белгі және үгіт. (8) Аспаннан берекетті жаңбыр жаудырып, сонда ол арқылы бақшалар және орылатын астық өсірдік. (9) Қауашақтары шоғырланған ұзын құрма ағаштарын өсірдік; (10) Құлдарға

көрек үшін. Сондай-ақ жаңбырмен жансыз жерге жан бердік. (Қайта тіріліп,) шығуда сол тәрізді. (11) Олардан бұрын Нұх (Ғ.С.) қауымы, Рәс халқы және Сәмүд елі де жасынға айналдырған болатын. (12) Ғад, Перғауын және Лүттың ағайындары да (13) Әйкеліктер және Түббағ елі, барлығы пайғамбарларды жасынға айналдырған. Сондықтан уәде шынға айналған. (Азапқа ұшыраған.) (14) Алғашқы жарату Бізді шаршартты ма? Жоқ, олар жаңа жаратылыстан күмәндануда. (15)

سُوْرَةُ

الْحَبَرَةُ الْبَارَةُ الْعَبْرَةُ

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُمَّا نُوسُوسٍ بِهِ نَفْسَهُ، وَحَنَّ أَقْرَبُ إِلَيْهِ
 مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿١٦﴾ إِذْ تَلَقَى الْمُتَلَقِيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ
 ﴿١٧﴾ مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَبِيدٌ ﴿١٨﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةٌ
 الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ
 يَوْمَ الْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾ لَقَدْ
 كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَ كَفْصِكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ
 ﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَى عَبِيدٍ ﴿٢٣﴾ أَإِذَا فِي جَهَنَّمَ كُلٌّ كَفَّارٍ
 عَبِيدٍ ﴿٢٤﴾ مَتَاعٌ لِلْحَيْرِ مَعْتَدٍ مُرِيدٍ ﴿٢٥﴾ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا
 آخَرَ فَأَلْفَيْاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَّعْتَهُ
 وَلَكِنْ كَانُ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيْهِ وَقَدْ قَدَّمْتُمْ
 إِلَيْهِ الْبَيِّنَاتِ ﴿٢٨﴾ مَا يُدَلُّ الْقَوْلُ لَدِي وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾
 يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿٣٠﴾ وَأَرْزَقْنِي
 الْجَنَّةَ الْمُتَّقِينَ عَرَبِيَّةً ﴿٣١﴾ هَذَا مَا نُوعِدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ
 ﴿٣٢﴾ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٣﴾ ادْخُلْهَا
 بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

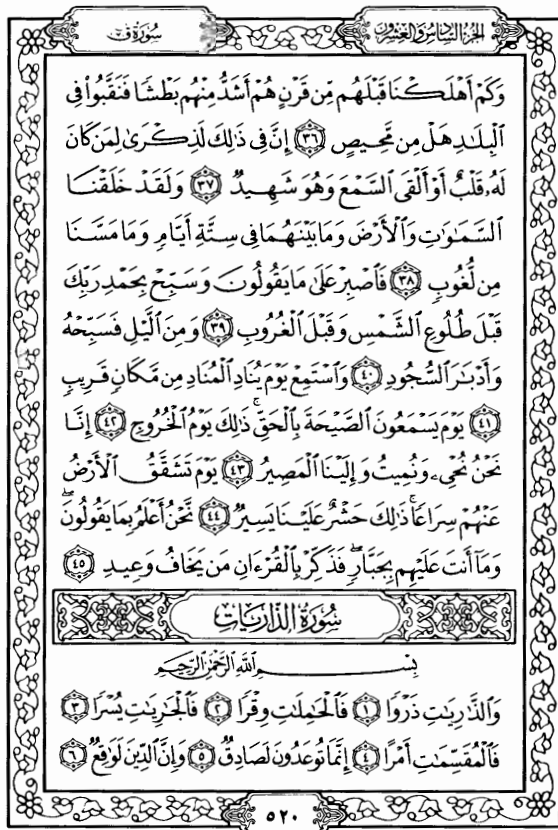
سُوْرَةُ
الْحَبَرَةُ
الْبَارَةُ
الْعَبْرَةُ

٥١٩

Расында адамзатты жараттық. Оған, нәпсісінің не сыбырлағанын білеміз. Өйткені Біз, оған күре тамырынан да жақынбыз. (16) Оның, оңынан да солынан да екі байқаушы отырады. (82-С. 10-13-А.) (17) Аузынан бір сөз шығарса-ақ болды, алдында аңдушы дайын. (18) Өлім есірігі шындықты келтірді. Одан қашушы едің. (19) Сүр үріледі. Осы уәделі күн. (20) Әркіммен айдаушы және куә бірге келеді. (21) "Расында осыдан кәперсіз едің. Ал енді сенен шымылдықты аштық. Сондықтан

бүгін көзің өткірлесті" (делінеді.) (22) Жанындағы (періште): "Міне мендегі дайын" дейді. (23) "Бүкіл қарсы болған қиқарды, тозаққа салыңдар" (делінеді.) (24) "Жақсылыққа тыйым салушы, шектен шығушы және күмәнданушы;" (25) "Бұлар сондай Алламен бірге тәңір жасап алған. Енді оны қатты азапқа салыңдар!" (26) Оның сыбайласы (шайтан): "Раббым! Оны, мен аздырмадым. Дегенмен өзі де ұзақ адасуда еді" дейді. (27) (Алла): "Менің алдымда тартыспаңдар. Сендерге алдын ала уәдені білдірген едім" дейді. (28) "Менің алдымда сөз ауыстырылмайды. Сондай-ақ құлдарыма әділетсіздік істемеймін." (29) Ол күні, тозаққа: "Толдың ба?"; - дейміз. Ол: "Тағы да бар ма?"; - дейді. (30) Бейіш, тақуаларға жақындатылады, алыс болмайды. (31) "Міне, уәде етілген нәрселерің; бүкіл тәубешіл, сақтанушылар үшін." (32) Кім көрместен Рахманнан қорықса, бейім жүрекпен келсе; (33) "Ұжмаққа аман-есен кіріңдер. Бұл мәңгілік күні" (делінеді.) (34) Бейіште олар не тілесе бар. Сондай-ақ жанымызда артығы да бар. (35)

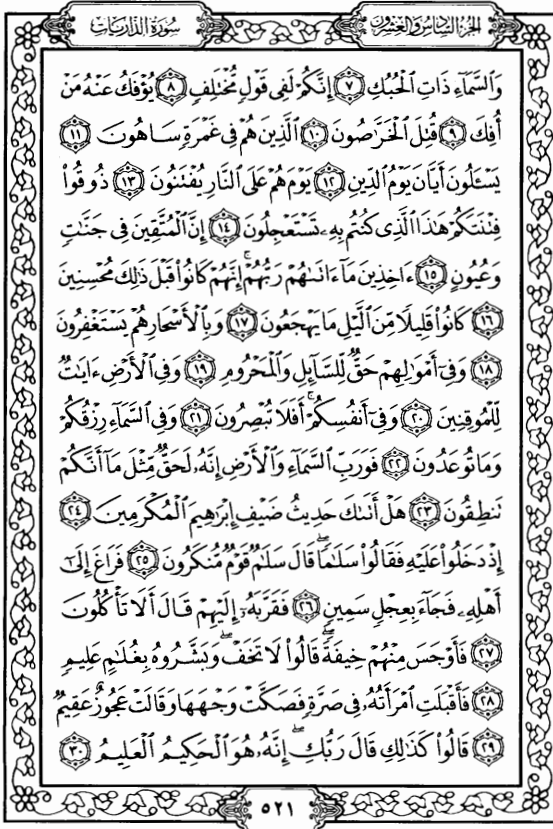
Олардан бұрын әздерінен орасан мықты, мемлекеттерді кезген, нәсілді жоқ еткен едік. Құтылар жер бар ма? (36) Шүбәсыз бұнда (сезімтал) жүрегі барға немесе құлақ салып, әзір болғанға бір үгіт бар. (37) Расында көктер мен жерді және екі арасындағы нәрселерді алты күнде жараттық, шаршамадық. (38) (Мұхаммед Ғ.С.) олардың айтқандарына сабыр ет. Раббыңды күн шығудан бұрын әрі батудан бұрын мақтай дәріпте. (Таң намазы, бесін, екінгі. Б.Ж.М.) (39) Түннің бір бөлімінде және намаздардан кейін Оны дәріпте. (Намаздардың артындағы нәпілдер. Б.Ж.М.) (40) Жақын жерден бір айғайшының шақыратын (Сүр үрілетін) күніне құлақ сал. (41) Олар ол күні ащы дауысты анық естиді. Ол, (қабырдан) шығатын күн. (42) Расында тірілтеміз де өлтіреміз. Сондай-ақ қайтар орын Біз жақ. (43) Сол күні жер жарылып, олар тезінен шығады. Осы жинау Бізге оңай. (44) (Мұхаммед Ғ.С.) олардың не дегендерін жақсы білеміз. Сен оларға зорлаушы емессің. Кім

азаптан қорықса, Құранмен үгіт бер. (45)

51-ЗЭРЯТ СҮРЕСІ

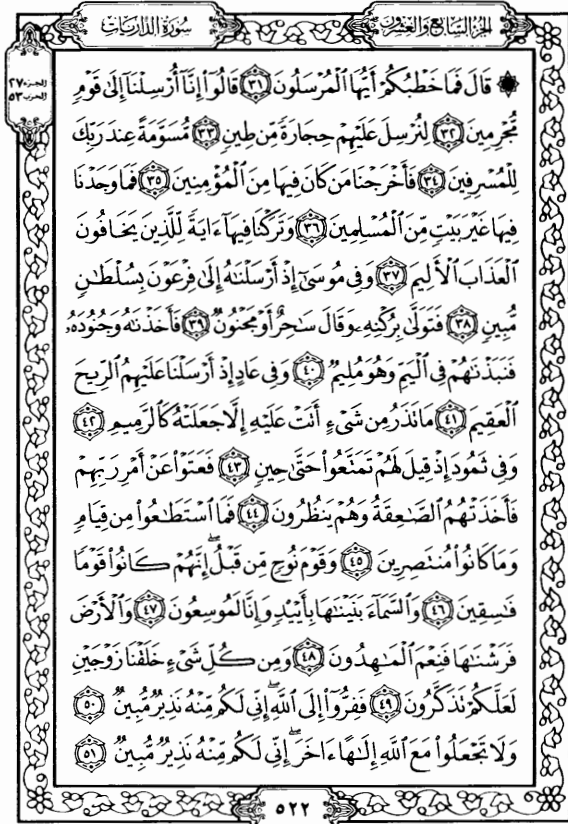
Меккеде түскен. Алпыс аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Соғып ұшырушы желдерге, (1) Мол жаңбыр көтеруші бұлттарға, (2) Жеңіл жүруші кемелерге, (3) Істі бөлуші періштелерге серт! (4) Шын мәнінде сендерге уәде етілген қиямет әрине рас. (5) Әлбетте қиямет болады. (6)

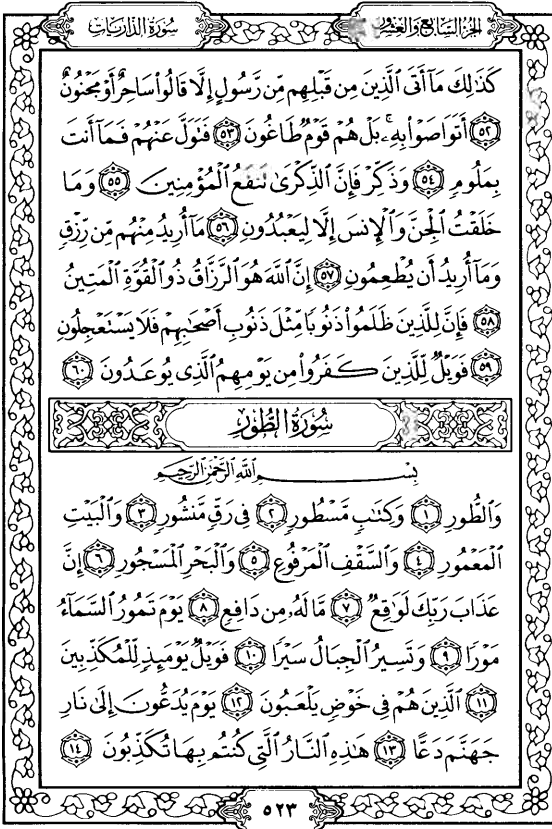
Жолдары бар аспанға серт! (7) Құмәнсыз сендер талас-тартыс сөздесіңдер. (8) Шындықтан бұрылған бұрылады. (9) Ой жорушылар құрысын. (10) Міне солар, білімсiздiк ішінде жаңылуда. (11) Олар: "Қиямет қашан" деп сұрайды. (12) Ол, олардың отқа жағылатын күні. (13) Оларға: "Азаптарыңды татыңдар! Асығып, тілегендерің осы" (делінеді.) (14) Шәксiз тақуалар бақшаларда, бұлақтарда болады. (15) Олар, өздеріне Раббыларының бергенін

алады. Өйткені олар, бұдан бұрын жақсылық істеуші еді. (16) Олар түнде аз ғана ұйықтаушы еді. (17) Олар таң сәрілерде жарылқану тілеуші еді. (18) Олардың малдарында; сұрағанға да сұрамағанға да тиесі бар. (19) Жер жүзінде нақ сенушілерге дәлелдер бар; (20) Сондай-ақ өздерінде де бар. Көрмейсіңдер ме? (21) Сендердің несібелерің әрі уәде етілген нәрселер көкте. (22) Көк пен жердің Раббына серт. Шүбәсыз бұл, сендердің сөйлегендерің сияқты рас. (Бір-біріңе сөйлеген сөздерің қандай рас болса, сондай рас.) (23) (Мұхаммед Ғ.С.) саған Ыбырайым (Ғ.С.) ның ардақты қонақтарының (періштелердің) әңгімесі келді ме? (24) Олар Ыбырайым (Ғ.С.) ға кіргенде: "Сәлем" десті. Ыбырайым (Ғ.С.) да оларға: "Сәлем, бөгде қауым" деді. (11-С. 69-А., 15-С. 50-А.) (25) Дерее үйіне барып, семіз бір бұзау әкелді. (26) Оны оларға жақындатып: "Жемейсіңдер ме?",- деді. (27) Олардан тіксініп, қорықты. Олар: "Қорықпа!",- деді де оны білгіш бір ұлмен қуантты. (28) Сонда Ыбырайым (Ғ.С.) ның жұбайы, алдына ойбайлап келіп, өз бетін үрды да: "Баладан қалған бір кемпірмін" деді. (29) Олар: "Осылайша Раббың бұйырды. Өйткені Ол, аса дана, толық білуші" десті. (30)

(Ыбырайым F.C.): "Әй елшілер! Бұйымтайларың не?",- деді. (31) "Шынында біз қылмысты бір елге жіберілдік." (32) "Оларға балшықтан пісірілген тас жаудыру үшін!" (33) "Раббың тарапынан, шектен шығушылар үшін белгіленген" (деді.) (34) Ол жерден мүміндерді шығардық. (35) Дегенмен ол жерде Мұсылманнан бір үйден басқа таппадық. (Лут F.C. мен екі қызы. Ж.) (29-С. 30-А.) (36) Ол арада күйзелтуші азаптан қорқушылар үшін бір ғибрат қалдырдық. (37) Мұсада да (ғибрат) бар. Оны ашық мұғжизалармен жіберген уақытта: (38) Перғауын сыбайластарымен теріс айналып: "Жады немесе жынды" деді. (39) Сондықтан оны әрі ләшкерлерін қолға алып, оны өзіне сөгіс берген түрде теңізге тастадық. (40) Ғад елінде де (ғибрат) бар. Сол уақытта оларға зиянды қатты дауыл жібердік; (41) Ол, тиген нәрсесін мүлде шіріген сүйектей етіп тастайды. (42) Сәмүд елінде де (ғибрат) бар. Сол уақытта оларға: "Бір мерзімге дейін пайдалана тұрыңдар" делінді. (43) Сонда олар, Раббыларының әміріне қарсы келді. Сондықтан олар, қарап тұрғанда нажағай түсті. (44) Сонда олардың тұруға да шамалары келмеді әрі жәрдем де көрмеді. (45) Бұрын Нұх (F.C.) елін жоқ еттік.

Өйткені олар, бұзақы ел еді. (46) Аспанды құдыретімізбен жасадық. Шын мәнінде күшіміз жетеді. (47) Сондай-ақ жерді төседік. Недеген жақсы төсеушіміз. (48) Түсінулерің үшін әр нәрсені пар-парымен жараттық. (36-С. 36-А.) (49) (Мұхаммед F.C. оларға): "Алла жаққа жүгіріңдер. Сөзсіз мен, Оның тарапынан сендерге ашық ескертушімін" (де.) (50) "Алламен бірге басқа тәңір қылмандар. Шын мәнінде сендерге ашық ескертушімін" (де.) (51)

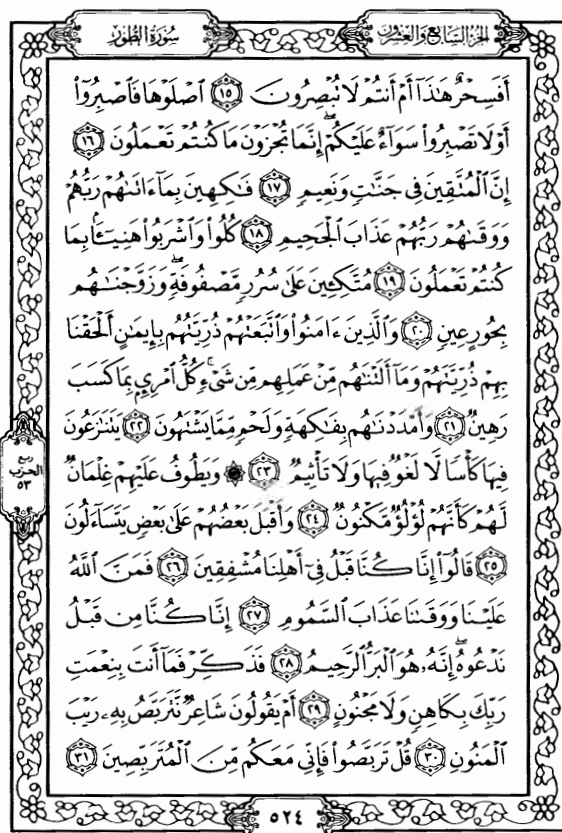
Алла, ризықтандырушы және мықты күшке ие. (58) Сөз жоқ. Сондай зұлымдық қылғандардың, жолдастарының күнәлары тәрізді күнәлары бар. Сондықтан Менен асығып тілемесін. (59) Өздеріне уәде етілген күнге қарсы келгендерге нендей өкініш! (60)

52-ТҮР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Қырық тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Түр тауына, (1) Жазулы Кітапқа, (2) Теріге жазулыға, (3) Толықсыған үйге, (Көктегі қыблаға,) (4) Көтерілген төбеге, (көкке,) (5) Және ыстық теңізге серт! (6) Сөзсіз Раббыңның азабы болады. (7) Оны тойтарушы жоқ. (8) Ол күні аспан қатты теңселеді. (9) Таулар үшіп жүреді. (10) Сол күні өтірік деушілерге нендей өкініш! (11) Олар, сондай орынсыз сүңгіп ойнағандар. (12) Олар сол күні, тозаққа итеріліп, тасталады. (13) "Міне! Сендер өтірік деген тозақ!" (14)

Міне осылайша олардан бұрынғылар да пайғамбар келгенде, оларды: "Мүлде жады немесе жынды" деген. (52) Олар бұл жөнде өзара келіскен бе? Жоқ, олар шектен шыққан қауым. (53) (Мұхаммед F.C.) олардан бет бұр. Сонда сәгіске ұшырамайсың. (54) Үгітте! Өйткені үгіт мүміндерге пайда береді. (55) Жын мен адамзатты өзіме құлшылық қылулары үшін ғана жараттым. (56) Олардан бір несібе тілемеймін әрі олардың Мені тамақтандыруларын да қаламаймын. (57) Шүбәсыз Ол

Ал осы бір сиқыр ма? Немесе сендер көрмейсіңдер ме? (15) "Тозаққа кіріңдер. Шындасаңдар да шындамасаңдар да сендерге бәрі бірдей. Істегендеріңнің ғана сазайын тартасыңдар! (16) Әрине тақуалар ұжмақтарда ырысқа бөленеді. (17) Раббыларының өздеріне берген нәрселерінің қызығын көреді. Оларды Раббылары тозақтың азабынан қорғаған. (18) "Істеген ғамалдарың себепті жеңдер, ішіңдер. Сіңімді болсын." (19) "Тізілген дивандарға сүйенген түрде" (делінеді.) Оларды бота көз хұрлармен үйлендіреміз. (20) Сондай иман келтіргендер, олардың ұрпақтары да иман келтіріп, өздеріне ілескен болса, оларды ол ұрпақтарына қосамыз. Сондай-ақ олардың ғамалдарынан еш нәрсе кемітпейміз. Әркім істегенінің бодауына ұсталады. (74-С. 38-А.) (21) Оларға бейіште қызығатын ет пен жемісті молайтамыз. (22) Олар бейіште тостағанға таласады. Онда бір орынсыз сөйлеу де күнәкарлықта болмайды. (37-С. 47-А. 56.С. 19-А) (23) Оларға сәдептегі інжу тәрізді жастар айналып, қызмет етеді. (24) Олар бір-біріне қарама-қарсы отырып хал сұрасады: (25)"Расында біз, бұрын (дүниеде) семьямызда да қорқушы

едік" деседі. (26) "Сондықтан Алла бізге игілік етті де заһарлы азаптан қорғады." (27) "Расында біз, бұрын Аллаға жалбарынушы едік. Өйткені Ол, игілік істеуші, ерекше мейірімді" (деседі.) (28) (Мұхаммед F.C.) ал енді үгіттей бер. Өйткені сен Раббыңның нығметі арқасында бақсы да жынды да емессің. (29) Немесе олар сені: "Ол бір ақын. Сондықтан оған жаман заманның болуын тосамыз" дейді. (30) Оларға: "Күтіңдер. Мен де сендермен бірге күтемін" де. (31)

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُهُ
 بَلْ لَا يَأْمُرُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ
 ﴿٣٤﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلِقُوا
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يَأْمُرُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ
 رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيِّطُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سَائِرٌ مَسْتَمِعُونَ فِيهِ قِيَاتٍ
 مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَنِ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾
 أَمْ تَسْتَأْجِرُهُمْ أَجْرًا فَمِنْ مَعَرٍ مُتَقَلَّبُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ
 يَكْتُمُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا الَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ أَمْهُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾
 أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا
 مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾ فَذَرَهُمْ حَتَّى يَلَاقُوا
 يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا
 وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنْ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ
 أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَأَصْرُ رَبِّكَ فَارَنكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ
 بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

٥٢٥

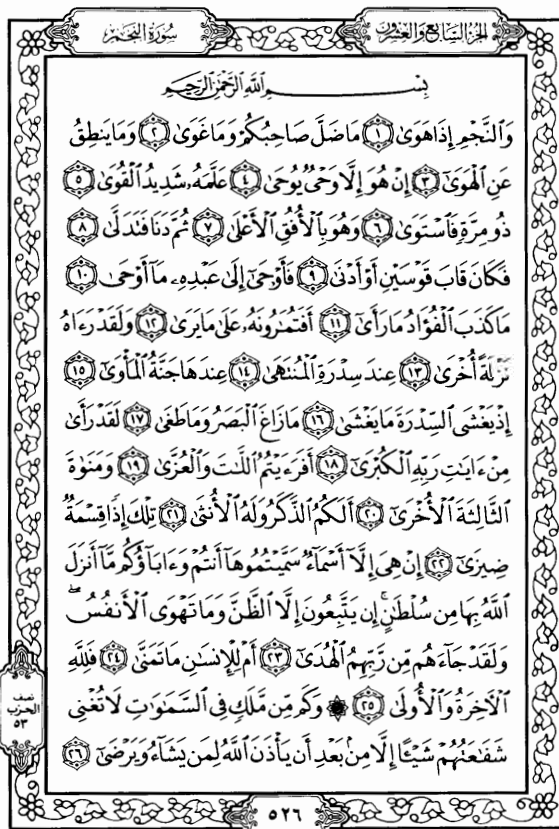
(37) Немесе, олардың шығып тыңдайтын сатылары бар ма? Онда олардың тыңдаушылары ашық бір дәлел келтірсінші! (38) Немесе қыздар Алланикі де ұлдар сендердікі ме? (39) (Мұхаммед F.C.) не сен олардан ақы тілеп сондықтан олар ауыр борышқа жығылды ма? (40) Немесе олардың қасында ғайыптың мәліметі бар да олар соны жаза ма? (41) Не болмаса, олардың бір әдіс қылғылары келе ме? Сонда қарсы болғандардың өздері тұзаққа түседі. (42) Әлде олардың Алладан басқа тәңірі бар ма? Алла олардың қосқан теңеулерінен пәк. (43) Олар аспаннан түсіп келе жатқан бір кесек көрсе де: "Шоғырланған бұлт" дейді. (44) (Мұхаммед F.C.) енді оларды жоқ болатын күндеріне жолыққандарына дейін қойып қой. (45) Ол күні оларға әдістері ешбір пайда бермейді әрі оларға көмек те етілмейді. (46) Шүбәсыз ондай залымдарға одан өзге де азап бар. Бірақ олардың көбі түсінбейді. (47) (Мұхаммед F.C.) Раббыңның үкіміне сабыр ет. Өйткені сен көз алдымыздасың. Орныңнан тұрған шақта, Раббыңды мақтай дәріпте. (48) Түннің бір бөлімінде және жұлдыздар батар кезде де дәріпте. (Құптан және таң намазын оқы. М.Ж) (49)

Немесе оларға бұны ақылдары әмір ете ме? Не олар азғын бір ел ме? (32) Я, болмаса олар: "Құранды өзі жасап алды" дей ме? Жоқ, олар иман келтірмейді. (33) Ендеше, егер олар шыншыл болса, Құран сияқты бір сөз келтірсін. (2-С.23-А., 10.С. 38-А., 11-С. 13-А.) (34) Немесе олар еш нәрсесіз (өзінен-өзі) жаратылды ма? Не жаратушы өздері ме? (35) Яки олар, көктер мен жерді жаратты ма? Жоқ, олар нанбайды. (36) Немесе Раббыңның қазыналары олардың қасында ма? Я, олар игеруші ме?

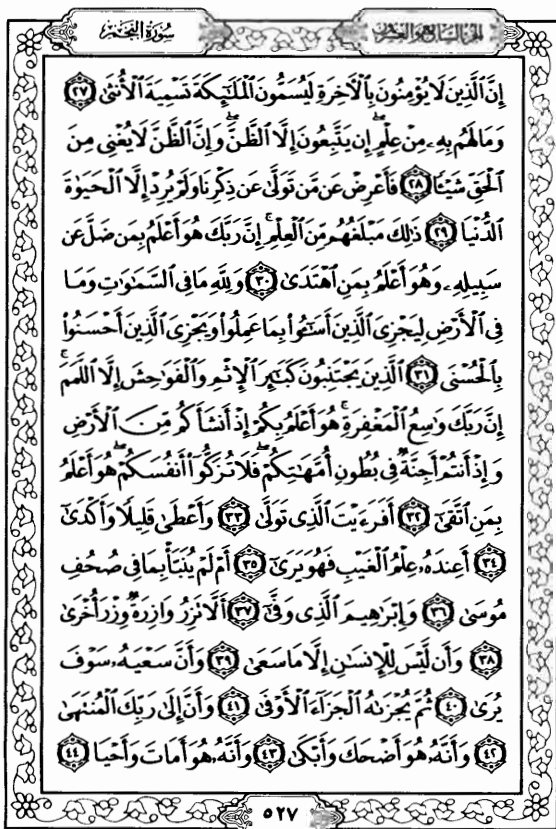
53-НӘЖИМ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Алпыс екі аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді
Алланың атымен бастаймын.

Батып бара жатқан жұлдыздарға серт. (1) Жолдастарың (Мұхаммед F.C.) адаспады да ауытқымады. (2) Ол өз ойынан сөйлемейді. (3) Сөйлегені көкейіне салынған уахи ғана. (4) Оған оны өте күшті (Жебрейіл F.C.) үйретті. (5) Ол қуат иесі (Жебрейіл өз бейнесінде) тура тұрды. (Бұл көрініс Хыра тауында болған. Ж.Р.) (6) Ол, жоғары көк жиекте еді. (7) Ол, жақындап төмендеді. (8) Тіпті садақтың екі басындай әлде жақынырақ. (9) Сонда Алла, құлына уахи ететін нәрселерін көкейіне салды. (10) Оның көзінің көргенін көңлі жалғанға шығармады. (11) Ал енді оның көрген нәрсесіне сендер таласасыңдар ма? (12) Расында ол, Жебрейілді екінші рет көрді. (13) Тұрақтау ағашының жанында. (14) Оның қасында Мәуа жаннаты бар. (15) Сол уақытта ағашты қаптаған нәрсе қаптады. (16) (Мұхаммед F.C.ның) көзі таймады да үстірт қарамады. (17) Расында ол, Раббының ірі белгілерін көрді. (18) Лат пен Ғуззаны көрдіңдер ме? (19) Үшінші басқа Менатты? (20) Еркек сендердікі де ұрғашы Алланыкі ме? (21) Онда бұл, орынсыз бір бөліс.

(22) Бұл, сендер және аталарың қойған құр аттар ғана. Алла оларға байланысты бір дәлел түсірген жоқ. Олар ойларына көңілдері қалағанына ғана ереді. Расында оларға Раббыларынан туралық (Пайғамбар) келді. (23) Немесе адамзатқа көкsegені бола бере ме? (24) Негізінде ахирет, дүние Алланың иелігінде. (25) Көктерде қаншалаған періште бар. Алла қалап, разы болған кісісіне рұхсат бермейінше, олардың шапағаты еш нәрсеге жарамайды. (26)

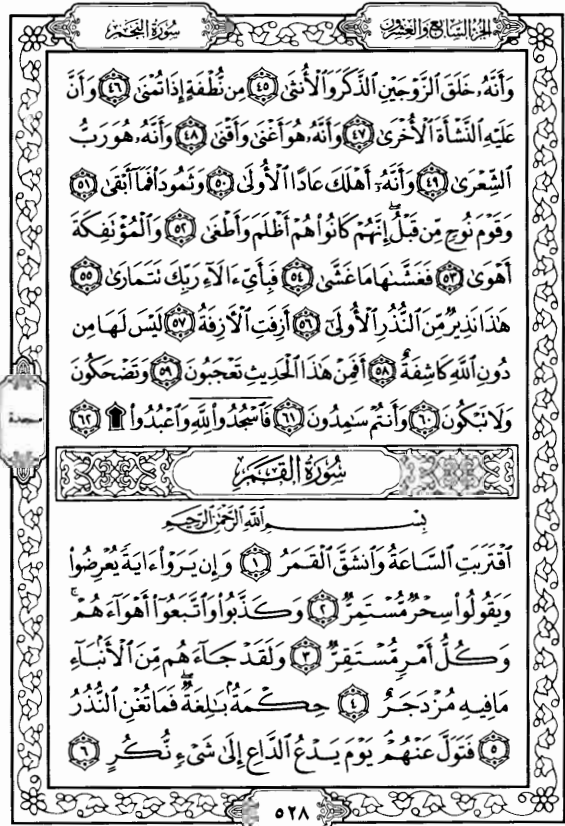
Шынында сондай ақиретке иман келтіргендер, періштелерді (Алланың қыздары деп) әйел атымен атайды. (27) Негізінде оған байланысты бір мәліметтері жоқ. Ойға ғана ереді. Шын мәнінде құр ой, шындық жағынан еш нәрсеге тұрмайды. (28) (Мұхаммед Ғ.С.) үгітімізден жалтарып, дүние тіршілігін ғана қалаған кісіден бет бұр. (29) Міне олардың білімі осыған-ақ жетеді. Шынында Раббың жолынан адасқан кісіні де жақсы біледі. Және тура жолға түскенді де

жақсы біледі. (30) Көктердегі әрі жердегі нәрселер Аллаға тән. Сондай жамандық істегендер, істегендерімен жазаланады да жақсылық істегендерді жақсылыққа бөлейді. (31) Сондай күнелардың үлкенінен және арсыздықтан сақтанғандардың аздаған кінелары болса да шәксіз Раббыңның жарылқауы кең. Сендерді жерден жаратқанда және аналарыңның қарнында шикі өкпе кездерінді де жақсы біледі. Сондықтан өздерінді өздерің ақтамаңдар. Ол, кім тақуа екенін жақсы біледі. (32) (Мұхаммед Ғ.С.) сондай бет бұрғанды көрдің бе? (33) Ол, аз берді, тоқтатты. (34) Оның жанында құпия білім болып, шындықты сол көре ме? (35) Оған Мұса (Ғ.С.) ның нұсқаларындағы нәрселер білдірілмеді ме? (36) Сондай-ақ әмірді орындаушы Ыбырайым (Ғ.С.) ның да. (37) Ешбір күнәкар, басқаның күнәсын көтермейді. (38) Адамзат; еңбегіне жарай ғана табысқа ие болады. (39) Сөз жоқ, еңбегінің нәтижесін жедел көреді. (40) Сонсоң оған еңбегінің бодауы толық беріледі. (41) Күдіксіз Раббыңа тиянақтайды. (42) Шын мәнінде күлдірген де жылатқан да Ол. (43) Өйткені, өлтірген де тірілткен де Ол. (44)

Шүбәсіз Алла, ер, әйелді жүп жаратқан. (45) Тамызылған бір тамшы "мәни" суынан. (46) Шәксіз екінші жасау да Оған тән. (47) Сөз жоқ, байытқан да өркендеткен де Ол. (48) Расында Ол, "Шығра" жұлдызының Раббы. (49) Күдіксіз бұрынғы Ғад елін жоқ етті. (50) Сондай-ақ Сәмүд елін де қалдырмады. (51) Одан бұрын Нұх (Ғ.С.) тың қауымын да. Өйткені олар өте залым, тым жолдан шыққан еді. (52) Төңкерілген кентті жермен-жөксен етті. (Лут Ғ.С. ның елі.) (53) Сонда оларды апат қаптаған сайын қаптады. (54) Ал енді Раббының қай нығметтерінен күмәнданасыңдар. (55) Бұл Пайғамбар бұрынғы ескертушіден бір ескертуші. (56) Қиямет жақындады. (57) Оны Алладан өзге әшкерелеуші жоқ. (58) Ал енді сендер осы сөзге таңырқайсыңдар ма? (59) Күлесіндер, жыламайсыңдар. (60) (Сәжде бар.) Сендер кәперсізсіңдер. (61) Ал енді Аллаға сәжде қылып, құлшылық істендер. (62)

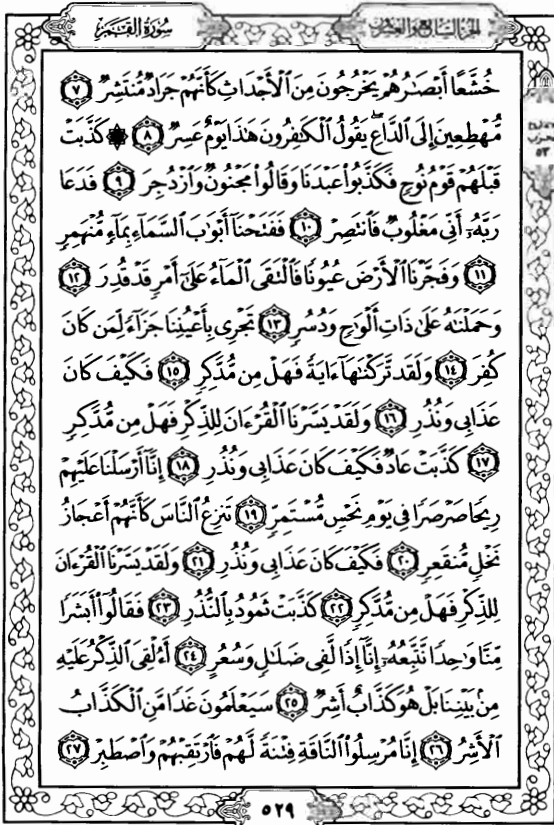
54-ҚАМАР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Елу бес аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

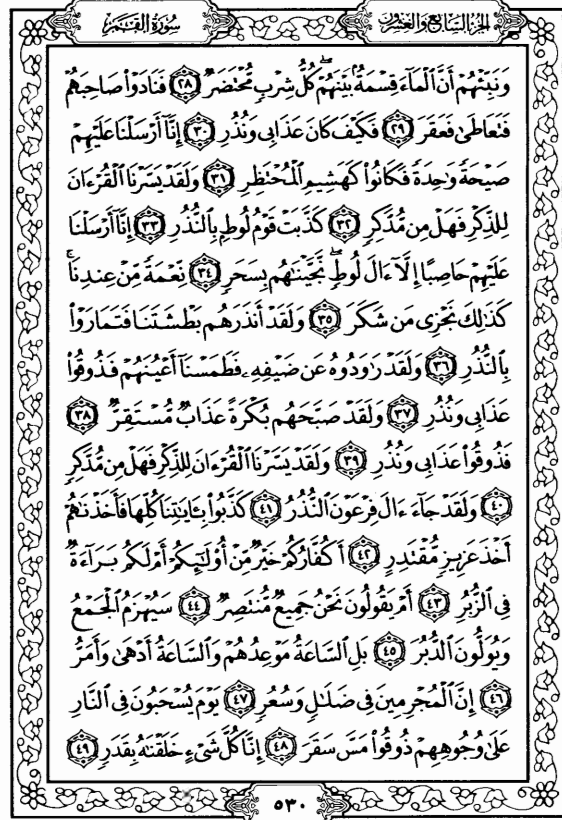
Қиямет жақындады, ай жарылды. (1) Олар бір мұғжиза көрсе бет бұрады да: "Жалғасты түрдегі бір сиқыр" дейді. (2) Олар жасынға шығарып, әуестеріне ерді. Негізінде әр істің бір тұрағы бар. (3) Расында оларға сөкем аларлық хабар келіп болды. (4) Жеткілікті хикмет бар. Сонда да ескертулер пайда бермес. (5) (Мұхаммед Ғ.С.) ендеше, олардан бет бұр. Бір күні шақырушы жаман іске шақырады. (6)

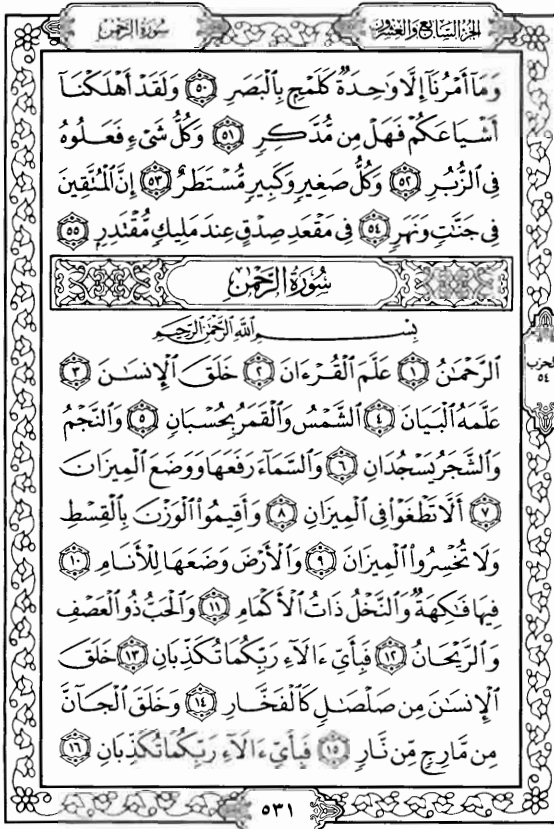
бойынша қосылды. (12) Оны (Нұхты) шегеленген тақтайлы кемеге орналастырдық. (13) Қарсы келгендерге жаза түрінде Нұх (F.C.) тың кемесі көз алдымызда жүріп бара жатты. (14) Расында оны ғибрат қып қалдырдық. Сонда түсінуші бар ма? (15) Азабым, ескертуім қалай екен? (16) Расында Құранды үгіт үшін оңайластырдық. Ал сонда түсінуші бар ма? (17) Ғад елі де жасынға айналдырған. Азабым ескертуім қалай екен? (18) Өйткені, оларға сәтсіз күнде; үздіксіз куілдеген боран жібердік. (19) Адамдарды түбінен қопарылған құрманың ағашындай жұлып, әкететін еді. (20) Азабым, ескертуім қалай екен? (21) Расында Құранды насихат үшін қолайлы қылдық. Қане, сонда түсінуші бар ма? (22) Сәмүд елі ескертушіні жасынға айналдырды: (23) "Өзімізден бір адамға ерейік бе? Әрине ол уақытта біз адасуда әрі есі алаң боламыз" деді. (24) "Арамыздан үгіт оған түсірілді ме? Жоқ, ол, мүлде өтірікші, өзімшіл" деді. (25) Олар ертең-ақ кімнің барып тұрған суайт, құж екенін біледі. (26) Расында аруананы оларға сын үшін жібердік. Сондықтан оларды байқа, сабыр ет. (Әй Салих, делінді.) (27)

Олар, қабырларынан көздерін сүлмейтіп, таралған шекіртке құсап шығады. (7) Шақырушы жаққа жүгірген кәпірлер: "Бұл ауыр күн" дейді. (8) Олардан бұрын Нұх (F.C.) тың қауымы да өтірік деген. Құлымызды жасынға шығарып: "Жынды" деген, әрі жебірленген еді. (9) Сонда ол, Раббына: "Күдіксіз мен жеңілдім, маған нұсрат бер" деп, жалбарынған. (10) Сондықтан көктің есігін құйылған жаңбырмен аштық. (11) Жерді жарып, қайнарлар шығардық. Сонда су өлшеулі әмір

Оларға: "Су араларында кезекті; әркім ішу кезегінде әзір болсын" деп түсіндір. (Құдықтың суын бір күн түйе, бір күн ел ішеді. Б.Ж.МР.) (28) Сонда олар жолдастарын шақырды да сонда ол, қылышын алып, түйені өлтірді. (29) Сонда азабым, ескертуім қалай екен? (30) Дұрысында оларға бір қатты дауыс жібердік те олар шарбақ қораның ұматылған қу жапырағындай болды. (31) Шүбәсыз Құранды үгіт үшін оңайластырдық. Қане сонда түсінуші бар ма? (32) Лұт елі де ескертуді жасынға айналдырған. (33) Дұрысында оларға тас жаудырған боран жібердік. Бірақ Лұт (Ғ.С.) тың семьясын таңменен құтқардық. (29-С. 33-А.) (34) Бізден бір нығметке бөленеді. Осылайша кім шүкірлік етсе, сыйлық береміз. (35) Расында (Лұт Ғ.С.) оларға, апатымызды ескертті. Дегенмен олар, ескертуге күмәнмен қарады. (36) Расында олар Лұт (Ғ.С.) тың қонақтарынан дәме қылды. Сондықтан олардың көздерін соқыр қылдық: "Ал азабымды, ескертуімді татыңдар." (37) Расында оларға тәңертең ерте бір азап келді. (38) "Ал азабым, ескертуім қалай екен?" (39) Әрине Құранды үгіт үшін оңайластырдық. Қане түсінуші бар ма? (40) Расында Перғауындықтарға да ескертуші келген еді. (41) Олар мұғжизаларымыздың бәрін жасынға айналдырды. Сондықтан оларды өте күшті қолға алумен қолға алдық. (42) Сендердің қасарысуларың

олардан артық па? Немесе сендер үшін кітаптарда бір ақтама бар ма? (43) Не олар: "Біз өш алушы бір топпыз" дей ме? (44) Ол топ, таяуда жеңіліске ұшырап, арттарына бұрылып қашады. (45) Әлбетте оларға уәде етілген қиямет, ол; үрейлі, тым ащы бір мезгіл. (46) Шәксіз күнәкарлар, адасуда және құтыруда. (47) Ол күні, олар, тозақта етпетінен сүйреледі: "Тозақтың азабын татыңдар" (делінеді.) (48) Шын мәнінде әр нәрсені бір өлшеумен жараттық. (49)

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

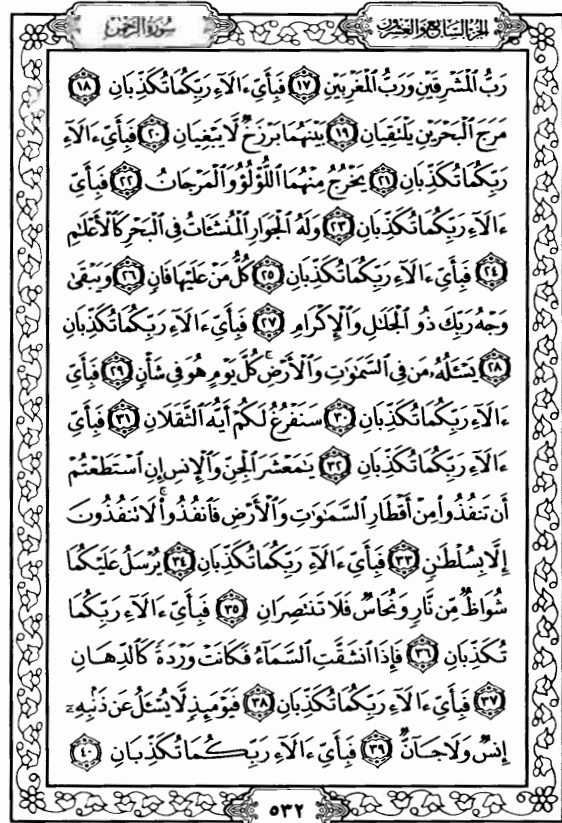
Аса қамқор Алла. (1) Құранды үйретті. (2) Адамзатты жаратты. (3) Оған сөйлеуді үйретті. (4) Күн мен ай есеппен жүреді. (5) Өсімдік, (жұлдыз), ағаш Оған бас иеді. (6) Ол, аспанды биіктетіп, оған тең бір өлшеу қойды. (7) Өлшеуде шектен шықпаңдар. (8) Сондай-ақ тартуды әділетпен орындаңдар, таразыда кемітпеңдер. (9) Алла, жерді жәндіктер үшін жасады. (10) Жерде жемістер және шоқты құрмалар бар. (11) Онда қабықты ұрық және аңқыған өсімдіктер өседі. (12) Ендеше, (әй адамзат пен жын!) Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (13) Ол, адамзатты құмырадай сыңырлаған құрғақ топырақтан жаратты. (14) Жындарды оттың жалынынан жаратты. (15) Ендеше, (әй адамзат пен жын!) Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер. (16)

Әміріміз бір-ақ қас қаққандай. (50) Расында сендер сияқтыларды жоқ еткен едік. Ал сонда түсінуші бар ма? (51) Олар істеген әр нәрсе дәптерде бекітілген. (52) Үлкен-кіші әр нәрсе жазулы. (53) Күдіксіз тақуалар, бейіштердегі өзен жағасында. (54) Ықпалды үкім иесінің хұзырындағы қалаған орнында. (55)

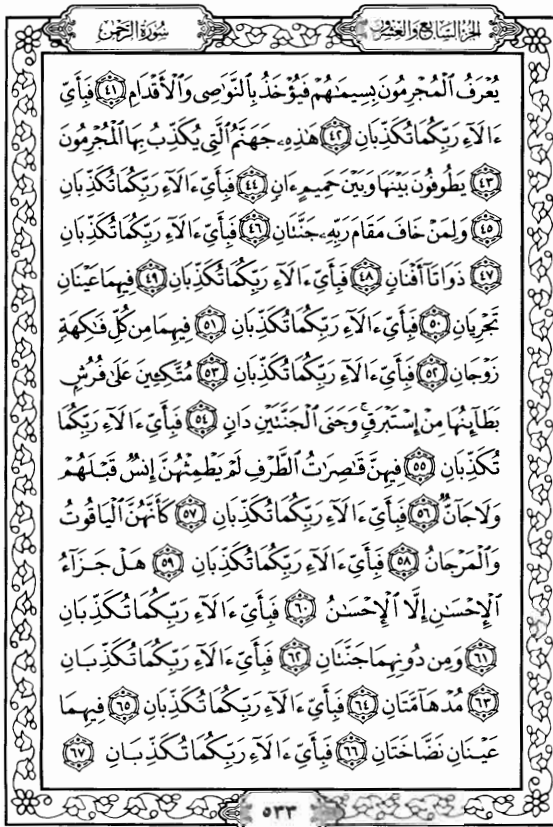
55-РАХМАН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жетпіс сегіз аят.

Ол, (жазғы-қысқы) екі шығыстың Раббы әрі екі күн батыстың Раббы. (17) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (18) Ағызған екі теңіз қосылады. (19) Екі арасында бөгет бар. Бір-біріне араласпайды. (20) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін жасыңға айналдырасыңдар? (21) Екі теңізден де інжу-маржан шығады. (22) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (23) Теңізде таулар құсап жүрген кемелер Оған тән. (24) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (25) Бүкіл жер жүзіндегілер түгейді. (26) Ұлы дәрежеге ие әрі жомарт Раббың өзі ғана қалады. (27) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (28) Көктердегі әрі жердегі әркім Одан сұрайды, Ол, әр күні шұғылдануда. (29) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (30) Әй екі топ! (Адамзат пен жын.) Есептеріңді көреміз. (31) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (32) Әй жын мен адамзат тобы! Көктер мен жердің шектерінен өтуге шамаларың келсе, өтіңдер. Өте алмайсыңдар! Бірақ бір қуатпен өте аласыңдар. (33) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін

өтірік дейсіңдер? (34) Сендерге түтінсіз жалын, отсыз түтін жіберіледі. Өздеріңді құтқара алмайсыңдар. (35) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (36) Көк жарылып, майдай еріп, гүлдей қызарған кезде. (37) Ендеше Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (38) Сонда ол күні, адамзат пен жындар күнәсынан сұралмайды. (Өйткені, Аллаға мәлім.) (39) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (40)

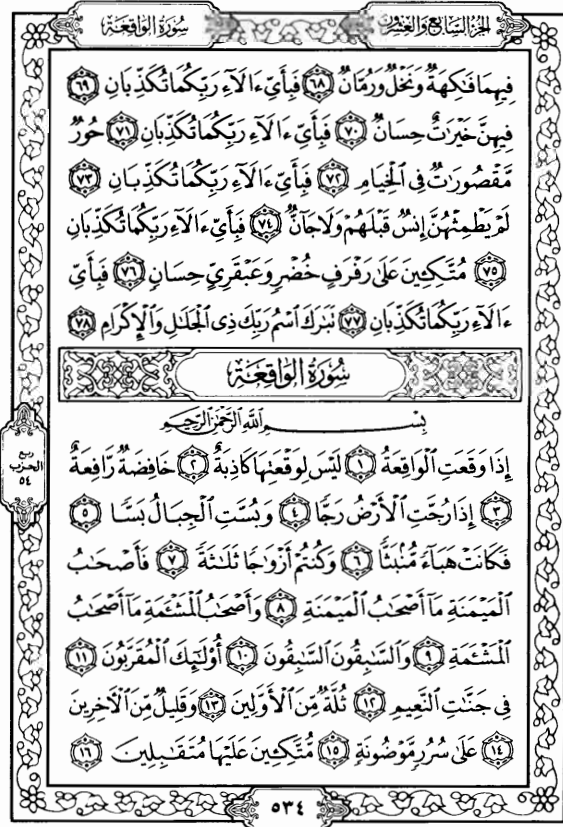
Күнәкарлар кескіндерінен танылады да кекілдері мен аяқтарынан ұсталады. (41) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (42) Міне осы күнәкарлардың жасынға шығарған тозағы. (43) Олар тозақ пен қайнар судың арасында айналып жүреді. (44) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (45) Раббының хұзырына шығудан қорыққан кісіге екі бейіш бар. (46) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (47)

Екеуі де түрлі жемісті. (48) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (49) Ол екеуінде ағатын екі бұлақ бар. (50) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (51) Ол екеуінде жемістер пар-парымен. (52) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (53) Олар астары қалың жібек төсектерге сүйеніп отырады. Екі бақшаның жемістері жақын тұрады. (54) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (55) Бейіштерде өз ерлеріне телмірген сондай-ақ өздеріне олардан бұрын адамдар да жындар да соқтықпаған жұбайлар бар. (56) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (57) Ол жұбайлар; яқұт, маржан сияқты. (58) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (59) Жақсылықтың сыйлығы жақсылық қана. (60) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (61) Бұл екі бақшадан өзге бақша бар. (62) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (63) Екеуі де жап-жасыл. (64) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (65) Екі бақшада атылып қайнаған екі бастау бар. (66) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (67)

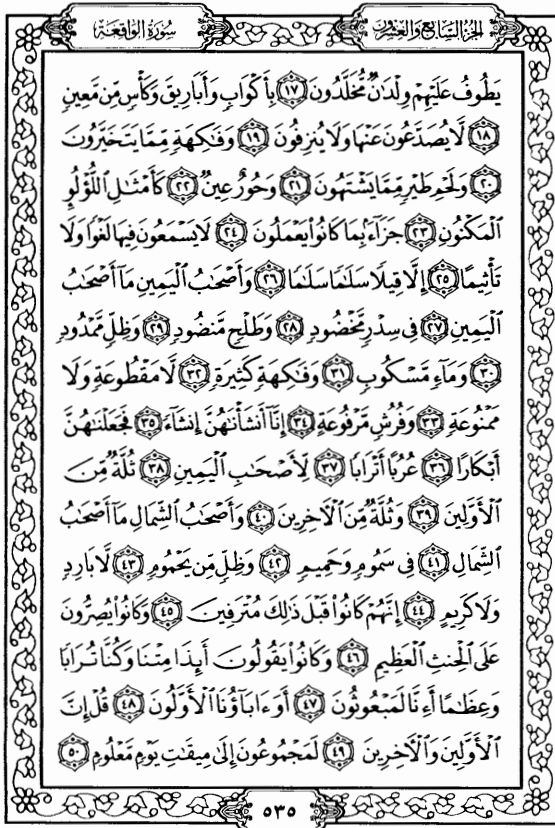
Ол екі бақша да түрлі жемістер және құрма, анар бар. (68) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (69) Ол ұрмақтарда көркем мінезді, сұлу жұбайлар бар. (70) Ендеше Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (71) Шатырларда тұратын хұрлар бар. (72) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (73) Ол хұрларға олардан бұрын адамдар да жындар да жуымаған. (74) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (75) Бейіштегілер, жасыл дивандарға, көркем төсеніштерге жастанып отырады. (76) Ендеше, Раббыларыңның қай нығметтерін өтірік дейсіңдер? (77) (Мұхаммед F.C.) Аса ардақты, жомарт Раббыңның аты өте жоғары. (78)

56-УАҚИФА СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Тоқсан алты аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Қиямет уақиғасы болған кезде, (1) Оның болуын өтірік деуші болмас. (2) (Ол) төмендетеді, жоғарлатады. (3) Сол уақытта жер тұтас сілкіндіріледі. (4) Таулар мүлде үгітіледі. (5) Ұшқан тозаңдай

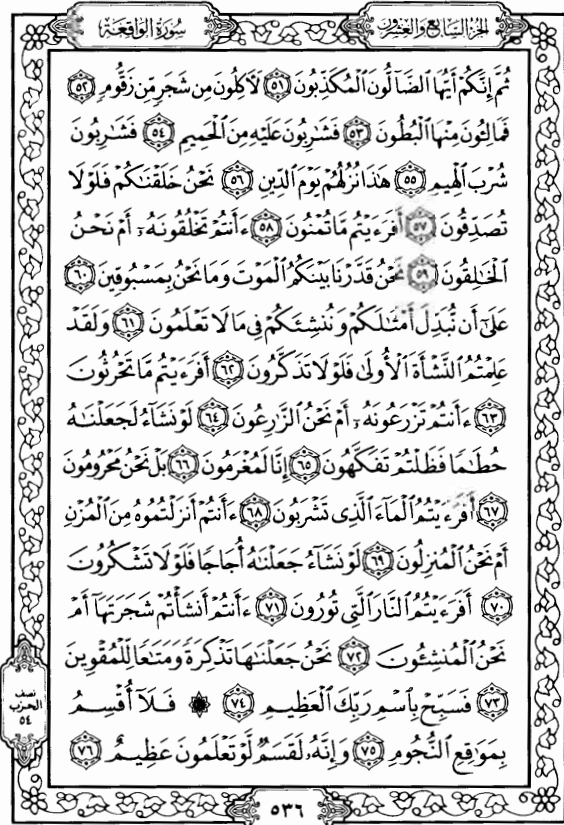

болады. (6) Сол уақытта сендер үш бөлімге бөлінесіңдер; (7) (Ғамал дәптері оңынан берілген) оңшылдар, нендей жақсы ол оңшылдар. (8) (Ғамал дәптері солынан берілген) солшылдар, нендей жаман ол солшылдар. (9) Озаттар алдыңғы қатарда болады. (10) Міне солар, Аллаға жақын болғандар. (11) Ұрмақта нығметке бөленеді; (12) Бұрынғылардан көбірек. (13) Соңғылардан азырақ. (14) Безенген тақтар үстінде. (15) Олардың үстінде ерсілі-қарсылы отырады. (16)

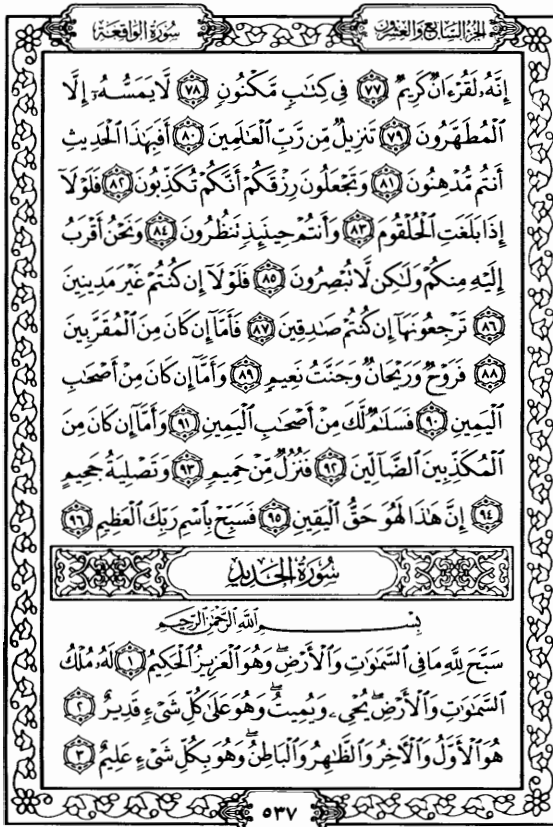
бақытты. (27) Олар тікенсіз сидыр (ағаштары); (28) Жемістері үсті-үстіне шоғырланған мұз (банан) ағаштарының, (29) Созылған көлеңкенің астында болады. (30) Сарқырап аққан су бар. (31) Мол жеміс бар; (32) Ешбір түгеп, үзілмейтін, ешкім қорымайтын, (33) Биік төсектерде болады. (34) Расында хұр қыздарын жаңадан жаратамыз. (Немесе жаннаттық әйелдерді қайтадан жаратамыз.Б.) (35) Оларды ер көрмеген қыздар етіп, жаратамыз. (36) Күйеуін сүйгіш құрдас болады. (37) Бұл айтылғандар, оңшылдар үшін болады. (38) Бір топ бұрынғылардан (39) Бір топ соңғылардан.(40) Солшылдар, сол шолшылдар нендей сұмырай. (41) Олар ыстық бу, қайнар суда болады. (42) Қара түнек көлеңкеде болады. (43) Салқын да емес, жайлы да емес. (44) Өйткені олар, бұдан бұрын (дүниеде) тоң мойын әуесқорлар еді. (45) Зор күнеда қасарысушы еді. (46) "Өліп, топырақ және сүйектер болсақ та шын тірілеміз бе?",- дейді. (47) "Бұрынғы аталарымыз да тіріле ме?",- (дейді.) (48) (Мұхаммед F.C.): "Сөзсіз бұрынғылар да, соңғылар да.",- де. (49) "Әлбетте, мәлім күнде белгілі орынға жиналады" (де.) (50)

Оларға өзгермес жастар айналып, қызмет етеді; (17) Ағып жатқан арақтан толтырылған шелектер, құмандар және кәселерменен. (18) Ол; бас ауыртпайды да мас қылмайды. (19) Қалаған жемістері бар. (20) Көңілдері соққан құс еті бар. (21) Бота көз хұрлар бар. (22) Сақтаулы інжу сияқты. (23) Бұл істеген ғамалдарының сыйлығы. (24) Олар жаннатта бос не күнәлы сөз естімейді. (25) Бірақ "Сәлем, сәлем" деген сөзді ғана естиді. (26) Оңшылдар, ол оңшылдар нендей

Сосын сендер әй адасқан өтірікшілер! (51) Әлбетте ағаштан, Заққұмнан жейсіңдер. (52) Одан қарындарыңды толтырасыңдар. (53) Оның үстіне қайнар судан ішесіңдер. (54) Шөлдеген түйеше, сіміресіңдер. (55) Міне олардың қиямет күнгі сыйлықтары. (56) Сендерді Біз жараттық. Сонда неге мойындамайсыңдар? (57) Сендер тамызған мәни суын көрдіңдер ме? (58) Оны сендер жаратасыңдар ма? Немесе Біз жаратмыз ба? (59) Біз араларыңда өлімді белгіледік. Бізден ешкім озалмайды. (60) Сендердің бейнелеріңді өзгертіп, сендер білмегенді жарата аламыз. (61) Расында бұрынғы жаратуды білесіңдер, ендеше түсінбейсіңдер ме? (62) Ал енді еккендеріңді көрдіңдер ме? (63) Оны сендер өсіресіңдер ме? Не Біз өсіреміз бе? (64) Егер қаласақ, оны қоқымға айналдырар едік. Сонда күңкілдесе берер едіңдер; (65) "Расында зиянға ұшырадық," (66) "Тіпті мүлде бос қалдық" (дер едіңдер.) (67) Ішкен суларыңды көрдіңдер ме? (68) Оны

бұлттан сендер жаудырасыңдар ма? Немесе Біз жаудырамыз ба? (69) Егер қаласақ оны ащы қылар едік. Ендеше, шүкір етпейсіңдер ме? (70) Жаққан оттарыңды көрдіңдер ме? (71) Оның ағашын сендер жараттыңдар ма? немесе Біз жараттық па? (72) Біз оны бір ескерткіш және жүргіншілер үшін пайдалы қылдық. (73) (Мұхаммед F.C.) Ендеше Раббыңды ұлы атымен дәріпте. (74) Ал енді жұлдыздардың орындарына серт етемін. (75) Егер білсеңдер, ол, зор серт. (76)

Сендер көрмейсіндер. (85) Ал сонда егер жазаланбайтын болсаңдар; (86) Егер шын айтсаңдар, оның жанын қайтарыңдаршы. (87) Ал егер өлген кісі, Аллаға жақындардан болса; (88) Сонда оған рахатты шаттық әрі нығметті ұжмақ бар. (89) Ал енді өлі оңшылдардан болса; (90) Саған оңшылдардан, "Сәлем" (делінеді.) (91) Егер өлі, жасынға шығарушы адасқандардан болса; (92) Сонда оның қонақ асысы, қайнар судан болады. (93) Әрі тозаққа салынады. (94) Сөзсіз міне анық шындық осы. (95) (Мұхаммед F.C.) ұлы Раббыңды атымен дәріпте. (96)

57-ХАДИД СҮРЕСІ

Шын мәнінде ол ардақты Құран. (77) Кітапта (Лаухы Махфұзда. Б.М.Р.) сақтаулы. (78) Оны тап-таза болғандар ғана ұстайды. (Дәретсіз кісі ұстамайды.) (79) Әлемдердің Раббы жақтан түсірілген. (80) Сендер осы сөзді құр көресіндер ме? (81) Расында берген ризыққа шүкір етудің орнына оны жасынға шығарасындар ма? (Ж.) (82) Ал жан жұтқыншаққа келген кезде; (83) Сол уақытта сендер қарап қаласындар. (84) Негізінде ол өліп бара жатқанға Біз жақынырақпыз.

Мединеде түскен. Жиырма тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Көктер мен жердегі нәрселер Алланы дәріптейді. Ол Алла, өте үстем, хикмет иесі (1) Көктер мен жердің иелігі Аллаға тән. Тірілтеді, өлтіреді. Ол, әр нәрсеге күші толық жетуші. (2) Ол Алла (Т.) әуелгі әрі соңғы (әр нәрседен бұрын ежелден бар әрі меңгі қалады, соңы жоқ). Және Ол, (әр түрлі дәлелдермен) көрнеу әрі (ақыл жетпейтін) көмес. Сондай-ақ Ол, әр нәрсені толық білуші. (3)

Ол сондай Алла, көктер мен жерді алты күнде жаратып, сосын ғаршыны игерді. Ол, жерге кірген нәрсені әрі одан шыққан нәрсені және көктен түскен нәрсені, оған көтерілген нәрсені біледі. Сондай-ақ Ол, қайда болсаңдар да сендермен бірге. Алла не істегендеріңді толық көруші. (4) Көктер мен жердің иелігі Оған тән. Әрі барлық істер Оған қайтады. (5) Түнді күндізге ауыстырады, күндізді түнге ауыстырады. Сондай-ақ Ол көңілдегілерді толық біледі. (6) Аллаға, Елшісіне иман келтіріңдер. Және сендерді ие қылған нәрселерден тиісті орынға жұмсаңдар. Өйткені, сондай сендерден иман келтіріп, тиісті орынға мал жұмсағандар үшін ірі сыйлық бар. (7) Пайғамбар, сендерді Раббыларыңа иман келтіруге шақырса да Аллаға иман келтірмейтін сендерге не болды? Негізінде Алла, сендерден серт алған. Егер иман келтіретін болсаңдар. (5-С. 7-А., 7-С. 172-А.) (8) Ол сондай Алла, сендерді қараңғылықтардан жарыққа шығару үшін құлына (Мұхаммед Ғ.С.ға) ап-ашық аяттар түсірді. Сөзсіз Алла, сендерге тым жұмсақ, ерекше мейірімді. (9) Алла жолында мал жұмсамайтын сендерге не болды? Негізінен көктер мен жердің

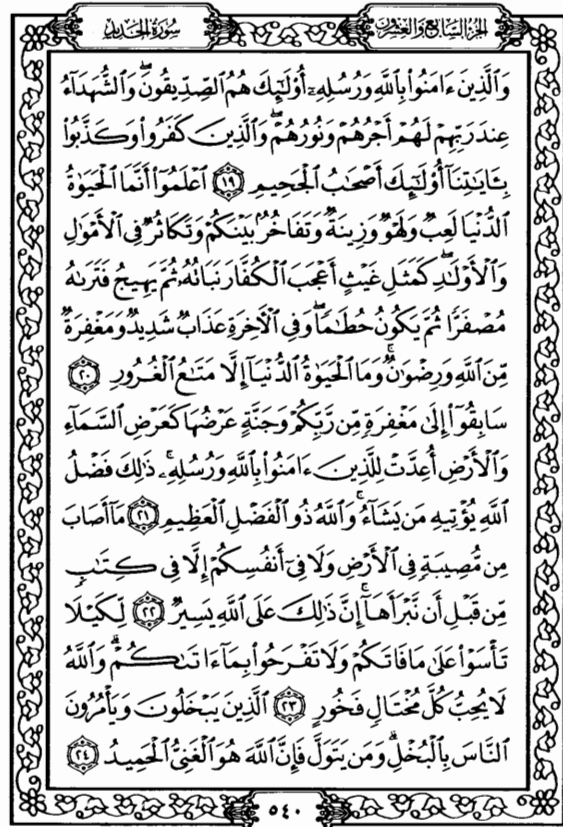

мұрагерлігі Аллаға тән. Сендерден Меккенің Алнуынан бұрын Алла жолында мал сарып қылып, соғысқан кісі; одан кейін мал сарып етіп, соғысқан кісімен тең емес. Олар дәреже тұрғысынан үлкен. Сондай-ақ Алла бәріне де жақсылық уәде етті. Алла істеген ғамалдарыңды толық білуші. (10) Әлде кім Аллаға көркем қарыз берсе, (тиісті орынға мал жұмса) сонда Алла, оны неше есе арттырады да оған көркем сауап береді. (2-С. 245-А.) (11)

Сол күні мүмін ерлер, мүмін әйелдердің нұрлары алдарында әрі оң жақтарында жүргенін көресің: "Сендерге бүгін қуаныш. Астарынан өзендер ағатын ұжмақтар бар. Ол арада мүлде қаласыңдар. Міне осы ұлы қол жеткендік" (делінеді.) (12) Сол күні, мұнафық ерлермен мұнафық әйелдер, Мүміндерге: "Бізге көздеріңнің қырын салыңдар! Нұрларыңнан бізде пайдаланайықшы!", - дейді. Оларға: "Арттарыңа қайтып, нұр іздеңдер!", - делінеді. Сонда олардың араларына

есігі бар бір дуар орнатылады. Оның ішінде рахмет, сырт жағында азап бар. (13) Мұнафықтар, мүміндерге: "Сендермен бірге болмап па едік?", - деп, айғайлайды. Олар: "Әрине, бірақ сендер өздеріңді сұмдыққа салдыңдар, күттіңдер, күмәндандыңдар. Сендерді құр үміттерің Алланың әмірі келгенге дейін алдады. Сондай-ақ сендерді Аллаға байланысты алдаушы (шайтан) алдады" дейді. (14) Сондықтан бүгін сендерден бір төлеу қабыл етілмейді әрі кәпірлерден де. Орындарың тозақ. Ол сендердің достарың. нендей жаман орын. (15) Иман келтіргендердің жүректері Алланың зікіріне (Құранға) жұмсап әрі түскен хақиқатқа жібімей ме? Ал енді бұрын өздеріне Кітап беріліп, сосын ұзын мерзім өткендіктен жүректері қатайғандар сияқты болмаңдар. Олардың көбі бұзақылар. (16) Біліңдер, Алла, жер өлгеннен кейін жандандырады. Расында түсінулерің үшін сендерге белгілерді ашықша көрсетеді. (17) Шүбәсіз садақа беруші ерлермен садақа беруші әйелдер, сондай-ақ Аллаға көркем борыш бергендер, (тиісті орынға мал сарып қылғандар,) оларға неше есе арттырады әрі олар үшін көркем сыйлық бар. (18)

Сондай Аллаға, Елшісіне иман келтіргендер, Міне солар, Раббыларының қасында шыншылдар және шейіт болғандар. Олар үшін сыйлықтар және нұрлар бар. Ал сондай қарсы келіп, аяттарымызды жасынға шығарғандар, міне солар, тозақтық. (19) Біліңдер! Шын мәнінде дүние тіршілігі бір ойын, ермек, сән және өзара мақтанғысу, сондай-ақ малдарды, балаларды көбейту ғана. (3-С. 14-А.) Бұның мысалы: Өсірген өсімдігі кәпірлерді таңырқатқан жаңбыр сияқты. Сосын қурап, сап-сары болғанын көресің. Содан кейін үгінді болады. Ахиретте қатты азап әрі Алладан жарылқау, ризалық бар. Негізінде дүние тіршілігі бір алданыштың ғана нәрсесі. (20) Раббыларыңнан жарылқауға және кеңдігі жер мен көктің кеңдігіндей; Аллаға, Елшісіне иман келтіргендер үшін әзірленген жаннатқа жарысыңдар. Ол, Алла (Т.) ның мәрхаметі. Оны

қалаған кісісіне береді. Алла (Т.) зор кеңшілік иесі. (21) Жер жүзіне сондан-ақ сендерге мұбада бір бейнет келетін болса, ол, жаратуымыздан бұрын Кітапта жазулы. Шәксіз осы, Аллаға жеңіл. (22) Бұл өткенге өкінбеулерің, өздеріңе берілгенге сүйінбеулерің үшін. Алла бүкіл текаппар, мақтаншақты жақсы көрмейді. (23) Олар сондай сараңдық қылып, кісілерді де сараңдыққа бұйырғандар. Ал кім жалтарса, Алла тым бай, мақтауға лайық. (24)

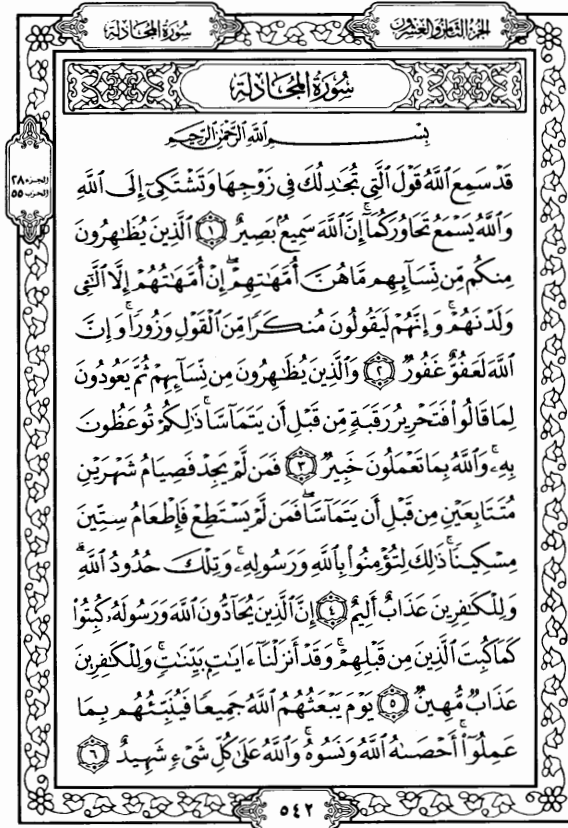

Расында елшілерімізді ашық мүғжизаларымызбен жібердік. Және елшілермен бірге адам баласының әділ тұруы үшін Кітапты, мизанды (Әр нәрсенің өлшеуін) жібердік. Сондай-ақ темірді пайда қылдық. Онда мықты күш әрі адамзат үшін хажеттер бар. (Соғыс құралдары тағы басқа аспаптар темірден жасалады. Тіпті темірсіз өмір болмайды. Б.Ж.М.Р.К.) Алла онымен дініне, елшілеріне көрмей-ақ көмек еткен кісіні мәлім етеді. Сөзсіз Алла, өте күшті, тым үстем. (25)

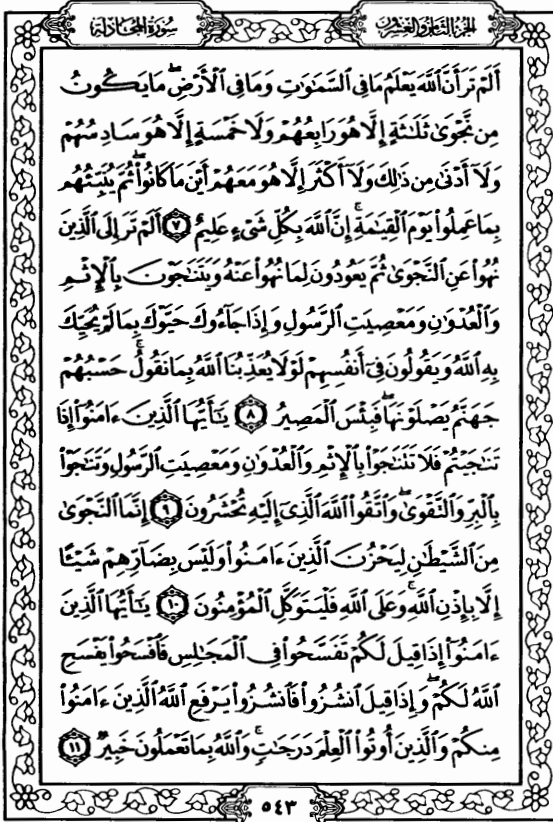
Расында Нұх (F.C.) және Ыбырайым (F.C.) ды жібердік. Екеуінің ұрпақтарынан да пайғамбар қылып, кітап бердік. Олардан тура жол тапқандары да бар. Олардың көбірегі бұзақылар. (26) Сосын олардың артынан жалғасты түрде елшілерімізді жібере отырып, Мәрийем ұлы Гиса (F.C.) ны жіберіп; оған ілескендердің жүректеріне жұмсақтық, мейірімділік салдық. (Раъбанятты); дүниеден безушілікті олар өздері шығарды. Оны оларға жазбадық. Бірақ олар Алланың ризалығын іздеу үшін (шығарды.) Сонда олар оны да шын мәнінде меңгере алмады. Олардан иман келтіргендерге бодауларын бердік. Олардың көбірегі бұзақылар. (27) Әй мүміндер! Алладан қорқыңдар, Елшісіне иман келтіріңдер. Сендерге мәрхаметінен екі есе береді. Әрі сендерге сонымен жүретін нұр жаратады. Сендерді жарылқайды. Алла (T.) тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (28) Кітап иелері Алланың көңшілігінен еш нәрсеге ие бола алмайтындықтарын білсін. Шәксіз, мәрхамет Алланың қолында. Қалаған құлына береді. Алла (T.) зор көңшілік иесі. (29)

58-МУЖАДӘЛЕ СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Жиырма екі аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
(Біреу әйелін өз шешесінің арқасына ұқсатуды "Зиһар" деп атайды. Жаһилиет дәуірінде мүлде ажырасып кетеді екен. Самет ұлы Әуіс: "Маған анамның арқасындайсың" дегендіктен жұбайы Пайғамбарға келіп шағады. Ж.М.К.Р.Х.Т.) (Мұхаммед F.C.)
расында Алла, ері жайында Аллаға шағып, сеніммен тартысқан әйелдің сөзін естіді. Алла екеуінің сөйлескендерінді де естиді. Шүбәсыз Алла, толық естуші, тым қырағы. (1) Сондай сендерден жұбайларын зиһар еткендердің әйелдері аналары емес. Олардың аналары өздерін тапқандар ғана. Сөзсіз олар теріс ері өтірік сөз сөйлейді. Шынында Алла тым кешірімді, ерекше жарылқаушы. (2) Сондай жұбайларын зиһар еткендер, сосын айтқан сөздерінен қайтса, сонда екеуі қосылудан бұрын бір құл азат етуге тиіс. Міне сендерге осы нұсқау беріледі. Алла не істегендеріңді толық біледі. (3) Сонда біреу құл таба алмаса, екеуі қосылудан бұрын тұтас екі ай ораза ұстасын. Біреудің оған да шамасы келмесе, алпыс аш кісіні тамақтандырсын. Бұл Аллаға,

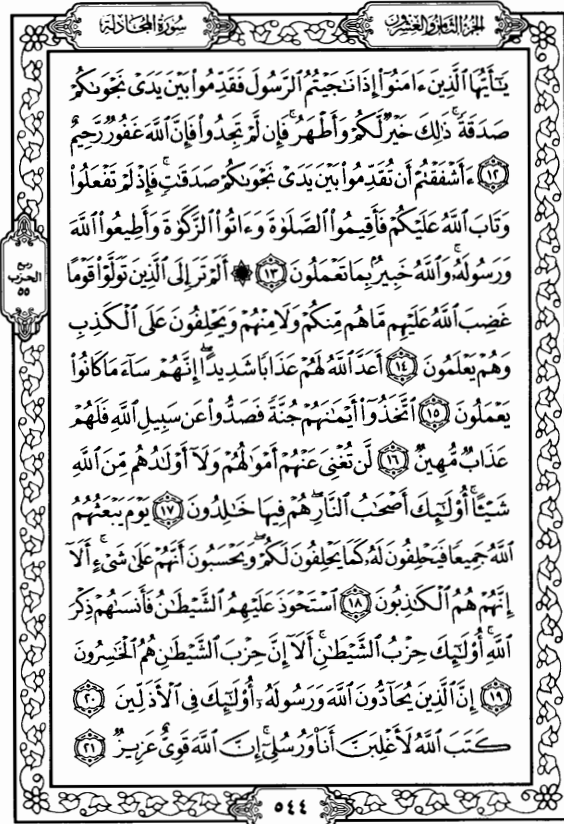
Елшісіне иман келтірулерің үшін. Сондай-ақ осы Алланың шектері, қарсы болушыларға жан түршігерлік азап бар. (4) Расында Аллаға, Елшісіне қасарысқандар, олар да бұрынғылар қорлағандай қорланады. Әлбетте ашық аяттарды түсірдік. Қарсы болушылар үшін қорлаушы азап бар. (5) Сол күні, Алла, оларды тұтас тірілтеді де өздеріне не істегендерін түсіндіреді. Алла, оны түгендеп сақтады. Оны өздері ұмытты. Алла, әр нәрсені көріп тұрады. (6)

(Мұхаммед F.C.) көрмедің бе? Шәксіз Алла (Т.) көктер мен жердегі нәрселерді біледі. Үш кісі сыбырласа; сөз жоқ, төртіншісі, әлбетте бестің алтыншысы Алла. Тағы бұлардан аз, я көп тіпті қайда болса да әрине Ол, олармен бірге болады. Сонан кейін қиямет күні, оларға не істегендерін білдіреді. Шүбәсіз Алла, әр нәрсені толық білуші. (Рауаят бойынша, Яудилер мен мұнафықтар; сыбырласып, қас қағысып, көз қысысудан тыйым салынған бола тұрса да өршелене

түсіп, тіпті сәлемнің өзін бұрмалаған. Ж.Б.М.Р.Т.) (7) Сондай сыбырдан тыйылғандардың тыйым салынған нәрселеріне қайта оралғандарын көрмедің бе? Олар күнәда, дұшпандық және Пайғамбарға қарсылықта сыбырласады. Әрі саған келген сәтте, өзіңе Алланың сәлемінен басқа сәлем береді. (Есендік тілемей өлім тілейді.) Сондай-ақ өздерінше: "Алла, бізді айтқан сөзімізбен азапқа душар қылмайды" дейді. Оларға кіретін тозақ жетіп асады. Ол нендей жаман орын. (8) Әй мүміндер! Егер сыбырласаңдар; күнә, дұшпандық және Пайғамбар (F.C.) ға қарсылық жайында сыбырласпаңдар. Жақсылық, тақуалықта сыбырласыңдар. Сондай-ақ Алладан қорқыңдар. Өйткені Ол тарапқа жиналасыңдар. (9) Шын мәнінде құпия жиналыс мүміндерді кейіту үшін шайтан ісі. Алла қаламайынша ешбір зиян келтірмейді. Сондықтан мүміндер Аллаға тәуекел етсін. (10) Әй иман келтіргендер! Сендерге жиналыста: "Орын бөріңдер" делінсе, ашылыңдар. Алла да сендерге кеңшілік етеді. Ал және: "Тарқаңдар" делінсе, дереу тарқаңдар. Алла (Т.) сендерден сондай иман келтіргендердің, ғылым бергендердің дәрежелерін көтереді. Істегендеріңді толық біледі. (11)

Әй иман келтіргендер! Пайғамбар (Ғ.С.) мен оңаша сөйлескен кезде, оңаша кеңесудің алдында садақа беріңдер. Бұл сендер үшін хайырлы әрі кіршіксіз болады. Егер оны таппасаңдар, шәксіз Алла (Т.) тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (12) Пайғамбар (Ғ.С.) мен оңаша сөйлесуден бұрын садақа беруден тартындындар ма? Оны істемесеңдер де Алла, сендерді кешірім етті. Ал енді намазды толық орындандар, зекет беріңдер. Сондай-ақ Аллаға, Елшісіне бағыныңдар. Алла (Т.) істегендеріңнен толық хабар алушы. (13) (Мұхаммед Ғ.С.) өздеріне Алла ашуланған қауымды достутқандарды көрмедің бе? Негізінде олар, сендерден де олардан да емес. Сондай-ақ олар біле тұра өтірікке ант ішеді. (14) Алла, оларға қатты азап әзірледі. Олардың істегендері нендей жаман. (15) Олар анттарын қалқан қылып алып, Алланың жолынан тосады. Сондықтан олар үшін қорлаушы азап бар. (16) Олардың малдары да балалары да Алладан келген нәрсеге еш төтеп бере алмайды. Міне солар, тозақтық. Олар онда мәңгі қалады. (17) Қиямет күні Алла, оларды, тұтас тірілтіп жинағанда, сендерге ант ішкендей Оған да ант ішеді.

Расында олар оны пайдалы деп ойлайды. Байқандар! Шын мәнінде олар, өтірікші. (18) Оларға шайтан үстем келіп, өздеріне Алланы еске алуды ұмыттырды. Олар шайтанның тобы. Байқандар! Расында шайтанның жамағаты солар; зиян тартушылар. (19) Сөзсіз, Аллаға, Елшісіне қарсы келгендер, солар; қорлардың қатарында болады. (20) Алла (Т.): "Әлбетте Мен және елшілерім жеңіске иеміз" деп, жазған. Шүбәсыз Алла; тым күшті, аса үстем. (21)

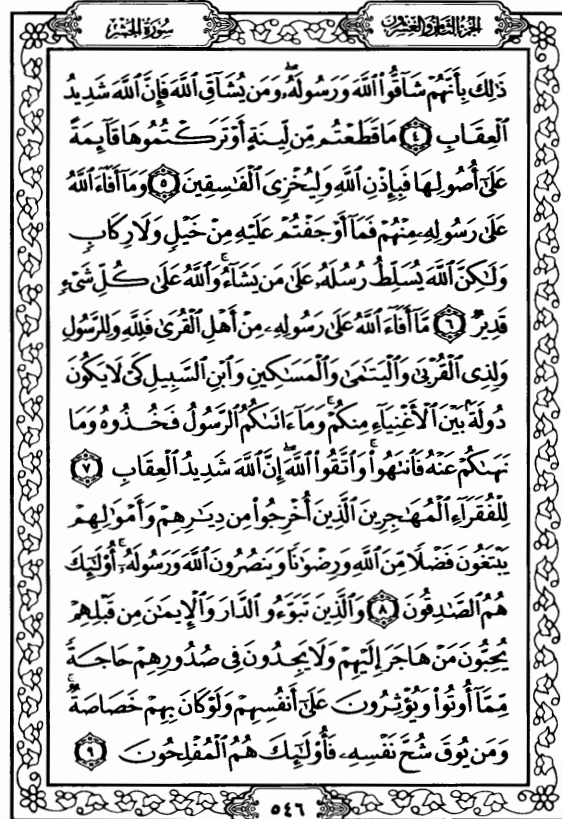
59-ХАШЫР СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Жиырма төрт аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Көктердегілер мен жердегілер Алланы дәріптеуде. Ол, аса үстем, хикмет иесі. (1) (Рауаят бойынша, Мұхаммед Ғ.С. Мединеге көшіп келгенде, Януди Назыр ұлдары, соғыспауға, дұшпанға көмек етпеуге келісім жасайды. Бәдір жеңісінде: "Тәуратта жазылған хақ Пайғамбар осы" дейді. Бірақ, Ұхыт соғысынан кейін уәдені бұзып, қырық атты кісімен Меккеге барып, Әбу Сүфьянмен Мұсылмандарға қарсы келісім жасайды. Сондықтан Кәғап өлтіріліп, Пайғамбар Ғ.С. бір топ әскермен ауылдарын 21 күн қоршатқаннан кейін, жұрттарынан шығып кетуге келіседі. Көбірегі Шам жаққа, бір бөлімі Хайбарға барып, орналасады. Ж.Б.К.Р.Т.) Ол сондай Алла, Кітап иелерінен қарсы болғандарды алғаш шабуылда жұрттарынан шығарды. Сендер оларды шығады деп, ойламаған едіңдер. Олар бекіністері өздерін Алладан қорғайды деп ойлаған еді. Алайда Алла, оларға, күтпеген жақтан келді; олардың жүректеріне қорқу салды да олар, үйлерін өз қолдарымен әрі Мұсылмандардың қолдарымен талқандауда еді. Әй ақыл иелері! Гибрат алыңдар. (2) Егер Алла, оларға, сүтгіндік жазбаса еді, әлбетте оларға дүниеде басқа азап берер еді әрі олар үшін ахиретте тозақ азабы бар. (3)

Аллаға, ахирет күніне иман келтірген бір елдің; аталары не балалары яқи туыстары немесе ағайындары болса да Аллаға, Елшісіне қарсы келгендерді сүйгенін көрмейсің. Міне солардың жүректеріне Алла иман жазған әрі оларды Өз жағынан бір нұрмен қолдаған. Және оларды астарынан өзендер ағатын әрі онда мәңгі қалатын бейіштерге кіргізеді. Алла, олардан разы, олар да Алладан разы. Міне бұлар, Алланың жамағаты. Жақсы біліңдер. Дау жоқ, Алланың жамағаты, олар; құтылушылар. (22)

Міне бұл, олардың Аллаға, Пайғамбарына қарсы келулері себепті. Әлде кім Аллаға қарсы келсе, Расында сонда Алла қатты азап иесі. (4) Жаудың құрма ағаштарын кесулерің немесе (кеспей) тамырларына тік қоюларың Алланың нұсқауы бойынша, бұзақыларды қорлау үшін болады. (5) Алланың, Елшісіне олардан қалдырған олжасына, сендер не ат шаптырып немесе түйе жүгіртпедіңдер. Бірақ Алла, елшілерін кімді қаласа, соған өктем қылады. Сондай-ақ Алланың әр нәрсеге күші еркін жетеді. (6) Алла (Т.) ның, Елшісіне бір кент тұрғындарынан қалдырған олжалары; Аллаға, Елшісіне, жақындарына, жетімдерге және жолда қалғандарға тән. Сендерден байлар арасында айналып жүрмеуі керек. Сендерге Пайғамбар не берсе алыңдар да неменеден тыйса, одан тыйылыңдар әрі Алладан қорқыңдар. Сөзсіз Алла, қатты азап иесі. (Бұл аят бойынша Пайғамбар (Ғ.С.) дың әміріне бой ұсыну уажіп. К.Т-Қ.) (7) Әсіресе сондай

жұрттарынан, малдарынан қуылғандар; Алладан мәрхамет, ризалық іздеп, Аллаға, Елшісіне көмек еткен пақыр мұажірлер үшін. Міне солар шыншылдар. (8) Бұрыннан Мединеде қоныстанған иман иелеріне де (беріледі.) Олар өздеріне босып келгендерді жақсы көріп, оларға берілген нәрселерге көңілдерінде кірбеңдік болмайды. Сондай-ақ өздерінде таршылық бола тұра оларды өздерінен артық көреді. Әлде біреу сараңдықтан сақсынса, солар құтылушылар. (9)

سُورَةُ الْحَشْرِ

الْحَشْرِ

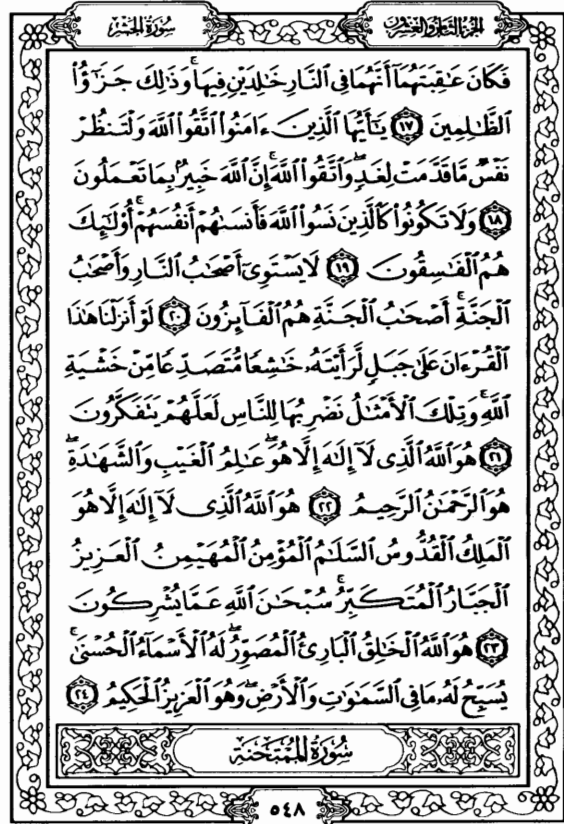
سورة
الحشر
۵۹

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ لَئِنْ أَخْرَجَتْنَا لَمَّا كَفَرْنَا مَعَكُمْ وَلَا تُطِيعُكُمْ
أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
﴿١٢﴾ لَئِنْ أَخْرَجُوا لَمَّا كَفَرْنَا مَعَكُمْ وَلَا يُغْنِي عَنْكُمْ كُفْرُهُمْ
وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيَأْتِيَنَّكَ الْآيَاتُ لَنُصْرَهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٣﴾
لَأَشْرَأَنَّ الَّذِينَ فِي الصُّدُورِ مِنْ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَفْقَهُوهُ ﴿١٤﴾ لَا يَقْدِرُونَ عَلَيْكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى
مُحَصَّنَاتٍ أَوْ فِي وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ
جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٥﴾
كَشَلَّ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذُقُوا إِيبَالَهُمْ وَالهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١٦﴾ كَشَلَّ الشَّيْطَانُ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

۵۴۷

Сондай олардан кейін келгендерге де (бұл олжадан беріледі.) Олар: "Рабымыз! Бізді әрі бізден бұрын иман келтірген туыстарымызды жарылқай көр! Әрі сондай иман келтіргендер үшін жүрегімізде бір кірбездік қылма. Рабымыз шүбәсыз Сен тым жұмсақ, ерекше мейірімдісің." (9-С. 100-А.) (10) (Мұхаммед F.C.) көрмейсің бе? Мұнафықтар Кітап иелерінен иман келтірмеген туыстарына: "Егер жұрттарыңнан шығарылсаңдар, сендермен бірге шығамыз; сендерге

қарсы әсте ешкімге бағынбаймыз. Егер соғыс болса, әлбетте сендерге көмек етеміз" дейді. Олардың мүлде суайт екендігіне Алла куәлік етеді. (11) Егер олар жұрттарынан шығарылса да олармен бірге мұнафықтар шықпайды. Ал егер соғыс болса да олар соғыспайды. Егер көмек етсе де әрине олар, арттарына бұрылып қашады. Сосын оларға жәрдем етілмейді. (12) Әлбетте олардың жүректерінде Алладан көрі сендерден қатты қорқу бар. Өйткені олар, түсінбейтін ел. (13) Олар сендермен топты түрде соғыса алмайды. Бірақ бекіністегі ауылда не дуардың далдасында соғысады. Әрине өзара тартыстары қатты. Оларды бірлікте деп, ойлайсың. Жүректері быт-шыт. Өйткені олар, ойланбайтын ел. (14) Олар, өздерінен біраз бұрынғылар сияқты; істегендерінің жазасын татты. Әрі оларға күйзелтуші азап бар. (15) Олар, шайтанның мысалы сияқты; адамдарға: "Қарсы бол" деп айтып, адам баласы қарсы болған кезде: "Шынында сенен бездім. Расында әлемдердің Раббы Алладан қорқамын" деген еді. (16)

Сонда екеуінің де соңы; тозақта мәңгі қалатын болды. Міне залымдардың сазайы. (17) Әй мүміндер! Алладан қорқыңдар. Әркім ертең үшін не жібергеніне қарасын. Және Алладан қорқыңдар. Шәксіз Алла, не істегендеріңді толық біледі. (18) Сондай Алланы ұмытқан, Алла оларға өздерін ұмыттырған кісілер тәрізді болмаңдар. Міне солар бұзақылар. (19) Тозақтықтар мен ұжмақтықтар тең емес. Ұжмақтықтар; олар, қолы жеткендер. (20) (Мұхаммед F.C.) егер осы Құранды бір тауға түсірсек еді, Алладан қорыққандығынан үрейленіп, быт-шыт болғаның көрер едің. Бұл мысалдарды адам баласы түсінсін деп, келтіреміз. (21) Ол

сондай Алла, Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Көместі де көрнеуді де біледі. Сондай-ақ Ол, тым есіркеуші, ерекше мейірімді. (22) Ол сондай Алла, Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Ол патша; өте пәк, есендік беруші, қорғаушы, тым үстем, аса өктем, өте зор. Алла олардың қосқан ортақтарынан пәк. (23) Ол Алла, жаратушы, жоқтан бар етуші және бейнелеуші. Аттардың ең көркемі Оған тән. Көктер мен жердегі әр нәрсе Оны дәріптейді. Ол, өте үстем, Аса дана. (24)

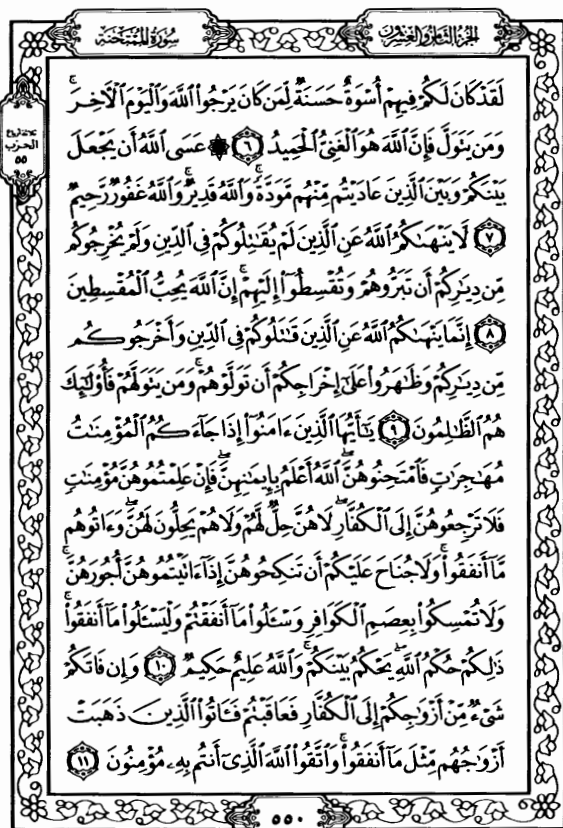

60- МУМТАХИНА СУРЕСІ

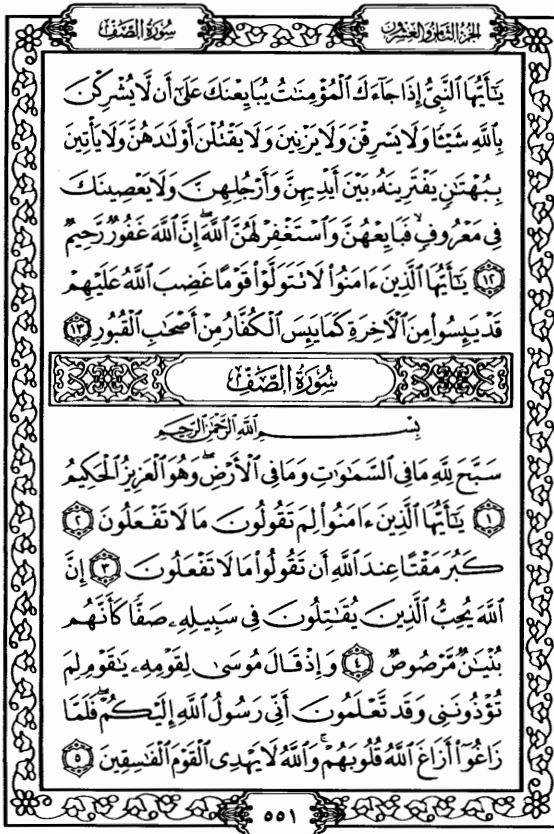
Мединеде түскен. Он үш аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Әй мүміндер! Менің дүшпандарымды да өз дүшпандарыңды да дос тұтпаңдар. Олар, сендерге келген шындыққа қарсы келсе де оларға сүйіспеншілік көрсетесіңдер. Олар, Пайғамбарды да сендерді де Раббыларың Аллаға иман келтірдіңдер, деп жұрттан шығарды. Сендер Менің жолымда ризалығымды іздеп, соғысқа

шыққанда, оларға жасырын достық істейсіңдер. Мен көрнеу, көмес істегендеріңді де жақсы білемін. Сендерден кім бұны істесе, расында ол тура жолдан адасты. (Балтаға ұлы Хатып, Мединеден Сара атты әйелмен Меккедегі елге: "Меккені алыну әзірлігі көріліп жатыр" деп, хат жолдайды. Бірақ Пайғамбарға Алла білдіргендіктен бірнеше кісі жіберіп, Сарадағы хатты алдырып, Хатыптан суралғанда: "Бала-шағам Меккеде болғандықтан жаздым" дегеннен кейін Пайғамбар (Ғ.С.) кешірім етеді. Б.Ж.М.К.Т.Х.) (1) Егер олар сендерге үстем келсе, өздеріңе жау болып, сендерге жаман ниетпен қолдарын созып, тілдерін тигізеді. Қарсы болуларыңды қалайды. (2) Сендерге туыстарың да балаларың да ешбір пайда бермейді. Алла қиямет күні, араларыңды ажыратады. Алла істегендеріңді толық біледі. (3) Расында сендерге Ыбырайым (Ғ.С.) және онымен бірге болғандар, бір көркем өнеге болды. Сол уақытта, олар елдеріне: "Сендерден де Алладан өзге табынғандарыңнан да бездік. Сендермен арамызға мәңгі дүшпандық, өштік бастады. Сендерге Алланың бірлігіне иман келтіргенге дейін қарсымыз" деген. Бірақ Ыбырайым (Ғ.С.) ның әкесіне: "Әрине сен үшін жарылқау тілеймін. Дегенмен Алладан келетін нәрсеге шамам келмейді" деген болатын. "Раббымыз, Саған тәуекел еттік, Саған қайттық әрі барар жеріміз Сен жақ," (4) "Раббымыз! Кәпірлер үшін бізді сынама. Бізді бағышта. Раббымыз! Сен өте үстем, хикмет иесісің." (5)

Расында сендерге, оларда (Ыбырайым Ғ.С. және сыбайластарында,) Алланы, ахирет күнін үміт еткен кісілер үшін көркем өнеге бар. Ал кім бет бұрса, сонда шүбәсыз Алла еш нәрсеге мұхтаж емес, аса мақтаулы. (6) Алланың сендермен дұшпандық еткен кісілердің арасына достық пайда қылуы мүмкін. Алла өте күшті әрі Алла тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (7) Алла (Т.) дін жайында сендермен соғыспаған және жұрттарыңнан шығармағандарға жақсылық қылуларыңа, әділдік етулеріңе тыйым салмайды. Расында Алла (Т.) турашылдарды жақсы көреді. (8) Шын мәнінде Алла (Т.) сендермен дін турасында соғысқандарды, жұрттарыңнан шығарғандарды және шығарылуларыңа көмекші болғандарды дос тұтуларыңа тыйым салады. Біреу оларды дос көрсе, солар залымдар. (9) Әй мүміндер! Сендерге мүмін мұғажір әйелдер келсе, оларды сынаңдар. Олардың имандарын Алла жақсы біледі. Сонда егер олардың мүмін әйел екендігін білсеңдер, онда оларды кәпірлерге қайтармаңдар. Бұл әйелдер, оларға халал емес, олар да бұларға халал емес. Олардың бұл әйелдерге берген мәерлерін өздеріне қайтарып беріңдер. Егер бұл әйелдердің мәерлерін берсеңдер, оларды, некеленулеріңнің оқасы жоқ. Кәпір

қатындарды некелерінде ұстамаңдар. Кәпір қатындарға берген мәерлеріңді сұраңдар. Кәпірлер де сендерге келген мүмін қатындарға берген мәерлерін сұрасын. Бұл сендерге Алланың үкімі. Араларыңа үкім қылады. Алла толық білуші, хикмет иесі. (10) Егер кейбір әйелдерің мәерімен кәпірге өтсе, сонда үстемдікке ие болсаңдар; олжадан, кәпірге әйелі кеткендерге кеткен мәерінің бодауын беріңдер. Иман келтіргендер, Алладан қорқыңдар. (11)

дос тұтпаңдар. Олар кәпірлердің қабырдағылардан күдер үзгеніндей олар, ақиреттен үміт үзген. (13)

61-САФ СУРЕСІ

Мединеде түскен. Он төрт аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
 Көктер мен жердегі нәрселер Алланы дәріптейді. Ол Алла, тым үстем, аса дана. (1) Әй мүміндер! Істемейтін істеріңді неге айтасындар. (2) Істемейтін істеріңді сөйлеулерің Алланың қасында зор ашуға себеп болады. (3) Күдіксіз Алла (Т.) өзінің жолында мықты қаланған дуардай сап болып, соғысқандарды жақсы көреді. (4) Сол уақытта, Мұса (F.C.) еліне: "Мені не үшін ренжітесіңдер? Шын мәнінде сендерге Алланың елшісі екенімді рас білесіңдер" деген еді. Сонда олар, жолдан тайған кезде, Алла олардың жүректерін тайдырған еді. Алла бұзақы елді тура жолға салмайды. (5)

Әй Пайғамбар! Егер саған мүмін әйелдер, Аллаға еш нәрсені ортақ қоспауға, ұрлық қылмауға, зинашы болмауға балаларын өлтірмеуге, қол-аяқтарының арасынан бір жала жаппауға, (Суық жолдан тапқан баланы өз еріне телімеуге. Ж.М.) және ізгілік істеуге, өзіңе қарсы келмеу үшін келген кезде, олардың (биғаттарын) серттерін қабыл ал. Олар үшін Алладан жарылқау тіле. Өйткені Алла, тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (12) Әй мүміндер! Алланың ашуына ұшыраған елді

Сол уақытта Мәрийем ғлы Гиса (F.C.): "Әй Израил ұрпақтары! Шын мәнінде мен, сендерге Алланың Елшісімін, алдымдағы Тәуратты растаушы және менен кейін келетін "Ахмед" атты пайғамбарменен шүйіншілеймін" деген еді. Бірақ олар (ол, айтылған) Пайғамбар, оларға ашық дәлелдермен келген кезде: "Бұл ашық жады" деді. (6) Ислам дініне шақырылғанда, Аллаға қарсы өтірік жала жапқаннан кім залымырақ? Сондай-ақ Алла, залым қауымды тура жолға салмайды. (7) Олар, Алланың нұрын өшіруді қалайды. Кәпірлер жек көрсе де Алла нұрын тамамдайды. (8) Ол сондай Алла, мүшріктер жек көрсе де дінін бүкіл діндерге үстем қылу үшін Елшісін туралықпен хақ дінмен жіберді. (9) Әй мүміндер! Сендерге жан түршігерлік азаптан құтқаратын бір сауда көрсетейін бе? (10) Аллаға, Елшісіне иман келтіресіңдер; малдарыңмен, жандарыңмен Алла жолында күресесіңдер. Егер білетін болсаңдар, осыларың сендер үшін хайырлы. (11) Күнәларыңды жарылқайды. Сендерге астарынан өзендер ағатын бейіштерге; Ғадын жаннаттарындағы орындарға кіргізеді. Зор табыс осы. (12) Тағы басқа сендер жақсы көретін бір нәрсе бар: Алла жақтан бір көмек

және жақын бір жеңіс бар. (Мұхаммед F.C.) мүміндерді қуандыр. (13) Әй мүміндер! Алланың (дінінің) көмекшілері болыңдар. Мәрийем ғлы Гиса (F.C.) ның хауариларға: "Алла жаққа көмекшілерім кім?",- дегенде, хауарилардың: "Аллаға біз көмекшіміз" дегендеріндей. Сонда Израил ұрпақтарының бір тобы иман келтіріп, бір тобы қарсы шықты. Иман келтіргендерді, дұшпандарына қарсы қолдадық. Сондай-ақ олар, дұшпандарына үстем болды. (14)

62-ЖҮМА СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Он бір аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Көктердегі және жердегі нәрселер; үкім иесі, өте пәк, тым үстем, хикмет иесі Алланы дәріптейді. (1) Ол сондай Алла, сауатсыздардың ішіне өздерінен; оларға Алланың аяттарын оқып, оларды тазартатын сондай-ақ оларға; Кітап, даналық үйрететін бір Пайғамбар жіберді. Негізінде олар бұрын ашық адасуда

еді. (2) Ол Алла, бұл Пайғамбарды олардан басқа әлі оларға қосылмағандарға да жіберді. Ол тым үстем, аса дана. (Бұл жердегі, әлі оларға қосылмағандар; қияметке дейін Ислам дініне кіретін елдер. Б.Ж.М.) (3) Бұл пайғамбарлық Алланың кеңшілігі, оны қалаған құлына береді. Алла, зор кеңшілік иесі. (4) Өздеріне Тәурат жүктеліп кейін оны игере алмағандардың мысалы; кітаптарды артқан есек тәрізді. Алланың аяттарын жасынға шығарған елдің мысалы нендей жаман. Алла залым қауымды тура жолға салмайды. (5) (Мұхаммед Ғ.С.): "Әй Яһудилер! Егер өздеріңді адамдардан өзге, Алланың шын досымыз деп ойласандар, дереу өлім тілеңдерші! Егер рас айтушы болсаңдар" де. (6) Негізінде олар, бұрын қолекі істеген қылмыстарының салдарынан әсте өлім тілемейді. Алла, залымдарды жақсы біледі. (7) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Расында сендер қашқан өлім; әрине ол, сендерге кездеседі. Сосын көместі, көрнеуді білуші Аллаға қайтарыласыңдар. Сонда сендерге істеген істеріңді түсіндіреді" де. (8)

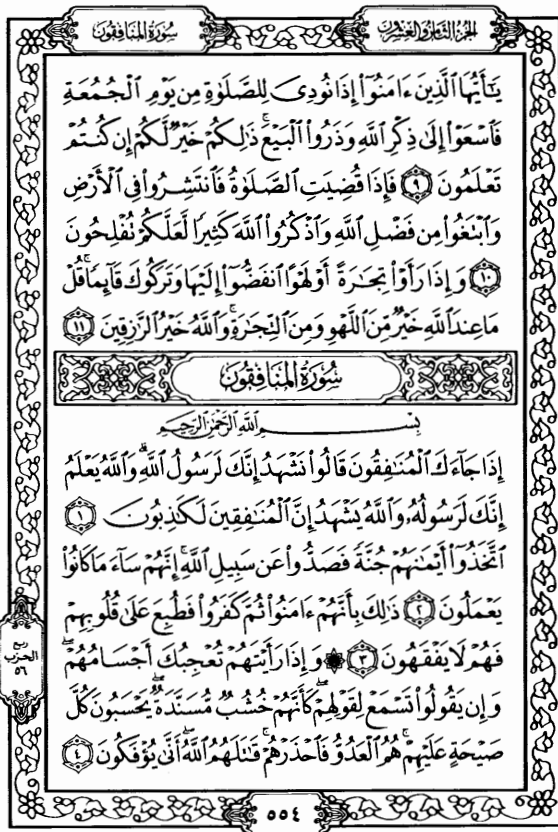
Әй мүміндер! Жұма күні намаз үшін азан айтылған кезде, дереу Алланы еске алуға (намазға) ұмтылыңдар; және сауданы қойыңдар, егер білген болсаңдар, сендер үшін жақсы. (9) Намаз өтелген кезде, жер жүзіне таралыңдар да Алланың мәрхаметінен несібе іздеңдер. Сондай-ақ Алланы көбірек зікір етіңдер. Әрине құтыласыңдар. (Мұхаммед Ғ.С. бір жұма күні, хутба оқып, тұрғанда бір астық артқан керуенге қағылған дабылды естіген ел, шыға жүгіріседі. Өйткені қатты ашаршылық бір жыл еді. Бұл аят соған байланысты. Б.М.) (10) Олар сауданы, ойынды көрген сәтте, сол жаққа тарайды да сені тік тұрған бойда тастайды. Оларға: "Алланың қасындағы нәрселер, ойыннан да саудадан да жақсы. Алла ризық берушілердің жақсырағы" де. (11)

63-МҮНАФИҚҰН СҮРЕСІ

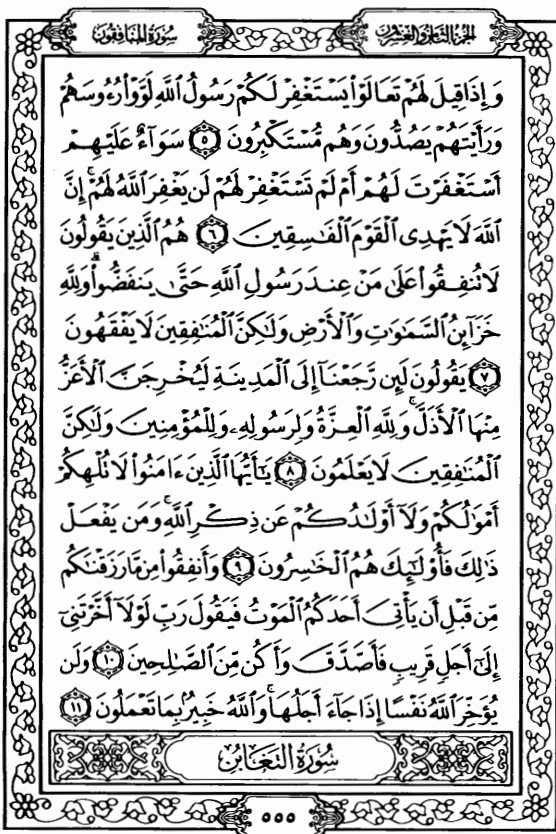
Мединеде түскен. Он бір аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед Ғ.С.) саған мұнафықтар келген кезде: "Сені, анық Пайғамбар деп айғақ боламыз" деді. Сенің хақ Пайғамбар екеніңді Алла біледі. Сондай-ақ Алла (Т.) расында мұнафықтардың мүлде суайт екендігіне куәлік етеді. (1) Олар анттарын қалқан етеді де Алланың жолынан тыяды. Күмәнсыз олардың істегендері нендей жаман. (2) Міне расында олар, иман келтіріп, кейін қарсы келгендіктерінің салдарынан жүректері бітелген Енді олар, түсінбейді. (3) (Мұхаммед Ғ.С.)

оларды көрген кезде, түлгалары сені таңырқатады. Олар сөйлесе, сөздерін тыңдайсың. Олар, бейне, қаланған қуыс дөңбек сияқты. Сондай-ақ олар, әрбір шыққан дауысты өздеріне жориды. (Өз қылықтарынан үрейленеді.) Олар дұшпан. Сондықтан олардан сақтан. Оларды Алла типыл қылсын. Қайда адасып, бара жатыр? (Мұнафықтардың бастығы Ғабдолла Ұбай ұлы, тағы басқалары зор денелі келбетті де шешен адамдар еді. Келіп, дуарға сүйеніп тұрып, әдемілеп сөйлеуші еді. Б.Ж.М.Т.) (4)

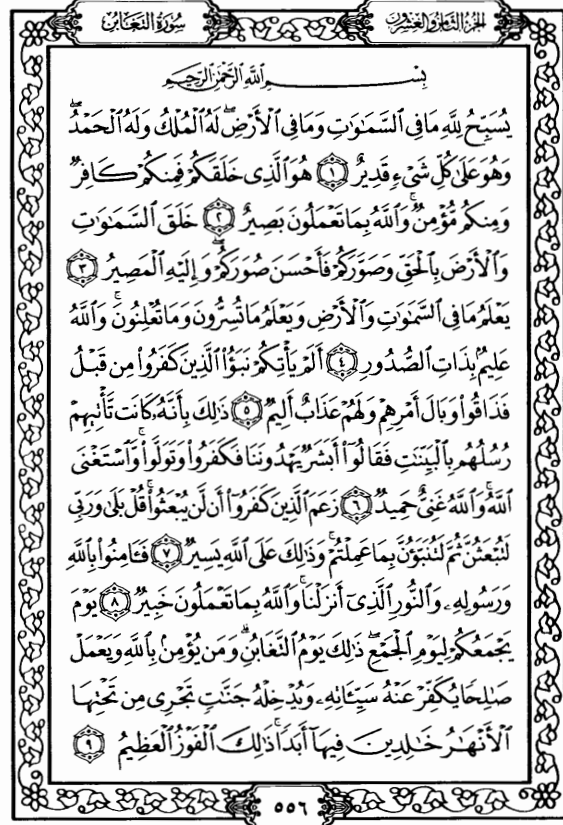

көресің. Олар бет бұрып, текаппарланады. (5) (Мұхаммед Ғ.С.) олар үшін жарылқау тілесен де тілемесең де бәрі бір. Оларды Алла жарылқамайды. Алла (Т.) бұзақы елді тура жолға салмайды. (6) Олар: "Алланың Елшісінің жанындағы кісілерге еш нәрсе бермендер, олар тарқап кетсін" дейді. Негізінде көктер мен жердің қазынасы Аллаға тән. Бірақ мұнафиқтар ұқпайды. (7) Ол мұнафиқтар: "Егер соғыстан қайтып, Мединеге барсақ; ол жерден ардақтылар, інжықтарды әлбетте шығарады" дейді. Негізінде физзат Аллаға, Елшісіне әрі Мұсылмандарға тән. Бірақ мұнафиқтар білмейді. (8) Әй мүміндер! Сендерді малдарың, балаларың Алланы еске алудан тоспасын. Әлде кім бұны істесе, міне солар, зиян тартушылар. (9) Сендерден біреулеріңе өлім келіп: "Раббым! Мені жақын бір мерзімге дейін кешіктірсең де садақа беріп, ізгілерден болсам" деуден бұрын өздеріңе берген несібемізден тиісті орынға жұмсаңдар. (10) Қашан біреудің ажалы келсе, Алла, оны әсте кешіктірмейді және Алла, істегендеріңді толық біледі. (11)

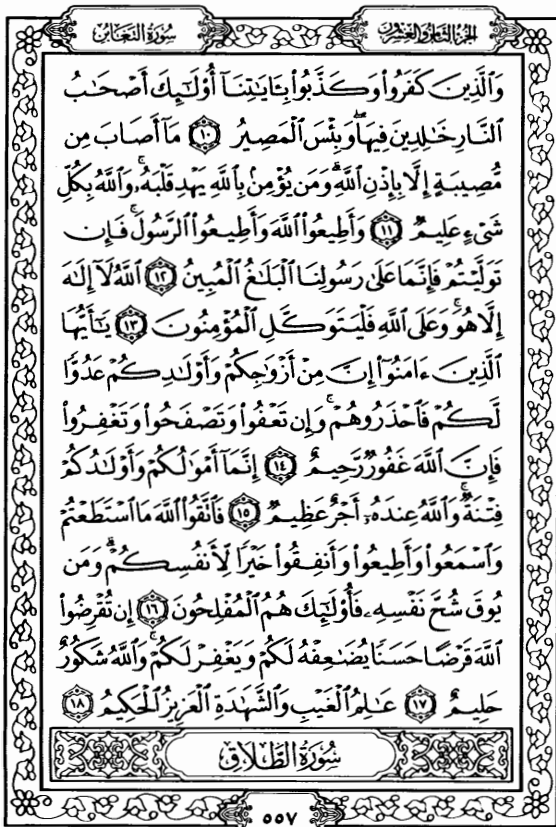
(Рауаят бойынша Мұсталақ ұлдарымен болған бір қақтығыста, суға таласып, Ғабдолла Ұбай ұлы, мұажірлерді өте ауыр сөздермен қорлайды. Пайғамбарға білініп; оны шақырып алып, сұрағанда, ант-су ішіп, жылмия танады. Өтірігі шыққаннан кейін оған, Пайғамбар (Ғ.С.) дан: "Кешірім сұра, Алладан жарылқау тілесін" десе, қасарысып көнбейді. Б.М.) Егер оларға: "Келіңдер, Алланың Елшісі сендерге жарылқау тілесін" делінсе, олардың бастарын шайқағанын

64-ТАҒАБҮН СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Он сегіз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Көктердегі және жердегі нәрселер Алланы дәріптейді. Патшалық Оған тән, мақтау Оған лайық. Сондай-ақ Оның әр нәрсеге толық күші жетуші. (1) Ол сондай сендерді жаратқан Алла. Сонда кейбіреулерің қарсы келесіңдер де кейбіреулерің иман келтіресіңдер. Алла істеген істеріңді толық көруші. (2) Көктер мен жерді хақиқат бойынша жаратты. Ол, сендерді бейнелегенде көркем бейнелеген. Әрі қайтар жерлерің Сол жақ. (3) Ол, көктер мен жерде болған нәрселерді біледі. Сондай-ақ жасырғандарыңды да әшкерелегендеріңді де біледі. Әрі көкіректегілерді толық біледі. (4) Сендерге бұрынғы қарсы болғандардың әңгімесі келмеді ме? Олар істегендерінің жазасын татты. Олар үшін тағы күйзелтуші азап бар. (5) Бұл, өздеріне пайғамбарлары ашық дәлелдермен келгенде: "Бізді адам тура жолға сала ма?", – деп қ а р с ы ш ы ғ ы п , б е т бұрғандықтарының салдарынан. Алла, оларға мұхтаж емес екендігін көрсетті. Өйткені, Алла, мұңсыз, мақтауға лайық. (6) Сондай қарсы болғандар, әсте қайта тірілмейміз деп ойлайды. (Мұхаммед F.C.) оларға: "Жоқ, Раббыма ант етемін. Әлбетте өлгеннен кейін қайта тірілесіңдер. Сосын сендерге не

істегендерің түсіндіріледі. Осылар Аллаға оңай" де. (7) Ендеше Аллаға, Елшісіне және Біз түсірген нұрға иман келтіріңдер. Алла (Т.) істегендеріңді толық біледі. (8) Жиналатын күні; ол күні, сендерді жинайды. Міне сол, кімнің алданғаны ортаға шығатын күн. Кім Аллаға иман келтіріп, ізгі іс істесе; Алла оның жамандығын жояды да оны астарынан өзендер ағатын бейіштерге кіргізеді. Онда олар мәңгі қалады. Осы зор қол жеткендік. (9)

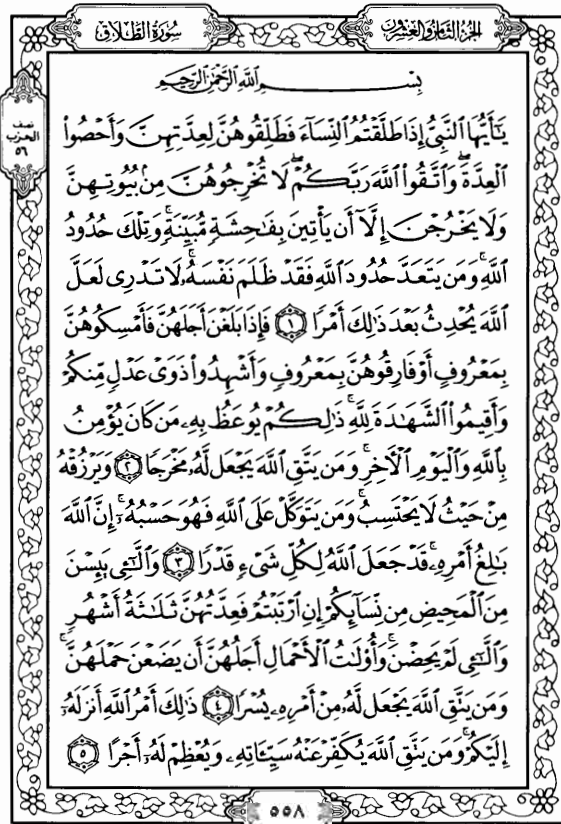

Сондай қарсы келіп, аяттарымызды жасынға айналдырғандар; міне солар, тозақтық болып, онда мәңгі қалады; нендей жаман орын. (10) Алладан бұйрықсыз ешбір қайғы-қасірет болмайды. Ал және кім Аллаға иман келтірсе, оның жүрегін түзейді. Алла барлық нәрсені толық білуші. (11) Аллаға да бой ұсыныңдар әрі Елшісіне де бағыныңдар. Егер бет бұрсаңдар, Елшімізге насихат ету ғана міндет. (12) Алла бар. Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Сондықтан мүміндер,

Аллаға тәуекел етсін. (13) Әй мүміндер! Сөзсіз әйелдеріңнен балаларыңнан өздеріңе дұшпан болатындар да бар. Олардан сақсыныңдар. Егер оларды кешірім етсеңдер, шығыссаңдар, жарылқасаңдар, шәксіз Алла, өте жарылқаушы, ерекше мейірімді. (14) Шын мәнінде малдарың, балаларың бір сынақ. Үлкен сыйлық Алланың қасындағы. (9-С. 23-А) (15) Сондықтан шамаларың келгенінше Алладан қорқыңдар. (Әмірлерін) тыңдаңдар, бой ұсыныңдар. Сондай-ақ тиісті орындарға мал жұмсаңдар; сендер үшін хайырлы болсын. Кім нәпсісінің сараңдығынан сақсынса, міне олар, құтылушылар. (16) Егер, Аллаға көркем қарыз берсеңдер, (тиісті орынға мал сарып қылсаңдар, 57-С. 11-А.) оны сендер үшін неше есе арттырады әрі сендерді жарылқайды. Алла шүкірлікті бағалаушы, өте жұмсақ. (17) Көместі де көрнеуді де білуші. Үстем, хикмет иесі. (18)

65-ТАЛАҚ СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Он екі аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Әй Пайғамбар! Қашан әйелдеріңді талақ қылсаңдар, сонда оларды белгілі мерзімінде ажыратыңдар және о мерзімді есептеңдер. Раббыларың Алладан қорқыңдар. Оларды үйлерінен шығармаңдар әрі олар да шықпасын. Бірақ олар ашық бір арсыздық істесе, ол басқа. Міне бұл Алланың шектері. Ал кім Алланың шектерінен шықса, расында ол, өзіне қастық қылған болады. Білмейсің, мүмкін Алла, бұл уақиғадан кейін бір жағдай пайда қылар. (2-С. 228-234-А.) (1) Ал қашан олардың мерзімдері жетсе, оларды дұрыстықпен ұстаңдар немесе туралықпен ажыратыңдар. Сондай-ақ өздеріңнен екі әділ кісіні айғақ қойыңдар. Куәлікті Алла үшін толық орындаңдар. Міне осылармен; Аллаға, ахирет күніне иман келтіргендер үшін насихат етіледі. Кім Алладан қорықса, оған бір шығар жол пайда қылады. (2) Оған, Алла, ойламаған жерден ризық береді. Ал кім Аллаға тәуекел қылса, сонда Ол, оған жетіп асады. Сөзсіз Алла өз бұйрығын

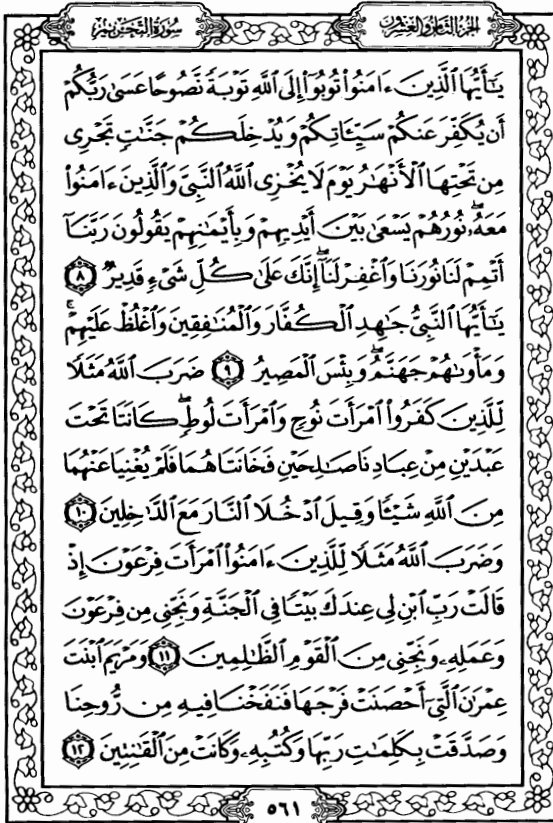

атқарады. Расында Алла, әр нәрсеге бір өлшеу қойған. (3) Етеккірден қалған әйелдеріңнен күмәндансаңдар, олардың "ғыддаты" мерзімі үш ай. Және әдет көрмеген әйелдердің мерзімдері де сондай. Ал және жүкті әйелдердің мерзімдері олар босанғанға дейін. Кім Алладан қорықса, оның ісіне оңайлық жасайды. (4) Міне осы, Алланың сендерге түсірген бұйрықтары. Кім Алладан қорықса, оның жамандығын жояды да сауабын зорайтады. (5)

(Ажырасып, мерзім күткен) әйелдерді шамаларың келгенінше, үйлеріңде тұрғызыңдар. Оларға зорлау үшін түрткі салмаңдар. Егер олар жүкті әйелдер болса, сонда оларға босанғанға дейін нафақа беріңдер. Егер ажыраған әйелдер, сендер үшін бала емзірсе, сонда олардың жалақыларын беріңдер. Өзара дұрыстықпен ақылдасыңдар. Егер (ер аз беріп, әйел көп тілеп) бір-біріңе ауырлық салсаңдар, баланы басқа әйел емзіруге болады. (6) Кеңшілік иесі бай кісі; өзіне

Алланың бергені бойынша нафақа берсін. Алла біреуге оған бергенінен артық жүктемейді. Алла, ауыршылықтан кейін жеңілдік береді. (7) Қаншаласаң кент Раббыларының және елшілерінің әмірінен бас тартты. Сонда оларды қатаң түрде есепке тартып, өздерін жаман азаппен қинағанбыз. (8) Сонда өз істегендерінің сазайын татты. Негізінен олардың істерінің соңы зиян. (9) Алла оларға қатты азап әзірлеген. Әй ақыл иелері! Алладан қорқыңдар. Иман келтіргендер, Алла сендерге бір зікір (Құран) түсірді. (10) Сондай иман келтіріп, жақсы ғамал істегендерді қараңғылықтардан жарыққа шығару үшін Алла сендерге аяттарын оқитын бір Елші жіберді. Кім Аллаға иман келтіріп, жақсы ғамал істесе, Алла, оны астарынан өзендер ағатын әрі онда мәңгі қалатын ұймақтарға кіргізеді. Расында Алла, оған нендей көркем несібе берді. (11) Ол сондай Алла, жеті көкті жаратқан және жерді де солар сияқты жаратқан. Күмәнсыз Алланың әр нәрсеге күші толық жететіндігін білулерің үшін әмірлері жер мен көктің арасына түсіп тұрады. Сондай-ақ Алланың білімі әр нәрсені ішіне алады. (12)

мунафықтармен күрес. Сондай-ақ оларға қатаң бол. Олардың орны тозақ нендей жаман орын. (9) Алла (Т.) кәпірлерге Нұх (Ғ.С.) тың әйелі мен Лүт (Ғ.С.) тың әйелін мысал көрсетті. Олар жақсы құлдарымыздан екі құлдың некесінде еді. Сонда екеуі де оларға опасыздық қылды. Сондықтан екі пайғамбар да ол екеуін Алладан еш қорғай алмады "Екеуің тозаққа кірушілермен бірге кіріңдер." делінді. (10) Алла (Т.) иман келтіргендерге Перғауынның әйелін мысал көрсетті. Сол уақытта ол: "Раббым! Өз жаныңнан маған бейіште бір үй жаса әрі мені Перғауыннан және оның істегендерінен құтқар. Сондай-ақ залым елден де құтқар" деген еді. (11) Ғыман қызы Мәрийемді мысал көрсетті. Ол ұятты жерін қорғаған. Сондықтан рухымыздан үрлеген едік. Ол, Раббының сөздерін және кітаптарын растаған еді. Сондай-ақ бой ұсынушылардан еді. (Нұх Ғ.С. ның әйелі; уаила, еліне: "Ол жынды" деп, Лүт Ғ.С. ның әйелі; қонақ болып келген періштелерді, еліндегі бұзықтарға хабар беретін еді. Ал Перғауынның әйелі, Асия Мазақым қызы; Мұса Ғ.С. ға иман келтіргендіктен, Перғауын оны төрт қазыққа керіп, аяусыз түрде қинаумен өлтіреді. Ғыман қызы Мәрийем; Алланың әмірімен екі қабат болып, Гиса Ғ.С. ды дүниеге келтіреді. Ж.М.Х.Т.) (12)

Әй мүміндер! Аллаға шынайы тәубе қылыңдар. Раббыларың жамандықтарыңды жойып, астарынан өзендер ағатын ұрмақтарға кіргізуі үміт етіледі. Алла, ол күні, Пайғамбарды, онымен бірге иман келтіргендерді кейітпейді; олардың нұрлары алдарында, оң жақтарында жүреді. Олар: "Раббымыз! Нұрымызды толықтыр, бізді жарылқа. Сөзсіз Сенің әр нәрсеге толық күшің жетеді" дейді. (57-С.13-А.) (8) Әй Пайғамбар! Кәпірлер және

67-МҮЛК СҮРЕСІ

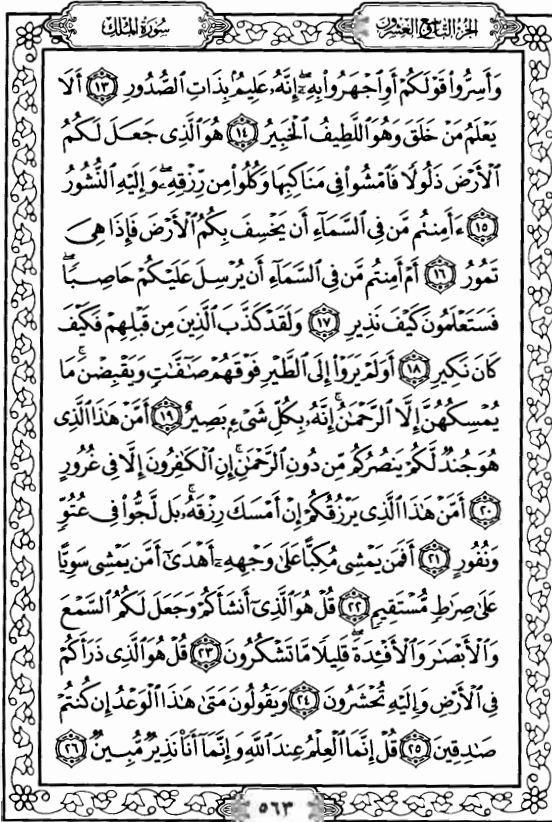
Меккеде түскен. Отыз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Сондай бүкіл әкімшілік қолында болған Алла, аса ұлы әрі Ол, әр нәрсеге күші толық жетуші. (1) Ол сондай Алла, ізгі іс жүзінде қайсыларың жақсы, сынау үшін өліммен тіршілікті жаратқан. Ол, тым үстем, аса жарылқаушы. (2) Ол сондай Алла, жеті аспанды қабат-қабат жаратқан. Рахманның жаратуында еш мүлтік көре алмайсың. Қайта көз сал. Ешбір ақау көре аласың ба? (3) Тағы көзіңді екі қайтарып қара. Көзің саған шаршап, талған түрде айналады. (50-С. 6-А.) (4) Расында Біз дүние аспанын шамдар (жұлдыздар) мен безедік. Оны шайтандарды атуға жасадық. Сондай-ақ оларға жалындаған азап әзірледік. (15-С. 16-18-А., 37-С. 6-10-А.) (5) Сондай Раббыларына қарсы келгендер үшін тозақ азабы бар. Нендей жаман орын. (6) Ішіне тасталған сәтте, оның қайнап, күжілдеген дауысын естиді. (7) Долданғандығынан жарылып кете жаздайды. Қашан оған бір топ (қылмысты) тасталса, оларға оның сақшылары: "Сендерге ескертуші келмеді ме?,- деп, сұрайды. (8)

Олар: "Расында бізге ескертуші келді. Сонда оларды жасынға айналдырдық та Алла сендерге еш нәрсе түсірмеген. Сендер зор адасудасындар деп едік" дейді. (9) "Егер біз тыңдаған немесе ақылға салған болсақ еді, бұл жалындаған тозақтықтардың ішінде болмас едік" дейді. (10) Сөйтіп, олар күнәларын мойындайды. Ендеше, жалындаған тозақтықтар оңбасын! (11) Дұрысында сондай Раббыларынан көрмей-ақ қорыққандар, олар үшін жарылқау әрі зор сыйлық бар. (12)

көктегінің сендерге тас жаудыруынан қауіпсізсіңдер ме? Ескертуімнің қалай екенін таяуда білесіңдер (17) Расында олардан бұрынғылар да жасынға айналдырған еді. Маған қарсы келу қалай екен? (18) Үстеріндегі қанаттарын жайып, қомдап ұшқан құсты көрмей ме? Оларды Алла ғана тоқтатады. Сөзсіз Ол, әр нәрсені толық көруші. (19) Сендердің Алладан өзге көмек беретін жасақтарың кім? Кәпірлер алдануда ғана. (20) Алла ризығын тоқтатса, сендерді көректендіретін кім? Әрине олар тоң мойындықта, жиреніп қасарысуда. (21) Етпеттеп жүрген біреу тұрақ ба? Даңғыл жолда тік жүрген біреу тұрақ па? (22) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Ол сондай Алла, сендер үшін есту, көру және сезу жаратқан. Сонда да аз шүкір етесіңдер" де. (23) Оларға: "Ол сондай Алла, сендерді жер жүзіне таратқан және Сол жаққа жиналасыңдар" де. (24) Олар: "Егер айтқандарың рас болса, осы уәде қашан?,- дейді. (25) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Шын мәнінде оның мәліметі Аллаға тән. Мен ашық ескертуші ғанамын" де. (26)

Сөздеріңді жасырсаңдар немесе әшкерелесеңдер де шәксіз Алла, көңілдегіні толық біледі. (13) Жаратқан білмей ме? Ол тым жұмсақ, әр нәрсені толық білуші. (14) Ол сондай Алла, сендер үшін жерді көнпіс қылып жаратты. Ендеше оның айналасында жүріңдер. Сондай-ақ Оның ризығынан жеңдер. Және барар жерлерің Сол жақ. (15) Жер теңселген сәтте аспандағының сендерді жерге жұттыруынан бейбітсіңдер ме? (16) Немесе

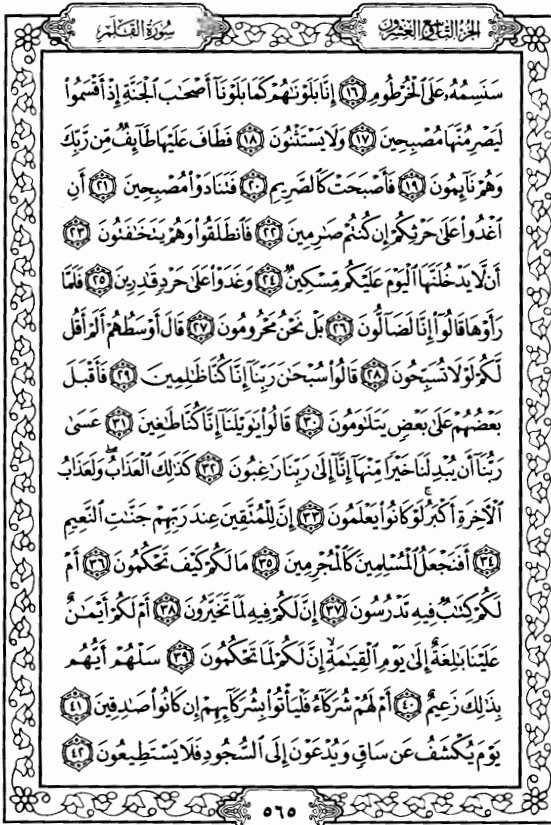
Олар оны жақыннан көрген сәтте, қарсы болғандардың жүздері бұзылып кетеді. Оларға: "Міне осы сендердің тілегендерің" делінеді. (27) (Мұхаммед F.C.) оларға: "Көрдіндер ме? Егер Алла, мені әрі менімен бірге болғандарды жоқ етсе, немесе мәрхамет етсе, сонда кәпірлерді кім күйзелтуші азаптан құтқарады?",- де. (28) Оларға: "Ол Алла, аса қамқор. Оған иман келтірдік әрі Оған тәуекел қылдық. Кімнің ашық адасуда екенін таяуда білесіңдер" де (29) Оларға: "Көрдіндер ме? Егер суларың құрып кетсе, сендерге, бір аққан суды кім келтіреді?",- де. (30)

68-ҚАЛАМ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Елу екі аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
Нүн: (Ұғымын Алла біледі.) Қалам әрі оның жазған нәрселеріне серт. (1) (Мұхаммед F.C.) Сен Раббыңның мәрхаметінде жыңды емессің. (2) Сөзсіз сен үшін таусылмайтын бір сыйлық бар. (3) Шын мәнінде сен әлбетте ұлы мінезге иесің. (4) Енді таяуда сен де көресің, олар да көреді. (5) Жыңдылық қайсыларыңда екен? (6) Күдіксіз Раббың кімнің жолынан адасқанын жақсы біледі. Және тура жолдағыны да біледі. (7) Ендеше, өтірікшілерге бой ұсынба.

(8) Егер сен босасаң сонда олардың да босағылары келеді. (Оларды бұттардан тыймасаң сонда оларда жұмсайды. Б.М.) (9) (Мұхаммед F.C.) әрбір көп ант ішкен ынжықтарға бой ұсынба; (10) Өте айыптағыш, өсек тасығышқа да, (11) Жақсылыққа тыйым салушы, шектен шығушы күнәкарға да, (12) Сотқар, сондай-ақ тексізге де, (Мұғайяра ұлы Уәлід.) (13) Бұлар малды, балалы болса да. (14) Оған аяттарымыз оқылған сәтте: "Бұрынғылардың ертегісі" деді. (15)

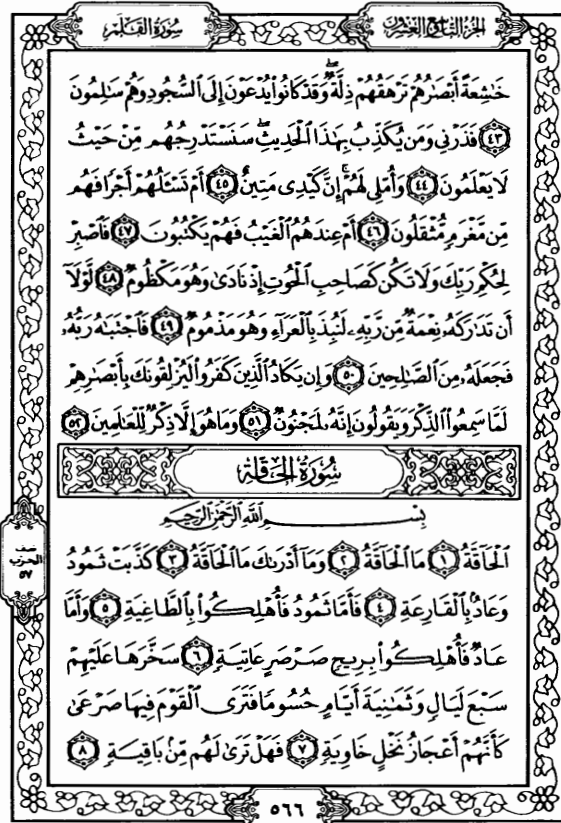
Жуырда оның мұрнына дақ саламыз. (Тұмсығын тасқа тигіземіз.) (Бір жомарт адамның бақшасына мұрагер болған балалары, іштарлық еткендіктен апатқа ұшырайды. Б.М.Р.Х.Т.) (16) Бұларға бақша иелеріне пеле бергендей пеле бердік. Сол уақта олар, таң сәріден оның жемісін жинап алуға ант ішті. (17) Алла қаласа демеді. (18) Олар ұйықтап жатқанда бақшаға бір апат айналды. (19) Бақша қара түнектей болды. (20) Сонда олар, таң сәріден дабыстады : (21) "Егер жеміс алатын болсаңдар, бақшаларыңа жүріңдер"

деп. (22) Сонда олар сыбырласып, кетіп бара жатты: (23) "Бүгін бақшада сендерге ешбір міскін кірмесін" деп. (24) Олар, күші жете тұра таң сәріден оңаша кетті. (25) Сонда олар, бақшаны көрген сәтте: "Анық адасқан екенміз";- десті. (26) "Жоқ, біз құр қалған екенміз" (десті.) (27) Олардың орта көз қарастағысы: "Сендерге Алланы неге дәріптейсіңдер демедім бе?";- деді. (28) Олар: "Раббымыз! Сені дәріптейміз. Расында залымдардан борған екеміз" десті. (29) Сонда олар, бір-біріне қарсы кінәласты: (30) "Неңдей өкініш бізге, анық шектен шығушылардан болдық" десті. (31) "Мүмкін Раббымыз оның орнына жақсырағын берер. Расында Раббымызға ынтықпыз." (32) Міне бейнет осындай. Әрине ахирет азабы тағы зор, егер олар білген болса. (33) Күдіксіз тақуалар үшін; Раббыларының қасында Нағым жаннаттары бар. (34) Бой ұсынушыларды, күнәкарлардай етеміз бе? (35) Сендерге не болды, қалай үкім бересіңдер? (36) Немесе оқитын бір кітаптарың бар ма? (37) Расында онда сендердің ұнатқандарың бар ма? (38) Немесе сендер үшін Бізге қарсы қияметке дейін жалғасатын, шәксіз өз пайдаларыңа үкім берілетін бір ант бар ма? (39) (Мұхаммед Ғ.С.) олардан сұра: "Расында осыған олардың қайсылары жауапкер екен? (40) Не олардың ортақтары бар ма? Егер сөздері шын болса, ортақтарын әкелсін. (41) Қиямет күні, балтыр (шындық) ашылады. Олар сәждеге шақырылады, сәжде қыла алмайды. (42)

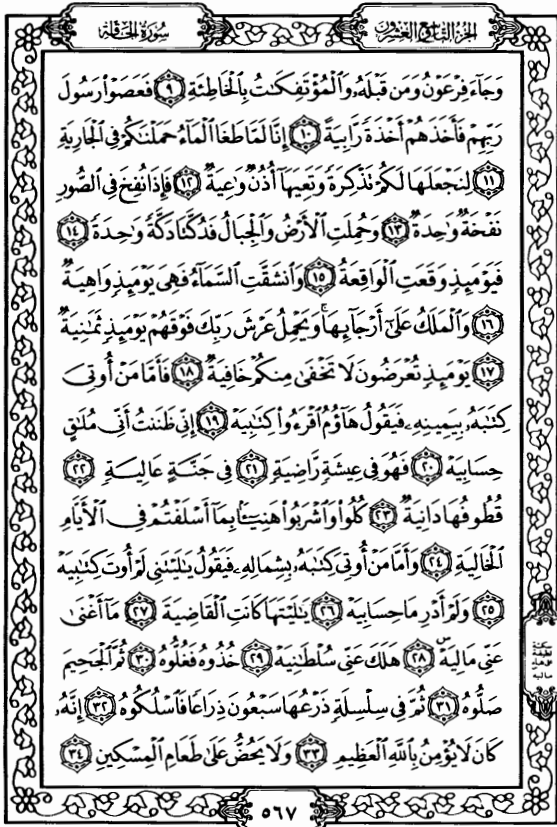
Олардың көздері сүлкіп, өздерін қорлық баураған. Расында олар аман-сауында (дүниеде) сәждеге шақырылған болатын. (43) (Мұхаммед F.C.) енді осы сөзді (Құранды) жасынға шығарғандарды Маған таста; оларды білмеген жақтан баяулап кеміте береміз. (44) Оларға мүрсат беремін. Шынында шараларым күшті. (45) (Мұхаммед F.C.) немесе сен олардан жалақы сұрап, олар, ауыр зиянға ұшырады ма? (46) Не жасырын ғылым олардың жанында да олар соны жаза ма? (47) (Мұхаммед F.C.) ендеше Раббыңның үкімі бойынша сабыр ет. Балық иесі (Юнус F.C.) құсама. Сол уақытта ол, қайғыға булығып, жалбарынған болатын. (37-С. 139-147-А) (48) Егер оған Раббынан бір нығмет болмаса еді, сонда ол, қорланған түрде қырға тасталар еді. (49) Өйткені, Раббы оны таңдап жақсылардан етті. (50) Расында қарсы келгендер, Құранды тыңдаған сәтте, олар көздерімен ішіп-жеп, сені жыға жаздайды. Және: "Ол анық жыңды" дейді. (51) Негізінде бұл Құран әлемдерге насиқаттан басқа нәрсе емес. (52)

69-ХАҚҚА СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Елу екі аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Болуы анық қиямет. (1) Ол, болуы

анық не нәрсе? (2) Ол болуы анық уақиғаны қайдан білесің? (3) Сәмүд, Ғад елдері, ол үрейлі қияметті жасынға айналдырды. (4) Бірақ Сәмүд елі шектен шығуларының салдарынан типыл қыланды. (5) Я, Ғад елі де күілдеген қатты боранмен жоқ етілді. (6) Алла, оларға ол боранды жеті түн, сегіз күн жалғасты түрде естірді. Сонда ол елді құрманың қуыс дөңбегінше құлағанын көрер едің. (7) Ал енді олардан бір қалған нәрсе көресің бе? (8)

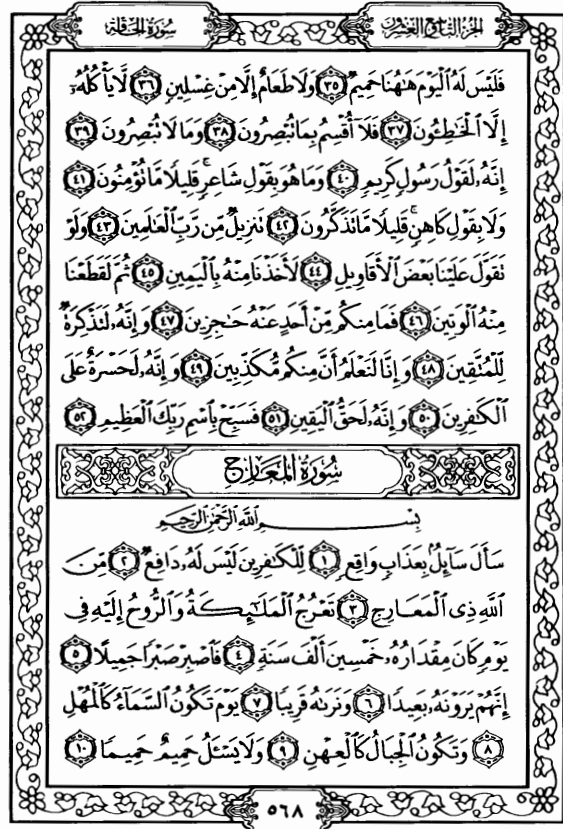
Перғауын және одан бұрынғылар, сондай-ақ ойран болған кент тұрғындары қателескен. (9) Сонда олар Раббыларының елшілеріне қарсы келген. Сондықтан Алла, оларды қатты түрде қолға алған. (10) Расында су тасыған кезде, сендерді кемеге отырғыздық. (11) Оны, сендерге бір өнеге және естір құлақтарға естіп, сақтау үшін ғибрат қылдық. (12) Сонда бір рет Сүр үрілген сәтте, (13) Жер мен таулар көтеріліп, соғылып күйреген сәтте, (14) Міне сол күні, қиямет

уақиғасы болады. (15) Сол күні, көк жарылып, босайды. (16) Періште көктің атырапында болады. Сондай-ақ Раббыңның ғаршысын сегіз періште үстеріне көтереді. (17) Сол күні ұсыныласыңдар. Еш нәрселерің жасырылмайды. (18) Сонда енді кімнің кітабы оңынан берілсе; "Алыңдар, кітабымды оқыңдар!",- дейді. (19) "Расында мен осы есепке кездесетінімді ойлап ем." (20) Сонда ол, қуанышты тіршілікте, (21) Көтеріңкі жаннатта болады; (22) Жемістері салбырап тұрады. (23) (Оларға): "Өткен күнде істеген ғамалдарыңның арқасында ішіндер, жеңдер сіңімді болсын" (делінеді.) (24) Ал енді кімнің кітабы солынан берілсе: "Әттеген-ай! Кітабым берілмесе еді" дейді. (25) "Есебімнің не екенін білмесем екен!" (26) "Әттең! Іс бітіп кеткен болса еді. (Қайта тірілмеген болсам еді.)" (27) "Малым, маған еш пайда бермеді." (28) "Күш-қуатым жойылып кетті" (дейді.) (29) "Оны ұстаңдар да байлаңдар." (30) "Сосын оны тозаққа салыңдар." (31) "Одан кейін оны жетпіс құлаш шынжырмен матаңдар" (делінеді.) (32) "Өйткені ол, ұлы Аллаға иман келтірмеген;" (33) "Әрі олар міскіндерді тамақтандыруға қызықтырмаған еді." (34)

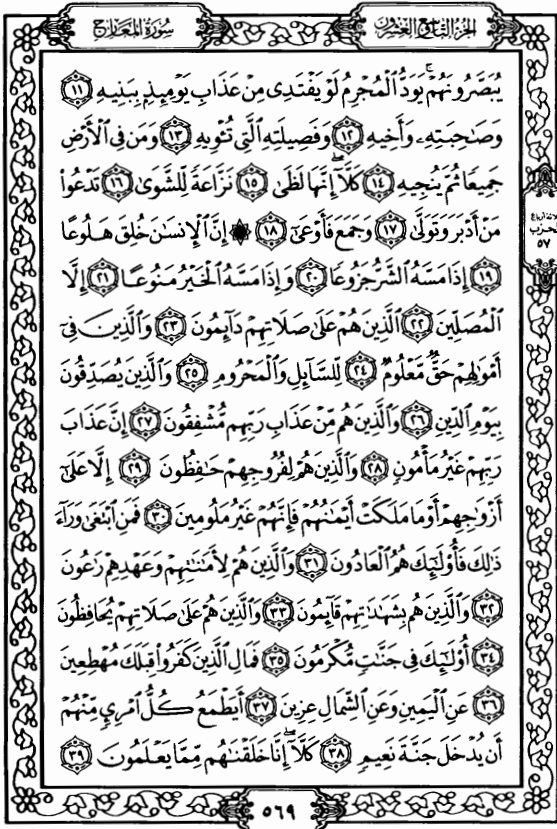
Сондықтан бүгін мұнда оның бір жанашыры жоқ. (35) Сондай-ақ іріңнен басқа ешбір тамақтары жоқ. (36) Оны күнәкарлар ғана жейді. (37) Сонда көрген нәрселеріңе серт; (38) Және көрмеген нәрселеріңе де серт. (39) Күдіксіз бұл Құран ардақты бір Елшінің сөзі. (Елші ойдан шығармайды, міндетін орындайды. Б.Ж.М.) (40) Ол, бір ақынның сөзі емес. Сендер аз сенесіңдер. (41) Сондай-ақ ол, бақсының да сөзі емес. Аз түсінесіңдер. (42) Ол, әлемдердің Раббынан түсірілген. (43) Егер елші, кей сөзді өзі айтып Бізге таңса; (44) Әрине оның оң жағынан қолға алар едік; (45) Сосын оның күре тамырын кесер едік. (Өлтірер едік.) (46) Сонда сендерден ешбіреу одан тоса алмайды. (47) Расында ол Құран, тақуалар үшін бір насихат.. (48) Сөзсіз сендерден өтірік деушілердің барлығын анық білеміз. (49) Өйткені, ол Құран, әрине қарсы келушілер үшін бір қасірет. (50) Шүбәсыз ол Құран, анық шындық. (51) (Мұхаммед F.C.) ендеше ұлы Раббыңды атымен дәріпте. (52)

70-МАҒАРЫЖ СУРЕСИ

Меккеде түскен. Қырық төрт аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Бір сұраушы, болатын бір азапты сұрады. (8-С. 32-А.) (1) Кәпірлер үшін; оны кетіруші жоқ. (2) Ол азап биік дәреже иесі Алладан. (3) Ол жоғарғы орынға періштелер және Жебрейіл (F.C.) мөлшері елу мың жылдық бір күнде шығады. (4) (Мұхаммед F.C.) енді көркем сабырмен сабыр ет. (5) Олар қияметті ұзақ көреді. (6) Біз жақын көреміз. (7) Ол күні, аспан еріген кен сияқты болады. (8) Таулар, түтілген жүндей болады. (9) Дос, достың халін сұрамайды. (10)

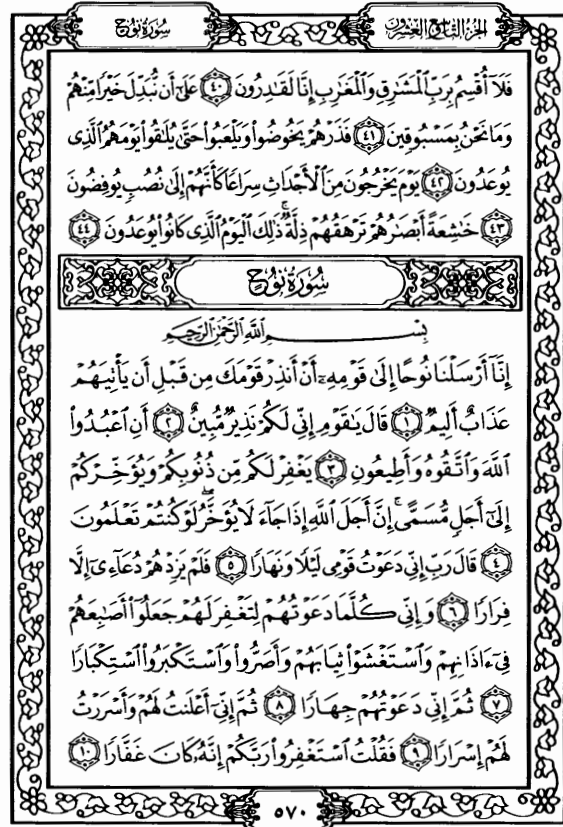
Олар бір-біріне көрсетіледі. Қылмысты, сол күні, ұлдарын ол күннің азабынан (қорқып) төлеуге бергісі келеді; (11) Әйелін де туысын да; (12) Сондай-ақ өзін мәпелеген елін де. (13) Тіпті біртұтас жер жүзіндегі адамдарды беріп, сонан соң өзін құтқарғысы келеді. (14) Әсте олай болмайды! Шын мәнінде ол тозақ, жалындаған от: (15) Теріні сояды; (16) Ол теріс айналып, бет бұрғанды шақырады. (17) Дәулет жинап сақтаған (сараң) ды шақырады. (18) Шын мәнінде

адам баласы сабырсыз жаратылған. (19) Басына бір бейнет жетсе, тым төзімсіз. (20) Қашан қолына дәулет түссе, өте сараң. (21) Бірақ намаз оқушылар басқа. (22) Олар сондай намаздарын ұдайы орындайды. (23) Сондай олардың малдарында белгілі хақ бар: (24) Сұрағанға да сұрамағанға да. (51-С. 19-А.) (25) Тағы сондай қиямет күнін растағандар. (26) Сондай-ақ олар, Раббыларының азабынан қорқушылар. (27) Шын мәнінде Раббының азабы аман қалатын нәрсе емес. (28) Сондай ұятты жерлерін сақтағандар. (29) Бірақ өз әйелдері немесе қолдарындағы күндері басқа. Расында оларға сәгіс жоқ. (30) Ал сонда кім бұлардан басқаны іздесе, міне сонда олар шектен шығушылар. (31) Тағы олар сондай аманаттарын, уәделерін сақтаушылар. (32) Және олар, куәліктерінде бекем тұрушылар. (33) Әрі сондай олар намаздарына ұқыптылық істегендер. (34) Міне солар бейіштерде құрметке бөленетіндер (35) (Мұхаммед F.C.) ал енді сен жаққа мойындарын созып, жүгірген кәпірлерге не болды? (36) Оңнан, солдан топ-топ болып; (37) Олардың әрбірі нығметті ұжмаққа кіруді үміт ете ме? (38) Әсте олай емес! Расында Біз оларды өздері білген нәрседен (бір тамшы нәжіс судан) жараттық. (39)

Енді шығыстардың батыстардың Раббына серт! Шын мәнінде әр нәрсеге күшіміз жетеді. (40) Олардың орнына олардан жақсыны ауыстыра аламыз. Сондай-ақ ешкім Бізден оза алмайды. (41) (Мұхаммед F.C.) ендеше оларды қойып қой; оларға уәде етілген күнге дейін сүңгіп ойнай тұрсын. (42) Сол күнде олар қабырларынан тез шығып, тігулі көмбеге жүгіргендей жүгіреді. (43) Олардың көздері төмен қарап, өздерін қорлық басады. Міне осы, оларға уәде етілген күн. (44)

71-НҮХ СҮРЕСІ

Меккеде түскен Жиырма сегіз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Расында Нұх (F.C.) ты, еліне: "Қауымыңды күйзелтуші азап келуден бұрын қорқыт" деп, жібердік. (1) (Нұх F.C.): "Шын мәнінде мен сендерге ашық ескертушімін" деді. (2) "Аллаға құлшылық қылыңдар, Одан қорқыңдар, маған бағыныңдар;" (3) "Күнеларыңды жарылқайды және өздеріңді белгілі бір мерзімге дейін кешіктіреді. (Өмір сүрдіреді.) Егер білген болсаңдар, шын мәнінде Алланың өлшеулі мезгілі жетсе кешіктірілмейді." (4) (Нұх F.C.): "Раббым! Расында мен елімді күндіз-түні шақырдым." (5) "Бірақ шақыруым, олардың қашуын ғана

арттырды." (6) "Расында мен оларды Сенің бағыштауың үшін шақырған сайын, олар саусақтарын құлақтарына тығып, киімдерін бүркенген бойда, қасарысып, паңданған сайын паңданды." (7) "Сосын рас мен оларды қатты дабыстап шақырдым." (8) "Одан кейін мен оларға ашықша да тіпті өздеріне көмес түрде жасырын да айттым." (9) (Сондай-ақ оларға): "Раббыларыңнан жарылқау тілендер. Өйткені Ол, өте жарылқаушы." дедім. (10)

سُورَةُ النُّحِ

النُّحِ

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكَ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدُكَ بِأَمْوَالٍ وَيَبِينُ وَيَجْعَلُ
 لَكَ مِجْنَاتٍ وَيَجْعَلُ لَكَ نُجُومًا نَّازِلًا ﴿١٢﴾ مَا لَكَ لَا تَرْجُو لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾
 وَقَدْ خَلَقَكَ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ الزُّرُورَ أَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ
 طَبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ﴿١٦﴾
 وَاللَّهُ أُنْتَبِهُكُمْ مِنَ الْأَرْضِ تَبَاثًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يَعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ
 إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لَتَسْلُكُوا مِنْهَا
 سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنِّي آمَنْتُ بِكَ وَأَتَّبَعْتُكَ مِنَ الْبَنِي
 آدَمَ، وَوَلَدَهُ، وَالْأَحْسَارَ ﴿٢١﴾ وَمَكْرًا وَمَكْرًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا
 لَا تَنْذِرُ، الْهَتَكُمْ وَلَا تَنْذِرُ، وَدَا، وَلَا سَوَاعَا وَلَا يَعْوَتُ وَيَعْوَقُ
 وَتَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾
 مَعَاصِيَهُمْ تَعْرِفُوا فَأَدْخَلُونَا رَأْفَةً مِنِّي وَأَلْهَمْنَا مِنْ دُونِ
 اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَنْذِرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكٰفِرِينَ
 دِيَارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يَفْسُدُوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا أَفْجَارًا
 كَفَارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي
 مُؤْمِنًا وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَابَارًا ﴿٢٨﴾

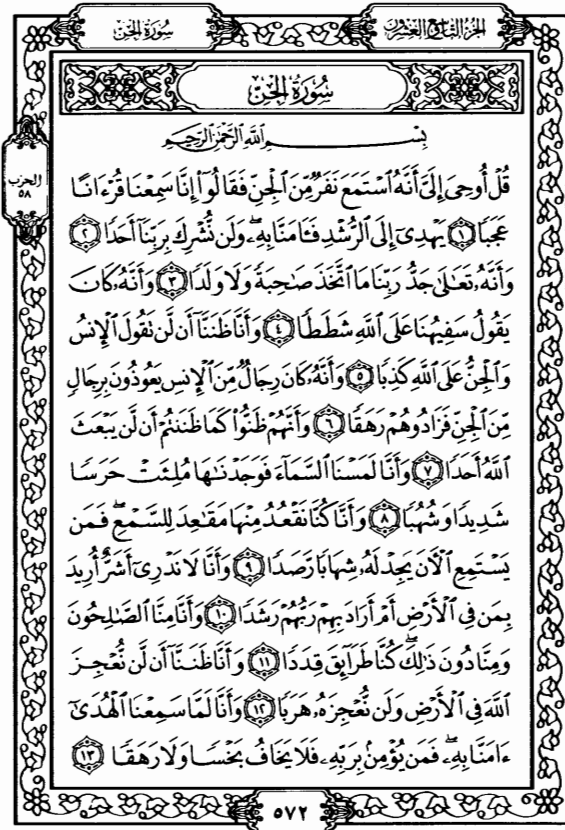
٥٧١

"Ол, сендерге аспаннан мол-мол жаңбыр жібереді." (11) "Әрі өздерінді малдар, балалармен қамдайды. Және сендер үшін бақшалар жасап, өзендер ағызады." (12) "Алланың ұлықтығын ойламайтын сендерге не болды?" (13) "Расында Ол, сендерді түрлі жағдайларда жаратты." (14) "Алланың жеті аспанды қабат-қабат жаратқанын көрмедіңдер ме?" (15) "Олардың ішінде айды нұр қылып, күнді шам қылды." (16) "Алла, сендерді жерден өсіріп өндірді." (17) "Сосын сендерді, ол жерге

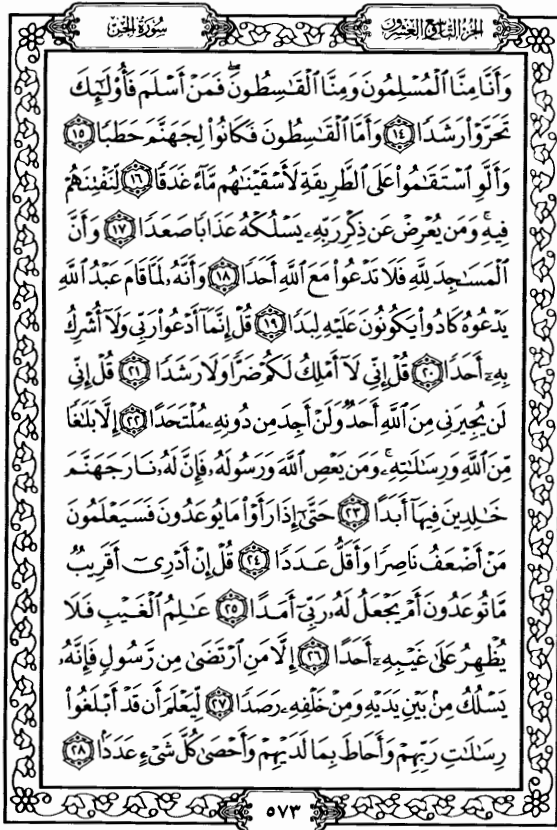
қайтарады сонан кейін қайта шығарады." (18) "Алла сендерге жерді төсеніш қылды." (19) "Оның кең жолдарында жүрулерің үшін." (20) Нұх (Ғ.С.): "Раббым! Расында олар маған қарсы келді. Сондай-ақ олар, малдары, балалары өздеріне зияннан басқаны арттырмаған біреулерге ілесті." (21) "Олар зор айлакерліктер істеді." (22) Және олар: "Тәңірлеріңді тастамаңдар; Уад, Суағ, Яғұс, Яғұқ және Насырды есте тастамаңдар" деседі. (Бұлар, бұттарының аттары.) (23) "Расында олар көпшілікті адастырды. Раббым! Сен де залымдардың адасуларын ғана арттыр." (24) Қылмыстарының салдарынан суға батырылды да отқа салынды. Енді олар, өздеріне Алладан өзге көмекші таба алмады. (25) Нұх (Ғ.С.): "Раббым! Жер жүзінде кәпірлерден ешбіреу тұрғын қалдырма" деді. (26) "Егер оларды қалдырсаң, құлдарыңды жолдан адастырады да бұзақы кәпір балаларды ғана тудырады; (27) "Раббым! Мені, әке-шешемді, мүмін болып үйіме кірген кісіні және мүмін ерлер мен мүмін әйелдерді жарылқа! Сондай-ақ залымдардың жоқ болуларын ғана арттыр" деді. (28)

72-ЖЫН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жиырма сегіз аят.
 (Мұхаммед Ғ.С. Меккемен Тайіптің арасындағы "Нахла" деген жерде сахабалармен бірге таң намазын өтегенде; жындар тыңдаған. Ж.М.Р.) Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
 (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Жындардан бір тобының Құран тыңдағаны маған уахи етілді" де. Сонда жындар: "Шынында бір ғажайып Құран тыңдадық" деді. (1) "Құран, бізді тура жолға салады. Енді соған иман келтірдік. Раббымызға ешбіреуді ортақ қоспаймыз." (2) "Расында Раббымыздың ұлықтығы өте жоғары, Ол, қатын, бала иемденбейді." (3) "Өйткені біздің ахымақтар, Аллаға шатақ сөйлеп жүр екен." (4) "Расында адамдар мен жынды, Аллаға байланысты әсте өтірік айтпайды деп ойлаған едік." (5) "Шынында адамдардан кейбір ерлер; жындардың кейбір ерлеріне сиынатын еді де сонда олар, жындардың менменсуін арттыратын еді. (Құлазыған иен даланың қорғаушысы жын деп сиынатындар болған. Б.Ж.М.) (6) "Олар да сендердің Алла ешкімді қайта тірілтпейді деп ойлағандарың тәрізді ойлаған еді." (7) "Әрине көкке қарманғанымызда, оны қатал күзетші және атылған жалындарға толтырылған түрде таптық." (8) "Әлбетте тыңдау үшін; аспанның кей орындарында отыратын едік. Енді біреу тыңдамақшы болса, оны көздеген жұлдызды көреді" (15-С.

17-18-А.) (9) "Әрине білмейміз; жер жүзіндегілерге жамандық ойланылуда ма? Немесе оларға, Раббылары жақсылық қалауда ма?" (10) "Расында жақсыларымыз да одан төмендеріміз де бар; түрлі жолдарда едік." (11) "Шынында жер жүзінде Алланы еш жеңе алмайтындығымызды, қашып құтыла алмайтындығымызды аңғардық." (12) "Расында осы тура жолды естіп, Оған сендік. Кім Раббына иман келтірсе, сонда ол, кемшіліктен де зияннан да қорықпайды." (13)

"Бізден Мұсылмандар да туралықтан адасқандар да бар. Сонда кім Мұсылман болса, ал міне солар, туралықты іздейді." (14) "Ал енді адасқандар, тозаққа отын болады." (15) (Егер жындар мен адамдар,) ол жолда түп-тура жүрсе, әрине оларға мол су нәсіп етеміз; (16) Оларды онда сынау үшін. Кім Раббының зікірінен жалтарса, Раббы оны барған сайын арта түсетін азапқа ұшыратады. (17) Шын мәнінде мешіттер, Аллаға тән. Ендеше Алламен бірге ешкімді

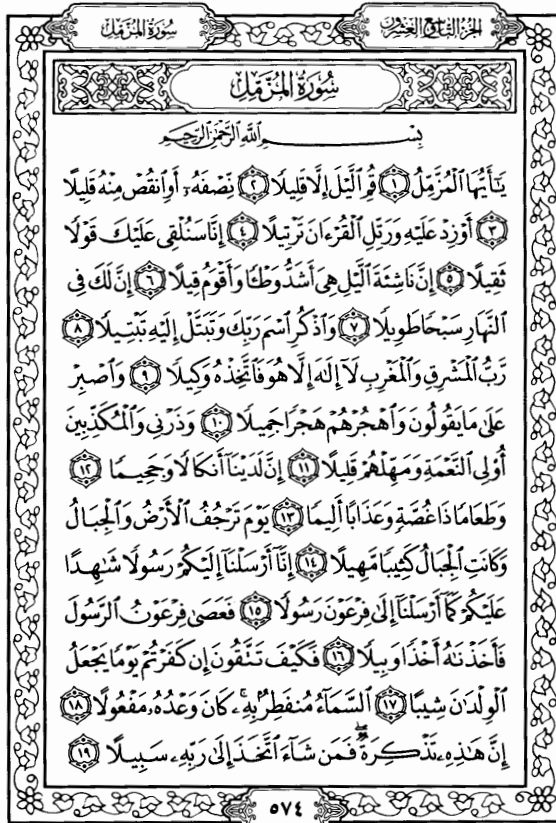
шақырмаңдар. (18) Расында Алланың құлы (Мұхаммед Ғ.С.) тұрып, Аллаға ғибадат қылған сәтте; олар, оның үстіне үймелеп жабыса жаздады... (19) (Мұхаммед Ғ.С.): "Шын мәнінде мен Раббыма құлшылық қылып, Оған ешбір серік қоспаймын" де. (20) "Расында мен сендерге зиян келтіре алмаймын да игілік те істей алмаймын" де. (21) "Расында ешкім мені, Алланың азабынан сақтай алмайды да мен де Одан өзге пана таба алмаймын." (22) "Бірақ мен, Алладан әрі Оның пайғамбарлық міндеттемелерінен жалғастырамын. Кім Аллаға, Пайғамбарына қарсы келсе, шәксіз оған мәңгі қалатын тозақ оты бар." (23) Ақыр өздеріне уәде етілген азапты көрген сәтте, кімнің көмекшісі нашар, саны аз екенін олар біледі. (24) (Мұхаммед Ғ.С.) оларға: "Сендерге уәде етілген азап жақын ба? Не Раббым, оны созып қойды ма? Білмеймін" де. (25) Көместі білуші Алла, оның сырын ешкімге ашпайды. (26) Бірақ ұнатқан елшісіне білдіреді. Өйткені Алла, елшісінің алды-артына күзетші қояды; (27) Олардың, Раббыларының міндеттемелерін анық жалғастырғандықтарын білу үшін. Әрі олардың жағдайын толық біледі. Және әр нәрсені санап, түгендеп қойған. (28)

73-МҮЗЗЭММІЛ СҮРЕСІ

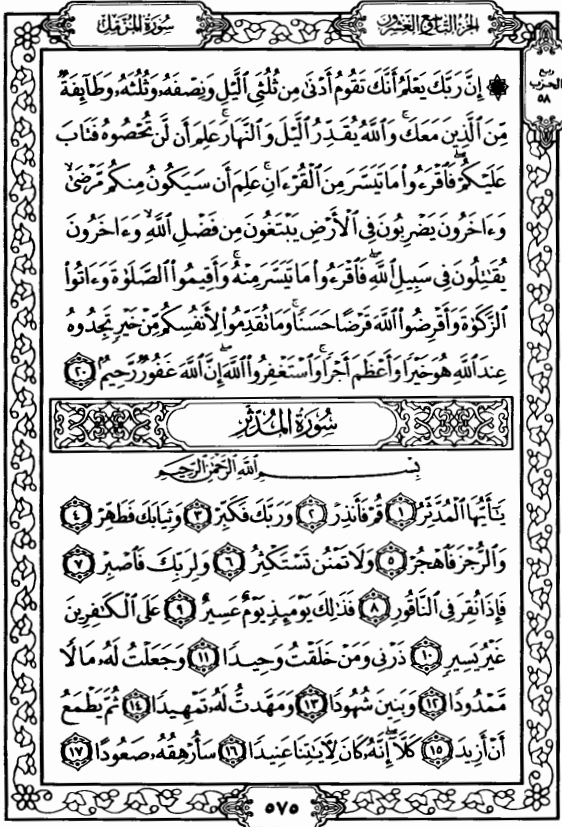
Меккеде түскен. Жиырма аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Әй бүркеніп жатушы (Мұхаммед F.C.)! (1) Түнде тұр. Бірақ аз ұйықта; (2) Түннің жарымын немесе одан да аздап кеміт. (3) Не оған бігаз қос. (Түннің жартысында не одан аз, я көп тұруда еріктісің.) Сондай-ақ Құранды өте анықтап оқы. (Намаз парыз болудан бұрын, түнде ояу тұру парыз болған. А.Т.Х.) (4) Әрине саған салмақты (маңызды) Құранды түсіреміз. (5) Шын мәнінде түнде тұру, нәпсіге әсерлі, оқуға қолайлы... (6) Расында күндіз сенің ұзын жұмысын бар. (7) Раббыңның атын дәріптеп, әр нәрседен аулақ болып, Оған нағыз жөнел. (8) Ол, шығыстың да батыстың да Раббы. Одан басқа ешбір тәңір жоқ. Сондықтан Оны ие тұт. (9) Олардың айтқандарына сабыр ет. Олардан сыпайы түрде айрыл. (10) Жасынға шығушы ырыс иелерін Маған таста. Оларға біраз мұрсат бер. (43-С. 23-А.) (11) Расында Біздің алдымызда боғаулар және тозақ бар. (12) Қақалатын тамақ әрі жан түршігерлік азап бар. (13) Сол күні, жер мен таулар қозғалады да таулар

құм боп жиналады. (14) Расында Біз Перғауынға пайғамбар жібергендей сендерге де куә түрінде Пайғамбар жібердік. (15) Сонда Перғауын пайғамбарға қарсы келді. Сондықтан оны қатты қинаумен қолға алдық. (16) Егер қарсы келсеңдер, балалардың да шашын ағартатын күннен қайтып сақтанасыңдар. (17) Ол күннің зардабынан көк жарылады, Алланың уәдесі орындалады. (18) Расында бұл бір насихат. Ал енді кім қаласа, Раббының жолын ұстайды. (19)

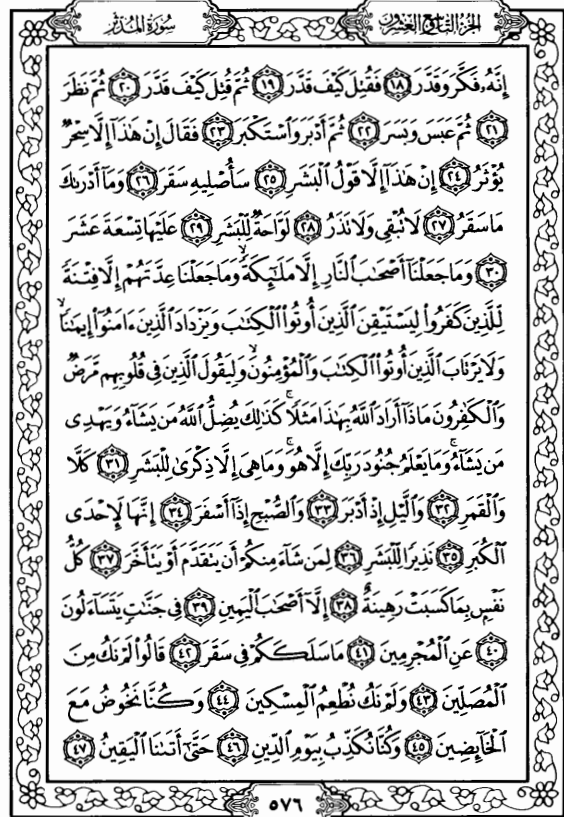
жүзінде кезгендер, тағы басқа Алла жолында соғысқандар Аллаға мәлім. Ендеше Құраннан оңай келгенін оқыңдар. Және намазды толық орындандар да зекет беріндер. Алла үшін көркем қарыз беріндер. Және өздерің үшін алдын ала хайыр істесеңдер, оны Алланың қасында жақсы, зор сыйлық түрінде табасыңдар. Алладан жарылқау тілендер. Шын мәнінде Алла, тым жарылқаушы, ерекше мейірімді. (20)

74-МҮДДӘССІР СҮРЭСІ

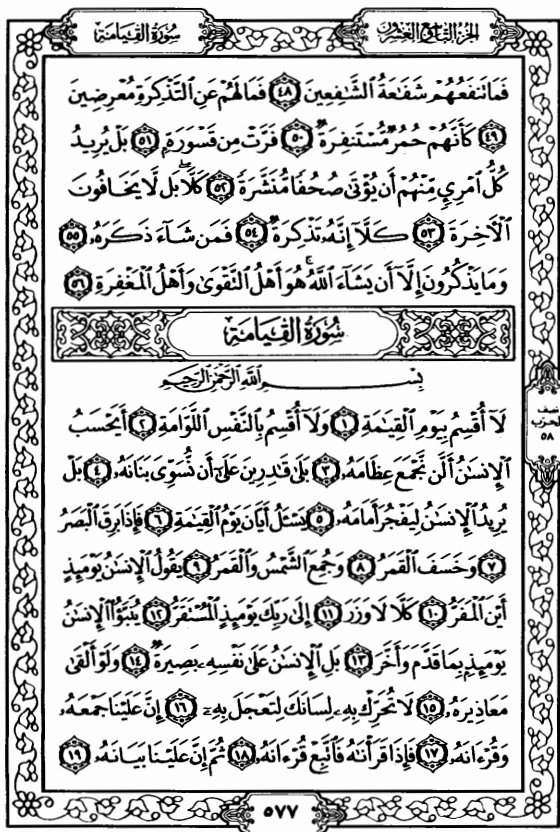
Меккеде түскен. Елу алты аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (Мұхаммед Ғ.С. алғаш Жебрейіл Ғ.С. ді көргенде қобалжып: "Жабыңдар, мені жабыңдар" деп жамылып жатады. Б.Ж.М.Р.) Әй жамылушы! (1) Түр енді! Адамдарға ескерт! (2) Раббыңды ұлықта! (3) Киіміңді тазала! (4) Әр түрлі лас істерден аулақ бол! (5) (Қылған ісіңді) көп міндет қылма. (6) Раббың үшін сабыр ет. (7) Қашан Сүр түлсе; (8) Міне сол күн, өте ауыр күн. (9) Негізінен қарсы келушілерге қолайсыз. (Құрайш руынан Мұғайяра ұлы Уәлит Құранды әсерлі жады деген. Б.Ж.Р.М.Х.Т.) (10) Мен жалғыз жаратқан кісіні өзіме таста. (11) Оған көптеген мал бердім. (12) Әзір тұратын ұлдар бердім. (13) Оның жағдайын кеңітіп, ықпалын арттырдым. (14) Сосын тағы да арттыра түсуімді үміт етті. (15) Әсте болмайды. Өйткені ол, қасарысқан еді. (16) Жақында оны өрге зорлаймын. (17)

(Мұхаммед Ғ.С.) сөз жоқ, Раббың, сенің әрі сенімен бірге болғандардан бір топтың, түннің үштен екісіне жақынырақ, жартысында, үштен бір шамасында намазға тұрғаныңды біледі. Сондай-ақ Алла, түнімен күндізді шамалайды. Оған сендердің есептей алмайтындықтарың мәлім. Сондықтан сендерге рахым қылды. (Түнде тұруды қалдырды. Б.Ж.М.) Ал енді Құраннан жеңіл келгенін оқыңдар. Сендерден науқас болғандар, басқалай Алланың мәрхаметінен несібе іздеп, жер

Өйткені ол, ойластырып, шамалады. (18) Сосын ол өлгір, қалай шамалады? (19) Содан кейін ол жаны шыққыр, қайтып мөлшерледі? (20) Сосын ол, қарады. (21) Содан кейін ол, қабағын шытып, томсарды. (22) Сосын ол, теріс айналып паңданды. (23) Сонда ол: "Бұл, үйретіліп келе жатқан бір сиқыр" деді. (24) "Бұл, адамның ғана сөзі." (25) Оны жағатын тозаққа саламын. (26) Ол тозақтың не екенін қайдан білдің? (27) Кейін қалдырмайды да шала тастамайды. (28) Ол, адам терісін өртеп кетеді. (29) Оған он тоғыз (періште) қарайды. (30) Тозақтың күзетшілерін періштелерден ғана қылдық. Сондай-ақ олардың сандарын қарсы келушілерге анық бір сынау қылдық... Өздеріне кітап берілгендер, сенсін. (Олардың кітаптарында да он тоғыз жазылған. Б.Ж.М.) Әрі иман келтіргендердің сенімдері арта түссін. Кітап иелерімен мүміндер күмәнданбасын. Сондай-ақ жүректерінде дерті болғандар мен қарсы болғандар: "Алла, бұл мысалмен нені қалайды?",- десін. Осылайша Алла, қалағанын адастырып және кімді қаласа, тура жолға салады. Раббың жасақтарының санын өзі ғана біледі. Бұл адамдар үшін бір насихат. (31) Жоқ олай емес. Айға серт, (32) Қайтқан сәтте, түнге серт, (33) Ағарған сәтте, таңға серт. (34) Шын мәнінде ол тозақ, әрине ірі уақиғаның бірі. (35) Адамдар үшін ескерту. (36) Сендерден ілгері кетуді

немесе кейін қалуды қалаған біреулер үшін ескерту. (37) Әркім істеген ісінің орнына ұсталады. (52-С.21-А.) (38) Бірақ ғамал дәптері оңынан берілгендер басқа. (56-С.27-А.) (39) Олар жаннаттарда сұрасады! (40) Қылмыстылардан; (41) "Сендерді тозаққа кіргізген не нәрсе?" (42) Олар: "Біз намаз оқушылардан емес едік." (43) "Әрі міскінді тамақтандырмайтын едік." (44) "Бұзықтыққа кірісушілермен бірге кірісіп жүрген едік." (45) "Қиямет күнін өтірік деген едік." (46) "Өзімізге өлім келгенге дейін (жалғаса берді" дейді.) (47)

75-ҚИЯМЕТ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Қырық аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

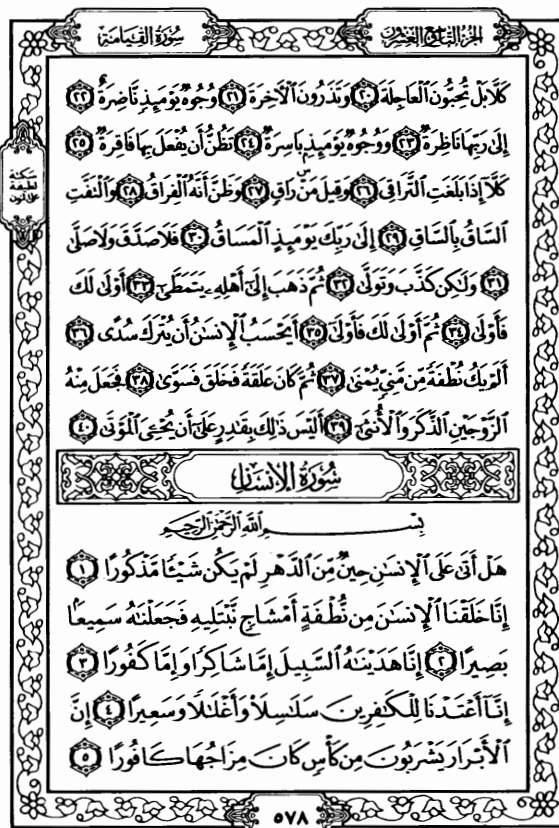
Жоқ, қиямет күніне ант етемін. (1) Жоқ, сөгіс беруші нәпсіге ант етемін. (2) Адам баласы, біз сүйектерді жинай алмайды деп ойлай ма? (3) Әрине оны саусақтарының үшіне дейін қайта жасай аламыз. (4) Бірақ адам баласы, күнәны жалғастыра бергісі келеді (5) "Қиямет күні қашан болады?",- деп, сұрайды. (6) Қашан көз шағылысқан, (7) Ай тұтылған, (8) Күн мен ай бір араға келтірілген кезде. (9) Адамдар сол күн: "Қашар жер қайда?",- дейді. (10) Жоқ, әсте пана жоқ. (11) Ол күнгі тұрақ; Раббыңның алды. (12) Сол күні адам баласына ілгері кейін істегені білдіріледі. (36-С. 12-А.) (13) Әрине адам баласы өзіне-өзі көздеуші: (14) Егер барлық желеулерін ортаға қойса да. (Қанша сылтауратса да өз қылығы өзіне мәлім.) (15) (Мұхаммед Ғ.С. Құран уахи етілген сәтте, тездетіп оқуға тырысқан. Б.Ж.Р.М.) (Әй Мұхаммед!) Құран түскенде оған асығып тіліңді қозғалтпа. (16) Шын мәнінде оны жинау, оқу Бізге міндет. (17) Ал оны Біз оқығанда, оның оқылуына ілес. (18) Сосын оны түсіндіру Бізге міндет. (19)

Сонда оларға шапағатшылардың шапағаты пайда бермейді. (48) Ал оларға насихаттан жалтаратын не болды? (49) Олар мүлде үріккен құлан сияқты; (50) Арыстаннан қашқан... (51) Жоқ, олардан әрбіреуі өзіне бір ашық нұсқа берілуін қалайды. (52) Жоқ, олар ахиреттен қорықпайды. (53) Олай емес. Шын мәнінде Құран бір насихат. (54) Кім қаласа, одан үгіт алады. (55) Алла қаламайынша, олар, үгіт ала алмайды. Ол Алла, қорқылуға лайық, жарылқау иесі. (56)

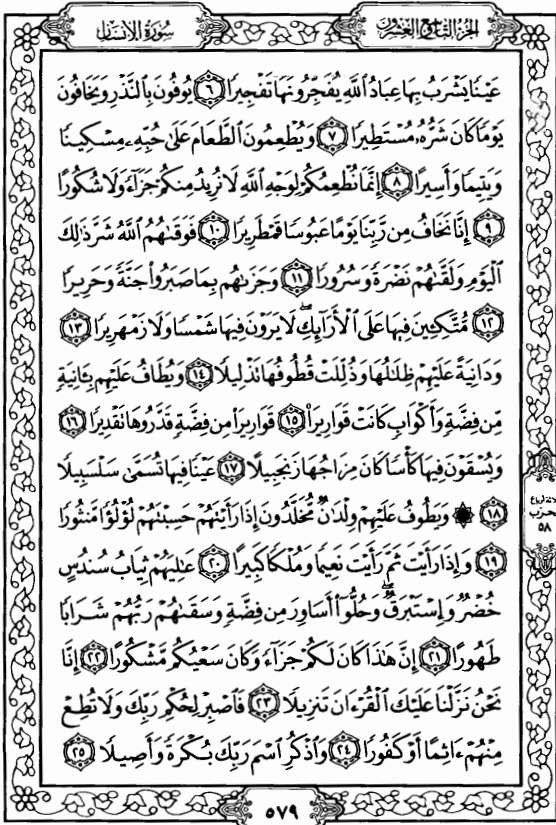
Жоқ, олай емес. Сендер тез кететін дүниені жақсы көресіңдер. (20) Ақиретті тастап, қоясыңдар. (21) Қиямет күні, кейбір жүздер жарқылдап; (22) Раббына қарайды. (23) Ол күні, кейбір жүздер томсаруда болады. (24) Өзіне бел үзетін қинау жасалады деп ойлайды. (25) Жоқ олай емес. Жан алқымға келген кезде; (26) "Кім шара көреді?", - делінеді. (27) Ол шын мәнінде айрылу екенін сезеді. (28) Балтыры, балтырына оралады. (29) Ол күні Раббы жаққа айдалады. (30) Сонда ол, мойындамады да намаз оқымады. (31) Бірақ, жасынға шығарып бет бұрды. (32) Сосын ол, кердендей басып, үйіне кетті. (33) Саған пәле келсін, (34) Сосын сені пәле басқыр! (35) Адам баласы бос қоя берілеміз деп ойлай ма? (36) Ол, (жатырға) тамызылған бір тамшы мәни емес пе?(37) Сосын ол, ұйыған қан болды. Сонда Алла жаратып бейнеледі. (38) Сонда одан ер, әйел екі жыныс жаратты. (39) Бұларды жасаған Алланың, өліктерді қайта тірілтуге күші жетпей ме? (40)

76-ИНСАН СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Отыз бір аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді
Алланың атымен бастаймын.

Адамзат еске аларлық бір нәрсе болғанға дейін дәуірден бірталай мерзім өтпеді ме? (1) Шын мәнінде Біз адам баласын біріккен тамшыдан жараттық. Оны сынаймыз. Сондықтан оны еститін, көретін қылдық. (2) Расында оған тура жол көрсеттік. Мейлі шүкірлік қылсын, мейлі қарсы келсін. (3) Әрине, қарсы келушілер үшін шынжырлар, боғаулар және жалындаған тозақ әзірледік. (4) Әрине жақсылар, жаннатта: "Кәфүр" қосылған кеседен ішеді. (5)

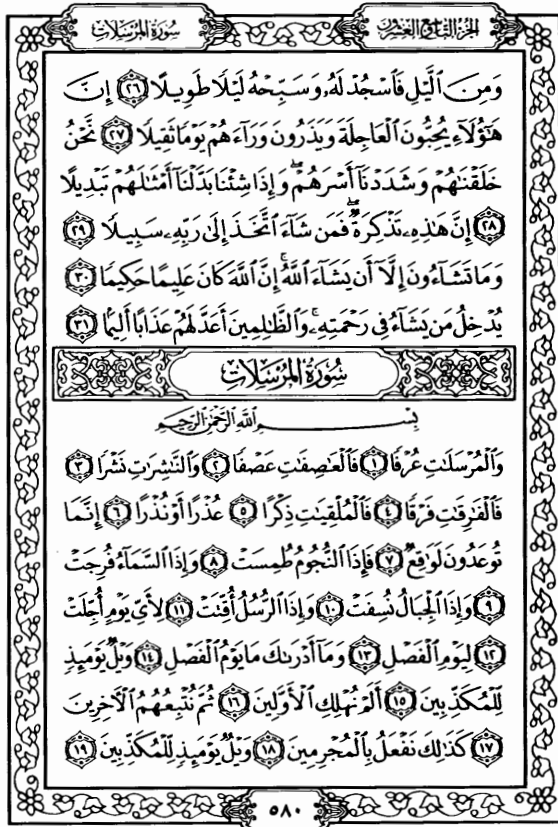
апатынан сақтап, жарық жүз әрі қуанышқа бөлейді. (11) Оларды сабыр еткендіктері үшін ұрмақ және жібекпен сыйлайды. (12) Олар, ол арада дивандарға жастанған түрде отырады. Олар онда ыстық та суық та көрмейді. (13) Оларға бейіштің көлеңкелері иіліп, жемістері мүлде еріктерінде болады. (14) Оларға күмістен ыдыстар, шыныдан құмыралар ұсынылады. (15) Күмістен шынылары өлшеумен толтырылған болады. (16) Бейіште оларға "Зәнжәбил" араластырылған ішімдік кәсемен ішкізіледі. (17) Ол, бейіште "Сәлсәбил" деп аталатын бір бастау бар. (18) Олардың айналасында мәңгілік қызметші жастар болады. Оларды көрсен шашылған інжу деп ойлайсың. (19) Сол жерге қараған сәтте; нығымет, зор салтанат көресің. (20) Олардың киімдері жұқа, қалың жасыл жібек, күміс білезіктермен безенген болады. Сондай-ақ Раббылары, тап-таза ішімдік ішкізеді. (37-С. 45-47-А., 47-С. 15-А., 56-С. 17-19-А.) (21) "Расында бұл сендердің сыйлықтарың, еңбектерің жоғары бағалануға лайық болды." (22) (Мұхаммед F.C.) расында Біз саған Құранды аз-аздап түсірдік. (23) Ендеше, Раббыңның үкіміне сабыр ет. Олардан күнәкарлар немесе қарсыларға бағынба. (24) Ертелі-кеш Раббыңның атын зікір ет. (25)

Ол, Алланың құлдары ішетін, қалаған жағына ағызатын бастау. (6) Ол Алланың құлдары "нәзірін" орындайды әрі апаты етек алатын бір күннен қорқады. (7) Тамақты жақсы көре тұра міскінге, жетімге және тұтқынға жегізеді. (8) Олар: "Шын мәнінде сендерді Алланың ризалығы үшін тамақтандырамыз. Сендерден бір төлеу, алғыс тілемейміз." (9) "Расында біз түксиіп қатты томсарған күннен Раббымыздан қорқамыз." (дейді) (10) Сондықтан Алла, оларды сол күннің

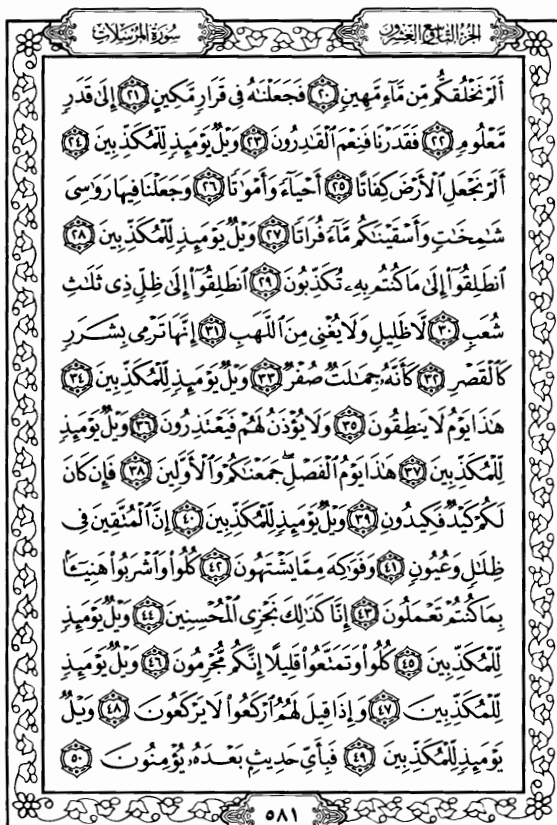
Кештің бір бөлімінде Оған сәжде қыл. Әрі Оны түн бойы дәріпте. (26) Расында олар, тез өтетін дүниені жақсы көріп, ауыр күнді арттарына тастайды. (27) Оларды Біз жаратып, буындарын бекіттік. (Өмір бердік.) Егер қаласақ оларды ұқсастарына ауыстырамыз. (Оларды жоқ етіп, басқа сондай ел жарата аламыз.) (56-С. 60-А.) (28) Шын мәнінде бұл бір насихат. Енді кім қаласа, Раббына бір жол ұстар. (29) Сендердің қалауларың болмайды. Алла қаласа ғана болады. Расында Алла, өте білуші, хикмет иесі. (30) Алла кімді қаласа, мәрхаметіне бөлейді. Залымдарға күйзелтуші азап даярлады. (31)

77-МҮРСӘЛАТ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Елу аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
Жалғасты жіберілгендерге, (1) Қатты есіп, ұшырушыларға, (2) Тарқатқан сайын тарқатушыларға, (3) Айырған сайын айырушыларға, (4) Сосын зікір тастаушыларға, (5) Сылтау түрінде мейлі ескерту түрінде болсын, осыларға серт. (Бұл аяттардағы ант етілген нәрселерді Алла (Т.) ашық баян етпеген. Мүфәссірлер бұл жөнде түрлі көз қарастар білдірген. Мысалы: 1-Періштелер, 2-Желдер, 3-Құран Кәрим, 4-Пайғамбарлар. Не бәрі жел, не бәрі періштелер...) (6) Шын мәнінде сендерге уәде етілген (қиямет) әлбетте болады. (7)

Жұлдыздар сөнген сәтте, (8) Көк жарылғанда, (9) Таулар үгітіліп, ұшырылғанда, (10) Пайғамбарлардың уақты жеткен кезде; (11) Қайсы күнге кешіктіріліп еді? (12) Шешім күніне. (13) Ол шешім күнін қайдан білесің? (14) Ол күні, жасынға шығарушыларға нендей өкініш! (15) Бұрынғыларды жоқ етпедік пе? (16) Сосын кейінгілерді де. Солардың аяғын құштырамыз. (17) Күнәкарларға осылай істейміз. (18) Жасынға шығарушылар үшін сол күні нендей өкініш! (19)

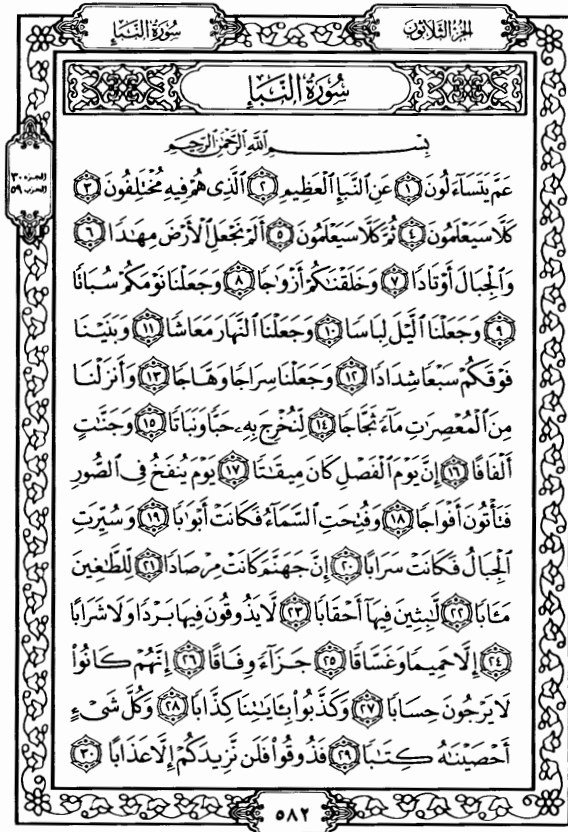

Сендерді болымсыз судан жаратпадық па? (20) Сондай оны берік бір жерде (жатырда) етпедік пе? (21) Белгілі бір мерзімге дейін. (22) Оның тағдырын мөлшерледік. Нендей толық күшке иеміз. (23) Жасынға шығарушыларға сол күні нендей өкініш! (24) Жер жүзін бір жиналыс жері қылмадық па? (25) Тірілерге де өлілерге де. (26) Жер жүзінде асқар таулар жасап, сендерді дәмді сумен суардық. (27) Жасынға шығарушыларға ол күні нендей өкініш! (28) (Ол күні

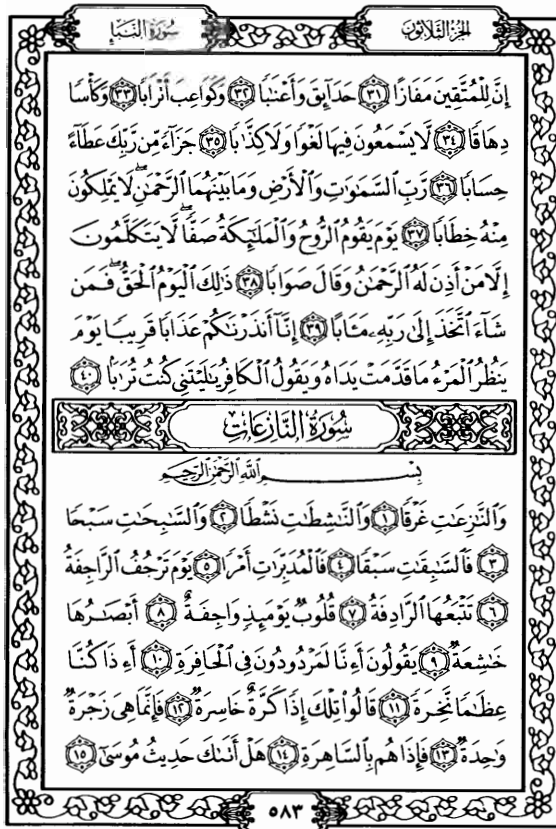
оларға): "Өтірік деген нәрселеріңе қарай жүріңдер," (29) "Үш бунақты түнекке қарай кетіңдер" (делінеді.) (30) Ол, көлеңке болмайды да жалыннан қорғамайды. (31) Өйткені тозақ сарайдай үшқын атады. (32) Сары түйелердей. (33) Жасынға шығарушыларға ол күні нендей өкініш! (34) Ол күні олар сөйлемейді. (35) Сондай-ақ олардың желеулетулеріне рұхсат берілмейді. (36) Жасынға шығарушыларға ол күні нендей өкініш! (37) Ол шешім күні, сендерді де бұрынғыларды да жинаймыз. (38) Бір әдістерің бар болса, Маған қолданыңдар. (39) Жасынға шығарушыларға ол күні нендей өкініш! (40) Расында тақуалар, саяларда, бастауларда болады. (41) Көңілдері соққан жемістерде. (42) (Оларға): "Істеген гамалдарың арқасында жеңдер, ішіңдер; сіңімді болсын" (делінеді.) (43) Расында жақсылық істеушілерді осылайша сыйлаймыз. (44) Жасынға шығарушыларға ол күні нендей өкініш! (45) (Әй кәпірлер!) Жеңдер, аздап пайдаланыңдар. Расында күнәкарсыңдар. (46) Жалғанға саюшыларға ол күні нендей өкініш! (47) Оларға: "Иіліңдер" делінсе, иілмейді. (48) Жасынға шығарушыларға, ол күні нендей өкініш! (49) Ал енді олар, бұл Құраннан кейін қайсы сөзге сенеді? (50)

78-НӘБӘ СҮРЕСІ:

Меккеде түскен. Қырық аят.
 Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
 Олар не нәрседен сұрасады? (1) Зор уақиғадан. (2) Олар, ол жөнде таласуда. (3) Әсте олай емес, олар тез біледі. (4) Тағы олай емес, олар тез біледі. (5) Жерді бір төсеніш қылмадық па? (6) Тауларды қазық... (77-С. 27-А.) (7) Сендерді жүп-жүп жараттық. (8) Ұйқыларыңды дем алыс қылдық. (9) Түнді жамылғы қылдық. (10) Күндізді тіршілікке жараттық. (11) Үстериңе жеті қат берік көк құрдық. (12) Жарқыраған шырақ (күн) жараттық. (13) Сығылысқан бұлттардан мол жаңбыр жаудырдық. (14) Онымен дәнді дахылдарды, өсімдіктерді шығару үшін; (15) Және ну бақшалар... (16) Расында билік күні, белгілі болған бір мерзім. (17) Сүр үрілген күні, топ-топ келесіңдер. (18) Көктер сегінеп есіктер пайда болады. (19) Таулар жүргізіліп, сағым болады. (20) Әлбетте тозақ

күтіп тұрады; (21) Азғындардың барар жері. (22) Олар онда ғасырларша тұрады. (23) Олар онда салқындамайды да сусын татпайды. (24) Бірақ қайнап тұрған су және ірің ішеді. (25) Қылмыстарына сай бір жаза. (26) Өйткені олар, есепке тартылуды ойламаған еді. (27) Аяттарымызды мүлде жасынға шығарған еді. (28) Әр нәрсені жазып, сақтадық. (29) "Енді татыңдар; ал енді сендерге азаптан басқа еш нәрсе таттырмаймыз" (делінеді.) (30)

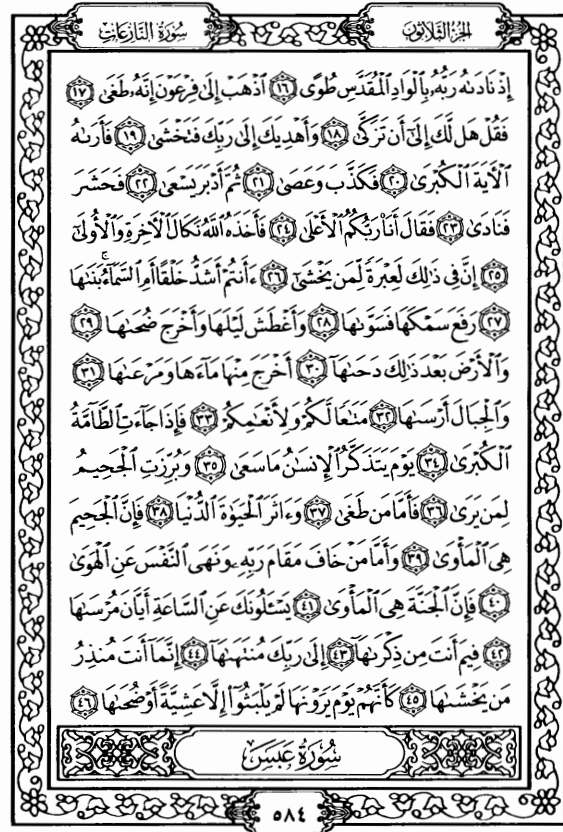
сөйлейді. (38) Сол күн хақ. Ендеше кім қаласа, Раббына барар жол тұтсын. (39) Негізінде жақын бір азапты ескерттік. Ол күні алдын ала не істегеніне қарайды. Кәпір: "Әттең! Топырақ болып кеткен болсам" дейді. (40)

79-НАЗИФАТ СҮРЕСІ

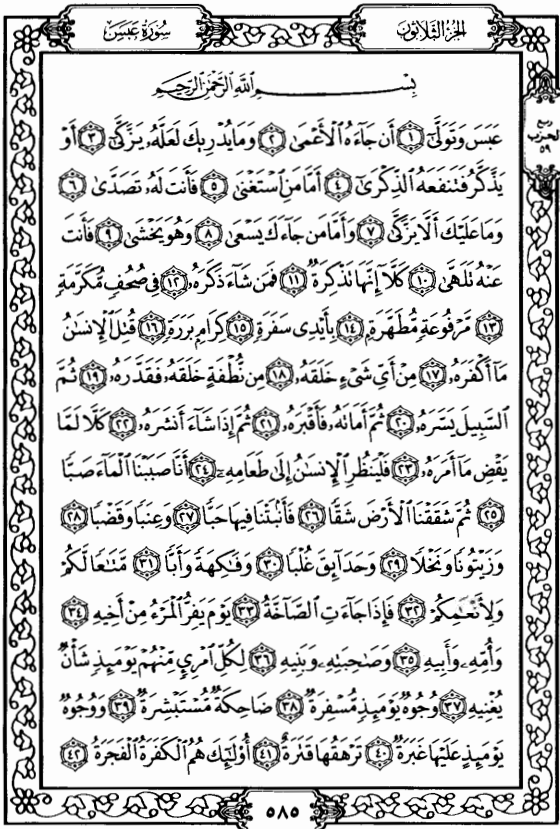
Меккеде түскен. Қырық алты аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Сүңгіп шығарушы, (1) Баяу тартушы, (2) Малтап кетуші, (3) Жарысып озушы, (4) Сондай-ақ істі меңгеруші періштелерге серт. (5) Ол күні қатты сілкініс болады. (6) Оның артынан тағы бір сілкінеді. (7) Ол күні жүректер тітіреді. (8) Көздері төмен қарайды. (9) (Олар): "Шын, қайта тірілеміз бе?",- дейді. (10) "Қоқым, сүйек болған сәтте де?" (11) (Олар): "Ендеше ол қайғылы бір қайту екен" дейді. (12) Негізінен ол, бір айғай ғана. (13) Дереву сол уақытта олар майданда. (14) Саған Мұсаның хабары келді ме? (15)

Негізінде тақуалар үшін құтылу бар. (31) Бақшалар, жүзімдер бар. (32) Жас өспірім құрдас қыздар бар. (38-С. 52-А., 56-С. 37-А.) (33) Толып, тасыған кәсе бар. (34) Олар онда бос сөз және өтірік естімейді; (35) Раббыңнан толық бір сыйлық. (36) Көктер мен жердің әрі арасындағылардың Раббы; аса есіркеуші, Оған ешкім тіл қата алмайды. (37) Ол күні Жебрейіл (Ғ.С.) және періштелер, тізіліп тұрады. Алланың рұхсатынсыз ешкім сөйлемейді әрі дұрысын ғана

Сол уақытта, Раббы, оған қасиетті "Тұуа" ойпатында дабыстады: (16) "Перғауынға бар. Өйткені ол, азы." (17) Сонда оған: "Тазарғың келе ме?",- де. (18) "Саған Раббыңа баратын жолды көрсетейін. Одан қорқарсың" (19) Мұса, Перғауынға ірі мұғжизаны көрсетті. (20) Сонда ол, жасынға шығарып, қарсы шықты. (21) Кейін теріс айналып, жүгірді. (22) Адамдарды жинап, айғай салып: (23) "Мен сендердің ең ұлы раббыларың" деді. (24) Сондықтан Алла, оны ахирет, дүние азабымен қолға алды. (25) Расында бұнда қорыққан кісі үшін әлбетте бір ғибрат бар. (26) Сендерді жарату қиын ба? Немесе аспанды? Алла, оны да жасады. (27) Оның биіктігін көтеріп, оны теңгерді. (28) Оның түнін қараңғылатып, күндізін жарыққа шығарды. (29) Сосын жерді төседі. (30) Одан су және жайылыс майданға келтірді. (31) Оған таулар орналастырды. (32) Сендер және малдарың пайдалану үшін. (33) Бірақ ол ірі уақиға (қиямет) келген сәтте; (34) Ол күні адамзат не нәрсеге тырысқанын есіне алады. (35) Тозақ, көретіндерге көрсетіледі. (36) Ал енді кім шектен шыққан болса, (37) Оған дүние әсер еткен болса, (38) Сонда рас оның орны

тозақ. (39) Ал енді кім, Раббының алдына тұрудан қорқып, нәпсісін соққан нәрседен тежеген болса, (40) Негізінде оның барар жері ұжмақ. (41) (Мұхаммед F.C.) олар саған: "Қиямет қашан болады?",- деп, сұрақ қояды. (42) Ол жөнде түсінік беру сенің ісің бе? (43) Оның қортындысы, Раббыңа байланысты. (44) Негізінен сен қияметтен қорыққан кісілерге бір ескертуші ғанасың. (45) Олар қияметті көрген күні, дүниеде бір кеш немесе бір сәске тұрғандай ойлайды. (46)

80-ҒАБӘСӘ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Қырық екі аят.

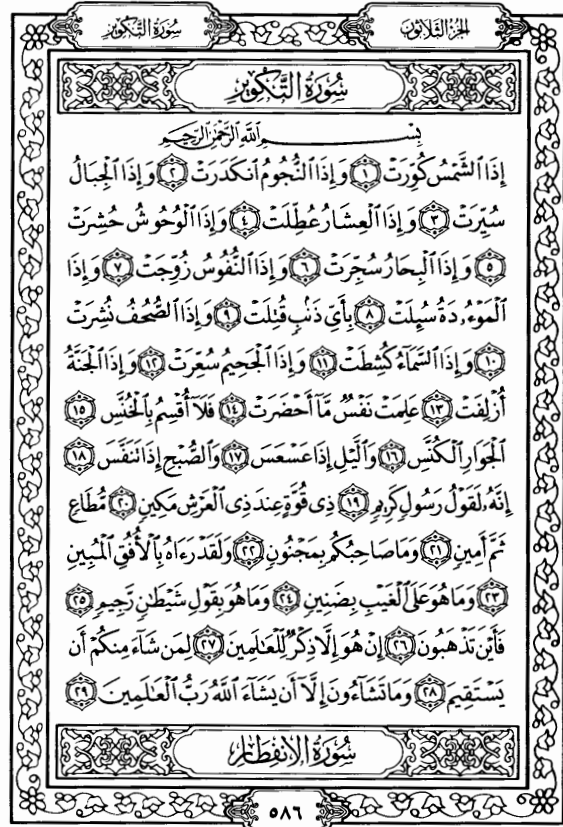
(Бір рет Мұхаммед Ғ.С. Құрайштың бастықтарын дінге шақырып, отырғанда, соқыр Ғабдолла Мәктүм ұлының келгеніне қабақ шытқан екен. Б.Ж.М.К.) Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Қабақ шытып, бет бұрды; (1) Оған соқырдың келуімен. (2) Қайдан білесің, мүмкін ол тазарар? (3) Не үгіт алар, оған үгіт пайда берер. (4) Ал енді байсынған; (Құрайш бастықтары) келсе, (5) Оған көңіл

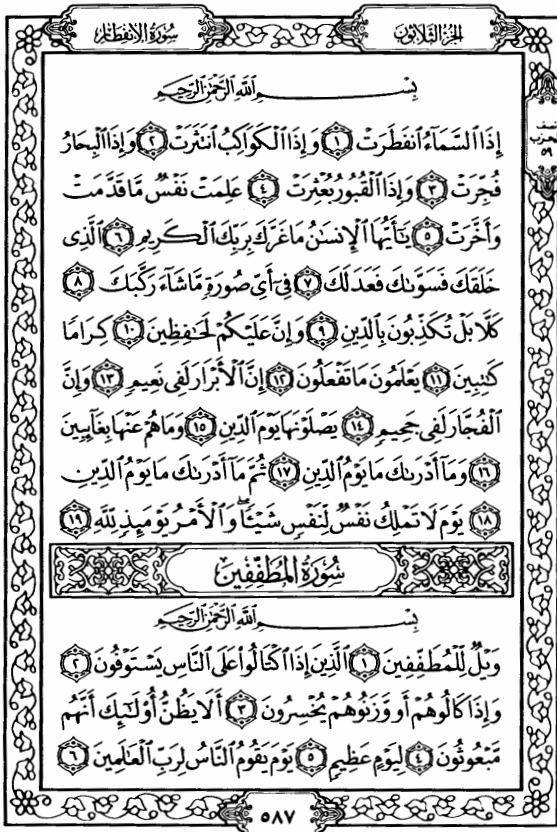
бөлесің. (6) Ол тазармаса саған не? (7) Ал енді саған жүгіріп келген біреу; (8) Ол, (Алладан) қорқады. (9) Сонда да оған селқос қарайсың. (10) Жоқ, олай емес. Әлбетте Құран бір насихат. (11) Сондықтан кім қаласа, үгіт алады. (12) Құрметті нұсқаларда жазулы, (13) Жоғары бағаланған тап-таза; (14) Елшілердің қолында, (15) Ардақты, игі. (Періштелер; Лаухы Махфүздан көшірген. Б.Ж.Х.) (16) Жаны шықсын! Оған, адам баласы қалай қарсы? (17) Алла адамды не нәрседен жаратты? (18) Бір тамшыдан жаратып, оны бейнеледі. (19) Сосын оның жолын оңайластырды. (20) Кейін оған өлім беріп, оны қабырға қойдырды. (21) Қалаған сәтте, оны тірілтеді. (22) Жоқ, ол Алланың әмірін орындамады. (23) Ал енді адамзат, жеген тамағына бір көз салсын. (24) Әрине мол су бердік. (25) Сосын қара жерді қақ айырдық. (26) Сонда жерде дәнді дахылдар өсірдік. (27) Жүзімдер, жоңышқалар, (28) Зәйтіндер, құрмалар, (29) Ну бақшалар, (30) Жемістер, өлеңдер; (31) Сендер әрі малдарың пайдалану үшін. (32) Ал енді қатты дауыс келген сәтте; (33) Сол күні, кісі туысынан қашады; (34) Шешесінен, әкесінен, (35) Әйелінен және балаларынан. (36) Ол күні әркімнің ісі ауыр. (Әркім өз халымен әлек.) (37) Ол күні кейбір жүздер, жарқырайды; (38) Күлген қуанышты. (39) Ол күні кейбір жүздің үстін шаң басқан болады; (40) Оны қара түнек қаптаған болады. (41) Міне солар, қарсы келген бұзақылар. (42)

81-ТЕКУИР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жиырма тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Күн бүктелген сәтте, (1) Жұлдыздар солып, шашылған сәтте, (2) Таулар жүргізілген сәтте, (3) Қаймал іңгендер, иен жіберілген сәтте, (Сол күннің зардабынан бошалаған түйе де естен шығады.) (4) Жан-жаныуарлар жиналған сәтте, (5) Теңіздер қайнатылған сәтте, (6) Жан тәнмен бірлестірілген сәтте, (7) Тірі көмілген қыздар сұралған сәтте; (8) Қай күнәмен өлтірілді? (9) Дәптердер ашылған сәтте, (10) Аспан ашылған сәтте, (11) Тозақ қыздырылған сәтте, (12) Ұрмақ жақындатылған сәтте; (13) Әркім не әзірлегенін біледі. (14) Жоқ, солғындаған жұлдыздарға серт, (15) Жүріп барып батқан жұлдыздарға ант. (16) Қараңғылана бастаған түнге серт, (17) Ағара бастаған таңа серт; (18) (Осы нәрселерде ашық дәлелдер бар.) Негізінен Құран, әрине бір ардақты Елшінің сөзі. (69-С. 40-А) (19) Ол күшті Елші, ғаршының иесінің қасында беделді; (20) Ықпалды, онда сенімді. (Жебрейіл Ғ.С.) (21) Жолдастарың (Мұхаммед Ғ.С.) жынды емес. (22) Расында ол, оны ашық көк жиекте

көрді. (Мұхаммед Ғ.С. Жебрейіл Ғ.С.ды шығыс көк жиекте көрген. Б.Ж.М.) (23) Мұхаммед (Ғ.С.) ғайыптан келген уахи туралы кемшілік істемеді. (Б.Ж.М.) (24) Құран, қуылған шайтанның сөзі емес. (25) Ендеше, Қайда кетіп бара жатырсыңдар? (26) Құран, бүкіл әлемге насихаттан басқа еш нәрсе емес. (27) Әрине сендерден тура жолды қалаған кісілер үшін; (28) Әлемдердің Раббы Алла, қаламайынша тілеулерің жүрмейді. (29)

82-ЫНФИТАР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Он тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Көк жарылған сәтте, (1) Жұлдыздар төгілген сәтте, (2) Теңіздер тасыған сәтте, (3) Қабырлар қопарылған сәтте, (4) Әркім ілгері не жібергенін, кейін не қалдырғанын біледі. (5) Әй адамзат! Ардақты Раббың туралы сені не алдады? (6) Ол сондай Алла, сені жаратты. Толықтап теңестірді. (7) Ол, сені қалаған бейнеде

құрастырды. (8) Жоқ олай емес, дінді өтіріксінесіңдер. (9) Негізінен сендерге әлбетте бақылаушылар бар. (10) Ардақты жазушылар, (11) Олар не істегендеріңді біледі. (12) Шын мәнінде ізгілер, әлбетте нығымет ішінде болады. (13) Негізінен бұзықтар, тозақта болады. (14) Олар қиямет күні тозаққа салынады. (15) Олар, одан ғайып бола алмайды. (16) Қиямет күннің не екенін қайдан білесің? (17) Я, қиямет күннің не екенің қайдан білесің (18) Ол күні, біреуге біреу қарайласуға еш нәрсе қолдан келмейді. Ол күні, әмір Аллаға тән. (28-С. 88-А.) (19)

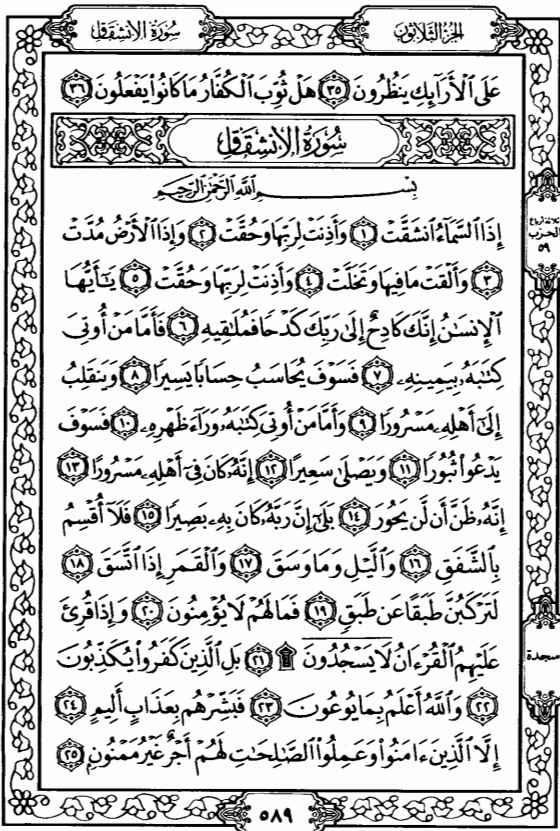
83-МҰТАФФИФИН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Отыз алты аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Өлшеу, тартуда кеміткендерге нендей өкініш! (1) Олар қашан өлшеп алса, толық өлшеп алады да; (2) Қашан олар, өлшеп немесе тартып беретін болса; кемітеді. (3) Олар қайта тірілетіндіктерін ойламай ма? (4) Ол зор күн үшін; (5) Ол күні адамдар, бүкіл әлемнің Раббының алдында тұрады. (6)

Олай емес. Негізінен бұзықтардың дәптері төменгі орында болады. (7) Төменгі орынның не екенін қайдан білесің? (8) Ол жазулы бір кітап. (9) Ол күні, жасынға шығарушыларға нендей өкініш! (10) Олар, сондай қиямет күнін өтіріксігендер. (11) Оны, шектен шыққан, күнәкар өтіріксінеді. (12) Қашан оған аяттарымыз оқылса: "Бұрынғылардың ертегісі" деді. (13) Жоқ, бәлкім олардың жүректерін істеген қылықтарының таты басты. (14) Жоқ олай емес. Негізінде олар ол күні, Раббыларының дидарынан махрұм қалады. (15) Сосын олар, әлбетте тозаққа кіреді. (16) Сосын оларға: "Міне сендердің өтірік дегендерің осы!", - делінеді. (17) Жоқ олай емес. Негізінен ізгілердің дәптері әрине жоғарғы орында болады. (18) Жоғарғы орынның не екенін қайдан білесің? (19) Ол жазулы бір кітап. (20) Оны, Аллаға жақын періштелер бақылайды. (21) Негізінен ізгілер, әрине нығымет ішінде болады. (22) Олар дивандардың үстінде (Алланың нығыметтеріне) қарайды. (23) Олардың бақытқа бөленгендіктерін шырайларынан таныйсың. (24) Олар, мөрленген ішімдіктен сусындатылады. (25) Оның сарқыны жұпар аңқиды. Жарысушылар, осыған жарыссын. (26) Оның қоры,

"Тәсним" бастауынан. (27) Ол бастаудан Аллаға жақын болғандар ішеді. (28) Расында күнәкарлар, иман келтіргендерге күлетін еді. (29) Олар жандарынан өткенде, ымдасатын еді. (30) Олар үйлеріне қайтып барған кезде, күңкілдесетін еді. (31) Қашан олар Мұсылмандарды көрсе: "Сөз жоқ, бұлар адасқандар" дейтін еді. (32) Олар, Мұсылмандарға бақылаушы етіліп жіберілмеді. (33) Ал енді бүгін мүміндер, кәпірлерге күледі. (34)

Олар тақтардың үстінде қарайды; (35) "Кәпірлер, істегендерінің пайдасын көрді ме?" (36)

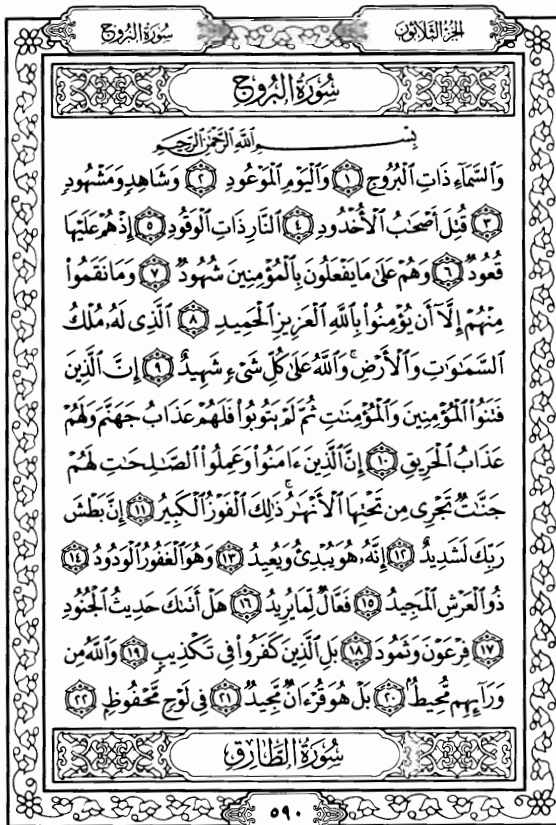
84-ІНШИҚАҚ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. жиырма бес аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
Аспан жарылған сәтте, (1) Лайықты болып, Раббына бой ұсынған кезде, (2) Жер созылған сәтте, (3) Ол, ішіндегіні шығарып босатқан сәтте, (4) Раббына бой ұсынып, лайықты

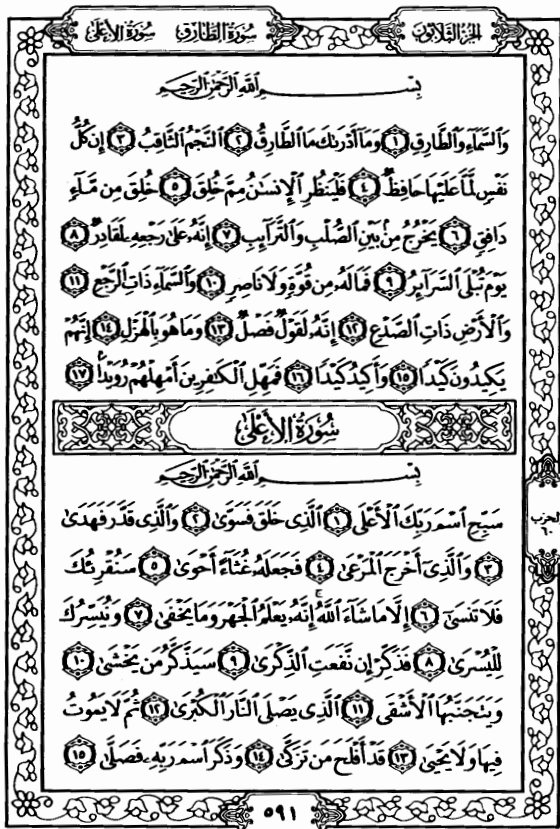
болған кезде; (5) Әй адамзат! Негізінде сен Раббыңа қарай өте тырыссаң; сонда Оған жолығасың. (6) Ал енді кімнің дәптері оңынан берілсе; (7) Сонда Ол, дереу жеңіл есеппен есептеледі. (8) Ол, үй-ішіне қуанып қайтады. (9) Ал және кімнің дәптері арт жағынан берілсе; (10) Сонда ол, дереу өлім шақырады. (11) Қайнаған тозаққа түседі. (12) Өйткені ол, өз үйінде мәз-мейрам еді. (13) Негізінде ол, әсте (Аллаға) қайтпаймын деп, ойлады. (14) Олай емес. Расында Раббы оны көздеуде еді. (15) Жоқ, шапақ уақытына, (16) Түнге әрі ішіндегі нәрсеге, (17) Толған айға серт. (18) Әлбетте сендер, бір жағдайдан бір жағдайға өтесіңдер. (19) Сонда оларға иман келтірмейтін не болды? (20) Оларға Құран оқылған кезде, сәжде қылмайды. (21) Әрине кәпірлер "Өтірік" дейді. (22) Алла олардың бүкпелеген нәрселерін жақсы біледі. (23) (Мұхаммед Ғ.С.) оларды күйзелтетін азаппен шүйіншіле. (24) Бірақ иман келтіріп, түзу ғамал істеушілерге таусылмайтын сыйлық бар. (25)

85-БҮРУЖ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жиырма екі аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Жұлдызды аспанға ант, (1) Уәделі күнге, (2) Куәлік берушіге, куәлік берілгенге серт. (3) Жер ошақшылардың жаны шықсын! (4) Отынмен жанған от. (5) Ол уақытта олар оның маңында отырған; (6) Олар, мүміндерге істегендерін көрген. (7) Олардың мүміндерге өшігулерінің себебі; үстем, мақтаулы Аллаға сенулері ғана еді. (Бір дәуірдегі кәпір патша, Мұсылмандарды ор қазып ішіне, жаққан отқа салады екен. Б.М. Басқа рауаяттар да бар.) (8) Ол сондай Алла, аспандар мен жердің иелігі Оған тән. Ол Алла, әр нәрсені көруші. (9) Негізінде мүмін ерлер, мүмін әйелдерге жапа беріп, сосын тәубе қылмағандар, оларға тозақтың азабы; жандыратын азап бар. (10) Негізінен иман келтіріп, ізгі іс істегендер, оларға астарынан өзендер ағатын бейіштер бар. Осы, зор мұратқа жетушілік. (11)

Негізінен Раббыңның қолға алуы орасан қатты. (12) Өйткені Ол, бастапта жаратып, әрі қайта тірілтеді. (13) Ол, тым жарылқаушы, өте сүйші. (14) Гаршының иесі, аса ұлы. (15) Ол, қалағанын бұлжытпай істеуші. (16) (Мұхаммед Ғ.С.) саған ләшкерлердің хабары келді ме? (17) Перғауын және Сәмүд ләшкерлерінің? (18) Дегенмен қарсы болғандар, өтіріксінуде. (19) Алла, оларды сырттай орап алған. (20) Әрине ол, ұлы бір Құран. (21) Лаухы Махфұзда сақтаулы. (22)

86-ТАРЫҚ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Он жеті аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Аспанға, Тарыққа серт. (1) (Мұхаммед Ғ.С.) Тарық не екенін қайдан білдің? (2) Ол, жарқыраған жұлдыз. (3) Әркімнің үстінде бір бақылаушы бар. (11-С. 56-А.) (4) Ал енді адамзат неменеден жаратылғандығына бір қарасын; (5) Бір атылып шыққан судан жаратылған; (6) Ол, бел сүйек пен кеуде сүйектің арасынан шығады.

(7) Сөз жоқ. Алла, адамзатты қайта тірілту күшіне ие. (8) Сол күні сырлар ашылады. (9) (Ол күні) адам баласына күш те көмекші де болмайды. (10) Қайталап жаңбырлататын аспанға серт. (11) Жарылып өсімдік шығаратын жерге серт. (12) Негізінен Құран бір билік сөз. (13) Ол, бір сықақ емес. (14) Шын мәнінде олар бір сығандық істеуде. (15) Сығандығына шара көремін. (16) (Мұхаммед Ғ.С.) қарсы келушілерге мұрсат беріп, аз еркіне қой. (17)

87-АҒЛА СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Он тоғыз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (Мұхаммед Ғ.С.) ұлы Раббыңның атын дәріпте. (1) Ол сондай Алла; жаратып, толықтаған, (2) Ол сондай Алла, шамалап оңғарған. (3) Ол сондай Алла, жайылысты жаратқан. (4) Сосын оны қап-қара қоқымға айналдырған. (5) (Мұхаммед Ғ.С.) саған Құран оқытамыз; сонда оны ұмытпайсың. (6) Бірақ, Алланың қалағаны басқа. Негізінде Ол, көрнеу, көместі біледі. (2-С. 6-А.) (7) Саған оңай болғанды қолайластырамыз. (8) Пайда беретін болса, насихат ет. (9) Әлде кім Алладан қорықса, үгіт алады. (10) Сорлы болғандар, одан бой тежейді. (11) Ол, сондай зор тозаққа салынады. (12) Сосын ол арада өлмейді де тірілмейді. (13) Әлде кім тазарса, ол құтылды. (14) Ол, Раббының атын еске алып, намаз оқыды. (Бұл, айт намазы. Б.Ж.М.) (15)

Бірақ сендер дүние тіршілігін артық көресіңдер. (16) Ақирет хайырлы да тұрақты. (17) Негізінен бұл үкімдер, бұрынғы нұсқаларда бар; (18) Ыбырайым, Мұса (Ғ.С.) лардың нұсқаларында. (19)

88-ҒАШИЯ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жиырма алты аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (Мұхаммед Ғ.С. әлемді) қаптайтын қияметтің хабары саған келді ме? (1) Ол күні, кейбір жүздерді қорқу басады. (2) Қатты қиналған шаршаған болады. (3) Жанып тұрған отқа тасталады. (4) Қайнап тұрған бастаудан ішкізіледі. (5) Олардың ащы, сасық тікеннен басқа ешбір тамағы болмайды. (6) Ол, семіртпейді де аштықты баспайды. (7) Ол күні, кейбір жүздер шаттықта, (8) Ғамалдарынан разы, (9) Көтеріңкі бақшада; (10) Ол арада бір бос сөз естімейді. (11) Онда аққан бір бұлақ бар. (12) Онда биік дивандар бар. (13) Қойылған кәселер бар. (14) Тізілген жастықтар бар. (15) Төселген төсеніштер бар. (16) Олар, түйеге қарамай ма,

қайтіп жаратылған? (17) Олар, аспанға қарамай ма, қайтіп көтерілген? (18) Олар, тауларға қарамай ма, қайтіп тігілген? (19) Олар, жерге қарамай ма, қайтіп төселген? (20) (Мұхаммед Ғ.С.) ал енді насихат ет; негізінен сен бір насихатшысың. (21) Сен оларды зорлаушы емессің. (22) Бірақ әлде кім бет бұрса, қарсы келсе; (23) Сонда Алла, оны зор азаппен қинайды. (24) Расында олардың қайтар жері Біз жақ. (25) Сосын сөз жоқ. Олардың есебі Бізге тән. (26)

89-ФӘЖИР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Отыз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді
Алланың атымен бастаймын.

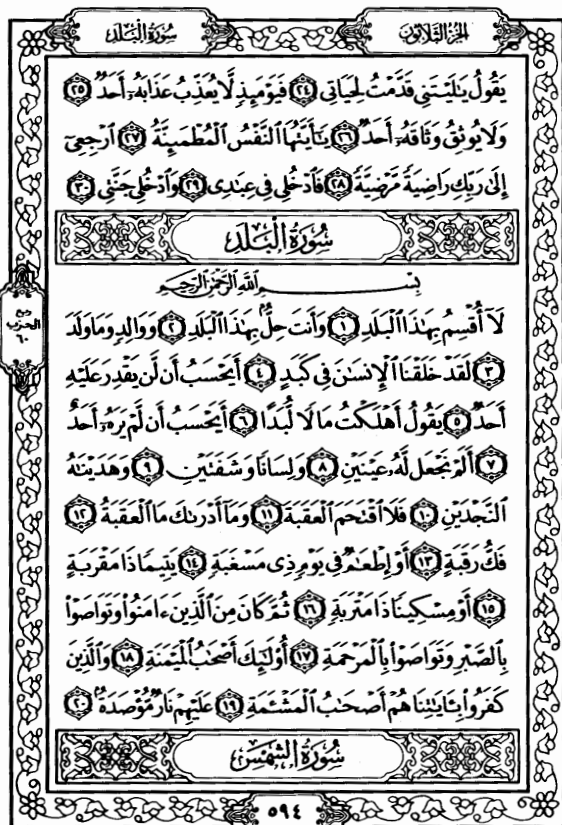
Ағарған таңға, (1) Құрбан айының
алғашқы он кешіне, (2) Әр жуп пен
таққа, (3) Өткен түнге серт. (4)
Бұлар, ақыл иелері үшін серт
беруге арзымай ма? (5) (Мұхаммед
F.C.) Раббыңның Ғад қауымына не
істегенің көрмедің бе? (6) Ұзын
діңгекті "Ирам" қаласындағыны; (7)
Сондай ол тәрізді қалаларда

жасалмаған еді. (8) Сондай-ақ
ойпаттарда жартастарды ойған
Сәмүд еліне (не істегенін. 7-С.
74-А., 15-С.72-А., 26-С.149-А.) (9)
Ол қазықшы Перғауынға (не
істегенін. (28-С. 12-А.)) (10) Сондай
олар, мемлекеттерде шектен
шыққан еді. (11) Сонда олар, ол
жерде бұзақылықты көбейткен еді.
(12) Сондықтан Раббың оларға азап
қамшысын жаудырды. (Азапқа
ұшыратты.) (13) Негізінде Раббың
әлбетте бақылаушы. (14) Ал енді
адамзат, қашан Раббы оны сынап
сыйлап, игілікке бөлесе: "Раббым
мені сыйлады" дейді. (15) Қашан оны
сынап, несібесін тарайтса: "Раббым
мені қорлады" дейді. (16) Жоқ олай
емес. Сендер жетімге құрмет
етпейсіңдер. (17) Бір-біріңді,
міскінді тамақтандыруға
қызықтырмайсыңдар. (18) Мирасты
тұтас жеп аласыңдар. (19) Сондай-ақ
малды өте-мөте жақсы көресіңдер.
(20) Тіпті олай емес. Жер соғылысып,
быт-шыт болған сәтте, (21) Раббың
елестеп, періштелер сап-сап болған
кезде, (22) Сол күні, тозақ
келтіріледі де әрі сол күні, адамзат
түсінеді. Ол түсінуден оған не
пайда? (23)

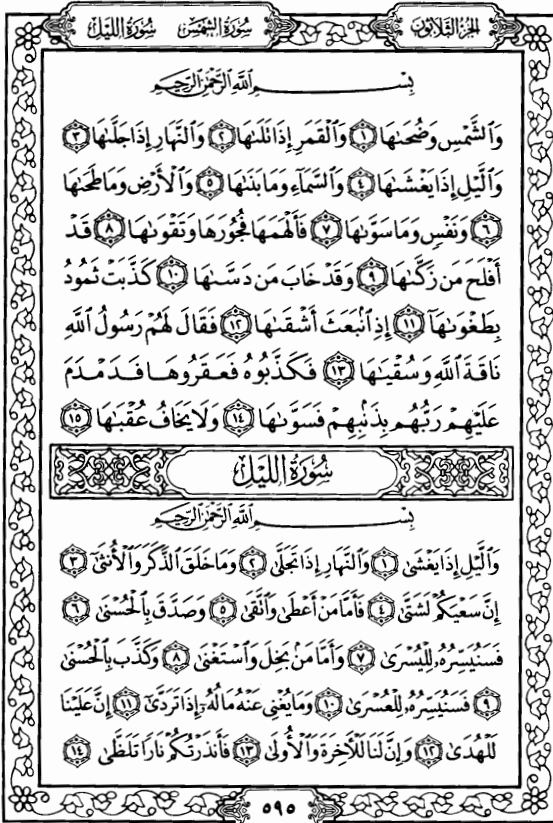
Әттең! Тіршілігім үшін бір нәрсе жіберген болсам еді" дейді. (24) Сонда, сол күні, ешкім Алланың істеген азабын істей алмайды. (25) Сондай-ақ ешкім Оның матауын матай алмайды. (26) Әй орныққан нәпсі! (27) Раббыңа, Ол сенен, сен Одан разы болған түрде қайт! (28) Енді құлдарымның арасына кір! (29) Сондай-ақ жаннаттыма кір! (30)

90-БӘЛӘД СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жиырма аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
Жоқ, осы (Мекке) қаласына ант етемін; (1) (Мұхаммед F.C.) сен осы қалада отырасың. (2) Әкеге, балаға (Адам F.C. мен балаларына) серт! (3) Расында адамзатты әбігер жараттық. (4) Өзіне біреудің күші жетпейді деп ойлай ма? (5) "Толып жатқан мал ысырап еттім" дейді. (6) Оны біреу көрмеді деп ойлай ма? (7) Оған екі көз жаратпадық па? (8) Әрі бір тіл, екі ерін? (9) Оған екі жол көрсетпедік пе? (10) Сонда ол,

кедергіні асуға тырыспады. (11) Кедергінің не екенің қайдан білесің? (12) Ол; құл азат ету, (13) Немесе ашаршылық күнде тамақтандыру; (14) Жақындығы болған бір жетімді, (15) Немесе шаң топырақтағы сорлыны. (16) Сосын иман келтіріп, бір-біріне сабыр меңзегендерден және өзара мейірімділік кеңесін бергендерден болу. (17) Міне осылар; оңшылдар. (18) Сондай аяттарымызға қарсы шыққандар, олар; солшылдар. (19) Олар тозаққа қамалады. (20)

91-ШӘМІС СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Он бес аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Күнге және оның жарығына, (1) Ай, күнге ерген сәтте, (2) Жарқыраған сәтте күндізге, (3) Күндізді жапқан кезде түнге, (4) Аспанға және оны жасағанға, (5) Жерге және оны жайғанға, (6) Кісіге және оны толықтағанға, (7) Сонда оған жамандық әрі тақуалық қабілеті бергенге серт. (90-С. 10-А.) (8)

Расында нәпсісін тазартқан кісі күтылды да; (9) Әлде кім оны кірлетсе кор болды. (10) Сәмүдтің азғындары өтіріксінді. (11) Оның ең жауызы қарсы шыққанда, (12) Сонда Алланың Елшісі оларға: "Алланың түйесіне әрі оның суарылуына килікпендер" деді. (13) Бірақ олар оны жасынға шығарып, түйені өлтіріп тастады. Ал, сонда Раббылары оларға қылмыстарының салдарынан апат жіберіп, жермен-жексен қылды. (14) Алла, оның соңынан қорықпайды. (15)

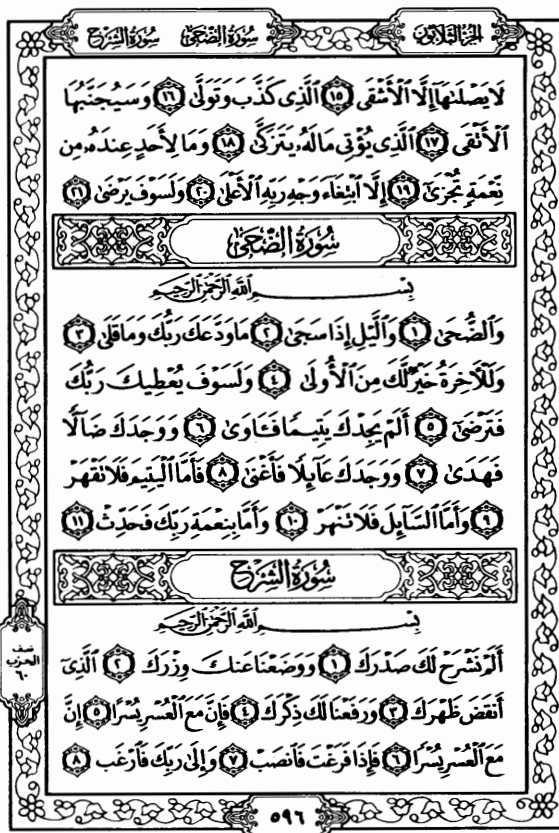
92-ЛӘЙЛ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жиырма бір аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Қараңғылығы басқан сәтте, түнге, (1) Жарқыраған сәтте, күндізге, (2) Және еркек, ұрғашыны жаратқанға серт. (3) Негізінен кәсіптерің түрлі-түрлі. (4) Ал енді әлде кім (Алла жолында) берсе, тақуалық қылса, (5) Жақсылықты дұрыс деп білсе; (6) Сонда оның жолын оңайластырамыз. (7) Ал енді кім сараңдық істесе, елемесе, (8) Жақсылықты жасынға шығарса; (9) Сонда оның ауырлыққа ұшырауын оңайластырамыз. (10) (Тозаққа) жығылған сәтте, оның малы оған пайда бермейді. (11) Негізінде тура жол көрсету Бізге тән. (12) Сөз жоқ, ақирет те дүние де Біздікі. (13) Сондықтан сендерге жалындаған отты ескерттім. (14)

Оған жаумздар ғана кіреді. (15) Сондай өтірік деп жалтарғандар. (16) Тақуарақ болған одан ұзақтастырылады. (17) Сондай малын сарып қылып тазарғандар. (18) Оның онда ешкімге берер есели сыйлығы жоқ. (Біреудің өзіне істегенінің бодауы үшін емес) (19) Бірақ ұлы Раббының ризалығын ғана іздейді. (20) Сондай-ақ ол, таяуда разы болады. (21)

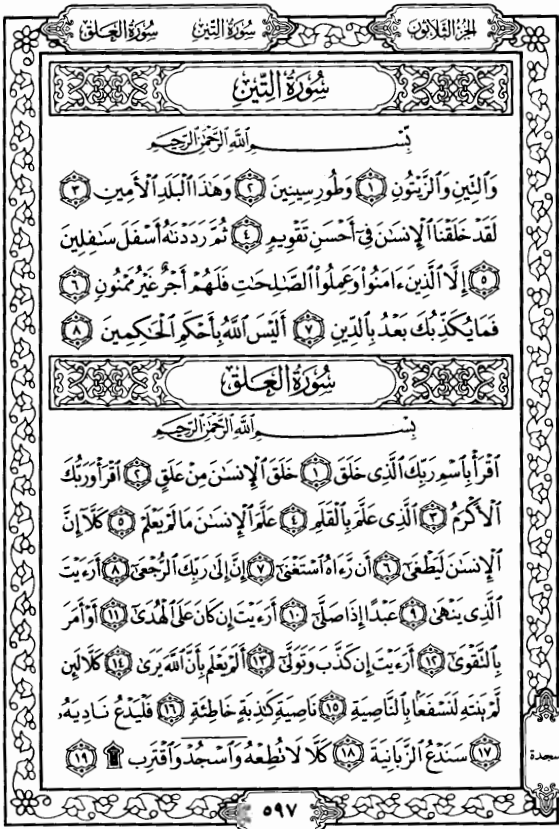
93-ЗҮХА СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Он бір аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (Мұхаммед F.C. ға бірнеше күн уахи кешігіп қалғанда кәпірлер: "Оны, Раббы тастады" деген екен. Ж.М.Р.Т.) Сәске уақытына, (1) Тым-тырыс түнге ант. (2) Раббың сені тастамады да кейімеді. (3) Әрине сен үшін ахирет, дүниеден жақсы. (4) Әлбетте Раббың саған береді де разы боласың. (5) Сені жетім түрде тауып орналастырмады ма? (6) Сені абыржуда көріп, жолға салмады ма? (7) Сені кедей көріп, байытпады ма? (8) Ендеше жетімді қорлама, (9) Сұраушыны зекіме. (10) Раббыңның нығметін білдір. (11)

94-ШАРХ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Сегіз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. (Мұхаммед F.C.) көңліңді ашпадық па? (1) Жүгіңді түсірмедік пе? (2) Сондай бөліңді қайыстырған, (3) Сенің абыройыңды көтермедік пе? (33-С.56-А.) (4) Негізінде ауырлықпен бірге бір жеңілдік бар. (5) Шын мәнінде қиыншылықпен бірге бір оңайлық бар. (6) Ендеше босай қалсаң және тырыс. (7) Раббыңа ғана бел байла. (8)

95-ТИН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Сегіз аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
Інжірге және зәйтінге, (1) Түр Сина тауына, (2) Осы бейбіт қалаға серт. (3) Расында адамзатты көркем бейнеде жараттық. (4) Сосын оны төмендердің төменіне қайтардық. (5) Бірақ иман келтіріп, ізгі іс істегендер басқа. Оларға таусылмас сыйлық бар. (6) (Адам баласы!) Бұдан кейін саған дінді

өтіріксіндірген не? (7) Алла, үкім етушілердің ең жоғарғысы емес пе? (8)

96-ҒАЛАҚ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Он тоғыз аят.
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.
(Бастапқы бес аят. Хыра тауында Мұхаммед Ғ.С. ға: "Оқы" деп алғаш түскен аяттар. К.Р.Х.Т) Сондай жаратқан Раббыңның атымен оқы!
(1) Ол, адам баласын ұйыған каннан жаратқан. (2) Оқы! Ол Раббың аса ардақты. (3) Сондай қаламмен үйреткен. (4) Ол, адамзатқа білмеген нәрсесін үйреткен. (5) Сөз жоқ, адам баласы әрине азады; (6) Ол, өзін мұңсыз көргендіктен. (7) Шын мәнінде қайту Раббың жақ. (8) Көрдің бе, сондай тыйым салғанды; (9) Бір құл намаз оқыған сәтте. (Әбу Жаһил: "Мұхаммед намаз оқыса, басын мылжалаймын" деген екен. Б.Ж.К.М.Р.) (10) Көрдің бе? Егер ол (Мұхаммед Ғ.С.) тура жолда болса да, (11) Немесе тақуалықты бұйырған болса да. (12) Көрдің бе, егер ол (адам, хақты) өтіріксініп, бет бұрған болса? (13) Негізінен Алланың көріп тұрғанын білмей ме? (14) Жоқ, егер ол, бұдан тыйылмаса, әлбетте кекілінен сүйрейміз; (15) Өтірікші, күнәкардың кекілінен. (16) Сонда ол, сыбайластарын шақырсын. (17) Дереве тозақтың басқарушыларын шақырамыз. (18) Олай емес, (Мұхаммед Ғ.С.) оған бағынба, Аллаға сәжде қыл, жақында! (19)

97-ҚАДЫР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Бес аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді
Алланың атымен бастаймын.

Негізінен Құранды Қадыр түнінде
түсірдік. (1) (Мұхаммед F.C.) Қадыр
түннің не екенін білесің бе? (2)
Қадыр түні мың айдан хайырлы. (3)
Періштелер және Жеберейіл (F.C.) ол
кеште Раббыларының рұхсаты
бойынша барлық іс үшін түседі. (4)
Ол бейбітшілік кеші, таң
рауандағанға дейін жалғасады.
(Қадыр кеші: Рамазан айының
27-кеші. (2-С.185-А.) Б.К.Р.Х.Т.) (5)

98-БӘЙЙНА СҮРЕСІ

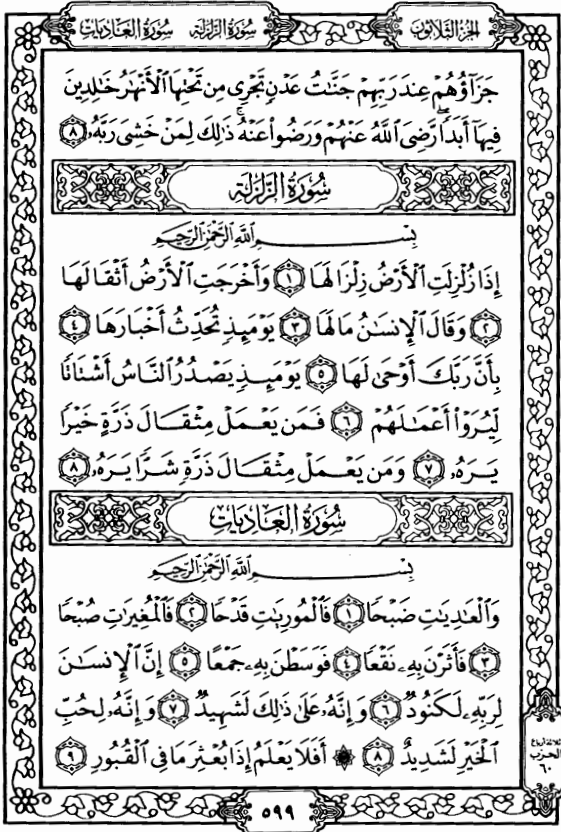
Мединеде түскен. Сегіз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді
Алланың атымен бастаймын.

Кітап иелерінен, мүшріктерден
қарсы шыққандар, өздеріне бір
ашық дәлел келгенге дейін
қарсылықтарынан айрылмақшы
емес еді. (1) (Ал бұл дәлел) тап-таза
нұсқаларды оқитын Алла
тарапынан жіберілген бір Пайғамбар
(еді.) (2) Ол нұсқаларда ең тура
үкімдер бар. (3) Дегенмен өздеріне

кітап берілгендер, оларға ашық
дәлел келгеннен кейін-ақ бөлінді.
(4) Олар; ғибадатты, нағыз Аллаға
шынайы ынтамен бір беткей түрде
орындаулары, намаз оқулары, зекет
берулері үшін әмір етілген. Міне
осы, түп-тура дін. (5) Сөз жоқ,
сондай кітап иелерінен,
мүшріктерден қарсы шыққандар,
мүлде тозақ отында қалады. Міне
солар, жаратылғандардың жауызы.
(6) Күдіксіз сондай иман келтіріп,
түзу іс істегендер; міне солар,
жаратылғандардың жақсысы. (7)

(1) Жер ішіндегі жүгін шығарған сәтте, (Қазыналар, өліктер.) (2) Адам баласы: "Бұған не болды?"; - деген сәтте; (3) Ол күні жер, уақиғасын түсіндіреді; (4) Раббыңның оған білдіруімен. (5) Сол күні, адам баласы, ғамалдары көрсетілуі үшін топ-топ келеді. (6) Сонда кім тозаңның түйірінің салмағындай жақсылық істеген болса, ол оны көреді. (7) Ал және кім тозаңның түйірінің салмағындай жамандық істесе, оны көреді. (8)

100-ҒАДЯТ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Он бір аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Қатты еңтігіп, шапқан, (1) (Тұяғынан) от шығарған, (2) Таң сәріден шабуыл жасаған, (3) Тоzaңдатып, шаңдатқан; (4) Сөйтп жаудың ортасына кірген аттарға серт. (5) Шын мәнінде адам баласы Раббына тым нәсүкірлік етеді. (Қанағатсыз.) (6) Өйткені ол, өзі де оған куә. (7) Сондай-ақ ол, байлықты өте жақсы көреді. (8) Ал олар білмей ме? қабырлардағылар қопарылып шығарылған кезде, (9)

Олардың Раббыларының қасындағы сыйлықтары; астарынан өзендер ағатын Ғадын жаннаттары. Олар онда мүлде қалады. Алла олардан разы, олар Алладан разы. Осы сыйлық Раббынан қорыққан кісі үшін. (8)

99-ЗІЛЗАЛ СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Сегіз аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Жер сілкіндіріліп қозғалған сәтте,

Көкіректегілер ашыққа шығарылатын сәтте; (10) Ол күні Раббылары толық хабар алушы. (11)

101-ҚАРИҒА СҮРЕСІ

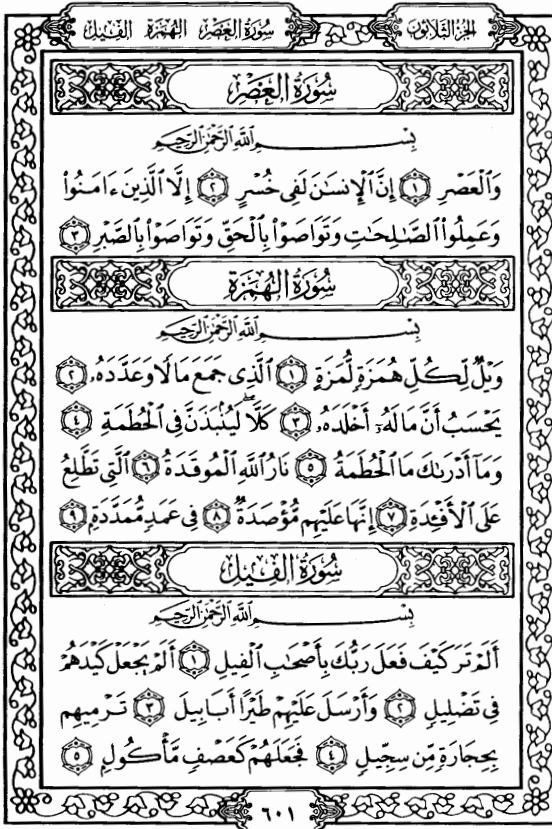
Меккеде түскен. Он бір аят. Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Зор уақиға, (1) Ол, зор уақиға не нәрсе? (2) Ол зор уақиғаның не екенін білесің бе? (3) Ол күні адам баласы таралған паруанадай болады. (54-С. 7-А.) (4) Таулар түтілген жүндей болады. (5) Міне сонда біреудің таразысы ауыр тартса, (6) Онда ол, разы болатын бір тіршілікте болады. (7) Ал енді біреудің таразысы жеңіл тартса, (8) Онда оның орны "Һауя" болады. (9) Ол Һауяның не екенін білесің бе? (10) Ол, жалындаған от. (11)

102-ТӘКӘСҮР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Сегіз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын. Сендерді көбейтуде бәсекелесу айналдырды. (63-С. 9-А.) (1) Тіпті қабырларыңа барғандарыңа дейін. (Өлгендеріңе дейін. Б.М.) (2) Жоқ олай емес. Тез білесіңдер. (3) Тағы олай емес. Жуырда білесіңдер. (4) Жоқ олай емес. Анық білген болсаңдар; (5) Әлбетте тозақты көресіңдер. (6) Сонан кейін әрине көзбен көресіңдер. (7) Сол күні, (дүниеде берілген) әр нығметтен әлбетте сұраққа тартыласыңдар. (8)

103-ҒАСЫР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Үш аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Заманаға серт. (1) Негізінен адам баласы зиянда. (2) Бірақ сондай иман келтіріп, ізгі іс істегендер, бір-біріне шындықты үгіттесіп, сабырды үгіттескендер; олар зиянға ұшырамайды. (3)

104-ҒҮМӘЗӘ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Тоғыз аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

Бүкіл қорлаушы, өсекшіге нендей өкініш! (1) Сондай мал жиып, оны санағандарға. (2) Негізінен малы, өзін мәңгі жасатады деп ойлайды. (3) Олай емес, әлбетте ол "Хұтамаға" тасталады. (4) "Хұтаманың не екенін қайдан білесің? (5) Ол, Алланың жағылған оты, (6) Сондай жүректерді шалатын. (7) Расында олар, ол отқа қамалады, (8) Ұзын діңгектерге байланады. (9)

105-ҒІЛ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Бес аят.

(Бұл сүредегі фiл уақиғасы: Йемен бастығы Әшiр ұлы Абраһа Кағбаның зияратшыларын солай тарту үшiн; Санға қаласында "Құллайыс" атында салтанатты бiр шiркеу жасап, алпыс мың қол, он үш фiлмен Кағбаны бұзуға Меккеге келгенде, құдыретше топ-топ құс келiп, тiпыл қылады. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.) Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед Ғ.С.) Раббыңның фiл иелерiне не iстегенiн көрмедiң бе? (1) Олардың айлакерлiктерiн босқа жiбермедi ме? (2) Оларға топ-топ құс жiбердi. (3) Құстар, оларға балшықтан жасалған тастар атып; (4) Сонда оларды желiнген топан тәрiздi қылды. (5)

106-ҚҰРАЙШ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Төрт аят.

(Құрайш руы, жазда Шам, қыста Йемен жаққа көшіп жүргенде, ел, әр жерде оларды; "Қағбаның бақташысы" деп сыйлап, қарсы алғандықтан, олар бейбіт жүріп, сауда қылып мейлінше пайдаланады екен. Б.Ж.М.К.Р.Х.Т.) Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

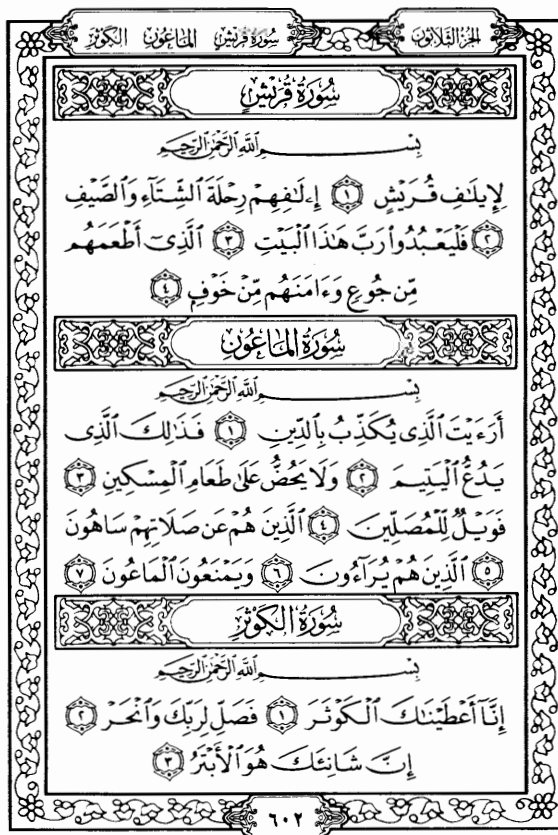
Құрайштың бейбітшілігі үшін, (1) Олардың қысы-жазы көшу бейбітшілігі, (2) Сондықтан олар осы үйдің (Қағбаның) Раббына құлшылық қылсын. (3) Ол, оларды аштықтан тамақтандырып, хауіп-қатерден аман қылған. (4)

107-МАҒҮН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Жеті аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед Ғ.С.) сондай дінді өтіріксінгенді көрдің бе? (1) Міне сол жетімді қақпайлағанды, (2) Міскінді тамақтандыруға қызықтырмайды. (3) Сондай намаз оқушыларға нендей өкініш! (4) Олар, намаздарын немқұрайды оқиды. (4-С. 142-А.) (5) Олар, көрсету үшін оқиды. (6) Сондай-ақ олар тұтыну заттарына тыйым салады. (Ыдыс-аяқ, аспап, т.б. сияқты. Ж.М.Р.) (7)

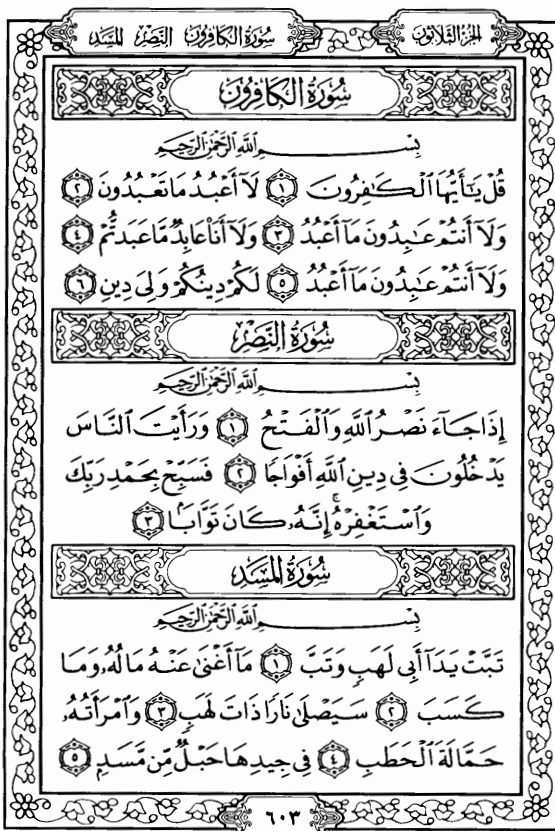

108-КӘУСӘР СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Үш аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед Ғ.С.) шын мәнінде саған Кәусәрді бердік. (Кәусәр: Жаннатта бір көл немесе көптеген игілік, пайғамбарлық, Құран, шапағат т.б.лар. Б.Ж.М.) (1) Сондықтан Раббың үшін айт намазын оқы, құрбан шал. (2) Расында дұшпаныңның өзі ұрпақсыз қалады. (Мұхаммедтің ұлы жоқ, деп кемітеді екен. Ж.М.К.) (3)

109-КӘФИРҮН СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Алты аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Құрайш кәпірлері: "Әй Мұхаммед! Бір жыл Аллаға, бір жыл бұтқа табынайық" десті. Б.Ж.М.Х.Т.) (Мұхаммед F.C.): "Әй кәпірлер!" (1) "Сендердің табынғандарыңа табынбаймын;" (2) "Әрі сендер де менің құлшылық қылғанымға құлшылық қылмайсыңдар." (3) "Сірә мен сендердің шоқынғандарыңа шоқынұшы емеспін." (4) "Сондай-ақ

сендер де менің құлшылық қылғанымға, құлшылық қылушы емессіңдер." (5) "Сендердің діндерің өздеріңе менің дінім өзіме тән" де. (6)

110-НАСЫР СҮРЕСІ

Мединеде түскен. Үш аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед F.C.) Алланың жәрдемі және жеңіс келген кезде; (1) Адамдардың, Алланың дініне топ-тобымен кіргенін көресің. (2) Енді Раббыңды мақтай дәріптеп, Одан жарылқау тіле. Негізінен Алла, тәубені өте қабыл етуші. (3)

111-МӘСӘД СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Бес аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед F.C. ағайындарын шақырып алып; дін жолын насихаттай бастағанда, Әбу Ләеб: "Құрып-ақ қал! Осыған шақырдың ба?",- деп, таспен ұрмақшы болады. Және әйелі Үммі Жамил, жолына тікен тастап қоятын еді. Б.М.К.) Әбу Ләебтің екі қолы құрысын! Құрыды да. (1) Оның малы да кәсібі де өзіне пайда бермеді. (2) Ол, жалындаған отқа кіреді. (3) Әйелі, отын көтеріп кіреді. (4) Оның мойнында есілген арқан болады. (5)

112-ЫХЛАС СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Төрт аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

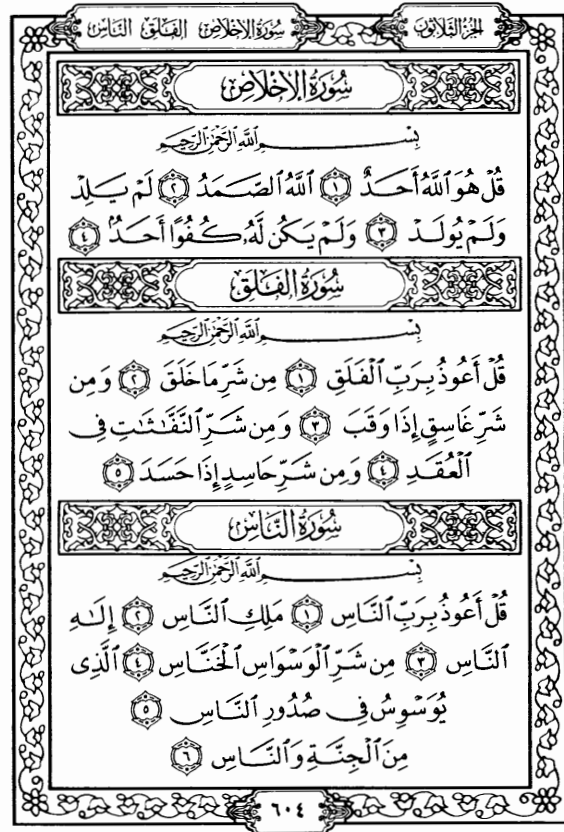
(Мұхаммед Ғ.С. оларға) айт: Ол Алла, біреу-ақ. (1) Алла мұңсыз. (Әр нәрсе Оған мұхтаж.) (2) Ол, тумады да туылмады. (3) Әрі Оған ешкім тең емес. (4)

113-ФАЛАҚ СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Бес аят. (Рауаят бойынша, Яһудилер Мұхаммед Ғ.С. ға түйіншекке дем салып, қас қылмақшы болған. Б.Ж.К.Х.Т.)

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед Ғ.С.): "Таңның Раббына сиынамын," (1) "Жаратқан нәрселерінің кесірінен," (2) "Қараңғылық басқан сәтте, түннің кесірінен," (3) "Түйіншектерге дем салушылардың кесірінен," (4) "Күншілдердің кесірінен, ол күндеген сәтте, (сиынамын.)" де. (5)

114-НАС СҮРЕСІ

Меккеде түскен. Алты аят.

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын.

(Мұхаммед Ғ.С.): "Адамдардың Раббына," (1) "Адамдардың иесіне," (2) "Адамдардың Тәңіріне," (3) "Сыбырлап азғырушының кесірінен," (4) "Сондай адамдардың көкейлеріне салатын," (5) "Мейлі жыннан, мейлі адамдардан болсын, (бүкіл азғырушылардың кесірінен Аллаға) сиынамын" де. (6)

نَعْرِضُ هَذَا الْمَصْحَفَ الشَّرِيفَ

كُتِبَ هَذَا الْمَصْحَفُ وَضُبُّهُ عَلَى مَا يُوَافِقُ رِوَايَةَ حَفْصِ بْنِ سَلِيمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْأَسَدِيِّ الْكُوفِيِّ لِقِرَاءَةِ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ الْكُوفِيِّ التَّابِعِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ وَعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ وَأَيُّوبَ بْنِ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

وَأُخِذَ هِجَاؤُهُ مِمَّا رَوَاهُ عُلَمَاءُ الرَّسْمِ عَنِ الْمَصْحَافِ الَّتِي بَعَثَ بِهَا الْخَلِيفَةُ الرَّاشِدُ عَثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْبَصْرَةِ وَالْكُوفَةِ وَالشَّامِ وَمَكَّةَ ، وَالْمَصْحَفِ الَّذِي جَعَلَهُ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ، وَالْمَصْحَفِ الَّذِي اخْتَصَّ بِهِ نَفْسَهُ ، وَعَنْ الْمَصْحَافِ الْمُنْتَسَخَةِ مِنْهَا . وَقَدْ رُوِيَ فِي ذَلِكَ مَا نَقَلَهُ الشَّيْخَانُ أَبُو عَمْرٍو الدَّانِي وَأَبُو دَاوُدَ سَلِيمَانَ بْنِ نِجَاحٍ مَعَ تَرْجِيحِ الثَّانِي عِنْدَ الْاِخْتِلَافِ .

هَذَا وَكُلُّ حَرْفٍ مِنْ حُرُوفِ هَذَا الْمَصْحَفِ مُوَافِقٌ لِنَظِيرِهِ فِي الْمَصْحَافِ الْعُمَانِيَةِ السَّتَةِ السَّابِقِ ذِكْرُهَا .

وَأُخِذَتْ طَرِيقَةُ ضُبِّهِ مِمَّا قَرَّرَهُ عُلَمَاءُ الضُّبِّ عَلَى حَسَبِ مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «الطَّرَازِ عَلَى ضُبِّ الْخِرَازِ» لِلْإِمَامِ التَّنَسِيِّ مَعَ الْأَخْذِ بِعَلَامَاتِ الْخَلِيلِ بْنِ أَحْمَدَ وَأَتْبَاعِهِ مِنَ الْمَشَارِقَةِ ، بِدَلَالَةِ عِلْمَاتِ الْأَنْدَلُسِيِّينَ وَالْمَغَارِبَةِ .

وَأُتْبِعَتْ فِي عِدَائَاتِهِ طَرِيقَةُ الْكُوفِيِّينَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى حَسَبِ مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «نَازِمَةُ الزُّهْرِ» لِلْإِمَامِ الشَّاطِبِيِّ ، وَغَيْرِهَا مِنَ الْكُتُبِ الْمَدُونَةِ فِي عِلْمِ الْفَوَاصِلِ ، وَأَيُّ الْقِرَاءَانِ عَلَى طَرِيقَتِهِمْ ٦٢٣٦ آيَةً .

وَأُخِذَ بَيَانُ أَوَائِلِ أَجْزَائِهِ الثَّلَاثِينَ وَأَحْزَابِهِ السِّتِينَ وَأَرْبَاعِهَا مِنْ كِتَابِ «غَيْثِ النِّفْعِ» لِلْعَلَمَةِ السَّفَاقُسِيِّ . وَ«نَازِمَةُ الزُّهْرِ» لِلْإِمَامِ الشَّاطِبِيِّ وَشَرْحُهَا . وَ«تَحْقِيقُ الْبَيَانِ» لِلشَّيْخِ مُحَمَّدِ الْمُتَوَلَّى ، وَ«إِرْشَادُ الْقِرَاءَةِ وَالْكَاتِبِينَ» ، لِأَبِي عَيْدِ رِضْوَانَ الْمُخَلَّلَاتِيِّ .

وَأُخِذَ بَيَانُ مَكِّيِّهِ وَمَدِينِيِّهِ فِي الْجَدُولِ الْمُلْحَقِ بِآخِرِ الْمَصْحَفِ ، مِنْ «كِتَابِ أَبِي الْقَاسِمِ عَمْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْكَافِي» وَ«كُتُبِ الْقِرَاءَاتِ وَالتَّفْسِيرِ» عَلَى خِلَافِ فِي بَعْضِهَا .

وأُخِذَ بيان وقوفه وعلاماتها مما قرره اللجنة في جلساتها التي عقدتها لتحديد هذه الوقوف على حسب ما اقتضته المعاني التي ظهرت لها مسترشدة في ذلك بأقوال الأئمة من المفسرين وعلماء الوقف والابتداء.

وأُخِذَ بيان السجديات ومواضعها من كتب الفقه والحديث على خلاف في خمس منها لم نشر إليه في هامش المصحف وهي السجدة الثانية بسورة الحج والسجديات الواردة في السور الآتية: ص والنجم والانشقاق والعلق.

وأُخِذَ بيان مواضع السككات عند حفص من «الشاطبية» وشرحها وتعرف كيفيةها بالتلقى من أفواه المشايخ.

﴿اصطلاحات الضبط﴾

وَضَعُ الصَّفْرِ الْمُسْتَدِيرِ (٥) فوق حرفٍ عِلَّةٍ يدل على زيادة ذلك الحرف فلا يَنْطُقُ به في الوصل ولا في الوقف، نحو: يَنْلُؤُا صُحُفًا . أَوْلَيْتِكَ . مِنْ نَبَأِي الْمُرْسَلِينَ . بَيْنَهُمَا يَأْتِيَدِ .

وَوَضَعُ الصَّفْرِ الْمُسْتَطِيلِ الْقَائِمِ (٥) فوق أَلِفٍ بعدها متحركٌ يدل على زيادتها وصلًا لا وقفًا، نحو: أَنَاخَيْرُ مَنَّهُ . لَنَكُنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي . وأهملت الألف التي بعدها ساكن، نحو: أَنَا أَلَّذِيرُ . من وضع الصفر المستطيل فوقها وإن كان حكمها مثل التي بعدها متحرك في أنها تسقط وصلًا وتثبت وقفًا لعدم توهم ثبوتها وصلًا.

وَوَضَعُ رَأْسِ خَاءِ صَغِيرَةٍ (بدون نقطة) (٥) فوق أي حرف يدل على سكون ذلك الحرف وعلى أنه مظهرٌ بحيث يقرعه اللسان، نحو: مِنْ خَيْرٍ . وَيَنْشُوتُ عَنْهُ . قَدَسِمَعَ . أَوْعَطَتَ . وَخُضُّمٌ .

وتعريف الحرف من علامة السكون مع تشديد الحرف التالي يدل على إدغام الأوّل في الثاني إدغامًا كاملاً، نحو: أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمْ . يَلْهَثُ ذَلِكَ . وَقَالَتْ طَائِفَةٌ . وَمَنْ يُكْرِهِنَّ . وكذا قوله تعالى «أَلَمْ تَخْلُقْهُمْ» على أرجح الوجهين فيه.

وتعريفه مع عدم تشديد التالي يدل على إدغام الأوّل في الثاني إدغامًا ناقصًا نحو: مَنْ يَقُولُ . مِنْ وَالِي . فَرَطْتُمْ . بَسَطْتَ . أو إخفائه عنده فلا هو مظهر حتى يقرعه اللسان ولا هو مُدْغَمٌ حتى يقلب من جنس تاليه نحو: مِنْ نَحْبَهَا . مِنْ شَمْرَقٍ . إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ .

ووضع ميم صغيرة (م) بدل الحركة الثانية من المنون أو فوق النون الساكنة بدل السكون مع عدم تشديد الباء التالية يدل على قلب التنوين أو النون ميمًا ، نحو : عَلِمُ بِذَاتِ الصُّدُورِ . جَزَاءُ مَا كَانُوا . مُبْتَنًا .

وتركيب الحركتين : (ضمتين أو فتحتين أو كسرتين) هكذا : هـ = = يدل على إظهار التنوين ، نحو : صَمِيحٌ عَلِيمٌ . وَلَا شَرَابًا إِلَّا . وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ .

وتتأبعا هكذا هـ = مع تشديد التالى يدل على الإدغام الكامل نحو : حُسْبٌ مُسْنَدَةٌ . عَفُورًا رَجِيمًا . وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ .

وتتأبعا مع عدم التشديد يدل على الإدغام الناقص نحو : وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ رَجِيمٌ وَرُودٌ . أو الإخفاء ، نحو : شِهَابٌ نَاقِبٌ . سِرَاعًا ذَلِكَ . بِأَيْدِي سَفَرَةٍ كَرِيمٍ . فتركيب الحركتين بمنزلة وضع السكون على الحرف . وتتأبعا بمنزلة تعريته عنه .

والحروف الصغيرة تدل على أعيان الحروف المتروكة في المصاحف العثمانية مع وجوب النطق بها ، نحو : ذَلِكَ الْكِتَابُ . يَلُورُنَ السِّنْتَهُمْ . إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ . لِإِلْفِهِمْ رِحْلَةَ الِلسَاءِ . وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْمُؤْمِنِينَ .

وكان علماء الضبط يلحقون هذه الأحرف حمراء بقدر حروف الكتابة الأصلية ولكن تعسر ذلك في المطابع فاكفى بتصغيرها في الدلالة على المقصود .

وإذا كان الحرف المتروك له بدل في الكتابة الأصلية عول في النطق على الحرف الملحَق لا على البدل ، نحو : الصَّلَاةُ . الرِّيَازُ . التَّوْرَةُ . ونحو : وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصِطُ . فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً . فإن وضعت السين تحت الصاد دل على أن النطق بالصاد أشهر وذلك في لفظ : الْمُصْطَبِرُونَ .

ووضع هذه العلامة (-) فوق الحرف يدل على لزوم مدته مدا زائدا على المد الأصلي الطبيعي ، نحو : الْعَمَّ . الطَّامَّةُ . قُرُوءٍ . سِيءَ بِهِمْ . سَفَعْتُوهُ . تَأْوِيلُهُ : إِلَّا اللَّهُ . لَا يَسْتَحْيَ أَنْ يَضْرِبَ . بِمَا أَنْزَلَ . على تفصيل يعلم من فن التجويد . ولا تستعمل هذه العلامة للدلالة على ألف محذوفة بعد ألف مكتوبة مثل آمنوا كما وضع غلطا في كثير من المصاحف بل تكتب آمنوا بهمزة وألف بعدها .

والدائرة المحلاة التي في جوفها رقم تدل ببيتها على انتهاء الآية وبرقها على عدد تلك الآية في السورة ، نحو : إِنَّا آَعَطَيْنَاكَ الْكُوفِرَ ① فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرِ ② إِنَّكَ سَأْنَتَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ③ ولا يجوز وضعها قبل الآية البتة فلذلك لا توجد في أوائل السور ، وتوجد دائما في أواخرها .

وتدل هذه العلامة (❖) على بداية الأجزاء والأحزاب وأنصافها وأرباعها. ووضع خطٍ أفقيٍّ فوق كلمة يدل على موجب السجدة.

ووضع هذه العلامة (⬆) بعد كلمة يدل على موضع السجدة نحو:

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ

وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٦١﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٥﴾

ووضع النقطة الخالية الوسط المعيّنة الشكل (◊) تحت الراء في قوله تعالى:

بِسْمِ اللَّهِ يَجْرِبُهَا. يدل على إمالة الفتحة إلى الكسرة، وإمالة الألف إلى الياء. وكان

النقطة يضعونها دائرة حمراء فلما تعسر ذلك في المطابع عدل إلى الشكل المعين.

ووضع النقطة المذكورة فوق آخر الميم قبيل النون المشددة من قوله تعالى:

مَالِكٌ لَا تَأْتَمَّتْ عَلَى يَوْسُفَ . يدل على الإشمام (وهو ضم الشفتين) كمن يريد النطق

بضمه إشارة إلى أن الحركة المحذوفة ضمة (من غير أن يظهر لذلك أثر في النطق).

ووضع نقطة مدورة مسدودة الوسط (◦) فوق الهزرة الثانية من قوله تعالى:

ءَأَنْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ . يدل على تسهيلها بينَ أي بين الهزرة والألف.

ووضع حرف السين فوق الحرف الأخير في بعض الكلمات يدل على السكت

على ذلك الحرف في حال وصله بما بعده سكتة يسيرة من غير تنفس.

وورد عن حفص عن عاصم السكت بلا خلاف من طريق الشاطبية على ألف

﴿عَوَجًا﴾ بسورة الكهف، وألف ﴿مَرْقَدْنَا﴾ بسورة يس، ونون ﴿مَنْ رَاقٍ﴾

بسورة القيامة، ولام ﴿بَلَّ رَانَ﴾ بسورة المطففين.

ويجوز له في هاء ﴿مَالِيَةً﴾ بسورة الحاقة وجهان:

أحدهما: إظهارها مع السكت، وثانيهما: إدغامها في الهاء التي بعدها في

لفظ ﴿هَلَكٌ﴾.

وقد ضبط هذا الموضع على وجه الإظهار مع السكت، لأنه هو الأرجح،

وذلك بوضع علامة السكون على الهاء الأولى، مع تجريد الهاء الثانية من علامة

التشديد للدلالة على الإظهار، ووضع حرف السين على هاء ﴿مَالِيَةً﴾ للدلالة على

السكت عليها سكتة يسيرة بدون تنفس، لأن الإظهار لا يتحقق وصلا إلا

بالسكت.

والحاق واو صغيرة بعد هاء ضمير المفرد الغائب إذا كانت مضمومة يدل على

صلة هذه الهاء بواو لفظية في حال الوصل. والحاق ياء صغيرة مردودة إلى خلف بعد

هاء الضمير المذكور إذا كانت مكسورة يدل على صلتها بياء لفظية في حال الوصل أيضا .

وتكون هذه الصلة بنوعها من قبيل المد الطبيعي إذا لم يكن بعدها همز ، فتتمد بمقدار حركتين : نحو قوله تعالى ﴿ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴾ .

وتكون من قبيل المد المنفصل إذا كان بعدها همز ، فتوضع عليها علامة المد ، وتمد بمقدار أربع حركات أو خمس نحو قوله تعالى : ﴿ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ ﴾ ، وقوله جل وعلا : ﴿ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ ﴾ .

والقاعدة أن حفصا عن عاصم يصل كل هاء ضمير للمفرد الغائب بواو لفظية إذا كانت مضمومة ، وياء لفظية إذا كانت مكسورة بشرط أن يتحرك ما قبل هذه الهاء وما بعدها ، وقد استثنى من ذلك ما يأتي :

- (١) - الهاء من لفظ ﴿ يَرْضَهُ ﴾ في سورة الزمر . فإن حفصا ضمها بدون صلة .
- (٢) - الهاء من لفظ ﴿ أَرْجَمَهُ ﴾ في سورتي الأعراف والشعراء فإنه سكنها .
- (٣) - الهاء من لفظ ﴿ فَالْقَتَّةِ ﴾ في سورة النمل ، فإنه سكنها أيضا .

وإذا سكن ما قبل هاء الضمير المذكورة ، وتحرك ما بعدها فإنه لا يصلها إلا في لفظ ﴿ فِيهِ ﴾ في قوله تعالى : ﴿ وَخَلَدْنَاهُ مَهَانًا ﴾ في سورة الفرقان .
أما إذا سكن ما بعد هذه الهاء سواء أكان ما قبلها متحركا أم ساكنا فإن الهاء لا توصل مطلقا ، لثلا يجتمع ساكنان ، نحو قوله تعالى : ﴿ لَهُ الْمُلْكُ ﴾ ، ﴿ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ ﴾ ، ﴿ فَأَنْزَلْنَاهُ آيَاتِهِ الْمَاءَ ﴾ ، ﴿ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴾ .

تنبيهات :

- (١) - في سورة الروم ورد لفظ ﴿ ضَعِفَ ﴾ مجرورا في موضعين ومنصوبا في موضع واحد .

وذلك في قوله تعالى : ﴿ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعِفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ

ضَعِفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً ﴾

ويحوز لخص في هذه المواضع الثلاثة وجهان : أحدهما : فتح الضاد ، وثانيهما : ضمها .

والوجهان مقروء بهما ، والفتح مقدم في الأداء .

- (۲) - فی لفظ ﴿ءَاتَنِیَ﴾ فی سورة النمل وجهان لخص وقفا .
 أحدهما إثبات الیاء ساكنة ، وثانیهما : حذفها ، مع الوقف علی النون .
 أما فی حال الوصل فتثبت الیاء مفتوحة .
- (۳) - وفی لفظ ﴿سَلَسِلًا﴾ فی سورة الإنسان وجهان أيضا وقفا .
 أحدهما : إثبات الألف الأخيرة ، وثانیهما : حذفها ، مع الوقف علی اللام ساكنة .
 أما فی حال الوصل فتحذف الألف .
- وهذه الأوجه التي تقدمت لخص عن عاصم ذكرها الإمام الشاطبی فی نظمه المسمى «حز الأمانی ووجه التهانى» .
 هذا ، والمواضع التي تختلف فیها الطرق ضبطت لخص بما یوافق طریق النظم المذكور .

﴿ علامات الوقف ﴾

- م علامة الوقف اللازم ، نحو : إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ .
- لا علامة الوقف الممنوع ، نحو : الَّذِينَ نُوَفِّقُهُمُ الْمَلَائِكَةَ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ .
- ج علامة الوقف الجائز جوازا مستوى الطرفين ، نحو : نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ .
- ط علامة الوقف الجائز مع كون الوصل أولى ، نحو : وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .
- ظ علامة الوقف الجائز مع كون الوقف أولى ، نحو : قُلْ رَبِّ أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلاَّ قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ .
- ه ه علامة تعاقب الوقف بحيث إذا وقف على أحد الموضعين لا يصح الوقف على الآخر ، نحو : ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ .

﴿فَهَذَا نِسْمُ السُّورِ وَبَيَانُ الْمَكِّيِّ وَالْمَدِينِيِّ﴾

Сүрелердің тізімі

Аттары	Рет Саны	Бет нөмірі			الصفحة	رقبها	السورة
Фатиха сүресі	1	1	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۱	۱	الفَاتِحَة
Бақара сүресі	2	2	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۲	۲	البَقَرَة
Әли Ғымыран сүресі	3	50	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۵۰	۳	آلِ عِمْرَانَ
Ниса сүресі	4	77	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۷۷	۴	النِّسَاء
Мәйда сүресі	5	106	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۱۰۶	۵	المَائِدَة
Әнғам сүресі	6	128	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۱۲۸	۶	الأنعام
Ағраф сүресі	7	151	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۱۵۱	۷	الأعراف
Әнфал сүресі	8	177	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۱۷۷	۸	الأنفال
Тәубе сүресі	9	187	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۱۸۷	۹	التَّوْبَة
Юныс сүресі	10	208	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۰۸	۱۰	يُونُس
Һуд сүресі	11	221	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۲۱	۱۱	هُود
Юсып сүресі	12	235	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۳۵	۱۲	يُوسُف
Рағйд сүресі	13	249	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۲۴۹	۱۳	الرَّعد
Ібраһим сүресі	14	255	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۵۵	۱۴	إبراهيم
Хыжыр сүресі	15	262	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۶۲	۱۵	الحجر
Нахыл сүресі	16	267	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۶۷	۱۶	النحل
Ісра сүресі	17	282	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۸۲	۱۷	الإسراء
Кеһф сүресі	18	293	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۲۹۳	۱۸	الكهف
Мәрям сүресі	19	305	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۰۵	۱۹	مَرْيَم
Таһа сүресі	20	312	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۱۲	۲۰	طه
Әнбия сүресі	21	322	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۲۲	۲۱	الأنبياء
Хаж сүресі	22	332	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۳۳۲	۲۲	الحج
Мүминүн сүресі	23	342	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۴۲	۲۳	المؤمنون
Нүр сүресі	24	350	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۳۵۰	۲۴	النور
Фұрқан сүресі	25	359	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۵۹	۲۵	الفرقان
Шұғара сүресі	26	367	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۶۷	۲۶	الشعراء
Нәміл сүресі	27	377	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۷۷	۲۷	الشم
Қасас сүресі	28	385	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۸۵	۲۸	القصاص
Ғанкәбут сүресі	29	396	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۳۹۶	۲۹	العنكبوت
Рұм сүресі	30	404	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۰۴	۳۰	الرؤم
Луқман сүресі	31	411	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۱۱	۳۱	لقمان
Сәжде сүресі	32	415	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۱۵	۳۲	السجدة
Ахзап сүресі	33	418	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	۴۱۸	۳۳	الأحزاب
Сәбә сүресі	34	428	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۲۸	۳۴	سبأ
Фатыр сүресі	35	434	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۳۴	۳۵	فاطر
Ясін сүресі	36	440	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۴۰	۳۶	يس
Сафғат сүресі	37	446	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۴۶	۳۷	الصفّات
Сад сүресі	38	453	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	۴۵۳	۳۸	ص

﴿ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِ السَّبْأِ ﴾ وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَ

Сүрелердің тізімі

Аттары	Рет Саны	Бет нөмірі			الصفحة	رقبها	السورة
Зүмәр сүресі	39	458	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٤٥٨	٢٩	الزُّمَرُ
Ғафыр сүресі	40	467	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٤٦٧	٤٠	غَافِرٌ
Фүссилат сүресі	41	477	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٤٧٧	٤١	فُصِّلَتِ
Шұра сүресі	42	483	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٤٨٣	٤٢	الشُّورَى
Зүхрүф сүресі	43	489	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٤٨٩	٤٣	الزُّحْرُفُ
Дұхан сүресі	44	496	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٤٩٦	٤٤	الدُّخَانُ
Жасия сүресі	45	499	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٤٩٩	٤٥	الْيَاسِيَّةُ
Ахқаф сүресі	46	502	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٠٢	٤٦	الْأَحْقَافُ
Мұхаммед сүресі	47	507	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٠٧	٤٧	مِجَادٌ
Ғатах сүресі	48	511	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥١١	٤٨	الْفَتْحُ
Хұжрат сүресі	49	515	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥١٥	٤٩	الحِجْرَاتُ
Қаф сүресі	50	518	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥١٨	٥٠	ق
Зәрият сүресі	51	520	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٢٠	٥١	الذَّارِيَاتُ
Түр сүресі	52	523	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٢٣	٥٢	الطُّورُ
Нәжім сүресі	53	526	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٢٦	٥٣	النَّجْمُ
Қамар сүресі	54	528	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٢٨	٥٤	القَمَرُ
Рахман сүресі	55	531	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٣١	٥٥	الرَّحْمٰنُ
Уақиға сүресі	56	534	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٣٤	٥٦	الْوَاقِعَةُ
Хадид сүресі	57	537	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٣٧	٥٧	الحَدِيدُ
Мұжадәле сүресі	58	542	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٤٢	٥٨	المَجَادَلَةُ
Хашыр сүресі	59	545	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٤٥	٥٩	الحٰشِرُ
Мұмтахина сүресі	60	549	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٤٩	٦٠	المُمْتَحِنَةُ
Саф сүресі	61	551	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٥١	٦١	الصَّف
Жума сүресі	62	553	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٥٣	٦٢	الْجُمُعَةُ
Мұнафиқун сүресі	63	554	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٥٤	٦٣	المُنَافِقُونَ
Тағабун сүресі	64	556	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٥٦	٦٤	التَّغَابُنُ
Талақ сүресі	65	558	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٥٨	٦٥	الطَّلَاقُ
Тахрим сүресі	66	560	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٦٠	٦٦	التَّحْرِيمُ
Мүлік сүресі	67	562	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٦٢	٦٧	الْمَلِكُ
Қалам сүресі	68	564	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٦٤	٦٨	القَلَمُ
Хаққа сүресі	69	566	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٦٦	٦٩	الحَاقَّةُ
Мағарыж сүресі	70	568	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٦٨	٧٠	المَغَارِجُ
Нұх сүресі	71	570	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٧٠	٧١	نُوحٌ
Жын сүресі	72	572	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٧٢	٧٢	الْجِنُّ
Мүззәммил сүресі	73	574	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٧٤	٧٣	المُزَّمِّلُ
Мүддәссир сүресі	74	575	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٧٥	٧٤	الْمُدَّثِّرُ
Қиямет сүресі	75	577	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٧٧	٧٥	الْقِيَامَةُ
Инсан сүресі	76	578	МЕДИНЕЛІК	مَدِّيَّة	٥٧٨	٧٦	الْإِنْسَانُ

﴿فَهَذَا مَبَازِئُ السُّورِ وَبَيَانُ الْمَكِّيِّ وَالْمَدِينِيِّ﴾

Сүрелердің тізімі

Аттары	Рет Саны	Бет нөмірі			الصفحة	رقبها	السورة
Мүрсәлат сүресі	77	580	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٠	٧٧	المُرْسَلَات
Нәбә сүресі	78	582	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٢	٧٨	النَّبَا
Назигат сүресі	79	583	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٣	٧٩	النازعات
Ғабәсә сүресі	80	585	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٥	٨٠	عَبَسَ
Текуир сүресі	81	586	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٦	٨١	التكوير
Ынфитар сүресі	82	587	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٧	٨٢	الانفطار
Мутаффифин сүресі	83	587	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٧	٨٣	المطففين
Іншиқақ сүресі	84	589	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٨٩	٨٤	الانشقاق
Бүруж сүресі	85	590	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٠	٨٥	البروج
Тарық сүресі	86	591	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩١	٨٦	الطارق
Ағла сүресі	87	591	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩١	٨٧	الأعلى
Ғашия сүресі	88	592	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٢	٨٨	الغاشية
Фәжір сүресі	89	593	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٣	٨٩	الفجر
Бәлад сүресі	90	594	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٤	٩٠	البلد
Шәміс сүресі	91	595	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٥	٩١	الشمس
Ләйіл сүресі	92	595	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٥	٩٢	الليل
Зуха сүресі	93	596	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٦	٩٣	الضحى
Шарх сүресі	94	596	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٦	٩٤	الشرح
Тин сүресі	95	597	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٧	٩٥	التين
Ғалақ сүресі	96	597	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٧	٩٦	العلق
Қадыр сүресі	97	598	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٨	٩٧	القدر
Бәййина сүресі	98	598	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	٥٩٨	٩٨	البينة
Зилзал сүресі	99	599	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	٥٩٩	٩٩	الزلزلة
Ғадят сүресі	100	599	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٥٩٩	١٠٠	العاديات
Қарига сүресі	101	600	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٠	١٠١	القارعة
Тәкәсүр сүресі	102	600	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٠	١٠٢	التكاثر
Ғасыр сүресі	103	601	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠١	١٠٣	العصر
Һүмәзә сүресі	104	601	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠١	١٠٤	الهمزة
Філ сүресі	105	601	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠١	١٠٥	الفيل
Құрайш сүресі	106	602	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٢	١٠٦	قريش
Мағұн сүресі	107	602	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٢	١٠٧	الماعون
Кәусәр сүресі	108	602	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٢	١٠٨	الكوثر
Кәфирүн сүресі	109	603	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٣	١٠٩	الكافرون
Насыр сүресі	110	603	МЕДИНЕЛІК	مَدِينِيَّة	٦٠٣	١١٠	النصر
Мәсәд сүресі	111	603	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٣	١١١	المسد
Ыхлас сүресі	112	604	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٤	١١٢	الإخلاص
Фалақ сүресі	113	604	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٤	١١٣	الفلق
Нас сүресі	114	604	МЕККЕЛІК	مَكِّيَّة	٦٠٤	١١٤	الناس

ДӘУЛЕТКЕ ӨТЕ ҚҰМАРЛЫҚ: Әли Ғыман 14; Тәубе 24, 35, 58, 59, 67, 75, 76; Фатх 15; Хұжрат 14, 16, 17; Мұнафиқун 8; Фәжір 20; Ғалақ 6–8.

ДӘУЛЕТТІ МОЛАЙТЫП ЖИНАУ: Әли Ғыман 49; Тәубе 34, 35; Тағабун 15–18; Һүмәзә 1–4.

ДӘУЛЕТТІҢ ТЕК ҚАНА БАЙЛАРДЫҢ АРАСЫНДА АЙНАЛЫП ЖҮРМЕУІ: Хашыр 7.

ДИҚАНШЫЛЫҚ: Бақара 267; Әнғам 95, 99, 141; Ағраф 58; Юсыф 47, 49, 63, 65; Рағыд 4; Нахыл 1; Кеһф 32; Шұғара 148; Сәжде 27; Уақиға 63–65.

ДҮНИЕ АХИРЕТТІ ТЕҢ ОЙЛАУ: Қасас 77.

ДҮНИЕ ТІРШІЛІГІ ЕМТИХАН ҒАНА: Ғанкәбүт 2, 3.

ДҮНИЕНІҢ ИГІЛІКТЕРІ: Әли Ғыман 14; Ниса 134; Хадид 23.

ЖАЛДАУ, ЖАЛДАНУ: Қасас 26–29.

ЖҰМЫС ІСТЕУ: Ниса 32; Қасас 77; Нәжім 39–42; Ләйіл 4.

ЗЕКЕТ БЕРМЕГЕНДЕРДІҢ ЖАЗАСЫ: Ниса 77; Тәубе 5, 11, 67, 79 80; Фүссилат 7.

КҮНДІЗ, ЖҰМЫС ІСТЕУ ҮШІН: Юныс 67; Исра 12; Фұрқан 47; Нәміл 86; Қасас 73; Рұм 23; Ғафыр 61; Нәбә 11.

НЕСІБЕНІ АРТЫҚ–КЕМ ЕТКЕН АЛЛА: Нахыл 71.

ӨЛШЕУДЕ ЖӘНЕ ТАРАЗЫДА ТУРАЛЫҚ: Әнғам 152; Ағраф 85; Һүд 85–86; Исра 35; Шұғара 181, 182; Рахман 7–9; Мұтаффифин 1–7.

ӨМІР ТІРШІЛІГІ ЕМТИХАН ҒАНА: Әли Ғыман 153; Һүд 7; Мұхаммед 31.

РИЗЫҚ: Рағыд 26; Нахыл 114; Исра 30; Нұр 28; Ғанкәбүт 60, 62; Сәбә 24, 36, 39; Зүмәр 52; Шура 12, 19, 27; Мүлік 21; Талақ 3; Зәрят 22, 57, 58.

САУДА–САТТЫҚ: Бақара 188, 198, 201, 275, 282; Ниса 29–31; Мәйда 1; Хаж 28; Нұр 37; Сад 21–24; Жұма 9, 10.

ТЕМІР КЕННІҢ ХАЖЕТТІЛІГІ: Хадид 25.

ХАЛАЛ БОЛҒАНДАРДЫ ІШП–ЖЕУ: Бақара 168, 172, 173; Мәйда 1, 3–5, 87, 88; Әнғам 118, 119, 142, 145; Нахыл 114, 115; Хаж 30.

ЕТЕККІР МЕРЗІМІ: Бақара 228, 235; Ахзап 49; Талақ 1, 4.
ЖАҚСЫ ӘЙЕЛДЕР ЖӘНЕ ЖАМАН ӘЙЕЛДЕР: Ниса 34.
ЖЕТІМ ҚАТЫНДАРМЕН ҮЙЛЕНУ: Ниса 127.
ЗЕЙНЕТТЕНУ: Ағраф 32; Нахыл 14.
ЗИНА ЕТКЕНДЕРДІҢ ЖАЗАЛАРЫ: Нұр 2, 3.
ЗИНА ЖАЛАСЫН ЖАПСЫРҒАННЫҢ ЖАЗАСЫ: Нұр 4–6, 9, 23–26.
ЗИНАДАН САҚТАНУ: Исра 32; Нұр 30, 32; Фұрқан 68.
ЗИНАНАЫҢ АНЫҚТАЛУЫ: Ниса 15; Нұр 6–9.
ЗИҺАР БОДАУЫ: Ахзап 4; Мұжадәлә 2, 3.
ЛАҒЫНЕТТЕСУ: 6–9.
МӘҢІР (ҚАЛЫҢ): Бақара 229, 237; 4, 20, 21, 24, 25.
МИРАС: Ниса 7, 8, 11, 12, 32, 33, 126.
НЕКЕ (ҮЙЛЕНУ, ҮЙЛЕНДІРУ): Бақара 221, 235; Ниса 3, 24, 25, 127; Мәида 5; Нахыл 72; Нұр 32, 33; Ахзап 37, 50.
НЕКЕЛЕНУГЕ ХАЛАЛ БОЛҒАН ӘЙЕЛДЕР: Мәида 5.
НЕКЕЛЕНУ АРАМ БОЛҒАН ӘЙЕЛДЕР: Бақара 221; Ниса 22–24.
ОТ АҒАСЫНЫҢ, ЖАУАПКЕРШІЛІГІ: Мәрям 55; Таһа 132; Тахрим 6.
ПЕРДЕЛЕНУ МӘСЕЛЕСІ: Ағраф 26, 31, 32; Нахыл 5, 81; Нұр 31, 60; Ахзап 35, 59.
ҮЙ-ІШІ (ОТ БАСЫ), СҮЙІСПЕНШІЛІК ӘРІ БЕЙБІТШІЛІК ҰЯСЫ: Рұм 21.
ҮЙ-ІШІ, ТАТУШЫЛЫҚ: Ниса 35.
ҮЙ-ІШІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ: 3, 4, 29; Нұр 22; Ахзап 55.

14- ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨМІР

АҢ АУЛАУ: Мәида 1, 2, 4, 94–96; Нахыл 14; Фатыр 12.
АҚША ЖҰМСАУДА ОРТАША БОЛУ: Исра 29; Фұрқан 67.
БАЙЛАРДЫҢ ДӘУЛЕТІНДЕ ПАҚЫРЛАРДЫҢ ХАҚЫСЫ БАР: Зәрат 19; Мағарыж 24, 25.
БАЙЛЫҚ, ҮСТЕМДІККЕ СЕБЕБ БОЛМАЙДЫ: Қасас 78–82; Ғабәсә 1–10.
ДӘУЛЕТ ЖӘНЕ ӘУЛЕТ ЕМТИХАН ҒАНА: Әнфал 28; Тағабун 14, 15.

АЛЛАНЫҢ ХҰЗЫРЫНДА ЖИНАЛУЫ): Әнғам 94, 134; Хыжыр 85; Нахыл 84; 89; Ісра 71; Кеьф 48; Таьа 15; Әнбия 104; Хаж 7; Ғанкәбүт 5; Рүм 43; Сәбә 3; Ғафыр 59; Зүмәр 69; Шура 7, 19; Ахқаф 3; Түр 1–8; Хаққа 1–3; Мүрсәлат 1–7; Нәбә39.

13- УЙ-ІШІ ТӘРТІБІ

АҒАЙЫНДАРМЕН БАЙЛАНЫС: Бақара 83, 177, 215; Ниса 1, 36; Тәубе 23; Һүд 45, 47; Рағьд 21, 25; Нахыл 90; Ісра 26; Нүр 22; Рүм 38; Мүхаммед 22.

ӘЙЕЛДЕРДІҢ ДІНИ ЖӘНЕ РУХАНИ МІНДЕТТЕРІ: Мүмтахина 12.

ӘЙЕЛДЕРДІ МҮШРІКТЕР ҚОР КӨРЕТІН ЕДІ: Әнғам 139; Нахыл 58, 59; Шура 17; Зүхрүф 17; Түр 39; Нәжім 21, 22.

ӘКЕ-ШЕШЕГЕ ҚҰРМЕТ ЕТПІ БАҒЫНУ: Ісра 23–25; Ғанкәбүт 8; Лүқман 14, 15; Ахқаф 15.

БАЛА АСЫРАП АЛУ: Ахзап 15.

БАЛА ЖӘНЕ БАЛА ТӘРБИЕЛЕУ: Бақара 223; Кеьф 45; Әнғад 28; Таьа 123; Тағабүн 14, 15; Тахрим 6.

БАЛАЛАРДЫ ЕМІЗУ ЖӘНЕ МЕРЗІМІ: Бақара 233; Лүқман 14; Ахқаф 15; Талақ 6, 7.

БАЛАЛАРДЫ ЖАҚСЫ КӨРУ: Әли Ғымран 14; Кеьф 45; Сәбә37.

БАЛАЛАРДЫҢ ҚАЙЫРЛЫ БОЛУЛАРЫНА ТІЛЕК: Бақара 128, 129; Әли Ғымран 38–41; Ағраф 189; Ібраһим 40; Фүрқан 74; Ахқаф 15.

БІРДЕН АРТЫҚ ӘЙЕЛ АЛУ: Ниса 3, 4; Ахзап 50.

БІРДЕН АРТЫҚ ӘЙЕЛІ БОЛҒАНДАРДЫҢ ТЕНДІКПЕН ҰСТАУЫ ХАЖЕТ: Ниса 129.

ЕР-ӘЙЕЛ ХҰҚЫҚТАРЫ: Бақара 187, 228, 229, 232, 233, 237, 282; Әли Ғымран 14; Ниса 1, 4, 7, 11, 12, 19–21, 24, 25, 33, 34, 127, 128, 176; Ағраф 189; Рүм 21; Ахзап 28–34; Зүмәр 6; Ахқаф 15; Мүмтахина 12; Тағабүн 14.

ЕРЛІ-ЗАЙЫПТЫ КЕЛІСЕ АЛМАСА, ЕКІ ЖАҚТАН ЕКІ ТӨРЕШНІҢ КЕЛІСТІРІП, ТАБЫСТЫРУЫ ХАЖЕТ: Ниса 35.

ЕРЛІ-ЗАЙЫПТЫНЫҢ АЖЫРАСҚАННАН КЕЙІНГІ БАЛАЛАРЫНЫҢ БАҒЫЛУЫ: Ниса 35, 128; Талақ 6, 7.

ЕРЛІ-ЗАЙЫПТЫНЫҢ АЖЫРАСУ ЖАҒДАЙЛАРЫ: Бақара 227–231; Ниса 130; Мүмтахина 10, 11; Талақ 1, 2.

ЕТЕККІР ЖАҒДАЙЫ: Бақара 22.

ПЕРШТЕ): Қаф 17, 18; Ынфитар 11.

ҚАБЫР ЖӘНЕ ҚАБЫР ӨМІРІ: Әнғам 98; Тәубе 84; Ібраһим 27; Таһа 124; Ғафыр 46; Мүмтахина 13; Ғабәсә 21; Тәкәсүр 1-2.

ҚИЯМЕТ БОЛҒАН КЕЗДЕ АДАМ БАЛАСЫНЫҢ ЖАҒДАЙЫ: Хаж 1, 2.

ҚИЯМЕТ ЖӘНЕ ҚИЯМЕТТЕН КЕЙІН: Кеьф 47-49; Таһа 105-112.

ҚИЯМЕТ КҮНІ КҮНӘКАРЛАРДЫҢ ЖАҒДАЙЫ: Рүм 55-57.

ҚИЯМЕТТІҢ АЙБАТЫ: Лүқман 33; Мүрсәлат 6-9; Ғабәсә 33-42.

ҚИЯМЕТТІ АЛЛА ҒАНА БІЛЕДІ: Ағраф 187; Ахзап 63; Нәміл 82 Сәбә 14; Зүхрүф 42; Мұхаммед 18; Қиямет 6-10.

ҚИЯМЕТТІҢ БОЛУЫ: Ібраһим 48; Түр 9, 10; Уақиға 1-7; Хаққа 13-16; Мүззәммил 14, 17, 18; Мүрсәлат 8-14; Нәбә 18-20; Текуир 1-6, 11-13; Ынфитар 1-4; Іншиқак 1-5; Зілзал 1-5; Қариға 1-5.

ҚИЯМЕТТІҢ БОЛУЫ АНЫҚ: Кеьф 21; Хаж 7.

МАХШАРДА (ЖИНАЛЛЫСТА) СОҚЫР БОЛАТЫНДАР: Таһа 124-128.

ӨЛІМ: Әли Ғыман 185; Ниса 18, 78; Әнғам 60, 62, 93; Ібраһим 18; Әнбия 34, 35; Ахзап 16; Зүмәр 30, 42; Жұма 6-8.

ӨЛІМ ЕСІРІГІ: Қаф 19.

ӨЛІМ ЖӘНЕ ӨМІР, ЕМТИХАН ҮШІН: Мүлік 2.

ӨЛІМ ҮСТІНДЕГІ ӨКІНІШ: Мүминүн 99, 100.

СҮР ҮРІЛУ: Таһа 102; Нәміл 87; Ясін 51; Зүмәр 68; Хаққа 13; Қаф 20; Мүддәссір 8.

ТОЗАҚ, АДАМДАР ЖӘНЕ ЖЫНДАРМЕН ТОЛАДЫ: Һүд 119; Сәжде 13.

ТОЗАҚ СУСЫНЫ: Саффат 57, 58, 67, 68; Уақиға 42, 54, 55; Нәбә 24, 25; Ғашия 5.

ТОЗАҚТА ӨЛІМ ЖОҚ: Таһа 74; Ағла 12, 13.

ТОЗАҚТА КӘПІРЛЕРДІҢ ЖАҒДАЙЫ: Ібраһим 16, 17; Кеьф 29; Мүлік 6-11.

ТОЗАҚТЫҢ АЙБАТЫ: Мүлік 6-8; Мүддәссір 26-31.

ТОЗАҚТЫҢ ЖЕТІ ЕСІГІ БАР: Хыжыр 44.

ТОЗАҚТЫҢ КЕҢДІГІ: ҚАФ 30.

ХАШЫР (ҚИЯМЕТ КҮНІНДЕ АДАМ АТАУЛЫНЫҢ

20–22.

АХИРЕТТЕ ЗҰЛЫМДАРДЫҢ ЖЕЛЕУЛЕРІ КӘДЕГЕ АСПАЙДЫ: Ғафыр 52.

АХИРЕТТЕ ЗҰЛЫМДЫҚ ЖОҚ: Жасия 22; Ғафыр 17.

АХИРЕТТЕ ӨКІНІШ ПАЙДА БЕРМЕЙДІ: Ібраһим 44.

АХИРЕТТЕГІ ӘДІЛЕТ: Әли Ғымран 25; Ниса 109, 113, 114; Юныс 54; Нахыл 111; Әнбия 47.

АХИРЕТТЕГІ ҒАЗАП ЖӘНЕ ЖАЗАЛАР: Мәида 36; Кеьф 29; Сәжде 20; Саффат 62–73; Сад 55–64; Дұхан 43–49; Мағарыж 11–18.

АХИРЕТТЕГІ ЕСЕПТЕР: Әли Ғымран 30; Ібраһим 51; Исра 13, 14, 71, 72; Кеьф 47–79.

АХИРЕТТЕГІ СЫЙЛЫҚТАР: Кеьф 30, 31, 107, 108; Мәрям 60–63; Таһа 75, 76; Хаж 23; Фұрқан 75, 76; Саффат 41–49; Сад 49–54; Дұхан 51–57; Зүхрүф 68–73; Рахман 46–78; Түр 17–28; Инсан 11–22.

АХИРЕТТІҢ АЙБАТЫ: Ғафыр 18.

АХИРЕТТІҢ БОЛУЫНДА КҮДІК ЖОҚ: Жасия 32.

ҒАМАЛ ДӘПТЕРІ АРҚА ЖАҒЫНАН БЕРІЛГЕНДЕР: Іншиқак 10–15.

ҒАМАЛ ДӘПТЕРІ ОҢ ЖАҒЫНАН БЕРІЛГЕНДЕР: Хаққа 19–24; Исра 71; Іншиқак 7–9.

ҒАМАЛ ДӘПТЕРІ СОЛ ЖАҒЫНАН БЕРІЛГЕНДЕР: Хаққа 25–37.

ЖАННАТТЫҢ СИПАТТАРЫ: Рағыд 35.

ЖАННАТТЫҢ СУСЫНЫ: Саффат 45–47; Түр 23; Уақиға 18, 19; Инсан 5–6, 15–18; Нәбә 34; Мұттафифин 25–28; Ғашия 14.

ЖАННАТТЫҢ ТҮРЛЕРІ: (ҒАДЫН ЖАННАТЫ:) Тәубе 72; Рағыд 23; Нахыл 31; Кеьф 31; Мәрям 62; Таһа 76; Фатыр 33; Сад 50; Ғафыр 8; Саф 12; Бәййіна 8; (ФІРДАУЫС ЖАННАТЫ:) Кеьф 107; Ғафыр 11; (МӘУА ЖАННАТЫ:) Сәжде 19; Нәжім 13–15; (НАҒЫМ ЖАННАТЫ:) Саффат 40–44; Уақиға 12; Ынфитар 13.

КӘУСӘР: Кәусәр 1.

КҮНӘКАРЛАРДЫҢ АХИРЕТТЕГІ ӨКІНІШТЕРІ ПАЙДАСЫЗ: Мүминүн 99, 100; Сәжде 12; Нәбә 40.

КІРАМАН КӘТІБИН ПЕРІШТЕЛЕР (ЖАЗУШЫ ЕКІ

ХАЙЫР ЖӘНЕ ИГІЛІККЕ БӨГЕТ БОЛҒАНДАР: Қалам 12; Қаф 24–26.

ХАЙЫР ЖӘНЕ ИГІЛІККЕ ШАҚЫРУ: Әли Ғымран 104.

ХАЙЫР ЖӘНЕ ИГІЛІКТЕ ЖАРЫСУ: Бақара 148; Мәида 48; Фатыр 32; Хадид 21; Мүминүн 57–61.

ХАЙЫР СҮЙГШТІК: Сад 32.

ХАЙЫРЛЫ ЖҰМЫСТАР: Бақара 277.

ХИЯНАТ: Ниса 107; Әнфал 71.

ШЫДАМДЫЛЫҚ ЖӘНЕ ҚАЖЫРЛЫЛЫҚ: Бақара 45, 152, 250; Әли Ғымран 200; Әнғам 34; Хаж 35; Лұқман 17; Ахқаф 35; Бәләд 17; Ғасыр 3.

ЫРЫСТЫҢ ЖАЛПЫЛАСТЫРЫЛУЫ: Хашыр 7.

ЫСЫРАП: Ниса 6; Мәида 32; Әнғам 141; Ағраф 31; Исра 27; Таһа 121; Фұрқан 67; Зүмәр 53; Ғафыр 28–34.

12- ӨЛІМ ЖӘНЕ ӨЛІМНЕН КЕЙІНГІ АХУАЛ

АҒРАФ ЖӘНЕ АҒРАФ ХАЛҚЫ: Ағраф 46, 48.

АЖАЛ: Ниса 77; Әнғам 2, 60; Ағраф 34; Юныс 49; Һүд 3; Нахыл 61; Нұх 4.

АЖАЛ ӨЗГЕРМЕЙДІ: Ағраф 34; Юныс 49; Нахыл 61; Мүминүн 43; Мүнафиқун 11.

АХИРЕТ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ: Бақара 284; Ғанкәбут 4, 13; Ахзап 8; Тәкәсүр 8.

АХИРЕТКЕ ӘЗІРЛІК: Бақара 110; Хаж 77; Ясін 12, 59; Хашыр 18; Қиямет 13.

АХИРЕТКЕ ИМАН: Бақара 4, 46, 62, 123, 177; Әли Ғымран 9, 25; Ниса 38, 39, 59, 162; Әнғам 113; Ағраф 147; Тәубе 18, 19, 44; Юныс 45; Нахыл 22; Кеъф 110; Нәміл 23; Лұқман 4; Шура 7; Мағарыж 2, 26.

АХИРЕТТЕ АДАМ БАЛАСЫ ӨЛІМСІЗ: Дұхан 56.

АХИРЕТТЕ ӘМІР АЛЛАҒА ТӘН: Ынфитар 19.

АХИРЕТТЕ ӘРКІМ ҒАМАЛЫНЫҢ БОДАУЫН ТОЛЫҚ КӨРЕДІ: Зүмәр 70; Зилзал 78;

АХИРЕТТЕ БАҚЫТТЫ ЖӘНЕ СОРЛЫ ЖҮЗДЕР: Әли Ғымран 104; Мүддәсір 20–25; Ғабәсә 33–42; Ғашия 1, 16.

АХИРЕТТЕ БҮКІЛ СЫРЛАР АШЫҚҚА ШЫҒАРЫЛАДЫ: Тарық 9.

АХИРЕТТЕ ДЕНЕ МҮШЕЛЕРІ КУӘЛЫҚ БЕРЕДІ: Фүссилат

НӘПСІСІНЕ ЕРГЕНДЕР: Мәрям 59.
ОТ БАСЫ, СҮЙІСПЕНШІЛІК ЖӘНЕ БЕЙБІТШІЛІК ҰЯСЫ:
 Рұм 21.
ӨСЕК ТАСУ: Хұжрат 12; Һүмзәә 1.
ӨСІМҚОРЛЫҚ: Бақара 188, 275, 276, 278, 279; Әли Ғыман
 130; Ниса 29, 31, 160, 161; Рұм 39.
ӨТІРІК АЙТПАУ: Хаж 30; Саф 2–3.
ПАЙДА КҮНЕМДІК: Ғадият 8.
ПАЙҒАМБАР (Ғ.С.) ДЫҢ МІНЕЗІ: Әли Ғыман 159; Қалам 4.
ПАЙҒАМБАР (Ғ.С.) КӨРКЕМ МІНЕЗ ҮЛГІСІ: Ахзап 21.
САРАНДЫҚ: Әли Ғыман 180; Ниса 37; Мұхаммед 38; Хадид
 24; Тағабун 16; Ләйіл 8–11.
СӨЗІНДЕ ТҮРУ: Бақара 177; Әли Ғыман 76; Исра 34;
 Мүминүн 8; Мағұрыж 32.
СҮЙІСПЕНШІЛІК: Әли Ғыман 119; Мәида 54; Ағраф 79;
 Мәрям 96; Таһа 39.
ТАЗА ЖҮРЕК: Саффат 84.
ТӘКАППАРЛЫҚ: Нахыл 23; Исра 37; Лұқман 19.
ТӘТТІ ТІЛ: Исра 28.
ТУРА СӨЗ: Ахзап 70.
ТҮРАҚТЫ ИГІЛІКТЕР: Кеъф 46; Мәрям 76.
ТҮРАҚТЫЛЫҚ ЖӘНЕ САБЫР: Әли Ғыман 186, 189; Таһа
 115; Лұқман 17; Шура 43; Ахқаф 35; Мұхаммед 21.
ТУРАЛЫҚ ЖӘНЕ ҚИСЫҚТЫҚ: Әли Ғыман 161; Тәубе 7;
 Һүд 112; Шура 15.
ТУРАШЫЛДАРДЫҢ СЫЙЛЫҚТАРЫ: Фүссилат 32.
УӘДЕНІ ОРЫНДАУ: Бақара 177; Мәида 1; Әнфал 56; Тәубе 4,
 7; Нахыл 91, 95; Рағьд 21, 25; Исра 34; Ахзап 15; Фатх 10.
ҰРЛЫҚ: Мәида 38.
ҮЙ–ІШІ МІНЕЗІ: Ниса 3, 4, 129; Нұр 22; Ахзап 55.
ҮЙ–ІШІ ТАТУШЫЛЫҒЫ: Ниса 128.
ҮЙГЕ КІРЕРДЕ РҰҚСАТ СҰРАУ: Нұр 28, 32.
ҮКІМ ЖӘНЕ КҮӘЛІКТЕ ӘДІЛЕТШІЛІК: НИСА 135.
ХАЙУАНДАРҒА ҰҚСАҒАНДАР: Ағраф 179; Мұхаммед 12.
ХАЙЫР ЖӘНЕ ИГІЛІК: Бақара 110; Әли Ғыман 115; Ниса
 127; Хаж 11.
ХАЙЫР ЖӘНЕ ИГІЛІК АЛЛАНЫҢ ЕРКІНДЕ: Әли Ғыман 26.

270–274; Әли Ғыман 92, 134; Ниса 34, 39; Әнфал 3; Тәубе 54, 131; Ибраһим 31; Нахыл 75; Хаж 35; Фүрқан 67; Қасас 54; Сәжде 16, 32; Сәбә 39; Фатыр 29; Шура 42; Хадид 7, 10; Мүнафиқун 10; Тағабүн 16; Талақ 7.

ЗИНА: Ниса 15; Исра 32; Нүр 1–5; Фүрқан 68; Мүмтахина 12.

ЗҮЛЫМ ЖӘНЕ ЗАЛЫМДАР: Бақара 124, 258; Ниса 168, 169; Мәида 45; Әнғам 21, 129, 135; Ағраф 44; Тәубе 109; Һүд 18, 100–102; Юсыф 23; Ибраһим 27, 45; Шура 39; Ахқаф 10; Зүмәр 47.

КЕК САҚТАУ: Әли Ғыман: 135; Мәида 8; Хашыр 10.

КЕШПІМ ЕТУ: Бақара 178, 219, 237; Әли Ғыман 134, 159; Мәида 13; Ағраф 199; Шура 37, 40, 43; Тағабүн 14.

КӨРКЕМ СӨЗ: Зүмәр 18; Фүссилат 33; Мұхаммед 21.

ҚУАТЫНА СЕНГЕНДЕРДІҢ СОҢЫ: Тәубе 100; Қасас 78–81; Рүм 9; Ғафыр 82, 85; Мұхаммед 13; Қаф 36.

КУӘЛІКТЕ ТУРАЛЫҚ: Бақара 140; Ниса 135; Мәида 8, 106; Фүрқан 72; Мағарыж 33; Талақ 2.

ҚЫЗҒАНЫШТЫҚ: Бақара 109; Ниса 54; Фалақ 5.

КІШПЕЙІЛДІЛІК: Фүрқан 63.

МАҚТАНШАҚТЫҚ: Бақара 264, 266, 270, 272; Әли Ғыман 188; Ниса 38, 39, 108; Мағүн 6.

МӘРХАМЕТ: Әли Ғыман 159; Әнғам 12; Исра 24; Рүм 21; Фатх 29; Бәләд 17.

МҮМІНДЕРГЕ ЖӘНЕ КӘПІРЛЕРГЕ БАЙЛАНЫСТЫ ҚАРЫМ–ҚАТЫНАС: Мәида 54; Фатх 29.

МІНДЕТСУ: Бақара 264; Мүддәссір 6.

МІНЕЗ ҚҮЛЫҚҚА БАЙЛАНЫСТЫ ӘМІР ЖӘНЕ МІНДЕТТЕР: Бақара 83–84; Ниса 36–40, 114; Ағраф 199, 200; Нахыл 90; Рүм 38.

МІНЕЗ–ҚҮЛЫҚҚА БАЙЛАНЫСТЫ ТҮЙІМДАР: Әнғам 151–153; Ағраф 85, 86; Нахыл 90; Хүжрат 11–12.

МІНЕЗ–ҚҮЛЫҚТА ҮЛГІ БОЛҒАН АДАМДАР: Інсан 7–10.

МІНЕЗ–ҚҮЛЫҚТЫҢ АБЗАЛДЫҒЫ: Әли Ғыман 134–136.

НЕФС–І АММАРӘ (ҰРЫНДЫРҒЫШ НӘПСІ): Юсыф 53.

НЕФС–І ЛӘУУАМӘ (СӨГІС БЕРУШ НӘПСІ): Қиямет 2.

НЕФС–І МҮТМӘИННӘ (ОРНЫҚТЫ НӘПСІ): Фәжір 27–30.

НӘПСІСІН КІРЛЕТКЕНДЕР ЗИЯҒА ҰШЫРАДЫ: Шәміс 10.

НӘПСІСІН ТАЗАРТҚАНДАР ҚҮТЫЛДЫ: Шәшіс 9.

ЖАҚСЫЛАР МЕН ЖАМАНДАРДЫ АЛЛА БІР ТҮТПАЙДЫ: Жасия 21.

ЖАҚСЫЛАР ҮШІН ПЕРІШТЕЛЕРДІН ДҮҒАСЫ: Фафыр 7–9.

ЖАҚСЫЛЫҚ–ЖАМАНДЫҚ: Рағыз 6, 22; Исра 7; Нәміл 89, 90; Қасас 84; Фүссилат 34, 56.

ЖАҚСЫЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАМАНДЫҚТЫ ӘШКЕРЕЛЕУ: Ниса 148, 149.

ЖАҚСЫЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАМАНДЫҚТЫҢ БОДАУЫ: Әнғам 160.

ЖАҚСЫЛЫҚ ІСТЕУ: Нахыл 30, 90; Қасас 77.

ЖАҚСЫЛЫҚ ІСТЕУДІҢ ҚИЫНШЫЛЫҒЫ: Бәләд 11, 12.

ЖАҚСЫЛЫҚТАРЫ АЗ БОЛҒАНДАРДЫҢ ЖАЗАСЫ: Қарига 8, 11.

ЖАҚСЫЛЫҚТАРЫ АУЫР ТАРТҚАНДАРДЫҢ МҮКАПАТЫ: Қарига 6, 7.

ЖАҚСЫЛЫҚТЫ ӘШКЕРЕЛЕУ: Ниса 149.

ЖАҚСЫЛЫҚТЫ БОДАУ КҮТПЕЙ ІСТЕУ: Инсан 7–9 Ләйіл 19–21.

ЖАҚСЫЛЫҚТЫҢ БОДАУЫ ЖАҚСЫЛЫҚ ҚАНА: Рахман 40.

ЖАҚСЫЛЫҚТЫҢ САПАЛЫСЫ: Бақара 44, 177, 189; Әли Ғыман 92; Мәида 2; Мүжадәлә 9.

ЖАМАН АТ ТАҒУ: Хұжрат 11.

ЖАМАН ОЙҒА ІЛЕСПЕУ: Ниса 135; Ағраф 176; Кеьф 28; Таьа 16; Фұрқан 43; Қасас 50; Сад 26; Жасия 23; Нәжім 3.

ЖАМАНДЫҚ ИЕСІНЕ ҚАЙТАДЫ: Фатыр 43.

ЖАМАНДЫҚТАН ТАЗАРУ: Фатыр 18.

ЖӘРДЕМ ЕТУДЕН БОЙ ТАРТҚАНДАР: Мағұн 7.

ЖЕТІМ ХАҚЫСЫ ЖӘНЕ ЖЕТІМДЕРГЕ КӨМЕК ЕТУ: Бақара 83, 177, 215, 220; Ниса 2, 3, 6, 8, 10, 36, 127; Әнғам 153; Исра 34, 170; Кеьф 82; Бәләд 15; Фәжір 17; Зүха 9.

ЖОМАРТТЫҚ: Бақара 195; Исра 29.

ЖОМАРТТЫҚТА ҮЛГІ БОЛҒАН ҮРПАҚ: Хашыр 9.

ЖҮМЫС ЖӘНЕ САУДАҒА БАЙЛАНЫСТЫ МІНЕЗДЕР: Ниса 29, 31; Ағраф 81; Исра 35; Шұғара 181, 182; Рахман 89; Мұтаффифин: 1–6.

ЖҮРЕГІ ТАЗА БОЛҒАНДАРДЫҢ МҮКАПАТЫ: Қаф 33, 35.

ЗАЛЫМДАРДЫҢ СОҢЫ: Хаж 48, 53.

ЗАТТАЙ КӨМЕКТЕСУ: Бақара 3, 177, 195, 215, 254, 261, 268,

11- МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ (АХЛАҚ)

АДАМ ӨЛТІРУДІҢ ЖАЗАСЫ: Ниса 92, 93.

АДАМ ХҰҚЫҚЫНА ҚОЛ СОЗУ: Шүғара 183.

АМАНАТҚА СЕΝІМДІЛІК ЖӘНЕ ХИЯНАТКЕРЛІК: ниса 58; Әнфал 28; Мүминүн 8; Мағарыж 32.

АР САҚТАУ: Мүминүн 5, 7; Фүрқан 68; Мағарыж 29, 31.

АРАМ ОЙ ОЙЛАУ: Хұжрат 12.

АРЛЫ КЕДЕЙЛЕР: Бақара 270.

АШУЛАҢУ ЖӘНЕ КЕШПІМ ЕТУ: Әли Ғыман 134; Шура 37.

ӘДІЛІЕТ: Бақара 282; Әли Ғыман 18, 21; Ниса 3, 58, 105, 135;

Мәида 8, 42; Ниса 152; Ағраф 29, 159, 181; Нахыл 76, 90;

Әнбия 47; Ағраф 29, 159, 181; Нахыл 76, 90; Әнбия 47; Ахзап

5; Хадид 25; Мүмтахина 8; Хұжрат 10.

ӘЙЕЛДЕРДІҢ ХҰҚЫҚТАРЫ: Ниса 19–21, 25, 32.

ӘКЕ–ШЕШЕГЕ БАҒЫНУ: Ісра 23–35; Ғанкәбут 8; Лұқман 14, 15; Ахқаф 15.

ӘКЕ–ШЕШЕГЕ ҚАЙ ЖАҒДАЙДА БАҒЫНЫЛМАЙДЫ: Ғанкәбут 8; Лұқман 15.

БАЙЛЫҒЫМЕН ӘСПЕНСІГЕН АДАМ: Кеьф 32, 44.

БАЙЛЫҚҚА ҚЫЗЫҚҚАНДАРДЫҢ СОҢЫ: Һүмәзә 2–9.

БАСҚАНЫҢ ҚОЛЫНДАҒЫҒА КӨЗ ДІКПЕУ: Таьа 131.

БОРЫШ БЕРУДІҢ АБЗАЛДЫҒЫ: Бақара 245; Мәида 12; Хадид 18; Тағабүн 17; Мүзземміл 20.

БҰЗАҚЫЛЫҚ: Мәида 64; Һүд 85, 116; Рағид 25; Нахыл 88; Шүғара 183; Қасас 84.

БІРЕУДІҢ МІНІН ТЕКСЕРУ: Хұжрат 12.

БІРЛІК ЖӘНЕ ТУЫСТЫҚ: Бақара 178, 220, 253, Әли Ғыман 28, 103, 105; Әнфал 63; Хұжрат 10.

ДІН БОЙЫНША ТУЫСТАРДЫҢ МІНЕЗДІК МІНДЕТТЕРІ: Хұжрат 9–12.

ДІН ҚАРЫНДАСТЫҚ: Тәубе 11.

ДІНДІ МАЗАҚТАҒАНДАР ДОС ТҰТЫЛМАЙДЫ: Мәида 57.

ЕЛЕМЕУШІЛІК: Зүхрүф 89.

ЕРКЕКТЕРГЕ ШАБАТЫН ЕЛ: Ағраф 81.

ЖАҚСЫ СӨЗ: Ниса 5.

ЖАҚСЫЛАР МЕН ЖАМАНДАР: Бақара 200, 202, 204, 207; Мүтаффифин 7–28; Ынфитар 13, 14; Ләйіл 5–12; Бәййина 6–8.

ҚОҒАМДЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК: Ниса 85.

ҚҰЛ ЖӘНЕ КҮҢДЕРГЕ ЖАҚСЫЛЫҚ ІСТЕП БАС БОСТАНДЫҒЫН БЕРУ: Бақара 177; Әли Ғымыран 35; Ниса 36, 92; Мәида 89; Нахыл 71; Нұр 33; Мүжадәлә 3; Бәләд 12, 13.

ҚҰМАР ЖӘНЕ КЕСІРЛЕРІ: Бақара 219, Мәида 90, 91.

ҚЫСАС (ӨШ АЛУ): Бақара 178, 179; Мәида 45.

МӘЖБҮР БОЛҒАНДА ӘР НӘРСЕНІ ЖЕУГЕ БОЛАДЫ: Мәида 3; Әнғам 119; Нахыл 115.

МӘНСАП ЖӘНЕ ОРЫН: Әнғам 123; Юсыф 54–56; Шүғара 83; Нәміл 15–16; Сад 35.

МИРАС: Ниса 7, 8, 11, 13, 19, 33, 127, 176; Фәжір 19.

МҮНАПЫҚТАРҒА ТІЗЕ БҮГІЛМЕЙДІ: Ахзап 1–3, 48.

МҮМІНДЕР АЛЛАНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ: Әнғам 165.

ОРТАША ТОП: Мәида 66.

ӨСИЕТ: Бақара 180–182, 240; Ниса 12; Мәида 106, 108.

СӘЛЕМ БЕРГЕНГЕ АРТЫЛТЫП СӘЛЕМ БЕР: Ниса 86.

СӘЛЕМ БЕРГЕНГЕ "МҮСЫЛМАН ЕМЕССИҢ" ДЕМЕҢДЕР: Ниса 94.

СӘЛЕМ БЕРУ ЖӘНЕ ҮЙГЕ КІРУГЕ РҮҚСАТ СҰРАУ: Нұр 27, 29, 54, 59, 61.

ҰРЛЫҚТЫҢ ЖАЗАСЫ: Мәида 38.

ХАЛАЛДАР МЕН ХАРАМДАР: Бақара 168, 172, 173; Мәида 3, 87, 88, 90; Әнғам 118–121, 142–145; Ағраф 33, 152; Нахыл 114–116 Хаж 30.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КЕЛІСІМ: Ниса 90, 92.

ХРИСТИАНДАР МЕН ЯҺУДИЛЕР ДОС ТҮТЫЛМАЙДЫ: Мәида 51.

ХРИСТИАНДАР МЕН ЯҺУДИЛЕРГЕ СӘЙКЕСПЕУ: Бақара 120.

ШАРИФАТ: Мәида 48; Хаж 67; Шура 13, 21; Жасия 18.

ІС БАСҚАРУДЫ ТАЛАП ЕТУ: Юсыф 55.

10- ҚҰРАН

ҚҰРАН: Мәида 101; Әнғам 19; Юныс 15, 37, 61; Тәубе 111; Юсыф 2; Рағид 31; Хыжыр 1, 87, 91; Нахыл 98; Ісра 41, 45, 89; Кеъф 54; Таъа 2, 114; Фұрқан 30; Нәміл 1–6, 76, 92; Қасас 85; Рұм 58; Сәбә 31; Ясін 2, 69; Сад 1; Зүмәр 27, 28; Зүхрүф 3, Фүссилат 3; Қаф 45; Рахман 2; Уақиға 77; Қалам 51; Мүзәмміл 20; Інсан 23; Бүрүж 21; Іншиқак 21.

АЙҒАҚТЫҚТЫ (КӨРГЕНІН) ЖАСЫРУ: Бақара 140, 146, 283.
АЛЛА, КІСІГЕ ШАМАСЫ КЕЛЕТІНІН ҒАНА ЖҮКТЕЙДІ:
 Бақара 286; Ағраф 42; Мүминүн 62; Талақ 7.
АЛЛАҒА, ПАЙҒАМБАРЫНА ЖӘНЕ ӘМІРШІГЕ БАҒЫНУ:
 Ниса 59, 83; Әнғам 105.
АЛЛАНЫҢ ТҮСІРГЕНІ БОЙЫНША ҮКІМ ЕТУ: Мәида 44, 45, 47–49.
АРАҚ ЖӘНЕ КЕСІРЛЕРІ: Бақара 219; Ниса 43; Мәида 90, 91.
АНТ ІШУ: Бақара 224, 225; Мәида 89; Нахыл 91.
АҢҒАРМАЙ ІСТЕУ: Бақара 170, 171.
ӘДІЛ БАСҚАРУШЫЛАР: Ниса 135; Мәида 8; Сад 26.
ӘЙЕЛДЕРДІҢ БАСШЫЛЫҒЫ: Зүхрүф 18.
ӘТЕЙГЕ АДАМ ӨЛТІРУ: Ниса 93; Мәида 32.
БАСҚАНЫҢ МАЛ–МҮЛКІНЕ ҚҰРМЕТ: Бақара 188.
БАСТЫҚТАРДЫҢ БҰЗЫЛУЫ: Ісра 16.
БИҒАТ (БАСТЫҚҚА БАҒЫНУ СӨЗІ): Мәида 12; Фатыр 18; Зүмәр 7; Шура 15; Нәжім 38.
ДӘУЛЕТТІҢ ЖАЛПЫЛАСТЫРЫЛУЫ: Хашыр 7.
ДЕРБЕС ЖАУАПКЕРШІЛІК: Ниса 84.
ДИЕТ (КІСІ ӨЛІМІ, ҚҰН МӘСЕЛЕСІ): Ниса 92; Ісра 33.
ДҮШПАНҒА ЖАЗА БЕРУДЕ ПАРА–ПАРЛЫҚ ІСТЕУ: Нахыл 126; Хаж 22, 60; Шура 40–43; Мүмтахина 11.
ЖАҚСАРТУ, ТҮЗЕТУ: Бақара 160, 182.
ЖАҚСЫЛЫҚҚА БҰЙЫРЫП, ЖАМАНДЫҚТАН ТОСУ: Әли Ғыман 104, 110, 114; Ағраф 157; Тәубе 67, 71, 112; Хаж 41; Лүқман 17.
ЖАМАНДЫҚҚА ӨЗІНДЕЙ ҒАНА ІСТЕУ: Шура 40.
ЖАМАНДЫҚТЫ ЖАРИЯЛАУ: Ниса 148.
КӘШІРЛЕРГЕ БОЙ ҰСЫНЫЛМАЙДЫ: Әли Ғыман 149; Кеъф 28; Фүрқан 52; Қасас 86; Ахзап 1–3, 48; Шура 15; Інсан 24; Ғалақ 19.
КЕҢЕСПЕН ІСТЕУ (ҰЙЫМШЫЛДЫҚ): Бақара 233; Әли Ғыман 159; Ағраф 107–114; Нәміл 29–34; Шура 38.
КӨРГЕНДІЛІК ҚАҒИДАЛАРЫ: Ахзап 53.
КІСІ ӨЛТІРУДІҢ ЖАЗАСЫ: Ниса 92, 93; Мәида 32; Фүрқан 68, 69.
ҚАТЕДЕН КІСІ ӨЛТІРУДІҢ ЖАЗАСЫ: Ниса 92.

СОҒЫС: Бақара 190–194, 216, 217, 244, 246; Әли Ғыман 195; Ниса 71–78, 84; Әнфал 39, 40; Тәубе 5, 12, 29; Ахзап 20, 25, 26.

СОҒЫС ӘМІРІ: Тәубе 11, 123.

СОҒЫС ҮСТІНДЕ КЕЛІСІМ ТАЛАБЫ: Мұхаммед 35.

СОҒЫС ҮШІН ӘР ТҮРЛІ КҮШПЕН ӘЗІРЛІК КӨРУ: Әнфал 60.

СОҒЫСҚА АҚАУСЫЗ КІСІЛЕРДІҢ БАРМАЙ ҚАЛУЫ: Ниса 95, Тәубе 38–40.

СОҒЫСҚА БАЙЛАНЫСТЫ ҮКІМДЕР: Мұхаммед 4.

СОҒЫСҚА БАРМАУЛАРЫНА РҰҚСАТ БЕРІЛГЕНДЕР: Тәубе 91, 92, 122.

СОҒЫСҚА ҚАРСЫ СОҒЫС: Тәубе 36.

СОҒЫСҚА ҚЫЗЫҚТЫРУ: Әнфал 65–67.

СОҒЫСҚА РҰҚСАТ БЕРГЕН АЯТТАР: Хаж 39, 40.

СОҒЫСТА АЛЛАҒА СЕНУ: Әли Ғыман 173–175; Әнфал 49; Тәубе 25, 26.

СОҒЫСТА ҚАЖЫРЛЫЛЫҚ ЖӘНЕ САБЫР: Ниса 104; Әнфал 15, 16, 45.

СОҒЫСТА МҰНАПЫҚТАРДЫҢ ЖАҒДАЙЫ: Әли Ғыман 154–156, 166–168; Ниса 72, 73, 77, 78, 91, 141; Әнфал 49; Тәубе 42–53, 65, 66, 81–83, 86, 87, 90, 93–95; Нұр 54; Ахзап 9–20, 24; Мұхаммед 20, 21; Фатх 11, 12, 15, 16.

СОҒЫСТА ТАРАПСЫЗДАРҒА СОҚТЫҚПАУ: Ниса 90, 91.

СОҒЫСТА ШЕКТЕН ШЫҚПАУ: Бақара 190, 192, 193; Әнфал 39.

СОҒЫСТЫҢ ХИКМЕТТЕРІ: Әнфал 5–8, 42–44; Тәубе 13–15; Мұхаммед 4, 31.

ТАТУЛЫҚ: Ниса 128; Әнфал 61–63; Хұжрат 9.

ТҮТҚЫНДАРҒА ЖАҚСЫ ҚАРАУ: Бақара 177; Әнфал 69–71; Мұхаммед 4; Инсан 8–12.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КЕЛІСІМ: Ниса 90, 92.

ШӘһИТТЕР ТІРІ: Бақара 154; Әли Ғыман 169.

9– ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІП

АЙҒАҚТЫҚ: Бақара 282; Ниса 135.

АЙҒАҚТЫҚТА ДҰРЫСТЫҚ ЖӘНЕ ӘДІЛЕТ: Мәида 8, 106, 108; Юсыф 81; Талақ 2; Мағарыж 33.

АЙҒАҚТЫҚТА ӨТІРІК АЙТУ (ӨТІРІК АЙҒАҚ БОЛУ): Бақара 42, 188; Фұрқан 72.

ӘЛИ КІТАПҚА СӘЙКЕСПЕУ: Әли Ғыман 100, 105.
ӘЛИ КІТАПТЫ БІРЛІККЕ ШАҚЫРУ: Әли Ғыман 64.
БЕРЕКЕ–БІРЛІК: Бақара 178, Әли Ғыман 103–105; Әнфал 46, 61–63.
БҰЗАҚЫЛАР: Бақара 11, 12, 204–206.
БҰЗАҚЫЛАРҒА ТІЗЕ БҮТІЛМЕЙДІ: Шүғара 151, 152.
ҒАНИМАТ ОЛЖАСЫНЫҢ БӨЛІНУІ: Хашыр 6–9.
ҒАНИМАТТАР: Әнфал 1, 41, 69.
ЖАППАЙ СОҒЫСҚА ШЫҒУ: Ниса 71; Тәубе 41.
ЖАУ ЕЛДЕРДІҢ ЖАҒДАЙЫНА ҚАРАЙ АУҚЫМ: Әли Ғыман 28, 73.
ЖАУҒА ҚАРСЫ ҚУАТ ӘЗІРЛЕУ: Ниса 71; Әнфал 60; Тәубе 46; Әнбия 80.
ЖАУДАН ҚОРЫҚПАУ: Тәубе 13.
ЖАУЫЗДЫҚ ІСТЕУ КІСІ ӨЛТИРУДЕН ДЕ ЖАМАН: Бақара 217.
ЖЕҢІС, АЛЛА КӨМЕК ЕТКЕНДЕРДІКІ: Әли Ғыман 160; Мәида 56; Тәубе 15; Рұм 2–5.
ЖЕҢІС АЛЛАДАН: Әли Ғыман 125, 126, 165.
ЖЕҢІС МҮМІНДЕРДІКІ: Әли Ғыман 123, 139, 148; Рағыд 41; Әнбия 44, 105; Нұр 55; Рұм 60; Фатх 23; 28; Мүнафиқун 8.
ЖИҒАД: Ниса 95, 96; Әнфал 72; Тәубе 19, 20, 41, 44; Фүрқан 52; Хаж 78; Хұжрат 15.
ЖИҒАД ӘМІРІ: Тәубе 73.
ЖИҒАДТАН ҚАШҚАНДАР: Тәубе 81, 86, 87, 90, 93–96.
КЕЛІСІМ ЖӘНЕ СОҒЫС: Мұмтахина 8, 9.
КЕЛІСІМДІ БҰЗБАУ: Әнфал 56, 58, 72; Тәубе 12, 13.
КӘШРЛЕРДІ ДОС ТҮТПАУ: Әли Ғыман 118–120.
ҚАҒАРМАНДЫҚ: Бақара 249–251.
ҚОРҒАНЫСҚА ДАЙЫН БОЛУ: Әли Ғыман 200.
ҚҰРМЕТТІ АЙЛАРДА СОҒЫС: Бақара 194, 217; Мәида 2; Тәубе 5, 36, 37.
МЕДИНЕ ЯҺУДИЛЕРІНІҢ ЖАЗАЛАНДЫРЫЛУЫ: Хашыр 2–4.
ОРЫНДЫ ҚОРҒАНЫС: Шура 39, 41.
ОТАН ҚОРҒАНЫСЫ: Бақара 246.
САҚ ҚҰЛАҚТАРҒА САҚ БОЛУ: Хұжрат 6; Мұмтахина 10.

КҮПІР (ҚАРСЫ КЕЛУШІЛІК): Бақара 88, 93, 108, 217; Әли Ғымыран 52, 80, 90, 167, 176, 177; Ниса 46, 137, 155, 156; Мәида 41, 61, 64, 68; Тәубе 12, 22, 36, 74, 97, 107; Ібраһим 28; Нахыл 106; Зүмәр 7, 8 Рүм 44; Лұқман 23; Фатыр 39; Хұжрат 7.

МҮНАПЫҚ (МҮНАФЫҚ) (ЕКІ ЖҮЗДІ): 77, 97, 101.

МҮНАПЫҚТЫҚ БЕЛГІЛЕРІ: Бақара 9–12, 15, 19, 20, 264, 266; Ниса 66, 83, 142, 143; Мәида 41, 62, 63; Тәубе 42, 54, 56, 59, 67, 69, 74–78, 107; Һүд 5; Нұр 19; Қасас 60; Мұхаммед 22, 25, 26; Фатх 11, 15; Хұжрат 14, 16, 17; Хашыр 11–13, 16; Мұнафиқун 1, 4, 7.

МҮШРІК (АЛЛАҒА СЕРІК ҚАТУШЫ): Ниса 36, 46, 116; Мәида 76; Әнғам 110, 151; Нахыл 74; Ісра 23, 39; Хаж 31; Ғанкәбут 10, 11, 68; Рүм 28, 29, 31, 32; Ахзап 57; Сәбә 41; Лұқман 13; Зүхрүф 20, 21, 57–59; Жасия 23; Ахқаф 5; Мұхаммед 12.

МҮШРІКТИКТЕН (АЛЛАҒА БАСҚАНЫ ТЕҢЕУДЕН) САҚТАНУ: Шүғара 213; Қасас 88; Рүм 31; Зүмәр 65, 66; Ғафыр 66; Фүссилат 37; Мұхаммед 15, 36; Зәрят 51.

ПАЙДАСЫЗ ИМАН: Ғафыр 84, 85.

ТУРА ДІН: Тәубе 29, 33, 36; Нұр 25; Фатх 28; Саф 9; Бәййина 5.

ТУРА ЖОЛ: Фатиха 6. Бақара 142, 213, Әли Ғымыран 51, 101; Ниса 68, 175; Мәида 16; Әнғам 39, 87, 126, 161; Ағраф 16; Юныс 25; Һүд 65; Хыжыр 41; Нахыл 26; 121; Ісра 35; Хаж 54; Мүминүн 73; Нұр 46; Ясін 4, 61; Саффат 18; Шура 52; Зүхрүф 43, 61, 64; Ахқаф 36; Фатх 2, 20; Мүлік 22.

ТУРА ЖОЛДАҒЫЛАРҒА СӘЛЕМ: Таһа 47.

ТУРАЛЫҚ, АЗҒЫНДЫҚ: Бақара 175; Әнғам 125; Ағраф 30, 178, 186; Юныс 108, Рағид 27, 33; Ібраһим 4; Нахыл 36, 37; Ісра 15, 97; Кеьф 17; Нәміл 92, 93; Қасас 50, 56, 85; Рүм 29; Сәбә 24, 50; Фатыр 8; Зүмәр 23, 37, 38, 41; Ғафыр 33; Қалам 7.

ХАҚ ПЕН БАТЫЛ: Бақара 42; Ағраф 118; Ісра 81; Кеьф 56; Хаж 62; Лұқман 30; Сәбә 49; Ғафыр 5; Шура 24; Фатх 28; Саф 9.

ХАНИФ ДІН (НАҒЫЗ ДІН): Юныс 105, Нахыл 123.

8- ЖИҒАД (СОҒЫС)

ӘЛИ КІТАПҚА БАЙЛАНЫСТЫ ҰСТАМДЫЛЫҚ: Әли Ғымыран 149; Ғанкәбут 46.

5, 6, 12; Рағыд 3, 4; Нахыл 11–13, 65, 66, 68, 79; Юсыф 7; Рұм 19–25; Мүминүн 21, 30; Шүғара 7–9; Ғанкәбут 15, 24, 34, 35; Ясін 71; Сад 27; Шура 39; Дүхан 38, 39; Жасия 4; Мүлік 19; Тарық 5–7.

ОҚУҒА АЛЛАНЫҢ АТЫМЕН БАСТАУ: Ғалақ 1.

СҮРАСТЫРЫП ҮЙРЕНУ: Әнбия 7.

ХИКМЕТ: Бақара 251, 269; Ниса 54; Ахзап 34; Сад 20; Зүхрүф 63; Қамар 5 Жұма 2.

7- ДІН, ИМАН ЖӘНЕ ЖАҚСЫ-ЖАМАН ЖОЛ

ДІН: Бақара 132, 193, 217, 256; Әли Ғыман 19, 24, 83, 85; Ниса 46, 125, 146; Мәида 3, 54, 57, 77; Әнғам 161; Ағраф 29, 51; Әнфал 39, 49, 72; Тәубе 11, 12, 29, 33, 36, 122; Юныс 22, 105; Юсыф 40; Нахыл 52; Хаж 78; Нұр 2; 25; Ғанкәбут 65; Рұм 30, 32, 33, 43; Лүқман 31; Ахзап 5; Зүмәр 2, 3; Шура 13, 21; Фатх 28; Зәрият 6; Мүмтахина 8, 9; Саф 9; Ынфитар 9; Тин 7; Бәййіна 5; Мағун 1; Кәфирүн 6; Насыр 2.

ДІН КҮНІ (ҚИЯМЕТ КҮНІ): Фатиха 4; Хыжыр 35; Шүғара 82; Саффат 20; Сад 78; Зәрият 12; Уақиға 56; Мағарыж 26; Мүддәссир 46; Ынфитар 9, 15, 17, 18; Мүтаффифин 11.

ДІНГЕ ТОЛЫҚ МОЙЫНДАМАУ: Хаж 11, 12.

ДІНДЕ БӨЛІНУ: Әнғам 159.

ДІНДЕ ЗОРЛАУ ЖОҚ: Бақара 256.

ДІНДЕ ЫҚЫЛАС: Ағраф 26; Юныс 22; Ғанкәбут 65; Лүқман 32; Зүмәр 2, 11; Ғафыр 14.

ИМАН ЖӘНЕ ИСЛАМ: Хұжрат 14.

ИМАН ЖҮРЕК ЗЕЙНЕГІ: Хұжрат 7.

ИМАН КҮШІ: Нахыл 99, 100.

ИМАНДА АНЫҚТЫҚ: Бақара 260.

ИМАНДА ТҮРАҚСЫЗДЫҚ: Ниса 137.

ИМАННЫҢ ШАРТТАРЫ: Бақара 177; Ниса 136.

ИСЛАМ: Әли Ғыман 19, 85; Мәида 3; Әнғам 125; Зүмәр 22; Саф 7.

ИСЛАМ ТОЛЫҚ ДІН: Мәида 3.

ИСЛАМ ШЫНАЙЫ ДІН: Мәида 3.

ИСЛАМҒА БҮТІНДЕЙ КІРІНДЕР: Бақара 207.

КӘПІР, (КАФІР) (ҚАРСЫ КЕЛУШІ): Бақара 41, 217; Фүрқан 55, Тағабун 2; Нәбә 40.

80; Нұр 61; Фұрқан 44; Шұғара 28; Қасас 60; Ғанкәбүт 35, 43, 63; Ясін 62, 68; Саффат 138; Ғафыр 67; Зүхрүф 3; Жасия 5; Хұжрат 4; Хадид 17; Хашыр 14; Мүлік 10.

АҚЫЛ ИЕЛЕРІ: Бақара 164, 169, 197, 269; Әли Ғыман 7, 190; Мәида 100; Юсыф 11; Рағыд 19; Ібраһим 52; Нахыл 12; Сад 29, 42; Зүмәр 9, 18, 21; Ғафыр 54; Талақ 10.

АЛЛАДАН БАСҚАНЫҢ БІЛІМІ ШЕКТІ: Бақара 30, 33, 255; Юсыф 76; Лұқман 34.

АЛЛАДАН ҒЫЛЫМ ТАЛАП ЕТУ: Таа 114.

АНЫҚТАМАЙ БАҒА БЕРМЕУ: Ниса 94; Хұжрат 6.

ӘЛЕМ ЖӘНЕ АДАМ ТУРАЛЫ ОЙ ЖҮГІРТУ, ҚЫЗЫҚТЫРУ: Фүссилат 53; Зәрият 20, 21.

БАЛҒЕРЛІК, СИҚЫРШЫЛЫҚ: Бақара 102; Мәида 3, 90; Ғалақ 1-4.

БІЛГЕНІН ҮЙРЕТУДІҢ ХАЖЕТТІГІ: Бақара 129, 151, 159, 174; Тәубе 122; Ғабәсә 1-4.

БІЛМЕГЕН НӘРСЕГЕ ТАЛАСПАУ: Әли Ғыман 66; Исра 36.

БІЛМЕЙ ҮКІМ БЕРМЕУ: Әнғам 119, 144; Хаж 8; Лұқман 20; Ғафыр 83.

ҒЫЛЫМ ИЕСІНІН КӘДІРІ: Әли Ғыман 7, 18; Ниса 162; Исра 107; Хаж 54, Шұғара 197; Ғанкәбүт 43; Фатыр 28; Зүмәр 9; Мүжадәлә 11.

ҒЫЛЫМНЫҢ КӘДІРІ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМҒА ҚЫЗЫҚТЫРУ: Нахыл 43; Таа 114; Қасас 80; Зүмәр 9; Мүжадәлә 11; Ғалақ 1-5.

КЕЗІП КӨРУДІҢ ПАЙДАЛАРЫ: Әли Ғыман 137; Әнғам 6, 11; Юсыф 109; Нахыл 36; Хаж 46; Нәміл 69; Ғанкәбүт 20; Рүм 9, 42; Фатыр 44; Мүминүн 21, 82; Мұхаммәд 10.

ҚАЛАМ ЖӘНЕ ЖАЗУ: Қалам 1; Ғалақ 4, 5.

НАДАНДАРДАН АУЛАҚ БОЛУ: Бақара 67; Мәида 50; Әнғам 35; Ағраф 199; Һүд 46.

ОЙ ЖОРУҒА ІЛЕСПЕУ: Юныс 36; Хұжрат 12; Нәжім 28.

ОЙ ЖҮГІРТУ ЖӘНЕ ТҮСІНУ: Бақара 219, 266; Әли Ғыман 191; Мәида 18; Әнғам 50; Ағраф 176, 184; Юныс 24; Рағыд 3; Нахыл 11, 44, 69; Рүм 8, 21; Сәбә 46; Зүмәр 42; Жасия 13; Хашыр 21.

ОЙЛАНЫП ҒИБРАТ АЛЫНАТЫН КЕЙ УАҚИҒАЛАР: Юныс

77, 162; Мәида 12, 55, 58, 91, 106; Әнғам 72, 92, 162; Ағраф 170; Әнфал 3, 35; Тәубе 5, 11, 71; Юныс 87; Рағыд 22; Ібраһим 31, 37, 40; Мәрям 31, 55; Таһа 14, 132; Әнбия 73; Мүминүн 2, 9; Хаж 35, 78; Нәміл 3; Нүр 37, 56; Рүм 31, 39; Лүқман 4, 17; Ахзап 33; Фатыр 18, 29; Мүжадәлә 13; Мағарыж 22, 23, 34; Мүззәммил 20; Бәййина 5; (ЖҰМА НАМАЗЫ): Жұма 9, 10; (МҰНАПЫҚТАРДЫҢ НАМАЗЫ): Ниса 142; (МАС ХАЛІНДЕ НАМАЗ): Ниса 43; (СОҒЫСТА ЖАМАҒАТПЕН НАМАЗ): Ниса 102; (ТАҢ НАМАЗЫ): Нүр 58; (ЕКІНГІ НАМАЗЫ): Бақара 238; (ЖАШЫЙЫҚ НАМАЗЫ) Нүр 58.

НАМАЗДЫ ЖАҢЫЛЫС ЖӘНЕ МАҚТАН ҮШІН ОҚЫҒАНДАР: Мағұн 4–6.

НАМАЗДЫ ЖОЙҒАНДАР: Мәрям 59.

НАМАЗДЫ (САПАРДА) ҚЫСҚАРТЫП ОҚУ: Ниса 101.

НАМАЗДЫҢ ПАРЫЗ БОЛУЫ: Ниса 103.

НАМАЗДЫҢ УАҚЫТТАРЫ: Ісра 78, 79; Һүд 14; Таһа 136; Рүм 17, 18.

ОРАЗА: Бақара 183–185, 187, 196; (КӘППАРАТ ОРАЗАСЫ): Ниса 92; Мәида 89; Мүжадәлә 4.

ОРАЗА ҮШІН БОДАУ БЕРУ: Бақара 184.

ТӘЯММУМ: Ниса 43; Мәида 6.

ХАЖ ӘКБӘР; Тәубе 3.

ХАЖ ЖӘНЕ ҒҰМРА: Бақара 158, 196.

ХАЖЫЛАРДЫ СУМЕН ҚАМДАУ (Сікайә): Тәубе 19.

ХАЖЫЛЫҚТЫҢ ӘДЕПТЕРІ: Мәида 1–2.

ЫХРАМДА АҢ АУЛАУ: Мәида 95.

6– ҒЫЛЫМ, АҚЫЛ, ОЙ ЖҮГІРТУ, ҒИБРАТ

АДАМНЫҢ БІЛМЕЙТІН НӘРСЕЛЕРІ: Рағыд 8; Лүқман 43.

АДАМНЫҢ СЕЗІМІНЕН ТЫС КӨМЕСКІ (ҒАЙЫП)

ЖАҒДАЙЛАР: Бақара 33; Әнғам 59; Ағраф 188; Һүд 123; Нахыл 77; Кеьф 26; Мәрям 78; Фүрқан 6; Нәміл 65; Лүқман 34; Сәбә 48; Фатыр 38; Ясін 11; Хұжрат 18; Қалам 47; Жын 10, 26; Тәкуир 24.

АҚЫЛ ЖҰМСАУ ОЙ ЖҮГІРТУ: Бақара 44, 73, 75, 76, 164, 170, 171, 242; Әли Ғыман 65, 118; Мәида 58, 100; Әнғам 32, 126, 151; Ағраф 169; Әнфал 22; Юныс 16, 42, 100; Һүд 51; Юсыф 2, 109; Рағыд 4; Нахыл 12, 67; Әнбия 10, 67; Хаж 46; Мүминүн

54; Юныс 3; Ыүд 7; Рағыд 2; Хыжыр 85; Нахыл 3; Әнбия 30, 32; Фүрқан 59; Лұқман 10; Сәжде 4; Фүссилат 11; Қаф 38; Зәрият 47; Хадид 4; Талақ 12; Назигат 28.

КӨКТЕР МЕН ЖЕРДІҢ МЕНГЕРУІ АЛЛАҒА ТӘН: Бақара 107; Әли Ғымран 187; Мәида 40; Тәубе 116; Нұр 42; Фүрқан 7; Ясін 83; Зүмәр 62, 63; Шура 49; Зүхрүф 85; Жасия 27; Фатх 14; Хадид 2, 5; Бұруж 9.

КӨКТЕРДІҢ БАСТАПТА ТҮМАН БОЛҒАНДЫҒЫ: Фүссилат 11.

КӨКТЕРДІҢ ЖЕТИ ҚАБАТ ТҮРІНДЕ ЖАРАТЫЛУЫ: Бақара 29; Исра 44; Мүминүн 17, 86; Фүссилат 12; Талақ 12; Мүлік 3; Нұх 15; Нәбә 12.

КҮН МЕН АЙ КӨКТЕГІ ОРЫНДАРЫНДА АЙНАЛЫП ЖҮЗЕДІ: Ясін 40.

КҮН МЕН АЙДЫҢ УАҚЫТ БІЛІНУІ ҮШІН ЖАРАТЫЛУЫ: Әнғам 96; Рахман 5.

КҮННІҢ ӘРЕКЕТІ: Әнбия 33; Ясін 38.

КҮННІҢ ЖАРАТУШЫСЫ: Ағраф 54; Юныс 5; Әнбия 33.

ҚҰРЫЛЫҚТАҒЫ БӨЛІМДЕР: Рағыд 4.

ТАҚУИМ (КАЛЕНДАРЬ) (АЙ, ЖЫЛ МЕЗГІЛДЕРІ): Бақара 189, 194, 217; Мәида 2, 97; Әнғам 96; Юныс 5; Тәубе 5, 36; Нахыл 12; Исра 12; Хаж 47; Рұм 4; Сәжде 5; Мағарыж 4.

ТАУЛАРДЫҢ ЖАРАТЫЛЫСЫ: Рағыд 3; Хыжыр 19; Нахыл 15; Қаф 7; Назигат 32.

ТАУЛАРДЫҢ ҚОЗҒАЛУЫ: Нәміл 88.

5- ФИБАДАТ

ФИБАДАТХАНАЛАРҒА ҚҰРМЕТ: Бақара 114; Хаж 40.

ДӘРЕТ ЖӘНЕ БОЙ ДӘРЕТ (ҒҰСЫЛ): Мәида 6.

ЗЕКЕТ: Бақара 43, 83, 110, 177, 277; Ниса 77, 162; Мәида 12, 55; Ағраф 156; Тәубе 5, 11, 71; Мәрям 31, 55; Әнбия 73; Мүминүн 4; Хаж 74; Нәміл 3; Нұр 37, 56; Лұқман 4; Ахзап 33; Фүссилат 7; Мүжадәлә 13; Мүзәммил 20; Бәййина 5.

ЗЕКЕТ БЕРІЛЕТІН КІСІЛЕР: Тәубе 60.

ҚҰРБАН: Әнғам 162; Хаж 26-37.

ҚҰРБАН ЖӘНЕ НАМАЗ: Кәусәр 2.

МЕШПТТЕР АЛЛАНІКІ: Жын 18.

МЕШПТТЕРДІҢ ЖӨНДЕЛУІ: Тәубе 18, 19.

НАМАЗ: Бақара 3, 43, 45, 83, 110, 152, 177, 238, 239, 277; Ниса

Талақ 12; Тахрим 8; Мүлік 1; Мағарыж 50; Қиямет 4, 40; Мүрсәлат 23; Тарық 8.

АЛЛАНЫҢ МӘҢГІЛІГІ (БАҚА): Бақара 255; Фұрқан 58; Қасас 88; Рахман 26; Хадид 3.

4- ӘЛЕМГЕ БАЙЛАНЫСТЫ АЯТТАР

АЙ, БЕЛГІЛІ БІР МЕРЗІМГЕ ДЕЙІН ЖҮРЕДІ: Рағыд 2; Луқман 29, 30; Фатыр 13; Ясін 39, 40; Зүмәр 5; Рахман 5.

АЙ СӘУЛЕСІН КҮННЕН АЛАДЫ: Шәміс 2.

АЙДЫҢ ЖАРАТУШЫСЫ: Ағраф 54; Юныс 5; Әнбия 33.

АЙДЫҢ ЖАРАТЫЛЫСЫ: Фұрқан 61; Нұх 16.

АЛЛА, ЖАҢБЫРМЕН ӨЛІ ЖЕРГЕ ЖАН БЕРЕДІ: Нахыл 65; Рұм 50; Фатыр 9; Фүссилат 39; Зүхрүф 11; Жасия 5; Қаф 11; Габәсә 25–32.

АЛЛАНЫҢ ҒАРЫШТЫ БІЛЕУІ: Рағыд 2; Таһа 5; Фұрқан 59; Сәжде 4; Хадид 4.

АЯТҮЛ-КҮРСИ: Бақара 255.

ӘЛЕМДЕГІ ТӘРТІП: Әнбия 22; Рахман 2, 7; Мүлік 3, 4.

ӘЛЕМНІҢ ЖАРАТЫЛЫСЫ: Әнғам 101; Ағраф 54; Юныс 3; Һүд 7; Хыжыр 85; Нахыл 3; Әнбия 30; Фұрқан 59; Сәжде 4; Фүссилат 11; Қаф 38; Хадид 4; Талақ 12.

ҒАРЫШ: Ағраф 46, 48, 49, 54; Тәубе 129; Юныс 3; Һүд 7; Рағыд 2; Таһа 5; Әнбия 22; Мүминүн 86, 116; Фұрқан 59; Нәміл 26; Сәжде 4; Зүмәр 75; Ғафыр 15; Зүхрүф 82; Хадид 3, 4; Бұруж 15.

ҒАРЫШТЫ КӨТЕРГЕН ПЕРІШТЕЛЕР: Ғафыр 7; Хаққа 17.

ҒАРЫШТЫҢ ИЕСІ АЛЛА: Нәміл 26; Бұруж 15.

ЖЕРДІҢ ЖАРАТУШЫСЫ: Бақара 117; Әнғам 14, 73, 101; Фатыр 1; Шура 11; Зәрят 48; Тағабүн 3.

ЖЕРДІҢ ЖАРАТЫЛУЫ: Әнғам 101; Ағраф 54; Юныс 3; Һүд 7; Рағыд 3; Хыжыр 19, 85; Нахыл 3; Әнбия 30; Фұрқан 59; Сәжде 4; Фүссилат 9–11; Қаф 38; Зәрят 20; Хадид 4; Талақ 12; Нәбә 6.

ЖҮЛДЫЗДАРДЫҢ ЖАРАТУШЫСЫ: Ағраф 54.

КӨКТЕР МЕН ЖЕРДІҢ ЖАРАТУШЫСЫ: Бақара 117; Әнғам 14, 73, 101; Ібраһим 32; Хаж 65; Фатыр 1; Шура 11; Зәрят 47; Тағабүн 3; Назифат 27.

КӨКТЕР МЕН ЖЕРДІҢ ЖАРАТЫЛЫСЫ: Әнғам 101; Ағраф

22, 25; Мүминүн 91, 116; Қасас 70, 88; Фатыр 3; Сафпат 1–5; Сад 65, 66; Зүмәр 4–6; Гафыр 3, 16, 62, 65; Фүссилат 6; Зүхрүф 84; Дүхан 8; Хашыр 22, 23; Тағабүн 13; Мүзәммил 9; Ыхлас 1.

АЛЛА ЕЖЕЛДЕН БАР (ҚЫДЕМ): Бақара 255; Хадид 3.

АЛЛА ЕШ НӘРСЕГЕ ҰҚСАМАЙДЫ (МҰХАЛӘФӘТҮН ЛІЛ ХАУАДИС): Бақара 22; Әнғам 101; Мәрям 65; Шура 11; Ыхлас 4.

АЛЛА ЖАРАТУШЫ: Бақара 28, 29; Әли Ғымран 47; Мәида 17; Әнғам 73, 95, 101, 102; Ағраф 54; Рағыд 16; Хыжыр 86; Ісра 99; Нүр 45; Қасас 68; Рүм 27, 40, 54; Сәжде 7; Фатыр 1; Ясін 81; Зүмәр 62; Шура 49; Қамар 49, 50; Уақиға 57–59, 63–65; Хашыр 24; Тағабүн 2.

АЛЛА ҚАЛАҒАНЫН ІСТЕЙДІ (ИРАДЕ): Бақара 185 253; Әли Ғымран 26, 40; Мәида 1; Һүд 107; Ібраһим 27; Хаж 14, 18; Нүр 45; Қасас 68; Рүм 54; Шүғара 49; Бүрүж 16.

АЛЛА ӨЗІНДІГІНЕН БАР (ҚЫЯМ БІ-НӘФСІЙИ): Бақара 255.

АЛЛА СӨЙЛЕЙДІ (КӘЛАМ): Бақара 37; Ниса 164; Әнғам 34, 115; Ағраф 158; Кеьф 27, 109; Лүқман 27.

АЛЛА ТІРІ (ХАЯТ): Бақара 255; Әли Ғымран 2; Таьа 111; Гафыр 65.

АЛЛАДАН БАСҚА СИЫНЫП ТАБЫНАТЫН ЕШБІР ТӘҢІР ЖОҚ: Фатиха 5; Бақара 163, 255; Әли Ғымран 2, 6, 18, 62, 64; Ниса 87, 171; Мәида 73; Әнғам 39, 71, 74, 87, 151, 161; Ағраф 16, 59, 65, 73, 85, 158; Тәубе 31, 129; Һүд 2, 26, 50, 65, 84; Юсыф 38–40; Хыжыр 41; Рағыд 30; Нахыл 2; Ісра 35; Кеьф 110; Мәрям 36; Таьа 8, 14, 98; Әнбия 22, 25, 87; Хаж 34; Мүминүн 23, 91, 116, 117; Нүр 46; Нәміл 26, 59, 60, 64; Қасас 70–72, 88; Фатыр 3; Ясін 61; Сафпат 35; Сад 65; Зүмәр 2, 3, 6; Гафыр 3, 62, 66; Фүссилат 6; Сәжде 14; Зүхрүф 84; Дүхан 8; Ахқаф 21; Мұхаммед 19; Зәрият 51; Түр 43; Хашыр 22, 23; Тағабүн 13; Мүзәммил 9.

АЛЛАНЫҢ ӘР НӘРСЕГЕ ҚҰДЫРЕТІ ЖЕТЕДІ: Бақара 20, 106, 109, 148, 259, 284; Әли Ғымран 26, 29 65, 189; Ниса 133, 149; Мәида 17, 19, 40, 120; Әнғам 17, 37, 41, 65; Әнфал 41; Тәубе 39; Һүд 4; Нахыл 70, 77; Ісра 99; Хаж 6, 39; Мүминүн 18; Нүр 45; Фүрқан 54; Ғанкәбүт 20 Рүм 54; Фатыр 1, 4; Ясін 81; Шура 9, 21, 50; Ахқаф 33; Фатх 21; Хадид 2; Хашыр 6;

АЛЛАНЫҢ КӨМЕГІ: Әнғам 63, 64; Тәубе 25, 26; Насыр 1–3.

АЛЛАНЫҢ КӨМЕГІНЕ ЛАЙЫҚ БОЛҒАҢДАР: Хаж 40, 41.

АЛЛАНЫҢ КӨРКЕМ АТТАРЫ: Исра 110; Таһа 8; Хашыр 22–24.

АЛЛАНЫҢ МҮМІН МҮЖАЫДТЕРГЕ КӨМЕГІ: Әнфал 17, 26; Рұм 47.

АЛЛАНЫҢ НЫҒМЕТТЕРІ ЕСЕПСІЗ: Ибраһим 34; Нахыл 18.

АЛЛАНЫҢ РАХМЕТІ ӘР НӘРСЕНІ ҚАМТИДЫ: Ағраф 156; Гафыр 7.

АЛЛАНЫҢ РАХМЕТІНЕН КҮДЕР ҮЗБЕҢДЕР: Юсыф 87; Зүмәр 53.

АЛЛАНЫҢ СҮЙГЕН ХАЛКЫ ҚАНДАЙ БОЛУ КЕРЕК: Мәида 54, 55.

АЛЛАНЫҢ УӘДЕСІ ХАҚ: Гафыр 55; Жасия 32.

3– АЛЛАНЫҢ СИПАТТАРЫ

АЛЛА ӘР НӘРСЕНІ БІЛЕДІ (ҒЫЛЫМ): Бақара 29, 33, 231, 255, 282; Әли Ғыман 29; Мәида 7, 99; Әнғам 3, 59, 73; Һүд 5; Рағыд 8–10 Ибраһим 38; Нахыл 19, 23; Таһа 7, 98; Әнбия 110; Хаж 70, 76; Мүминүн 92; Қасас 69; Ғанкәбут 45, 52; Лүқман 23, 34; Сәжде 6; Сәбә 2; Фатыр 38; Зүмәр 7, 46; Гафыр 19; Фүссилат 47; Шура 12, 24, 25; Хадид 3, 4, 6; Мүжәдәлә 7; Хашыр 22; Тағабүн 4, 11, 18; Мүлік 13, 14.

АЛЛА ӘР НӘРСЕНІ ЕСТИДІ (СЕМІҒ): Бақара 127, 137, 181, 224, 227, 244, 256; Әли Ғыман 34, 35, 38, 121; Ниса 58, 134, 148; Әнғам 13, 115; Ағраф 200; Әнфал 61; Юныс 65; Юсыф 34; Ибраһим 39; Әнбия 4; Нүр 21, 60; Шүғара 220; Ғанкәбут 5, 60; Сәбә 50; Гафыр 20, 56; Фүссилат 36; Шура 11; Мүжәдәлә 1.

АЛЛА ӘР НӘРСЕНІ КӨРЕДІ (БАСАР): Бақара 96, 110, 233, 237; Әли Ғыман 15, 20; Ниса 58, 134; Исра 1, 17, 30, 96; Хаж 61, 75; Сәбә 11; Фатыр 31, 45; Гафыр 20, 44, 56; Шура 11, 27; Хадид 4; Мүжәдәлә 1; Мүлік 19; Іншиқак 15.

АЛЛА БАР (ҮЖУД): Әнғам 75–79; Нәмил 59–64; Қасас 71–73; Ғанкәбут 61, 63; Хадид 3; Мүлік 19, 30.

АЛЛА БІРЕУ ҒАНА (УАХДАНИЕТ): Бақара 163, 255; Әли Ғыман 2, 6, 18; Ниса 87, 171; Әнғам 19, 102; Тәубе 31; Һүд 14; Рағыд 16, 30; Нахыл 22, 51; Исра 42, 43; Таһа 8, 98; Әнбия

АЛЛАДАН ИМЕНУ: Бақара 74, 150; Әли Ғыман 175; Ниса 77; Тәубе 13; Ахзап 39; Фатыр 28.

АЛЛАНЫ ЖАҚСЫ КӨРУ: Бақара 165; Әли Ғыман 31; Тәубе 24.

АЛЛАНЫ ЖӘНЕ ПАЙҒАМБАРДЫ СҮЮ: Әли Ғыман 31.

АЛЛАНЫҢ АДАМ БАЛАСЫНА КЕҢШІЛІГІ: Нахыл 61.

АЛЛАНЫҢ АДАМЗАТҚА ҚАНШАЛЫҚ ЖАҚЫН ЕКЕНДІГІ: Қаф 16.

АЛЛАНЫҢ АДАМЗАТҚА ІЛТИПАТ ЖӘНЕ ЖОМАРТТЫҒЫ: Бақара 22; Ниса 95–99, 113, 141, 142; Нахыл 66–69, 71, 72, 78–81; Исра 11, 20, 21, 66, 70; Таһа 53, 54; Хаж 63, 65, 66; Мүминүн 18, 22; Нүр 21; Фүрқан 45–49; Қасас 71–73; Рүм 46; Лүқман 20; Сәжде 27; Ясін 33–35; 71–73; Ғафыр 61, 64, 79, 80; Зүһрүф 10–13; Жасия 12, 13; Уақиға 85; Қаф 6–11; Ғабәсә 24–32.

АЛЛАНЫҢ ӘДІЛЕТІ: Әли Ғыман 195.

АЛЛАНЫҢ БАР ЕКЕНДІГІНІҢ ДӘЛЕЛДЕРІ: Юсыф 105; Рағыд 2–5; Нахыл 10, 13, 65–69; Хаж 5; Ясін 32–44; Фүссилат 37, 39, 53; Шура 29, 32; Жасия 3, 6; Уақиға 58–72; Ғашия 17–20.

АЛЛАНЫҢ БІЛІМІ ӘР НӘРСЕНІ ҚАМТИДЫ: Ғафыр 7.

АЛЛАНЫҢ ҒЫЛЫМЫ ЖАЗУМЕН ТАУСЫЛМАЙДЫ: Кеъф 109.

АЛЛАНЫҢ ДОСТАРЫ: Юныс 62, 63.

АЛЛАНЫҢ ДІНІ: Әли Ғыман 83; Фатх 2.

АЛЛАНЫҢ ЖАРАТҚАНДАРЫНДА СӘЙКЕСПЕУШІЛІК ЖОҚ: Мүлік 3, 4.

АЛЛАНЫҢ ЖАРЫЛҚАУЫ ЖӘНЕ ҒАЗАБЫ: Хыжыр 49, 50.

АЛЛАНЫҢ ЖАРЫЛҚАУЫ ЖӘНЕ МЕЙІРІМІ: Кеъф 58.

АЛЛАНЫҢ ЖАРЫЛҚАУЫНЫҢ КӨРКЕМДІГІ: Ниса 116; Нәжім 32.

АЛЛАНЫҢ ЖӘНЕ ПАЙҒАМБАРДЫҢ ДҮШПАНДАРЫ ЕҢ ЖАҚЫН АҒАЙЫН БОЛСА ДА, ДОС ЕТІЛМЕЙДІ: Әнфал 13, 28.

АЛЛАНЫҢ ЖОЛЫНДА (ЗАҢЫНДА) ӨЗГЕРІС БОЛМАЙДЫ: Исра 77; Ахзап 38, 39; Фатыр 43; Фатх 23.

АЛЛАНЫҢ ЖҰМЫСТАРЫ: Рағыд 17.

АЛЛАНЫҢ ҚАРҒЫСЫ: Ниса 52, 118.

АЛЛАНЫҢ КАСЫНДА ЗАМАН: Әнғам 12.

АЛЛА ҒАЙЫПТЫ БІЛЕДІ: Тәубе 78; Хұжрат 18; Жын 26;
АЛЛА ҒАЙЫПТЫ ДА, КӨРНЕУДІ ДЕ БІЛЕДІ: Әнғам 73;
Тәубе 94, 105; Рағыд 9; Мүминүн 92; Сәжде 6; Зүмәр 46;
Хашыр 22; Жұма 8; Тағабүн 18.

АЛЛА, ЕЛШІСІН ҚОРҒАҒАН: Зүха 1-8; Шарх 1-8.

АЛЛА ЖӘНЕ ЕЛШІСІ ШЫНАЙЫ ЖЕҢІСКЕ ИЕ БОЛАДЫ:
Мүжадәлә 21.

АЛЛА ЗАЛЫМ ЕМЕС: Әли Ғыман 182; Ниса 40; Нахыл 33,
34. Кеъф 49; Хаж 10.

АЛЛА, КӨЗДЕРДІҢ ҚИЯНАТЫН ЖӘНЕ КӨКІРЕКТЕГІ
ҚҰПИЯНЫ БІЛЕДІ: Ғафыр 19.

АЛЛА, КӨКТЕР МЕН ЖЕРДІ АЛТЫ КҮНДЕ ЖАРАТТЫ:
Ағраф 54; Юныс 3; Ыүд 7; Фүрқан 59; Сәжде 4; Қаф 38;
Хадид 4.

АЛЛА, КӨМЕСТІ ДЕ КӨМЕСТІҢ ҚҰПИЯ СЫРЫН ДА
БІЛЕДІ: Таһа 7.

АЛЛА, ҚҰЛДАРЫНА ӨТЕ ІЛТИПАТТЫ: Шура 19.

АЛЛА, МҮМІНДЕРДІҢ ДОСЫ: Әли Ғыман 68; Хаж 78.

АЛЛА НАШАРЛАРДЫҢ ЖӘРДЕМШІСІ: Қасас 5.

АЛЛА, НҰРЫН ТОЛЫҚТАСТЫРАДЫ: Тәубе 23; Саф 8.

АЛЛА, ОҢАЙЛЫҚ ҚАЛАЙДЫ: Бақара 185.

АЛЛА, ПАЙҒАМБАРЛАРДАН УӘДЕ АЛҒАН: Ахзап 7.

АЛЛА, РАСЫНДА ЖАЛҒЫЗ. СОНДЫҚТАН АЛЛАҒА ҒАНА
ҒИБАДАТ ЕТІЛЕДІ: Таһа 14.

АЛЛА ТІРІЛТЕДІ, ӨЛТІРЕДІ: Хыжыр 23.

АЛЛА, УӘДЕСІНЕН АЙНЫМАЙДЫ: Ібраһим 47; Хаж 47; Рүм 6.

АЛЛА ҮШЕУ ЕМЕС: Ниса 171.

АЛЛА, ҮШТІҢ ҮШІНШІСІ ДЕГЕНДЕР КӘПІР БОЛДЫ: Ниса 73.

АЛЛАҒА ДЕГЕН УӘДЕЛЕРІН БҮЗҒАНДАР: Бақара 27.

АЛЛАҒА, ЕЛШІСІНЕ ҚҰРМЕТ: Хұжрат 1.

АЛЛАҒА ЕШБІР ЖАҚСЫЛЫҚ-ЖАМАНДЫҚ ЖАСЫРЫН
БОЛМАЙДЫ: Лұқман 16.

АЛЛАҒА ЕШБІР НӘРСЕ ЖАСЫРЫН БОЛМАЙДЫ: Мүжадәлә 7.

АЛЛАҒА ЖӘНЕ ЕЛШІСІНЕ БОЙСҰНУ: Ниса 13, 14, 69, 80;
Мәида 92; Әнфал 20, 24; Нұр 52, 54; Ахзап 36, 71; Мұхаммед
33; Фатх 17; Хұжрат 14; Хашыр 4; Тағабүн 12.

АЛЛАДАН БАСҚА ЕШКІМ БІЛМЕЙТІН НӘРСЕЛЕР: Лұқман 34.

АДАМНЫҢ ДӘРЕЖЕСІ: Бақара 34; Ағраф 11, 172, 173; Хыжыр 29, 30; Исра 61, 62, 70; Таъа 55; Тағабун 3; Тин 1–5.
АДАМНЫҢ ЖАРАТЫЛУЫ: Бақара 28, 30; Әли Ғыман 6; Ниса 1; Әнғам 2, 98; Ағраф 11, 189; Хыжыр 26, 28; Нахыл 4, 72; Исра 99; Таъа 55; Хаж 5; Мүминүн 12–14, 79; Фүрқан 54; Рұм 19, 20, 54; Лұқман 34; Сәжде 7–9; Фатыр 11; Ясін 36, 77; Сафрат 11; Сад 71, 74; Зүмәр 6; Ғафыр 64, 67; Жасия 4; Қаф 16; Нәжім 45, 46; Уақиға 57–59; Нұх 14, 19; Қиямет 37–39; Инсан 1–2; Мүрсәлат 20–22; Ғабәсә 18–20; Тарық 5–7; Тин 1–5; Ғалақ 2.

ӘРКІМНІҢ ҒАМАЛЫНА ҚАРАЙ ДӘРЕЖЕСІ БАР: Әнғам 132; Ахқаф 19; Инсан 1, 2; Ләйіл 4.

БҮКІЛ ӘЛЕМ АДАМ БАЛАСЫНЫҢ ПАЙДАСЫ ҮШІН ЖАРАТЫЛДЫ: Бақара 29; Рағыд 2, 4; Ибраһим 32, 34; Нахыл 5–14, 78, 80, 81; Исра 70; Әнбия 30–32; Хаж 36, 37, 63–65; Шура 132–134; Нәміл 60–64, 86; Қасас 71–73; Ғанкәбут 60–63; Рұм 20, 25 50; Лұқман 20, 31; Сәжде 37; Сәбә 24; Фатыр 12, 13, 27, 28; Ясін 33, 36; Зүмәр 6, 21; Ғафыр 61, 64, 79, 80; Зүхрүф 10, 13; Жасия 12, 13; Жасия 12, 13; Қаф 7–11; Рахман 1–12; Уақиға 58, 59, 63–65, 68–73; Назигат 30; Нәбә 6–16.

2- АЛЛА

АЛЛА, АДАМ БАЛАСЫН БОСҚА ЖАРАТПАҒАН: Мүминүн 115.

АЛЛА, АДАМ БАЛАСЫНА ЖАҚСЫ-ЖАМАНДЫ ТАНЫТҚАН: Шәміс 8; Бәләд 10.

АЛЛА, АДАМ БАЛАСЫНА ЗҮЛЫМДЫҚ ҚЫЛМАЙДЫ: Тәубе 70; Әнғал 51; Юныс 44–47; Һуд 101; Рұм 9; Қаф 29.

АЛЛА, ӘР УАҚЫТТА ЖАРАТУДА: Рахман 29.

АЛЛА, ӘР НӘРСЕНІ ЕҢ КӨРКЕМ ТҮРДЕ ЖАРАТҚАН: Сәжде 17.

АЛЛА, ӘРКІМНІҢ КҮНКӨРІСІН БӨЛШІ БЕРЕДІ: Зүхрүф 32.

АЛЛА, БАҚЫЛАУШЫ: Ниса 1.

АЛЛА, БІЛУШІЛЕРДІҢ БІЛУШІСІ: Тин 8.

АЛЛА, БІР НӘРСЕНІ ӘШКЕРЕЛЕСЕҢДЕР ДЕ ЖАСЫРСАҢДАР ДА БІЛЕДІ: Ахзап 54; Мүмтахина 1; Тағабун 4; Мүлік 13.

1- АДАМ БАЛАСЫ

- АДАМ БАЛАСЫ АЛЛАҒА МҮХТАЖ: Фатыр 15
 АДАМ БАЛАСЫ АЛЛАНЫҢ АМАНАТЫН ҮСТІНЕ АЛДЫ:
 Ахзап 72, 73; Хашыр 21.
 АДАМ БАЛАСЫ БІР-АҚ ҮММЕТ ЕДІ: Бақара 213.
 АДАМ БАЛАСЫ ФИБАДАТ ҮШІН ЖАРАТЫЛҒАН: Хыжыр
 99; Зәрят 56, 57; Мүлік 2; Жын 16, 17.
 АДАМ БАЛАСЫ ЖЕР ЖҮЗІНІҢ ХАЛИФАСЫ: Бақара 30;
 Әнғам 165; Ағраф 69, 74; Юныс 14, 73; Нәміл 62; Фатыр 39;
 Сад 26.
 АДАМ БАЛАСЫ КӘПЕРСІЗ: Әнбия 1-3.
 АДАМ БАЛАСЫ МЕН ЖЫННЫҢ ЖАРАТЫЛЫС МАҚСАТЫ:
 Зәрят 16.
 АДАМ БАЛАСЫ НӘШЕР ЖАРАТЫЛҒАН: Ниса 28.
 АДАМ БАЛАСЫ ӨЗІ ІСТЕГЕНДЕРІНІҢ ЖАЗАСЫН
 ТАРТАДЫ: Рұм 41; Шура 30, 34.
 АДАМ БАЛАСЫ ӨЗІМШІЛ ЖАРАТЫЛҒАН: Мағарыж 19-21;
 Фажыр 16, 20.
 АДАМ БАЛАСЫ РУЛАРҒА, ҰЛТТАРҒА БӨЛІНГЕН: Хұжрат 13.
 АДАМ БАЛАСЫН ТОЗАҚҚА ТҮСІРЕТІН КЕСІРЛЕР:
 Мүддәссір 43-47.
 АДАМ БАЛАСЫНА АЛЛА КҮРЕ ТАМЫРЫНАН ДА
 ЖАҚЫН: Қаф 16.
 АДАМ БАЛАСЫНА ОҚУ-АҒАРТУ ҮЙРЕТУ: Рахман 3, 4.
 АДАМ БАЛАСЫНА ТУРА ЖОЛ КӨРСЕТІЛДІ: Инсан 3.
 АДАМ БАЛАСЫНЫҢ АРАЛАРЫНДА АЙЫРМАШЫЛЫҚ
 БОЛУДЫҢ СЕБЕБІ: Зүхрүф 32.
 АДАМ БАЛАСЫНЫҢ ЖАҒДАЙЫ: Юныс 12; Һүд 9-11; Юсыф
 11; Исра 11, 70, 83, 84; Кеъф 54; Әнбия 37; Хаж 66; Рұм 33-36;
 Фатыр 32; Зүмәр 8, 49; Фүссилат 49-51; Шура 48; Тағабүн 2, 3;
 Мағарыж 19-22; Бәләд 4; Ғадят 6-8.
 АДАМ БАЛАСЫНЫҢ НӘСІЛІ: Ниса 1.
 АДАМ БАЛАСЫНЫҢ ӨЗІНДЕ ФИРАТ БАР: Фүссилат 53;
 Жасия 4; Зәрят 21; Тарық 5-7.
 АДАМ БАЛАСЫНЫҢ ШАМАСЫЗДЫҒЫ: Мәида 30, 31;
 Нахыл 4.

МАЗМҮНДЫҚ ТҮСІНІКТЕР

- 1- АДАМ БАЛАСЫ
- 2- АЛЛА
- 3- АЛЛАНЫҢ СИПАТТАРЫ
- 4- ӘЛЕМГЕ БАЙЛАНЫСТЫ АЯТТАР
- 5- ҒИБАДАТ
- 6- ҒЫЛЫМ, АҚЫЛ, ОЙ ЖҮГІРТУ, ҒИБРАТ
- 7- ДІН, ИМАН ЖӘНЕ ЖАҚСЫ-ЖАМАН ЖОЛ
- 8- ЖИҺАД (СОҒЫС)
- 9- ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІП
- 10- ҚҰРАН
- 11- МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ (АХЛАҚ)
- 12- ӨЛІМ ЖӘНЕ ӨЛІМНЕН KEЙІНГІ АХУАЛ
- 13- УЙ-ІШІ ТӘРТІБІ
- 14- ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨМІР

- Ы -

ЫБЫРАНИМ: Бір пайғамбардың аты (24 жерде бар).

ЫҒРАЗ: Бұру, айту, жалтару. Мүғріз – бет бұрушы, жалтарушы (53 жерде бар).

ЫДРИС: Бір пайғамбардың аты, (2 жерде бар).

ЫҒТИКӘФ: Бой ұсыну, мүлгу. Әсіресе, рамазан айында мешітте өткізілетін ерекше ғибадат (10 жерде бар).

ЫҒТИРАФ: Мойындау, кінәсін өзі айту, ығтираф ету.

ЫСМАҒИЛ: Бір пайғамбардың аты (12 жерде бар).

ЫСХАҚ: Бір пайғамбардың аты (4 жерде бар).

- І -

ІЗІН: Рұхсат, нұсқау, бұйрық, кеңшілік (41 жерде бар.)

ІЛЯС: Бір пайғамбардың аты (2 жерде бар).

ІФТИРА: Қаралау, жала кою, болмаған нәрсені болды деу. Орынсыз сөйлеу, болмайтын нәрсені болды, жоқ нәрсені бар, бар нәрсені жоқ деп іфтира ету (71 жерде бар).

- Ю -

ЮНЫС: Бір пайғамбардың аты (4 жерде бар).

ЮСЫФ: Бір пайғамбардың аты (27 жерде бар).

- Я -

ЯЖУЖ–МАЖУЖ: Яфас ұрпағынан болған бір бұзақы ел. Хадис кітаптарында заман ақырға таяғанда Яжуж–Мажуж шығатындығы білдірілген (2 жерде бар).

ЯХЯ: Бір пайғамбардың аты (5 жерде бар).

ЯЪДИ: Мұса ғаләһиссәләмның үмметі (9 жерде бар).

Құран Кәримде: Аттары бар, бірақ пайғамбарлығында қайшылық болғандар:

ЗҮЛҚАРНАЙЫН: (3 жерде бар).

ҒҮЗАЙЫР: (Бір жерде бар).

ЛҮҚМАН: (Екі жерде бар).

ХАЛИФА: Орынбасар, мұрагер, артқы (2 жерде бар).

ХАЛЫҚ: Жаратушы. Махлұқ – жаратылған (310 жерде бар).

ХАКИМ: Аса дана, хікмет иесі (81 жерде бар).

ХАҚ: Шындық, растық, шынайы, ақы, үлес, сыбаға, тиесі, хақ (242 жерде бар).

ХАМ: Араптар жаһилиет дәуірінде немересі ер жетіп жұмысқа жараған немесе он ботаның әкесі болған кәрі бураны «Хам» деп азат етіп қоя беретін болған.

ХАРАМ: Дін бойынша тыйым салынған нәрсе, ішіп-жеуге, қолдануға жарамайтын нәрсе. Арам (71 жерде бар).

ХАУАРИ: Ғайса ғаләйһиссәләмнің көмекшілері (5 жерде бар).

ХҮЗҮР: Әзір болу, дайын болу, үлкен орын. Алланың хұзұры: Алланың алды (22 жерде бар).

ХҮКИМ: Бұйрық, билік, басқарушылық, ықпал (89 жерде бар).

ХІКМЕТ: Терең сыр, даналық, керемет, ғажайып, көмескі маңыз (20 жерде бар).

- Һ -

ҺАРҮН: Бір пайғамбардың аты (20 жерде бар).

ҺӘЛАК: Жоқ болу, типыл болу. Ылак – жоқ ету, жоғалту, ойран қылу (68 жерде бар).

ҺИДАЙӘТ: Туралық, тура жол. Ытида – тура жолға түсу, тура жол табу (106 жерде бар).

- Ш -

ШАЙТАН: Хақтан ұзақтасқан, әмірге қарсы келген, азғырушы, Ібіліс ғазезіл (89 жерде бар).

ШАФАҒАТ: Қолдау, кінәсін тілеп алу, болысу (31 жерде бар).

ШЕРК: Ортақ, серік. Ішрак – шерік қату, ортақ қосу, серігі бар деу. Мүшрік – Аллаға ортақ қосушы, Алланың серігі бар деуші (104 жерде бар).

ШЕЪИТ: Алла жолында өлтірілген, хақ жолында жан қиған, Және әр жерде әзір ұғымындағы Алланың бір сипаты. Шаъит – куә, айғақ, көзі керген (80 жерде бар).

ШҮҒАЙЫП: Бір пайғамбардың аты (12 жерде бар).

ШҮКІР: Шүкір ету, қанағат ету. Шәкір – шүкірлікті қабылдаушы. Шүкір етуші. Нәшүкір – шүкірсіз. Шәкүр – өте шүкір етуші (75 жерде бар)

көкейіне қондырылуы, уахи етілуі немесе нұсқалуы (77 жерде бар).

УӘЙІЛ: Одағай сөз. Араптар біреудің қылығын жақтырмағанда айтады. «Нендей өкініш» деген мағына берілді (39 жерде бар).

УӘСУӘСӘ: Сайтанның көңілге күдік салуы, іштей азғыруы, делсалдық (5 жерде бар).

- Ү -

ҮММЕТ: Топтық, ел, қауым, жамағат, жол (64 жерде бар).

- Ф -

ФАЗЛ: Артық, артықшылық. Тафзил – арттыру, артылту (104 жерде бар).

ФАЛАХ: Құтылу, бақытқа ие болу (40 жерде бар).

ФАСАТ: Бұзықтық, бүліншілік. Фасық – бұзық. Муфсит – бұзушы (104 жерде бар).

ФАТР: Жарату, жоқтан бар ету. Фытрат жаратылыс (17 жерде бар).

ФАТХ: Есік ашу, араны ашу, бір қаланы немесе мемлекетті қолға түсіру (37 жерде бар).

ФӘУЗ: Қолы жету, мақсатына ұласу (29 жерде бар).

ФЕРҒАУЫН: Көне дәуірде Мысыр патшасына берілген атақ (74 жерде бар).

ФҮХУШ: Ұятсыздық, арсыздық, зина (34 жерде бар).

ФЫРДАУС: Бір жаннаттың аты (2 жерде бар).

ФИҒЛ: Іс, жұмыс, етістік. Фағіл – істеуші. Мәфғул – істелген (102 жерде бар).

ФІДИЕ: Бодау, төлеу (13 жерде бар).

ФІТНЕ: Бұзақылық, сотқарлық, қиқарлық (34 жерде бар).

- Х -

ХАБАР: Бір жағдай жөнінде оны көрмегенге берілген мәлімет, хабар (6 жерде бар).

ХАБИР: Толық хабар алушы, әр нәрсені білуші (52 жерде бар).

ХАЙЫЗ: Етеккір (9 жерде бар).

ХАЙЫР: Жақсылық, игілік, қайыр (139 жерде бар).

СҮР: Қиямет күні Исрафил ғалейһиссәләмнің үрлейтін сұры (10 жерде бар).

СҮБХАН: Пәктеу, мақтау, дәріптеу, Сүбхан Алла – Алла кемшіліктен пәк (93 жерде бар).

СҮЛЕЙМЕН: Бір пайғамбардың аты (17 жерде бар).

СЫХР: Келемеждеу, мазақтау, тәлкектеу, Тесхир – іске қосу, еркіне беру (45 жерде бар).

– Т –

ТАҒАТ: Бой ұсыну, ғибадат қылу (74 жерде бар).

ТАҒҰТ: Азғын, жолдан шыққан, сайтан, пұт, бұзақылардың басы (2 жерде бар).

ТАЙЙИБ: Жақсы, көркем, әдемі, хош иіс (59 жерде бар).

ТАҚУА: Сақтану, сақсыну, қорқу, қорғану, бойын аулаққа салу, ұқыпты болу, тыңғылықты болу. Мұттақи: Тақуа, сақсынушы (292 жерде бар).

ТАЛАҚ: Босану, ажырасу, неке бұзу, талақ болу; талақ қылу (14 жерде бар).

ТАУАФ: Айналу, әсіресе Меккедегі Кағбаны айналу, тауаф қылу (27 жерде бар).

ТӘКЛИФ: Міндет жүктеу, ауыршылық салу (8 жерде бар).

ТӘҚЗИП: Шын сөзді өтірікке ұйғару, жасынға шығару, біреудің өтірігін шығару, тойтарыс беру (187 жерде бар).

ТӘУӘККҮЛ: Тәуекел қылу, шынайы турде Аллаға сеніп батыл кірісу (79 жерде бар).

ТӘУБЕ: Күнәдан бас тарту, райдан қайту, істегеніне өкіну (88 жерде бар).

ТӘЯММҮМ: Су жоқта топырақпен дәрет алу, тәям соғу (2 жерде бар).

ТҰББАҒ: Бір жердің аты (2 жерде бар).

ТҮР: Түр тауы (10 жерде бар).

– У –

УАСИЛА: Араптар жаһилиет дәуірінде бір мал тұңғыш рет еркек тапса, тиіспей, егер бір ұрғашы, бір еркек егіз тапса; еркегін «Уасила» деп азат етіп қоя беретін еді (бір жерде бар).

УАХИ: Бір нұсқаудың Алла тарапынан пайғамбардың

(бір жерде бар).

РАХЫМ: Бойға біткен баланың іште жататын орны, жатыр. Үлүл архам – жатырлас, туыс (13 жерде бар).

РАХЫМ, РАХМЕТ: Жақсылық, игілік, ізгілік, мейірім, қайырым, рақым, қамқорлық (156 жерде бар). Рахман – аса қамқор (57 жерде бар). Рахим – ерекше мейірімді (117 жерде бар).

РҰХ: Жан, Құран, уахи, Жәбрәйіл ғаләһыссәләм (24 жерде бар).

РҰХБАН: Сопылық, ғалымдық (4 жерде бар).

РҮКҮҒ: Бас ию, еңкею, рүкүғ қылу (9 жерде бар).

- С -

САБИ: Жұлдызға табынушы, мәжуси (3 жерде бар).

САДАҚА: Рас айту. Тасдиқ – растау, растығын мойындау. Сыддиқ – өте шыншыл. Садақа – қайыр-садақа (112 жерде бар).

САИБА: Араптар жаһилиет дәуірінде аурудан сақайғанда немесе бір қауіп-қатерден аман қалғанда «Саиба» деп бір түйені азат етіп қоя беретін болған (бір жерде бар).

САИХА: Ащы дауыс, ғазап (13 жерде бар).

САЛАТ: Яһудилердің ғибадатханасы. (1 жерде бар).

САЛИХ: Бір пайғамбардың аты (8 жерде бар). Салих ғамал – тура ғамал, түзу іс (188 жерде бар).

САМАД: Мүңсыз, бай, ешкімге мұқтаж емес (бір жерде бар).

САУМ: Ораза (13 жерде бар).

САХИП: Ие, жолдас. Асхабу-л-жаннә – жаннаттықтар, Асхабу-н-нар – тозақтықтар (206 жерде бар).

СӘБӘ: Йәмән өлкесіндегі бір жердің аты, Білқыс атты әйел патшасы болған (2 жерде бар).

СӘЖДЕ: Бас қою, сәжде қылу (90 жерде бар).

СӘЛУА: Бөдене (3 жерде бар).

СӘМӘН: Баға, нарық, күн (10 жерде бар).

СӘМИҒ: Аса естуші, әр нәрсені естуші (47 жерде бар).

СӘМУТ: Бір әлдің аты, сәмут қаумы (26 жерде бар).

СҮЛТАН: Патша, қуат, дәлел. Салтанат – патшалық, еріктілік (39 жерде бар).

НАСРАНИ, НАСАРА: Христиан (15 жерде бар).

НЭЗР: Атау, айтқан мал немесе басқа ғибадат. Нүзур – қорқыту, ескерту. Нәзир – қорқытушы, ескертуші. Пайғамбар (133 жерде бар).

НЭФАҚА: Пайдаланатын нәрсе, қаражат, азық, әсіресе ердің әйеліне беретін міндетті нәфақасы. Инфақ – пайдаландыру, тиісті орынға мал сарп қылу, Алла жолында мал жұмсау, қоғамдық көмек істеу (77 жерде бар).

НЭФС: Жан, тіршілік, демалыс, ынта, әдемі (245 жерде бар).

НИФАҚ: Екібеткейлік. Мұнафық – екібеткей, іші кәпір, сырты Мұсылман (34 жерде бар).

НҮСРАТ: Жәрдем. Ансар – жәрдемші. Насир – өте жәрдем етуші (97 жерде бар).

НҮТФА: Жыныстық тамшы. Мәни суы – шаууат суы.

НҮХ: Бір пайғамбардың аты. (43 жерде бар).

НҮБУӘТ: Пайғамбарлық. Нәби – пайғамбар, хабаршы (44 жерде бар).

НҮЗҮЛ: Тусу. Инзәл – тусіру. (163 жерде бар).

НЫҒМЕТ: Ырыс, игілік, сыйлық, бақтиярлық, рақаттық. Нағим – нығметке бөлеуші. Әрі бір жаннаттың аты (130 жерде бар).

- P -

РАББ: Алланың аттарынан бір атау, ұғымы: Жоқтан бар етіп, толықтырып, асыраушы, тәрбиеші, ие, меңгеруші, қожайын, патша. Бұл аудармада Алланың атына келген атаулар «Рабб» түрінде жазылды. Айталық: Раббы, Раббым, Раббың (918 жерде бар).

РАСС: Бір елдің аты (2 жерде бар).

РАСИХ: Ғылымда озат болған (2 жерде бар).

РӘЪИНӘ: Біреуден ақша не басқа нәрсе алғанда орнына қойған нәрсе «Алған ақшасының орнына қылышын рәинә қойды» (3 жерде бар).

РАЪИП: Христиандардың дүниеден безген сопысы, ғалымы.

РИСАЛАТ: Елшілік, пайғамбарлық (10 жерде бар). Расул – елші, пайғамбар (235 жерде бар).

РҮМ: Түркияның (Анатолияның) көне аты. Және рұм халқы

ҚҰРАН: Оқу, Құран Кәрим (70 жерде бар).

ҚЫСАС: Өш алу, кек қайтару, кісі өлтірген кісінің өзін өлтіру.

- Л -

ЛАҒЫНЕТ: Қарғыс, лағынет айту. Малғун – қарғалған, қарғыс тиген (43 жерде бар).

ЛҮТ: Бір пайғамбардың аты (17 жерде бар).

- М -

МАҒРИФЕ: Тану, сезіну.

МАҒРУФ – танылған немесе дұрыстыққа сәйкес (41 жерде бар).

МӘДЯН: Жердің аты (10 жерде бар).

МӘЖҮС: Шоқынушы (1 жерде бар).

МӘКІР: Әдіс жасау, жөнін табу, ыңғайын келтіру, қайлалау (47 жерде бар).

МӘННА: Тие сахарасында Ысрайыл ұрпақтарына күдіретше түскен көрек, күдірет шекері (4 жерде бар).

МӘСС, МИСАС: Ұстау, соқтығу, тию, тиісу (61 жерде бар).

МӘУТ: Өлім (163 жерде бар). Мәйте – өлексе, арам өлген мал (4 жерде бар).

МҮСА: Бір пайғамбардың аты (136 жерде бар).

МҮХАММЕД: Ең соңғы пайғамбардың аты. Ұғымы: мақтаулы, мақталған (4 жерде бар). Ахмәд – өте мақтаулы (1 жерде бар). Және: Бәшир – қуандырушы; нәзир – қорқытушы, ескертуші; рауф – мүләйім, биазы; рахим – өте мейірімді. Және «Сені бүкіл әлемге рахмет етіп жібердік» делінген. Негізінен Құран Кәрим Мұхаммед Ғалейһиссәләмға түскендіктен тәпсірлерде сөйлемдердегі екінші жақ есімдіктің орнына «Әй, Мұхаммед!»,- деп келеді. Бұл аудармада Мұхаммед ғалейһиссәләм деп жазылды.

МҮХИТ: Баурап алушы, толық меңгеруші (4 жерде бар).

- Н -

НАҚА: Іңген, аруана, Салых пайғамбардың мұғжизасы (7 жерде бар).

ЗАРБ: Ұру, баян ету, мысал келтіру (59 жерде бар).

ЗӘЙТҮН: Жемісінен май шығатын әрі желінетін зәйтін ағашы және зәйтін жемісі (4 жерде бар).

ЗӘУЖ: Екі нәрседен біріккен нәрсенің бір сыңары, ерлі-зайыпты кісінің әрқайсысы (80 жерде бар).

ЗЕКЕТ: Тазалық, пәктік, кісінің өз малынан жылына белгілі мөлшерде міндетті түрде жоқ-жітікке беретін қоғамдық жәрдемі. Малдың кірі (32 жерде бар).

ЗҰХА: Күн көтерілген мезгіл, бие байлайтын уақ (7 жерде бар).

ЗІКІР: Бір нәрсені еске сақтау, ауызбен айту, баян ету, белгі, уағыз, насихат (196 жерде бар).

- И -

ИҚАМЕ: Орындау, атқару, істеу, тұрғызу. Ақиму-с-салата - намазды толық орындаңдар делінген түрде намазға байланысты (43 жерде бар).

ИМАН: Сенім, наным, илану, иман келтіру. Әлләзина аману: Сондай иман келтіргендер, Аллаға сенгендер, қысқаша: Мүміндер (336 жерде бар).

ИСРАИЛ: Яқұп пайғамбардың аты. Көбінесе Исраил ұлдары делінген түрде келеді (43 жерде бар). Яғқұп (16 жерде бар).

- К -

КӘЛАЛӘ: Әке-шешесі әрі баласы жоқ біреу.

КӘФҮР: Бір хош иісті ағаштың шайыры (бір жерде бар).

КӘФІР: Шындыққа мойындамаған, Аллаға сенбеген. Күфір - қарсы келушілік, күпірлік. Кәффәрат - бір нәрсенің үстін жабу, төлеу салу, бодау беру, кунәсін кешу (612 жерде бар).

КЕФИЛ: Ие, порым, уәкіл (10 жерде бар).

- Қ -

ҚАЙЙҰМ: Өзіндігінен мықты тұрушы, әр нәрсені қорғаушы Алла (3 жерде бар).

ҚАРИА: Ауыл, мекен, қала, мемлекет, өлке (56 жерде бар).

ҚИССА: Баян ету, тусіндіру, әңгіме, хикая (24 жерде бар).

жарылқану, тілеу. Гаффар, гафұр – өте жарылқаушы (224 жерде бар).

ГЫЖЛ: Бұзау (10 жерде бар).

ГЫЗЗЕТ: Құрмет, үстемдік. Газиз – өте үстем. (120 жерде бар).

ГЫЛЫМ: Білім, таным. Тағлим – үйрену, білгізу. Тағаллұм – үйрену, білім алу. Галым – білуші білген. Галлама – зор галым, өте білімді. Галим – әр нәрсені білуші, өте білуші (719 жерде бар).

ГЫСИЯН: Қарсы келу, кунә істеу. Гаси – қылмысты күнәкар (32 жерде бар).

- Д -

ДАУЫТ: Бір пайғамбардың аты (16 жерде бар).

ДӘЙПН: Борыш, аласы-бересі, (6 жерде бар).

ДІН: Бой ұсыну, күлшылық, шарифат, насихат, иман, тақуалық, әдет жағдай, жол, мелләт, хукім, басқару, жаза, бодау, есеп, т.б. (92 жерде бар).

- Ж -

ЖАНН: Жын-шайтанның атасы (7 жерде бар).

ЖАННАТ: Бау-бақша, ұрмақ, ұшпақ, бейіс (143 жерде бар).

ЖАҒАННАМ: Тозақ (77 жерде бар).

ЖАҒЫЛ: Білімсіздік. Жағил – білімсіз, надан (25 жерде бар).

ЖИҒАТ: Тырысу, күресу, әсіресе Алла жолында соғысу (42 жерде бар).

ЖЫБТ: Пұт (7 жерде бар).

- З -

ЗАЛАЛАТ: Адасу, жолдан шығу. Залл – адасушы, жолдан шыққан (199 жерде бар).

ЗАЛАМА: Әділетсіздік істеу, біреудің хақын жеу, зұлымдық істеу және қараңғылық деген ұғымды да береді (421 жерде бар).

ЗӘКЕРИЯ: Бір пайғамбардың аты (7 жерде бар).

ЗАҚҚҰМ: У, Занар, тозақтағы бір ұлы ағаштың аты (3 жерде бар).

- ГАД:** Бір елдің аты, Гад қауымы (20 жерде бар).
ГАДЛ: Әділет, туралық. Гаділ – турашыл, түзу (27 жерде бар).
ГАДН: Бір жаннаттың аты (11 жерде бар).
ГАДУ: Дұшпан, қастықшыл (66 жерде бар).
ГАЖАЛЕ: Асығыс. Істіғжал – асығыс тілеу, асықтыру (36 жерде бар).
ГАЖАП: Таңырқау, қайран қалу (27 жерде бар).
ГАЖЕМ: Арап емес, тілі кемшіл (4 жерде бар).
ГАЖЫЗ: Шамасыз, нашар. Ығжаз – нашарлату, әлсіздету (27 жерде бар).
ГАЗАМЕ: Үлкендік, ұлылық. Газим – өте үлкен, тым ұлы (113 жерде бар).
ГАЗАП: Азап, қинау, қорлық. Тағзып – азаптау, қинау, қорлау (345 жерде бар).
ГАЗЕП: Ашу, ыза, Мағзуп – ашуға ұшыраған (24 жерде бар).
ГАЗМ: Ойлау, бел байлау (3 жерде бар).
ГАЙЫП: Көмес, жасырын (59 жерде бар).
ГАҚИБАТ: Бір нәрсенің соңы, әр нәрсенің ақыры (83 жерде бар).
ГАЛИ: Жоғары. Тағала – жоғарғы дәрежелі, дәрежесі жоғары. Алла тағала – жоғарғы дәрежелі Алла.
ГАЛИП: Үстем, жеңіске ие. Галебе – жеңіс үстемдік. Мағлуп – жеңіліске ұшыраған (31 жерде бар).
ГАМАЛ: Істеу, жасау. Гамыл – істеуші. Мағмұл – істелген (284 жерде бар). Уе фамилу–с–салихат – түзу ғамал істеушілер (73 жерде бар).
ГАНИ: Бай, мұңсыз (73 жерде бар).
ГАРЗ: Ұсыну, көрсету, ойлау (13 жерде бар).
ГАРШЫ: Көк әлем (29 жерде бар).
ГАУДЕТ: Қайту. Иғаде – қайтару. Мағад – қайтар орын (38 жерде бар).
ГАФЛЕТ: Хабарсыздық, селқостық. Гафил – хабарсыз, селқос (35 жерде бар).
ГИДДАТ: Күтетін мерзім (11 жерде бар).
ГҮЗР: Орынды сылтау, кемшілік. Ығтизар – кешірім тілеу (12 жерде бар).
ГҮФРАН, МАҒФИРЕ: Жарылқау, күнәсін кешу. Істіғфар –

тұысқан көкесіне берілген ат. Көптеген қастандық жасағандықтан оған байланысты 111-ші сүре түскен.

ӘЖІР, ҮЖІРЕТ: Жалақы, бодау, пайда, сыйлық, сауап (71 жерде бар).

ӘЛИМ: Куйзелтуші, жан түршігерлік, жанға батарлық (72 жерде бар).

ӘЛ ИЛӘ: Өз әйеліне жақындаспауға ант ішу (бір жерде бар).

ӘЛ ХАЖЖ: Белгілі мезгілде Меккедегі Кағбаға барып, айналып, тауапқылу. «Хажы» осы ғибадатты орындаушы (11 жерде бар). Немесе Хұжжат – дәлел (20 жерде бар).

ӘЛ ХАМДУ: Мақтау, дәріптеу (38 жерде бар). Хамид – өте мақтаулы, мақтауға тым лайық (17 жерде бар).

ӘЛ ЯСАҒ: Бір пайғамбардың аты (2 жерде бар).

ӘЙКЕ: Бір жердің аты (4 жерде бар).

ӘЙУП: Бір пайғамбардың аты (4 жерде бар).

ӘЙЛ: Ие, лайық. Әйлі кітап – кітап иесі және үй-іші деген ұғымдарда қолданылады (471 жерде бар).

- Б -

БАБЫЛ: Бір қаланың аты (бір жерде бар).

БАСИР: Өте көргіш, аса қырағы, әр нәрсені көруші (51 жерде бар).

БАТЫЛ: Бұзық, босқа, текке. Ібтал – бұзу, босқа жіберу (62 жерде бар).

БАХИРА: Тілік құлақ. Араптар жаһилиет дәуірінде бес рет боталаған бір түйенің ең соңғысы ұрғашы болса, соның құлағын тіліп, саумай, жүк артпай, мінбей «Бахира» деп азат етіп қоя беретін болған (бір жерде бар).

БӘДІР: Мединенің Мекке жағындағы бір жердің аты. Бәдір соғысы сол жерде болған (бір жерде бар).

БӘЙТ-УЛ-МАҒМҰР: Толықсыған үй, көктегі періштелердің қыбласы (бір жерде бар).

БҮРҮЖ: Бекініс, ғимарат, қорған, жұлдыз (4 жерде бар).

- Ғ -

ҒАБД: Құл. Ғибадат – құлшылық (373 жерде бар).

Сөздікше

Құран Шәрифтегі Алла тағаланың аттары мен сипаттары, пайғамбарлардың аттары, ел мен жердің аттары және кейбір атаулар қамтылған сөздікше ұсынылып отыр.

- А -

АҒРАФ: Жетінші сүренің аты. Және ұрмақ пен тозақтың ортасындағы бір орынның аты (2 жерде бар).

АДАМ: Адам баласының атасы, алғашқы Пайғамбар (25 жерде бар).

АЛЛА: «Әл Илаъ» деген атаудың арапша грамматика бойынша біріктіріліп айтылуы. Ұғымы: «Құлшылық істелуге лайық зат.» Турікше - «Тәңір» Фарсыша - «Хұда», қазақша - «Құдай» деп аталады. Бұл аудармада. «Алла» түрінде жазылды. Арап елдері жаһилиет дәуірінде «Алланы» Алла деп атап, пұттарды «Илаъ» деп, Аллаға дәтімзді жалғастырады деген сеніммен соларға сиынып, Аллаға ортақ қосатын еді. Ал Құран Шәриф: «Лә илаә илла Алла», яғни: «Алладан басқа ешбір тәңір жоқ» делінген түрде бір Алладан басқаға сиынып, табынуға кесімді түрде тыйым салғандықтан олар: «Ата-бабаларымыздың жолын тастамаймыз» деп қасарысады. «Тәңірлерді бір-ақ тәңір қыла ма? Әрине, бұл таңғажайып нәрсе» дейді (38-С. 5-А). Құран Шәрифте «Алла» деген атау 2697 жерде, «Илаъ» деген атау 167 жерде бар. Бұл аудармада «Илаъ» деген атау «Тәңір» деп аударылды.

АССАЛАТУ: Намаз, Пайғамбарға салауат айту (105 жерде бар).

АХАР, АХІРЕТ: Соң, қиямет, о дуние, ақырет (143 жерде бар).

АХЗҮ: Алу, ұстау, тұту; іттихаз: Иелену, жасап алу, өзінде болу. (266 жерде бар).

АЯТ: Құран Кәрімнің бөлімдері, белгі, өнеге, үлгі, мұғжиза, гибрат (378 жерде бар).

- Ә -

ӘБУ ЛӘҢӘБ: Хазірет Мұхаммед ғаләйһиссәлемнің әкесімен

Тилауэт сәждесінің ниеті және орындалуы:

تَوَيْتُ أَنْ أَسْجُدَ سَجْدَةَ التَّلَاوَةِ مُتَوَجِّهًا إِلَى الْكَعْبَةِ اللَّهُ أَكْبَرُ.

"Ниет еттім, (Алланың әмірі бойынша) Тилауэт сәждесін өтеуге, жүзімді қыбла тарапына қараттым, Аллаһу Әкбәр" деп, қиямсыз, рүкүғсыз сәждеге бас қойып; үш рет:" : Сүбханә раббийәл-ағла" деп, сәжде тәсбихын оқып, бір сәжде мен орындайды.

Білген кісі мына дұғаны оқиды: سَجَدْتُ لِلرَّحْمَانِ وَأَمِنْتُ بِالرَّحْمَانِ. فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي يَا رَحْمَانُ. سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ.

Мағнасы: "Шәксіз, қамқор Аллаға сәжде еттім, аса қамқор Аллаға иман келтірдім, күнәмды жарылқа я Рахман! Саған құлақ салдық, Саған бой ұсындық, жарылқаушысың. Раббым Саған қайтамыз."

Сәжде Тилауэт өтеу үшін де кәдімгі намаздағыдай: Дәреті болу, денесі, киімі, орны таза болу, қыбла жаққа қарау және ұятты жерлерінің жабық болуы шарт. Өзіне тән бір уақты жоқ. Намаз оқу "Мәкрүһ" болған мезгілдерден басқа қай уақытта өтелсе де бола береді. Құлақ қағылмайды қол байланбайды.

Намаз ішінде сәжде аяттарының бірін оқыған кісі, аятты оқып болғаннан кейін сәждеге жығылып, бір тәкбірмен қайта тұрып, сәжде аятынан кейінгі бір яки бірнеше аятты оқып барып, кәдімгі рүкүғға барады. Ал егер сәжде аятын оқи сала, дереу рүкүғға еңкейсе, Тилауэт сәждесі де өтелген болады. Егер бір кісі бір орында бірден артық неше сәжде аятын оқыса не естісе бәріне де Тилауэт сәждесін өтейді. Ал егер бір орында бір сәжде аятын неше рет оқыса да бір ғана сәжде орындайды. Кісі естірлік орында сәжде аятын дабыстап оқу мәкрүһ.

﴿لَا يَمْسُهُ إِلَّا الْمَطْهُرُونَ﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿سُورَةُ الْوَاقِعَاتِ﴾

Мағнасы: "Құранды өте таза болғандар ғана ұстайды." Бұл аят бойынша; Құран Кәрімді дәретсіз кісі ұстауға болмайды.

Тарих кітаптары:

1-Тарих Табаридың Түрікше Аудармасы: Үш том. Жазушысы: Әбу Жағфер Мұхаммед Б. Жарір Әл Табари. Латын әрпімен мілади 1980 жылы Істанбұлда басылған.

2-Ислам Тарихы: Ұрдұша, бір том. Жазушысы: Шауқ Амратсарлық. Мілади 1950 жылы Пакістанда он жетінші рет басылған.

3-Қысқаша Ислам Тарихы: Екі том. Жазушысы: Хаяти Үлкі. Мілади 1972-1973 жылдарында Істанбұлда басылған. (Түрік тілінде.)

Қысқартпалар:

(Алла тағала): Алла (Т.), (Мұхаммед Ғаләйһиссәлам): Мұхаммед (Ғ.С.), (Радяллаһу анһу): (Р.А.), (Рахмәтүлла ғаләйһи): (Р.Х.).

Тәпсір аттары: (Байзауи): (Б.), (Жәлалейн): (Ж.), (Ібні Кәсир): (К.), (Мәдарік): (М.), (Рухұл Баян): (Р.), (Хұсайни): (Х.), (Тыбян): (Т.), (Жауаьирұл Құран): (Ж-Қ.) (Тәфһимүл Құран): (Т-Қ.)

Сүрелер және аяттар, мысалы: Бесінші сүре, жетпіс сегізінші аят: (5-С. 78-А.) түрінде қысқартылды.

Екі аты болған сүрелер:

1-Тәубе сүресі, Бәра-ат сүресі. 2-Ісра сүресі, Бәни Ісраил сүресі. 3-Мүмін сүресі, Ғафыр сүресі. 4-Фүссилат сүресі, Сәжде сүресі. 5-Інсан сүресі, Даьыр сүресі. 6-Жүз он бірінші сүренің үш аты бар: Мәсед сүресі, Ләьеп сүресі, Тәббет сүресі.

Тилауәт сәждесі:

Құран Кәримде Он төрт жерде сәжде аяты бар. Бұлар: "Ағраф, Рағьд, Нахыл, Ісра, Мәрям, Хаж, фүрқан, Нәміл, Сәжде, Сад, Фүссилат, Нәжім, Іншиқак, Ғалақ" сүрелері. Осы сәжде аяттарының қайсы бірін оқыған немесе естіген кісіге Тилауәт сәждесі уажіп болады.

Аударушысы: Сүлейман Атеш.

19–Құран Кәрім уе Мәал Жәлилесі: Аударушысы: Фікри Яуғз.

20–Құран Кәрім уе Түрікче Анламы: (Түркія Дін Істері Басқармасы.)

21–Ағылшынша Құран Аудармасы: Аударушысы: Ғабдолла Юсыф Ғали. Екі том. Мілади 1946 жылы Америкада басылған.

Сөздіктер:

1–Ахтари Кәбир: Екі том. Арапшадан түрік тіліне (Арап әрпімен) жазылған. Жазушысы: Шәмсүддин ұлы Мұстафа. Қарахисарлық, Бейрутта басылған. (Тарихы белгісіз.)

2–Әл Мүнжид: Арапшадан арапшаға. Бір том. Жазушысы: Лойыс Мағлұф Мілади 1949 жылы Бейрутта басылған.

3–Қамүс Ғараби Түрки Әл Мәуарид: Апаршадан түрікшеге. Бір томдық. Жазушысы: Мәулүт Сары. Мілади 1978 жылы Істанбұлда басылған.

4–Қамүс–ы Түрки: Бір том. Османиден жаңа түрікшеге. Жазушысы: Ш. Сами. Арап әрпімен мілади 1978 жылы Істанбұлда басылған.

5–Әл Мұғажжем Әл Мүфъәрис Лиалфазыл Құран: Құран сөздерінің көрсеткіш тізімі. Арапша, бір том. Жазушысы: Мұхаммед Фуат Ғабдол Бақи. Әуелі Мысырда басылып, мілади 1984 жылы Істанбұлда басылған.

6–Кәлимәтүл Құран Тәфсир Баян: Арапша, бір том. Жазушысы: Хүснайын Мұхаммед Махлұф. Істанбұлда басылған. (Тарихы белгісіз.)

7–Қазақ Тілінің Орфографиялық Сөздігі: Кирил әрпімен. Мілади 1963 жылы Алма–Ата қаласында басылған. Редакциясын басқарғандар: І.Кеңесбай ұлы, Ғ.Мұса ұлы.

8–Қазақ Тілінің Түсіндірме Сөздігі: Екі том. Филология ғылымдарының докторы проф І.К. Кеңесбай ұлының басқаруында, 1959–1960 жылдарында Алма–Ата қаласында басылған.

9–Қазақ Тілінің Түсіндірме Сөздігі: Он том. А.Ы. Ысқақ ұлының басқаруында 1974–1986 жылдарында Алма–Ата қаласында басылған.

3–Тәфсир Ібні Кәсир: Сегіз том. Һижри 1329 жылы Істанбүлда басылған.

4–Тәфсир Мәдарік: Төрт том. Аударушысы: Ғұлама Махмұд ұлы Ахмед ұлы Ғабдолла Нәсәфи. Мілади 1974 жылы Істанбүлда басылған.

5–Тәфсир Рухұл Баян: Он том. Аударушысы: Ғұлама Шайхол Ислам Ісмағил Хаққы Бұрсалық, Һижри 1389 жылы Істанбүлда басылған.

6–Сафуатүттәфасір: Отыз том. Аударушысы: Маъмұд Әли Әсәбүни. Мілади 1981 жылы Бейрутта басылған. (Бұл алтауы арап тiлiнде.)

7–Тәфсир Хұсайни: Парсыша, бір том. 1394 бет көлемінде. Аударушысы: Молла Хұсайын Уағыз Әл Кәшафи. Карачиде басылған. (Тарихы белгісіз.)

8–Құран Мажид Мүтержем Үрдү Маға Тәфсир Тасъилүл Құран: Бір том. Хажы Молла фирозоддин Ханның нұсқауы және байқауында Һижри 1362 жылы Лаһорда басылған.

9–Құран Шариф Мүтержем Бадо Тәржүмә: Үрдүша, қос тәржімелі. Алғашқысы: Делилік Шаһ Рафигүддин. Екіншісі: Таналық Әшраф Ғали Молладан. (Басылған жері, тарихы белгісіз. Пәкістан баспасы.)

10–Тәфсир Жауаһирүл Құран: Үш том. Аударушысы: Ардақты ұстазым ҒұлаМолла Хан Мархұм. Лаһорда басылған. (Тарихы қойылмаған.)

11–Тәфъимүл Құран: Алты том. Аударушысы: Молана Әбүл Ағла Мәудуди. (Соңғы төртеуі үрдүша. Тәфъимүл Құран; екі бөлек жерде түрікше аударылып бастырылды.)

12–Тәфсир Әл Үтқан фи Тәржүмәтүл Құран (татарша).

13–Құран Кәрим Мүтержем уе Мұхашша. (Өзбекше.)

14–Тәржүмату Тәфсир Тыбьян: Екі том. Османи түрікше.

15–Құран Кәрим уе Мәал Желилесі. Аударушысы: Ғабдолла Айдын.

16–Құран Хаким уе Мәал Кәрим: Аударушысы: Хасан Басри Чантай.

17–Хақ Діні, Құран Ділі Йені Мәаллі Түрікче Тәфсир: Аударушысы: Языр Мұхаммед Хамди Әлмалылы.

18–Әл Құран Әл Кәрим уе Тәржүма Мағнал Хаким:

бар. Міне солардан Құран Шәрифті егжей-тегжейлі түсінуге болады. Өйткені қолыңыздағы Құран Шәрифтің қысқаша ғана аудармасы. Ал міне бұл аударма бір мәал түріндегі Құран Шәрифтің қазақша түсінігі болғандықтан: "Құран Шәриф Қазақша Мағына Және Түсінігі" деген ат берілді. Өйткені бұл аудармада, сөзбе-сөз мағына берілу көз алдыға ұсталмай аяттардың негізгі ұғымы қысқаша қарапайым қазақ сөзімен түсіндірілуге тырысылды.

Бұл "Құран Шариф Қазақша Мағына Және Түсінігі" соңғы жылдарда Түркияда шыққан 605 бет көлеміндегі Құран Кәримнің хашя түрінде шетіне латын әрпімен түрікше жазылған қысқаша аудармаларға негізделіп, аяттардың нөмірі бойынша әр беттің түсінігі сол беттің өзіне сыйдырылды.

Кейбір сөздің мағнасына сәйкес қазақша атау табылмағанда, сол сөздің ұғымына ең жақын баламасы берілді. Кейбір аяттың түсінігіне байланысты басқа жердегі аят жақша ішінде, мысалы: (4-С.16-А.): "Төртінші сүре он алтыншы аят" түрінде қысқартылып берілді. Және кейбір аяттың мағнасына байланысты тәпсір аттары, мысалы: Байзауи, Жәлалейн жақша ішінде: (Б.Ж.) ретінде берілді.

Құран Кәримнің аяттары көбінесе, бір жағдайға немесе бір уақиғаға байланысты түскен. Бұны "Шаны Нүзіл" (түсу себебі) деп атайды. Бірақ аяттың үкімі жалпыға байланысты болады. Сондықтан кейбір аяттардың оңай түсінілуші үшін сол аяттың түсуіне байланысты себебі алдын ала жақша ішінде берілді. Сондай-ақ әр түрлі ұзынды-қысқалы түсініктер жақша ішінде көрсетілді.

Ескерту: Аяттардың нөмірлеріне сәйкес аудармалардың нөмірлері сөйлемнің соңына қойылды.

Пайдаланылған материалдар:

Тәпсірлер:

1-Қазы Байзауи: Бір том. Һіжри 1329 жылы Істанбұлда басылған.

2-Тәфсир Жәлалейн: Екі том. Кайрде басылған. (Тарихы белгісіз.)

7-Кәлам Шәриф Тәфсир фауайид: Төрт том. Мілади 1900 жылы Қазан қаласында басылған. (Аударушысы белгісіз.)

8-Құран Тәфсир, Тәфсир Фауайид: Төрт том. Қазан (татар) тілінде: 1-ші том 252, 2-ші том 464, 3-ші том 361, 4-ші том 316 бет көлемінде. Қазан қаласында басылған. (Тарихы, аударушысы белгісіз.)

Орта Азиялық түрік тілдерінде жарық көріп, аталмыш жинаққа кірмеген тәпсірлер:

1-Сиратүл Мұстақим: Алты том. Аударушысы: Еділ-Орал түріктерінен Ахмед Фарид Әл Ғаббаси. Һижри 1300 жылы Лаһор қаласында басылған.

2-Құран Кәрим Ұйғырче тержімісі: Бір том. Аударушысы: Мұхаммед Сәліх. Мілади 1986 және 1987 жылдарында Пекин қаласында басылды.

Құран Шәриф Қазақша Мағна Және Түсінігі

Негізінен Құран Шәрифтің басқа тілге аударылуы әрине оп-оңай мәселе емес екендігі мәлім. Өйткені, тіпті қарпайым бір сөздің өзі басқа тілге аударылғанда, дәл өзіндей мүлтіксіз бола қоймайды. Әлбетте Алланың сөзі Құран Шәриф басқа тілге аударылғанда нақ өзіндей бола қояды деу мейлінше қиын екендігі түсінікті. Сірә бұл Құран басқа тілге аударылуға болмайды деген сөз емес. Сондай-ақ арап тілі грамматикалық және лексикалық құрылысы, сөйлем тұлғасы бойынша өз алдына ерекшелікке ие бір тіл екендігіне мойындамауға болмайды. Ал онымен қатар Құран Шәрифте бірқанша мағнаны қамтитын терең маңызды, қанатты сөздер де көп кездеседі.

Сондықтан Құран Шәрифтің аудармасын тәржіме демей көбінесе мәал немесе тәпсір деп атайды. Өйткені тәржіме: Бір сөйлемнің басқа тілге сөзбә-сөз аударылуы. Мәал: Бір тақырырдың басқа тілмен қысқаша түсіндірілуі. Ал Тәпсір: Бір мұзмұнның басқа тіл арқылы біраз ашалап түсіндірілуі. Бүгін отыз том көлемінде, тіпті тағы көп томдық тәпсірлер

шықпай қол жазба күйінде қалды" делінген. Алайда ол еңбектің татарша жазылғандығы, Ұфа қаласында сақтаулы болғандығы білінді. Ал түрікменше, қырғызша тәпсір болмаған көрінеді. Ұйғырша жақында басылып шықты. Ал міне тұңғыш рет: "Құран Шәриф Қазақша Мағна Және Түсінігі" деген атпен осы қысқаша еңбек жарық көріп отыр.

Орта Азиялық түрік тілдерінде жарық көріп, аталмыш жинаққа кірген тәпсірлер:

1-Тәпсір Әл Ытқан Фи Тәржүматүл Құран: Екі том. Аударушысы; Имам және мүдәрріс Шайхол Ислам Әсадолла Әл Хамиди ұлы. Құран тәпсірі қазан тілінде (татарша) Мілади 1907, 1911 және екінші рет мілади 1911, 1914 жылдарында Қазан қаласында басылған. Кейін мілади 1949 жылында Токиода, мілади 1984 жылында Істанбүлда, мілади 1985 және 1987 жылдарында Катар мемлекеті Доха қаласында екі рет басылды.

2-Тәпсір Ноғмани: Төрт том болуы мүмкін. Аударушысы: Нұғман Әмір ұлы Ғұсман Молла ұлы. Мілаи 1915-ші жылы Қазан қаласында, мілади 1917-ші жылы Орнборда және мілади 1959 жылында Һелсінкиде басылды.

3-Тахсилүл Баян фи Тәфсиріл Құран: 4848 бет көлемінде. Аударушысы: Мұхаммед Садық Шах Ахмет Иманқұлы ұлы Әл Қазани: Қазан тілінде (татарша) Мілади 1910 жылы Қазан қаласында басылған.

4-Кітап Кәшфүл Хақайық: Үш том, Азербайжанша. Аударушысы: Мир Мұхаммед Кәрим мырза. Мілади 1908 және 1917 жылдарында Баку қаласында басылған.

5-Құран Кәрим Мүтержем уе Мұхашша. (Аударма және түсінігі): Мұхаммед Бін Әссайыд Тарази (Алтүн Хан Төре). Өзбекше. 1955 жылы Бомбай қаласында, мілади 1975 жылы Карачи қаласында, мілади 1980 жылы Доха қаласында және мілади 1981 жылы Жідде қаласында басылды.

6-Кітабүл Баян фи Тәфсиріл Құран: Екі том. Аударушысы: Мұхаммед Хасан Сақафи. Азербайжанша. Мілади 1908-ші жылы Тифлісте басылған.

Құран Кәримнің басқа тілдерге аударылуы:

Негізінен Құран Кәрим өлікке немесе қабыр басында ғана оқылатын Кітап емес. Тірі жүрген адамдарға оқылатын бір ереже және заң Кітабы. Сондықтан Мұсылмандардың Құранның мағнасын білулері сондай-ақ қарасын дұрыс оқулары шарт. Дегенмен Құранның мағынасын білмеген кісі Алланың сөзі екендігіне сене отырып қарасын дұрыс оқыса, сауап табады. Бірақ қарасын дұрыс оқымаса немесе оқығандығына ақы алса күнәкар болады. Мүззәмміл сүресінің төртінші аятында: "Құранды өте дұрыс оқы" және Бақара сүресінің қырық бірінші аятында: "Аяттарымды аз бағаға (дүниелікке) айырбастамаңдар. Сондай-ақ Менен ғана қорқыңдар" делінген аяттарда осы жағдайлар елеулі түрде ескертіледі. Сондықтан Құран Кәримді дұрыс оқу үшін тәжуит ғылымы және мағнасын білу үшін арапша, парсыша, түрікше, үрдүша т.б. Мұсылман елдерінің тіпті бөгде елдердің де тілдерінде тәпсірлер шығарылған.

Таяуда Мұсылман елдерінің қатынасулары бойынша, Құран Кәримнің басқа тілдерге аударылуына байланысты жүргізілген зерттеулерінің нәтижесінде Истанбұлдағы "Ислам Тарих Және Мәдениет Зерттеу Орталығы" тарапынан мілади 1515–1980 жылдары арасында басылған "Құран Кәримнің Дүние Жүзілік Аудармасының Библиографиясы" делінген атпен бір мың бет көлемінде ағылшынша (біраз арапша түсінік беріліп) бір кітап басылып шықты. Бұл тұңғыш рет жарық көрген ғылыми жинақта, Құран Кәримнің алпыс тілге 2668 рет аударылып басылғандығы жазылған. Әрине бұл жинаққа кірмей қалғандар да бар.

Түрік тілдерінде ең көбірек қырық шақты тәпсір әр дәуірде түрікше (анатолияша) жазылып, басылған көрінеді. Ал одан кейін татарша, азербайжанша және өзбекше тәпсірлердің болғандығы байқалды. Тәжікше Маулана Яғқұп Жархидың тәпсірлері қол жазба түрінде кітапханаларда сақтаулы. Қазақ Совет Энциклопедиясында: "Мұса Бегей ұлы, мілади 1912 жылында Құранды қазақ тіліне аударды. Бірақ ол жарыққа

АЛҒЫ СӨЗ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿... الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ...﴾ ﴿٤٣﴾ ﴿سُورَةُ الْأَنْعَامِ﴾
 وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى أَشْرَفِ الْمُرْسَلِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Құран Кәрим Алла тағаланың сөзі. Хазірет Мұхаммед (Ғ.С.) ке Жебрейіл (Ғ.С.) арқылы бүкіл адам баласына тура жол көрсету үшін арап тілінде бөлім-бөлім жиырма үш жылда түскен болатын. Бақара сүресінің екінші аятында: " Міне осы Кітапта күдік жоқ, тақуалар үшін тура жол көрсетуші." Және Юсып сүресінің жүз екінші аятында: " Расында бұны арапша Құран түрінде түсірдік. Әрине түсінерсіңдер." Тағы Ісра сүресінің жүз алтыншы аятында: " Құранды адамдарға кідіріп, оқуың үшін бөлім-бөлім түсірдік" делінген бейнедегі тағы басқа осы тәрізді аяттардан көруге болады.

Құран Кәрим сауатсыз қырық жасындағы Мұхаммед (Ғ.С.) ке мұғжиза болып түскен кезде Құранды, Мұхаммед (Ғ.С.) ойынан шығарып отыр дегендерге: Бақара сүресінің жиырма үшінші аятында: " Құлымызға түсіргенімізден күдіктенсеңдер, онда сендер де соған ұқсас бір сүре келтіріңдер, егер сөздерің рас болса" делінген бейнеде оларға тойтарыс беріледі.

Қасиетті Кітабымыз Құран Кәрим; әрі жазулы нұсқа түрінде әрі жатқа алған мыңдаған қарилар арқылы он төрт ғасырдан бері үздіксіз күнімізге дейін жалғасып келді. Сондай-ақ қияметке дейін жалғаса беретіндігі даусыз. Өйткені, бүгін дүние жүзіндегі елдердің төрттен біріне таяуы Мұсылман. Жүз мыңдаған қари жат оқуда әрі сансыздаған нұсқасы толық техникалық түрде басылуда. Сондай-ақ сонау хазірет Ғұсман (Р.А.) ның заманындағы қол жазба нұсқасынан тартып, миллиондаған қол жазба нұсқалары мемлекет кітапханаларында, Мұсылмандардың үйлерінде тіпті бөгде елдердің де кітапханаларында сақтаулы. Сондықтан бір нүктесінің де өзгеруі мүмкін емес. Өйткені, Алла (Т.): Он бесінші сүренің тоғызыншы аятында: "Анығында Құранды Біз түсірдік әрі шын мәнінде оны Біз қорғаушымыз" деген ғой.

ҚҰРАН КӘРИМ
ҚАЗАҚША МАҒЫНА
ЖӘНЕ ТҮСІНІГІ

АУДАРҒАН : ХАЛИФА АЛТАЙ
ӨНДЕУШІ : ДӘЛЕЛХАН ЖАНАЛТАЙ
РЕДАКЦИЯЛАҒАН : АБДУРРАҒИМ АЛТАЙ

ЕКІ ХАРАМНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРІ
ФАҒД ПАТШАНЫҢ
ҚҰРАН ШӘРИФ БАСЫМ КОМБИНАТЫ

حقوق الطبع محفوظة

لمجمع خلاء العلم من الشريفة الملكة في همدان

الطباعة المصنوعة الشريفة

ص.ب. ٣٥٦١ - المدينة المنورة

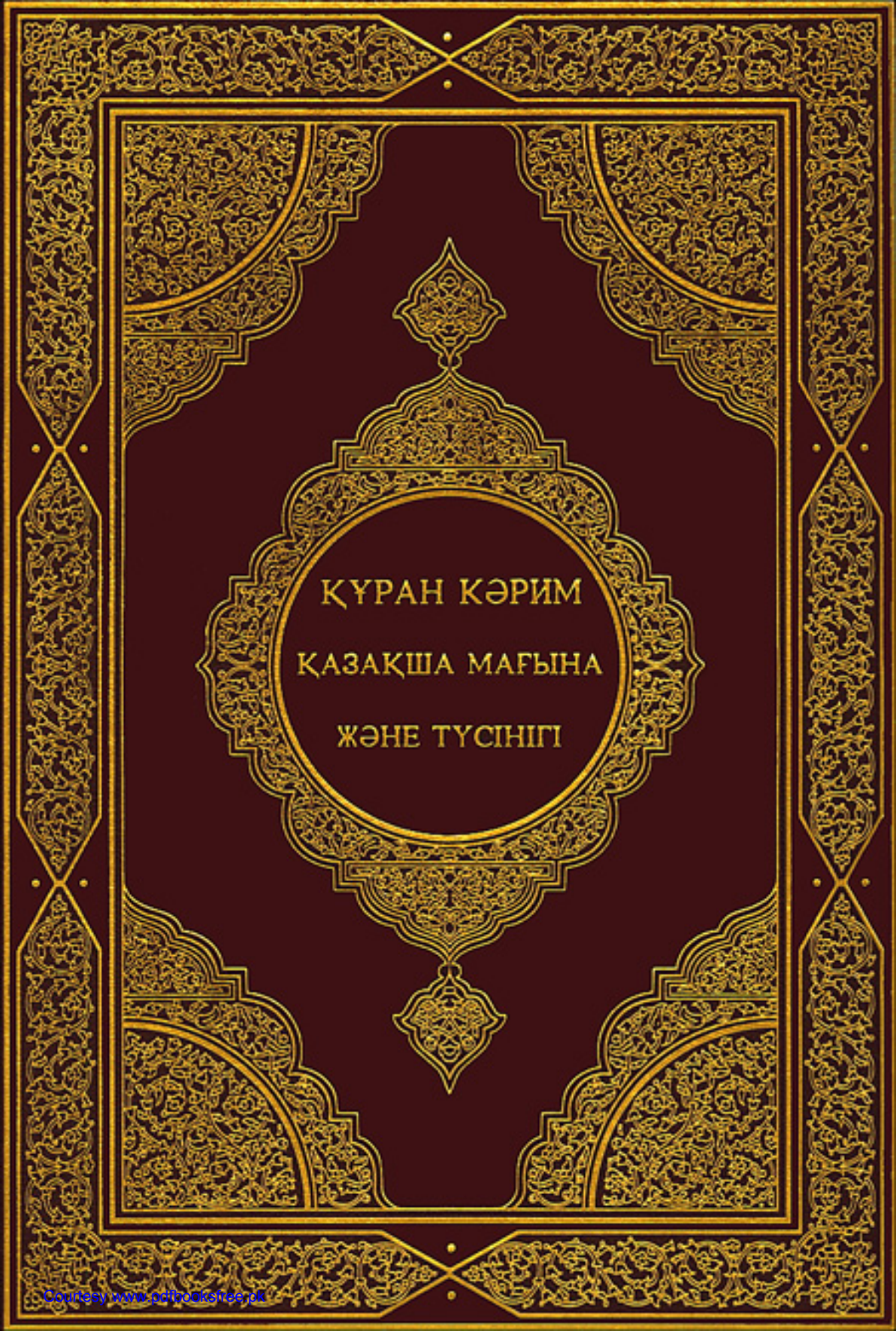

АЛЛА ТАҒАЛАНЫҢ
КӨМЕГІ ЖӘНЕ ИКЕМДЕУІМЕН
ОСЫ ҚҰРАН ШӘРИФТІҢ ҚАЗАҚША
АУДАРМАСЫ ШАРАПАТТЫ ЕКІ
ХАРАМНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРІ ФАҒД
ПАТШАНЫҢ МЕДИНЕ МҰНАУАРАДАҒЫ
БАСЫМ КОМБИНАТЫНДА САУД
АРАБИЯСЫНЫҢ УАҚЫФТАР
МИНИСТРЛІГІ БОЙЫНША ЫЖРИ
1412, МІЛАДИ 1991
ЖЫЛЫНДА БАСЫЛДЫ.

ҚҰРАН

БАРЛЫҚ ХҰҚЫҒЫ САҚТАУЛЫ.
ШАРАПАТТЫ ЕКІ ХАРАМНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРІ ФАҒД ПАТШАНЫҢ ҚҰРАН
ШӘРИФ БАСЫМ КОМБИНАТЫ.
ПОЧТА ҚҰТЫСЫ 3561 МЕДИНЕ МҰНАУАРА САУД АРАБИЯ

(۰۱) (۴) (ۛ - ۱۰ ۵ ۴۰۰۰)

ҚҰРАН КӘРИМ
ҚАЗАҚША МАҒЫНА
ЖӘНЕ ТҮСІНІГІ